

Виходить во Львові що Середи и Суботи (крімъ рускихъ святъ) о 4-й годній пополуни. Литерат. додатокъ „Библиотека найзнам. повѣстей“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяця.

Редакція, администрація и ексепедиція поль Ч. 8 улиця Академична.

Вѣдъ листы, послыки и рекламаци належить пересылати поль адресоу: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаються тільки на попередню застереженню.

Подиноке число стоить 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одної строчки печатно.

Рекламаци неопечатаній вѣдъ отъ порта.

Предплату належить пересылати франко (найлучше почтовимъ переказомъ) до: Администрація часопису „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ $n=ji, \delta, u=i, u$ (въ серединѣ и на кінці слівъ) $=y, u$ (на початку слівъ) $=i, \delta$ (на початку слівъ) $=vi$.

Съ симъ числомъ розпочинає ся другий піврѣкъ сегорѣчного видавництва „Дѣла“. ВП. Предплатниківъ нашихъ, котрымъ предплата кінчиться, просимо, щоби завчасу посіглились съ присылкою дальшої предплати.

Ново приступаючі предплатники на „Библ. найзнамен. повѣстей“ одстанутъ початокъ повѣсти „Праця та грошъ“ безплатно.

Процесъ

Ольги Грабаръ и товарищѣвъ.

(Дальше.)

Двадцать другій день розправи — понедѣлокъ 10 липця.

(Конечъ.)

Преде. зарядивъ дальше читанье актѣвъ. Отчитано переклады гдѣякихъ статей „Родимого Листка“ безъ увагъ перекладчика Шидловского. Насампередъ отчитано замѣтку о „Проломѣ“, дальше одинъ стихъ Метеллѣ, одинъ стихъ Данила Млаки, замѣтку о загальномъ зборѣ общества им. Качковского и конецъ статьи крыл. Петрушевича „Судьба руской церкви и народности отъ часу заняты Галичины черезъ Австрію“. По отчитаню статей зъ „Родимого Листка“ о. Огоневскій сказавъ: Я не маю потреби отповѣдати на всѣ тѣ статьи, бо всѣ читала прокураторія державна въ Черновцахъ и не зробила противъ нихъ пѣякого замѣту. Мшу лишь сказати гдѣщо о статіи о. крыл. Петрушевича, звѣстного историка и археолога. Минувш. року я бувъ у него и просивъ его, щоби запомогавъ мою часопись статіями науковими. О. Петр. не маючи на разѣ нѣчого готового, давъ менѣ найновѣйшій свѣдъ трудъ: „Черковъ св. Панталеймона“. Творъ той не сконфукувала прокураторія львовска а уступъ въ „Род. Листку“ есть лишь вытгомъ зъ того твору“. Дальше о. Огон. отпирасъ закидъ, зроблений Шидловскимъ, що бѣ помѣтивъ въ „Род. Листку“ портреты ажъ 10 Россіянъ; Россіянъ есть лишь колькохъ. „Актъ обжалованя закидуе менѣ, що я намірявъ выкликати войну. На стор. 3 „Род. Л.“ есть статья, завываюча всѣ народности на Буковинѣ до єдності и згоды, до праці надъ добромъ народу. За сю статью закидали навѣтъ менѣ, що я кокетую съ Румунами. Дальше въ ч. 13 зъ 1880 р. обширно згадуо о добродѣйствахъ для краю подъ панованьемъ 6. Вел. монарха и тѣшуся съ заповѣдженного приѣзду монарха на Буковину. Я часописею своею выданю на Буковинѣ положивъ заслуги для уни“. Дрѣ Дулемба (до о. Огон.) Чи вѣдомо вамъ, що творы Гоголя заказанъ въ Россіи? Обж. Такъ есть; прим. „Ре-

визоръ зъ Петербурга“ заказаный. Дрѣ Дул. Чи „Род. Лист.“ мѣтивъ статьи политичного содержания? Обж. Нѣколи; не могъ навѣтъ, бо бувъ сконфискованый за переступлене програмы.

Потомъ отчитано протоколъ списаний при ревизіи зъ 4 лютого у Маркова. При сѣмъ случаю сконстатувать предсѣдатель, що справдѣ знайшовъ въ куферку Маркова два листы Арсенича (зъ Россіи) до Маркова зъ рр. 1877 и 1878; въ одомъ Арсенича пише: „Чого мовчашъ? Я не одержавъ отъ тебе анѣ одного листу“, а въ другомъ: „Рѣкъ тому я писавъ до тебе, а ты не отповѣдаешъ“.

Отчитано потомъ отзову староства станицы слобовского, котра стверждае, що Ничай не бравъ жадной участы въ агитаціяхъ выборчихъ, и отзову уряду почтового въ Станиславовѣ о корреспонденціи Ничая: дѣстававъ листы зъ Дрездена, Липска, Берлина, а лишь 2 зъ Кіева. Ничай. Се отъ Попова, у котрого я купувавъ гербату.

Отчитано дальше отзову вѣденской дирекціи полиціи зъ 3 марта с. р.; власти той не знаи ближе отношеня Франсиоціого.

Потомъ отчитано свѣдѣцтва дра Иосифа Шуйского проф. универс. и дра Владисл. Вислоцкого, кустоша библиотеки универс. въ Краковѣ. Дрѣ Шуйскій зѣзнавъ, що съ Соколовымъ зѣзнався въ Краковѣ; Соколовъ представилъ ему историкъ, дослѣдуючій въ XV и войни гуситскій; и справдѣ працювавъ въ библиотечѣ. Выпытувавъ о справы литературній. Свѣдокъ не бѣхавъ съ Соколовымъ до Львова. Прощаючисъ съ дромъ Шуйскимъ Соколовъ казавъ, що бѣ до Праги. Дрѣ Вислоцкій зѣзнавъ, що Соколовъ справдѣ бравъ въ библиотеки творы о войнахъ гуситскихъ, але „индивидуумъ тое не есть способное до основныхъ дослѣдѣвъ науковыхъ“. При прощаню съ Вислоцкимъ Соколовъ сказавъ, що бѣ до Львова. Вислоцкій не симпатизувавъ съ Соколовымъ, бо якась особа зъ царства польского повѣдомляла его, що Сок. бувъ гувернеромъ у гр. Игнатьева.

Потомъ отчитано протоколы свѣдѣкъ въ справѣ Ничая. 1) Владисл. Махневичъ, комисаръ пов. въ Станиславовѣ зѣзнавъ, що коли арештувавъ Ничая, его жѣнка сказала: „А бачишь, я казала тобѣ, не мѣшайся.“ 2) Зигмунтъ Свенцицкій, секретаръ рады пов. зѣзнавъ, що Ничай не живъ съ нѣкимъ; нѣколи не мѣшався до жадныхъ агитацій а тымъ менше до агитацій панславистичныхъ. 3) Иос. Гендриховскій, канцелярь рады пов. зѣзнавъ, що Ничай звѣстний москальскій, агитувавъ за кандидатами рускими, але лишь покутно; публично съ бесѣдами не выступавъ. 4) Ферд. Линде, урядникъ рады пов. зѣзнавъ такъ само. 5) О. Илія Мардаровичъ зъ Волчице зѣзнавъ, що о агитаціяхъ православныхъ въ Станиславовѣ нѣколи нѣчого не чувавъ. 6) Ант. Тышинскій, касіеръ черновецкой жѣлѣз. въ Стан. зѣзнавъ, що Ничай не мѣшався нѣколи въ политику, не агитувавъ при выборахъ, працювавъ лишь для экономичного добробыту народу, намірявъ въ Станиславовѣ оснудвати руске товариство господареке. 7) О.

Мих. Семеновъ нѣчого не чувъ про якъ небудь агитацію Ничая. 8) Ив. Данкевичъ властитель друкарнѣ не знае нѣчо про агитацію Ничая. Въ его друкарнѣ печатався „Господ. и Промышл.“ Ничай плативъ за число 23 зр. ретельно, хочъ неразъ бувъ въ хлопотахъ финансовыхъ. 9) Иеронимъ Кордасевичъ, репрезентантъ филіи банку рѣльничо-кред. зѣзнавъ, що Ничай не мѣшався до политики.

Потомъ отчитано зѣзнаня свѣдѣкъ въ справѣ обж. Трембицкого. 1) Иосифъ Беръ, инспекторъ полиціи мѣской въ Коломый зѣзнавъ, що Трембицкій належавъ до партіи руской т. зв. „московскою“; бувъ „najbardziej Moskalkiem“; нѣколи не хотѣвъ говорити по польски; подчасъ выборовъ агитувавъ противъ польскимъ кандидатамъ; въ театрѣ аматорскомъ гравъ роль комичній (веселостъ). Чи розмовлявъ о политикѣ, того Беръ не знае, бо не мавъ вступу до тыхъ кружковъ, въ котрыхъ живъ Тремб. О пропагандѣ православной въ околиці Коломый Беръ не чувъ. Тремб. дѣлывъ пересвѣдченя политичный адъюнкта суд. Решетыловича, Кочиндика и проф. Перещего. Обж. Тремб. Я не знаю, зъ отки Беръ може знати мои пересвѣдченя политичный, той инспекторъ полиціи, що має уважати на те, чи вызвезе смѣтъ зъ улицъ (веселостъ). Онъ бувъ впередъ діурнистомъ, а теперъ инспекторомъ. Дрѣ Луб. То инспекторъ полиціи въ Коломый значить только, що ту агентъ полиціи Обж. Тремб. Агъ, еще цѣло горшого. 2) Мик. Чернишевъ, мѣщанинъ коломыйскій, эмигрантъ зъ Россіи, старообрядецъ; въ Коломый выдававъ часопись „Старообрядецъ“. Познавъ Трембицкого въ друкарнѣ Вѣлоуса. Оба пытали Чернишева о отношеня въ Россіи; онъ представлялъ ихъ въ дуже некорыстномъ свѣтѣ и наводивъ яко примѣръ переслѣдуваня старообрядцевъ. Трембицкій и Вѣлоусъ удерживали, що въ Россіи добре. Чернишевъ переконавъ ихъ остаточно, що тамъ зле. 3) Ант. Голлендеръ зѣдѣръ зъ друкарнѣ Вѣлоуса зѣзнавъ, що Трембицкій не выступавъ яко Русинъ; съ нимъ говоривъ все по польски. 4) Сим. Андрусевичъ машинистъ въ друкарни зѣзнавъ, що Тремб. нѣчого передъ нимъ не згадувавъ, що має купити коня гуцульского. 5) Матѣй Михта, книгаръ въ Коломый зѣзнавъ, що Трембицкій, его школьный товаришъ, просивъ его, щоби listinoю отдавалъ листы до Трембицкого въ книгарни; Михта позволялъ, але зъ Россіи листы не приходили. До агитацій Тремб. не мѣшався. 6) Петро Нинювскій, волякъ, зѣзнавъ, що Леонтьева-Левинца и Цыбыкъ зъ Варшавы прислали ему на руки Трембицкого 12 рублѣвъ на дидактрумъ. Трембицкій давъ ему 10 зр. 60 кр., а рѣшты не давъ, хочъ Нинювскій упоминався.

Наконецъ отчитано зѣзнаня Григорія Жуковского, секретаря староства въ Залѣщичахъ. Онъ зѣзнавъ, що въ тамошній околиці не арештовано нѣкого, анѣ священниковъ анѣ селянъ. Тамъ не будують жадныхъ фортификацій; въ 1854 р. усыпано лишь окопы, котрі позѣйше розпродано; бар. Бруницкій закупивъ одну такую

Предплата на „Дѣло“ для Австрій:		Для Россіи	
на цѣлый рѣкъ . . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . . .	8 рубл.
на пѣть року . . .	4 зр.	на пѣть року . . .	4 рубл.
на чверть року . . .	2 зр.	на чверть року . . .	2 рубл.
съ дол. „Библиотеки“:		съ дол. „Библиотеки“:	
на цѣлый рѣкъ . . .	12 зр.	на цѣлый рѣкъ . . .	12 рубл.
на пѣть року . . .	6 зр.	на пѣть року . . .	6 рубл.
на чверть року . . .	3 зр.	на чверть року . . .	3 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рѣкъ . . .	5 зр.	на цѣлый рѣкъ . . .	5 рубл.
на пѣть року . . .	2 50	на пѣть року . . .	2 р. 50к.
на чверть року . . .	1 25		
Для Заграничъ, окрѣмъ Россіи:			
на цѣлый рѣкъ . . .	10 зр.		
на пѣть року . . .	5 зр.		
на чверть року . . .	2 50 зр.		
съ дол. „Библиотеки“:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рѣкъ . . .	14 зр.	на цѣлый рѣкъ . . .	6 зр.

партію шанцевъ и розоравъ ихъ. Иншій купецъ не могли того учинити, бо терень горбоватый.

На томъ закончено засѣданье въ понедѣлокъ, а предсѣдатель запросивъ адвокатѣвъ, щоби черезъ второкъ въ его бюрѣ перечитали нововнесеный прокураторомъ акта. Зъ той причины 23-те засѣданье отложено на среду.

Двадцать третій день розправы — среда 12 липця.

Приступлено до дальшого читаня актѣвъ. — Отчитано урядове припомненье съ долученымъ справозданьемъ теревовельского старосты, котрый предкладае „Научный календаръ“ зъ р. 1881 о. И. Наумовича — отобраный у одного селянина. Есть въ нѣмъ одна статья п. заг. „Русь“ безъ подпису автора. Предсѣдатель заряджуе отчитанье одного уступу, где сказано, що „за Эбручемъ есть 15 миліонѣвъ Русинѣвъ, а еще дальше 40 мил. Великоросѣвъ, сродныхъ намъ обрядомъ и духомъ и исторією“.

Обж. А. Д. Добрянскій звертаеся до прокуратора, щоби скоротивъ читанье актѣвъ, котрі суть зовсѣмъ подрядні и маловажны супротивъ того, що подсудимый признался, что суть „руссофилами“, „панславистами“ и т. д. Прокураторъ заявляе, що буде по возможности старатися скорочувати читанье актѣвъ, якъ се вже и доси робивъ, але не може зновъ опускати актѣвъ, котрі поясняютъ замѣры и дѣла подсудимыхъ, бо мимо часткового ихъ признаня ходитъ еще о объективне поясненье и доказанье цѣлого ихъ дѣланя. Отчитано дальше протоколъ ревизіи зъ 27 марта 1882 у Мик. Овчаря и Гната Овчаря, селянъ зъ Ивановки, у котрыхъ забраю „Батьківщину“, книжочки общ. Качковского, гдѣякія фотографіи и т. д. а потомъ отчитано реляціи жандармѣвъ. Жандармъ Ферд. Лингъ зъ Теревовлѣ подае, що въ цѣломъ повѣтъ теревовельскій народъ непокоеный вѣстями о Россіи, о царю, о кривдахъ Русинѣвъ, о увязненю о. Наумовича и т. д., однакожъ тѣ вѣсти не далися справити. Другій жандармъ М. Сиздикъ зъ Теревовлѣ, подае, що люде зъ Глещаной мали говорити передъ арендаремъ-жидомъ, що царъ мусить забрати Галичину по Львовѣ, говорили о вырѣзаню Ляхѣвъ и жидѣвъ, та що на Великденъ рускі священники дадутъ гасло, рѣзати Ляхѣвъ и жидѣвъ. Свѣдокъ Кавалкевичъ зъ Илавца подае, що люде зъ Ивановки говорили, о отобраню грунтобъ панамъ, а отданю ихъ селянамъ, о перемѣнѣ костелѣвъ на церкви. Св. Блажей Урбанскій зъ Ивановки подае, що люде зъ Ивановки говорили о шизмѣ, коли ходило о то, щоби будувати костель, и доказували, що шизма лучша.

Обж. о. Наумовичъ заявляе, що всѣ тѣ донесеня о священникахъ даютъ такой образъ Галичины, якій бувъ у насъ передъ подѣломъ Польщѣ. Що до людей въ Ивановѣ, то тутъ всѣ тѣ вѣсти неправдивы на людей походятъ зъ злости на нихъ властителя пропинаціи, а се для того, що Ивановскій люде отверзился, не хочутъ ни

Промова проф. Мих. Полянского

на торжествѣ руской гимназіи во Львовѣ въ юбилейный день 33-лѣтней учительской службы директора и школ. сов.

о. Василъ Ильяницкой. *)

Высокодостойный Отче Директоръ, дорогой нашъ настоятель!

Коли въ кружѣ нашомъ объявлено желанье, щоби святочнымъ способомъ обходити 33-лѣтнюю рѣчницю службы Вашой въ учительской званию, то мы всѣ одностойно притакнули сему наміреню, понеже оно было дѣйствио высказаньемъ того чувства, котре кождо изъ насъ одушевляло, и котре одинъ за всѣхъ только скорше постигъ выповѣсти явно. И ото нынѣ надосѣвъ сей усердно дожидаемый часъ, що черезъ мои нерѣчивы уста можемъ Вамъ тутъ прилюдно выразити наше глубоко почитанье и сердечну подяку, а то не только за тѣ труды, котрі Вы по довжности и

*) Бесѣда, яку выголосивъ Вп. проф. Мих. Полянский на томъ торжествѣ, съ такъ загальнымъ одушевленьемъ прійнята, мала больше якъ одинъ лише хвилюевый и мѣсцевый интересъ. Она дѣткнула многоважною справы нашихъ школьныхъ учебниковъ, нашої научной литературы и була овѣткою отпиравою всѣмъ напастникамъ на праці школьной комисіи и на нашъ языкъ народный, знаменитою обороною нашихъ писателѣвъ на науковѣмъ поли, ленымъ доказомъ права широкого розвою нашої рѣднои мовы а тымъ самымъ и нашої народности. Тоже, думаемо, и наши читателѣ прывитають сю бесѣду съ равною прихильностю и съ тымъ живымъ интересомъ, съ якимъ прывитано еи и на торжествѣ. Пр. Ред.

обязанности своей примѣрно сповняли, скѣлько больше и въ высшій степени за тѣ благородный подвиги Ваші, котрі Вы на основѣ законного призволеня и по мысли и найвысшому одобреню нашего наймилоушійшого Пана Его Величества Цѣсаря Францъ-Иосифа I. около поднесеня нашего руского языка и нашої руской школьной словесности съ такимъ запонадливимъ стараньемъ и щасливымъ успѣхомъ предпринимали, и при содѣйствио вправдѣ немногихъ но трудолюбныхъ и усердныхъ ревнителейъ при Вожій помощи вже довершили и непрерывно еще стараетеся доповнити.

И скаже може ктось зъ боку: а щожъ се такъ величю, щоби те ажъ такъ шумно выхваляти? — Позвольте, и не шумно се, и неперехвально, а только справедливо и по истинѣ признательно. Роздумайте лишь холодно и безъ предупрежденя. — 30 лѣтъ и 3 прожити въ тихой, самѣтній келіи, заниматься только своимъ личнымъ усовершенаньемъ, и по предписаню правилу обязанности сповняти, се вже не легка задача и справдѣ не такъ мала, якъ може выдасея. — И зновъ 30 лѣтъ и три середъ бурей и незгодина, якъ приносятъ день, старательно заробляти на хлѣбъ насущный для себе и своєї родины, выдержувати злу падь и матеріальній неудачѣ, а при всѣмъ томъ богобоязно проживаючи старатися о духовное образование и моральне проваженье своихъ рѣдныхъ дѣточекъ, — то навѣрно о много обѣмнѣйша задача и не абъ языкъ легка.

А теперъ же, все тое сповняючи, еще зверхъ того не ино по даному приказу, але совѣстно оиѣкуватися умственнымъ образованьемъ и моральнымъ облагороднянемъ повѣреныхъ собѣ чужихъ дѣтей, просвѣщати ихъ разумъ, привывчати ихъ любити правду и ширѣсть а брыдитися ложю и доносами, выкореняти у нихъ грубый но-

ровы, холити неприличній нароты и поскромляти забурлыости молодецкой живкости; а за тую почитательность и неусыпне надзыранье нерѣдко дознавати невдячности, осужденя и оклеветаня, и все тое выдержати и не остынуть... — се мабуть, признасть всякій, многохлопотно и труднѣйша задача, требуюча отъ учителя-воспитателя великого пожертвованя и самоотверженя. А если до сего добавлю, що такой ревный педагогъ, якого мы всѣ знаемъ и почитаемъ въ особѣ нашего высокодостойного юбиляра, старався въ продолженю 33 лѣтъ своей дѣяльности дуже часто и о матеріальне вспоможенье немалочисленныхъ бѣдныхъ учениковъ-воспитанниковъ, и то сему то оному по возможности грошевыми датками допомагавъ въ нуждѣ, то востину и сомнѣваючійся и недовѣрчывый и злобный перестане крутити головою, и если не явно, то по крайній мѣрѣ внутри буде зневоленый признати велику заслугу около веденя школьной молодежи сего мужа, котрого мы нынѣшнымъ торжествомъ прославляемъ!

И щожъ менѣ еще сказати нынѣ? Много, но всего числится не треба. Але одно годѣ поминути мовчки, само сунесе, хочъ-не-хочъ, передъ очі. Литература нашихъ рускихъ учебниковъ была до недавна недостаточна, отъ части же потребамъ дидактики мало отповѣдна. Тому недостаткови и сими хибамъ зарадити було задачею комисіи, назначеной для уложенья рускихъ школьныхъ книгъ, котра подъ проводомъ нашего высокодостойного юбиляра будъ ново составила, будъ усовершила и на свѣтъ выдала всѣ найнотрѣбнѣйшія учебники и читанки якъ для школъ народныхъ такъ и для школъ среднихъ. Велику часть сего труда доконавъ съ удивленя достойною прилѣжностю и неутомимою творческою самъ юбилей. Мимо того, нашъ высокопочитаемый настоятель бувъ въ сѣмъ трудномъ дѣлѣ розваж-

нымъ и чуйнымъ керманичемъ, свѣтлымъ и вѣрнымъ проводаромъ; я кажу, въ сѣмъ трудномъ дѣлѣ, много бо треба було въ першій разѣ подѣлмати, первую грубу скібу на поли доселъ у насъ мало або и цѣкомъ неуправляномъ отвалити и многорозличній трудности и завады, именно въ языковѣмъ отношеню одолѣвати. Нашъ юбиляръ бувъ въ сихъ всѣхъ дѣлахъ подвижникъ нашихъ словно тымъ центрифугалнымъ регуляторомъ, що то всѣ движеня устрою управлялъ, щоби дѣлатель нѣ перекхатъ въ новотворствѣ занадю на передъ не поскоряли, нѣ иняво посуваючисъ и придержуючисъ упорно престарѣлостей не опѣзнялися въ походѣ; бувъ тымъ головнымъ тономъ, що въ скалѣ тоновъ начальствуетъ яко первый тонъ — прима — и вычувасея въ созвучію всѣхъ другихъ относихся къ нему; словомъ бувъ динамичнымъ побудителемъ — душою — сего недармувавшего и, якъ досвѣдъ подтверждаетъ, полезного, добре заслужившогося устрою.

Въ доказъ сей такъ благо подѣлывавшій умѣренности и розважного такту позволю собѣ зъ многихъ примѣровъ навести два важнѣйшія; именно, що нѣколи не встыдався и не лякался нашего, питомого стародавнего названя руского, недобачаючи въ появляющійся и подѣуваной перемѣнѣ старой всоуды у насъ уживаной назвы на другую, у насъ неумѣтну, нѣкого анѣ лучшого анѣ потрібного; знавъ бо дуже добре, що стара назва у народа есть въкорѣнена и ему такъ дорога и мила, що не прѣмѣнявъ еи за нѣяку нову, хочъ и якъ милозвучну; то одно. А другое, що нѣколи не озывасея нарѣканьемъ и запальчивымъ гнѣвомъ на нашъ церковно-русскій языкъ, мовыбы тойже коли не будъ стававъ завадою и спивавъ розвѣтъ поточного, народного языка; бо знаючи его засѣбность и богатство зъ одной и привязанность ку нему народа зъ другой стороны бувъ все по-

и для того пропинація підпадає, а властитель пропинації за те лихий на громадян в Івано-вці. Свѣд. Сигель Грось арендар в Івано-вці подає, що люде жалували, що о. Наумовича увязнено, що Москаль-кацани прїйдуть до нас, що вже якъ хмара стоить надъ границею и т. д.

Свѣд. Григорій Терлецкій, громадскій писарь в Івано-вці, подає, що Овчарь показувавъ ему одно число „Зеркала“, съ образкомъ о томъ, якъ Поляки закували о. Малиновского (се иллюстрація в тѣй часописи до забілхъ напастей польскихъ газетъ на о. Мал.).

Отчитано оттакъ збѣдана иншихъ свѣдѣвъ в Івано-вці и Глещавон, на котрыхъ попередній свѣдѣ покикувалися, а всѣ тѣ свѣдѣки выразно заперечаютъ все, що попередній свѣдѣки подали о минимыхъ розговорахъ людей про Россію, царя, про Москальвѣ, пизму и т. д., и подають выразно, що такі свѣдѣки, якъ Кавалкевич и др. наговорили неправду и выдумки.

Отчитано збѣдана свѣдка М. Овчаря, котрый подає, що при ревизіи у него забрано на вѣтъ „Виблію нового завіта“ яко щось підозрѣлого и небезпечного.

Св. Ізакъ Коня, шинкарь в Ілавчѣ подає, що на крестинахъ селянина Грушецкого говоривъ Петро Сарака, що добре булобы вырѣзати всѣхъ жидѣвъ и що о. Наумовичъ „добре выгадавъ — рѣзати жидѣвъ“ — що дальше и другі селяне говорили на тыхъ крестинахъ о вырѣзаніи жидѣвъ.

Другі свѣдѣки, переослуханы в тѣй справѣ, выразно заперечаютъ, чтобы се була правда, що подавъ Ізакъ Коня о отгрожуваніи селянъ на жидѣвъ.

Оттакъ отчитано корреспонденцію отъ о. Ів. Наумовича найденіи у Ст. Лабаша бывшого редактора „Страхопуда“. Суть се сатирично гумористичній статейки про Гнилицку справу и про Эмартыхъ востанѣвъ, „проектъ знищенія Галичины черезъ православіе“, „Шизма“ и т. п.

Отчитано корреспонденцію отобрану у о. Раковского (на Угорщинѣ) и переслану угорскимъ министерствомъ до тушенного суда. Бѣтъ мѣжъ сею корреспонденцією такожъ фотографія Мирослава Добрянского, листъ Ан. Митрака в 17 сѣчня 1882 о виданіи угорско-россійского словаря; листъ М. Добрянского в 8 жовтня 1881 до Раковского о товариствѣ св. Василія, где Мирославъ Д. объявляе свою готовность грошевою помощью для товариства, и другой листъ Мирослава Д. в 25 грудня 1881, где пише что его одинъ листъ до о. Раковского бувъ отвореный на почтѣ, что отже треба на будущее пересылати листы на руки О. Грабаря, а наконецъ говорить о грошевой помощи для товариства св. Василія в Унгварѣ, что мае досыть значній впливъ в Петербургѣ и може помогчи Угорскимъ Русинамъ. Отчитано такожъ листъ Мир. Добрянского до о. Раковского в 31 грудня 1881, где есть мова о дарунку в грошахъ и о статьяхъ Мир. Добрянского в „Петербургскихъ Вѣдомостяхъ“ в оборонѣ Русинѣвъ противъ Полакѣвъ; наконецъ пише Мирославъ в томъ листѣ, что достигнувъ ранги „коллежского секретаря“ в министерствѣ внутр. дѣлъ съ задержаніемъ австрійского подданства по „высочайшему повелѣнію“, что есть рѣчею доси не бывалою, бо в Россіи чужеземцамъ не надаетъ посады урядовыхъ и только в министерствѣ „народного просвѣщенія“ лучалось дотеперъ вынятки отъ сего правила.

Отчитано 4 листы Ол. Грабаря до о. Раковского: 1) листъ съ выгнаніи в газетѣ „Старая и новая Россія“, 2) листъ съ прилученіемъ листу Мирослава Д. 3) листъ подає адресу Мирослава Д. и запрошеніе о. Раковского до Чертежа на лѣто, 4) запрошеніе о. Р-кого на лѣто до

Чертежа. Отчитано 2 листы Якова Головацкого до о. Раковского съ двома фотографіями.

Отчитано печатану біографію о. Раковского п. з. „Іванъ Раковский народный дѣятель в Угорщинѣ“, где описуея его литературна дѣятельность, а дальше выказуея, что Угорска интеллигенція руска встѣдася говорити своимъ питомымъ рускимъ языкомъ и за жадній грошъ сего неучинилабъ, а что прїняла російскій языкъ и тымъ языкомъ пише, але що мадыризация мимо того (а може и власне для того) що разъ дальше постунае.

Отчитано брошуру о. дра Вол. Терлецкого п. заг. „Угорская Русь“ выдана в Кіевѣ. На стор. 16 есть біографія и описъ дѣятельности Ад. Добрянского.

Отчитано протоколъ переслухання о. Ів. Раковского в Изм. Свѣдѣкъ о. Раковский подає, что в лѣтахъ 1850 и 1851 бувавъ у Ад. Добрянского яко урядника, бо самъ бувъ урядовымъ перекладчикомъ для державныхъ законѣвъ на рускій языкъ, что учивъ языка и религіи малу дочку Ольгу Г., заперечасъ однакожъ, чтобы стоявъ съ Ад. и Мир. Добрянскими в якѣй звязи политичной.

Предс. приступаетъ до отчитанія уступѣвъ в газетѣ „Русь“, „Газетѣ Гатцука“, „Странникъ“ и т. п. Дрѣ Луб. противится отчитанію статей в газетѣ „Русь“, „Газ. Гатцука“, „Странникъ“ и в „Сборникъ литературный“ славянского комитета в Петербургѣ.

Дрѣ Дудебѣ поирає сопротивленіе дра Лубинского, а только что до статіи о. Наумовича в „Сборникъ“ годится на отчитаніе.

Прокураторъ обаетъ при отчитаніи всѣхъ статей выше згаданныхъ часописей.

Трибуналъ ухваливъ, чтобы были отчитаны: статія в „Газетѣ Гатцука“ о заобзданіи петербургского слав. комитета, уступѣ въ „Русь“ Н. І. в 16 ноября 1880 (статія звернена противъ Австрій, яко гнобительки Славянъ) „Странника“ о справѣ Гнилицкой и уступѣ статей Будиловича „Нѣсколько примѣчаній в дѣлѣ изъясненія славянокаго міра“ и „объ литературномъ единствѣ славянскихъ племенъ“ и статіи о. Наумовича в „Сборникъ“.

Оттакъ отчитано тѣ статіи.

По повѣдѣній перервѣ приступлено до дальшого читанія; отчитано ухвалы судовъ что до пяти конфектатъ „Науки“ в р. 1880 и 1881 зарадженыхъ задля знаменъ злочинствъ в § 65 у. к. и переступства в § 302 у. к.; тожъ само отчитано ухвалы судовъ что до конфектатъ „Вѣча“ (6 чиселъ в р. 1881) и „Пролома“ (8 чиселъ в р. 1881). Прок. вноситъ, чтобы отчитано всѣ конфектатъ числа згаданныхъ часописей. Дрѣ Лубинскій и дрѣ Дудебѣ противителю сему. Трибуналъ ухиливъ внесеніе прокуратора и оттакъ приступивъ до читанія не конфектованныхъ, вь додатку до акту обжалованія, покликанныхъ статей в „Науки“ и „Вѣча“.

Двадцать четвертый день разправы, — четвертый день 13 липца.

Початокъ о год. 1/9 рано.

Приступлено до отчитанія статей часописей „Проломъ“, а именно отчитано вступній статіи ч. 1, 7, 8 „Пролома“.

Прокур. вноситъ на отчитаніе статіи о. Наумовича п. з. „Возможный ли проломъ вь нашей народной жизни?“ в чч. 24 и 25 „Пролома“ в р. 1881.

Дрѣ Лубинскій противителю сему внесенію. Трибуналъ откладаетъ ухвалу на познѣйше.

По томъ приступлено до отчитанія статей „Слова“, а именно вступной статіи о убійствѣ царя Александра II ч. 44, „о двоухъ канцлерахъ“

(Горчаковъ и Виконофильдѣ) ч. 47, „о погромахъ жидѣвъ в Кіевѣ“ (вѣ Кіевлянина) ч. 55, „о гр. Игнатіевѣ и о реформахъ въ Россіи, ч. 58 „о Кирилло-Методіевскомъ торжествѣ“.

Обж. о. Наумов. отчитуе одну статью в „Вѣча“ о Кирилло-Методіевскомъ торжествѣ и одну статью в „Науки“ ч. 6 в 1881 о панславизмѣ, — до котрыхъ авторства о. Наумовичъ признаєся. Обжалованный звертає увагу на те, что отчитаніи статіи нѣ троха не ворожій уніи, что противно вь нихъ высказано гадку, до котрой обжалованный не отъ нынѣ и не для якого маневру признаєся, что именно зрестормована, очищена уніа, уніа не только съ колпаками и бородами, але съ приверненіемъ цѣлои красоты восточного обряду може бути союзомъ всѣхъ Славянъ заходныхъ и восточныхъ, и не только то, але и союзомъ заходу съ восточномъ вь ширій любви. Бѣтъ се отже любовь христіаньска, яка тутъ вь тыхъ статьяхъ выказуеся.

Прок. Якъ же жь то, панотець, погодять ту теперѣшну свою манифестацію о згодѣ и прихильности для Полакѣвъ съ иншими своими статьями зовѣмъ противными что ино выголошеннымъ словамъ и съ такъ чинеленными конфектатами своихъ писемъ? Обж. о. Наум. Я вже 30 лѣтъ священникомъ, а только разълучилъ менѣ бачили, якъ двоухъ братѣвъ жило вь згодѣ вь тѣй самой хатѣ о двоухъ комнатахъ; впрочѣмъ завсѣгды бачивъ я, якъ братя сварятся межи собою о грунтъ, о городъ, о хату и т. д., ажъ доки не розсудивъ ихъ судѣ. Такъ бѣсея и у насъ межи Русинами а Поляками.

Прис. Рыльскій, звернувшись до о. Наумовича подносимо, что видить у обжалованого певну нелюбяльность взглядомъ самого себе, а такожъ певну нелюбяльность взглядомъ руского народа, бо что до первого, обжалованный выказує вь часѣхъ розправы такой переконанія и гадки, котрій просто противителю тымъ теперъ голошенимъ словамъ о любви, а зновъ вь другомъ отношеніи отчитаніи статіи вь „Науки“ и „Вѣчу“ подносять только факта, котру можуть лише розъяснити народѣ. Обж. о. Наумовичъ заявляє, что пояснить ту справу познѣйше и отчитаетъ дотычающіи статіи, котрі були писаны вь дуѣхъ згоды съ Поляками. Предс. замѣчає, что се можна буде зрѣбити познѣйше, коли скончится читаніе сихъ актовъ.

Дальше отчитано ч. 144 „Слова“, вь р. 1881 именно вступну статью, вымѣрену противъ згоды Русинѣвъ и посередно противъ „Дѣла“, а где мѣжъ иншимъ поручаєся „Московский Вѣдомости“, „Кіевлянина“ и „Русь“ и звязъ духову съ тою Русею, котру ой часописи представляютъ.

Обж. Площанскій подає, что се есть властивою полемична статья противъ другой партіи, котра звычайно съ концемъ року выступає противъ „Слова“, котре тратитъ симпатію и подмогу. Ся статья писана отже властиво только вь интересѣ самой редакціи збъ взглядѣвъ на пренумерату. Вь тѣй статіи говорить обжалованный дальше, я розвинувъ програму „Слова“ якъ се робитася каждого року. Я захвалювавъ „Мос. Вѣдомости“, „Кіевлянина“ и „Русь“, бо они не нападали на мене; а були зновъ такі газетѣ якъ „Московский Телеграфъ“, „Одесскій Вѣстникъ“, „Заря“, что нападали на мене, на „Слова“, то я выступивъ противъ нихъ, а захвалювавъ першій, бо они брали мене вь оборону.

Предс. Але вы поставили тѣ газетѣ яко предстательки той „Всеи Руси“, съ котрою галицкій Русины повинны лучителю, и что для Русинѣвъ нема иншого выходу? Се була програма еднѣности съ Россією.

Обж. Площ. не дає на се отповѣди, але зновъ покликнуєся, что на него нападаютъ „Телеграфъ“, „Одес. Вѣстникъ“ и что онъ подозрѣває, что се ктось отси писавъ противъ него вь „Те-

леграфъ“ и „Од. Вѣстникъ“, что „Слова“ упадає на повѣзъ и числѣ пренумерантовъ.

Прок. Вы покликнували на полеміку съ „Дѣломъ“, але се не надежить до рѣчи и се не могло бути причиною, для чого вы выставили такую панславистичну програму, скоро се мала бути лише полеміка?

Обжал. Площ. Я се робивъ что року съ концемъ року.

Прок. Але для чого вы захвалювали такі газетѣ „Русь“, „М. Вѣдомости“ и инші письма, котрі суть просто вымѣреніи противъ Австрій, якъ се мы знаємо вь теперъ тутъ отчитанныхъ чиселъ „Руси“?

Обжал. Я не читавъ „Руси“, не пригадую собѣ. Предс. А якжежъ вы могли покликнуватися на „Русь“, скоро вы еи не читали? Впрочѣмъ „Русь“ вже и тамтого року выходила. Выжъ мусѣли знати, яка програма Аксакова, Каткова? Обж. Площ. Я не знаю, я покликнувавъ на нихъ для того, что они брали мене вь оборону. Обж. Марковъ хоче выручити Площанского, чтобы пояснить, что розумѣти треба подъ „единствомъ духовымъ съ всею Россією.“ Предсѣд. Каждый самъ наилучше знає, что думаетъ, най каждый самъ себе боронитъ.

Обжал. Площ. предкладаетъ брошуру проф. Макушева, где тойже выдаетъ свой судъ о „Словѣ“, яко органѣ, не пригожѣмъ для панроссійской идеѣ и проситъ о отчитаніи дотычающаго уступу на доказъ, что „Слова“ не мало панроссійской тенденціи. Предс. заявляє, что се станесе познѣйше.

Оттакъ отчитано ч. 145 „Слова“, где подано вь „Кіевлянина“ судъ Иванова о „Словѣ“, котрый представляє „Слова“ яко органѣ панроссійской идеѣ и бере его вь оборону противъ одной статіи „Кіевлянина“, где було сказано, что вь „Словѣ“ все таки еще нише „ломанымъ“ языкомъ, кажучи, что „Слова“ пише справдѣ російскимъ языкомъ съ дуже малыми мѣсцевыми отѣмками, и наконецъ вызыває Россіянъ поддерживать „Слова“.

Прокур. отступаячи отъ читанія дальшихъ чч. „Слова“ — вноситъ только на отчитаніе ч. 138 и 139 в р. 1880 и чч. 1 и 15 в 1882 р. „Слова“.

Дрѣ Луб. позбавляетъ оцѣненіе трибуналови рѣшеніе, что мае, а что не мае бути читаннымъ.

Предс. зараджує отчитаніе ч. 138, 139 и ч. 1 в р. 1882 „Слова“, а ухилиє отчитаніе ч. 15 „Слова“ в р. 1882 (статіи обговорюющей звѣстну бесѣду Скобелева вь Парижѣ до сербскихъ студентѣвъ) для того, что тогда вже Площанскій судѣвъ вь вязниці, отже не може отповѣдати за сю статью.

По повѣдѣній перервѣ отчитавъ предсѣдатель уступѣ вь брошурѣ проф. Макушева, относячися до „Слова“, „Науки“ и „Пролома“. Оттакъ отчитано выказъ окладѣвъ вь „Словѣ“ в сѣчнѣ м. р., вь котрыхъ оказуєся, что оума 116 в р. 16 кр. прислана черезъ Площанского Леонтіевою Левицкою (Рус. Салдаткою) була назначена на добротинный цѣли а не на подмогу для „Слова“. Отчитано ч. 24 „Пролома“, вь котромъ говорителю, что Русины и Россіянє повинны прїняти одинъ общій языкъ литеатурный. Обж. Марковъ замѣчає, что тутъ бесѣда о культурной а не политичной звязи. Дальше отчитано слѣдй акта Тернопольского суда о непокаячихъ поголосахъ межи селянами вь Лошневѣ, Суцѣи о Москаляхъ, о войнѣ съ Россією, о забраніи Галичины черезъ Россію, — однакожъ всѣ тѣ вѣсти представляются лише яко поголоски нѣчимъ несправдженіи и неуныянтіи. — На вѣдваніе предсѣдателя, чтобы защитники освѣдчилися что до внесенія прокураторіи на отчитаніе актовъ вь справѣ увязненого Мазура и на переслуханіе тогожъ яко свѣдка, дальше на отчитаніе листѣвъ перенятыхъ у Белѣ Грабаря, дрѣ Лубинскій и

реконаны, что то только давновременный поглядъ и другі обстоятельства были причиною его проминушого уживанія вь письмахъ, и тямивъ заромъ добре, что якъ скоро съ духомъ новой эпохи змѣнились отношенія, то и сейчасъ появились вь серединѣ народа нові, вѣщій люде, котрі вь одинъ духъ зь мракъ гробовыхъ выдобули стару гуслю, Волюну красавицу, що минушу нашу славу голосла, и нові навязавши струны, рѣднимъ ладомъ подстроила, такъ что громкй еи шумъ розгнѣнали хмаръ заслоны, что намъ яоне небо вскрыли; лѣта волѣ намъ присѣли, Русь збудилася вь задумы.

Алеж, чую вь боку шевелѣчй пошенты и по сторонамъ громче озывающихся голоса: тажъ то тѣ твѣры ваші — се нѣчо, якъ самі только переводы, переводы, переводы. Такъ есть, переводы! Отжежъ, если вольно прїпрѣвнати великимъ дѣламъ мале, и старославянское святе письмо и творы св. отцѣвъ, то такожъ переводы; а однакъ на сихъ переводахъ сієе и спочиваетъ Божє. — И еще разъ кажѣ: переводы, а то по головній причинѣ длатого, чтобы школьные образованіе нашихъ русскихъ учениковъ було однообразне съ тымъ, котре стоить примѣромъ и уважаєся яко найотповѣднѣйше научнымъ требваніямъ, и котре практикуєся вь школахъ среднихъ западныхъ краѣвъ великой австрійской державы; переводы для того, чтобы ученикъ руской гимназіи на равной степени стоялъ съ своими спѣвчасными соучениками-товаришами нѣмецкой, чешской, польской, словенской и прочихъ народностей; чтобы чувствовалъ равностойнымъ звеномъ сего великого духовного лануха, что мае крѣпко опасувати собою всѣ краѣ нашей великой австрійско-угорской монархіи; чтобы обучающіися одинаковымъ ладомъ и вь учебниковъ одинакового содержания удостоився бути равноважнымъ тономъ

вь духовой гармоніи всѣхъ до колишнѣго дѣлани viribus unitis покликанныхъ учивилизованныхъ членѣвъ нашей многоязычной, але одночувственной, могучей державы.

И зновъ чую вь далека шумячй галасованіа, прозвания, проклинанія и поклєны: се языкъ простѣйшій, неотглаженный, новаторства искоженныи, умышленно исковерканныи, испорченныи по указу, маємъ розумѣти, для вдоволенія якому-то незвѣстному правленію.

Простѣйшій языкъ? чи то мае значити, что нимъ говорить простый народъ? И гдежъ есть языкъ, котрый неосновуєся бы на простонародѣ? А прѣдѣль коренныхъ, мерзкихъ, паллюющихъ словъ та реченъ безвѣднѣныхъ вь учебникахъ тыхъ нема; тожъ по якѣй-бы то розумной причинѣ такъ безошадно гидити, и на поруганіе выставятъ нашъ школьный читанки? Атжежъ вь сихъ книжкахъ мали учители такожъ и наші, рѣдні дѣти, наші братя, сестры и вся наша руска родина; то мы свою рѣдну дитину хотѣли бь были простѣйшій и деморализувати?

Неоглаженный языкъ? Маложъ бы то значити, чтобы всѣ слова и положенія выглядали якъ вымусканыи ляльки и находами позиваній фанфароны, по примѣру говоренія котрыхъ не вольно було казати впрѣсть: Monti otruł Barbare, але псевдокласичнымъ способомъ: Monti przeniewier-szu wlał w Barbare jad morderczy; або мѣсто мовити по просту „горло“ позволялось бы только казати: „пищеварительная труба“.

Скажу выразнѣйше: мы забывали и знаємъ, что хотя и вь святѣмъ письмѣ, вь творяхъ св. Отцѣвъ, вь краснорѣчивыхъ поемахъ старого Гомера и Горация, вь историчныхъ писемъ Салустіа, вь новожитныхъ драматахъ Шекспира, Шиллера, Гетого и проч. находится не рѣдко непристойній слова, правда на своѣмъ мѣсці; мы

вь педагогичныхъ взглядѣвъ не посмѣлибы подобныхъ выписѣвъ подавати вь читанкахъ, тямлячи крѣпко и вѣрно стару пословицу: maxima debetur reverentia.

Новаторами искоженныи! Може бути; необла-даємъ свойствомъ непогрѣшности. Тому, вь новотворенныхъ словѣхъ и выражений усунуто, якъ се на цѣломъ свѣтѣ буває, тѣ, що окажутся менше удачными або неотвѣтными, и будутъ заступленіи другими, дасть Богъ, лучшими, но все таки на своейкій ладъ сложенными и кь потребамъ нашихъ школъ приспособленными. А что до того, что намъ вольно, что маємъ право творити, если потреба, нові слова и назвы а стариннымъ привертати назадъ ихъ давне обывательство, покликуюся на загално прїняте выреченіе старого Горация: Licuit semperque licet Signatum praesente nota producere nomen. Ut silvae foliis pronos mutantur in annos Prima cadunt: ita verborum vetus interit aetas, Et juvenum ritu florent modo nata virentque.

И дальше: Multa renascentur, quae jam cecidere, cadentque, Quae nunc sunt in honore vocabula, si volet usus, Quem penes arbitrium est et jus et norma loquendi.

Исковерканныи языкъ умышленно? Выбачайте, что отвѣчу знаною приповѣдкою: погана та птиця, что власне гнѣздо каляє. Учебники наші писалися не по замышленію великого критика вь выгнѣмѣ фотелю, але вышли вь посередѣ живого розговору и взаимного отдѣлванія окружающихъ насъ щоденно школярѣвъ розличного до-мowego пригтовленія и душевного дарованія, для ихъ потребы и духового пожитку а не для до-гождєнія якимъ-тамъ, хотябы и своимъ личнымъ высокопарнымъ мечтаніямъ о чистотѣ, блеску и льнѣтѣ языка. Вь томъ отношеніи слѣдували мы по словамъ опытного учителя народѣвъ: „melius

est, reprehendant nos critici, quam non intelligent populi.“

Испорченый языкъ; либонъ для того, чтобы заслужити собѣ уваженія при надаваніи лучшей, або вышней посады! Правда, то на насъ видно дуже добре. Шкода наводити знаній стишки:

Sic vos non vobis: vellera fertis oves,
Sic vos non vobis: fertis aratra boves,
Sic vos non vobis: nificatis aves,
Sic vos non vobis: mellificatis apes.

И еще разъ кличѣтъ: испорченый языкъ, а то съ наѣвреніемъ зближити его до языка польского а отшибнути отъ питомо-русского. Крайна клевета и злоба! и — неправда! Мы не автоматы, мы не наемники и нѣчи служальцѣ; мы руска кровь вь руской крови!

Руска мати насъ родила, руска мати насъ кормила, мы еи не цураємъ, а чужой не бажаємъ!

Дѣти мои дорогі, моя руска родино! Тую то бѣду, поругану, руску матѣрь полюбивъ нашъ высокодостойный юбилатъ такъ щиро-сердечно, что для прославленія еи, окрашенія и увеличенія жертвувавъ весь вѣкъ свой и весь часъ свободный отъ урядовыхъ занятій. А яко такъ зване бѣле свѣтло сонѣчне, перещуєне черезъ оптичну призму роздѣлєна на сѣмъ прекрасныхъ барвъ радужныхъ, такъ свѣтло свои народолюбной душі розсѣявъ нашъ Отець-Настоятель семи радужными барвами своихъ многорозличныхъ, власныхъ творѣвъ. Естетично-критичными статьями розбуджувъ вь душі руской молодежи чувство красоты и учивъ отчувствовати и розумѣти творы безсмертныхъ гениѣвъ искусствъ надобныхъ. Вь драматѣ историчномъ начертавъ наглядну картину бурливого публичного житя, яке киѣло на великомъ форумѣ нашего старинного, княжого Галича. Вь белетристичныхъ творяхъ, именно вь плавно роз-

дръ Дулемба спротивляются отчитанию тыхъ актовъ якъ и переслухано Мазура. Ухвала трибуналу западе познѣйше.

Двадцать пятый день розправы — дня 14 липца.

Початокъ о год. 1/8 рано. На вступѣ объявляє председатель ухвалы трибуналу що до внесенъ доси поставленыхъ.

Трибуналъ ухваливъ що до попередку поставленыхъ внесенъ такъ прокуратори якъ и обжалованыхъ слѣдующе: ухвалился отчитанье уступовъ въ брошюры „La Pologne et les Habsbourg“, предложен о. Наумовичемъ; ухвалился отчитанье статутѣв слав. комитету и спису членѣв сего комитету; ухвалился отчитанье курендъ гр. кат. консисторіи, а ухвалился отчитати отозву ц. к. прокуратори въ Уйгеѣ съ листами отобранными у Белѣ Грабаръ; якъ такожъ ухвалился отчитати писъма у Мазура найдені, а предложен прокураторію; ухвалился дальше возвати Мазура яко свѣдка въ той справѣ; ухвалился отчитанье актовъ въ иншихъ слѣдствъ веденыхъ въ иншихъ судахъ або и въ тутешномъ о образѣ маестату, забурения и т. д., бо трибуналъ не видить звязи межѣ тими справами а нынѣшнюю справою; отмавлался возваню ц. к. старостѣвъ въ Коломый, Збаража и Станиславова на свѣдѣнъ, бо ихъ справозданя були доврѣченными донесениями, за котры они не можуть свѣдѣти; дальше отмавлался внесеню дра Искрицкого о возванье ц. к. дирекціи полиціи, длячого листъ Мисрослава въ 31 сѣчня 1882 до О. Грабаръ подчасъ розправы предложила.

Наконецъ на жаданье обж. Площаньского, що въ „Словѣ“ суть такожъ льоляный статіи и менно при нагодѣ приѣзду Цѣсаря до Галичины. Наконецъ трибуналъ не прихилился до внесеня ц. к. прокуратори, чтобы при читаніи писъмъ, найденыхъ у Мазура, була явнѣе выключена.

Дрѣ Лубиньскій вноситъ, чтобы отчитати уступы въ бесѣды Ад. Добрянского, котру тойже мавъ въ угорскомъ соймѣ, а то чтобы выказати, що Ад. Добрянскій бувъ завсѣгда льоляный и приклонникъ Шмерлинговской конституціи.

Прок. противился сему внесеню, а евенуально вноситъ на отчитанье иншихъ уступѣвъ сего брошюры.

Трибуналъ рѣшитъ надъ тими внесенными познѣйше.

Обж. Наумовичъ проситъ, чтобы вѣльно ему було отчитати статіи въ „Науки“ где есть высказана не только льоляность, але и любовь до Поляковъ а навѣтъ и до жидѣвъ. Предс. взымае обжалованого, чтобы указавъ ему дотычащій статіи. (Станеся познѣйше).

Обж. Ад. Добрянскій вноситъ, чтобы отчитати статью „Этнографическая выставка въ г. 1866“ въ „Сборникѣ“. Дальше вноситъ А. Добрянскій, чтобы отчитано уступы въ „Geschichte der Union“ дра Пелеша, въ „Kirchen u. Staatsatzungen“, крыл. Малиновского, изъ „Annales Ecclesiae Ruthenae“ Гарасевича, а евенуально и самъ булѣ панскій, чтобы пояснити ти сумнѣнія, якѣ прокураторія поднесла что до уни и обряду.

Дрѣ Лубиньскій вноситъ на отчитанье рѣжныхъ свѣдѣнъ и грамотъ похвальныхъ Ад. Добрянского, предложеныхъ самымъ обжалованнымъ Ад. Добрянскимъ судови, чтобы доказати поведѣние и матеріалный средства обжалованого.

Предс. противился внесеннямъ Ад. Добрянского, що до отчитуваня справозданя въ московской выставки, якъ и читанію уступѣвъ въ „Geschichte der Union“ дра Пелеша, „Annales“ Гарасевича и „Kirchen und Staatsatzungen“ Малиновского, а евенуально булѣ.

казаныхъ повѣткахъ, зачерпнутыхъ въ нашего товарищеского жита и домашнего быту показавъ, що умѣе читателя и развеселити и поучити заромъ; чимъ удовлетворивъ жаданю старинного поета-естетика Горація:

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci
Lectorem delectando pariterque monendo.

Въ попул.-истор. писъмахъ начертавъ легко понятнымъ способомъ для большого круга читателей назначенъ переклады стану и дѣяній нашої бувалицыны, нашої народной исторіи староидобы. Въ переводахъ учебниковъ исторіи успѣвъ первый въ помѣжѣ галицко-рускихъ писателѣвъ зложити для учащонся молодежи середныхъ шкѣлъ легко зрозумѣній подручники, чимъ ухваливъ ученикамъ набутванье и присвоѣние знанья въ всеобщей исторіи. Въ статяхъ относихся до науки природы и своимъ переводомъ физики Гофмана, назначеномъ для повторительныхъ курѣвъ шкѣлъ промышленныхъ, доказавъ, що и на томъ, теперь загално управляномъ поид познать, попытокъ и изслѣдованъ набутъ пожаданого образованя и розумѣня. Наконецъ прислужився учениками философичной пропедевтики къ тому, що не только ученики найвысшихъ класъ гимназіяльныхъ могутъ легко вычитати начала царствующою межѣ науками, але и доказавъ симъ дѣломъ неоспоримо, що такожъ и нашъ языкъ надаеся до ясного преподаваня, розгляданя и рѣшаня найвысшихъ проблемъ науковыхъ дослѣдѣвъ.

Такими то подвигами и успѣхами проявився нашъ высокодостойный юбиляръ, нехай и не хотѣвъ тькоо признати, однимъ въ найлучшихъ сыновѣв нашої святой Руси: integer vir scelerisque purus! Тожъ прошу именемъ всѣхъ тутъ збравшихся признати сердечный желаня:

I bone, quo virtus tua te vocat, i pede fausto,
Grandia laturus meritorum praemia!

Обж. Трембицкій проситъ о отчитанье гдѣякихъ уступѣвъ въ „Приятели дѣтей“, чтобы тымъ сконстатувати, що обжалованный въ своей часописи выступивъ дуже, ажъ надто льоляно супротивъ державы, Поляковъ и т. д.; жалуетъ дальше, що не покликано коломыйского старосты, бо сей мѣгбы пояснити, що обжалованный належавъ и до польскихъ товариствъ, що коломыйские педагогичне товариство завдячуе обжалованому свое отновленье и т. д.

Оттакъ отчитано уступы брошюры Погодина „Писъма и статіи о политикѣ Россіи 1860“, знаній вже впрочѣмъ въ акту обжалованья. Отчитано дальше уступы брошюры „Des russischen Generals Rostislav Fadejew neueste Schriften“, Leipzig 1871, — знаній вже въ переважной части въ акту обжалованья.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Спѣлны конференція министровъ) отбуваеся сегодня подъ проводомъ цѣсаря, прибувшаго нарочно на конференцію въ Ипль. На ту конференцію прибувъ такожъ мин. Тисса въ Пешту. Предметомъ конференціи мае бути реорганизация арміи, спѣлный бюджетъ и приготаванье проектѣвъ для делегаций.

ЗАГРАНИЦА.

Россія. „Московскія Вѣд.“ помѣстила урывокъ въ памятникѣвъ пок. Мих. Скобелева. Урывокъ той звучитъ: „Если Россія не займется безпроболочно и энергично за помощью пытанія азіатского пытаньемъ вѣднѣмъ, то добычи ея въ Азіи будутъ безплодны. Россійскій политикъ скорше чи познѣйше мусѣтъ признати, что Россія мусѣтъ поспѣдати Босфоръ: отъ того головню зависить безпечность и розвѣй торговлѣв Россійской. Пока будутъ насъ гнѣсти пытанія: польске и заходно-Россійске, доти природный розвѣй въ дуѣв народномъ буде незвычайно трудный. Мимо кровавыхъ усилій границъ державы стоятъ отворомъ для непріятельскихъ нападѣвъ. Пытанье польске удерже насъ теперь власне черезъ необходимый запутаня, выплывающій въ нѣмецко-австрійского союза, въ станѣ облоги. Доперва по набутію Босфора Россія буде могла взнести окликъ рѣшучій, а до того часу еще передчасный, „Finis Poloniae“.

Vossische Ztg. одержала въ Петербурга сензаций донесения о широкимъ розгалуженю нигилистичныхъ агитаций въ маринарцѣ и въ арміи. Навѣтъ гдѣякі члены „святой дружины“, котра мае задачу хоронити особу царя, показались нигилистами. Хорониваній недавно майоръ Тихонскій бувъ препоручуваный до прибочной сторожи царя. Въ той причины царъ мае бути сильно зворушеный.

„Правительств. Вѣстникъ“ оголосивъ, що слѣдство урядовѣ въ справѣ недавного антижидѣвского розруху въ мѣстотку Окнѣ, коло Балты выкрыло, що неприятели не были такі великі, якъ се представили газеты; мала громадка людей зрабувала лишь два склпы жидѣвскій. Полиція арештувала всѣхъ участниківъ розруху.

Франція. Засѣданя парламенту французского тревати будутъ имовѣрно ажъ до початку серпня, бо дебата надъ бюджетомъ еще навѣтъ не розпочалася. — Парламентъ принявъ проектъ закона о похоронахъ цивильныхъ и о секуляризации кладбищъ.

Нѣмеччина. Berl. Pol. Nachrichten доведуютъ въ вѣрдостойного жерела, що цѣсаръ Вильгельмъ выѣде до Ишль на стрѣчу съ цѣсаремъ Францъ-Иосифомъ дня 8. с. серпня.

Англія. Палата лордѣвъ приняла билъ за проваджуючий станъ вынятковый въ Ирландіи.

Египтъ. Бомбардованье Александріи есть теперь найважѣйшимъ политическимъ пытаньемъ дня. Въ послѣднемъ числѣ „Дѣла“ подали мы первый телеграфичный звѣстки въ 11 липца о бомбардованіи фортѣвъ александріи. Нынѣ можно подати близшій вѣсти въ телеграмъ тогоже дня. Бомбардованье Александріи розпочалося о 7 год. рано. Первый стрѣлъ улавъ въ англійского панцирника „Sultan“ а другой стрѣлъ вже лучивъ. Познѣйше розпочали огонь панцирники „Superb“, „Temeraire“, „Alexandria“, „Invincible“ и „Inflexible“. Въ початку поодинокій панцирники острѣлювали поодинокій фортъ; познѣйше всѣ звернулися на фортъ „Pharus“. Межи другимъ а третимъ стрѣломъ англійскимъ почали отповѣдати каноны въ фортѣвъ „Ras-el-Tin“ и „Pharus“; кулѣ ихъ падали въ воду. За четверть години канонада сталася загалною. Гукъ заглушавъ, а дымъ заслаивъ видъ, такъ що ледво можна було добачати сигналы въ адмиральского корабля. Огонь Египтянъ бувъ дуже але направленный на англійскій корабль; майже всѣ бомбы не влучали, або не чинили шкоды; панцирѣ на корабляхъ „Султанъ“ и „Супербъ“ були непробиваемі для бомбъ египтскихъ. Батерія въ портѣ „Фарусъ“ швидко замовкла. Спеціальный корреспондентъ Wiener Allg. Ztg. телеграфуе первого дня: „Гукъ канонѣвъ и втрясенье воздуха ажъ мучатъ. Густый дымъ залегаетъ портъ и мѣсто. Я въ корабля „Invincible“ не могу добачати, що дѣеся въ Александріи. Египтяне або але стрѣляютъ, або Англіицѣ мають счастье. Два фортъ „El-Mars“ и „El-Kanal“ высадженъ въ воздухъ. Корабль звертають огонь лишь на фортъ. Надъ мѣстомъ въ колыкохъ высокоположенныхъ пунктѣвъ, повѣеся

хоругѣвъ съ женевискимъ крестомъ; вывѣсили его такожъ консулаты греческій и голландскій. О год. 9¼ канонада ослабла. Англійскій арматы острѣлюють побережье, на котромъ нѣкто не показуеся. Множество будынокѣвъ горитъ.“ Въ Александріи великій пополахъ. Губернаторъ мѣста выдѣвъ прокламацію до жителей съ завѣдомленьемъ, що Англіицѣ выдѣли войну правительству египтскому и возваеъ жителей, чтобы подчасъ бомбардованя не зближался до портъ и до фортѣвъ. Касарню артилеріи перемѣнено въ лазаретъ. Европейцѣ, котры не могли опустити Александрію, скоронилися до Порту-Сандъ. Эскадра французска отплыла до Порту-Сандъ, лившиши подъ Александрію только два корабль. — Телеграмы въ 12 липца доносятъ слѣдующій вѣсти: Англійскій корабль знищили пять фортѣвъ александріи до руинъ. Палата кедива знищена. Отдѣлъ войска англійского въ корабля „Invincible“ вступивъ на сушу и загвоздивъ каноны александріи фортъ „Мекетъ“. Войско египтске билосъ хоробрѣ. Пѣсѣя телеграмы бюра Райтера Англіицѣ мали 40 раненыхъ, а посяла донесеня урядового и 5 убитыхъ. Страты Египтянъ мають бути великі. До полудни первого дня загално бомбардованье перервано на короткій часъ; по полудни панцирники почали зновъ бомбардувати доминуючу надъ Александрію крѣпость „Наполеонъ“. Вечеромъ всѣ фортъ александріи замовкли. На другой день рано зновъ два англійскій панцирники острѣлювали фортъ „Monceiff“, котрый черезъ ночь Египтяне были направили.

Дня 12 липца бомбардованье перервано. Адмиралъ Сеймуръ высадивъ на сушу 450 жовнѣровъ и 150 моряковъ. Онъ одержавъ отъ своего правительства инструкцію заперестати бомбардованье по зломаню опоры и дѣти вразъ съ кедивомъ о удержанье порядку. Въ Александріи поновилася 12 с. м. рѣзня Европейцѣвъ, войско египтске оустило Александрію. Александрія въ многихъ пунктахъ залилася. Кедивъ и Дервишъ паша безпечный подъ охороною англійского войска. Черезъ каналъ суецкій корабль торговельный переплывають, але Англія не ручитъ за ихъ безпечность. Порта дуже взбурена за бомбардованье Александріи: энергичного Саида пашу суцтанъ именуванъ министромъ справъ внутрѣшнихъ; въ палатѣ султанскій отбулася велика конференція; догадуются, що Порта вышле до Египту 30.000 войска. Нѣмеччина и Австрія прислали Англіи свое заявленье, що узнають бомбардованье Александріи за акты зовѣмъ оправданный и правный. Глядстонъ заявивъ въ парламентъ, що бомбардованье Александріи було необходимо для безпечности Европыцѣвъ въ Египтѣ. Англія не чинитъ нѣчого для егоистичныхъ цѣлей. Конференція въ Константинополи перервала свои засѣданя, бо гдѣякі отпоручники не достали инструкцій отъ своихъ правительствъ.

НОВИНКИ.

— Процессъ гр. делла Скаля противъ о. Качалы и редактора „Дѣла“ буде продолжаться 28 л. сего мѣсяца по процесѣ Ольги Грабаръ и товарищѣвъ. По процесѣ гр. делла Скаля послѣдую процесъ противъ Адриана Мазура о зраду державы. Такъ отже цѣлый лѣтний сезонъ сходитъ на рускихъ процесѣхъ.

— Соймъ галицийскій мае бути скликанный посяла одной вѣсти на день 4. лат. вересня, а посяла другой вѣсти на 6. лат. вересня с. р., — на всякій же способъ въ тыхъ дняхъ.

— Страшна буря съ градомъ лютѣлася въ ночи на 11 лат. с. м. въ повѣтъ чортковѣмъ и починила страшный шкоды. Буря зривала дахи, валѣла дома, забивала людей и худобу. Въ Капновѣ згинули два парубки, въ Рудодувахъ 16 коней и 15 коровъ. Въ 15 селѣхъ градъ вынщивъ всѣ засѣвы до тла.

— Брошюру П. А. Кулѣша, „Die Vergewaltigung der Basiliener in Galizien durch die Jesuiten“, выдану въ Вѣднѣ, сконфискувала вѣденска прокураторія державна. Кулѣшъ выступивъ въ нѣй дуже завзято противъ езуитѣвъ въ загалъ а противъ отданю имъ монастыря добромилского въ особенности.

— Прокураторія державна во Львовѣ заказала книжку „Новый украинскій пѣсѣвъ про громадскій справы“ и брошюру „Марія, мати Иисуса“, обѣ выданіи М. Драгомановымъ въ Женевѣ.

— Дрѣ Искрицкій, якъ доносить „Dziennik polski“, наміреся внести до комитѣвъ адвокатской въ Перемышлѣ жалобу противъ усуненя его отъ защиты черезъ председателѣ трибуналу, сов. Будзюновского.

— О мандатъ посольскій въ группы громадъ сельскихъ въ окрѣзѣвѣвѣ Бережаны Рогатинъ. Поддайцѣ выступаютъ съ стороны польской ако кандидаты: гр. Красницкій въ Стратына, п. Владиславъ Чайковский и гр. Романъ Потоцкій.

— Испытъ зрѣлости въ академичный (русскій) гимназіи у Львовѣ отбуваеся подъ проводомъ п. инсп. Солтыкевича отъ дня 1 до 5 липца. До попыту того зголошалося 24 публичныхъ учениковъ а 3 екстернистовъ; отъ попыту отступивъ 1 екст., — здало 19, мѣжъ тими 5 съ отзначеньемъ, 2 репробованъ на повъ року, 1 (екстер.) на рокъ а 1 (екст.) безъ речинца; поправляти по фериѣхъ позволено трѣмъ. Здали съ отзначеньемъ: Коосъ Михайло, Вреѣна Григорій, Занько Андрей, Ганкевичъ Иванъ и Киѣлевскій Филемонъ. Зрѣлымъ и узнанъ: Козакевичъ Евгений, Пачовскій Михайло, Гаврысевичъ Юстинъ, Хоминъ Антонъ, Гушалевицъ Евгений, Гаморакъ Теодоръ, Дорошъ Володимиръ, Форисъ Михайло, Гомовскій Иванъ, Сорока Иванъ, Згарскій Викторъ, Чемиль Володиславъ, Красницкій Романъ, Тарнавскій Левъ.

— Пос. Павелъ Попель, одинъ въ знаменитыхъ членѣвъ партіи краковской, выдѣвъ сими днями „Отвертый листъ“ до п. Станислава Подольского, въ котромъ обговорюе справу руску и подноситъ нагячу потребу ту справу чимъ скорше полагодити. Позаякъ однакъ авторъ въ значной части опирае свои выводы на ведѣномъ теперь процесѣ о головну зраду, то мы не можемо въ той хвилѣ вдатися въ близшій розбѣръ сего брошюры, бо уважаемо за передвчанье и неумѣтне передъ судовымъ вырѣкомъ обговорювати справу и становище подсудныхъ. Дальше лишаемо близше обговоренье сего брошюры ажъ до того часу, коли процесъ скончится и зможемо зовѣмъ свободно обговорити не лишь сей процесъ але и цѣлу нашу справу народну, якъ она представляеся въ теперѣшній хвилѣ.

— Жиды Россійскій не маючи змоги эмигрувати до Америки, повертають тееръ что-разъ больше до Россіи. Въ сѣмъ тыждни вывезено въ Бродѣвъ до Россіи: въ недѣлю 188 жидѣвъ, въ недѣлю 228, во вторникъ 254 а въ среду 208 жидѣвъ, — разомъ въ чотырехъ дняхъ 858 душъ. На выѣвъ до Америки не мають комитеты грошей и, здаеся, вже й не буде. А въ Бродахъ пробувае тееръ еще около 11.000 жидѣвъ Россійскихъ. Впрѣчѣмъ жиды вже не мають охоты эмигрувати до Америки, бо тамъ треба робити, а жиды хотѣлибъ и въ Америцѣ жити „хитро-мудро“, безъ тяжкой праці. Газеты вѣденскій одержують вѣсти въ Америки, що выемигрувавши въ Америку жиды задумують повернути до Галичины...

— Якъ то п. Аполинарій Яворскій, посолъ въ куріи болѣшихъ посольствъ въ золотѣвского пов., здававъ дня 11 с. м. посольске справозданье въ Золочевѣ, — о томъ находимъ цѣкаві звѣстки въ польскихъ часописѣхъ. П. Апол. Яворскій приѣхавъ до Золочева на вызначену, въ газетахъ анонсовану годину, и зайшовъ до салѣ збору. Чекавъ тамъ двѣ години на своихъ выборѣвъ и дочекався одной милосердной душѣ — и то не выборѣ, але спеціального корреспондента „Dziennik-a polsk-ogo“ зѣ Львова.

— Зѣ Ступницѣ въ Самборѣнцѣ пишуть намъ: Якъ урядъ шанують рускій свѣтъ, хочу вамъ подати фактъ: На день Рожд. св. Іоана Крест. ц. к. урядъ податковый въ Самборѣ завѣвавъ Русинѣвъ: начальника громады Ступницѣ и Котловѣ и колектантѣвъ явились до обрахунку податковъ. Чи урядъ не мѣгъ вже выбрати иншого дня, а мусѣвъ конче оттягати Русинѣвъ отъ сповненя ихъ религийныхъ обовязковъ въ такой торжественный день?

— „Звѣзда“ п. Купчанка перестала вже выходити: выйшла всего два разы. П. Купчанко выѣхавъ въ Лондону до Вѣднѣ, Великій жалъ мае п. Купчанко до „Главного управления по дѣламъ печати“ въ Петербургѣ; оно то убило „Звѣзду“. П. Купчанко подавъ еще 17 (29) цѣтня с. р. прошенье до „Главного управления по дѣламъ печати“, чтобы дозволило предплачувати „Звѣзду“ въ Россіи, а „Главное управление“ кинуло его прошенье до кошы; до сей поры навѣтъ не зволило отповѣсти. А п. Купчанко, якъ признаеся, наибольшу мавъ надѣю на Россію, длятого то и почавъ свою „Звѣзду“ выдавати въ нѣбъ-Россійскомъ языкѣ. П. Купчанко, хочъ не получивъ дозволеня отъ „Главного управления“ мимо того выславъ 400 примѣрниковъ „Звѣзды“ въ границы Россіи, але всѣ почти еи повертали поналисувавши на примѣрникахъ: „refou“, „refusé“, „не розсмотрено“ и т. д. Ба що больше, урядъ почтовъ въ Россіи не хотѣлъ пересылати предлату на „Звѣзду“, а коли переслали, то въ грошевыхъ конвертахъ не було грошей; а онъ мусѣвъ еще за каждый такой листъ платити 2½ шилинга (больше якъ 1½ зр. а. в.) кары. Конечъ-концемъ Россія убила „Звѣзду“, а самъ п. Купчанко, полишивши, якъ признаеся, довги Англичанамъ, котры такожъ належали до выдавничтва „Звѣзды“, перебрался въ Лондону до Вѣднѣ.

— Велике нещастье случилось дня 13 л. с. м. на желѣзницѣ курско-московской; межѣ стациями Черна и Бастіево усунулась земля и засыпала поѣздъ. Зѣ 217 пассажирѣвъ выдубото зѣ подѣ землѣ лишь 39 людей больше або меньше раненыхъ.

— Процессъ социалистѣвъ въ Празѣ скончився; зѣ помощи 14 обжалованныхъ уволено лишь одного, прочихъ засуждено частою на кару взынцѣ отъ 6 тыжднѣвъ до двохъ лѣтъ, а частою на кары грошевы.

— Градъ при страшной бурѣ въ ночь 12 лат. липца вытѣвъ до тла всю юрину и ушкодѣвъ озимину въ селѣ Мшандѣ коло Хоросткова. Въ селѣ велика роспука, нѣче збѣже не було асекуроване. — Такожъ въ селѣ Говиловъ коло Хоросткова градъ поробивъ великій спустошеня.

— (Дрѣбній вѣсти.) Труппа театральна п-нѣ Романовичъ дае теперь представлѣня въ Равѣ руской, а труппа п. Бачинского въ Дуки. — Цѣсаръ удѣлявъ поборѣвѣвѣ податковому въ Самборѣ, Іосиф. Папковскому, золотый крестъ заслуги съ короною за его довѣлгій труды. — Митрополитомъ московскимъ на мѣсце пок. Макарія, именованный екархъ Георгій Іоанниды.

— Тов. „Провѣста“ печатаетъ тееръ книжечку подъ заг. „Помѣчь власна або Роби небоже, то й Богъ поможетъ! — книга о порадности Самуила Смайлеса. Ч. І. Для потреби руского народа обробивъ Олександръ Барышникъ“.

— Звертаемъ укагу всемъ Вп. руской Публики на инсератъ солиднѣй фирмы руского властителя кравецкой робѣтнѣ, п. Антона Щербѣ. Онъ выстѣнае завсѣгда яко рускій патриѣтъ, минувшого року, якъ звѣстно нашимъ читателямъ, ходивъ въ депутацию до намістника въ сирѣвъ руской народной школы во Львовѣ, а при своемъ патриѣтизмѣ есть умѣтнымъ и ретельнымъ рукодѣльникомъ.

комъ. Такихъ русскихъ рукодѣльницъ, якъ п. Щерба, мы повинны почитать.

— **Зъ Теревельскаго.** (О мисіи духовной въ Теревельскій). Торжественная мисія духовная въ церковь теревельской отпавилась, якъ будто заповѣдено, отъ 27 мая до 5 червня, въ протягу того самого часу, коли пп. езуиты мисіонували въ костелъ теревельскій. Руска мисія заслуге для того на увагу ширшої публики руской. Она выпала справді величаво, въ чѣмъ головно заслуга Воч. о. декана Залуцкаго, мѣсцевого пароха и розпорядника мисіоннаго торжества, а дальше деканального руского духовенства, котрое о. Залуцкій завовавъ до участи. Въ мисіи бѣзъвѣдѣлось духовенство точно, навѣтъ свѣщенники зъ сусѣднихъ деканатѣвъ; зъ тѣхъ послѣднихъ были сѣ словомъ божіимъ. Воч. о. Богородице зъ Хоросткова, Мих. Ганкевичъ зъ Гѣбцова, Ник. Сѣчинскій зъ Коничинецъ, Ганкевичъ зъ Красного; кромѣ тѣхъ были Воч. о. дек. Олесницькій зъ Говилова, Бѣлинскій зъ Илавча, Алекс. Ганкевичъ зъ Грималова, Бѣлинскій зъ Ласковецъ и др. Проповѣдей было по день по чотыри або по пять, якъ у пп. езуитѣвъ, а кромѣ того катихизація молодежи. О. Залуцкій, звѣстный отличный проповѣдникъ народный, самъ проповѣдувавъ по два, часомъ и три разѣвъ денно. Богомольцѣвъ зѣ всѣхъ сторонъ прибуло велике множество; о. особенножъ въ послѣдній днѣ мисіи, 3 и 4 червня, коли Преосв. еп. Сильвестеръ вертаючи зъ посященія церкви въ Гайворонцѣ вступивъ до Теревельскій; великій здвигъ народу и духовенства впродавивъ епископа до мѣста; о. Ганкевичъ съ походомъ процесійнымъ прибувъ ажъ зъ Грималова, дек. скалатского. Величавый видъ паломництва представивъ похѣтъ процесійный въ недѣлю 4 червня: гостинцемъ отъ Тернополья входивъ одинъ похѣтъ зъ трехъ процесій (зъ Настасова, Микулинецъ и Ладичина) а зъ другого боку гостинцемъ отъ Коничинецъ похѣтъ съ процесіями (зъ Кобыловолотъ и Мшанца) съ громкимъ свѣтомъ церковныхъ пѣсень. Того дня Впр. епископъ правивъ на дворѣ службу б. въ соборѣ крыл. Величка, дек. Олесницького и о. Балтаровича въ повной асистѣ; свѣщенникѣвъ было до трицѣти. Хоръ творили свѣтлѣе-селяне зъ Илавча подъ проводомъ богослова п. Горещкого. Еп. Сильвестеръ, одушевленный, высказавъ свое признанье о. Залуцкому, духовенству и побожному народу. Поднести належитъ, що въ часѣ мисіи послѣбувало кѣлькось душъ на вотремезливѣсть, а о. Залуцкій збравъ зъ крещенныхъ датѣвъ 80 зр. на будову церкви, предприняту на великій розмѣры. Мисія була наразѣна и на гдѣяки трудности. Передовѣсьмъ отпавилась рѣвночасно мисія пп. езуитѣвъ, — се вже само за себе богато говоритъ... Дальше замѣтимъ, отъ що: Дня 18 мая урядъ парохіальный донѣсъ ц. к. старосту о мисіи; таке донесенье есть правно зѣвѣтъ достаточне. Тимчасомъ до о. Залуцкаго явився зъ староства п. Розвадовскій и заявивъ, що о. Зал. не може отпавляти у себе мисіи, бо не має позволенія зъ ц. к. намѣстництва, якъ се мають пп. езуиты. О. Зал. отперъ сей закладъ, выказавши рѣзницю мѣжъ мисією рускою а мисією кружачихъ езуитѣвъ. Замѣчу, що анѣ лат. парохъ анѣ езуиты не вышли повитати нашего епископа, хочъ конкордія се приказуе и хочъ о. Зал. завѣдомлявъ ихъ о приѣздѣ епископа. О. Залуцкій принявъ еп. Сильвестра достойно; черезъ триумфальну браму супроводила его бандеріа козацкѣвъ-парубкѣвъ. Епископъ звидѣвъ въ Теревельскій еще одну мѣску церковь при колишнѣмъ монастырѣ оо. Василіанъ, котрый властителька Семенова кн. Флорентина Чарторыйска отогнула до ужитку о. Залуцкому, а бнѣ его отреставрувавъ. Монастырь сей лежить въ дуже хорошѣмъ мѣстѣ на горѣ,

зъ котрой видъ сягае далеко межъ лѣсами надъ рѣкою Серетомъ. Зъ причины, що приступъ отъ села до монастыря утрудненый и до окола камѣнь, то руины монастыря доховались дооси цѣло. Замешкувало тамъ 13 Василіанъ и мѣстились тамъ вышій школы. Передъ отѣздомъ епископъ звидѣвъ реальность Василіанъ зъ Словиты сѣ 43 моргами поля, леговану мѣщаниномъ теревельскимъ Даміаномъ Василецкимъ; завѣдателемъ той реальности есть о. Залуцкій. Наконецъ згадаемъ еще о одно́мъ фактѣ. На другій день Зеленыхъ Святъ о. Залуцкій удався бувъ съ процесією до згаданого выше монастыря; тамъ мавъ проповѣдь, въ котрой потрутивъ и о минувѣсть монастыря; его обжаловано до ц. к. староства, мовбы то бнѣ въ проповѣди выступавъ противъ Поляковъ. Недосѣтъ того, ц. к. староста выславъ комисаря осудити школу, яку мали зрѣбити люди идучи до монастыря. Ц. комисаръ осудивъ школу на 1 зр. 40 кр. а собѣ за комисію почисливъ 6 зр. 81 кр., — приказано отже о. Залуцкому заплатити 8 зр. 21 кр. О. Зал. вѣсть рекуррь до ц. к. намѣстництва съ представленьемъ, що справы полѣвъ належать до уряду громадского.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

† О. Іоанъ Бѣлинскій, приходникъ зъ Долянянъ, хоробрѣшого деканату, упокоився въ понедѣлокъ сего тыждня въ 71 р. житя а 46 священства. Вѣчна ему память!

† О. Игнатій Войтовичъ, парохъ Рокитна, дек. львовско-городского упокоився дня 28 червня с. р. Вѣчна ему память!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Воч. о. К. изъ Суминъ. Предплату на „Стеногр. записки“ мы доручили, куда слѣдуетъ, на что маемо похвѣтованье; не наша вина, что Вамъ не посылають. Просимъ удатись до редакціи „Слова“.

(Надѣслане.)

(Статіи въ рубрицѣ „Надѣслане“ не походятъ отъ Редакціи.)

Понеже въ протоколѣ, отчитанѣмъ въ процесѣ Ольги Грабаръ и тов., п. В. Янкевичъ подавъ, будтобы самъ по предпринятыхъ ревизіяхъ выступивъ зъ „Рус. Касина“, протѣ выдѣль сегоже товариства заявляе въ интересѣ правды, що п. В. Янкевича выключено зъ членѣвъ „Руского Касина“ въ наслѣдство ухвалы выдѣлу на засѣданіи зъ 1 (13) лютого с. р. одноголосно повзятю, а то зъ той причины, що тогже за чинну зневагу ему нанесену вѣякои сатисфакціи отъ своего оскорбителя не жадавъ.

Отъ Выдѣлу тов. „Руске Касино“.
Ю. Геровскій мѣстопрѣдсѣдатель.
И. Яевыкъ секретарь.

Чотырогласникѣвъ М. Вербицкого вже выйшовъ першій выпускъ и мѣститъ въ собѣ: 1) Застѣвъ; 2) Прошанье; 3) На погребѣ; 4) Думка; 5) Нынѣшня пѣсня (загата). Першій выпускъ можна получить за присланьемъ 52 кр. або за послѣднатою. Прочіи чотыри выпуски выйдуть якъ найскорше. При 5-томъ выпускѣ буде помѣщенный великій портретъ Вербицкого, яко премія. Пята часть чистого дохода зъ издавництва назначена на дѣвочій бурсѣ. — Въ всѣхъ жадаемыхъ прошу удаваться або до мене або до редакціи русскихъ часописей.

Лука Кошка,

при улицы Францѣшканской, ч. 12.

Гульденѣвъ 213.550 Гульденѣвъ

выносить загальна вартѣсть тысячъ офиціальн. выгранныхъ великою

ТРИЕСТЕНСКОЙ ВЫСТАВОВОЙ ЛЬОТЕРІИ

Перша голов. выгр. въ зол. або готѣвк. гульд. 50.000
Друга выграна въ зол. або готѣвк. гульд. 20.000
Трета выграна въ зол. або готѣвк. гульд. 10.000

Дальше обнимае тая льотерія еще одну выграну въ вартѣсти 10.000 зр., чотыри въ вартѣсти по 5.000 зр., пять по 3.000 зр., пятнайцѣтъ по 1.000 зр., трицѣтъ по 500 зр., пятьдесятъ по 300 зр., пятьдесятъ по 200 зр., сто по 100 зр., двѣста по 50 зр., пятьсотъ сорокъ и двѣ по 25 зр. Кромѣ того всякій ишій побѣдчій выгранъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованныхъ выставителями.

Одинъ льосъ 50 крейцарѣвъ.

О перенятъ розпродажи льосѣвъ треба заразъ звернутися до
Отдѣлу льотерійного Триестенской выставки
въ Триестъ — Triest, Piazza Grande 2.

При замовленю поодинокихъ льосѣвъ треба доплатити 15 кр. на оплату почтову.

Во Львовѣ можна набути тѣ льосы у хвального „Рустикально-Кредитового Банку“.

Змѣна мешканія.

Нынѣшнымъ маю честь повѣдомити Вп. П. Т. Публику и Воч. Духовенство руске, що я черенѣсь свою

Робѣтню мужеской одежды

зъ дому ч. 10 до каменицъ ч. 5 при улицѣ Коперника (дѣмъ п. Громана).

Яко Русинъ упрашаю о ласкавій взгляды Вп. Родимцѣвъ и заявляю, що воѣ ласкавій замовленя выконую послия найновѣйшой моды, зъ наилучшихъ матерій и по найумѣреннѣйшій цѣнѣ.

Поручаючися ласкавымъ взглядамъ П. Т. руской Публики и Воч. Духовенства, остаю съ глубокимъ поважаньемъ

Антѣнь Щерба,

властитель робѣтнѣ мужеской одеждѣ
во Львовѣ, ул. Коперника, ч. 5.

ЛИТУРГІЯ

(въ партитурѣ 15 листѣвъ) на 4 голоса мѣшаного хору укладѣвъ переважно Д. Вортнянского, М. Вербицкого и А. Нанкого появилась автографована на свѣтъ и есть до набути по цѣнѣ 2 зр. 50 кр. съ пересылкою. — Змѣтъ литургія складуючій: Антифоны и Ектеніи, 8 Слава-Единородный, 7 Святый Боже, 2 Бл҃гизнѣ, 1 Кресту Твоему, 9 Иже Херувимы, 3 Отца и Сына, 2 Вѣру, 5 Милость мира, 6 Святѣ, 7 Тебе поемъ, 5 Достойно есть, 1 О тебѣ радуется, 2 Ангелъ вопіаше, 4 Отче нашъ, 9 Причастіе, 3 Да исполнится, 3 Христосъ воскрес, 1 Вознесися, 5 Вуди имя Господне. — Ктѣбы хотѣвъ набути сю литургію по повышѣй цѣнѣ, зволитъ зголоситися найдальше до 25 липня до Івана Кипріяна слуги. III. року св. Богословія, въ духов. гр. кат. стѣмнищи во Львовѣ. (1—2)

Торговля вырѣбѣвъ цино-выхъ, баквановыхъ и мѣсяжныхъ

АДАМА ЛОКОЧА

во Львовѣ, Ринковъ ч. 41.

Поручае: Лѣхтарѣ напѣрестольный пѣлѣконъ величинны; Кресты; Умывальницѣ; Ампулки; Лямпицѣ; Котелки бѣлѣшій и меншіи на свѣчену воду; Мирѣвницѣ до хресту; Пушки на св. слѣдѣ малѣи и бѣлѣшій для деканатѣвъ, — въ загальнѣ всѣхъ вырѣбѣвъ, котры входить въ обрѣтъ того рода робѣтнѣ.

Стару пину прѣймае въ замѣну або до переливу.

Всякіи работы вхѣдачій въ той обрѣтъ выконую актъ найточнѣйше и найсвѣдѣтнѣйше.

АЗАРЪ МАРКЕВИЧА

Першій складъ вырѣбѣвъ краевыхъ во Львовѣ, оляцъ Маріаційнѣ, ч. 10, поручае: 1—2

Полотна

бѣлѣи на простирала и сорочки, домашнаго вырѣбу въ Коричнѣ и Дембѣнѣ, въ штукахъ по 34 метры — 58 лѣтѣвъ поль. по зр. 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, а найтоншій по 24, 26 и 28 зр. за штуку.

Полотна

пѣдѣлѣный зъ Блажовы, въ штукахъ по 28 метрѣвъ — 48 лѣтѣвъ поль. по зр. 7, 7-50, 8, 9-50, 10-50, 12 и 13 зр.

Полотна сѣрѣ господарскій по зр. 6-50, 7, 7-50, 8 до 10 зр. за штуку.

Зегельтухи грубшій и тоншій по 30, 34, 36, 40, 44 и 46 кр. метрѣ.

Дреслики на либеріи и на матеріахъ также полотенка колѣровѣи и оксфордѣ

Андріхѣвскій

чисто вовняный диваники 2 1/2 метрѣвъ зр. 20, 26, 30 до 36 зр.

Рускій килимки

чисто вовняный диваники 2 1/2 метрѣвъ зр. 20, 26, 30 до 36 зр.

ТОРГОВЛЯ МИХ. ДЫМЕТА

во Львовѣ

поручае крестики нагрудный ов. Тверезости по 50 кр. за тузинъ. 2—3

Вувшій народный

испытованный Учитель

прѣйме — наираднѣйше въ горѣхъ — мѣсце приватного учителя за низьке вынагородженіе. Удѣлѣти може науку въ зачерку народныхъ шкобѣи и пригтовляти до гимназіи. Близша вѣдомѣсть въ Редакціи „Дѣла“. (1—2)

„КАТЕРИНА“

звѣстна поема Т. Шевченка съ малѣваною винеткою на заголовнѣмъ листѣ. Складъ выдана въ Кіевѣ, при конторѣ друкарнѣи редакціи газеты „Трудъ“. Зъ складу тую книжку можна выписувати наименше въ 50 примѣрникахъ, по 5 копѣекъ за примѣрникъ съ пересылкою. 3—?

Рѣзбяръ печатокъ и майстеръ золотыхъ вырѣбѣвъ

М. В. ТАВБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Ягеллоньска, ч. 6.

принимаетъ рѣзбу печатокъ и вензѣльвъ на рѣзномъ металѣ. Принимаетъ также направи и замовленія орѣбныхъ и золотыхъ вырѣбѣвъ по умѣренныхъ цѣнахъ.

Замовленія зъ провинціи выконуе точно и выслае отвѣротною почтою. (1—8)

Якъ довго еще мои дешевшій запасы выстанутъ, поручаю по танныхъ цѣнахъ 1—2

КАВУ

Сантосъ жовта чиста	1 кил. зр.	1-28
„ зелена природ.	1 „	1-36
Коломбо жовта добра	1 „	1-44
Доминго бѣла	1 „	1-52
Порторико зелен. добра	1 „	1-60
Малабаръ	1 „	1-68
Лягуайра грубозерниста	1 „	1-76
Куба зелена дуже добра	1 „	1-80
Цейлонъ плантаційна	1 „	1-88
„ грубова	1 „	2—
Мока арабска 1-он сорты	1 „	2—
Ява жовта ароматична	1 „	2—
„ золотавѣ	1 „	2-08
Цейлонъ перлова Ім.	1 „	2-08
Ямайка плантаційна	1 „	2-08
Со. Яго ди Куба найлуч.	1 „	2-16

Ст. Маркевичъ

во Львовѣ, въ Ринку Ч. 42.

Цѣ. выключно корол. упривил.

Екстрактъ Орѣховый

до фарбованія сивого волоса

вынайшовъ перфумеръ

А. Мачускій

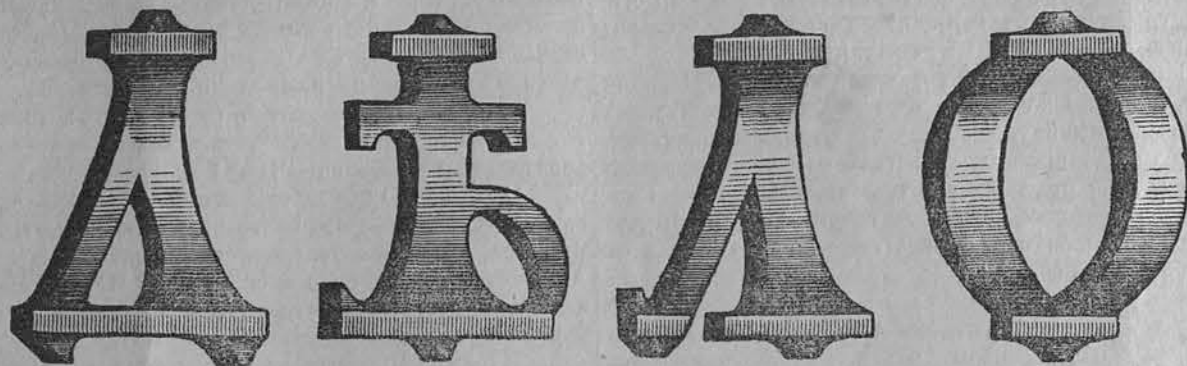
во Вѣднѣ, Kärntnerstrasse, 26.

Ц. к. выключно упривил. средство-тое до фарбованія волоса, наладке сивому волосу тревалу барву чорну, брутатну або блондѣ, вытворенье лишь зъ субстанціи рослинной, т. е. зъ луцины зеленыхъ орѣбѣвъ, не есть при томъ нѣ крыхты шкоднѣмъ анѣ здоровѣю, анѣ волосѣю, и фарбуе волосѣвъ въ протягу 15 минутъ хорошо и тревало на чорно, брутатно або блондѣ, такъ что навѣтъ при умываню фарба не сходитъ.

1 флаконъ екстракту орѣхового пшынного . . . зр. 3—
1 пуделочко съ 6 пробными фла. . . 3-50
1 флаконъ орѣхового молока на отрѣбѣтъ волоса . . . 3—
1 флаконъ орѣховой помады для нагарбованія волоса . . . 2—
1 флаконъ орѣховой оливы для тонцѣли, якъ выше . . . 2—
1/2 фла. орѣховой оливы dто . . . 1—
Въ правдивѣмъ гатункѣ набути можна въ парфумеріи Мачуского

Во Вѣднѣ, Kärntnerstrasse, 26.

Во Львовѣ у Зиг. Рукера, аптекаря, а головный складъ въ Кіевѣ у А. Кудрина, парфумера. (21—30)

Виходить во Львові що Середи і Суботи (крім рушних свят) о 4-й годі по полудні. Літерат. додаток „Бібліотека найзнам. повістей“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го і останнього дня кожного місяця.

Редакція, адміністрація і експедиція підл. Ч. 8 уліці Академічна.

Всі листи, посилки і рекламні належить пересилати під адресою: редакція і адміністрація „Діло“ Ч. 8 уліці Академічна.

Рукописи не звертаються тільки на попередню застережню.

Поодинокі чиселі стоять 12 кр. а. в. Оголошеня приймаються по ціні 6 кр. а. в. від одного строчки печатки.

Рекламні неопечатані відліки від порту. Предплату належить пересилати франко (найлучше поштовою переказом) до: Адміністрації часопису „Діло“ уліці Академічна Ч. 8.

ВП. Читателів в Росію просимо мати на увазі, що в вимові $\text{л}=\text{ji}$, $\text{д}=\text{i}$, и (в середині і на кінці слів) $=\text{ы}$, и (на початку слів) $=\text{i}$, д (на початку слів) $=\text{vi}$.

Сь днєм 1 (13) липня розпочались третій чвертьрок сегодочного видавництва „Діло“. ВП. Предплатників наших, котрим предплати кінчилися, просимо, щоби завчасу поспішилися з присилкою дальшої предплати.

Ново приступачні предплатники на „Бібл. найзнам. повістей“ доставлять початок повістей „Праця та грош“ безплатно.

Процесъ

Ольги Грабаръ и товарищівъ.

(Дальше.)

Двадцять пятий день розправи — дня 14 липця.

(Конецъ.)

Прокураторъ звертаєсь з питаннями до обж. Площанського: Вчора виклали ви, що одержали від Леонтьєви Левицкої значнийшю квоту на всякій добродійний діл; чи ви тую квоту дістали просто від Левицкої? Обж. Нї, прислав єи о. Цыбикъ; він писав мені про тїм в листі, що се Галичане зложили у него тую квоту, а він посилає єи в імени Левицкої. Прок. Я так думав, що та посилка була лише від фірми Левицкої, бо ми мали ту листи Мирослава Добр., котрий писав до о. Раковського: „Випишіть мене як члена в товариство св. Василя, а я під позором вкладки пришлю вам значнийшю замогу. Чи крім тої присилки і другої з Києва від Задераккого за книжки до бібліотеки кївського комітету, ви не одержали з Росії ніяких інших посилок? Обж. А може бути. В Росії живе множество тутешніх підданих, котрі мають своїх в Галичині і для них высылають гроші. Давнійше уживано мого посередництва при таких посилках. Так н. пр. пригадую собі, що в р. 1874 одержав я від о. Попеля около 400 зр. для его брата в Галич. Прок. А інших пересильок грошових не було? Обж. В сїй хвили не памятаю; була ще якась посилка для одного урядника, котрого імени не памятаю. Прок. Не памятаю; даю вам часу пригадати собі его імя. Обж. Повторяю лише, що в Києві живуть Галичане і давнійше уживали мого імени. Прок. Не моглиб ви вилучувати нам, дялкого іменю уживало вашого посередництва? Дялкого не пересылаю через першій-лучшій банк львівський? Обж. Знаю „Слово“ і редакцію; часто дієсь, що люде улагодює з всякими ділами до редакцій. Прок. Чи не одержали ви також якої посилки грошової з Києва, Москви, Петербурга або з Варшави крім тих, о котрих була вже бесѣда? Обж. Не памято. Прок. Чому Попель не послав гроші братови просто до него, а через вас? Обж. Не знаю; спитатиб самого Попеля. Защитникъ д-р Дулемба (до обж. Площанського): Звертаю вашу увагу, що вам вільно не відповісти, коли цілѣ питання вам незрозумѣла або зовсім незнана; я н. пр. не розумію цілѣ тих питань. Прок. Обмежено ставляня питань належить до п. председателя. (До обж.): Чи в останніх часах не дістали ви значнийшю квоту через один тутешній банк? Скажіть: з якого банку, дялкого і т. д. Обж. Не памято; може бути, що я дістав від кого другого. Прок. Чи не дістали ви в 1880 р. якої квоти через кївський банк промисловий? Обж. Може бути, що дялкого. Прок. Чи 28 лютого 1881 р. ви не дістали з Києва дальшю квоту? Обж. Може бути; дійсно се була квота для одного урядника, — імени не могу назвати. Прок. Яка се була квота? Обж. Около 400 зр.; впрочім не памятаю; я віддав, кому належало. Сов. Бушакъ: Чому банк не виплатив просто той особі? Обж. Она не мешкає во Львові. Прок. Дня 4 марта 1881 ви не дістали якої квоти? Обж. Може бути; не памято. Такъ, була друга посилка, але мущу порадитись зь защитником, чи могу назвати особу, дялкого була та посилка. Прок. Чи дялкого тої самої особи, що в 1880 р., чи дялкого другого. Обж. Не памято.

Прок. Вышій Трибунал! На підставі довірочного донесення улаво я до тутешніх банків зь запитанням, чи не діставали зь Росії посилок для обжалованих. В сїй хвили одержав я відзвук зь тутешньої члїн банку дялкого торговлі і промислу, в котрій інституція тая доносить мені, що зь порученя якогось Н. А. Ригельмана а через кївський банк промисловий виплатила п. Площанському 28 лютого 1880 суму 345 зр.; дня 4 марта 1881 знов 235 зр. 30 кр. яко предплату за „Слово“ высылає до Києва, а 23 червця с. р., власне підчас розправи 11 зр. яко предплату на „Слово“.

Площ. Тепер пригадую собі; справді доставъ я 235 зр. титуломъ залегло предплати; всякій товариства в Києві, що предплатують „Слово“, прислали разом через одного предплатника, котрий не платив по кілька лѣт і потім також і свою належитість прислав разом зь предплатами від товариств.

Д-р Дулемба. Я підніс вже кілька разів, що матеріалъ доказуючий належало такъ приготувати, щоби обжалован підчас головної розправи могли дати йому і категоричну відповід на всі замітки. Прокураторъ за кілька мѣсяцівъ мала досить часу зібрати доказуючий матеріалъ; тимчасомъ бачимо, що прокураторъ що хвиля серед розправи предкладає новий матеріалъ, котрий викликають ефект а обжалованих вводять в замѣшанье, бо не мають під рукою доказів відперти закиди. Прокураторъ, закинувши предложити выш. трибуналові свій матеріалъ, ставитъ підозрюванимъ „подходящій“ питання, на котрі неприємний обжалован не можуть дати категоричної відповіді. Я отже застерігаюсь противъ такому поступованю прокуратора.

Д-р Лубинський. Отозва предложена тепер прокураторомъ нічого не доказує; але борониці засади правної мущу просити трибуналу о неприємніе тої отозви до актів; §. 36 проц. кар. каже выразно, що прокураторови не вільно на власну руку порозумѣватись зь особами припадними, а особливо приватною мущу уважати всякій банк. Щобла процедурі, прокураторъ, хоча при розправі внести новий матеріалъ доказуючий, повиненъ поставити внесенє, котрий зь сторони трибуналу має бути предложеній обжаловану, щоб она высказала свій погляд. Доцѣрва по тїм судити трибуналу, чи той матеріалъ має бути допущений. Поступованє прокуратора ухиляє устав і дялкого прошу: трибуналъ зволить звернути прокураторови отозву филі банку дялкого торговлі і промислу.

Прок. Я мущу застеречись передъ закидомъ, мовби я ставляю „подходящій“ питання. Не до защитників належить надзѣр надъ питаннями, але до председателя; впрочімъ обжалованому вільно не відповісти. Далше застерігаюсь противъ тому, будьтобы я вносив новий матеріалъ дялкого ефекту; в тїм виглядъ я лишам повну свободу і защитникамъ. Най дялкого ефекту постарастоя в довірочній дорож о листи Мирослава Добрянського, котрі высказали, що на цілѣ справі нічого нема, а я не буду противитись ихъ отчитаню.

Площ. заявляє, що на дальшї питання прокуратора не буде відповісти.

Предс. ухилиє закид, якобы поступованє прокуратора було нелегальне; §. 87 проц. карн. выразно каже, що єсть обовязкомъ прокуратора досліджувати кождої хвилі всяке донесенє остаточне в звязі зь справою карною.

Оттакъ отчитавъ председатель рішенє ц. к. суду карного во Львові зь 5 липця 1880 о конфіскації брошури „Посланикъ св. Владимира“ за знамена провини зь §. 302 зак. карн. Гдекотрі устуну зь тої брошури були напечатані в „Wiener Allg. Ztg.“ і були сконфісковані за знамена злочинства головною задрой. Отчитано брошуру і статью зь Wiener Allg. Ztg. (Газети не можуть уступити сконфіскованихъ подавати).

О. Наумовичъ заявивъ, що на всі закиди дотично тої брошури відповість на найближшій засѣданю, бо сегодня дуже змучений, значає лиш, що, якъ свѣдокъ Щербанъ вже збѣнав, не вся брошура писана обжалованимъ, хочъ він годиться вповнѣ зь всіми засадами, выголошеними в брошурѣ.

Двадцять шестий день розправи — субота 15 липця.

Председатель удѣляє голосъ обж. о. Наумовичю, щоби давъ свои высказаня що до вчера отчитаного „Посланика св. Владимира“.

Обж. о. Наумовичъ заявляє менше-більше слѣдующе: Хотяи анѣ до поодинокихъ уступокъ анѣ до цілости „Посланика Владимира“ не могу признатись, то однакжъ признаюся до засадъ тамъ высказаныхъ. Ті засади суть мої. Кождому обывателеви держави вільно высказувати свою гадку. Найсампередъ ударає мене, що судъ вѣденскій а судъ львівскій, конфіскуючи „Посланика“, выдавъ два рѣшні засади. Судъ вѣденскій доглянувши в „Посланику“ злочинство §. 58 у. к. а судъ львівскій тільки переступство зь §. 302 у. к. Засудъ вѣденского суду опира-

єся на фальшивѣ толкованю W. Allg. Zeitung, уступитъ зь „Посланика“ і такъ пр. переведено „одна Русь“ „es giebt ein einziges Russland“. А тымъ часомъ „Русь“ єсть понятє не политичне, а народне і етнографичне. Далше стараєся обжалованъ пояснити „Русь“ яко понятє етнографично-народне подобно, якъ понятє Германіи, Італіи і т. д. Порѣвнує далше нарѣчїє атицке зь великорускимъ яко языкомъ науки, йонске зь малорускимъ яко языкомъ поезіи, а доріське нарѣчїє зь церковнимъ языкомъ і далше розводитъ вь подобній спосѣбъ надъ своими знаніями теоріями о мнимої єдности „Всей Руси“ від Карпатъ по Камчатку, силуючись ихъ оперти на мнимої єдности одноплемянній вь той самѣ спосѣбъ, якъ гдекій Поляки зь Несторової назвы „Полянь“ і „польская земля“ силуюсь вывести, що Києвока Русь, се „польская земля“ і Русь вь загаль — се Польща. Тожъ нїчого дивного, що вь „Посланику“ говориться о любові „всей Руси“, бо се зовсімъ природно при етнографичній єдности. Мнимо того нема вь тїмъ сказаню нїчого небезпечного, бо етнографична єдність не значить єще политичної єдности. Вь нїмѣцкомъ треба було перевести „Русь“ на Reussen а не на Russland; на тїмъ блудномъ толкованю опертю обвинєнь, що Русини хочуть отпасти від Австрії.

Оттакъ поясненє уступъ „Посланика“, где сказано, що Русини вь Галичині страляти вже всяку надію на лучшю будучиць вь Австрії, — і представляє, що се єсть сказанє льоальне, бо звертаєся черезъ то увагу на безѣбѣдність положєня Русинівъ, бо Русини справді не можуть мати нїякої надѣи, не можуть нїчого зробити, правительство противъ Русинівъ, партія Поляківъ противъ Русинівъ, до цѣсаря не маємо приступу. Вь польскихъ отозвахъ выборчихъ выразно выповѣдаєся заглядъ Русинівъ, при выборахъ дѣются надужити, підлости і т. д. — А мнимо того вь „Посланику“ не вызиває до бунту, але кажеся ждати на лучшї часи. И ото вже тепер єсть зворотъ до лучшого. Вь внутрѣшній политикѣ Австрії пробиваєся нове стремленє, заспокоити жадаєи всіхъ народівъ; тепер підъ проводомъ Фишгофа твориться нове нїмѣцке сторонництво народне, котре хоче справедливо относитись до всіхъ народівъ. Вь интересѣ Австрії лежить розвивати далше се стремленє. Брошуры Фадеева і Погодина звертають увагу на те, що вь Австрії Русини і Словаки найбільше успѣшлївї народи. Отже треба робити такъ, щоби ті народи були заспокоєні і рівноуправленємъ обдарені. Тоды не буде нїякихъ аспирацій і не може бути. — Обжалованъ має перевѣдчєнь, що давбиєся зробити modus vivendi межі Поляками а Русинами, але до того треба, щоби мы познали вь собі славянскихъ братьевъ, славянского духа, „ducha vslavosti“, якъ каже Коляръ. Русини готові і вь соймѣ йти разомъ зь Поляками, ходитъ тільки о то, щоби була справедливість. Можна уложитись о кандидатурѣ, а треба залишити майоризованє. Якбы се було, тоды не треба бы такихъ брошуръ якъ „Посланикъ“, не треба бы оппозицій. Може бути, що вь „Посланику“ за богато перцю, але се не треба брати такъ остро.

Прокураторъ заявляє, що прокураторія зь самого „Посланика“ не робить замітку головної задрой нїкому. Однакжъ поднесенє, яке тепер давъ о. Наумовичъ що до становища російского языка, дає власне прокураторіи оружіє вь руки. Порѣвнанє великорусского языка зь антикимъ і назначенє ему такого становища єсть власне некористне дял обжалованихъ, бо черезъ то власне надаєся значенє политичне великорусиніи, бо Атика власне держала гегемонію надъ Греками, отже per analogiam єсть сей языкъ російскій дял обжалованихъ значеня политичного. Далше підноситъ прокураторъ поодинокі уступки зь „Посланика“, где указуєся выразно на російскій панславизмъ.

Обжалованъ о. Н. выводить, що конституція єсть дял Русинівъ нездорова і отобрала Русинамъ ті права, котрі они мали за часівъ абсолютныхъ.

Предс. констатує, що закиди обжалованого що до перекладу вь W. Allg. Zeitung не суть справедливи, бо всі мѣсяці суть вѣрно переведені. Суд. Литвиновичъ: Ваше толкованє „Русь“ на Reussen а не на Russland не годиться зь вашимъ понятємъ о Руси, высказанимъ вь дальшихъ уступахъ брошури. Вы тамъ говорите о Руси „три рази большій якъ Европа“, а підъ такою Русею може вже розумѣтись російска держава, отже Russland, а не Русь, бо до етнографичного понятя Руси, навѣть вь вашомъ розумѣннѣ, не можна зачисляти російской Азии. Отже тутъ вже не етнографично, але политично має розумѣтись Русь — Россія? Обжал. обѣтає при словѣ Reussen. Суд. Литвиновичъ. Якъ же вь такомъ случаю толкувати уступъ, где говорится о „одной Руси, три рази большій якъ Ев-

Предплата на „Діло“ для Австрії: Для Россіи
на цілий рікъ . . . 8 зр. на цілий рікъ . . . 8 рубл.
на пів рікъ . . . 4 зр. на пів рікъ . . . 4 рубл.
на чверть року . . . 2 зр. на чверть року . . . 2 рубл.
зъ дол. „Бібліотеки“: зъ дол. „Бібліотеки“:
на цілий рікъ . . . 12 зр. на цілий рікъ . . . 12 рубл.
на пів рікъ . . . 6 зр. на пів рікъ . . . 6 рубл.
на чверть року . . . 3 зр. на чверть року . . . 3 рубл.
на самѣ додатокъ: на самѣ додатокъ:
на цілий рікъ . . . 5 зр. на цілий рікъ . . . 5 рубл.
на пів рікъ . . . 2 50 зр. на пів рікъ . . . 2 р. 50к.
на чверть року . . . 1 25 зр. на чверть року . . . 1 р. 25к.

Для Заграниччя, окрімъ Россіи:
на цілий рікъ . . . 10 зр.
на пів рікъ . . . 5 зр.
на чверть року . . . 2 50 зр.
зъ дол. „Бібліотеки“: на самѣ додатокъ:
на цілий рікъ . . . 14 зр. на цілий рікъ . . . 6 зр.

ропа“, а „подбленой политично“. Обжал. говорить, що се написано дял піднесеня духа вь народѣ, що Русь така велика.

Суд. прис. Рыльскій підносить, що після его думки нема сторонництва польского, котребы було противне розвоєви Русинівъ, але за те убличає се достоїнству руского народа, коли его идентификуєся зь російскимъ народомъ, бо малорускій народъ єсть одинъ зь найчистѣйшихъ народівъ славянскихъ, тымъ часомъ, коли на прочій просторони Россіи, по отлученю просторони заселеної Русинами, може лише 1/10 часть єсть заселєна Славянами а проче єсть заселєне туранскими племенами; якъ отже дастся погодити те сказанє спѣльности а навѣть одноплемянности Русинівъ зь тими племенами с. в. зь прочею Россією — зь туранскими племенами? Таке идентификуванє убличає рускому народови, котрий єсть самостійний і найчистѣйшій народъ славянскій. Суд. Рыльскій замѣчає, що Поляки о скілько знає, не противні розвоєви Русинівъ, але мїжъ Поляками суть люде і то добромислячі, котрі противлятьсє веденю руского народа тими блудными дорогами і бездорожжями, які суть высказані вь „Посланику“ і вь іншихъ писемлахъ подобного рода, що власне ведуть до заглады Русинівъ.

Обжал. заявляє, що любить рускій народъ, бо дял него правце; може бути, що вь гдекімъ блудитъ, але любить Русинівъ.

Далше высказує присяжный суд. Рыльскій свое здивованє, що вь книжочцѣ признаєчній дял народа, высказуєся погорда дял конституції, а славиться абсолютизмъ, підноситєся православна пропаганда.

Предс. отчитує далше ухвалу, що до конфіскації книжочки „Историческій Календаръ“, тожъ само выдану о. Наумовичемъ.

Оттакъ приступлено до справы Адриана Мазура.

Предс. заряджує передъ читанємъ актівъ переслуханє обжалованихъ поодинокю, іменню починаючи від Ольги Грабаръ (Добрянскій; Наумовичъ, Площанскій і Марковъ виходять).

Обж. О. Грабаръ відповѣдає на поодинокі питання председателя: Знаю Мазура від 12 до 15 лѣт вь домѣ отця, где бувъ офіціантомъ вь Чабинѣ. Отъ того часу я не бачивъ его ажъ доцѣрва во Львові м. р. Онъ приходивъ до мого батька кілька разівъ. Чого він тамъ бувавъ не знаю. Я не писала до него нїякихъ листівъ, анѣ не пересылаєа ему листівъ. Онъ адресувавъ до мене вь Чертежѣ листи дял мого брата. Листи були заклеєні і я не знала, що вь нихъ було писано. Мїжъ листами бувъ, здаєся мені, одинъ зь вартными наперами. Якъ се були наперы, не знаю, бо тоды бувъ Мирославъ вь Чертежѣ і заразъ взявъ сей листъ.

Предс. У Мазура найдено чотыри реченисы на листы до Васъ? Оденъ зь 21 вересня зь 1881 р. вь вартости 30 зр. до Меза-Ляборецъ. Чи се той листъ? Обжал. Не пригадую собі. Дял чего пославъ підъ мою адресою листи до Мирослава, не знаю. Во Львові одержала я зь Петербурга відъ Мирослава кілька листівъ дял Мазура, але кілько се було не знаю; такожъ не знаю, що вь тихъ листахъ було писано.

Входить Обж. Площанскій і на питання председателя відповѣдає: Знаю А. Мазура зь давна, але не мавъ я нїякихъ знань зь нимъ. Вь р. 1873—1874 може бути, що я ему доручивъ які посилки дял него, може які книжки зь Вѣднї, але не пригадую собі. Новѣйшими часами такихъ посилокъ не було.

Предс. окаяє поплотно зь послылкою зь стампилью зь Петербурга, імовѣрно зь р. 1879. Надавця: В. И. Ламанскій, вага 13 фунт. (адреса єсть до російской амбасады вь Вѣднї).

Обж. Я собі не пригадую, щоби я таку пачку одержавъ.

Прок. Мазуръ збѣнавъ, що вь тїмъ полтнѣ були справозданя славянского комітету зь р. 1878 і инші панславистичні книжки; чи отже не пригадає собі що ближе, дял чего се на Ваші руки передано? Обж. Не пригадую собі нічого. Може прислано які книжки, тоды було тяжко впростъ зь Россіи справоздавати книжки, то може бути, що прислано. Прок. Отже вы були такимъ бюромъ вывѣдѣвъ і корреспонденцій зь Россіи? Обж. Площ. застерѣгаєся противъ сего закиду.

Оттакъ приступлено до переслуханя о. Наумовича, котрий на дотичаці питання председателя відповѣдає: А. Мазура знаю від кількохъ лѣт, я видавъ его вь „Рускомъ Касинѣ“. Онъ писавъ до мене кілька разівъ, може 2—3 рази, приславъ мені статіи до „Науки“. Пригадую собі, що приславъ мені одну статью про славянскую азбуку. Статья була не зла і я єи умѣтивъ. Іншихъ статей я не мѣтивъ, бо були слабї і вь загаль Мазуръ не мавъ писарского таланту. Писавъ до мене Мазуръ такожъ щось о полити-

цѣ „Украинцівъ“, мабуть се относилось до нашихъ партій.

Предс. У А. Мазура найдено ваш листъ зъ 14 мая 1881. (Оказуе еей листъ.) Отже въ томъ листѣ на вступѣ говорится о якійсь порадѣ на глухоту, а дальше такъ написано: „Увы! нашъ справы народній — се нещасте. Политика Украинцівъ оказалась непрактичною. Ихъ языкъ и ихъ лояльность не спасе Руси. Треба вибрати съ великою идеею и то теперъ. На выставу въ Москвѣ побѣду певно. Робѣть пропаганду.“ — Шожъ се значить „ихъ лояльность не спасе Руси“? Обж. о. Наум. Се относится до языка „Украинцівъ“, который вважася яко лояльный. Предс. Ба, алежъ бо тутъ выразно говорится о ихъ языкѣ особно, а особно о „ихъ лояльности“. Обж. о. Наум. Я тутъ думавъ ихъ языкъ, который есть майже урядовый. Предс. Алежъ ту есть выразно бесѣда о политикѣ: „политика Украинцівъ оказалась непрактичною“. Обж. о. Н. То есть, я не вѣрю, чтобы сей простый, не книжный языкъ, якимъ они пишутъ, мавъ будучность. Предс. Ну, а шожъ зновъ значить та „велика идея, съ котрою треба вибрати“? Обж. о. Н. Тутъ ходило о згоду, о языкову едність. Предс. Скоро ходило о згоду и о языкову едність, то предсѣ не есть се та идея велика и нова, бо се вже досить давна справа; а для чогожъ тутъ говорится, що съ тою „великою идеею“ треба вибрати и то теперъ? Предс. Выстава въ Москвѣ? Обж. о. Н. Въ листахъ не все пишеся съ такою строгою розвагою. А що до выставки въ Москвѣ, то се вже моя слаббость бѣдити по выставкахъ, чтобы тамъ щось поначити, чогось навчитись. Я бѣдивъ до Вѣднѣ, до Нѣмечины, бувъ бы побѣхавъ и до Филадельфи, коли бъ была моя жена не заслабла. Се вже така слаббость моя, бѣдити по выставкахъ. Предс. Скоро такъ есть, то шожъ се значить, що вы вытыкаете лояльность Украинцівъ? Чи се значилобы, що друга партія нельовна? Обж. о. Н. Та Украинцѣ такожъ роблять опозицію, они стоятъ въ опозиції, якъ всѣ Русины. Предс. А що значить при концѣ листу „робѣть пропаганду“? Обж. о. Н. Се може значить, чтобы за згодою партій агитувати; а може кто збереся еще на выставу; — пишеся не одно безъ дальшой мысли.

Дальше переслуханий обж. Марковъ зѣнае, що знае А. Мазура отъ кількохъ лѣтъ, але дуже зъ далека, тільки зъ того, що буваючи въ рускомъ банку выдавъ его тамже. Заперчае будучность буть тогды въ домѣ п. Геровского, якъ тамъ бувъ Мисрославъ Добрянскій и Мазуръ, а если Мазуръ такъ сказавъ, то зѣнавъ блудно, бо обж. Марковъ не буть у п. Геровского и не мѣгъ тамъ бачитись съ Мисрославомъ.

Обж. Ад. Добрянскій отповѣдае на дотычащій питання предсѣдателя: Мазура знаю отъ дуже давна. Я познавъ его еще гдѣсь около р. 1865—1867, коли онъ буть при войску, чи при жандармеріи. Було се въ Вѣднѣ або въ Пештѣ. Оттакъ около р. 1867 жалився передо мною, що слабый, просивъ мене о яке мѣсце. Я выстарався для него посаду официалысты у п. Кузмича въ Чабинѣ, въ сусѣдствѣ Чертежа. Коли Мазуръ познавъ съ Мисрославомъ, сего не знаю, але се могло бути еще давнѣйше, коли Мазуръ служивъ въ сусѣдствѣ Чертежа, бо тамъ знаеса менше-больше каждого интеллигентного чоловіка въ цѣлой околици. Мазура не бачивъ я оттакъ довгій лѣта, ажъ доперва прибувши до Львова. Онъ буть у мене кілька разѣвъ по давній знакомости. Чи Мисрославъ переписувався съ Мазуромъ, не знаю, може бути. Може бути, що я ему доручивъ який листъ отъ Мисрослава. Предс. Мазуръ зѣнае, що вы доручили ему одинъ листъ отъ Мисрослава въ рускомъ банку. А. Добр. Може бути. Предс. Чи не знаете вы, що тамъ Мисролавъ писавъ? Ад. Добр. Не знаю. Предс. Чи, коли Мисролавъ бачився у васъ съ Мазуромъ, не дававъ ему якихъ поручень, що до нигилистѣвъ и социалистѣвъ. Ад. Добр. Не знаю, може бути. Колибъ навѣтъ и була бесѣда о томъ, то се будоубъ зовсѣмъ не впадо менѣ въ очи. Я и нынѣ скажу, що нигилистѣвъ и социалистѣвъ треба слѣдити, що каждый чоловікъ повиненъ подати одинъ другому руку, чтобы ихъ слѣдити (nachspüren), бо они загрожуютъ всѣмъ. Предс. Чи вы переписувались съ Мазуромъ? Ад. Добр. Онъ писавъ менѣ щось зѣ два чи три разѣвъ, разѣ съ жиченями на свята, потѣмъ зновъ въ справѣ купна добръ въ Галичинѣ; я ему отписавъ, подякувавъ за жиченя. Предс. Але тамъ була бесѣда и о политикѣ. Ад. Добр. Може бути. Предс. Оказуе листъ Ад. Добрянского писанный до Мазура 21 сѣчня 1879, а найденый у М. при ревизіи. Въ томъ листѣ обговорюе А. Добр. на вступѣ Рождество Христове, а дальше пише: „Въ старинный праздникъ Воскресения Господа р. 1877 дознались мы о небытности постановѣ русскаго царя освободити православныхъ братныхъ народовъ балканскаго пѣвострову зъ полѣ турецкаго ярма; въ праздникъ Воскресения р. 1878 дознались мы, что довершено се высвобождение; въ праздникъ Воскресения 1879 дознаемось имѣннѣ о остаточномъ упадку цѣлой турецкой державы; може и дознаемось и о томъ, что приготовляе Господь для насъ с. е. для австрійской Руси. Господь буде боротись за насъ, якъ за давныхъ часѣвъ боролся за израильскій народъ, коли нами не оволодѣе сумнѣннѣ, отъ чого сохрани насъ Господи, але коли будемо виправлятись въ евангельскихъ честнотахъ, въ вѣрѣ, любви и надѣѣ. Насъ опасуть: а) сильна, непоколебима вѣра въ Бога и его православную церковь, котрой, послѣ словъ св. писма, и врата адава не одолѣють, — вѣра въ приготовану Провидѣніемъ будучность русскаго (рускаго) и цѣлого славянскаго народа и вѣра въ самихъ себе, что сумнѣннѣ нѣколи нами

не оволодѣе, бо „притерпѣвый до конца спасенъ будетъ“, б) сильна надѣя на всемогучесть Бога, который есть съ нами посля словъ св. писма: „разумѣйте языцы и покляйтесь яко съ нами Богъ, о) пламенная, горяча любовь къ Богу, куданой намъ отъ Него въ спадщій руской землѣ и ку ближнѣму, особенно ку русскаму народу и ку славянскому въ загалѣ въ томъ перевѣдченно, що право любви творить посля словъ Спасителя головне, а навѣтъ едине засадниче право православной церкви и що всякій грѣхъ походитъ зъ браку любви.“

„Зовсѣмъ годжуся съ Вами, найдорожшій брате, що много грѣхѣвъ затыжало на насъ именнѣ задала браку вѣры, надѣѣ и любви у многихъ зъ насъ. Почавши отъ простака або хлоца, що задала браку вѣры больше тятне до шинку якъ до Вождя святыхъ, зъ браку надѣѣ рѣвнодушно относится до дѣятельствъ на народномъ полѣ, а зъ браку любви завидуе своимъ сѣвобратамъ и ненавидитъ всѣхъ, что мають больше отъ него — такожъ и всѣ инші нашѣ станы мають свои хибы. Одинъ ганяется за грѣшми, другой за каріерою, бувають, жалъ сказать, украинманы, що зъ порученя чужинцѣвъ, нужденно ихъ оплачующихъ, розсѣвають вражду межъ русскаимъ народомъ, навѣтъ заражають свой народъ отруею недорѣчныхъ мрій захѣдного социализму або нигилизму за англійскій грошѣ (?!!). Се страшно, тымъ страшнѣйше, що все то появляеся въ теперѣшній святѣй хвилѣ высвобождения братей балканскаго пѣвострову, въ хвилѣ отрождения русскаго, а навѣтъ цѣлого славянскаго народа.“

„Алежъ не забувайте, що угнетеніе всюда веде непохизно до деморализації, а наша Русь находится вже отъ вѣкѣвъ подъ невиннымъ польско-мадарскимъ гнетомъ. Не забувайте, що въ теперѣшну пору загального шанованя мамоны надъ страхомъ Божиимъ и справедливостею не только на спорохнявѣлѣмъ, численными парарафами рѣжнородныхъ конституцій подминованѣмъ и обезсиленѣмъ захѣдъ Европы, але навѣтъ въ молодѣй, сильной и независимой, се значить волевой державѣ русскайкой появляются подобный до нашихъ хибы, котры Господь отверне отъ цѣлого роду людского зъ своєю любви для людей не иначе, якъ посля книгъ старого завѣту отвертавъ зѣпсуте отъ Израелитянъ с. е. черезъ забуреня и войны ажъ до высылена силъ людскихъ. Ось се причина, задала котрой предвиджу догду войну, котрой насѣдствомъ буде уадокъ надменнихъ с. е. невѣрующихъ а возвышеніе смиренныхъ с. е. вѣрующихъ, — словомъ нова карта не только Европы але й Азій.“

„Менѣ старому имѣннѣ не доведеса дожити того часу, коли мое пророчтво зновъ довершится, але вы будете свидѣками предсказанныхъ мною подѣй. Вамъ, думаю, буде дано видѣти оамятаныхъ и для того смиряющихся передъ Провидѣніемъ Поляковъ, счезающихъ зъ дѣла землѣ Мадарѣвъ и Туркѣвъ, цѣлковите зниженіе политичного вилыву Англичанъ, обмеженіе наскою власти выключно на романскій захѣдъ, а въ насѣдство сего всего на чолѣ сполученныхъ всѣхъ народовъ германскихъ достойный такъ свѣтлой участи пануючій домъ Габсбургѣвъ, а на чолѣ сполученныхъ славянскихъ народовъ русскаго царя, навѣтъ може бути въ особѣ вже теперѣшного царевица Россіи.“

Въ концѣ заохочуе А. Добрянскій въ томъ листѣ до вытравлѣности, завѣряе, что мимо всего гнету найдутъ еще межъ австрійско-русскимъ народомъ неустрашимый дѣятель, вѣрующій въ званіе своего народа, а въ конецъ закѣнчуе тыми словами: „писавъ я и писавъ до Васъ такъ, что теперъ не знаю, чому. Що небудъ станеся, писавъ я до Васъ широ о томъ, что лежало на серцю.“

Для поясненя сего листу забирае голосъ обж. Ад. Добрянскій и выказуе, что въ томъ листѣ представивъ лише политичный комбинаціи, зъ котрыхъ гдѣкотрой навѣтъ оправдалися. Есть се идея политичной комбинаціи, что Европа повинна подѣлитися на три великы державы: захѣдно европейску — романскихъ народовъ, средно европейску — германскихъ и вѣхѣдно-европейску — славянскихъ народовъ. Въ листѣ сказано, что домъ Габсбургѣвъ повиненъ станути на чолѣ германскихъ народовъ, а то тому, что яко старша династія має до сего больше право, якъ Бранденбургскя, молодша династія. Впрочемъ, якъ небудъ есть соперничество межъ обома тыми династіями, то черезъ то не выключася еще така комбинація германской державы, гдѣбы обѣ тѣ династіи подѣлили власть межъ собою. Обжалованный отговляе сему листови всякого агитаціонного значеня политичного. Що писавъ такой листъ, се зовсѣмъ природно, зваживши, что се было при концѣ великихъ подѣй русскаго-турецкаго войны. Остаточнѣ сѣмъ законченіе листу, кѣнчитъ обжалованный, указуе на те, что писавъ сей листъ безъ глубошой розваги и что не съ однимъ, что тамъ сказано, не впаивъ годится.

На томъ перервано засѣданіе.

Двадцать семей день розправы — понедѣлокъ 17 липця.

Предс. завѣдомляе, что судія присяжный Рукеръ слабый и для того покинуе Мрозинского яко головного присяжного.

Ад. Добрянскій на представленіе предсѣдателя, что Мазуръ зовсѣмъ иначе зрозумѣвъ листъ (въ субботу отчитанный), заявляе, что бѣтъ добре зрозумѣвъ цѣль листу.

Предс. Мазуръ зрозумѣвъ сей листъ такъ, что Россія незадолго забере Галичину и тогды

отжнотъ Русины? Добр. Сего нема въ листѣ сказаного. Пред. Мимо цитатъ зъ св. писма есть сей листъ чисто политичный. Обж. Се, що сказано въ листѣ, вже довершилося по большій части. Сей листъ не може мене обтяжати.

Предс. Якъ се розумѣти въ листѣ: „приготовляеся важный подѣй“ — а дальше вже говорится о „воскресеніи Руси“?

Обж. Ал. Се было вже въ тогдѣшнихъ часѣхъ, что Австрія перетрѣвала сполученіе Нѣмечины, значить перебуде и панславизмъ. Пред. Але тутъ говорится о воскресеніи? Обж. Мы надѣемось доступити тутъ въ Австрію сего, чого и другі народы вже доступили.

Предс. Що значить уступъ, что межъ Русинами мимо ихъ угнетеня суть мужѣ неустрашимый и т. д.

Обж. Се отповѣдь на те, будучи всѣ лише йшли за каріерою, если пр. я отъ р. 1857 выступавъ въ Угорчинѣ въ оборонѣ Русинѣвъ, то се не дробна рѣчь.

Предс. Я еще разѣ звертаю увагу вашу, что Мазуръ розумѣвъ сей листъ такъ, что Россія займе Галичину и тогды буде воскресеніе. Обж. Та, розумѣти можна всякого, але я думаю, что коли я сказавъ, что середна Европа сполучится подѣ династією Габсбургѣвъ, то се зовсѣмъ безневинне сказаніе. Предс. заявляе, что теперъ приступитъ до переслуханя Мазура.

Дрѣ Лубинскій застерѣгае собѣ внесеніе зажаленя неважности зъ той причины, что подѣсудимый буи слуханій въ справѣ А. Мазура яко сѣвобожалованый а не яко свѣдѣки. Понеже дальше Мазуръ має бути переслуханный яко сѣвобожалованный, а не яко свѣдѣокъ, что противитъ уставѣ, для того и зъ той причины застерѣгае собѣ зажаленіе неважности.

Обж. о. Наумовичъ поднеситъ, что тутъ робитъ подѣсудимымъ рѣжнѣ замѣты зъ ихъ листѣвъ и хоче отчитати уступы зъ журналу „Auf der Höhe“, где якийсь verabschiedeter Staatsmann робитъ дуже сумный гороскопы для Австріи, скоро она не задоволитъ всѣхъ народовъ своихъ.

Прок. противитъ сему отчитуваню, а предсѣдатель ухилиае читаніе сѣи статіи, яко неналежаче до справы.

Обж. Наумовичъ сходитъ зновъ на свой листъ, отчитанный въ субботу и нѣсеніе, что тамъ подѣ „лояльностею Украинцівъ“ розумѣвъ только языкъ партіи украинской, который есть народный больше зближенный до польского и посля теоріи обжалованого не має будучности. Для того называвъ сей языкъ лояльнымъ, бо Украинцѣ готовѣ (!) приняти новый календарь, прийняли и т. д. — се все вважася лояльнымъ тымчасомъ, коли у подѣсудимыхъ якъ пр. у Огоновского закинуено яко сімѣн, что онъ пише сѣ и т. д. Впрочемъ шаную украинску партію дуже, она дуже богато працюе, трудится для народнои просвѣты, для литературы.

Оттакъ приступлено до переслуханя А. Мазура, спровадженного зъ слѣдѣной вязици.

Обж. Адриянъ Мазуръ, урядникъ въ банку рускомъ отъ р. 1874, р. 1869 одержавъ „Abschied“, а теперъ обжалованный о головну зраду. Я будучи еще въ войску 1864, познавъ у Ливчака и въ „Бесѣдѣ“ Ад. Добрянского. Около р. 1869 здыбался я зновъ съ Ад. Добрянскимъ и просивъ его о мѣсце и одержавъ мѣсце въ Чабинѣ у п. Кузмича. Площанского познавъ я около р. 1876. Около р. 1878 доставъ я книжки. Въ Глуховѣ маю Решетыловича, знакомого учителя и я просивъ его о словарь русскайкой. По якѣмъ часѣ доставъ я на руки Площанского рѣжнѣ книжки „Славянскій миръ“, „Шлюссера исторію“, були тамъ и малѣ книжочки — брошюры СПетербургского славянскаго комитета. Коли се было, не знаю добре, але гдѣсь было р. 1878 еще подчасъ войны турецко-русскайкой.

Предс. оказуе обж. Мазуруи полотно, въ котре були зашиты книжки. Обж. Маз. познае сѣи мѣшочекъ, въ котромъ одержавъ ту науку. Дальше зѣнае: Мир. Добрянского знаю отъ р. 1868 и 1869. Минувшого року бачивъ я Мисрослава у п. Геровского, где я бувъ чтобы отвѣдати Ад. Добрянского. Було тамъ кілька особѣ, були священники, бувъ тамъ и лисый оваченикъ. Се было по полудни. Я бувъ тамъ всего около 1/2 години. Чи бувъ тамъ Марковъ, не знаю, я тогды только кілька словъ говоривъ съ Мисрославомъ. Мисролавъ заговаривъ зѣ мною о нигилистахъ и робивъ менѣ пропозицію, чтобы ихъ слѣдити, бо то шкodikливъ лозе. Я не давъ ему на те рѣшуючій отговѣди, бо я боялся. Казавъ менѣ, что якъ шо буду мати, то щобъ я писавъ ему на руки его сестры Ольги Грабаръ. Давнѣйше я не писавъ до него, ажъ коли я съ нимъ побачився, то почавъ я съ нимъ кореспондувати. Я писавъ ему щось 3—4 листѣвъ на руки Ольги Грабаръ — рекомендовано. Онъ писавъ до мене листъ за листомъ и я ему мусѣвъ отповѣдати. Въ першѣмъ листѣ одсдавъ я ему социалистичный брошюры. Я подавъ сей листъ яко цѣнный.

Предсѣд. представляе, что въ зѣнаняхъ обж. Мазура есть очевидно неправда, бо 1) листъ цѣнный высланный до О. Грабаръ буть не першій але власне одинъ зъ послѣднихъ, 2) что сей листъ буть дуже легенький, навѣжъ лише 64 1/2 грам., а вартѣсть була 30 зр. отже не мѣгъ заключати въ собѣ брошюры, 3) что суть реценсы на листы до Мисрослава Д. еще зѣ серіяна я Мисрославъ буть тутъ доперва въ вересни, отже неправда, что обж. Мазуръ почавъ съ Мисрославомъ доперва тогды кореспондувати, якъ съ нимъ побачився у п. Геровского. Дальше пытае предсѣдатель: Шожъ вы ему писали про нигилистѣвъ? Маз. Отъ выкручывася чоловікъ, якъ мѣгъ, бо за тымъ треба було ходити, а я не мавъ часу. Треба бути и сальоновцемъ, въ сальонахъ, бо и тамъ

е нигилисты, и въ коршмѣ, впрочѣмъ рѣчь не безпечна и до того треба гукъ грошей. Я ему такъ такъ написавъ. Предс. Чи обѣщавъ вамъ яке винагородженіе? Маз. О томъ не було бесѣды. Предс. И вы рекомендовали такой листъ, где вы ему нѣчого важного не писали? Мазуръ. Такъ, се марниці. Пред. Марница — разѣ; але такъ кілька разѣвъ, то назбираеся таки выдатокъ? Маз. Я се вже зъ своего жертвувавъ. Предс. Чи вы высылали який листы впрямѣ до Мисрослава Добр? Маз. До Мисрослава Д. выславъ я 2 листы до Петербурга на его власну адресу. Предс. А съ Ад. Добрянскимъ выцеренисувались? Маз. Съ Ад. Добрян. кореспондувавъ я щось три разы. Одинъ листъ отъ А. Добр. буть дуже дивный, я тяжко его читавъ, бо листъ буть писанный твердо по русски. Я его довго читавъ, бо и того языка добре не знаю и писмо было невыразне. Я робивъ уваги до сего листу: на самомъ листѣ и въ календарѣ.

Предс. Въ тыхъ нотаткахъ въ календарѣ написано: „Ад. Добрянскій есть вождь всей Руси австрійской особеннѣе угорской.“ „Сей листъ дуже достойный уваги, что Русь воскресне, что Россія займе Галичину — мы воскреснемо зъ грѣба польского.“

Обж. Я такъ розумѣвъ лей листъ. А то що сказано „вождь Руси“, то не такъ якъ генералъ, але такъ пр. якъ Ковальскій въ соймѣ або Зыбликевичѣ.

Предс. Чи знали вы о. Наумовича. Обж. Я познавъ о. Наумовича, я писавъ до него щось 2—3 разы.

Предс. оказуе одинъ листъ о. Наум. Обж. не знае пояснити уступѣвъ о „лояльности Украинцівъ“ и о „великой идѣѣ“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Зѣбръ новои нѣмецкой партіи народнои.)

Въ недѣлю отбывся въ Вѣднѣ першій загальный зѣбръ прихильниковъ программы Фишгофа и Вальтерскирхена. Около 2000 особѣ зѣбралось въ сѣли Musikverein-у. Зѣбръ повитавъ дра Фишгофа и Вальтерскирхена съ энтузіазмомъ. Зразу здавалось, что зѣбръ удасться якъ найкрасше, але пѣзнѣйше до салъ втиснулося досить противняковъ и тѣ выкидали скандалѣ, такъ что комисаръ полиціи мусѣвъ зѣбръ замкнути. Мимо того нѣмецка партія народна отнеса побѣду моральну въ насѣдство промовъ Фишгофа и Вальтерскирхена. Предсѣдательство зѣбору поручено бывшому бурмистрови Вѣднѣ, дру Невадьови. Зѣбръ нѣмецкой партіи народнои самымъ вже числомъ прихильниковъ зъ рѣжнѣхъ дѣльницъ Вѣднѣ свѣдѣтъ о томъ, что идея Фишгофа знайшла отгомѣнъ у здоровомыслящихъ Нѣмцѣвъ, значить: утвореніе новои нѣмецкой партіи политичной треба уважати вже фактомъ. Середъ Нѣмцѣвъ будитъсь переосвѣдченіе, что политикъ Гербста и его товаришѣвъ центристѣвъ есть згубна для нѣмецкой народности въ Австрій. Нова партія выискала на своемъ прапорѣ девизы: выконуваніе §. 19 закона основного въ дѣлѣ рѣвноуправленія языкового всѣхъ народностей и реформа права выборного на основѣ сираведливости и демократичной идеи. Однакѣмъ нѣмецкій языкъ нова партія узнае языкомъ державнымъ, о сѣлько wymagaе служба публична и конечность центральной администраціи. Свободу языкову каждой народности нова партія ставитъ дуже высоко, можна сказать, на першѣмъ мѣсці. Въ послѣдній свой рѣчи (на зѣбрѣ) дрѣ Фишгофъ высказавъ: „Утрачена свобода дасться отыскати, але разѣ утраченній языкъ не поднесся зъ филъ часу. Часто языкъ переживъ народы, але нѣколи народъ не переживъ своего языка; коли загомонѣвъ послѣдній звукъ языка, тогды ультавъ послѣдній отдыхъ народу“. Дрѣ Фишгофъ длятого взявъ свободу языка каждой народности на перше мѣсце въ свою програму, бо центральсты (або т. з. вѣрноконституційный чи либералы) найбільше лиха вчинили внутрѣшно-державному розвоєви черезъ те, что отговляли свободный розвоі языка нѣмецкимъ народностямъ. Фишгофъ каже, что сегодня передъ Нѣмцами лежать три дороги, щобъ дойти до гегемоніи въ Австрій. Перша дорога „поискати Поляковъ“ уступствами въ ихъ краевѣй автономіи; але, по думцѣ Фишгофа, ся дорога не добра, бо она веде до посвѣченя идеи державной въ користь одной народности. Друга дорога — се союзъ съ клерикалами, ультрамонтанамъ; ся дорога зовсѣмъ невозможна для Нѣмцѣвъ демократѣвъ, — саміи понятия „ультрамонтанизмъ“ а „демократизмъ“ выключаются послолу. Остае отже трета дорога, а именно союзъ съ либералами и иншихъ, не нѣмецкихъ, австрійскихъ народностей, котры теперъ мусѣтъ зъ необходимои конечности такъ дорогами уступствами оплачувати союзъ съ партією феодально-клерикальной (Лихтенштайна-Линбахера).

Якъ бачимо програма новои партіи, поставлена „демократомъ“ зъ Еммеродуфу“ (дрѣмъ Фишгофомъ), — дуже хороша; иде лишь о примѣненіе той программы въ практицѣ, а именно вынайти сѣбѣ лѣный интересъ, задала котрого либеральный элементъ зъ славянскихъ народностей сполучилисьбы и въ радѣ державной и ишли рука въ руку съ новою партією нѣмецко-народной. Вынайти и ясно опредѣлити такой сѣбѣ лѣный интересъ рѣчь досить трудна и она именно порѣшитъ пытаніе: якъ сильна буде нова партія въ радѣ державной? Русины прѣмѣромъ дуже рады можуть пристати до новои нѣмецкой партіи,

бо они не мають рівноуправлення мовного, за котре буде боротись нова партія. Але Поляки того вже не потребують, отже спитають дра Фишгофа і Валтерскірхена: в якій же вигляді ви нам можете допомогти? (Для Поляків ідея рівноуправлення мовного всіх народностей в Австрії нав'язана не на руку з огляду на Русинів). Фишгоф і його товариші скажуть Полякам: „Крім рівноуправлення мовного ми написали на прапорі нашій демократизм, розширення права виборчого, — в тому буде наш сильний інтерес!“ Алеж ми вже наперед знаємо, що польські делегати на таке пропозицію стиснуть плечима і відойдуть, — їм же як раз ідея демократизму, загальних виборів і т. под. — противна; польська делегация є винятком двох-трьох демократів на словах, вся не-демократична. І справді тепер вже польські газети закидають програмі Фишгофа неадекватність, байдужість і т. д., а тішаться з творення нової партії лише о стільки, що Нїмці розбиваються на фракції. — В загальні треба сказати, що сила нової партії покажеся аж під час найближчої сесії ради державної. Впрочім партія та ще перед зібранням ради державної скликала ще один збір в Відні і має надію, що на тому зборі остаточно вже порозуміється; підприємці також потрібні средства о осторожности, щоб авантюристи централистки не зробили такого скандалу, як на першому зборі. На тому другому зборі буде ухвалена резолюція партії, котрої на сьмі зборі заля бурди виправленої централистами не можна було ухвалити.

Питання тепер дуже важне: як гр. Таффе відноситься до нової партії. О відношенні гр. Таффе до тої нової народної партії пише віденський кореспондент до Pester Lloyd-a в слідуючій спосіб: „Кто знає хочби поверховно наші відношення а притомі страсти фракційні не запоморчили його тверезого погляду, той мусить пригадати, що між переконами і стремліннями гр. Таффе а програмою партії народної отворилася глибока пропасть, на котрій тяжко буде пострити міст угоди. Гр. Таффе зовсім єсь тым же татєм, що він єсть консервативним політиком і хоче управляти лише в дусі консервативності. Дятого то прихильники загального права голосованя мало можуть числитися на гр. Таффе, так само як і ті з політиків нової партії, котрі постановили зближитися лише до ліберальних елементів других народностей, а відкидають, подобно як і лівця, всякі пакт з елементами реакційно-ультрамонтанськими“.

(Посаду цивільного ад'юта) при правительстві кравов для Боснії і Герцеговини має одержати бар. Теодор Ніколич, синь одного з найзаможніших властителей добрих земель в Банаті. Відомості тую імовірно подає повнофункційний „Fremdenblatt“.

(Сойм тирольський) зібрався вже замкнений. На останньому засіданні пос. Ранц здавав справу з петиції клерикального товариства в Інсбруку, щоб право виборче до союму розширили також на податників, оплачуючих 5 зр. податку і вище в імені комісії, проект до остаточного закону. Централистки послы спротивились тому проекту і виходом з саль здекомплетували палату.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Росказувь царским вел. кн. Николай Николаевич зостав відданий під курателю з причини марнотраства. Вел. кн. побирає 7.000 рублів м'сячно, мешкань, побзд, коні, опал і світло. Довгів его на будуще цар не буде платити.

Министерь справ внутршних гр. Толстой видає два окружники в справі жидівській. В першій наказує строго губернаторам, щоб держалися циркуляра гр. Льорис-Меликова, постановляючого, що гдебудь жиди оселилися до квітня 1880 р., там мають бути оставлені без перешкод, а натовість наказує уважати на те, щоб жиди не оселялися на будуще в губерніях, в котрих не мають права побити. Другий окружник поручає губернаторам бачити пильно, щоб обманючі агенти не намовляли жидів до еміграції. „Голос“ говорять о тых окружниках замчає, що они привертють status quo, с. е. відношення, які существовали перед управою гр. Игнат'єва і бачити в тому доказ, що правительство в питання жидівськєм намірає вийти на дорогу гуманитарности.

„Новое Время“ доносить, що дефіцит сегодочного бюджету в квоті 4 1/2 мільона рублів, буде покритий еще в сьмі роц з доходів звичайних.

З Москвы доносять, що з причини откриття кількох мін під улицями, ведучими до Кремлю, где має відбутись коронація царя, розкопано терен цїлого Кремля для вислуження, чи не знаходяться еще які мін. При копанні були заняті три відділи саперов. — З Києва доносять в приватній дорозі, що там уязнено одного прокуратора за цензурію революційну.

Египт. З описів другого дня бомбардованя Александрії видно, що власти єгиптський для того були виведені парламентарну флягу, щоб войско єгиптське під єго ослоню могло безпечно опустити місто. По короткій канонаді в середині тижня, коли б'ла хорговы показалася на палаті Рас-ель-Тинь, адмирал Сеймур вислав поручника Ламбтона на суходіл, зажадати, щоб піддалися форти: Лам, Марабут і Мекс. Ламбтон зустрівся з комендантом А-

лександрії Тульбою-паша. Тульба прийняв Ламбтона дуже кречко, заявив, що не має досить гармат, щоб выдержати борбу з англійськими кораблями і наконець сказав, що бомби англійські хоч були керовані на форти, забили кілька жінок і дітей. Коли Ламбтон представив Тульбі, щоб подався, то Тульба заявив, що того вчинити не може, не порозумівшись з кедивом і міністрами. Ламбтон представив, що нема вже часу, бо о 3 1/2 год. огонь розпочнєся на ново. І справді перед 4 год. дано вистрїляти, але не було відповіді; впрочім годі було Англійцям розвинути в середу сильну канонаду, бо воздух не сирієв. За час переговорів Араби-паша з своїм войском опустив Аскандію. Ламбтон бачив, як выпускано в'язнів, держаних на кораблях. Коли вертав, бачив вже в трьох м'єстах пожеж, очевидно підложений. До вечера пожеж ширилися по-раз більше. Під вечер адм. Сеймур вислав одного офіцера з відділом войска до Александрії на розвід. Офіцери поспушували досить далеко в місто. Везде було глухо, мов все вымерло. Араби-паша парламентарною флягою заслонив собі вихід з міста і випровадив за собою всю мужеску людність.

Найновіша телеграма доносить, що адмирал Сеймур видав 17 с. м. манифест, в котрім завідомляє, що за призволенєм єгиптського правительства взяв на себе привертення порядку в Александрії. Підпалачі будуть розстрільювані. Нїкому не буде вольно опускати міста по заході сонця. Сеймур поручає жителям повернути до своїх занять. Ся телеграма доказує, що Сеймур порозумівся з кедивом і взяв на себе задачу привертити лад в зруйнованім місті. Ген. Ализон впровадив до міста 4000 людей піхоти. Войска ті займуть два незначні форти Габбарі і Рамлег. Кедив під ослоню англійського войска чуюсь безпечним і набирає отваги; він вдав нав'їти Араби-пашу, котрий стоїть з войском за містом, щоб прибув до Александрії, бо в противному случаю буде его уважати бунтовником. — З Індії має відійти дивізія войска до Египту; офіцери і воєки одержали наказ готуватись до вымаршу.

Телеграми з Александрії доносять, що також американський і німецький кораблі высадили на сушу свою залозу для привертення ладу в Александрії спільно з Англійцями. Войско заосмотрене в живність на 14 днів. В многих домах знайдено в пивницях Европейців, котрі були поховалися; в румовисках знайдено труни 22 Европейців.

О тому, що задумав чинити тепер Араби-паша і в загаль національна партія єгиптська, нема певних відомостей. Доносять вправді, що Араби-паша оголосив посполите рушення жителів арабських, що в окрестности Дамієти концентруєся войско єгиптське і буде окопи, — але, як сказано, всі ті доносення не суть певні.

Послы беручи участь в конференції в Константинополі вручили в субботу Порті ідентичну ноту, взымаючи Турцію до інтервенції; драгомань додали учню, що пожадана єсть яка найшвидша відповідь. Нота стверджує насамперед, що конференція постановила відкликатись до зверхности султана, щоб привертити лад в Египті і скріпити повагу кедива. В той цілі взымають Турцію, щоб выстала до Египту досить войска, котре осталося там три м'єсяці; довшій побити турецького войска в Египті м'огби бути дозволені лише за згодою кедива і держав. Кошта на тую выправу має поносити Египт. На случай отмовної відповіді зі стороны Порту, держави застерігають собі ужити інших средств. Порта досі не дала відповіді на тую ноту.

Англія. В англ. парламенті заявив Дилке, що Порта не відповіла на послідню ідентичну ноту. Загальною ціллю конференції в Константинополі єсть — привертити давній стан в Египті; тепер не можна еще подати близших подрбностей о будущім стрім відношенні. По порті Сиді пауче повний спокій. Гляд стонь заявив, що не можна було предвидіти, що в наслідство бомбардованя Александрії тамошня армія єгиптська в силі 10 — 15.000 людей сильнѣе м'єсто, спалить, а сама вынесе з міста. Безприволочно войско англійське не могло вступити на сушу, бо тое противилось бы протоколу безкористности, підписаному на конференції в Константинополі. Конференція власне має заду — скріпити повагу кедива, привертити лад і довіряє в краю. Пос. Горет запевдає, що внесе вогут наганы для правительства за те, що не запобіжено сплюндрованю Александрії. Мин. Брайт заявив, що именно заля політики єгиптської подався до димісії. Наступник Брайта еще не именованый.

(Надбелане.)

До наших Земляків!

Запрошення до предплати на

Малоруско-німецький Словарь

Евгенія Желеховского,

ц. к. профессора гимн. вь Станиславоѣ.

Діло отее появляється, як Словарь малоруского языка, поклав досі лише где які пробы, збірники матеріалів, вокабулярів, показники і т. п. по більшій часті є великоруским переказом появилися. Спорудити старався вычерпати і лексикально обробити словний скарб живого малоруского языка, котрым говорить народ 18-ми-

ліоновий (в Угорщині, Галичині, Буковині, в заходній і полудневій Росії) і як той язык вь етнографичных збірниках устною словесности та вь литературном розвою давнійшом і теперішном представляється. Тым ділом сподівається спорудити після своєї найлучшої волі і своїх сил вдоволити потреби загально і глибоко почуваній, заспокоити нетерпеливе ожиданье так своих земляків, любячих шире свое рідне слово, як і мужавь всеславных вь науцѣ, такого Шляхера, Микосича, Фр. Малиновського, Пыпина, Лескієна, Брикнера і інших, котрі наш язык високо оцінили і науково над ним і его литературою працювали.

Діло тое займе около 60 аркушів друку і буде выходити выпусками так споро і так обемно, як то уможливить предплат. Ціна выпуска буде означена після числа аркушів друку; аркуш по 20 кр. а. в. Першій выпуск, обймаючий 2 аркуші, коштує 40 кр. Наклад не є великий — 1000 примірників.

Спорудник, будучи заравом і накладником, просить о численну участь вь предплатѣ, а квоту предплату належить просто до него присылати.

Ціле діло вийде з кінцем 1883 р. а ціна его буде вь продажі книгарської значно підвищена.

Евгеній Желеховскій,

проф. гимн. вь Станиславоѣ, ул. Собѣского, ч. 34.

НОВИНКИ.

— Испыт конкурсовый священников и обсажены душпаствырских посадъ суть на якийсь часть здержан вь львовской архієпархіі, а то зь причины, що зь Риму не наслѣло еще дотичне подтверждение комисіі экзаминаціонной и пропонаціонной.

— Испыт зрѣлости вь женской учительской семинаріі во Львовѣ зробили слѣдуючі Русинки зь означенієм: Марія Констанкевич, Анна Литвинович, Марія Лиосевич, Теодозія Сембратович и Елена Зарница, — зь добрым успѣхом: Анна Козакъ, Марія Чарнецка, и Марія Калинович. Одна кандидатка зь причины слабости не сѣдала до испыта.

— Розкопка руины церкви св. Спаса вь Галичи-Залувѣ продовжається. Фундаменты тои церкви суть вже зовсім изъ вні и по большій части зь внутри откриты. Ректорь львовской политехники, п. Захаревичъ вадив на мѣсто, здоймивъ плянъ фундаментовъ и выготвилъ рисунки орнаментаки церковной, котрой слѣды вь гдѣякихъ отломкахъ позостали. Проф. дръ Шараневичъ пославъ той плянъ и рисунки, выготвлені власною рукою п. ректора Захаревича, в. Владислави Федоровичи, обыватели земокому вь Окні. в. Федоровичъ приславъ на руки проф. дръ Шараневича разъ 50 зр., а коли той фондъ вычерпався, по слѣднимъ днямъ приславъ зновъ 100 зр. на цілі розкопки тои церкви, котрой знамена доказуютъ, що походить зь половины XI вѣка. Честь и слава в. Владислави Федоровичи за его такъ великодушну жертвованность на тую такъ близку каждому сердцу рускому патриотичну ціль. „Домъ Народный“ жертвувавъ досі на розкопку 25 зр. Надѣяється, що будуча сесія сойму краевого схоче запомогти Русинѣмъ вь откопаню старокняжого города Галича, бо не даромъ ту руину пощастилося имъ открити, но вь доказъ, що ту вь Галичині було колись центрумъ руского житя, котрого память вразъ зь самопознаньемъ народнымъ вь нынѣшнее время такъ сильно обдѣлава.

— Подземну галерію отырито при направѣ керниць вь шпнталі сестеръ милосердія во Львовѣ. Галерія выхдитъ отъ керницъ вь направленю до Высокого замку; она 2 метры высока, выкута вь скалистѣй опецѣ цілкомъ правильно и lege artis. По вентиляціи галеріи можна було дійти до 40 метрѣвъ далеко; урядъ будовничій мѣсній занявся дальшою вентиляцією и выслѣдомъ тои загадачною галерію.

— Министерь справедливости перенѣсь п. Петра Лѣвниченко, ад'юнкта судового для вѣсходной Галичины вь Мостахъ великихъ, до Дембицъ на заходной Галичинѣ, а то вь дорозѣ дисциплинарной. Якъ вѣдомо, п. Лѣвничій зєднавъ собі яко совѣстный урядникъ загальне поважанье вь мостянськомъ повѣтѣ, вь доказъ чого може послужити той фактъ, що его выбрано до рады повѣтовой жовковской не лишь христіанскими але и жидѣвскими голосами. Дембица лежить вже вь судовѣмъ окрузѣ краковского верховного суду заходной Галичины. Бѣсь же отже першій случай, що урядника судового, именованого для вѣсходной Галичины переносать вь дорозѣ административной до округа судового заходной Галичины, на т. зв. Мазуры. Досі практиковалося се лишь зь учителями и урядниками политичными.

— Зернало вь послѣднѣмъ (13) числѣ подало велику (на 2 стороны) иллюстрацію „Обжалованъ передъ судомъ“. Иллюстрація та представляє досить вѣрно цілу сценерію зь обжалованымъ, трибуналомъ, прокураторомъ, адвокатами, лавою приложныхъ и т. д. „Зеркало“ продаєсь вже и на дворці желѣзницѣ Кароля Людвика.

— О ревизіи вь читальни громадской вь Свистѣльникахъ находимъ такі близші вѣсти вь найновѣйшомъ числѣ „Батьковщины“. „Дня 29-го червця впала ревизія на читальню вь Свистѣльникахъ. Зъ ц. к. суду вь Бурштинѣ прїїхавъ п. Драдакий, ад'юнктъ судовый, зь протоколистомъ и жандармомъ и при помощи тутешного войта Гриця Модиньского перетрясли хату честного госпо-

даря Гната Литвина, котрый одну комнату отступивъ на читальню. Трясли до наименьшог шпирки, шукаючи, якъ люде кажутъ, за „збруєю“. Не знайшовши нѣчогосенько, забрали вой книжки и газеты вразъ зь спискомъ, а господаря Гната повели до Бурштина. Читальня вь Свистѣльникахъ єсть одна-однѣєнька на цілий деканатъ рогатинський. Она заложена вже сего року, и розумѣєся, затверждена ц. к. намістництвомъ. Щѣ було правдивою причиною тои ревизіи, не знати.

— „Strażnica polska“ помѣстила зновъ вь послѣднѣмъ своемъ числѣ двѣ цѣкаві статіи о езюитахъ, одну підъ заг. „Sprawa jezuita i upadek dziennikarstwa lwowskiego“, а другу підъ заг. „Nareszcie“. Вь першій статіі редакція застановляється еще разъ надъ „езуитизмомъ“ и мѣжъ иншими каже: „фабриканты езюитскихъ исторій вмовили вь насъ, що мы завогды жили вь повной згодѣ зь Русинами а доперва по р. 1848 отворилася пропасть межъ нами. Брехня! черезъ столѣтія цѣкували насъ езюиты, а ціла наша неагода и всякі свары зь Русею дадутся зредукувати до машинаціи езюитскихъ. Чижъ бы езюитська система „ogłupiania narodu“ мала вже такъ позавертати головы, щобъ нѣкто не познавоя на правдѣ? Алежъ даруйте, народъ єи знає, схарактеризувавши верхъ перидіи и интригъ назвою „езуитизма“ вь звичайній бесѣдѣ, знає єи и чесна часть прасы польской, а не хоче єи знати лишь — кто?“ — „Czas“, „Dziennik polski“ и „Gaz. Narodowa“. Ті два послѣдні органы, фабриканы „великой опиніи“ не хотять бачити правды, и „для любыхъ очей езюитѣвъ покинули свѣй давній здоровый поглядъ на езюитѣвъ, а теперъ станули цілкомъ на грунтѣ „Czas-y“ и езюитскихъ станчикѣвъ“. До недавна смѣялися ті газеты зь езюитизму „Czas-y“, а нынѣ цілкомъ вь згодѣ и безъ змѣны передрукуютъ собі одна зь другою спільну адмиракцію езюитѣвъ; тую згоду выхваляє вже и „wiadomy Edzio“, выказуючи вь своемъ езюитско-станчикѣвскѣмъ органѣ, що „Lwów stał się od pewnego czasu nabożniejszym (читай: więcej jezuickim). Недавно Gaz. Nar. и dzien. pol. перестѣгали еще передъ станчиками, а нынѣ розпьяваються надъ откритымъ листомъ п. Павла Попеля вь справѣ руской и хотять вь томъ листѣ бачити золоту програму для Поляківъ вь поступованю зь Русинами... Коли будемъ стояти на грунтѣ тои спільной программы станчикѣвъ и свѣжихъ ихъ союзникѣвъ львовскихъ, можемо бути певні, що будемъ дальше разъ-на-разъ жертиєся зь Русинами. Боже вь чѣмъ мѣстотіа програма станчикѣвъ? Отъ она повѣдає, що мы вже вчинили для Русинѣвъ все, що було можна, а теперъ лишѣмъ имъ лишь свободній розвій „не досыть развитого языка“ вь мѣвѣ и литературѣ. Отже, по думцѣ тыхъ панѣвъ буде згода зь Русинами, если лишь мы чуючи Русинѣвъ розмавлячихъ по руски — не будемъ обурюватися а тихцемъ отъ нихъ отойдемъ для святаго спокою, а бачучи руску книжку — не плюнемо на неї, але осторожно єи обидемо! А что до правнополитичныхъ відношенъ, то мы вже все зробили и Русини не смѣють нѣчого отъ насъ жадати! Мы пытаємъ п. Попеля на примѣръ лишь те: чи онъ не учившійся вь школахъ руского языка давыи собі раду, еслибъ бувъ урядникомъ и прїїхавъ єму мати діло зь рубѣкимъ селяниномъ, котрый зновъ по польски не умѣє? — Я зрозумѣю его — отповість п. Попель — але мы додамо, хіба що третє, п'яте або десяте слово, такъ якъ розумѣємо Чехѣвъ на бенкетахъ; не зрозумѣє однакъ урядникъ, котрый кожде слово интересованыхъ повиненъ добре розумѣти и важити. Чижъ отже не справедливимъ єсть жаданье Русинѣвъ, щобъ урядники вь вѣсходной Галичинѣ, значить — на Руси, умѣли по руски, щобъ отже Поляки учились обовязково руского языка вь школахъ? Такихъ жаданъ програма станчикѣвска не хоче знати, бо „мы вже все зробили для Русинѣвъ!“ Перестѣгаємо отже, що „великі органы нашої опиніи публичной“ сходять цілковито на службу езюитѣвъ и станчикѣвъ, що зачинають культивувати политику езюитско-станчикѣвску, котру недавно пятавала еще такимъ именемъ апостазіи народной взглядомъ Польщѣ, якъ москальфильство вьглядомъ! Рус. Tempoга mutantur! Зъ либералѣвъ маємо езюитѣвъ, зъ тромгадрахѣхъ патриѣтѣвъ маємо станчикѣвъ! Навѣть зь демократѣвъ маємо поплечникѣвъ аристократичныхъ кандидатѣвъ при выборахъ... Saeviternum censeo, jesuitismum esse delendum!“ — Мы уважали умѣотнымъ навести обширѣйшій уступъ зь „Strażnicy pols.“, щобъ наші читателѣ бачили, якъ здорово глядѣть тая редакція на езюитизмъ и на справу руску, якъ переконуючо промовляє до польского суспільности, одурюваной такими шовинистичными и користолюбными органами, якъ Czas, Gaz. Narodowa, Dziennik pol., Gaz. Krakowska et tutti quanti! Вь другій статіі підъ заг. „Nareszcie“ „Strażnica pols.“ дає належну отпрату „Gazet-y Nar.“ и „Dziennik-owi pol.“, тымъ „jurgielnikom jezuitickim“, котрі выступили противъ протесту польского вь справѣ отдана монастыря добромилського езюитамъ. „Strażnica простує брехню „Gazet-y Nar.“, котра хотѣла здекредитувати значенье протесту польского написала, що будьтобы „Поляки отсылають п. Гневовши его письмо назадъ, а ті, котрі підписали, откликуютъ свои підписы“. Редакція „Strażnicy p.“ констатиє, що ані одинъ Полякъ не откликавъ своего підпису, а на пятьсотъ розболаныхъ примѣрникѣвъ протесту отослано назадъ лишь чотыри.

— Выстава перемысла буде отворена дня 31 лат. серпня; того дня именно розпочнєся выставка коней, овецъ, дробу и кроликовъ; оказы отже мають бути надѣсланы найдальше до 30 серпня; выставка рогатог худобы розпочнєся 6 вересня; ті оказы мусять бути на мѣсци вже 5 вересня.

Виходить во Львовѣ що Среда и Субота (крѣмъ ру-
снихъ свѣтъ) о 4-ой годѣ пополуночи. Литерат. додатокъ
„Библиотека найзнам. повѣстей“ виходить по 2 печат. ар-
кушъ кожного 15-го и послѣднього дня кожного мѣсяця.

Редакція, администрація и экспедиція пош. Ч. 8 уліца
Академічна.

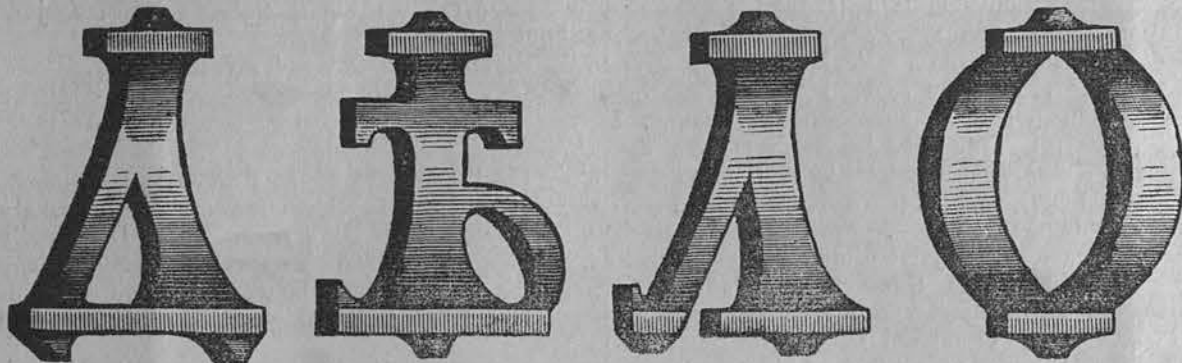
Вѣст. листы, посылки и рекламациі належить пересылати
підъ адресою: редакція и администрація „Дѣло“ Ч. 8 ул.
Академічна.

Рукописи не зворотують тільки на попередню застере-
жень.

Поодинокое число стоить 12 кр. а. в.
Оголошенія приймаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣзъ одною
строчки печатан.

Рекламациі неопечатані вѣдѣть отъ порта.

Предплату належить пересылати франко (найлучше
почтовимъ переказомъ) до: Администраціи часопису „Дѣло“
ул. Академічна Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ для Австріи:		Для Россіи	
на цѣлый рокъ . . .	8 зр.	на цѣлый рокъ . . .	8 рубл.
на півъ року . . .	4 зр.	на півъ року . . .	4 рубл.
на чверть року . . .	2 зр.	на чверть року . . .	2 рубл.
съ дод. „Библиотека“:		съ дод. „Библиотека“:	
на цѣлый рокъ . . .	12 зр.	на цѣлый рокъ . . .	12 рубл.
на півъ року . . .	6 зр.	на півъ року . . .	6 рубл.
на чверть року . . .	3 зр.	на чверть року . . .	3 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рокъ . . .	5 зр.	на цѣлый рокъ . . .	5 рубл.
на півъ року . . .	2 50	на півъ року . . .	2 р. 50к.
на чверть року . . .	1 25		
Для Заграниччя, окрімъ Россіи:			
на цѣлый рокъ . . .	10 зр.		
на півъ року . . .	5 зр.		
на чверть року . . .	2 50		
съ дод. „Библиотека“:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рокъ . . .	14 зр.	на цѣлый рокъ . . .	6 зр.

III. Читателѣвъ въ Россіи просимо ма-
ти на увазѣ, що въ вимовѣ $л=j$, $б=d$, $и=i$, $и$ (въ
серединѣ и на кінці слівъ) $=ы$, $и$ (на початку
словъ) $=і$, $б$ (на початку слівъ) $=в$.

Процесъ

Ольги Грабаръ и товарищѣвъ.

(Дальше.)

Двадцать семьй день розправы — понедѣлокъ
17 липця.

Предс. (до обж. Мазура): У васъ знайде-
но два билети Ів. Соколова. Чи вы знали Соко-
лова? Мазуръ. Знавъ. Я познавъ его мину-
шого року, онъ бувъ у Львовѣ, въ о нѣмъ го-
ворили, цѣлый Львовъ. Онъ бувъ въ кавирни
Данка; я тамъ пошовъ разъ, хотѣвъ его побачи-
ти, якъ виглядає, ждавъ, ждавъ и не дождався.
Оттакъ пошовъ я другій разъ, заставъ тѣмъ лю-
дей, бувъ Соколовъ, годъ було перетиснутися...
Предс. Тільки людей було коло Соколова? Маз.
Нѣ, въ кавирни. Предс. И шожь дальше? Маз.
Я ему представивъ, кто я, онъ менѣ и мы позна-
лися, я пытавъ его, чи добре говорю по росіи-
ски, онъ отповѣвъ: „давольно харашо“ с. е. до-
сить добре. Предс. Тільки еще треба выправы?
(веселѣсть). Маз. Такъ. Предс. Колижь онъ давъ
вамъ тѣ билети? Маз. Таки тогда въ кавирни.
Предс. Оба? Маз. Такъ есть, онъ заразъ вы-
нявъ и давъ менѣ два билети. Предс. Отъ раз-
зу ажъ два? Маз. Отъ разу и я ему такожъ давъ
два билети (веселѣсть). Предс. Якъ вы розу-
мѣли листъ о. Наумовича о „великой идѣ“?
Маз. Се мене мало що обходило. Я не розумѣ-
юся на тѣмъ, якій тамъ языкъ. Я, мовчане, слу-
живъ 18 лѣтъ въ войску, перейшовъ мало що не
цѣлу Европу крѣмъ Россіи и Туреччины, побѣ-
дунурумъ все люде рѣвни, то я мало що о тѣмъ
вѣдѣмъ розумѣвъ, бо я бувъ ein durch und durch
österreichischer Soldat. Я думаю, що та велика
идея — се языкъ, бо се була для мене нова рѣчъ,
я, пане, говоривъ по нѣмцки. Предс. А що се
значить въ тѣмъ листѣ: „робѣтъ пропаганду“?
Маз. Я розумѣвъ підъ тѣмъ агитацію при ви-
борахъ, або згоду партій. Вирочѣмъ се для мене
ва високо. Предс. Тожъ и дивно, що до васъ
писали о такихъ високихъ рѣчахъ. Маз. Ich war
Soldat, bin Soldat, ganz durchdrungen vom Mili-
tär, въ политикѣ не мѣшаюся и се менѣ самому
было дивно, що пишуть до мене такі рѣчи. Предс.
Знайдену у васъ еще одинъ листъ отъ Решети-
ловича въ Коломыжѣ, поручаючий вамъ якогось
„добраго руского чоловіка“, щобъ вы указали ему
„дорогу до справы“? Маз. Се бувъ одинъ моло-
дой чоловікъ; ходило о то, щобъ, ему виробити
мѣсце при банку по бл. п. Березовскій. Про-
кураторъ. Чи не пригадуєте собѣ, чи ту пачку
съ книжками доручивъ вамъ Площанскій чи вы
ходили за нею до него? Маз. Здаєся менѣ, що
и самъ ходивъ за нею до Площанского. Прок.
Чи та пачка була обвинена еще въ друге поло-
тено съ пишшою адресою, чи такъ якъ теперь съ
адресою до рос. амбасады въ Вѣднѣ? Маз. Такъ
якъ теперь; другого полотна не було. Бодай менѣ
такъ здаєся. Прок. А не знаете, зѣ отки до-
ставъ ей Площанскій? Маз. Менѣ здаєся, що їз-
дивъ тогды до Вѣднѣ и привѣзъ ей съ собою.
Прок. Прошу се записати до протоколу. Обж.
Площанъ. Заперечая, будтобы їздивъ до Вѣ-
днѣ за сею пачкою. Прок. Чи пачка, якъ вамъ
ей передавъ Площанскій, була защита, чи отво-
рена? Маз. Не пригаду собѣ. Прок. Чи Пло-
щанскій знавъ, якъ въ нѣй книжки, чи говоривъ
вамъ що о тѣмъ? Маз. Не знаю. Здаєся менѣ
сказавъ, що се зѣ Вѣднѣ. Прок. Вы говорили
тутъ, що въ тѣй пачцѣ була „Исторія“ Шлюссе-
ра. Се велика книжка, а радше много книжокъ,
18 томівъ и се абсолютно невозможно, щобъ тѣмъ
книжкѣмъ вѣдѣтилось въ такій малій пачцѣ.
Маз. А теперь вже я собѣ пригаду. Я купивъ
собѣ Шлюссера у прокуратора (веселѣсть), нѣ, у
Рихтера. Прок. А се що иншого. Скажіть менѣ,
ѣтки се приходять, що вамъ прислали въ тѣй
пачцѣ по кілька примѣрниковъ справозданъ сла-
вянского комитета, по кілька примѣрниковъ „Сбор-
ника“ тогожь комитета и що такіжъ самі книж-
ки пайдено такожъ и у другихъ обжалованныхъ.
Чи се були книжки до роздатѣ? Маз. Ихъ на-
вѣтъ не читавъ, лежали непорозрѣзувані. Прок.
Чи обѣщавъ вамъ Мирославъ Д. свѣтлу буду-
чість, якъ будете сповнати его жадане и слѣ-
дити нигилистѣвъ и социалистѣвъ? Маз. Такъ,
говоривъ секретно.

Прок. Длячого секретно? Предс. се нѣ-
чого заказного, слѣдити нигилистѣвъ. Маз. Онъ
такъ говоривъ на боцѣ до мене, щобъ не вѣ-
дали. Якъ кто зближався, то онъ переставъ го-
ворити. Може бояєся, але не знаю, чи мавъ се-

кретъ на думцѣ. Прок. Отже вы розговляли съ
нимъ довгий часъ, а не кілька хвиля, якъ се вы
зѣ початку зѣзнали? Маз. Такъ, не дуже довго.
Прок. И о чѣмъ жежь вы говорили? Маз. Онъ
казавъ, щобъ я ему доносилъ о социалистахъ.
Прок. И больше нѣчо? Маз. Щобъ я ему пи-
савъ. Прок. И шожь вы ему писали? Маз. Я
писавъ ему, що не хочу слѣдити нигилистѣвъ.
Прок. И вы писали ажъ въ трехъ чи чотырохъ
листахъ? Маз. Такъ. Прок. И се треба було
ажъ рекомендувати? Чи вы доводились що о
социалистахъ и нигилистахъ? Маз. Я посылавъ
Мирославу социалистичный брошюры, але не до-
вѣдуваєся нѣчого, бо не мавъ часу. Ад. Добрян-
скій говоривъ менѣ, що во Львовѣ має бути я-
кійсь „приворный“ (чи притворный? пр. спр.)
нигилиста — Scheinnylist, що есть лхй люде,
котрыхъ треба выкорѣнити, — але я нѣчого не
робивъ, не знаю, чи бувъ такий нигилистъ — се
небезпечно. Прок. Якій вѣявъ духъ въ Черте-
жѣ, въ домѣ Ад. Добрянского? Маз. Нѣкій;
се бувъ порядный домъ, статочный. Предс. Але
до протоколу зѣзнали вы, що вы „накормились“
въ Чертежѣ русскимъ с. е. русскимъ духомъ?
Маз. То значить, бо перше я бувъ въ войску,
не знавъ, що руске, и теперь все выдалось менѣ
дивне, нове. Предс. Але вы еще шоць зѣзнали
до протоколу, що тамъ говорилось о Россіанахъ?
Маз. Се такъ говорилось всѣляково, еще за 1848
рокъ, що шкода, що Россіане прійшови сюда
разъ уступились а не лишилися на все. Предс.
Ктожь се говоривъ? Маз. Не пригаду собѣ,
ктось такъ въ розмовѣ. Прок. Чи доручивъ
вамъ А. Добрянскій який листъ отъ Мирослава.
Маз. Доручивъ разъ въ банку. Прок. Якежь
се було? Маз. Та такъ, прійшовъ, почтеніе —
здравствуйте и каже „вотъ вамъ листъ вѣроятно
отъ Мирослава, я моего еще не читалъ“, по-
ложивъ листъ и заразъ пошовъ дальше — до ди-
рекции банку. Прок. И шожь зробили вы съ
тѣмъ листомъ? Маз. Я его заразъ подеръ.
Прок. Для чегожь се? Маз. Во мене мерины,
Мирославъ ургувавъ мене все, щобъ я слѣдивъ
того „приворного“ нигилиста.

На представленіе Ад. Добрянского, що до
листу Мирослава, Мазуръ зѣзнає, що не пригадує
собѣ, чи Ад. Добрянскій говоривъ, що не читавъ
„своего“ листу, але знає, що говоривъ, що „чо-
гось“ не читавъ.

Оттакъ отчитано реляцію ц. к. дирекции по-
лиции во Львовѣ о ревизіи у Мазура и его уви-
зненію, зѣ котрой оказуєся, що ревизію предпрі-
ято въ наслѣдство довѣреного донесенія якогось
Станислава Панька, члена „Gwiazdy“, що Мазуръ
переховує на стриху цѣлый мѣшокъ якихъсь па-
перівъ, що дальше А. Мазуръ дознавшись, що
въ его помещиканію полиція робить ревизію, хо-
тѣвъ утечи, що полиція его придержала и що
тогда Мазуръ толкувался такъ, що онъ зовѣмъ
не думавъ утѣкати, але только шоць забувъ въ
мѣстѣ и для того хотѣвъ вернуться.

Дальше отчитано статута СПетербургского

благотворительного комитета славянского, списъ
членовъ сего товариства и найденъ у Мазура
справозданъ зѣ дѣяльности сего комитета, якъ
такожь и „Газеты Гатцука“, где есть подана бе-
сѣда предѣдателя комитету Вестужева Рюмина
на сегоднѣшнѣмъ засѣданію комитету СПетербург-
ского.

Зѣ отчитанныхъ статутѣвъ славянского
благотв. комитета оказуєся, що цѣлю
сего товариства есть: а) удѣляти заимоги церк-
вамъ, школамъ, литературнымъ институтамъ и
предпріемствамъ въ славянскихъ краяхъ, б) ста-
ратися о средствахъ для выхованія молодыхъ сла-
вянъ такъ въ Россіи якъ и за границею, в) по-
давати занятія славянамъ пробующимъ въ Рос-
сіи, г) давати помощь славянамъ въ часѣ на-
дзвычайного нещастія, якъ пр. голодъ, пожары и
т. п., д) поддерживать науковъ и литературный
отношенія съ учеными и литературными товари-
ствами, е) заосмотрювати славянскій школы, на-
уковъ и литературный товариства русскими
книжками и періодическими издаваніями, ж) вы-
давати працѣ и въ иншій способъ дѣлать на по-
ли славянознавства, з) збирати грошей средства на
повышій цѣли. — Слав. комитетъ зѣстає підъ
вѣдомствомъ министерства внутрѣшнихъ справъ,
а що до отношенія съ чужими краями то се дѣєся
за посредничствомъ министерства внутрѣшнихъ
справъ черезъ азіатскій департаментъ министер-
ства справъ заграничныхъ. Такожъ и женщины
можуть бути членами комитету. Члены дѣлать
на почетныхъ, дѣйствныхъ и корреспондующихъ.
Обж. Марковъ, Добрянскій, Наумовичъ и Пло-
щанскій поясняютъ, що се товариство не есть нѣ троха небезпечно, бо оно
есть литературне якъ пр. Macierz polska, нѣм.
Schulverein и т. п. и гуманитарное якъ пр. товари-
ство червоного креста. Прокураторъ (до
обжалованныхъ). Чи вѣдоме вамъ яке литературне
товариство на свѣтѣ, котре выдало бы на высы-

ку добровольцевъ въ часѣ російско-турецкой
войны 300,000 рубл.? — Нѣкто зѣ обжалованныхъ
не дає отповѣди. — Прок. констатуетъ, що послѣ
предложенныхъ справозданъ слав. петерб. комитету
сей комитетъ выдавъ въ одинѣмъ роцѣ на добро-
вольцевъ 300,000 рубл., а на Болгаръ 40,000
руб. и т. д., що отже цѣль и дѣяльність сего то-
варства далеко не литературна а политична. —
Въ отчитаній зѣ „Газеты А. Гатцука“ бесѣдѣ
сегоднѣшній предѣдателя сего комитета кн. Ва-
сильчикова говорится мѣжь иншимъ, що на про-
сторони межъ Балтичскимъ моремъ а Адриати-
ческимъ и Босфоромъ отбываєся пропаганда, щобъ
задавити духъ славянства. Бѣтъ се небезпечен-
ство для славянъ, якъ се показує доля славянъ
въ Босніи, Герцеговинѣ, въ Угорщинѣ и въ Га-
личинѣ. Таку политику слѣдѣ отнерти а найлуч-
шимъ на те способомъ есть православна пропа-
ганда, бо поза православнаго церквою нема спасе-
нія для славянъ. Тожъ слѣдѣ поднати борбу
противъ иновѣрцевъ не только въ границахъ
Россіи але и поза Россією, где лише жють ве-
ликоросійскій племена. Питанье православной
церкви яко объединяющего средства есть внутрѣ-
шнюю а не вѣшнюю справу Россіи.

Обж. Марковъ застерѣгаєся, що не со-
лидаризуєся съ содержаниемъ отчитаной мовы кн.
Васильчикова, и що не годится съ его поглядами.

На жаданье прокуратора констатуетъ предѣ-
датель зѣ справозданъ слав. комитету, що тойже
комитетъ р. 1877 выславъ до редакцій въ сла-
вянскихъ краяхъ 136 примѣрниковъ политич-
ныхъ русскіихъ газетъ якъ „СПетербург. Вѣдомо-
сти“, Русскій миръ“, „Вирж. Вѣдомости“, „Новое
Время“, „Гражданинъ“ и т. д.; до Галичины при-
слано бесплатно 20 примѣрниковъ а на Вукови-
ну 4 прим. Зѣ выданъ товариства роздѣлено р.
1877 загаломъ 5000 томівъ до Вѣднѣ, Праги,
Крайны. Межи членами комитету СПетербургского
суть зѣ особѣ, згадуваныхъ въ процесѣ, выказа-
ній Аксаковъ, Вестужевъ-Рюминъ, Ламанскій,
Скобелевъ, Леонтина-Левитца, Раевскій, Соколовъ
и Мирославъ Добрянскій.

Дальше отчитано листы Ольги Грабаръ и
иный письма найденъ у еи пасерба Белѣ Гра-
баръ, въ котрыхъ нема нѣчого важного для спра-
вы, хіба одна згадка, где О. Грабаръ нише своему
пасербови: „у васъ листы отвергаютъ; тожь пи-
ши такъ, щобъ ты на скомпромитувалъ“ — и
въ листѣ Володимира Грабара (сына Ольги Г.)
зѣ 8 лютого 1882 зѣ Києва до Белѣ Грабара:
„Дня 22 сѣчня было въ телеграмѣ, що дѣда и ма-
му арештували. Можеть собѣ подумати якъ се
мене вразило. Вже двѣ недѣли на передъ чувъ я
о возстаніи“. Що до першого власного листу по-
ясненія Ол. Грабаръ, що розумѣла се такъ, „er soll
keine Dummheiten schreiben“, — а що до листу
Володимира, то А. Добрянскій и О. Грабаръ не
знають пояснити, що онъ мѣгъ розумѣти підъ
„возстаніемъ“. Прок. запитує обжалованныхъ, зѣ
отки мѣгъ Мирославъ Д. платити своимъ аген-
тамъ по 25—50 руб. мѣсячно за слѣженіе ни-
гилистѣвъ и социалистѣвъ, скоро зѣ его власного
листу оказуєся, що онъ мавъ рѣчною платнѣ ли-
ше 2300 руб. и самъ говорить въ тѣмъ же листѣ,
що не має грошей, бо мусить собѣ справити ме-
блѣ? Чижъ отже можливѣ, щобъ маючи самъ ли-
ше 182 рубл. мѣсячно зѣ сего плативъ надъ 100
руб. за слѣженіе нигилистѣвъ? Ад. Добрян-
скій думає, що мѣгъ одержувати грошѣ отъ ре-
дакцій або отъ ученого, для котрыхъ мавъ сту-
дѣвати нигилизмъ и социализмъ.

Оттакъ обѣщає предѣдатель ухвалы три-
буналу що до попереднихъ поставленныхъ внесенъ.
Трибуналъ ухваливъ на внесеніе прокуратора от-
читати на завтрѣшнѣмъ тайномъ засѣданію ма-
нускриптъ брошюры о. Наумовича „Клеветникамъ
восточной церкви“; дальше ухваливъ трибуналъ
отчитати уступы зѣ бесѣды А. Добрянского зѣ
р. 1861, а ухваливъ читанье брошюры „Етногра-
фическая выставка р. 1877“ и поданія п. Елеоно-
ры Добрянской.

На внесеніе А. Добрянского констатуетъ
предѣдатель, що А. Д. вѣсь бувъ дѣйстно
закаленъ до найвышого трибуналу противъ у-
зыненія и зарядженія судебного слѣдства, але от-
ступивъ отъ него, щобъ не протягати справы.
Дрѣ Лубинскій отступає отъ жаданія отчи-
танія „Narodni Nowiny“ о Соколовѣ, бо вже въ
иный способъ сконстатовано, що Соколовъ про-
бувавъ тутъ въ цѣляхъ науковыхъ. О. Наумови-
чъ просить отчитати гдѣякій его статіи зѣ
„Науки“ писанъ въ львовѣмъ душѣ и за згодою
Русинѣвъ съ Поляками а навѣтъ съ жидами.
Прок. годится на се. Предс. констатуетъ зѣ
„Пріятеля дѣтей“ на жаданье Трембицкой, що
тамъ находится статія львовѣй для династии и
державы. Дальше отчитує предѣд. отзову фл-
ліп банку для торговлѣ и промыслу во Львовѣ
зѣ 13 липця с. р., доносячу, що Площанскій о-
державъ за посередничствомъ сего банку зѣ Києва
на порученіе Ригельмана черезъ „Banque indus-

trielle“ р. 1880 345 зр., 4 марта 1881 235 зр.
30 кр., а 23 червця с. р. 11 зр. 50 кр. Прок.
(до Площ.). До сен поры не дали вы отповѣди
и выясненія что до сумы 345 зр. Площ. На такі
загальніи пытанія не могу дати отповѣди. Сиджу
уже отъ поворку въ вязницѣ, а стративъ память,
не маю ясного погляду, не знаю що въ свѣтѣ
Божіимъ дѣєся, тожь не могу нѣчого пояснити.
До редакцій вильвало множество складокъ и я
не могу всего памятити.

Дрѣ Лубинъ н. предкладає списъ 33 мужѣвъ
довѣрія, котры въ мыслѣ уставы можуть бути
притомны на тайномъ засѣданію.

Двадцать осьмый день розправы — во вторникъ
дня 18 липця.

Початокъ о 1/2 9 год. — Предѣдатель обѣ-
щає ухвалу що теперь отбудеся тайне засѣданье
и зыває, щобъ публика (крѣмъ мужѣвъ довѣрія)
выдалилась съ салѣ. Дрѣ Лубинскій застерѣ-
гає собѣ внести зажаленіе неважности зѣ при-
чины отчитанія манускрипту брошюры о. Наумо-
вича „Клеветникамъ восточной церкви“, понеже
1) та брошюра есть чисто догматического содержа-
нія и не має нѣкой связи съ головою здрадою,
2) що о. Наумовичъ, якъ се доказує его листѣ,
найденый у Маркова, выразно бувъ откивавъ
печатанье сего манускрипту и казавъ его уничтожи-
ти, что отже нѣкакъ не може отповѣдати за сей ма-
нускриптъ, котрый при такихъ обстоятельствахъ по-
виненъ побила права уважатися яко несуществующій,
бо анѣ не отданы до печати, анѣ коли небудь
опубликованы.

Оттакъ слѣдувало тайне засѣданье, на ко-
трѣмъ отчитано згадану брошюрку, а обж. о. На-
умовичъ выясняетъ въ довшій промовѣ еи со-
держанье строго догматической природы. Справозданъ
зѣ сего тайного засѣданія не можемо подавати.

О год. 1/2 11 открито зновъ явне засѣданье.
Въ мыслѣ ухвалѣ трибуналу отчитано 1) куренду
бл. п. митрополита Яхмивича, казающую обряд-
ной новаци, 2) куренду гр. кат. мит. консисто-
ріи зѣ р. 1875 остерѣгающую духовенство, щобъ
не читало „Слова“, 3) такожъ куренду зѣ р. 1881
що до „Пролома“ и „Вѣча“, 4) куренду гр. кат.
консистории о „Посланикахъ“ и тѣмъ подобныхъ
неапробованныхъ брошюрахъ религиныхъ. Предс.
констатуетъ отповѣдно до просьбы о. Наумовича,
що въ „Науцѣ“ находится статія львовѣй и при-
хильный Полякамъ. Прок. замѣчає зѣ своей сто-
роны, що тѣ статіи були въ давнѣйшихъ рочни-
кахъ, а не познѣйшихъ и що въ суперечности съ
ними стоитъ нова тенденція „Науки“ и „Посла-
ника“ и т. д. Дальше отчитано уступъ зѣ бро-
шюры „La Pologne et les Habsbourgs“, въ котрой
говорится о евентуальной замѣнѣ Галичины за
Конгресовку; отчитано уступы зѣ бесѣды Ад.
Добрянского зѣ р. 1861, въ котрой Ад. Добр.
выступає противъ мадьяризации а въ оборонѣ сла-
вянъ и заявляєся прихильникомъ Шмерлингов-
ского централизму а противникомъ дуализму. От-
читано такожъ поезію „Пророкъ“ найдену у Вол.
Наумовича, въ котрой говорится о свободѣ Укра-
ины, о еи воскрешенію и вызволенію зѣ подѣ гне-
ту, а якъ Украина стане вольною, тогда настане
згода и миръ. Обж. В. Наум. не знає пояснити
зѣ отки доставъ ту поезію и чи не мавъ еи пе-
релати Мирославу Добр., каже только, що имо-
вѣрно выписавъ еи зѣ якогось книжки, бо любу-
вался въ экцентричныхъ поезіяхъ. Отчитано та-
кожь протоколы ревизій въ Пдберѣзцахъ у войта
Царя и у учт. Абросовского и „Думку“ о вырѣ-
занію панѣвъ, найдену при тыхже ревизіяхъ.
О. Наум. поясненя, що авторомъ сѣи думки есть
п. Ценглевичъ, що сѣа думка была написана въ р.
1846—1848 а вызвана тогдѣшнымъ революцій-
нымъ рухомъ особливо рѣзною панѣвъ на Мазурахъ.

ДОДАТКИ ДО РОЗПРАВЫ ОЛЬГИ ГРАБАРЪ И ТОВАРИЩѢВЪ.

Понизше замѣчаємо въ оригиналѣ отзовы
урядовъ, отчитаніи підчасъ розправы, а такъ мно-
говажній для характеристики теперѣшного стану
въ Галичинѣ.

Do Wysockiego c. k. Prezydium Namiest-
nictwa we Lwowie. Sprawozdanie c. k. Starosty
w Kolomyi z dnia 25 Stycznia 1882 o wyniku
rewizyi u Izzydora Trembickiego, przedsiwziętej
wraz z charakterystyką tegoż.

Wysockie c. k. Prezydium. W wykonaniu
wysockiego polecenia z 23 b. m. donoszę uniże-
nie, że bezzwłocznie po otrzymaniu takowego w
dniu wczorajszym zarządziłem rewizję domową
u Izzydora Trembickiego i poruczyłem przeprowa-
dzenie takowej c. k. komisarzowi powiatowemu
Lanikiewiczowi, dodawszy mu odpowied-
nią asystencyą. O rezultacie rewizyi złożył komi-
sarz sprawozdanie wraz z zabraniami książkami

i listami. Między zabranymi listami nie było żadnych podejrzanych; były to korespondencje w sprawie wydawnictwa „Wesny”, „Pryjatel ditye”, i ruskiego amatorskiego teatru, dlatego zwróciłem takowe Trembickiemu. Zabrane zaś po większej części zakazane broszury przedkładałem uniżenie wysokiemu c. k. Prezydium do przejrzenia, z lektury bowiem, jaką się zajmował — Trembicki w czasie od 22 b. m. do dzisiaj żadnego listu ze Lwowa ani telegramu nie otrzymał, ośmielał się jednak zauważać, że mógł być ostrzeżonym o rewizji odbytej u Hrabarowej listem pod innym nazwiskiem nadanym lub nawet ustnie przez umyślnego ze Lwowa wysłanego posłańca. Że Trembicki albo w skutek ostrzeżenia albo spodziewając się prędzej lub później rewizji, zniszczył kompromitujące korespondencje, które z pewnością prowadził albo takowe u kogoś innego przechowuje, jest rzeczą bardzo możliwą; nie mając jednak żadnych dotykanych posłańców nie uważałem za potrzebne i stosownie zarządzać poszukiwania za korespondencją Trembickiego u innych tutejszych znanych agitatorów ruskich. Izidor Trembicki 33 lat liczący, ukończywszy gimnazjum i parę kursów wydziału filozoficznego, człowiek dość wykształcony, poświęcił się zawodowi nauczyciela ludowego, głównie dla tego, aby mieć szerokie pole działania a mianowicie wszechpania już w młodociane umysły tej nienawiści do istniejącego porządku rzeczy i Polaków, jaką sam jest przejęty. Pod względem politycznym jest on fanatycznym wyznawcą zasad propagowanych przez wychodzące we Lwowie „Słowo”, tutejszą „Radę Ruską” namiętnym nieprzyjacielem wszystkiego co polskie i pracującym pod płaszczykiem rutenizmu dla sprawy rosyjskiej. Wspólnie z drukarzem Bilousem, kilku księżami gr. k., kilku profesorami gimnazjalnymi i ludowymi i wreszcie ad-junktem Sądu obwodowego Adolfem Resztyłowiczem, którego charakterystykę już dawniej wysokiemu c. k. Prezydium podałem, a który jest niezawodnie najniebezpieczniejszym, stoi tutaj na czele tak zwanej partii ruskiej, tylko że jako namiętnego usposobienia człowiek zdradza się więcej jak inni, co szczególnie ma miejsce przy wyborach. Był on redaktorem czasopisma ruskiego „Wesna”, jest obecnie redaktorem pisma „Pryjatel Ditye”, a nadto współpracownikiem tutejszego politycznego pisma: „Rada ruską”. Jaka jest tendencja tych pism, o tem miałem zaszczyt już kilkakrotnie donieść, a mianowicie sprawozdaniami z 14 Grudnia 1879 L. 72, z 15 Czerwca 1880 L. 38 i 8 Października 1881 L. 111. O szkodliwej działalności Trembickiego na stanowisku nauczyciela ludowego, donosiłem już do wysokiego c. k. Prezydium Rady szkolnej krajowej sprawozdaniami z 22 Października 1879 L. 719 i 18 Grudnia 1879 L. 92 z wnioskiem na śledztwo dyscyplinarne, lecz podówczas bezskutecznie. Dopiero w skutek sprawozdania tutejszej okręgowej Rady szkolnej z dnia 12 Marca 1881. L. 185 został Izidor Trembicki rozporządzeniem c. k. krajowej Rady szkolnej z 18 Kwietnia 1881 L. 2496 zawieszony w urzędowaniu i śledztwo dyscyplinarne zarządzone. Śledztwo dyscyplinarne przeprowadzono i przedłożono sprawozdaniem tutejszej okręgowej Rady szkolnej z 7 Maja 1881 L. 288 i powtórnie wraz z zażądaniem uzupełnionem sprawozdaniem z 2 lipca 1881 L. 429 z wnioskiem na przeniesienie Trembickiego z Kołomyi, lecz dotąd sprawa ta jeszcze załatwioną nie została. Jakkolwiek skutki obalamującej działalności takiego Trembickiego i jego towarzyszy jeszcze w tutejszym powiecie nie występują tak jawnie jak gdzie indziej (n. p. w Hniličkach), to jednak nie długo trzeba będzie na nie czekać, jeżeli się kierowników tego ruchu nie ubezwładni. — Jakkąjprędzej usunięcie Trembickiego z Kołomyi, uważam dla tego za konieczne i upraszam uniżenie o przyspieszenie załatwienia sprawy dyscyplinarnej Trembickiego w krajowej Radzie szkolnej zalegającej i przeniesienie go gdzie indziej. Kołomyja dnia 25 Stycznia 1882 r. C. k. Starosta, Rada Namiestnictwa.

Do świetnego c. k. Starostwa w Kołomyi. Sprawozdanie c. k. komisarza pow. Lanikiewicza o wyniku rewizji domowej u Izidora Trembickiego przedsięwziętej. — Świetne c. k. Starostwo. W skutek polecenia z dnia dzisiejszego udałem się w asystencji dwóch żandarmerów z przybraniem wachmistrza policyi miejskiej i jednego policyanta i woźnego urzędowego do pomieszczenia Izidora Trembickiego celem przedsięwzięcia rewizji. Domek zajmowany przez Trembickiego z rodziny leży w bocznej uliczce niedaleko Prutu między chatami przedmieszczań. Zarządziwszy, by nikt z domu nie wychodził, aby z sobą nie wynosił jakich korespondencji, wstąpiłem do domu wspomnianego li tylko przez rodzinę Trembickiego zamieszkałego, a nie zastawszy Trembickiego w domu, oświadczyłem jego żonie, że mam przedsięwzięć rewizję domową i w jej obecności rozpocząłem takową. Później nadszedł sam Trembicki i zażądał okazania pisemnego nakazu na przeprowadzenie rewizji, co gdy nastąpiło, był przytomny do końca rewizji. Pomieszczenie Trembickiego składa się z 3 małych pokojów i kuchni — poleciwszy mieć baczną oko na pokój i kuchnię jednemu żandarmowi, na drugi zaś pokój wachmistrzowi policyi, aby co nie wyniesiono, rozpocząłem rewizję w 3 pokoju, w którym Trembicki ma swoją pracownię. Tak w tym pokoju jakoteż w innych ubikacjach, na strychu, w komorze, słowem wszędzie gdzie tylko można było przypuścić, że mogą

być przechowane jakie pisma lub korespondencje, przeszukałem jak najdokładniej i najskrupulatniej, znalazłem stosy czasopism „Słowo”, „Rada ruska”, „Wesna”, „Pryjatel ditye”, „Więze”, „Diło”, „Prołom”, dalej wiele utworów scenicznych, polskich, niemieckich i ruskich i odpisanych ról (Trembicki jak wiadomo jest dyrektorem ruskiego amatorskiego towarzystwa dramatycznego) dużo kart korespondencyjnych i listów odnoszących się do spraw redakcyjnych pisma „Wesna”, „Pryjatel ditye”, których Trembicki jest redaktorem. Uderzyło mnie jednak, że żadnej korespondencji z ostatnich miesięcy nie było, tak jakby Trembicki już od dłuższego czasu nie korespondował z nikim. Listów podejrzanej treści nie znalazłem żadnych, a te które znalazłem, odnoszą się do wydawnictwa powyższych pism periodycznych lub przedstawień scenicznych i jakkolwiek nie wzbudzały żadnych podejrzeń, to jednak przedkładałem plik takowych do przejrzenia, pochodzą one wszystkie z lat poprzednich. Natomiast znalazłem następujące zakazane o ile mi wiadomo broszury.

1) Pisma wydawanego w Genewie przez Dragomanowa, Pawlika i Podolińskiego Nr. 1 z roku 1881 pod tytułem „Hromada” jeden egzemplarz;

2) Prospekt „Hromady” w ruskim języku jeden egzemplarz;

3) Taki sam prospekt w niemieckim jęz.;

4) Posłannik Swiatoho Władymira Welykoho III. Lwów 1880, jeden egzemplarz;

5) „Narodnyj russkij i historyczeskij katechizm”;

6) „Wolnoje Słowo” (La parole libre) pisma w Genewie wychodzącego z roku 1881 8 numerów od 1—8.

Pisma te i broszury zabrałem i w załączeniu przedkładałem do właściwego zarządzenia, wydawszy Trembickiemu na jego żądanie potwierdzenie zabrania tych pism. Muszę także nadmienić, że znalazłem przechowane w komodzie stalorty i kolorowane obrazy członków rosyjskiej rodziny cesarskiej i ministrów Gorczakowa i Ignatiewa. Po czterogodzinnej ścisłej rewizji opuściłem mieszkanie Trembickiego z tem wrażeniem, że tenże musiał wszelkie mogące go kompromitować korespondencje albo przedtem zniszczyć albo przechowywać takowe poza domem (najprędzej w drukarni Bilousa) a utwierdzając mnie w tem mniemaniu te dwie okoliczności, a mianowicie zupełny brak korespondencji z ostatnich miesięcy między papierami Trembickiego w domu się znajdującymi i ta pewność siebie, jaką w czasie rewizji okazywał. — Kołomyja 24 Stycznia 1882. Józef Lanikiewicz c. k. komisarz powiatowy.

Do Wysokiego Prezydium c. k. Namiestnictwa we Lwowie. Sprawozdanie c. k. Starosty w Stanisławowie o wyniku rewizji przedsięwziętej u Apollona Nyczaja.

Wysokie Prezydium c. k. Namiestnictwa! W wykonaniu wys. rozp. z dnia 23 stycznia 1882 L. 10 mam zaszczyt donieść, że zaraz po otrzymaniu takowego zarządziłem ścisłą rewizję w mieszkaniu Apollona Nyczaja i przedkładałem w załączeniu znalezione u niego podejrzane papiery z tą uwagą, że oprócz tych papierów nie znaleziono u niego żadnej innej korespondencji mogącej naprowadzić na ślad, że on pozostaje w porozumieniu z osobami zajmującymi się prowadzeniem agitacji.

W urzędzie telegraficznym i pocztowym przekonałem się również, że Apollon Nyczaj nie otrzymał począwszy od niedzieli do dnia dzisiejszego żadnego telegramu ani też listu rekomendowanego.

Apollon Nyczaj był suplent gimnazjalny, mieszka obecnie w Stanisławowie w domu będącym własnością bursy ruskiej św. Mikołaja, jest członkiem stowarzyszenia utrzymującego te bursę, członkiem towarzystwa imienia Kackowskiego, redaktorem czasopisma ruskiego „Gospodarz i Przemysłowiec” i zajmuje się rozprzedażą nasion sprowadzanych przez pomienione Towarzystwo Kackowskiego.

W tym samym domu gdzie on mieszka, mieszka również gr. kat. katecheta gimnazjalny ks. Jan Litwinowicz, ks. Semenów, studenci umieszczeni w bursie, Baran prowadzący sklep założony przez Towarzystwo imienia Kackowskiego a oprócz tego umieszczona jest obok sklepu i czytelnia tego Towarzystwa.

Apollon Nyczaj należy do stronnictwa ruskiego, zwanego moskalofilskiem i o ile mi wiadomo jest w tym względzie czynnym, działa jednak tak ostrożnie, iż go na niczem wyłapać nie można i pozostaje w styczności oprócz wyżej pomienionych dwóch księży ruskich także z Eugeniuszem Żelechowskim, profesorem gimnazjalnym, Leonidasem Zaklińskim, ukończonym słuchaczem filozofii, który w roku 1887 pociągany był do odpowiedzialności za należenie do tajnych stowarzyszeń, z Melitonem Buczyńskim kandydatem stanu adwokackiego, Teodorem Dmytraszem pisarzem gminnym w Jamnicy, ks. Cyrylem Cerkiewiczem gr. kat. parochem w Opryszowcach, Mydłowskim auskultantem sądowym i z wieloma innymi należącymi do tej samej partii, których na razie wyliczyć mi nie podobna.

Przywódcę stronnictwa ruskiego, do którego on należy, są nadzwyczaj ostrożni i działają cichaczem, a okoliczność że u niego nie znaleziono korespondencji, którą utrzymywał za pośrednictwem Hrabarowej, służy tylko na poparcie mego powyższego twierdzenia i naprowadza na domysł, że on tej korespondencji nie chowa u

siebie w domu, lecz prawdopodobnie musi przechowywać takową osoba trzecia niewzniciająca najmniejszego podejrzenia.

Stanisławów dnia 24 stycznia 1882.

C. k. Starosta Gorecki.

Do Wysokiego c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie. Sprawozdanie c. k. Starosty w Zbarażu z dnia 31 stycznia 1882 L. 28/pr. z wynikiem dochodzeń w sprawie zamierzonego przejścia na prawosławie włościan gminy Hniličzek z 21 załącznikami wedle osobnego spisu aktów.

Wysokie c. k. Prezydium Namiestnictwa!

W załączeniu mam zaszczyt przedłożyć Wysokiemu c. k. Prezydium Namiestnictwa przeprowadzone po myśli reskryptów z dnia 6 stycznia 1882 L. 121/pr. i z dnia 21 stycznia 1882 L. 698/pr. dochodzenia w sprawie zamiaru włościan gminy Hniličzek przejścia na prawosławie z następującym sprawozdaniem:

Zjawisko trzech podań włościan z Hniličzek, wniesionych do c. k. Starostwa, do Przewiebnego gr. kat. konsystorza i do gr. orientalnego duszpasterza we Lwowie, przedstawia się jako cichaczem dawno przygotowany zamach tendencyjny, niemający żadnego związku z przekonaniem religijnym włościan. Nieprawdopodobnie widocznie ale wyzyskiwano zreszcie lokalne stosunki parafialne w Hniličkach podniecaniem nieukontentowania włościan z tych stosunków lokalnych, przedstawianiem niekorzyści z połączenia dawnej parafii w Hniličkach do parafii w Hniličcach i wytworzeniem wyobrażenia u włościan, że należy się starać o osobną parafię w Hniličkach; przygotowywano umysły włościan w tym kierunku, rzucano tu i owdzie słowo „prawosławie” jako zbawienny środek do otrzymania własnej parafii.

Nagle dnia 18 grudnia 1881 rzucono wychodzącym z cerkwi włościanom pogłoskę, że trzeba się zapisać „na księdza”, „na prawosławie” jako jedyny środek dla odłączenia się od Hnili i otrzymania własnej parafii. Wynika to z zeznań wszystkich przesłuchanych włościan.

Zamach ten jest tylko wytrykiem spryskującym lokalnymi stosunkami ułatwionej, rozgałęzionej agitacji moskalofilskiej, na zaburzenie umysłów włościan, zakłócenie publicznego spokoju i porządku, podniecanie nienawiści przeciw stanom i narodowości, obliczonem, której agitacji przewodnikiem jest w tych stronach kraju ks. Jan Naumowicz w Skali, obok teoretyka księdza Stefana Kaczały w Szelpakach, a pomocnikami różniącymi się tylko w kolorystyce prawie cały kler gr. kat. ze zgrają diaków. Pozwalając sobie ten ogólny pogląd jako potrzebny do wyświecenia wypadku w Hniličkach, przystępuję do streszczenia wyników dochodzeń, zestawiając takową z powołaniem się na literę każdemu poszczególnemu protokołowi lub aktowi daną. Podania włościan do c. k. Starostwa oznajmiające zamiar przejścia na prawosławie załącza się sub A), protokoł odwołujący to podanie sub B).

Z udzielonego mi do przeczytania przez ks. dziekana Maliszewskiego podania do gr. kat. konsystorza we Lwowie umieściłem wyciąg do protokołu R). To podanie zawiera bowiem złośliwe i karygodne wycieczki przeciw Papieżowi, przeciw kościołowi, księżom, stanom i narodowości i jest nader podburzającej osnowy i zdradza najbardziej tendencję agitatorów.

Rozpościerając swoją sieć na wiele gmin powiatu Zbarazkiego i niezawodnie także na gminy sąsiednich powiatów, ujmował sobie ks. Naumowicz ze Skali od wielu lat włościan różnymi aktami, mającymi poświadczać jego dobroczynność. Leczył homeopatycznie bezpłatnie, a włościanie zjeżdżali się do niego z różnych stron o poradę lekarską, pożyczal pieniądze, rozdawał nasion, rozdawał swoją gazetę „Nauka” i książki. (Protokoł C, G, P.) Iwanowi Szpunderowi pożyczyl na zakupno gruntu 90 morgów mającego od izraelity Jorycza paręset zlr. wedle tegoż własnego zeznania do protokołu G.

Ks. Jan Naumowicz używa wielkiego wzięcia i znaczenia u gr. kat. księży — zastanawia przytem, że ksiądz gr. kat. pojedynczo i w potocznej rozmowie zawsze z rezerwą a często nawet nieprzychylnie o nim się wyraża, ale przy wyborach bądź do Sejmu bądź do Rady państwa wszyscy od dziekana począwszy żarliwie go popierają i niesłychaną pressą włościan za jego wyborem wywierają.

Od jesieni zeszłego roku osiadł przy ks. J. Naumowicz syn Dr. M. Naumowicz, jako praktykujący lekarz i lekarska praktyka ks. Naumowicza przybrała od tego czasu firmę syna. Największego poplecznika zyskał ks. Naumowicz w Iwanie Szpunder z Hniličzek, który u niego często bywa (pr. G). Jeszcze podczas ostatnich wyborów do Rady Państwa pisze ks. Naumowicz w czasopiśmie przez włościan najczęściej czytaniem o J. Szpunderze: „Rusyn Szpunder howorty szczo wesbda Ruś bude...” (pr. G) W karcie korespondencyjnej pisanej jeszcze w listopadzie z r. do J. Szpundera, oznajmia mu ks. Naumowicz, że jego żona wybiera się do Pocajowa i zaprasza Szpundera by także tam przejechał dla zakupna obrazu. (Prot. G.) Wedle protokołu J) wyraził się Iwan Szpunder przed wójtem z Lisieczynie Hnatem Zahorokko, że: początek przejścia na prawosławie majomo wit ks. Naumowicza ze Skali. Śledzenie za autorem podań włościan z Hniličzek o przejście na prawosławie, usiłowane z początku sprowadzić na fałszywe tory i niezawodnie wskutek namowy pochodzącej ze Skali oddał Oleksa Załuski do proto-

kołu bałamutne zeznania, przyczem ale sam zdradził się jako jeden z głównych agitatorów i jako krewny i poufały ks. Naumowicza. — Iwan Szpunder potakując z początku Oleksa Załuskiemu (C) przyznał się następnie przy konfrontacji zeznań włościan do protokołu M) z hr. della Scala, przyparty mojem nagłem i stanowczem zapytaniem do protokołu O), P), że autorem podań do c. k. Starostwa, do obydwóch konsystorzów jest dr. Mikołaj Naumowicz, syn ks. J. Naumowicza, że przepisywał te podania O. Załuski w Zbarażu. Przyznanie się Iwana Szpundera nastąpiło dnia 26 Stycznia b. r., dnia 28 Stycznia b. r. doniósł mi żandarm Baran, wysłany patrolą z dnia 27 stycznia do Hniličzek, że w tym dniu zjawił się przed wieczorem Dr. M. Naumowicz w Hniličkach pod pozorem niesienia pomocy lekarskiej chorym, że był u J. Szpundera, u Tymka Baszewskiego, u diaka Maksyma Hocaluka, ale śledzony przez żandarmę wkrótce odjechał. Następnie sprawdzono, że woźnica dra Naumowicza był diak ze Skali Andrij Soja, którego żandarm Baran nie znał. (Prot. P.) Poprzednio już zarządziłem przytrzymanie Andrija Soji w razie przybywania go w Hniličkach. Według protokołów sub O) i aktów sub S) okazał się Andrij Soja jako główny podżegacz włościan z Hniličzek z poręki ks. Jana Naumowicza. Doniesieniem żandarmery z dnia 13 Stycznia b. r. L. 763 zawartem sub S) otrzymałem list pisany ze Skali do Iwana Szpundera osnowy podżegającej i zachęcającej włościan z Hniličzek do wytrwania przy prawosławiu. Rozchodziło się o wykrycie autora tego listu i o utrzymanie bliższych dat dla skonstatowania związku ks. Naumowicza z wypadkiem w Hniličkach, posłałem przeto komendanta posterunku żandarmery w Nowem Siole Kruczyńskiego z tą misją do Skali, tenże wykrył wedle zawartego sub S) sprawozdania z dnia 22 Stycznia 1882 2763 bliskie prawdopodobieństwo, że autorem tego listu jest Andrij Soja. W skutek mojej odezwy z dnia 22 Stycznia do L. 22/pr. udzielił mi c. k. Starosta w Skali zawartą odezwą sub S) własnoręczne pismo Andrija Soji, z którego i z porównania oryginalnej karty korespondencyjnej nie ulega wątpliwości, że Andrij Soja jest autorem tego listu, zwłaszcza że tenże użalał się wedle zeznań Maksyma Hocaluka do protokołu sub O), że mu list pisany do Szpundera zaginął. Wedle protokołu O) zjawił się Andrij Soja dnia 18 stycznia b. r. w Klimkowcach, brał udział w pozornie przypadkowym zebraniu się sąsiednich diaków, przyjechawszy sam kołmi ks. Naumowicza, wziął z sobą parobka Michała Iwaneczuka jako woźnicę do Hniličzek. W Klimkowcach przemawiał do diaków jakimś mało zrozumiałym dyalektem, którego przesłuchani diaki rzekomo nie rozumieli, okazywał im do przeczytania Nr. 1 gazety „Słowo”, traktujący sprawę Hniličzek w sposób podburzający i złośliwy. Przyjechawszy pokryjomo w noc do Hniličzek, wstąpił najpierw do Iwana Szpundera, co Iwan Szpunder po wyjawieniu autora podań przyznał; następnie wstąpił do Tymka Jarockiego i do diaka Maksyma Hocaluka, okazał i zostawił im wspomniany Nr. 1 „Słowa”, ganił ich że odstąpili od prawosławia i wskazał na gazetę jak o nich pisze. Andrij Soja furmanił następnie dr. Naumowiczowi i jest jednym z najniebezpieczniejszych agentów ks. Naumowicza.

Obok Iwana Szpundera jest Wasyl Zazula i Tymko Baszewski z włościan w Hniličkach najwięcej wtajemniczony w intrygi wychodzące ze Skali, obaj jeździli do Skali (protokoł R i P) na poradę. Wasyl Zazula przywoził wraz z Iwanem Pyłyczukiem, z Iwanem Szpunderem i Tymkiem Jaroskim przepisane podania do Oleksy Załuskiego do Hniličzek, obaj wpisywali głównie na włościan 18 Grudnia aby zapisywali się na prawosławie. — Wójt Hryc Hłuska, Tymko Baszewski i Marko Malinowycz zapisywali włościan na podaniach. Przysłuchałem do protokołu kilkudziesięciu włościan. Muszę tu nadmienić, że nie ograniczałem się na przyjmowaniu głosów zeznań włościan, ale i badałem dokładnie i mozolnie każdego; spostrzegłem, że włościanie są informowani jak mają odpowiadać. Widocznie poinformowano ich pomimo ciągłych ostrożności, ażeby przyznawali się jedynie, że „zapisywali się na prawosławie”, ażeby otrzymać własną parafię i ponieważ ks. proboszcz powiedział, że nie otrzymają parafii, chyba że przejdą „na prawosławie”. Żaden nie chciał zdradzić czyli i jakie były zmywy, kto głównie agitował etc. — Krzyżując te informacje różnymi pytaniami i szczegółowym badaniem, otrzymałem atoli od wielu pożądaných wyjaśnień. Z tych zeznań okazuje się, że głównie 18 Grudnia po cerkwi wójt Hryc Hłuska, Iwan Szpunder, Wasyl Zazula, Tymko Baszewski przygotowane już poprzednio umysły włościan, skłaniali do podpisania się na prawosławie, że znaczna część włościan niewie nawet co to jest prawosławie i uważa to jako środek otrzymania własnej parafii, że podał nikt im nie czytał, że nie wiedzieli nawet o istnieniu podań, że znając treść podania do gr. kat. konsystorza nie byłiby zezwolili na podpisanie ich, niejedną nawet nie wiedział, który z trzech zbierających podpisy podpisał go. O zgromadzeniach włościan oprócz przed cerkwią wystrzegali się składać zeznania, wynika ale z ich zeznań jakoteż z zeznań do protokołu D), E), F) ujętych, że zgromadzali się w niedzielę lub święta, czekając na przybycie księdza proboszcza z Hnili u diaka w tak zwanej szkole. Budynek ten położony jest opodal cerkwi stojącej za nią na czystym polu, tak że włościanie udający się do cerkwi przechodzą

przed diakówką i gromadzą się, czekając na mszę, na gołym placu między cerkwią a diakówką. W tej diakówce czyli szkole odczytywał zwykle Iwan Szpunder zgromadzonemu na nabożeństwo włościanom różne ruskie gazety i książki wydania Kaczkowskiego. Zakazałem tych odczytów w szkole jako sprzeciwiających się ustawie o zgromadzeniach. W ten sposób przygotowywano także umysły włościan odczytywaniem różnych podlegających artykułów z gazet ruskich.

Agitacje Oleksy Załuskiego w Zbarażu, jego związek z redaktorem „Słowa” Płoszczańskim, wpływ tegoż na włościan z Zbaraża i Hnileczek przez Iwana Szpundera mającego syna w bursie we Lwowie uwidocznił się w protokole C.) i L.) Wedle protokołu L.) namawiał jeszcze przed 2 laty obecnego prowizorycznego nauczyciela ludowy w Szelpakach Piotr Weiner, będąc podówczas słuchaczem w seminarium nauczycielskim w Tarnopolu i mając nadzór nad bursą w Tarnopolu Stefana Wankiewicza i Oleksę Załuskiego i Pawła Sawczuczyńskiego, który ale nie nie przyznaje, do przejścia na prawosławie. Na podstawie otrzymanego ustnego oświadczenia przeprowadziłem u niego rewizję dnia 23 stycznia b. r. znalazłem dwa poświadczenia grecko-oryentalnego proboszcza we Lwowie stwierdzające, że Weiner od roku 1868 do 1870 był diakiem w prawosławnej cerkwi. Odpis protokołu i dwóch poświadczeń udzielone Radzie szkolnej okręgowej w Tarnopolu do dalszego dyscyplinarnego postępowania. Następnie przeprowadziłem rewizję u Tymka Kiryluka w Koziorach, znalazłem u niego w stole między gazetami i książkami, także skonfiskowany Nr. 1 gazety „Nauka” i ułamek książki wydającej się pochodzić z zakazanej broszury „Poślanek kniazia Władymira Welykoho.” Oraz zapewniłem się do tego protokołu U.) odnośnie do doniesienia żandarmerji do L. 6/m., że gminy Hołoszyn i Koziorzy zupełnie są spokojne i niema śladu o rzekomym zamiarze przejścia na prawosławie. Od przesłuchania donosicieli izraelitów w doniesieniu żandarmerji naprowadzonych co do Kozior i Hołoszyna odstąpiłem na wniosek komendanta żandarmerji, ażeby tychże nie kompromitować wobec włościan.

Doniesienie żandarmerji z dnia 31 grudnia 1881 L. 762 co do rzekomego wysłownienia się gr. kat. proboszcza w Palezyniech ks. Wieliczalskiego, że gmina Palezynie przejdzie na prawosławie, jeżeli gmina Hnileczki zostanie prawosławną, nie polega na dokładnem przekonaniu się żandarma Jana Rudawskiego, jak świadczy protokół K.) Ks. Wieliczalski oddał mi solenne przyrzeczenie, że podobna myśl nie krążyła w Palezyniech. Zachowanie się ks. proboszcza J. Herasymowicza w Hnileczkach jest — jeżeli nie dwuznaczne — przynajmniej niejasne. Do protokołu sub H.) przyznaje, że nie miał żadnej wiadomości o agitacjach lub chęci przejścia włościan z Hnileczek na prawosławie, neguje wyrazy jemu przez włościan przypisywane, do protokołu F.) zaś przyznaje, że w jesieni roku zeszłego pytał Iwana Pyłeczuka, że słyszał, iż w Hnileczkach o prawosławiu rozmawiają i że przestrzegał przed podobnym krokiem, przyznaje, że odwiedził ces. ross. kapitanem przy granicy, utrzymując z nim dobre stosunki dla ochrony swoich pól i sianożęci przy granicy położonych od napaszczy żołnierzy rosyjskich. Dla utrzymania dobrych stosunków z ces. ross. kapitanem nie były ale potrzebne tak częste odwiedziny dłuższy czas trwające, jak to jest stwierdzonem w protokole H.)

Udzielone Wysokim reskryptem z dnia 21 stycznia 1882 L. 698/pr. dwa podania włościan z Hnileczek do gr. orientalnego duszpasterza we Lwowie i dwa pisma tegoż duszpasterza do gr. orientalnego konsystorza w Czerniowcach z przekładem na język polski załączam z uniżoną uwagą, że pismo włościan do gr. orientalnego duszpasterza po rusku, pochodzi rzeczywiście od O. Załuskiego i zupełnie podobne jest do jego własnoręcznego pisma zawartego przy protokole C.)

List z daty 10 (28) stycznia 1882 wydaje się pochodzić od Andryja Soji wedle podobieństwa pisma. Iwan Szpunder i jego towarzysze pytani o pochodzenie tego listu, oświadczyli, że nie mieli o tym liście żadnej wiadomości. Bliższych wyjaśnień mógłby udzielić dotyczący duszpasterz, gdy naprowadzono w liście osobę, która u niego była i do której należy zastosować adres odpowiedzi.

Zażalenie włościan z Hnileczek przeciw postępowaniu i obchodzeniu się z nimi ks. Herasymowicza przedkładam Wysokiemu c. k. Prezydum Namiestnictwa równocześnie osobnem sprawozdaniem. Przeciw wójtowi gminy Hnileczki Hryniowi Hnuszce wdrożę śledztwo dyscyplinarne z powodu ważnego zaniedbania obowiązku zaniechaniem doniesienia o agitacjach dla przejścia na prawosławie i sporządziłem w tym celu wyciągi z dotyczących protokołów dochodzenia.

Zawarty Nr. 26 gazety „Prołom” wskazuje dostatecznie, jak dalece prasa ruska popiera agitacje w Hnileczkach.

Rozpowszechnione agitacje tendencyjne nie ustają między włościanami, jeżeli się takowym w Hnileczkach gruntowny kres nie położę, a zachodzi nawet ewentualna obawa, że Hnileczki dzisiaj nawrócone, popaść mogą ponownie na myśl przejścia na prawosławie, ulegając podburzeniom ze Skafatu wychodzącym mianowicie od Dr. Naumowicza, który swoim nagłym przyjazdem do Hnileczek dnia 27 b. m. zdradził niezwyczajną zachwłość agitatorską.

Przeprowadzone dochodzenie śledcze wykazało, że w niniejszym wypadku nie rozchodzi się

o przekonanie religijne, lecz że propaganda ta ma na celu pozyskanie wyznawców dla szczytnego i zwołenników dla państwa rosyjskiego, wzburzenie umysłów włościan i zakłócenie publicznego spokoju i porządku. Pozwalam sobie tedy postawić wnioski na wdrożenie śledztwa karnego przeciw ks. Janowi Naumowiczowi, Dr. Mikołajowi Naumowiczowi, Andryjowi Soji ze Skafatu, Iwanowi Szpunder, Wasylowi Zazuli, Tymkowi Baszewskiemu, Markowi Malinowiczowi, Hryciowi Hnuszce z Hnileczek, Oleksie Załuskiemu ze Zbaraża, Piotrowi Weiner z Szelpak, redaktorowi Płoszczańskiemu ze Lwowa na zastosowaniu §. 8 z dnia 7 Maja 1874 Dz. P. P. Nr. 50 przeciw ks. Janowi Herasymowiczowi i ks. Janowi Naumowiczowi na zasadzie ustawy z 5 Maja 1869, Dz. P. P. Nr. 66 względem czasowego uchylenia artykułów 8, 9, 10, 12, 13, zasadniczych ustaw Państwa.

Pozwalam sobie jeszcze nadmienić, że starałem się przyspieszyć ukończenie dochodzenia w drodze politycznej, osiągnąwszy główne rezultaty co do autora podań i co do machinacyj i intryg, które poprzedzały podania i co do głównych agitatorów w tej sprawie i sądzę, że sądowo karne postępowanie wtedy tylko odniesie zupełny skutek, jeżeli posłakowane powyż wymienione osoby dla zapobieżenia porozumiewania się, aresztowane będą.

W końcu pozwalam sobie jeszcze dodać uwagę, że Iwan Szpunder w poprzedniej kadencji, a Wasyl Zazula w obecnej kadencji, wybranymi byli członkami Rady powiatowej z grupy mniejszych posiadłości za wpływem gr. kat. księży, cechuje to sposób myślenia wielu księży, niemniej też znaczącą jest odpowiedź, którą udzielił ks. kanonik Malinowski Oleksie Załuskiemu, Franciszkowi Gargulińskiemu i Pawłowi Sawczuczyńskiemu z Zbaraża zanoszących li z osobistych powodów zarzut i zawieszki zażalenia przeciw tutejszemu gr. kat. proboszczowi ks. Dr. Kosteckiemu: „Oto majete rymasko księdza, znaju ja jeha, znaju” — wyraz „rymasko księdza” powiada wszystko! Jakim księdzem mieni się być sam ks. kanonik Malinowski?

Zbaraż dnia 31 Stycznia 1882.

C. k. Starosta Kaucki.

ПЕРЕГЛЯД ПОЛИТИЧНИЙ.

Австрійско-Угорська Монархія.

(Цесарь) повернувся дня 19 лат. липця з Ішль до Відня. Майже рівночасно прибув також до Відня престолонаслідник німецький з жінкою і дочкою. О год. 2-й попол. цесарь зажив візиту цесаревичу в готелю Impérial; потім цесаревич віддав візиту цесареві.

(Найвищий трибунал судовий) рішив дня 20 л. липця звільнити справу конфіскації одного німецького дивізіона за умови мови пос. Шенерера в раді державній. Конфіскацію заряджену судом окружним в Корнаубург потвердив суд вищий в Відні; найвищий трибунал видав вирок, що конфіскація бесід парламентарної противитися §. 28 зак. правогого. §. 28 уступ 4 постановляє безкарність вірно і правдиво переданих справоздань з бесід послов в раді державній і в сеймах. Нехто отже не може бути потяганий до відповідальності за вірні і правдиві справозданя. Навіть ціл тої постанови §. 28 уст. 4 зак. правогого єсть та, щоб з одної сторони стерегти неточальності послов, а з другої сторони щоб виборці могли по правді довідатися, що говорив їх заступник в парламенті.

(Іменований бар. Ніколича) цивільним ад'ютантом воєнного команданта для Боснії і Герцеговини розбирає досить живо австрійського праса. Бар. Ніколич, молодий ще чоловік, багатий властивість добір в Банат, євляк по матері сербської князю родини Обреновичів; по князю сербській родині получила була дуже великий спадок. Бар. Ніколич, хоч Серб з роду, симпатизує з Уграми і тішиться особливим довір'єм теперішнього спільного міністра Калая. Так отже Калай пропонує його на свого заступника в Боснії і Герцеговині; і, правду сказати, зробив дуже зручний вибір: з одної сторони ад'ютант єсть Сербом і своєюк Обреновичів, буде отже мати вплив на боснійській і герцеговинській народ, а з другої сторони бар. Ніколич буде і добрим австрійсько-угорським урядником. Міністер Калай вибирає сам в подорож інспекційну по Боснії і Герцеговині з кількома вищими урядниками; подорож має послідувати в перших днях слідуного місяця. Як довідуються подорож спільного міністра поведе за собою більш важкий зміст в адміністрації окупованих країв. Мо-стар, Фоча і другий міста боснійсько-герцеговинський вже отже тепер приготуються на прийняття міністра. Асентрунок в Боснії і Герцеговині іде далі зовсім правильно і в порядку.

(Одинадцять професорів чеського університету) відділу правничого підписали і оголосили печатно заявлення, що після їх пересвідчення розпорядження міністра проєкції бар. Конрада о іспитах правничих єсть отповідне волі монаршої, висказаний дня 11 чвітня мин. року. З того бачимо, що між самими Чехами погляд на міністерське розпорядження о іспитах правничих поділений: одні виступають против него, другі стають в його обороні.

ЗАГРАНИЦЯ.

Росія. Вь кругах дворянских розповідають, що при случаі крестинь новонародженого великого князя відбувся в Петергоф радя фамилийна. На той радє має бути отчитаний меморіаль Льорист-Меликова зь 20 марта минушого року, вь котромь предлагав Меликов реформы вь дусь конституційный.

Рязанський губернаторь Сибинь именованый директоромь секції для земств вь министерстві справ внутрѣшнихъ, а кн. Кантакузенъ - Сперанскій директоромь департаменту для чужихъ (неправославныхъ) вѣроисповѣдань.

Генералъ-губернаторь варшавскій Альбединскій откликаний зь тої посады; се откликание було оголошено вже урядомь.

Франція. Як се мы вже разь зазначили, Европа зь взгляду на справу египтоку поділена на двѣ части: на заходній державы и на входин державы. До заходнихъ належать Англія и Франція, котры мають спільный интерес вь Египті. Отношение Франції до Англіи выяснилося остаточно на засѣданіи французского парламенту дня 19 с. м. Министерь справ заграничныхъ Фрейсине заявивъ палатѣ, що Франція заключила для 17 с. м. умову сь Англією для обороны спільныхъ интересовъ вь Египті; подробности умовъ Фрейсине не розказавъ. Се заявивъ Фрейсине при дебатѣ надъ внесенемь о удѣлене кредиту 7 миліонів на цѣли военны вь Египті. Вь дебатѣ забиравъ голосъ и Гамбета; онъ похваливъ союзъ Франції сь Англією, бажавъ только, щобъ на будуще правительство ближе означило свое становище вь пытаніи египетскомь. Одно лишь Гамбета згадываю, а именно, що правительство французске згодилось предложити Турціи интервенцію вь Египті; по думѣ Гамбеты, се небезпечно, бо турецкій войска можуть получиться сь египетскими. Мимо того однак Гамбета заявивъ, що дасть голосъ за кредитомь, щобъ Египті вьсвободити отъ фанатизму музюльманского. Палата ухвалила кредитъ 340 голосами противъ 66. Гамбета вь своей промовѣ згадавъ о „фанатизмѣ“ Египтянъ. Подъ фанатизмомъ разумѣвъ онъ рѣзко Европейцевъ вь Александрии; подобній оценки лишь вь далеко меньшихъ размѣрахъ проявились послѣдними часами и вь другихъ мѣстахъ Египту: вь Тантагѣ, вь Мансурагѣ и вь Загасигѣ.

Франція оружится. Зь Марселии доносять, що власти маринарскій вь Тулонѣ одержали розказъ приготовить новы три кораблѣ транспортны до перевозу войска на 7000 людей; чотыри другі кораблѣ на 8000 людей стоять уже вь портогахъ. Сказано, оружится Франція, але не лишь выключно зь взгляду на Египті. Отъ часу рѣзкѣ вь Александрии розвинулась агитация такожъ поза Египтомъ, міжъ Арабами вь півночній Африкѣ. Зь полудневого Орану надходять непокочай вѣсти. Емисары розбуджують фанатизмъ и вь Альжери; для того Франція мусить бути приготована на всякій случай.

О фактѣ бомбардованія Англіяцями Александрии судять рѣзкій французскій часописъ рѣзно. Легитимистична праса хвалить бомбардованье и чинить закидъ французскому правительству, чому оно не наказало и французскимъ кораблямъ брати участь вь бомбардованіи; радикальна же праса ганитъ бомбардованье Александрии, называє се злочинствомъ противъ людскости, ганьбою для Англіи, Сеймура зове варваромъ, подпальникомъ и т. д. Подобно и вь російской печати поглядъ на бомбардованье Александрии подлѣный.

Туреччина. Порта нарешті отповѣла на идентичну ноту зь суботы минушого тиждня, завываючи ей остаточно до конференції и до войсковой интервенції вь Египті. Довго порта не отповѣдала, ажъ наконецъ бачучи, що Англія не жартує, отповѣла, що приступає до конференції вь Константинополи. Оправдуюсь навѣть, длячого сего доси не зробила, именно: думала, що ладъ вь Египті дастся привернути вь добрый способъ, безъ интервенції войсковой. Однакжъ Порты не гадує зовсімъ нічого вь своей отповѣди о томѣ, чи хоче поднятись интервенція войсковой вь Египті, чи нѣ. Се пытанье выясниться теперь на самой конференції. Конференція має рѣшити еще друге важне внесенье амбасдорівъ англіійского и французского о оборонѣ каналу суецкого. Они внесли, щобъ конференція вызначила ті державы, котры на случай потребности мають оборонити суецкій каналъ; секція тыхъ державъ малабы отбыватися завѣгда на подставѣ протоколу безъинтервенности.

Англія. Вь Англіи сь каждымъ днемъ росте недоволенье зь способомъ бомбардованія Александрии. Именно закидають загално Сеймуру, чому онъ збомбардовавъ форты александрийскіе не постарався заразъ о забезпеченне самого мѣста, чому не перешкодивъ тому, щобъ Египтяне не були спалили цвѣтучого мѣста Европейцевъ, щобъ Египтяне не були допускали всякихъ насиль надъ Европейцями? Колибъ Англія була заразъ по бомбардованіи фортівъ александрийскихъ выступила энергично противъ Араби-пашы, то онъ не бувъ бы доси зобравъ около себе такого значного числа войска; безпосередно по бомбардованіи войска египетске було дуже упало на дуся, було дезорганизовано. Теперь вже тяжше дѣло. Доси высадили англіійскі кораблѣ вь Александрии 2400 войковъ и 300 войковъ-моряковъ.

Подчасъ коли правительство англіійске готовится до военной акції вь Египті, вь Ирландіи не перестаютъ аграрій убійства и замачи. Англіійскі газеты доносять кілька новыхъ трагичныхъ случаевъ. Убийствъ Кевендиша и Бурке доси не выслѣжено мимо того, що правительство подвышило нагороду зь 100.000 на 200.000 зр. а. в. Вь полудневой и загодній Ирландіи открыто

тайні склады оружія. Многихъ Ирландцевъ поарештовано.

Египті. Араби-паша збирає около себе щоразъ больше войска; народъ египетскій стоитъ за Араби-пашою. Єсть навѣть поголосока, що египетскі улемы голосать міжъ народамъ „святу войну“ подъ проводомъ Араби-пашы. Араби выдає розказы и именованя вь имени кедива, а министерство не має отваги оголосити его бунтовникомъ. Араби наміривъ перервати каналъ, достарчающий Александрии воды; однакжъ завчасу тому запобѣжено.

Нѣмеччина. Цесарь Вильгельмъ прибувъ дня 19 с. м. до Гастайнъ.

Вь Берлинѣ зайшли сими днями неурядки социалистичны. Около 500 социалистовъ згромадилось на дворці, щобъ попрощатись сь выгнанными товаришами. Комисаръ полиційный не могъ собѣ самъ дати рады, щобъ розогнати социалистовъ зь дворца, тожъ вѣзавъ конныхъ полиційныхъ и тіи вже розогнали ихъ и кільканацѣтьхъ арештували.

Репрезентация мѣста Берлина має бути небагомъ розвизана. На тос згодилаь рада міністрівъ и Бисмаркъ, а цесарь санкціонує тую ухвалу. Тепершнійа берлинська рада мѣска дуже не сподобалась Бисмаркови, бо большість радныхъ належить до партіи національ-либераловъ. Бисмаркъ має надію, що при новыхъ выборахъ характеръ партійный мѣска рады змінится на лучше для правительства.

НОВИНКИ.

— Речинець для парохіяльного испиту конкурсового вызначений на 1 и 2 л. серпня с. р.

— Намѣстникъ гр. Потоцій выѣхавъ вь четверъ рано до Дрогобыча; зь оттамъ удався до Борыслава и до ново-открытыхъ покладовъ земного воску вь Трускавци; вечеромъ прибувъ до Перемышля а зь оттамъ выѣхавъ на довшій побытъ до Ланцута.

— Читальня вь Миколаевѣ, пов. жидачевского, розвизало ц. к. намѣстничество розпорядженемъ зь 8 липця с. р.

— Вь справѣ выбору посла до рады державной зь округа Бережаны-Рогатынь-Подгайць. Вь недѣлю зобрався польскій комитетъ окружный вь Бережанахъ; зь кожного комитету повѣтового було по трехъ отпоручниковъ. На томъ зборѣ освѣдчивъ комитетъ рогатыньскій за кандидатурою гр. Стан Крasicкого, а бережанскій за гр. Романомъ Потоцкимъ (сыномъ намѣстника); комитетъ подгайцькій єсть выравдъ противный кандидатурѣ гр. Ром. Потоцкого, але за те подгайцькій маршалакъ повѣтъ, нотаръ и др. розвинули за нимъ агитацию. Польскі газеты противный кандидатурѣ гр. Р. Потоцкого. Найострыѣше выступилъ противъ него „Gazeta Krakowska“; она пытає навѣть: „Kto jest Roman hr. Potocki?... Est-il Russe, ou Autrichien?“ — Борба Поляковъ міжъ собою о кандидата наказує Русинамъ сь тымъ большою енергією и вѣрою вь успѣхъ старатися о выборѣ руского посла вь томъ рускомъ окрузѣ выборовѣмъ.

— На будову галицийской желѣзницѣ транверсальной внесено пять офертъ: бар. Шварцъ, фирма Фрелихъ, компанія де Батиньо, сидка Танкредъ и фирма Дайчъ. Министерство торговлѣ рѣшитъ доперва 26 серпня, котру офертъ прийняти.

— П. Атаназій Всеволодъ Свистунъ, сынъ руского пароха зь Ператина коло Холодова, получивъ на всеучилищѣ агайлоньскомъ вь Краковѣ дипломъ доктора всеѣхъ наукъ лікарскихъ.

— Старі сотки зь дати 15 сѣчня 1863 будутъ приниманъ вь австро-угорскомъ банку лишь до 31 сего мѣсяца; отъ 1 серпня до 31 жовтня будутъ приниманъ лишь вь головныхъ закладахъ вь Відні и Пештѣ а отъ 1 надолота лишь вь дорожѣ особенной просьбы. — Старі пятки можна еще промѣняти вь урядѣ финансовѣмъ во Львовѣ.

— Справозданье зь двохъ послѣднихъ засѣданъ выдѣлу тов. „Просвѣта“ (зъ 12 червня и 13 липня). Выдѣлъ ухваливъ слѣдующіи справы: 1) Ухвалено подяку Вп. п. Р. за ревне занятые дѣлами товариства, сь заявленемъ, що справою касъ пожиковыхъ, поднесеною паномъ Р., интересуєся живо выдѣлъ „Просвѣты“ и починає вже заходы до выготворенія докладныхъ статутовъ для тыхъ касъ, а на разѣ поручає до тымчасового ужитку инструкцію, помѣнену вь третій выданіи книжочки „Що насъ губить“. 2) Принято до вѣдомости отповѣдь о. Дан. Танячкевича на дотыченны пытанье выдѣлу, що статутъ для касъ пожиковыхъ вже готовый и предложеный ц. к. намѣстництву до затвердження. 3) Ухвалено зложити щирю подяку Вп. п. З. П. за ревну и успѣшну дѣяльність вь користь тов. „Просвѣты“, а то вь доказъ признанія для его ширыхъ трудовъ тымъ больше, що до тыхъ подвиговъ при глубокомъ зрозумѣннѣ высокой цѣли товариства злиною була всяка заохота. 4) Принято сь вѣдчностею до вѣдомости, що Вп. п. Ник. Витюшинскій передавъ на цѣли тов. „Просвѣты“ 50 зр. и ухвалено переслати ему за той щедры даръ подяку на письмѣ. 5) Принято до вѣдомости понасыланий зь многихъ сторонъ подяки за книжки просвѣтній, даромъ пересыланий. 6) Ухвалено ремунарацію авторовъ книжочки „Житие св. Пантелеймона“ за корректу. Цѣну за примѣрикъ поставлено 10 кр. 7) Вь наслѣдство запрошена выдѣлу переменою выставки ухвалено выслати на выставу по одному примѣрикови всеѣхъ дотыхчасовыхъ выданъ тов. 8) Вызначено ремунарацію за корректу молитвослова, ремунарацію авторовъ книжочки „Власна помѣчь“ и за корректу и поставлено цѣну

за примѣрникъ 15 кр. 9) Поручено кассиру выплатити належитость за друкъ и брошюрование книжочекъ. 10) Передано комитетъ редакціонной кѣльи новыхъ рукописей. 11) Принято 31 новыхъ членовъ. 12) Загадано больше дробныхъ дѣлъ администраціонныхъ.

— Зѣ львовскаго университета. Минувшого тыждня отбувал въ мѣско-делегованомъ судѣ процесъ д-ра Теофила Цесельского, профессора ботаники на университетѣ и редактора цѣнного „Bartnika rostepow.“ — противъ д-ра Каменского, бывшего доцента ботаники на университетѣ о образъ чести. Дрѣ Каменскій ширивъ мѣжъ профессорами вѣсти, що дрѣ Цесельскій запустувъ ботаничний огорождъ, що нема слѣду зъ субвенція на огорождъ, и т. д. Зѣ вѣстей тыхъ выходило, що дрѣ Цес. просто не выдае вси субвенція на потреби огорода (а субвенція та и невелика — 2,500 зр.) Дрѣ Цес. чувся тымъ очевидно оскорблений и запобѣжавъ Каменского передъ судѣ. Судія перелюхавъ много свѣдѣнь и сирадъ выказало, що Кам. обмывлявъ д-ра Цес., только не высказывавъ словъ ображающихъ его чести. Зѣ той причини судія п. Прокопчицъ удѣлывъ Каменского — але побѣда моральна остала при дру Цесельскомъ. Онъ выказавъ передъ судомъ всю неосновность навѣтъ тѣни якого побудъ подозрѣнія противъ его особы. Не конецъ на томъ; заразъ по процесѣ зѣбѣдали нечаяно на наказъ министра просвѣты въ комисію до Львова два профессора ботаники дрѣ Ростафийскій зѣ Кракова и дрѣ Тангелъ зѣ Черновца, розглянули ботаничний огорождъ, кабинетъ, рахунки — и все знаиши въ якъ наилучшомъ ладѣ. Дрѣ Цесельскій вышовъ якъ найчистѣйшій зѣ вѣсѣхъ подозрѣнь и обмовъ — на смутокъ вѣсѣхъ его политичныхъ и личныхъ противниковъ. А треба знати, що дрѣ Цес., чоловікъ толерантний и здоровомысличій, має противниківъ дуже багато мѣжъ тутешними шовинистами польскими.

— Зѣ долиньского повѣта пишуть намъ: Въ нашомъ повѣтѣ, якъ мабути и въ цѣломъ краю давно вже по выборахъ громадскихъ, лишь одна громада Рысняте еще до нынѣ не може дождатися выбору нової рады, бо вѣйтъ Юрко Даниловъ, знаючи, що громада не схоче вже его мати дальше войтомъ, зѣбѣлкае съ выборами и листъ выборчихъ не выставляе для перегляду въ канцелярію громадской, але въ свой хатѣ. Люде жалувались вже на те у ц. к. староства, але безуспѣшно. Не давно тому вѣйтъ прійшовъ съ жандармомъ до хаты честного и просвѣченого господаря Ивана Свердана и казавъ выдати собі книжки, котрыхъ Сверданъ має багато, але неказанныхъ и несконфискованныхъ. Вѣйтъ забравъ двѣ книжочки тов. Качковского и занѣсъ до староства „бо — каже — ту е щось на Поляковъ“. А треба знати, що панъ вѣйтъ не умѣе читати и нерадо глядитъ на тыхъ, що читають. Онъ до нѣе также недавно до староства, що мѣсцевый священникъ побдурывавъ противъ жиждѣ и на подставѣ того доносу ц. к. прокураторія держ. въ Самборѣ выточила слѣдство священниковъ о злочинство зѣ §. 65 зак. к. — Ось якъ то по рѣжнихъ закуткахъ нашего краю ведеся борьба свѣтла съ темнотою. При новыхъ выборахъ, есть надѣя, громада рыснятска выбере собі начальника такого, который буде стояти за тверезостю, просвѣтою, честю, згодою и любовію въ громадѣ. Дай то Боже!

— Въ Фочи розстрѣляно дня 7 липця воика Стефана Молнара зѣ 77-ого (самбурского) полку пѣхоты. Въ нѣмецкихъ газетахъ находимъ драстичный описъ военного суда надъ Молнаремъ и его смерти. Подъ голымъ небомъ поставлено столъ; при столѣ засѣли подполковникъ и аудиторъ, а до вкола стола стояли офицеры съ вытягнутыми шаблами. Привели Молнара передъ судѣ до послѣднего протокола. — „Що ты вчинивъ?“ — спытали Молнара. — „Я ишовъ съ другимъ камратомъ зѣ заду патрулѣ. Скрутивъ я собі цигаро, а не мавъ сѣрника. Надѣйшовъ якийсь Босянякъ; я зближивъ до него попросити сѣрника, але въ его люльцѣ бувъ огонь; я до него, чтобы позволивъ менѣ запалити зѣ его люльки цигаро, онъ не позволилъ. Я его ударивъ, а онъ тогда кинулся на мене бравъ выимати нѣжъ; я его отгнута и застрѣливъ“. — „Що жъ ты потому вчинивъ?“ — спытавъ подполковникъ. — „Я пошовъ далѣ, але оттакъ вернувся, обомотривъ убитого Босяняка, знайшовъ при нѣмъ 1 зр. 50 кр. и забравъ“. — „Чи ты отдавъ тѣ грошѣ капитанови?“ — Нѣ! — „Чи сказавъ ты о томъ фельдфебелю?“ — Нѣ! — Протоколъ скѣнченъ. Молнара отпрывалили. За хвили зновъ привели, чтобы учувъ засудъ. — „Ты знаешь, що тутъ станѣтъ облоги. Своимъ учинкомъ сповнишь ты скрѣпѣтѣ и рабунку. За те скоро кара: порохъ и олово“. Учувши послѣдні слова Молнарь кинулся на землю, голосивъ безперестанно „татуицю мой, мамунцю мою!“ и не хотѣвъ зѣ землѣ вѣтати. Поднесли его два камраты, взяли по-пѣдъ руки и повели недалеко въ товариствѣ священника, фельдфебля и боюмохъ съ набитыми карабинами воиковъ. Въ кѣлька минутъ загрѣмли выстрѣлы — и Молнара не стало. Очей не давъ собі завязати, казавъ: „Най бачу, якъ въ мене будете стрѣляти!“

— Воѣмъ варшавско-польскимъ газетамъ заказало российское правительство писати о львовскомъ процесѣ Русинѣвъ о голову зраду; во вѣсѣхъ газетахъ тамошнихъ не смѣе бути ани згадки, що во Львовѣ ведеся процесъ. Наступило се зѣ той причини, що львовскі корреспонденты до варшавскихъ газетъ, именно корреспондентъ до „Gazety Polskiej-on“, подавали свои тенденціонныя uwagi о процесѣ.

(Л.) При концѣ минувшого року вышовъ въ Празѣ „Slovansky katalog bibliograficky za rok 1880, vydal spolek ceskoslovanskych knih kureskych ucetnich v Praze. Ročník IV“. Книжка тая мѣститъ мѣжъ другими словянскими библиографіями также библиографію малоруску, въ томъ рѣчнику подавъ еи п. А. Щербанъ зѣ Львова. Съ жалемиъ сказати мусимо, що праця п. Щербана выказуе дуже великы недостатки, такъ що и вартѣсть еи выхидитъ вельми малою. Наперодъ пропустивъ п. Щербанъ въ своемъ списѣ множество русскихъ выданъ: на 82 поданныхъ книжкахъ высклѣдили мы надъ 40 пропущенныхъ публикацій, — значитъ, п. Щ. опустивъ въ ової библиографіи больше якъ третю часть русскихъ выданъ! Мы понимаемо, що и найсовѣтѣйшій збирачъ може на разѣ не одно пропустити, але признавъ каждый, що число опущенныхъ публикацій занадто велике, и не дастъ ся нѣкакъ оправдати. Додамо еще, що мѣжи пропущенными книжками находятъ не лишь поменши выдана, але и важѣйшия явленя въ нашой литературѣ, котры не повинны були уйти уваги пыльного библиографа, п. пр. „Гальшка“ д-ра Шараневича, часопись „Дѣло“, „Хиба ревуть волю, якъ ясла повны“ (Мирного и Бѣлика), „Святе писмо“ (перевѣдъ) „Бурлачка“ Нечуя-Левицкого, „Проектъ статутѣвъ фонда вдовичого“ Таничевича и др. — Однакжъ и поданіи книжки наведені въ каталогѣ не дуже точно. Досыть сказати, що въ цѣлѣй библиографіи не подыбуемо при жадной книжцѣ поданої печати, въ котрой книжка вышла. При многихъ выданыхъ пропущене число сторѣнь, форматъ, цѣна, — въ иныхъ поданіи они мыльно; гдѣякы выдана наведені съ непонимными титулами, або въ невѣстивѣмъ порядку, носячи попередъ ової титулъ, а гдѣсь въ серединѣ имя автора (п. пр. книжка памятная... Написалъ Григорій Купчанко). Въ концѣ подыбуемо въ списѣ п. Щербана зѣ р. 1880 такой книжки, котры вже передъ тымъ выйшли п. пр. „Нисколько русскихъ и ромунскихъ грамотъ“ (зѣ р. 1879) „Зоря на небосклонѣ рускомъ“ (зѣ р. 1878). Въ виду такихъ недостатковъ и хибъ мусимо сказати, що выданье п. Щербана не може вдоволити навѣтъ найумѣренѣйшихъ вымогъ науки. — После того разоу витасмо вѣстѣ, що о. Стефановичъ, катихизъ зѣ Львова (котрый подавъ до трехъ первыхъ рѣчниковъ праского каталогу малоруску библиографію) продовжае дальше свою працю, и намѣряе выдати небагато руску библиографію отъ р. 1866 (на котрой скѣнчивъ бувъ Яковъ Головацкій) ажъ до послѣднего часу. Выравдъ подношено и що до праці о. Стефановича своего часу рѣжній бажаня, все жъ таки сказати мусимо, що судячи по его дотеперѣшныхъ публикаціяхъ въ праскомъ каталогѣ, одержимо въ его выданъ что наименше полный и точно записанный матеріалъ библиографичный, котрого будучи библиографъ зможеуть нѣсѣя вподобы выкорыстати.

— (Дрѣбнй вѣсти.) Стипендію им. Мих. Попеля парохъ зѣ Чернелицъ надала консисторія Якову Попелю, ученику 2-гои класы въ Галичи. — Директоръ почтъ п. Шинеръ выѣхавъ въ инспекційну подорожъ по вѣсѣдній Галичинѣ. — Маршалокъ кр. дрѣ Зыбликевичъ вернувъ вже зѣ Швайцаріи и пробувае въ заходній Галичинѣ.

Процесъ Ольги Грабаръ и товарищѣвъ.

Двацять девятый день розправы — среда 19 липця.

Предѣдатель отчитуе урядовй свѣдѣтвѣ о обжалованныхъ, а именно свѣдѣтвѣ старосты въ Гомонѣи що до поведѣния Ад. Добрянского и О. Грабаръ и зѣвѣстный вже рескриптъ угорс. мин. президента Кол. Тиссы о политичномъ поведѣнии Ад. Добрянского. Обж. Ад. Доб. выстунаетъ противъ сего рескрипту и выказуе, что всѣ закиды Тиссы суть несправедливы; обжалованный все дѣлавъ въ душѣ австр. правительства, что посвѣдчатъ отчитаній свѣдѣтвѣ, атентатъ сирадъ бувъ на него; сына его Мирослава не слѣдженю гончими листами за образу маестату. Предѣд. заявляе, что въ дорожѣ телеграфичной удався до судѣи о отверженъ, чи закиды въ рескриптѣ Тиссы суть справедливы. Зѣ отчитанныхъ дожджень показало, что правда не по сторонѣ мин. Тиссы, але по сторонѣ Добрянского. Дальше отчитано другй отозвъ всякихъ урядѣвъ о вѣсѣхъ прочихъ обжалованныхъ. На томъ скѣнчилось засѣданье; предѣдатель заявляе, что откладае розправу ажъ до суботы.

Сегодня мала отбутись розправа по кѣлька дневной перервѣ. Сегодня именно мали бути отчитаній пытаня для судѣи въ присяжныхъ и мала вѣстись дебата надъ тыми пытаньями. Однакожъ сегодня розправа не отбулася зѣ причини слабости судіи прис. Рыльского. Слѣдующе засѣданье отбудетъ ажъ позавтра, въ понедѣлокъ. Ся пригода очевидно ойбнзнить на день-два конецъ процесу.

Вѣсти епархіальны.

Зѣ АЕпархіи Львовской.

Каноничну институцію получили оо. 1) Илар. Лотоцкій, завѣд. Половецъ, дек. чортковского на туюжъ парохію; 2) Христофоръ Бобикевичъ завѣд. Дѣдуицѣ малыхъ, дек. болоховского, на туюжъ капеланію.

Въ пропозицію принятъ оо.: 1) на пар. Корничъ, дек. коломойского; 1) Иос. Гаванскій, пар. зѣ Устенка, 2) Мих. Мисула, пар. зѣ Руссова; 3) Сильв. Дрогомирецкій, пар. зѣ Вербова; по тернѣ: Юст. Лукаковский зѣ Тухоль-

ки, Левъ Глѣбовицкій зѣ Ганковецъ, Алекс. Биликевичъ зѣ Лѣсокъ, Дан. Шкурганъ зѣ Красно-го, Юст. Дворянинъ зѣ Бурштына; Мих. Бачинскій зѣ Ладанецъ; Порф. Ступицкій зѣ Голешева, 1. Бѣрчакъ зѣ Волѣ доволуцкой, Марк. Сѣрецьскій зѣ Корничъ; Евг. Кисѣлевскій зѣ Текучи. 11) На пар. Бурштына: 1) Сим. Коношка зѣ Волкова, 2) Алекс. Кадайскій зѣ Долины; 3) Ник. Виницкій зѣ Залозецъ; по тернѣ: Иос. Вергановскій зѣ Лукавицъ; Юст. Дворянинъ зѣ Бурштына и Тома Березовскій зѣ Крушельницѣ.

Введеный въ душпастырство о. Ант. Стефановичъ въ завѣд. Любни, дек. городецкого. До испиту конкурсового допущенъ оо.: Иос.

Высочанскій зѣ Ивачева; Алекс. Мудрикъ зѣ Львова; Теоф. Кисѣлевскій зѣ Суходола.

На конкурсъ розписанъ душп. посады 1) кап. Лѣски, дек. жуковського; 2) кап. Розгадѣвъ дек. золочѣвского; 3) кап. Бозвица, дек. зборѣвского; 4) Текуча, дек. пѣстыньского; 5) кап. Глинки, дек. надѣврянского; 6) кап. Чанижъ дек. олеского; 7) пар. Поршна, дек. щирецкого, — речинецъ подаватися до 18 (30) вересня с. р. Дальше 8) кап. Грабѣвка, дек. калуского; 9) кап. Давидковъ, дек. скальского; 10) кап. Голешѣвъ дек. журавеньского, — речинецъ подаватися на три послѣдній капеланіи до 5 лат. жовтня с. р.

Рѣзбяръ печатокъ и майстеръ золотыхъ вырѣбѣвъ

М. В. ТАВБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Ягеллонска, ч. 6.

принимаетъ рѣзбу печатокъ и вензельвъ на рѣжномъ металѣ. Принимаетъ также направи и замовляе нѣсѣя срѣбныхъ и золотыхъ вырѣбѣвъ по умѣреныхъ цѣнахъ.

Замовленя зѣ провинціи выконуе точно и выслае отвѣротною почтою. (3—8)

Рѣзбы и орнаменты зѣ дерева, 2—10

Олтарѣ, Иконостасы и всякы удекорованія архитектурныи до церковъ и саллоновъ выконую въ рѣжныхъ стилихъ

ТАД. СОКУЛЬСКІЙ

Во Львовѣ, ул. Мицкевича, ч. 6.

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦА,

повѣсть Октава Фейлста, зѣ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Торговля вырѣбѣвъ цино-выхъ, баквановыхъ и мо-сяжныхъ

АДАМА ЛОКОЧА

во Львовѣ, Ринокъ ч. 41

Поручаетъ: Лѣхтарѣ напестольный вѣсокъ величинны; Кресты: Умывальницѣ; Ампулки; Лампины; Котелки большіи и меншіи на свячену воду; Мировницѣ до хресту; Пуши на св. елей маліи и большіи для деканатѣвъ, — въ загалѣ вѣсѣ вырѣбѣ, котры вхидять въ сбрѣбѣ того рода робѣтъ.

Стару цину пріймае въ замѣну або до перелыву

Всякы работы вхидящъ въ той сбрѣбѣ выконую якъ найточѣйше и найсовѣтѣйше.

„МЕРТВІ ДУШѢ“

гумористична повѣсть Миколая Гоголя съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сторѣнь великон 8 кл.).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійской.

Фабрика машинъ и орудій рѣжничихъ

орудій горничихъ (вертячихъ) и выливарня жельза и металѣвъ

Бронислава Дескуръ

во Львовѣ, улица Бальсцова, ч. 6, — поручаетъ

Всякого рода орудія и машины рѣжничіи власного вырѣбу, а въ особенности плуги пѣтровы, цѣлы жельзны; молотѣльнѣ, кераты и т. д.

Оригинальнй английскіи машины, фабрики Picksley-Sims & Соп., котрой выключно репрезентацию на Галичину, Буковину и Румунію одержавъ, въ особенности машины паровѣ вертикальнй, мыльни до олоду, до мелена костей, шротования збѣжа, стыкарнѣ всякой величинны и т. д. (2—12)

Мимо подвысшенного цѣла

на скѣлько запасы выстанутъ — поручаетъ торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго 1/2 кил. зр. 2— 1/2 к. Куба . . . —88

„ родинной „ 3— „ „ большой . . —92

„ Melang de Moskau „ 4— „ „ Цейлонъ дроб. . —96

„ Imperial „ 5— „ „ „ 1—

„ найлуч. выскѣбѣвъ „ 1-70 „ „ грубозерн. 1—

Кавы, на скѣлько запасы выстанутъ найдешевше. „ „ „ 1-04

1/2 кильо Сантосъ . . —68 „ „ Перловой . . . 1-04

„ „ Гутамала . . —72 „ „ Мока . . . 1—

„ „ Лягуайра . . —84 „ „ Явы золотой . . 1-04

Свѣчки церковны чистѣ старинной безъ жадного сурогату 500 граммѣвъ або 1/2 кильо — за 50 кильо зр. 52.

(12—?)

„ДЫМЪ“

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

КСАВЕРІЙ БУДКОВСКІЙ

бувш. балетмайстеръ театровъ варшав. розпочинае

Курсъ найновѣйшихъ танцѣвъ

товариныхъ и солю-пописовыхъ а также

Курсъ гимнастики

такъ въ домахъ приватныхъ якъ и въ власномъ домѣ

въ Ринку, число 12, 1 поверхъ.

1—12

Пошукуеся заразы

Учительки

до дѣвчатъ (въ вѣцѣ 10—14 лѣтъ)

въ рускомъ домѣ священничѣмъ.

Знанье музыки, спѣву и языковъ буудѣтъ дуже пожадано.

О близшій условіи просимо зголоситись до редакціи „Дѣла“.

Якъ довго еще мои дешевші запасы выстанутъ, поручаетъ по танныхъ цѣнахъ 2—2

КАВУ

Сантосъ жовта чиста 1 кил. зр. 1-28

„ зелена природ. 1 „ 1-36

Колombo жовта добра 1 „ 1-44

Доминго бѣла 1 „ 1-52

Порторико зелен. добра 1 „ 1-60

Малибаръ 1 „ 1-68

Лягуайра грубозерниста 1 „ 1-76

Куба зелена дуже добра 1 „ 1-80

Цейлонъ плантаційна 1 „ 1-88

„ грубоз. 1 „ 2—

Мока арабска 1-он сорты 1 „ 2—

Ява жовта ароматична 1 „ 2—

„ золотавъ 1 „ 2-08

Цейлонъ перлова 1 „ 2-08

Ямайка плантаційна 1 „ 2-08

Со. Яго до Куба найлуч. 1 „ 2-16

Ст. Маркевичъ

во Львовѣ, въ Ринку Ч. 42.

Екстрактъ Орѣховый

до фарбованя сивого волоса

вынайшовъ перфумеръ

А. Мачускій

во Львовѣ, Kärntnerstrasse, 26.

Ц. к. выключно упривил. сред

ство тое до фарбованя волосъ, на-

дающе сивому волосу тревалу бар-

ву чорну, брутну або блондъ,

вытворене лишь зѣ субстанціи

рослинной, т. е. зѣ душины зеле-

ныхъ орѣховъ, не есть при томъ

ни крытыхъ шкѣднымъ ани здоро-

влю, ани волосу, и фарбуе волосъ

въ протягу 15 минутъ хорошо

и тревало на чорно, брутну або

блондъ, такъ що навѣтъ при

умываню фарба не сходитъ.

1 флаконъ екстракту орѣхового

плынного . . . зр. 3—

1 пуделочко съ 6 пробными фл. „ 3-50

1 флаконъ орѣхового молока на

отрѣбѣтъ волосъ . . „ 3—

1 флаконъ орѣховой помады для

нафарбованя волосъ . . „ 2—

1 флак. орѣховон оливы для тои

цѣли, якъ выше . . „ 2—

1/2 фл. орѣховон оливы dто . . 1—

Въ правдивѣмъ гатунку набути можна

въ парфумеріи Мачуского

Во Львовѣ, Kärntnerstrasse, 26.

Во Львовѣ у Зиг. Рукера, а

каря, а головный складъ въ Кіевѣ

Кудрина, парфумера. (23—)

Виходить во Львовъ що Середи и Суботы (крѣмъ ру-
скаго вѣдѣнн) 4-й годикъ пополуни. Литерат. додатокъ
„Библиотекѣ найзнам. повѣстей“ виходить по 2 печат. ар-
кушъ кожного 15-го и послѣднього дня кожного мѣсяця.

Редакція, администрація и экспедиція поль Ч. 8 ули
Академична.

Вѣд. листы, послѣдны и рекламаци наложитъ пересылати
підъ адресомъ: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул.
Академична.

Рукописи не звертаються тільки на попередню застере-
жень.

Поодинокое число стоить 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ оди-
нотки печатной.

Рекламаци неопечатанъ вѣдѣнн отъ порта.

Предплату наложитъ пересылати франко (наилучше
почтовымъ переказомъ) до: Администрація часопису „Дѣло“
ул. Академична Ч. 8.

III. Читателѣвъ въ Россіи просимо ма-
ти на увазѣ, що въ вимовѣ $\text{л}=\text{ji}$, $\text{д}=\text{i}$, $\text{и}=\text{y}$ (въ
серединѣ и на концѣ слѣвъ) $=\text{y}$, и (на початку
слѣвъ) $=\text{i}$, д (на початку слѣвъ) $=\text{vi}$.

Процесъ

Ольги Грабаръ и товарищѣвъ.

(Далѣше.)

Тринадцатый день разсправы — понедѣлокъ 24
липня.

Початокъ о 1/9 год. рано. Судія присяжн.
Рыльскій выздоровѣвъ и вновь занявъ свое мѣсце
межи присяжными. По отчитанію свѣдѣцтва судю-
вои регистратуры що до поведѣния подсудимыхъ
и що до конфискаціи „Слова“ отчитуе председа-
тель писмо переслане ему зъ министерства спра-
ведливости. Есть се заявленіе прокуратора сино-
ду Пободоносцевъ за Петербурга переслане рос-
сийск. амбасадоромъ въ Вѣдн, а ухлѣне за по-
средничствомъ австр. министерства справъ за-
граничныхъ министерству справедливости для
дальшого урядового ужитку. Въ томъ писмѣ
опровергае Пободоносцевъ гдѣякі факта наведенъ
въ актѣ обжалованія, а отгослѣлся до его особы.
Именно заперчае, будьтобы Ольга Грабаръ тѣ-
шилася протекціею вилывовыхъ особъ въ Россіи
и будьтобы си дочка була за протекціею Пободо-
носцева умѣщена въ рос. выховавчѣмъ институ-
тѣ. Що до особы А. Добрянскаго тожъ само
заперчае Пободоносцевъ будьтобы его лучилъ
якъ небудъ звязи съ А. Доб., котораго всего на
всего бачивъ лише разъ передъ 9 чи 10 лѣтами
въ Петербургѣ и то дуже коротко, бо розмовлявъ
съ нимъ лише повѣ годины и познавъ въ нѣмъ
высокообразованого мужа, преданного своему мо-
нароу и своей народности. Позвѣише не мавъ
съ нимъ нѣякихъ знань, только одержавши
отъ А. Добр. якую нѣмецку броштуру, зъ крѣсно-
сти и вѣдомости, что онъ „Историческія и крити-
ческія этюды“. Отгасъ заперчае
Пободоносцевъ поданою о „тенденційной высилцѣ
галицко-рускихъ часописей“ для него въ Петер-
бургъ. Крѣмъ А. Добрянскаго не знае Пободо-
носцевъ нѣкого зъ обжалованныхъ. Будучи зъ у-
ряду свого р. 1881 въ Варшавѣ побачивъ тамъ
Пободоносцевъ въ першій разъ галицк. часописи
русск. мѣжъ иншими и „Науку“ о. Наумовича.
Заинтересувався они часописями и повернувши
въ Петербургъ, а не знаючи нѣкого въ Галичинѣ,
поручивъ Мирославу Добр., яко австрійскому
Русинowi, чтобы постарався о тѣ часописи. Че-
резъ кілька недѣль прислано почтою тѣ часописи
и рахунокъ на 87 зр., котрі Пободоносцевъ за-
плативъ за посредничствомъ одного торговельно-
го дому. Дальше отгасъ Пободоносцевъ великій по-
хвалы „Науцѣ“ о. Наумовича яко взоръ, яко слѣ-
дуюе обговорювати религіійны справы въ популяр-
ной литературѣ. Наконецъ заявляє Пободоносцевъ,
що Пальмовъ бувъ высланный на кошѣ короны
до славянскихъ краѣвъ, чтобы яко кандидатъ на
кафедру порбывающей литературы и филологій сла-
вянской, робивъ студію въ архивахъ библиотекъ
Чехъ, Галичины и т. д. — и рѣшучо заперчае,
будьтобы Пальмовъ могъ мати тутъ яку небудъ
политичну мислю.

Пѣсла сего замкнувъ председаватель посту-
пованье доводовъ а протоколять отчитавъ пы-
танъ уложенъ для судіи присяжныхъ. Въсѣхъ пы-
танъ есть для каждого обжалованого по 6 отже
для всѣхъ обжалованныхъ 66 пытанъ. Перше го-
ловне пытанье есть на голову зраду зъ §. 56
у. к. а. на случай заперченія сего пытанья
перше естественны пытанье на обвинну
головной зрады черезъ заведѣние донесенія зъ §.
60 у. к., а на случай заперченія першого евен-
туального пытанья друге естественны пы-
танье на заведѣние публичного спокою зъ §. 65
у. к. до першого головного пытанья поста-
вленъ два додатков. пытанья отгослѣно до §. 59
бук. в) першій и другій уступъ; до першого евен-
туального пытанья поставлено отгослѣно до §. 61
у. к. одно додатков. пытанье.

Пытанье что до обжал. Адольфа
Добрянскаго:

1) **Главное пытанье:** Чи обжалованый А-
дольфъ зъ Сачурова Добрянскій виненъ, що въ
тайномъ по части посереднѣмъ, по части безпо-
среднѣмъ порозумѣно съ Мирославомъ Добрян-
скимъ яко членомъ славянскихъ благотворитель-
ного товариства въ Петербургѣ и въ тайной звя-
зи съ другими особами, въ другій половинѣ р.
1881 до конца сѣчня 1882 по части въ Чертежи
на Уграхъ по части во Львовѣ и въ другихъ
мѣстоностяхъ Галичины и Буковины предпринявъ
чинности на бторванье Галичины и Буковины и
пѣвнѣиной Угорщины отъ одноцѣльной звязи дер-

жавной и объему краѣвъ австрійского цѣсарства,
на спроважденье небезпеченства для державы зъ
виѣ, забурѣна або домашной войны у внутрѣ об-
числений и до сѣи цѣли змѣряющій?

На случай подтверждѣния I пытанья го-
ловного:

а) **додатков. пытанье:** Чи Адольфъ Добрян-
скій, допускаячи чину въ пытанію I означенного,
дѣлавъ яко науститель або проводникъ, або бравъ
безпосередню участь въ предпринятіи сего чину?

На случай подтверждѣния I головного пы-
танья а заперченія додаткового пытанья ад а:

б) **додатков. пытанье:** Чи Адольфъ Добрян-
скій допускаячи чину въ I пытанію означенного
бравъ въ нѣмъ подальшу участь?

На случай заперченія головного пытанья:

1) **евентуальны пытанье:** Чи обжалованый
Адольфъ зъ Сачурова Добрянскій виненъ, що въ
другій половинѣ р. 1881 до конца сѣчня 1882
по части въ Чертежи на Уграхъ по части во
Львовѣ и другихъ мѣстоностяхъ Галичины и Бу-
ковины, маючи вѣдомость о чинностяхъ Миросла-
вомъ Добрянскимъ предпринятыхъ а змѣряющихъ
до бторванъ Галичины и Буковины и пѣвнѣиной
Угорщины отъ одноцѣльной звязи державной и
объему краѣвъ австрійского цѣсарства, на спро-
важденье небезпеченства для державы зъ виѣ,
забурѣна або домашной войны у внутрѣ, або зна-
ючи о особахъ предпринимающихъ новыи чин-
ности — намерѣно занежать донести о томъ до
зверхности?

На случай подтверждѣния I-го пытанья евен-
туального

с) **додатков. пытанье:** Чи Адольфъ зъ Са-
чурова Добрянскій могъ повмѣе донесенье у-
чинити не наражаючи на небезпеченство себе,
своихъ принадлежнихъ або особъ збѣтающихъ подъ
его правною охороною и чи не оказуея зъ об-
ставинъ, що помню неучиненного донесенія не
було вже больше обавы шкодливыхъ наслѣдковъ?

На случай заперченія I головного и I-го
евентуального пытанья 2-е естественны пытанье:
Чи обжалованый Адольфъ зъ Сачурова Добрян-
скій виненъ, що въ другій половинѣ р. 1881 до
конца сѣчня 1882 по части въ Чертежи на У-
грахъ по части во Львовѣ и иншихъ мѣстоностяхъ
Галичины и Буковины бравъ участь въ такихъ
союзкахъ, що поставили себя за цѣль возбуждѣние
ненависти або погорды противъ одноцѣльной звязи
австрійского цѣсарства, противъ формы правитель-
ства и державной администраціи.

Такіжъ самы пытанья поставлено что до про-
чихъ обжалованныхъ: о. И. Наумовича, Ольги Гра-
баръ, В. Плодчанского, О. Маркова, В. Наумо-
вича, Из. Трембицкого, Ан. Ничая, М. Огоновско-
го, И. Шнудера и Ол. Залуского съ тою толь-
ко отгѣною, что отгослѣно до каждого зъ обжа-
лованныхъ змѣнено мѣсто чину пр. „въ Скалатѣ,
Вѣдн, Коломыѣ, Станиславовѣ, Чернівцахъ, Зба-
ражі и Галичинахъ...“ и що И. Шнудеръ и О.
Залускій обвиняются лишь о посередне поро-
зумѣе съ Мирославомъ Добрянскимъ.

Дрѣ Лубинскій и дрѣ Дулемба вы-
ступаютъ съ замѣтами противъ поставленныхъ
пытанъ, а именно высказуютъ, что тѣ пытанья про-
тивъ припоу §. 318 проц. кар. не заклю-
чаютъ въ себя нѣякихъ фактичныхъ об-
ставинъ, не подаютъ якими чи то словами, чи
дѣлами чи заведѣниемъ мали подсудимы прови-
нитись въ закинутыхъ имъ злочинствахъ. По-
неже дальше до сповнѣния якого карыдостойного
чину потреба такожъ отгослѣнныхъ средствъ, а о
такихъ средствахъ нема ані згадки въ поставле-
нныхъ пытаньяхъ, про те и зъ того взгляду тѣ
пытанья суть неоптѣныи уложенъ. Тожъ само
якъ небудъ згадуея въ пытаньяхъ о звязи съ
Мирославомъ Добрянскимъ и съ славянскимъ
комитетомъ, однакожъ въ пытаньяхъ зовѣмъ не
сказано, чи комитетъ має дѣйстно такъ небезпеч-
ній замѣры взглядомъ Австріи, задля чого судіи
прислужъ отгослѣно на тѣ пытанья не могутъ
дати отгослѣны на ту такъ важну премію кары-
достойности чинности подсудимыхъ. Отгослѣно
до сего ставлять защитники дотычащій поправки.
Ад. Добрянскій тожъ само подноситъ справу
славянского благот. комитету и жадае отгослѣной
поправки въ пытаньяхъ. — Прокураторъ про-
тивъи въсѣмъ тымъ внесеннымъ и проситъ лишити
пытанья незмѣненъ. — Трибуналъ по повго-
динной нарадѣ ухвалѣе откинути въ поставленъ
поправки и лишити пытанья незмѣненъ.

(Далѣше на 3-й сторѣ.)

ДОДАТКИ ДО РОЗПРАВЫ ОЛЬГИ ГРАБАРЪ И ТОВАРИЩѢВЪ.

Высokie Prezydium! Jak się okazuje z ra-
portu do J. E. P. Ministra spraw wewnętrznych
z 23 b. m. L. 99/pr., który w odpisie przedkła-
dam, zabrano w pomieszkaniu emerytowanego
c. k. radcy dworu Adolfa Dobrzańskiego u córki
Olgi Hrabar liczną korespondencją, z której po-

wzięto przekonanie, że Olga Hrabar jest poli-
tyczną agentką rządu rossyjskiego.

Za wskazówką tej korespondencji zarzą-
dziłem rewizję u redaktora „Prołoma“ Markowa,
która była bez skutku — i odbyła się na moje
wezwanie dnia 24 b. m. rewizja domowa u Gi-
aneta Ribano, kupca w Tryeście, który, jak to
rewizja wykazała, korespondował wyłącznie z
Adolmem Dobrzańskim w sprawie nabycia u nie-
go drzewa lasowego — o skutku zaś rewizji u
prof. ks. Ogonowskiego, o co upraszałem d. 22
b. m. telegraficznie rząd krajowy w Czerniow-
cach, odebrałem właśnie dziś wiadomość, że za-
brano u niego 110 listów i 94 korespondentek,
które obecnie tam przeczytują. Jednak do tego
czasu nie podejrzanego nie odczytano. — Zabrane
przy rewizji dnia 24 b. m. u ks. Iwana Nau-
mowicza w Skafacie pisma i druki przedłożono
mi załączonym protokołem dnia 26 b. m. — O
ile za pomocą zebranego przy tych rewizjach
materiału mogłem odechlić zasłone z organizacji
tajnej agitacji panslawistycznej w Galicyi, scho-
dziły się wszystkie drogi, jakimi z zagranicy
komunikowano się z agentami w Galicyi na Bu-
kowinie i Węgrzech w ręku Olgi Hrabar we
Lwowie, jako centralnej stacyi etapowej, przy-
czem w pewnych wypadkach posługiwano się
pośrednią na drodze do St. Petersburga stacyą
w Warszawie, gdzie przebywają członkowie tej
organizacji tajnej, profesor Budilowicz z żoną
Eleną urodzoną Dobrzańską, i ks. Łukasz Cy-
byk, były katecheta gimnazyalny we Lwowie
i najserdeczniejszy przyjaciel ks. Iwana Nau-
mowicza.

Z siedmiu listów Mirosława Dobrzańskiego
z St. Petersburga do swej siostry Olgi Hrabar
we Lwowie pisanych, okazuje się: że Mirosław
Dobrzański pod protekcją Hr. Ignatiewa w Mi-
nisterstwie spraw wewnętrznych zajmuje posadę
urzędnika dla poszczególnych poruczeń, bo pod
tym adresem każe sobie przez Markowa przesy-
łać wszystkie galicyjskie ruskie gazety, które
bowiem Mirosława Dobrzańskiego jest, wyciągi z
tych dzienników spisywać. Główne zaś jego po-
wołanie polega na tem, ażeby przy współudziale
Olgi Hrabar starać się o wszelkie potrzebne in-
formacje z Galicyi, Bukowiny i Węgier od roz-
maitych osób i tymże odwrotnie wydawać, sto-
sowne polecenia tegoż. — Że czynność jego ma
na celu agitację panslawistyczną nie ulega żad-
nej wątpliwości z charakteru i przeszłości osób
do niniejszego związku tajnego należących. —
Według przejętej korespondencji uczestniczą w
tej agitacji ks. Iwan Naumowicz ze Skafatu,
Trembicki nauczyciel w Kołomyi, Nyczaj w Sta-
nisławowie, ks. Mikołaj Ogonowski nauczyciel
gimnazyalny w Czerniowcach, ks. Rakowski z Iza
począ Huszt, ks. Janowicz z Olka począ Latropko,
Geza de Mocarsy z Ungvaru rzekomo deputowany
sejmu węgierskiego, który od 8 listopada do 30
grudnia z. r. ośm listów odebrał od Olgi Hrabar
wzbraniającej się bliżej określić treść teje kore-
spondencji. Ta sama pisywała do Kułaczkowskie-
go we Wiedniu dnia 18 listopada z. r. do Szenarara
w Homonnie dnia 16 z. m. do Duduszyckiego w
Leutschen dnia 21 listopada r. z. i do Kirovicha
w Szatmar z d. 8 b. m. nie chcąc przy przesłu-
chaniu wyjaśnić celu teje korespondencji. W
liście Mirosława Dobr. do Olgi Hrabar odebra-
nym dnia 12 b. m. znajduje się ustęp: Belligen-
der Brief gehört dem G. M. nach U., niezawodnie
Geza Mocarsy z Ungvar, gdyż dnia następują-
cego 13 b. m. nadała Olga Hrabar we Lwowie
list rekomendowany pod tymże adresem. — W
liście d-to St. Petersburg 23 grudnia 1881 pisze
Mir. Dobr. do Olgi Hrabar zaraz na wstępie
„Beiliegende Briefe“ gehören einer filr Guszale-
wicz, der andere nach Iza“ t. j. do Jana Rakow-
skiego proboszcza gr. kat. w Iza począ Huszt,
gdz list ten Hrabar odebrała dnia 8 b. m. i
tego samego dnia począ do Rakowskiego (począ
Huszt) nadała jak się z odnośnych receptów
poczt okazuje. Podobnie wysłała Hrabar ztąd w
czasie od 6 listopada z. r. do 18 stycznia b. r.
dwa listy do Budilowicza profesora w Warsza-
wie, do niejakiego Weinbergera w Petersburgu
sześc, a do swego brata M. Dobr. tamże 37 li-
stów, których treści nie chce wyjawić. — Z tre-
ści jednego listu Mir. Dobr. wypływa, że Mar-
kow tutej red. Prołoma pozostaje z nim w cią-
głej korespondencji bezpośredniej, że Mirosław
Dobr. wyjechał dla ruskich gazet debit pocztowy
w Rossyi. — Znachodzi się także recept poczt.
z dnia 30 z. m. listu do Pobodonoscewa przeło-
żonego Synodu w Moskwie. Ad. Dobr. zapewnia,
że list ten sam pisał, donosząc Pobodon., że
wszczęthane gazety ruskie z Galicyi zapre-
numerował.

Według załączonego urywku z listu M.
Dobr. miał się ks. Naumowicz udać tymi dniami
do Rossyi przez Warszawę celem osobistego po-

Предплатъ на „Дѣло“ для Австріи:		Для Россіи	
на пѣлый рокъ . . .	8 зр.	на пѣлый рокъ . . .	8 рубл.
на пѣвъ року . . .	4 зр.	на пѣвъ року . . .	4 рубл.
на чверть року . . .	2 зр.	на чверть року . . .	2 рубл.
съ дол. „Библиотекѣ“:		съ дол. „Библиотекѣ“:	
на пѣлый рокъ . . .	12 зр.	на пѣлый рокъ . . .	12 рубл.
на пѣвъ року . . .	6 зр.	на пѣвъ року . . .	6 рубл.
на чверть року . . .	3 зр.	на чверть року . . .	3 рубл.
на самѣ додатокъ:		на самѣ додатокъ:	
на пѣлый рокъ . . .	5 зр.	на пѣлый рокъ . . .	5 рубл.
на пѣвъ року . . .	2 зр.	на пѣвъ року . . .	2 р. 50к.
на чверть року . . .	1-25		
Для Заграничя, окрімъ Россіи:		на самѣ додатокъ:	
на пѣлый рокъ . . .	10 зр.		
на пѣвъ року . . .	5 зр.		
на чверть року . . .	2-50 зр.		
съ дол. „Библиотекѣ“:		на самѣ додатокъ:	
на пѣлый рокъ . . .	14 зр.	на пѣлый рокъ . . .	6 зр.

rozumienia się w pewnej tajnej sprawie, a to
bez paszportu rządu austriackiego, gdyż wolny
przechód przez granicę zobowiązał się wyjednać
mu M. Dobr. — O tej postanowionej podróży
Naumowicza wspominają załączone listy zabrane
u ks. Naumowicza przy rewizji a mianowicie list
ks. Cybyka z Warszawy z d. 22 grudnia, w któ-
rym wyraża ten radość swoją z powodu widze-
nia się z Naumowiczem w Warszawie i donosi,
że „russkaja Soldatka przyjechała już z Peters-
burga“ i list Markowa ze Lwowa z dnia 21 z. m.,
w którym mu pisze, jeżeli wam koniecznie potrze-
ba, to telegrafujcie do M. Dobr. w Petersburgu
(Newski 66 kwart. 7), a on postara się o tele-
graficzny nakaz do konszula, aby wizaował pasz-
port. Do tej podróży odnosi się załączony koncept
listu Olgi Hrabar do ks. Jana Naumowicza tej
treści: Wysokopoważajemyj Oteze Iwan! Brat
mój odebrał wasz list, sprawa idzie jak najlepiej
(prekрасно), tylko proszę nie robić żadnego sta-
nowczego kroku, dokąd nie otrzymacie wiado-
mości od niego. Niezawodnie wezwie on was,
abyście na jego rachunek przyjechali. O pasz-
port nie potrzebujecie się troszczyć, to się załatwi
jakoś, tam możecie osobiście pomówić o
wszystkiem i przyjechać napowrót.

Na odwrotnej stronie podany jest najnowszy
adres Mirosława Dob. „Pereńok Dom 11. kw. 1.“
Ten adres zapisał sobie drobnitku ks. Naumo-
wicz u góry załączonego, u niego znalezionej
polskiego listu. O tej podróży wspomina Budilow-
wicz z Warszawy w załączonym liście pisanym
dnia 30 z. m. do Olgi Hrabar pisząc: „J. J. N.
(Iwan Iwanowicz Naumowicz) jeszcze nie przy-
był do Warszawy i nie oddał mi listu papuszy
(t. j. Adolfa Dobr.). Płoszczańskii prze-
jeżdżał tedy dwa razy, ale ja go nie widziałem
drugim razem na powrotnej drodze.“ — Są trzy
rekomendowane listy Jana Rakowskiego z Izy
(w Marmarosz) do Olgi Hrabar we Lwowie Nr.
3 ulica Łyczakowska, któremi przysłał swoje
listy do Olgi Hrabar. W liście z dnia 15
listopada z. r. pisze „Zmiana adresu Mirosława
moeno mnie niepokoi, ja zaraz po odebraniu jego
listu wysłałem do niego list rekomendowany z
odpowiedzią, bardzo bym sobie życzył, aby list
ten dostał się do jego rąk, ponieważ pisałem mu
o różnych mniej więcej ważnych sprawach. Je-
żeli będziesz do niego pisała, wspomnij, że 5
listopada (n. st.) posłałem mu list pod adresem
jaki mi był wskazał „Grafski pereńok 37 Nr. 32“.
W drugim liście z dnia 28 listopada z. r. pisze
Rakowski „Obok załączam list dla Mirosława i
odtąd zawsze będę za pośrednictwem Twoim
prowadzić korespondencję moją, gdyż poprzedni
mój list, jak on mi doniósł, doszedł do otwarty,
musiano takowy gdzieś w Węgrzech rozpieczę-
tować. Oczywiście rzecz dosyć nieprzyjemna.“ —
W trzecim liście Rakowskiego, odebranym przez
O. Hrabar dnia 16 b. m. jest dopisek przy końcu:
„List do Mirosława proszę przesłać temuż.“ —
Iwan Sokołow, (do którego odnosi się moja rela-
cja z dnia 10 grudnia z. r. l. 1222) przebywał,
wedle zabranych u Hrabarowej korespondencji,
przy końcu Listopada i w początku Grudnia z. r.
w Węgrzech, mianowicie w Czerteżu, majątności
Dobrzańskiego. Dnia 21 listopada (3 grudnia) z.
r. pisze Sokołow z Czerteżu do Olgi Hrabar
między innymi: „Korzystając z proponowanego
mi przez Panią uprzejmego pośrednictwa, posy-
łam w załączeniu bardzo wielki list do Mirosła-
wa Adolfovicia (Dobr.) najuprzejmiej prosząc Pa-
nią, ażeby go rekomendowanym posłała przy
swoim liście. Jeżeli moją kopertę znajdziesz Pa-
ni za niedogodną do włożenia w swój list, to
proszę przelożyć w drugą.“ — O tem donosiłem
zarazem c. k. Dyrekcyi Policji wiedeńskiej w
ślad mej odezwy z d. 10 z. m., ponieważ Iwan
Sokołow miał ostatniemi czasy do Wiednia wyje-
chać. — Olga Hrabar pozostaje też w korespon-
dencji z ks. Władymirem Terleckim, wychodzącą
z Galicyi, obecnie zostającym przy biskupie praw-
osławnym w Żytomierzu. W jednym liście, pi-
sanym przezeń do Hrabar z Żytomierza dnia 29
listopada z. r. znajduje się następujący ustęp:
„Tak jest, Wasi mjadary, ci dzieci (dzikuny),
cywilizowani na sposób zachodnio europejski,
nienawidzą naszej Rusi, oni przeczuwają, że im
prędzej lub później przyjdzie utonąć w słowiań-
skim morzu, dlatego chcieliby cały świat poru-
szyć przeciw mocarzowi, który z nimi jak z ma-
łymi karlikami by się sprawił. Sądzę, że to są
ich przedśmiertne drgania. Nie tylko Mjadary ale
cała Austria tylko przez Bismarka się utrzymu-
je, przez Germanię, której ona jest potrzebną do
czasu. Kiedy przyjdzie czas, że Bismark albo
jego następca sięgnie swoją łapą aby zagarnąć
do Niemiec prowincje niemieckie Austrii, wtedy
ta ostatnia rozpadnie się, a Madiarszczyzna po-
waloną będzie.“ — W załączonym wreszcie kon-
ceptcie, niedokończonym listu pisanego przy koń-

cu Grudnia r. z. przez Olę Hrabar do tegoż Władymira Terleckiego pisze ona między innymi „W. M. P. (Płosz.) udaje się do Petersburga, mówi, że zamysła odwiedzić i Was, drogi Batuszka, i ja dałam mu list do Was, teraz zaś dowiaduję się, że on nie miał czasu być w Żytomierzu, a zatem list, który, jak myślałam, jest dawno w Waszych rękach pozostaje jeszcze u niego. Na odwrotnej stronie jest początek innego listu tej treści: „Lwów 23 Grudnia 1881. Znowu mogę wam donieść nieco o wyrażonym żądaniu połączenia się z prawosławną cerkwią mieszkańców małych Hnilczek. — Między korespondencją Olgi Hrabar znalazł się list, którego ostatnia kartka jest oderwana, a zatem imię i miejsce zamieszkania autora listu niewiadome. Zawiera on następujący raport: „Wszczętnijszij Hospodyne! Naokoło Zaleszczyk jest 40 szanów kopanych w r. 1855. Od miasta są oddalone 1/2 do 1 mili. Chłopi i pany sobie odkupili. Baron Brunicki dwa całkiem rozkopał i zasypał, zasypianie jednego kosztowało do 1000 złr. Sami „austrijski oficerzy“ uznali, że przy teraźniejszej dalekości broni mała one miałyby korzyść. Nasz pan baron Brunicki okazuje wielką gorliwość dla polskiej sprawy. Wystawił on swoim kosztem dom na ochronę ubogich polskich i ruskich dzieci.“ Dalej donosi autor, że Rusinów polszczą, że miejscowy proboszcz ruski mimo dwukrotnego zaproszenia nie chciał poświęcić nowej ochronki. W znalezionej w końcu u Olgi Hrabar liście, przez ks. Euzebiusza Andrejczuka prezesa „Rady Ruskiej“ na Bukowinie pisanym niezawodnie do ks. Naumowicza żali się ten na przewagę i ucisk Rumunów, lecz zapewnia, że bukowiński lud (ruski) nie ustępuje w niczem „hałyckemu“ i mocno stoi przy swej narodowości. — Zresztą korespondencja Olga Hrabar ze synem swoim Władymierzem, umieszczonym w gimnazjum Gałagana w Kijowie i z pasterbem Belą Hrabar, zastępcą porucznika przy c. k. ułanach w Tarnowie.

Korespondencje z tymi odnoszą się do stosunków rodzinnych. — W obec takiej publicznej porządkowej zagrożeń działalności rozwiniętej przez Olę Hrabar, zasłanianej przez Adolfa Dobrza, którego własna rodzina nazywa „zapieczonym moskalem“ — postanowiłem w tym wypadku zastosować do niej ustęp 5-ty §. 2. ustawy z 27 lipca 1871 l. 88 Dp. p., w którym to celu odnoszę się do właściwej władzy węgierskiej celem sprawdzenia jej przynależności. Co do rewizji u ks. Naumowicza dnia 24 b. m. odbytej znajdują się między zabraniami pismami tylko recepty pocztowe i załączony list do „Ruskiej Saldataki“ do Warsz. 22 czerwca 1881 (4 lipca) wskazujące na związki, jakie utrzymuje ks. Naumowicz z zagranicą. List ten przedkładał Masoch względem Naumowicza swoje czasopismo „Auf der Höhe“, które śmiało i energicznie broni Rusinów. — Z recepty zaś okazuje się, że ks. Naum. wprost i często koresponduje z ks. Łuk. Cybyk w Warszawie i ks. Władymirem Terleckim w Żytomierzu i z niejaką Zofią Leontiewą Lewicką. — Feona Naumowicz zdaje się jego córka, pobiera wyższe wykształcenie w Warszawie i pozostaje w domu Cybyka.

Dnia 21 Sierpnia z. r. wysłał Naumowicz pakiet do Hrabar w Czeretż, co też jest dowodem jego osobistych stosunków z tą osobą. — Względem udziału ks. Naumowicza w sprawie przejścia Hnilczek na prawosławie są między zabraniami przy rzeczonyj rewizji pismami następujące ślady: Załączona karta korespondencyjna do Iwana Szpundera w Hnilczkach małych: „Na sobotę termin z synem do Lwowa. Zaraz wybieracie się i w wołoskiej cerkwi do pytajecie się do redaktora „Słowa“, który wam da dalsze wyjaśnienia. Ja będę w piątek na przyniku w Poznańce, to nie mogę jechać. Mój syn także aż we wtorek jedzie. Tak musicie sami jechać i jedźcie w piątek wieczór, abyście rano w sobotę byli we Lwowie. Naumowicz.“ Karta nieoddana na pocztę i bez daty. — Drugi list do tegoż Szpundera zapieczętowany, który dołącza. List ten z marką pocztową i napisem „recomandirt“ nie był jeszcze na pocztę oddany. Manuskrypt korespondencji w rosyjskim języku przeznaczony do gazety z podpisem Dr. Nik. J. N. (zapewne Dr. Mikołaj Iwanowicz Naumowicz) donosi o wypadku przejścia gminy Hnilczek na prawosławie z wielką emfazą wśród zjadliwych wycieczek na unię i Polaków i kończy: „No co stanie się, jeżeli naród zechce pójść za swoim historycznym instynktem?... A zanim to nastąpi, sława Hnilczkom, którzy podjęli kolosalną myśl ruską śmiało... I myśl ta nie przypadnie i biegu dziejów naszych żadna siła nie wstrzyma w jej potężnym postępie. Prędzej czy później, cała Ruś po same Tatry powinna być prawosławną.“ Ze ks. Naumowicz już w początku z. r. za pomocą „Słowa“ podjął zamiar śmiałego propagowania prawosławia w Galicji, dowodzi następujący ustęp listu Markowa do Naumowicza dtto Lwów 3 marca z. r. „Rozhowor“ (napis artykułu Naumowicza przeznaczanego dla dziennika) oddał Płoszczańskiemu. On oświadczył, że Wy chcecie „Słowo“ zniszczyć, umieszczając w niem takie rozhowy. Był wtedy obecnym ks. Justyn Żelichowski a ja sprawę popierałem na Waszą korzyść. Ale i ks. Justyn przyznał, że obecnie nie pora wszczynać obrządkowe kwestye.“ W liście dtto 10 Maja z. r. donosi Markow Naumowiczowi, że Szpunderowi i Zaluskiemu posłał wszystkie numery „Prołomu“ tego samego dnia. — W liście zaś dtto Lwów 18 (30) kwietnia pisze mu Markow: „Adwokat Dobrzański i Audykowski

(współpracownik Prołomu) byli w święta Wielkanocne w Chełmie. Nasi mówili, że gdyby dla nich nie było wstydem, to powróciliby do Galicji i przyjeliby tu najbiedniejszą kapelanią a nawet kooperatorstwo. — Wobec takich i innych okoliczności sądzę, że zrobił dobrze, wykreśliwszy w artykule ks. Naumowicza „Chrystos woskresie“ ustępy o prawosławiu.“ Ze się stosunki między ks. Naumowiczem a Płoszczańskim, redaktorem „Słowa“ oziębiły, dowodem tego założono „Prołom“ funduszami Naumowicza i ukrytej niechęci ku „Słowu“ przejawiającej się w korespondencji Markowa z Naumowiczem. W liście dtto Lwów dnia 22 kwietnia z. r. pisze mu Markow: „Słowo ma 300 abonentów t. j. takich, co rzeczywiście płacą. My mamy niespełna 400, ale ja mówię, że mamy 700 do 800. I byłoby to gdyby „Prołom“ wychodził co tygodnia. Trzeba się o to postarać, inaczej bowiem grozi i naszemu stronnictwu upadek. Wystaw sobie Pan, iż tacy patryoci jak Sirko z Gajów Starobrodzkich, Polowy z Horodenki, Krutyński z Sienisk, Dziedzicki ze Żółkwi, nie ambonują już „Słowo“ ale „Diło“ i „Prołom“ i to od samego początku r. 1881.“ — Wogóle Markow zawsze zdaje sprawę z kierownictwa i funduszu jakie Naumowicz sam łoży na wydawnictwo „Prołomu“ i dodatku „Wiecz“, pisanego przezeń samego, Zarazem właściwym redaktorem i wydawcą „Nauki“ we Lwowie jest też ks. Naumowicz, okazuje się bowiem z korespondencji Szczerbana, że artykuły a nawet i korektę przysyłał on ze Skafatu i ponosi koszt wydawnictwa tego czasopisma, które jednak dzięki niedbałości Szczerbana nominalnego redaktora, Naumowicz dla braku czytelników ma zamiar zawiesić. — Natomiast ma bardzo dobre powodzenie „krejcarowa biblioteka“, wydawana staraniem i kosztem ks. Naumowicza i drukowana w kilku tysięcy egzemplarzach. Trudna tylko sprawa o kolporterów, bo jak mu pisze Markow: Wiele się boją, bo ich zasadzają za rozpowszechnianie tej biblioteki. Postaram się o to w towarzystwie im. Kaczkowskiego, ażeby wykonano uchwałę w tej sprawie powziętą na zgromadzeniu w Stanisławowie. Oby się tylko udało to przeprowadzić nam a nie ukraińcom. — Książd Naumowicz zostaje też w ścisłych stosunkach z Łabaszem, redaktorem „Strachopuda“ we Lwowie i Bilousem, właścicielem drukarni w Kołomyi, którego to swoimi wydawnictwami mocno zatrudnia. — Co do tego pisma mu Bilous z Kołomyi dnia 28 listopada: „Teraz nasze wydawnictwa (broszury) nigdzie nie odchodzą, tylko na Węgrzech, i to w masie jak u nas w latach 1873, 1874, 1875. Tego roku drukowałem ja dwa razy „Boży łysy“ po 3000 egzemplarzy, od razu zamawiają po 200 do 300 egzemplarzy; ale licho że na nas zarabiają żydzi, wszyscy bowiem kramarzy, obrażnięcy są żydzi i oni po jarmarkach i Horodence żydzi robią interes z ruskimi książeczkami, a nasi głupi ludzie nie biorą się do tego, ale prawda, że naszym by nie pozwili, wszystko zabraliby żandarmy.“ — Jakiego są rodzaju oprócz tych inne stosunki ks. Naumowicza, wykazuje się także z listu Markowa dtto 5 grudnia, w którym tenże udziela interesującą Naumowiczowi wiadomość, że agent rosyjski Iwan Sokółow przebywa w dobrach Adolfa Dobrza w Czeretżu, a wreszcie uprasza Naumowicza o współdziałanie w następującym przedmiocie. „Najuniżeniej błagam Was — pisze Markow — ażebyście natychmiast (podkreślono w liście) pisali do ks. Kułinińskiego w Zaleszczykach, ażeby mi oznajmił, jakie fortyfikacje tam budują? Czy most został fortyfikowany, czy co takiego, czy też nie. Ja mu pisałem, lecz on nie odpisuje, niezawodnie dla tego, że ja się z nim nie znam. O tem wiedzieć muszę koniecznie.“ — Następujący ustęp z listu Markowa dowodzi, że ks. Naum. zajmuje się agitacją między ruską młodzieżą akademicką. Relacjonuje mu bowiem Markow: W „Krużku“ (i. w akademickim) w samej rzeczy panuje bardzo dobry duch, jednak niema tam ruchliwych i energicznych ludzi. Sam szlenderan. Dziwnie, że tam większa część jest prawników a filozofów bardzo mało i to w znacznej części naturalistów albo matematyków. Historycy, filolodzy i część mniejsza prawników są w „Lichwiarzu“ i oni mają to za sobą, że są nader czynni agitatorzy w każdym względzie. W Krużku głównym filarem jest prawnik Łahola, jest to Piotr z Amieni, i gdyby nie on, „Krużok“ byłby w r. z. przeszedł znowu w rzecz ukraińców. Obecnie wszyscy dobrze się trzymają.“ — Z reszty zabranego materiału okazało się, że ks. Naumowicz zajmuje się literaturą rosyjską i studium prawosławia, co dowodzą znalezione książki — i posiada wielki wpływ na część kleru ruskiego i inteligencji wiejskiej, będąc nazywanym „prorokiem i patryarchą ojczyzny.“

Przedkładając protokoły rewizji domowych u Olgi Hrabar i ks. Naumowicza, załączam powołane w tym sprawozdaniu pisma u Olgi Hrabar zabrane, a z pism zabranych u ks. Naumowicza wymienione pod poz. 1, 2, 3, 17, 18 i 19 protokołu rewizji. Manuskryta i niemniej resztę pism znalezionej u Olgi Hrabar zostawiam jako mniejszej wagi u siebie do dyspozycji Wysockiego Namiestnictwa. — Krzaczkowski m. p.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Зъ Серава) доносять, що зъ причини загального успокоєня въ Боснії и Герцеговині въ

слідуючій вже місяці буде розпущена часть войска на урльопъ, а именно по 600 людей зъ кожного стоячого въ окупованихъ краяхъ полку. Всього урльопованихъ буде 13.800 войоків. При урльопованню будуть уважливий передовіть старий и жонаті резервисты.

(Спільний міністеръ Калій) виїде незабаромъ въ інспекційну подорожъ по Боснії и Герцеговині. Подорожъ его тревати буде около два місяці. Ген. Даленъ, командантъ военный въ Сераеві, має зъ причини слабого здоровья уступити. На его місце буде именованъ пмюврно ген. бар. Іовановичъ, недавній покертель герцеговинско-кривошаньского повстання.

(Рішення найвишого трибуналу) въ справі оголошувана въ дневникахъ бесідъ и розправъ парламентарныхъ. Въ минушій числі згадали ми коротко о томъ рішенню найвишого трибуналу, теперъ поговоримо о ньмъ обширніше загля его важного значення. Дня 5 марта с. р. к. п. кураторія въ Корнабургі сконфіскувала виходячий въ Штокеравъ дневникъ „Stadt und Landbote“ за уміщення мови пос. Шенерера, выголошеной на засіданню палаты послівъ рады державной підчасъ дебати бюджетовой. Въ промові той пос. Шенереръ сильно критикувавъ надлужити урядові. Судъ окружний въ Корнабургі потвердивъ конфіскацію дневника Stadt und Landbote, а і судъ виший въ Відні затвердивъ вырокъ першої інстанції и заборонивъ розширювати дотичне число дневника, въ котрій була уміщена мова пос. Шенерера. Противъ того оречення віденського суду вишого виїс самъ генеральний прокураторъ дръ Глязеръ (бувший міністеръ справедливости въ кабинеті Аввернера II) зажаленъ неважності, а то въ цілі береження закона (Wahrung des Gesetzes). Найвиший трибуналъ по обширній и основній промові самого дря Глязера оречивъ, що рішенню віденського вишого суду зъ 16 мая с. р. нарушило законъ, передовіть §. 28, уступъ 4 закона правогого. Уступъ 4 того §-у постановляе, що за вірне наведенне бесідъ, голошенихъ въ радъ державной и въ соймахъ нікто не може бути потяганий до отвѣчальности. Трибуналъ найвиший опираючись на той засаді, мусівъ прихилитися до выводовъ генерального прокуратора. Законъ той має очевидачки на цілі зъ одной стороны стеречь нетыкальностъ (Immunität) посольску, а зъ другой стороны бути выразомъ основныхъ законівъ конституційного права державного. Згаданий законъ хоче выразно того, чтобы отношеніе міжъ посломъ а выборцами було таке, чтобы выборцами прислуговало все и всюда право довідатися, що говоривъ ихъ посолъ. Зъ интенції закона, дальше зъ законівъ основныхъ конституційного права державного выливаетъ, що поглядъ віденського суду вишого бувъ мыльний. Судъ той покликався на §. 493 пост.

Поглядъ такий єсть неправильний, бо §. 493 въ своей интенції єсть натуры процесуальной; кромъ того существовати мусить заведѣй якась особа, котру можна бы въ даномъ случаі потягнути до отвѣчальности. Зъ тихъ поглядівъ найвиший трибуналъ мусівъ выдати выше подане рішенне.

(Проектована реорганізація арміи) має бути переведена до кінця с. р. Цѣла армія буде подѣлена на пятнадцять корпусівъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Росія. Зъ Петербурга доносять до заграничныхъ газетъ, що царъ Александръ III предкладає зъїздъ монархівъ російского, нѣмецкого, австрійского и итальяского для порозумѣня въ цілі сильного діляня въ справі восточної.

Франція. Порозумѣнне міжъ Англією и Францією, о котрій говоривъ Фрейсине въ французскій парламентъ, относилось выравдъ лишь до сильной обороны каналу суецкого, але єсть певностъ, що въ случаі, коли конференція константинопольтанська ухвалитъ интервенцію, возьме участь въ интервенції побѣдъ Англіи и Франції. Бомбардованье Александрии самими английскими кораблями було остудило на хвилю отношенія міжъ обома заходними державами, але теперъ ся охолода вже проминула и міжъ обома державами панує сердечне порозумѣнне. Зъ иричины, що грозить небезпеченство новой рѣзни Еаронейцѣвъ въ Каирѣ, єсть надія, що конференція ухвалитъ военну интервенцію; въ такомъ случаі Англія и Франція не будуть зважати на Турцію, чи она згодителъ и чи сама возьме участь въ интервенції, але обѣ державы вышлютъ всѣ свои пригатовані віддѣлы войска, чтобы перетати Араби-паша комуникацію съ Каиромъ. Заходять обавы, чтобы Араби-паша, коли воды Нилу взбуритъ, не сировадивъ повніи на край; длятого то Англіяцѣ войми усилями стараются опанувати найважнійшій спускъ водни Нилу.

Зъ Парижа и Лондону доходятъ разнаразъ вѣдомости о енергичнѣмъ и сибѣнѣмъ зброєню. Въ Англіи покинуто цѣлый контингентъ резервовый, а министръ войны Чилдерсъ зажадавъ въ парламентъ поможения арміи о 10.000 людей и надзвычайного кредиту въ сумѣ 2,300.000 фунтовъ штерлинговъ. Англіяцѣ корпусъ експедиційный до Египту выносятся 20.000 войска и 24 с. м. мавъ отплыти підъ командою ген. Вольселе. Правительство французское має тымчасомъ, поки иде лишь о каналъ суецкій, вылати 15.000 войска. Министерство французское наказало властямъ войсковымъ въ Тульнѣ пригатовати на корабляхъ місце для маринарской пѣхоты зъ Брестъ, Шербуръ и Лоріанъ. Французскій корпусъ має складатися зъ одной бригады жуавовъ

и одной стрѣльцѣвъ. Команду обѣимъ ген. Тома-сентъ. Колибъ експедиція приняла большій розмѣръ, то тогда команду обѣимъ ген. Галифетъ. Окупация каналу суецкого постановлена на три мѣсяці, очевидно въ порозумѣнню съ Францією. Обсаждение суецкого каналу постановлена не лишь длятого, чтобы зашахувати египетскую армію повстанчу Араби-паша, але и длятого, чтобы на случай выбуху повстанія въ Сиріи не допустити до получения повстанцѣвъ сирійскихъ съ египетскими.

Дня 24 липця вибѣтъ министръ маринарп въ парламентъ проектъ закона о 9 1/2 миллионѣмъ кредитъ на оборону суецкого каналу. Колижъ Европа дастъ Франції мандатъ до интервенції въ Египтъ, тогда министръ войны зажадає нового большого кредиту въ сумѣ 40 миллионѣвъ франковъ.

Англія. На засіданню парламенту дня 22 с. м. министръ войны зажадавъ кредиту на експедицію военну въ Египтъ въ квотѣ 2,300.000 фунтовъ штерлинговъ, а имено на армію 900.000 фунтовъ а на флоту 1,400.000 фунтовъ штерлинговъ.

Дня 25 липця Глядстонъ мотивувавъ въ палатѣ низшій жадане кредиту. Глядстонъ заявивъ, що дня 26 липця королева заждѣмътъ парламентъ мезажемъ, що показуєє наглаго конечности поможити войска, бо при теперѣшнихъ отношеніяхъ въ Египтъ не можна сподѣватися жадной помощи зъ стороны султанской силы зброной. Англія посѣдає моральне призовленіе Европы, а Франція готова сильно съ Англією забезпечити каналъ суецкій. Однакожъ сама оборона суецкого каналу теперъ вже не выстарчитъ. Глядстонъ пересвідченъ, що акція англійска одержитъ санкцію державъ европейскихъ. Дильке заявивъ, що въ глубинѣ Египту египтяне мордуютъ европейцѣвъ, однакожъ тѣ европейцѣ, котрі схоронились до Порту-Саидъ суть безпечай підъ охороною войскъ европейскихъ. Въ палатѣ лордовъ заявивъ Граивиль, що тѣшитися зъ участі Порту въ конференції; правительство турецке однакожъ не освѣдило досі, чи наміряє выслати свое войско до Египту. Франція приймає на себе спільно съ Англією забезпеченне суецкого каналу. Граивиль має надію, що и Італія приіме участь въ томъ дѣлѣ. (Зъ Риму однакожъ доносять, що Італія не наміряє мѣшатися до обсаждения каналу суецкого.) Дальше заявивъ Граивиль, що Англія має на цілі удержати кедива при власти и увольнити народъ египетскій отъ милитарной тираніи.

Египтъ. Зъ Александрии доносять, що кедивъ окремимъ декретомъ зложивъ Араби-пашу зъ уряду министра войны и оголосивъ за бунтовника. Кедивъ выдавъ такожъ прокламацію до войска, чтобы не слухало Араби-пашу. Пишою прокламацією вызває зновъ жителѣвъ Египту, чтобы не слухали полатковъ, які наложивъ Араби-паша.

Армія Араби-паша выносятся 12—15.000 людей, и заосмотрена въ запасы живности и амуниции. Араби наложивъ на край контрибуцію въ сумѣ новѣ миллионъ фунтовъ штерлинговъ (до сего то контрибуції относилось повисше згаданий манифестъ кедива, заказующій жителямъ платити тую контрибуцію).

О малой стычці віддѣлу англійского войска зъ віддѣломъ Араби-паша доносятся бюро Райтера зъ Александрии. Дня 22 с. м. рано вырушило 250 стрѣльцѣвъ англійскихъ до мѣстевости Деріп-Мегалъ, отдаленой шѣсть милъ англійскихъ отъ Александрии, чтобы зничити комуникацію желѣзничу. Віддѣлъ той збѣкнувся съ поостерункомъ кінницѣ Араби-паша. Помѣнявшись колькома выстрѣлами, кінниця вернулася, полишивши двоухъ убитыхъ. Стрѣльцѣ зничили комуникацію желѣзной дороги и оповивши ту свою задачу повернули до Александрии.

Въ Каирѣ досі панує спокій. Полиція чинитъ всякій можливый усилия, чтобы удержати порядокъ.

Въ Александрии задержали Англіяцѣ корабель турецкій, прибувшій зъ Константинополя. Капитанъ того корабля, підозрѣный о улещуванье кorespondенції Араби-паша, збѣставъ арештований.

Если нема пересады въ донесеніяхъ зъ Александрии до англійскихъ часописей, то египтяне допускалиєсь справдѣ страшныхъ зѣбровъ надъ европейцами. Въ Тангаѣ мали кидати европейцѣвъ підъ колеса локомотивы, въ другихъ мѣстахъ подрѣзувано европейцамъ горла.

Пѣхота Араби-паша сконцентрирована головню въ Даміетѣ. Кавалерія и артилерія знаходятся въ Каирѣ-ель-Деваръ. Араби-паша примуше всѣхъ здобныхъ носити оружіе до службы войсковой.

Дня 23 липця заняли Англіяцѣ Рамлетъ по малой стычці; зъ жадной стороны стратъ не було.

Англіяцѣ перервали телеграфъ турецко египетскій до Константинополя.

Сорокъ и два офицербъ Черкесовъ, выданныхъ съ початкомъ сего року зъ египетской арміи за заговоръ противъ Араби-паша, будутъ выслані султаномъ назавдъ до кедива.

Туреччина. Членомъ конференції зъ стороны Порту збѣставъ делегованный Саидъ-паша, министръ справъ заграничныхъ.

Сербія. Министръ финансовъ Міатовичъ подаває бувъ до димисіи. Король не принявъ его димисіи, а удѣливъ ему 8-ми-тыжневу отпущку для порованія здоровья.

Зъ Бѣлгороду доносять, що правительство рѣшило отдати підъ судъ бывшего министра Ристича и митрополита Михаила за те, що підчасъ министерства своего Ристичъ и митр. Михаилъ не зложили рахунковъ зъ жертвъ, полученныхъ

въ Россіи подчасъ послѣдней сербско-турецкой войны; жертвы тѣ мали доходить до звышъ мліона рублѣвъ. — Тымъ процесомъ правительство очевидно хоче окомпромитувати Ристича и его партію.

НОВИНКИ.

— Впроесѣ Митрополитъ Іосифъ бувъ минушого тыждня на аудіенціи у папы. День повороту митрополита до Львова доси еще незвѣстный.

— Розправа въ процѣсѣ гр. Деля Скаль противъ о. Качалы и редактора „Дѣла“ отрочена зъ пятницѣ сего тыждня на понедѣлокъ слѣдующого тыждня.

— Вп. Николай Костомаровъ бувъ недавно тяжко занодужавъ; теперь, якъ доведѣмосъ подужавъ и, надѣячись, скоро поверне до повного здоровья, чого вразъ съ нами бажають всѣ почитателѣ нашого знаменитого историка.

— Холерина проявилася во Львовѣ. Въ послѣднихъ дняхъ кѣлька особъ нагло умерло. Хорыхъ на холерину есть дуже богато.

— Въ Подгайцахъ завязався рускій комитетъ на редвыборчій для выбора посла до рады державной зъ округа Бережаны-Подгайцъ-Рогатинъ. До того комитету входять пп. Алексей Фіалковский, пачальникъ громады; Анохинъ Дудикевичъ, громадскій секретарь; Теодоръ Досинчукъ, купецъ; Теодоръ Содомора, господарь. Комитетъ завѣзавъ руске духовенство и господарѣвъ-выборцѣвъ зъ выборчого округа на нараду до Подгаецъ.

— Въ справѣ такъ званой и такъ ославленой реформы оо. Василіанъ обвѣстила краковска Reforpa въ Ч. 167 дуже замѣтное писмо посла адв. дра Людвика Вольскаго. Въ найблизшихъ ч-лахъ подамо се писмо львовскаго посла по возможности въ цѣлости, а теперь подамо только коротенько его головне содержание. Дрѣ Вольскій пригадуе, що Езуиты буди одною зъ головныхъ причинъ упадку Польши и покликуюся въ томъ взглядѣ на „Исторію Польши“ Шуйскаго; дальше выказуе злочасность и погубность гадки нового накликуваня Езуитовъ на Русь а именно для мнимой реформы оо. Василіанъ и досадно пятнуе безглузду езуитску политику Газет-ы Нар., протестуе противъ помовляваня вохъ Русинѣвъ о якій то противудержавній стремленіи, остербае Поляковъ передъ дотеперѣшними блудными дорогами и звертаеся до вохъ добромислящихъ и вильвовыхъ людей, чтобы старались такъ въ Римъ якъ и у астр. правительства выеднати откликанье Езуитовъ отъ наданой имъ мисіи въ маестностяхъ и въ новіцятѣ чину св. Василія. Поляки повинны вырешисъ всякою солидарности съ папскою конституціею „Singulare Praesidium“, а колибъ не удаласъ апелляція а papa male informato ad melius informandum, кѣнчить п. дрѣ Вольскій, то вже лучше най остануто оо. Василіане въ дотеперѣшнѣмъ (перед-езуитскѣмъ) своимъ станѣ, якъ чтобы они мали бути отданъ подѣ опѣку и науку Езуитовъ; а зъ другой стороны Поляки повинны рѣшучо змѣнити свою политику взглядомъ Русинѣвъ.

— Члены просинадальной и экзаминаціонной комисіи для львовской архіепаіхіи подтвержденіи вже Римѣ въ першихъ дняхъ мѣсяца липца. Въ складъ той комисіи входять всѣ капитульный крылошане и гдѣякі конкосторскі совѣтники, всѣхъ члоомъ 12.

— Дирекція галицкихъ почтъ удѣлила львовскій митрополитѣй конкесторіи циркуляръ, высланный вохъ почтовыми урядомъ, въ котромъ взымае ихъ, чтобы уживали рускаго языка и писма, яко рѣвноправного съ польскимъ. Циркуляръ той розѣдъ конкесторіи всему рускому духовенству.

— Соймъ буювинскій склиняный патентомъ цѣсарскимъ на 1-го л. вересня с. р.

— Руско-городный театръ подѣ дирекціею п. Биберовича переѣхавъ зъ Теревобла (где давѣ 8 представленъ) до Бучаца. Въ суботу дано было перше представление „Назаръ Стодоля“, въ недѣлю „Вѣднѣ Марта“. Представленія впротѣмъ отбываются, якъ звичайно, що вторка, четверга, суботы и недѣля.

— Зъ Залозецъ пишутъ намъ: Наша „война за трираменный крестъ“ еще не скѣнчилась. Кромѣ 9 арештованныхъ селянъ, котрі вже шѣсть тыжднѣвъ сидѣтъ въ вязыни золочѣвскаго окружного суду въ слѣдствѣ, прокураторія обжаловала еще 22 людей о злочинности публичнаго насилия и о провину зъ §. 303, — отже всѣхъ обжалованныхъ разомъ съ о. Гутковскимъ есть тридцать и одинъ людей. Рекурсу противъ акту обжалованія нѣкто не вносилъ, щобъ не проволѣкати справы а именно, чтобы узвизней селяне доше не сидѣли въ вязыни, бо то самі бѣдніи люди, удержується зъ зарбѣку, полишали въ самъ робочій часъ жѣнокъ и дѣтей. О. Гутковский, скѣлько въ силѣ, спомагае ихъ грѣшми и збѣжемъ. Вороги о. Гутковского бунтуютъ еще: „Иди до пона, най могае, най вытѣгае зъ бо-лота, въ котре вась загнавъ (?)!“... Словомъ, температура невыносима. Всѣ ожидаютъ вже разъ кѣнцы справы.

— Ревизія. Въ недѣлю отбулася ревизія у шевца Кубицкого; глядано соціалистичныхъ брошуръ, але не знайдено.

— Въ Рогатинѣ, повѣта яворѣвскаго, отворила громада дня 20 липца касу пожиткову головню за стараньемъ о. Стефана Добрянскаго, мѣсцевого душпаствра.

— П. Кульшъ оглосилъ въ „Новостяхъ“ слѣдующее писмо: Сконфискована недавно въ Вѣднѣ моя брошюра нѣмецка „Vergewaltigung der Basiliener in Galizien durch Jesuiten“ была лишь вытѣгомъ зъ далеко обширѣйшой розправы, написаной въ

языцѣ малорускомъ подѣ заг. „Воскресенье Рутского и Кунцевича въ Галичинѣ“. Розправу тую я намѣривъ выпечатати своимъ на-кладомъ въ Липску, „яко на земли нейтральной“. Въ той цѣли я вже бувъ умовився съ тамошною фирмою Breitkopf & Haertel о цѣну друку и паперу и рукописи еи отославъ. Въ томъ замѣсть коректы, котрой я ожидавъ, одержавъ я отъ тыхъ друкарѣвъ листъ слѣдующій: „Пѣзнавши зъ нѣмецкаго вытѣгу, якъ содержание Вашей розправы, и доведѣвшись о томъ, що въ Австріи нѣмецкій той вытѣгъ бувъ сконфискованый, мусимо се жамъ Вамъ заявити, что не можемо подѣнятисъ друкованія Вашей розправы“. Прочитавши той листъ, я запытавъ себе: — где граница Азии?!

— Выстава господарско-промыслова въ Перемышли. Доси зголошалося на выставу 731 выставителѣвъ; выстава худобы, коней и промыслу домашнаго буде дуже численно репрезентована, доси зголошено 95 коней и чотыреста кѣлькадесять штукъ худобы рогатой. Выдѣлъ краевый подвыснѣвъ комитетови выставки субвенцію о 400 зр. На выставу до Перемышли прѣдутъ министры рѣльництва гр. Фалькенгайнъ и мин. торговлѣ бар. Цинно. Мин. Фалькенгайнъ пробуде 2—3 днѣ въ Перемышли и въ Красчѣвѣ у кн. Ад. Салѣгги.

— Старѣ банноты пятриньсковы будутъ поделѣ розпорядженія министра скарбу, принимай до того рогого еще всѣми касами податковыми.

— Концессію на будову желѣзницъ зъ Ярославля до Сокаля перевила желѣзниця Кароля-Людвика. Цѣсаръ затвердилъ вже тую концессію. Зарядъ желѣзницѣ Кароля-Людвика вѣсь до правительства поданье о уповаженіи до емисіи 4½% -овыхъ облигацій въ сумѣ 5 миліонѣвъ зр. на кошта будовы ярославско-сокальской линіи.

— Директорѣмъ гимназіи въ Ресовѣ именованъ профессоръ Валентій Козѣль.

— Вохы въ околѣцахъ мѣста Яворова суть вже довшій часъ вострахомъ людей, працюющихъ въ поли. Середъ бѣлого дня волочатся вохы по два по три по поляхъ и подходить близко загорода; въ одномъ селѣ зѣдѣтъ конѣ, въ другомъ корову и т. д. Люде понапали кѣлькохъ молодыхъ и бачили вохѣвъ съ ланцухами.

— Зъ Коломыѣ. Спѣшу Вамъ подати хочъ коротко вѣсти про зѣздъ польского товариства педагогичнаго, чтобы выказати, якъ Русины глядять на дѣяльність сего товариства. Въ недѣлю с. е. 16 липца вечеромъ збѣралася множество цѣваныхъ людей на двѣрци желѣзницѣ: на передѣ комитетъ завѣзавшійся для принятія гостей, вразъ съ музикою мѣскою, чтобы торжественно повитати прѣѣзжающихъ львовскими поѣздамъ педагоговъ. Дѣйстно прѣйхало около 200 особъ съ львовскою музикою мѣскою званою: „гармонія“ такъ, що на перонѣ двѣ музыки станули: коломыйска и львовска. Обѣ зантонували народній танцъ, маршъ и арію имну народнаго польскаго: „Boże coś Polskę“. При окликахъ „vivat“ и отгомонѣ двохъ музыкъ вступили педагоги на перонъ. Промовы на двѣрци желѣзницѣ не было жадно. На лицахъ прѣѣзжихъ по большій части блѣдыхъ, змученыхъ дорогою а у многихъ цѣлорѣчною працею неза-виднаго стану учительскаго, не можна было вычитати энтузіазму. Чоловѣкъ холоднокровно прѣдвляющійся мѣгъ только собѣ подумати, що сямъ разомъ може и неохотно сѣ люде вступаютъ въ руску Коломыю. Одинъ прѣйхали, чтобы неустанно продвѣжати разъ розпочатѣ демонстрація польскій на руской земли, а голосъ внутренний говорить „дарма наша праца и безъусыбна!“ — другі, с. е. часть залежна, складаючися зъ народныхъ учителей переважно Русинѣвъ, прѣйхала, чтобы не втерати лаки своихъ настоятелѣвъ та заслужити собѣ на добру оцінку у тыхъже, що то и они добавѣтъ о добро „wspólnej Ojczyzny“. То по недѣлокъ с. е. 17 липца отправлено богослуженье въ лат. костелѣ и въ руской церквѣ. Служба руска отправлена самими мѣсцевыми парохомъ съ обома тутешними сотрудниками. На богослуженье руске явился и самъ предѣдатель товариства п. Савинскій и кѣлькохъ инсекторѣвъ о кружныхъ ба навѣтъ и редакторъ „Gaz. Narod.“. Бачилисьмо въ церквѣ гостей зъ Конгрессовки, именно якогось священника и якъ кажуть кѣлькохъ редакторѣвъ варшавскихъ дневниковъ польскихъ. Цѣване было пытанье, яке одинъ зъ гостей въ церквѣ поставилъ що до образу, представляющаго майже въ природній величинѣ Найсвѣтѣйшого Пана цѣсара Францъ Іосифа: „А to pewnie portret cara?“ Таке пытанье въ нынѣшнихъ часахъ поставлено можна рѣжно собѣ объяснить. По богослуженью збѣралася члены товариства въ аренѣ, где була въ р. 1880 выставка этнографична. Ту вѣтѣвъ ихъ бурмистръ тутешній п. дрѣ Трахтенбергъ, жидъ, котрый говоривъ ломаномъ польщиною, а оттакъ яко заступникъ рады повѣтвой промовивъ о. Коблянскій, мѣсцевый парохъ, по руски. Сей достойникъ якъ всюды такъ и тутъ промовлявъ за згодою Поляковъ и Русинѣвъ. По тыхъ короткихъ промовахъ отворивъ засѣданье предѣдатель п. Савинскій дякуючи попередникамъ за привитанье и заговоривъ знову о згодѣ. Тѣи бесѣды о згодѣ суть шаблонны, утерты, оклепаны фразы, въ котрій нийъ анѣ горячій анѣ слухачій не вѣрять. Слѣдували черезъ три днѣ дебаты надъ розличными предметами, гдѣкуды дуже важными. Дебаты тѣи суть теперь релятивною wartoста, бо большѣсть майже не бере въ нихъ участіи, хибѣ слѣсно за предѣдательмъ або котрымъсь изъ головного заряду голосуе. Треба позволити вытворитисъ учителямъ народныхъ шкѣлъ, чтобы вправлялися въ такій публичній розправы и чулися трохи свободнѣйшими, а не уважалися за майоризованныхъ, якъ то теперь дѣеся. Зъ предметѣвъ обробленыхъ и поодинокими членами прилично отгичнанныхъ, занявъ особливо Русинѣвъ отгичнъ п. Бол. Баранов-

скаго о графичѣ и правописи въ языцѣ рускомъ. Признати належить п. Барановскому, що рѣчь представилъ основно. Въ середу, с. е. 19 липца закончено зборы выборомъ нового заряду и предѣдателя и оттакъ устроило мѣсто спѣльный циръ въ честь товариства. Ту спивали тоасти рѣжнородній, при чѣмъ зновъ безъ фарисейскихъ вызывѣвъ любобы Русинѣвъ и Поляковъ не обѣйшлося. При случайности зѣзду товариства педагогичнаго устроено выставу працѣ учениковъ и ученицъ рѣжныхъ народныхъ заведеній и выставу газетъ. Перша выставка добре вызвалася зъ своси задачѣ, друга цѣлкомъ не удалася, бо анѣ комплету поодинокихъ фахѣвъ, анѣ системы не можна было добачити въ томъ великомъ хаосѣ малого числа газетъ.

— Змартвухъстанцевіи кс. Винцентому Мошинскому во Львовѣ надавъ министеръ справъ внутрѣшнихъ обывательство австрійске.

— Справа Естеры Соломоссіи, пронавшой дѣвчины-христіанки, починае що-разъ больше розясноватисъ. Власти судовѣ арештували множество жидѣвъ зъ Тиссы-Есларъ. Гдѣякі арештованѣ жиды зѣзнали, що Естеру таки сирадѣ зарѣзавъ кошерный рѣзникъ для цѣлѣй ритуальныхъ. Самъ рѣзникъ мавъ вже на-пѣвъ признатисъ. Теперь ходитъ лишь о знайденіи corpus delicti, трупа Естеры. Судъ зарядивъ въ той цѣли робити роскопки въ мѣстѣ и поза мѣстомъ. Справа въ судѣ ще не скѣнчена. На Угорщинѣ, особливо въ околѣци Тиссы-Есларъ страшенно взбуреный народъ христіанскій. Власти зарядили отповѣдній мѣры, чтобы запобѣжкъ можливимъ непорядкамъ.

— Край — польска газета въ Петербургѣ. Якъ мы вже свого часу зѣвѣдали, дозволила російска цензура выдавати въ Петербургѣ польску тыждневую газету „Kraj“. Дня 4 (16) с. м. появилось перше ч-ло Край-у. Коли згадуемо про се издавничтво польского часописи въ Петербургѣ, то се передовѣмъ зъ двохъ причинъ. Уже самъ фактъ, що въ Петербургѣ дозволено выдавати польску часописъ и що громада интеллигентныхъ Поляковъ узнала потребу издаванія своего органа въ столицѣ російской державы, — есть самъ собою замѣтный и характеристичный тактъ для тамошнихъ отношенъ въ загалѣ, якъ особливо для становища Поляковъ въ Россіи. О скѣлько знаемо, всѣ головнѣйшіи народности російской державы мають вже теперь свои публицистичныи органы въ державной столицѣ, кромѣ однихъ Русинѣвъ, котрі отъ часу, яко закрыто издавничтво журнала „Основа“, нѣ въ Петербургѣ нѣ на Украинѣ не мають нѣ одной часописи въ своимъ рѣднѣмъ языцѣ, анѣ не мають публицистичнаго органа, що представлялъ бы менше-больше загалный думки и интересы Русинѣвъ въ Россіи. Издавничтво „Kraj-у“ въ Петербургѣ являея замѣтнымъ и тому, що есть отъ предѣдательствѣмъ идей политики бл. и маркгр. Вельопольскаго, такъ дуже заасудуванон переважною частею галицкихъ Поляковъ. Край являея отже органомъ тыхъ російскихъ Поляковъ, що на чолѣ съ знаменитымъ литератомъ и адвокатомъ Вол. Спасовичемъ осуждаютъ перестарѣлыи, старопольскіи традиціи и стремленія политичныи, а стають на реалнѣмъ поли тверезон политики народнои, въ мирной, культурной працѣ органичной бачать найотповѣднѣйшу дорогу для своего розвою народнаго, а въ безпристрастномъ, неворожѣмъ а скѣлько можна признѣмъ и сираведливѣмъ отношеню до другихъ народовъ, а именно до російскаго народа и російской суспѣльности, глядять уладженія и скрѣпленія своего межинароднаго становища а отхрепшуютъ отъ всякой авантурной политики. Кромѣ сего представляе себе „Kraj“ въ фелетонѣ п. заг. „Zamiast Programu“ написанѣмъ В. Спасовичемъ, яко органъ демократичный, що хоче цивилизацію зрѣбити пристуною для всеи массы народа а не только для якихъ поодинокихъ клясъ вынесенныхъ и вступасае за интереса и добро загалу народа. Тожъ и не диво, що галицка праса въ переважній части досыть нерадо и неприхильно повитала своего петербургскаго брата, такъ часто отгѣмного отъ ней що до головныхъ тенденцій.

„Kraj“, въ своимъ першѣмъ, богато выставѣмъ числѣ, отворивъ особну рубрику для „руско-справы“ п. з. „Sprawa rusińska w Galicyi“, съ болѣмъ констатуге, що руско-польскіи отношения въ Галичинѣ прибирають щоразъ острѣйшій характеръ и занѣмѣе въ наиблизшихъ ч-лахъ по-святити той справѣ особну статью. Хотѣмо ждати, якъ отнесетъ „Kraj“ до Русинѣвъ; однакожь вже теперь мусимо зрѣбити двѣ uwagi. Перша увага чисто формальная. Зовсѣмъ справедливо отгѣжняе „Kraj“ рускій народъ отъ другихъ народовъ а именно такъ отъ польскаго якъ и російскаго (великорускаго), однакожь скоро для повной ясности въ послѣднѣмъ взглядѣ потребуе отповѣднаго термину, а не хоче на се приняти у нашихъ Поляковъ принятаго слова „ruski“ (малочина въ Россіи подекуды, хочъ несправедливо, рѣвно значенье съ „россійскій великорускій“), то булобы вже отповѣднѣе уживати термину „maloruski“ якъ „rusiński“, бо сей послѣдній терминъ и неправильный и въ погордливѣмъ значеню часто уживанный.

Друга наша увага относится вже до самой справы. Якъ показуеся зъ першого ч-ла „Kraj-у“, опирае отъ свои информации о Русинахъ въ Галичинѣ выключно лишь на галицко-польскихъ газеткахъ и то на Gazetę Narod. и Dziennik-у pol. Що информация, черпаний съ такъ малочинаго и для Русинѣвъ скрайно тенденційно-ворожыхъ жерелъ, не можеть бути правдивой, а выводитъ на такихъ информацияхъ опертъ мусѣтъ бути фалшивый, — се рѣчь для каждого ясна. Якъ небудь послѣдними часами въ „Gazetę Krak.“ и „Reform-у“ замѣчаеся певный взворотъ до большаго умѣркованія въ обговорѣваню „рускои справы“,

то однакожь все таки доси зъ цѣлой гал. польскои прасы лише одинъ „Sztandar pol.“ и „Straznica pol.“ относятся безпристрастно и сираведливо до справы Русинѣвъ. Тожъ булобъ порадо, чтобы „Kraj“, выминаючи галицко-польскій Спихъ и Хариды поинформуваной безпосередно у самого жерела с. е. зъ рускихъ часописей, а бо-дай зъ „Sztandar-у“ и Straznic-и, тымъ болѣе, що станъ Русинѣвъ въ Галичинѣ не только закондорнымъ але и галицкимъ Полякамъ представляея все еще яко зовѣмъ фалшиво понимана загадка, а се власне задля дотеперѣшной злочной тенденційности галицко-польской прасы.

— Мати Гамбеты, 74 лѣтна старушка, умерла минушого тыждня въ Парижѣ, якъ-разъ подѣ той часъ, коли еи сынъ державъ въ парламентѣ промову въ справѣ надзвычайнаго кредиту на выправу египскому.

— (Дрѣбній вѣсти.) Мин. скарбу дрѣ Дунаевскій выѣхавъ зъ Вѣднѣ на 6 тыжднѣвъ до Ишль.

— „Земство“, одна зъ лучшихъ російскихъ часописей, перестала выходити. Всѣ либеральныи газеты жалуютъ еи упадку.

— „Чарльзъ Дарвинъ, его жизнь и ученье“. Подѣ такимъ заголовкомъ выйшла въ Кіевѣ накладомъ редакціи „Заря“ книжочка написана В. Гіацинтовымъ. Книжочка обѣймае 148 сторѣвъ, а коштуе лишь 20 коп. Въ книжочкѣ подана житѣипись Дарвина и розбѣръ его науковыхъ теорій. Интѣресуемъ тымъ предметомъ поручаемъ дешеву книжочку В. Гіацинтова.

— Выназъ жертвъ на руску Бурсу въ Тернополи ажъ до дня 4 липца (с. р. 1) зѣ доплатъ за питомѣвъ Бурсы 3 зр. 50 кр., 2) П. т. о. Иванъ Чировскій 2 зр., 3) П. т. о. Теофілъ Бородайкевичъ 1 зр. — Отъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи.

— Выназъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище подѣ зарядомъ Инокынѣ чина св. Василія Вел. зъ Слободы, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щѣрѣйшу подяку: (Дальше.)

231) Вс. о. Терлецкій Іоанъ зъ Жукова отъ себе 5 зр., отъ церк. брацтва 2 зр., отъ сестрицъ 2 зр., — разомъ 9 зр. 232) Всесвѣт. о. дрѣ Мельничій Іосифъ вице-ректоръ рус. семинарій отъ себе 10 зр., отъ Всч. о. Леванского зъ Гушанковъ отъ себе и парохіянъ 6 зр., — разомъ 16 зр.; 233) Всч. о. Волошинскій Михаилъ зъ Страшеничъ, деканъ Старо-Самбѣрскій, епарх. Перем. отъ себе и парохіянъ 5 зр., отъ Всч. о. капеляня и прихожанъ въ Стрѣлакахъ 3 зр., — разомъ 8 зр.; 234) Всч. о. Н. Н. зъ Т. 100 зр.; 235) Всч. о. Хомиинскій Павло зъ Зеленои отъ себе и прих. 10 зр.; 236) Всч. о. Небыловецъ Василь сотр. въ Перегінску отъ Всч. о. Радевича пар. въ Перегінску 2 зр. 9 кр., отъ себе 3 зр., — разомъ 4 зр. 9 кр.; 237) Всч. о. Яцковскій провинціалъ Тов. Іоус. зъ Кракова зъ складки збѣраной въ Тернополи Всч. о. Ридальмъ 75 зр. 90 кр.; 238) Всч. о. Лисенскій Теоф. деканъ Кудринскій зъ квесты въ Уетью Бискупѣмъ 5 зр., отъ Ч. о. Митетяка Теодора 2 зр., Онуф. Тымчука 50 кр., — разомъ 7 зр. 50 кр.

Вѣсти епархіальны.

Зъ АЕпархіи Львовской.

До испыту конкурсового приступили слѣдующіи духовній кандидаты: 1) Александръ Гелитовичъ; 2) Николай Кмѣтъ, 3) Іоанъ Подлускій, 4) Григорій Журавецкій, 5) Володимиръ Мосевичъ, 6) Іоанъ Мосевичъ, 7) Володимиръ Подоланскій, 8) Іоанъ Рыбачевскій, 9) Викторъ Кравявичъ, 10) Емилій Гриневецкій, 11) Викторъ Сиротинскій, 12) Михаилъ Ковшевичъ, 13) Антоній Кмицкѣвичъ, 14) Іоанъ Сухій, 15) Михаилъ Матковскій, 16) Іосифъ Долошійскій, Михаилъ Калмонъ, 18) Антоній Волошакъ.

Презенту на парохію въ Воютичахъ, дек. старосѣвского, получивъ о. Іоанъ Мацѣвичъ, капелянъ въ Стрѣлакахъ, дек. старосамбѣрского.

Процѣсѣ Ольги Грабаръ и товаришѣвъ.

Трійцатый день розправы — понедѣлокъ 24 липца.

(Дальше.)

По общенію ухвалы трибуналу що до поставленныхъ пытанъ, забравъ голосъ прокураторъ Гиртлеръ для своихъ послѣднихъ выводовъ.

Указавши на важность институтин судѣвъ присяжныхъ звертаеся прокураторъ до судѣвъ присяжныхъ съ такою промовою: Задача ваша есть важна, далеосагла а разомъ и трудна. Важна зѣ взгляду на рѣдъ злочинства; важна, бо вашаго суду выжидае 11 обжалованныхъ, переважно о вышій интеллигенціи, о выдѣтѣйшѣмъ становищу въ свѣтѣ; подѣ грозою тяжкой кары вашаго суду выжидае публичный обвинитель, яко сторожъ права, що на подѣтѣвъ далеосаглыхъ познать и доказѣвъ подѣнявъ въ имени покривдаже-ного права и цѣлой суспѣльности передъ вашимъ трибуналомъ обжалованье. На васъ зверненъ очи цѣлой монархіи; массы люду выжидають вашаго правосуду (вердикту) якобы директивы для своихъ поглядѣвъ и чинностей на будущность. Ваша задача такожь и тяжка, бо поминувши трудности, які насувае розмѣръ доводѣвъ, обжалованье и оправдануваня обжалованныхъ, розбѣръ поодинокихъ подробностей, ихъ сполученія и узададенія — мусите взнесити понадъ всякіи особыи взгляды, понадъ всякіи сторонничества, понадъ народній и религіиный взгляды. Мусите взнесити до той безвзглядной предметности и безсторонности, свободной отъ пересудѣвъ и упередженъ, на якіи повиненъ стояти судѣи. Мусите станути на ста-

нопису загально-державності, на сторожі цілості і ненарушності монархії і єї життєвими інтересами. Стоячи на тій становищі, не оглядаючись на ніщо іншого як тільки на факти і висліді теоретичної розправи, маєте сповістити найвищий обов'язок "виміру справедливості", руководячись єдиною пристою злоюною в руки передсідателя, вашим пересвідченням і вашою совістю. Все, що тут єть кількох неділях зайняти сею справою, вис. трибунал, обвинитель і защитники — все простую до одної і тої самої цілі, щоб розсвідити правдивий стан речей, розсудити справу мірою справедливості. Предсідатель сповнивши свою тяжку задачу єть послуживши і улегши вам лоний погляд на справу. Я переконаний, що ви вже виробили собі певний суд о справі і о поодиноких обжалованих, що до того не треба мого виводу.

Обвинитель і оборона далеки від одностороннього погляду на справу, далеки від затемнювання єї вислідів, придуть вам в поміч. Моєю особливою задачею буде, скільки сил моих, зібрати фактори, що становлять доказ вини підсудимих. Надіюсь, що оборона використе свій матеріал відводний.

Панове присяжні! Я обвинив підсудимих о головну зраду — і нині по переведеній розправі піддержую се обжаловане в цілій єї основі. Бо познати, як я мав честь предложити на підставі актів в мотивах першого обжалованого на єї піддержанні, ті познати в току розправи не тільки удержались в повній силі, але надто поперти новими доказами, устними толкованням обжалованих, устними званнями свідків, — в способі, в якій оправдувались і звинялися підсудимі — найшли свою яскраву ілюстрацію.

Тверджу рішучо, що обжаловані єть винні — що допущили злочинства имь закинутого і се мое твердження попру фактами, — яких в протягу розправи так часто жадано від обвинителя, а коли мое переконання може завжити на вазі справедливості, яку держите в ваших руках, то надіюсь, що важка вина переважить і ваш вердикт обов'язити світові: "Підсудимі досягнули святотатною рукою на найсвятіший скарби, на власну релігію, на власну народність, на власну отчину, на цілість монархії і то не в переконання, але для марного гроша і для особистих вигадів. Они єть винні, най за то спадає на них заслужена кара".

Так єсть; хоч злочинство головної зради єть підстава своєю натурі злочинством політичним, то в нинішньому случаю не годиться ужити сего виразу. Тут бо нема причини вишлювачих єть глибокого пересвідчення політичного, назначеного посвященієм, жертвою крові, життя і майна; тут пересвідчення глас підраду роллю, єть радше покривкою отразливої гіпокризії, а головним двигалом діяльності обжалованих, суперечним єть уставою, єть матеріалізм, особисті вигаді і зиски, нужденна горетка Юдових єрбняків в виді рубля наперового; тут буриться чувство перед самим ділом, — годі єго назвати злочинством політичним; стаєє оно радше простим злочинством, вишлювачим єть охоти зиску, а тим більше кардостойним, що винновники зрадили найсвятіший святости!

Той погляд зазначую зь гори — і се може бути оправданієм неодолю мабуть терпкого заміту, якій мимоволі, мимо цілої об'єктивности вихопити мені зь уст; відповідальність за те затяжати справедливо на тих, котрі збоили зь дороги честної праці коло добра обывателів, отчини і монархії, а ступаючи на той похилої понали в пропасть злочинства, зь котрої лиш заслужена кара і покута можуть их еще спасти.

Обжаловане, котре і тепер піддержую, закидає підсудимим злочинство головної зради, полягаєє на чинах і агітації в дусі і в цілях, витячених партією політичною російських панславистів, зглядно російськими комитетамі панславистичними. Для зрозуміння доносимости і кардостойности тої агітації, конечно єть річею бодай коротко означити і пояснити сущність т. зв. російського політичного панславизму. И ось малі шкільні історичні.

Реформи в дусі поступу і просвіти заходу, заведений в XVII в. Петром Вел., і слідуюча по них т. зв. петербурска епоха, зродили середь народу і патріотів російських недоволення, реакцію против інновацій, консерватизм народний. По упадку Наполеона I і по світлій перемозі Росії по р. 1812—1815 обудилася надто і реакція против космополитизму заходу — сотвореного великою революцією французкою, а натеєм стала майже в цілій Європі епоха отродження, епоха романтизму, опера на стремленю до піднесення і виображення почуття народ-

ности, традиції народної. Киненоса єть цілим заналом до сліджень історії і літератури народної. В Росії були т. зв. "славофилы" представителі того нового напрямку на дорож реакції а радше поступу. При тогочасній теорії всевладного Гегеля, "що історія єсть поступом на дорож почуття оновити, що в племені германському історичний дух знайшов свій найвищий і окончний вираз", — з'явилася в противставленю теорія славофилів, котра завдаючи ложь Гегелевій теорії, висказала устами Карамзіна свої оцінки: "Кліо оть тепер мусить замовкнути, або Росія займе в історії видатне, провідне становище"; — се потвердив також ки. Одоєвскій словами: "Заходь Європи хилится до упадку; мы (Росіяне) молоді і сильні; мы не брали участі в злочинствах Европы; наша мисль велика; побѣда умѣтностей і науки, штуки і вѣры же насъ на руинахъ развѣваючися Европы". (Далше буде.)

Через цілий день вчорашньої розправи і нині цілий ранок тривала промова прокуратора. Спекота в салі розправ мимоможливою вентиляції і уставлених трьох шафликів леду так велика і невыносима, що всі дословно обляглись і передсідатель часто мусить переривати розправу. Вчора рано занедужало було двоє присяжних і для того розправа замість о 8-й год. розпочалася доперва о 10-й. Задля неустойчої спекоти змінив передсідатель порядок, так що почавши від вчора розправа відбулася рано від 8—11 год. а відтак вечером від 1/2 8—10. Вчора занедужав був задля спекоти н. В. Площанскій. Нині вже поздоровився. На нинішньому вечірньому засіданню мимовірно розпочнуть защитники оборону. Заходить обав, що мимоможливо розправа не скінчиться до неділі.

На случаї, колиби засудили мав закласти доперва в суботу вечером, адержимо видання слідуючого ч. л. "Дѣла" до неділі рано, щоб могли мы заразъ подати вѣсть о результатѣ за-суду.

Переписка Редакції і Адміністрації.

Всч. о. Рудн. в Боршук. Всч. о. Н. Янов. в Маж. Вл. М. Мал. в Вишнев. Всч. о. А. Черн. в Кос. За присланий ласково надатки для "Дѣла" просимо прийняти наше щироєсердечне "Спаси Бог"! Всч. о. В. Бур. в Ридош. До тепер заплачено на "Дѣло" єть Библіот. найзнам. пов. до 31 вересня. Всч. о. Н. Грегор. в Яздов. 17 зр. на дівочу воспитальце і 2 зр. на "Дѣло" мы одержали.

Ч. 557.

Конкурс.

В цілі прийняти учеників в Бурсу "Народного Дому" на 1883 шкільний рік об'являється конкурс:

1. Речинсь до подавання назначений до 1 (13) серпня 1882 р.
2. Лишь родичі або опікуны можуть внести прошения о принятіє ихъ сыновъ, а зглядно пушилів.
3. Адресувати належить до руского Института "Народный Домъ" во Львові.
4. При прошенияхъ мають предложитися: метрика і послѣдніє шкільні свѣдѣнства ученика і свѣдѣнства убожества, видане мѣсцевымъ душпастиремъ.
5. Приниматися будуть якъ до тепер ученики до середнихъ шкѣлъ; дотепершій институтскій питомецъ при рівнихъ даныхъ мають першєнство.
6. Від новихъ кандидатівъ вимагаєєся отличнихъ успѣховъ в наукахъ, примѣрнихъ обычайв, хорошого голосу і крѣпкого здоровья.
7. Желаячий звернення свѣдѣнствъ має подати точный і четкій свій адресъ і прислати 2 почтові марки по 10 кр.; в противномъ случаю самъ буде мусѣвъ отобрати свѣдѣнства зь канцелярії институту.
8. Принятый повиненъ передъ введеніємъ єго в Бурсу выказати по крайній мѣрѣ 8 партбѣл, 4 простирала, 4 ручки і пр., 2 пары обуви, оговѣтну замову і дѣтну одѣжу, средства на книжки, а вступающий до 1-шюи класу среднихъ шкѣлъ такожъ грошѣ на вписове і дидактрумъ.
9. Каждый принятый окладає передъ введеніємъ єго в Бурсу в институтскій канцелярії 5 зр. на покритіє выдатковъ на случаї ушкодження инвентаря.

Въ управляющего Совета руско-народного Института "Народный Домъ".
Во Львові дня 9 (21) липца 1882.
(1—3)

Глядите

Домового Учителя

здобного і порядного Русина, на цілий рік до двох хлопців, одного зь 3-ої а другого зь 4-ої нормальної класи.

Желаячий приняти сей обов'язок, має від адресую: о. Михаила Павлика пароха або п. Іосифа Билиньского в Микуличахъ листовно ближе porozumѣтися.

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦА,

повість Октава Фейлета, зь французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., єть пересылкою 1 зр. 40 кр.

Достати можна в адміністрації "Дѣла" або в книгарні Ставропигійской.

Рѣзбы и орнаменты зь дерева, 3—10

Олтарь, Иконостасы і всякі удекорованія архитектурничі до церков і салонів виконую в рѣзнихъ стилахъ

ТАД. СОКУЛЬСКИЙ

Во Львові, ул. Мицкевича, ч. 6.

Цѣс. выключно корол. упривил.

Екстрактъ Орѣховый

до фарбованя сивого волоса

вынайшовъ перфумеръ

А. Мачускій

во Вѣдн, Kärntnerstrasse, 26.

Ц. к. выключно упривил. средство тоє до фарбованя волоса, надаєє сивому волосу тревалу барву чорну, брунатну або блондъ, вытворєєє лишь зь субстанції рослинной, т. є. зь лунныхъ зеленыхъ орѣховъ, не єсть при томъ ні крытыхъ шкѣднимъ анѣ здоровлю, анѣ волосу, і фарбує волосъ вь протягу 15 минутъ хорошо і тревало на чорно, брунатно або блондъ, такъ що навѣтъ при умываню фарба не сходитъ.

1 флаконъ екстракту орѣхового пачинного	зр. 3—
1 пуделочко єть 6 пробными фла.	3—50
1 флаконъ орѣхового молока на отрѣзъ волоса	3—
1 слоникъ орѣховой помады для нафарбованя волоса	2—
1 флаконъ оливы для тої цілі, якъ выше	2—
1/2 фла. орѣховой оливы dtto	1—

Въ правдивомъ гатунку набути можна вь парфумеріи Мачуского

Во Вѣдн, Kärntnerstrasse, 26.

Во Львові у Зиг. Рукера, аптекаря, а головний складъ вь Кієві у А. Кудрина, парфумера. (24—30)

"ДЫМЪ",

повість Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., єть пересылкою 1 зр. 70 кр.

Достати можна вь адміністрації "Дѣла" або вь книгарні Ставропигійской.

"КАТЕРИНА"

звѣстна поема Т. Шевченка єть малѣваною винеткою на заголовнѣмъ листѣ. Складъ виданя вь Кієві, при конторѣ друкарнѣ і редакції газетъ "Трудъ". Зь складу тую книжку можна выписувати найменше вь 50 примѣрникахъ, по 5 копѣекъ за примѣрникъ єть пересылкою. 4—?

"ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ",

повість Г. Раймунда вь трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., єть пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повість тая стоить вь оригиналѣ нѣмецкомъ 8 зр. 40 кр.)

Достати можна вь адміністрації "Дѣла" або вь книгарні Ставропигійской.

Рѣзбяръ печатакъ и майстеръ золотыхъ вырѣбѣвъ

М. В. ТАВБЕРЪ

во Львові, ул. Ягеллонскі, ч. 6.

принимаетъ рѣзбу печатакъ и вензельв на рѣзномъ металѣ. Принимаетъ такожъ направи и замовленя єрѣбныхъ и золотыхъ вырѣбѣвъ по умѣреныхъ цѣнахъ.

Замовленя зь провинції виконуюєє точно і высылаетъ отворотного почтою. (4—8)

Концессионоване

Бюро учительске

Зузанны Крижановской

ВО ЛЬВОВѢ

ул. Гродзницкѣ ч. 13.

маючи численній зносни вь краю і за границею, препоручаетъ учительки, гувернантки і бонны Польскі, Нѣмкинѣ, Французанки і Англичанки.

7—12

STRAŻNICA POLSKA

и

SZTANDAR POLSKI

выходить кожда що другої недѣлѣ во Львові.

Предплатя выносятся кватально на обѣ часони:

во Львові 1 зр. 50 кр. на провинції 1 зр. 75 кр.

Адреса: Ред. "Strażnicy p. и Sztandaru p." во Львові.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зарегистрированное сь неограниченною порукою

купуетъ и продає Листы Довгові точно після дневногъ курсу, есконтуетъ купоны тыхже лѣсовъ, якъ і купоны ефектовъ державныхъ навѣтъ передъ речинцємъ, есконтуетъ векселѣ и удѣляетъ пожитки и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРИИМАЄ

ГРОШЕВІЙ ВКЛАДКИ:

а) на книжки щадничі по 6%,

б) на текуцій рахунокъ (conto corrente)

за 30-дневнымъ выповѣдженіємъ 6%, (2—?)

за 14 " " 5%,

за 3 " " 4%.

Бюро Заведеня вь власномъ домѣ при улицѣ Орменської н-рѣ 2, на 1-омъ поверсь.

"МЕРТВІ ДУШѢ"

гумористична повість Миколая Гоголя єть портретомъ автора и "Словомъ отъ Издавництва" (278 сторѣнъ великой 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; єть пересылкою почтовою 2 зр.

Достати можна вь адміністрації "Дѣла" и вь книгарні Ставропигійской.

Пошукуєєся заразъ

Учительки

до двѣхъ (вѣ въѣ 10—14 лѣтъ) вь рускомъ домѣ свѣщеніицѣмъ. Знанье музики, співу и языковъ булобъ дуже пожадане.

О близій условіи просимо зголоситися до редакції "Дѣла".

"СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ"

повість знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., єть пересылкою 35 кр.

Достати можна вь адміністрації "Дѣла" або вь книгарні Ставропигійской.

ПОХОДЪ СОБЕСКОГО

пѣдъ Вѣдєнь р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала. Цѣна 20 кр.

Достати можна вь адміністрації Дѣла.

И. ГОЛЬДМАНЪ

зигармистръ

при улицѣ Галицкой ч. 21

Поручаетъ золоті и єрѣбні зигарки кишенивѣ просто зь фабрикъ жєневскихъ, зигары єтнінѣ, зигары будаяч и т. д. 3—4

Мимо подвысшего цѣна на скѣлько запасы выстануть — поручаетъ торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львові

Гербаты Конго 1/2 кил. зр. 2—	1/2 к. Куба	—88
" родинной " 3—	" " большой	—92
" Melang de Moskau " 4—	" " Цейлонъ дрѣб.	—96
" Imperial	" " грубозерн. 1—	
" наилуч. выскѣвъ " 1-70	" " наилучшой 1-04	
Кавы, на скѣлько запасы выстануть найдешевше.	" " Перловой	1-04
1/2 кильо Сантосъ	" " Мока	1—
" " Гутамала	" " Явы золотой	1-04
" " Лягуайра		

Свѣчки церковні чисто стеаринові безъ жадного сурогату 500 грамѣвъ або 1/2 кильо — за 50 кильо зр. 52. (13—?)

Виходить во Львові що Середи и Суботы (крѣмъ рускихъ святъ) о 4-ой годнѣ пополуночи. Литерат. додатокъ „Библиотекѣ найзнам. повѣстей“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го и послѣдняго для кожного мѣсяця.

Редакція, администрація и епопедія полѣ Ч. 8 улии Академична.

Вѣд. листы, послыки и рекламаци належить пересылати по адресу: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

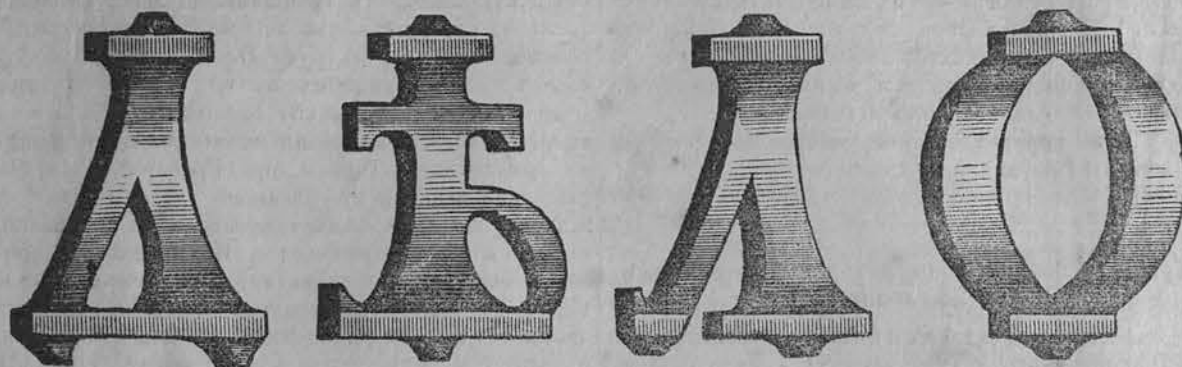
Рукописи не звертаються тільки на попередні застереження.

Поодинокое число стоить 12 кр. а. в.

Оголошенія приймаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ однихъ строкъ печатной.

Рекламаци неопечатаный вѣдѣль отъ порта.

Предплату належить пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

Предплати на „Дѣло“ для Австрій: для Россіи

на цѣлый рікъ . . . 8 ар.	на цѣлый рікъ . . . 8 рубл.
на полъ року . . . 4 ар.	на полъ року . . . 4 рубл.
на чверть року . . . 2 ар.	на чверть року . . . 2 рубл.

съ дод. „Библиотекѣ“:

на цѣлый рікъ . . . 12 ар.	на цѣлый рікъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 ар.	на полъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . . 3 ар.	на чверть року . . . 3 рубл.

на самѣ додатокъ:

на цѣлый рікъ . . . 5 ар.	на цѣлый рікъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2 ар. 50	на полъ року . . . 2 р. 50к.
на чверть року . . . 1 ар. 25	

Для Заграничъ, окрѣмъ Россіи:

на цѣлый рікъ . . . 10 ар.	
на полъ року . . . 5 ар.	
на чверть року . . . 2 ар. 50	

съ дод. „Библиотекѣ“:

на цѣлый рікъ . . . 14 ар.	на цѣлый рікъ . . . 6 ар.
----------------------------	---------------------------

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ $\text{л}=\text{ji}$, $\text{д}=\text{i}$, $\text{и}=\text{i}$ (въ оерединѣ и на концѣ слѣвъ) $\text{л}=\text{y}$, и (на початку слѣвъ) $\text{л}=\text{i}$, $\text{д}=\text{i}$ (на початку слѣвъ) $\text{л}=\text{vi}$.

Се ч. 55, выготовлене въ недѣлю рано, окупилася ц. к. прокураторія въ полудне, за статью дра Вольского, обвѣщену безъ перешкоды въ краковской „Reforma“, такъ что мы вже не могли выготовити другого накладу въ недѣлю. Зъ той причини выготовили мы другій накладъ доперва въ понедѣлокъ рано.

Письмо пос. дра Людвика Вольского

въ справѣ такъ званой реформы оо. Василіяна до редакції краковской газеты „Reforma“.

Передъ кількома днями умѣстивъ одинъ зъ львовскихъ дневниковъ (Gazeta Narodowa) статью съ пересторогою передъ подписуваньемъ польского протесту, який мавъ розбѣлати по краю и. Янъ Гневошъ. Я не подписувавъ сего протесту, не знаю его навѣтъ, тожъ не могу и не думаю его боронити. Коли беру за перо, то склоняю мене до того нове гасло, яке згаданий дневникъ (Gaz. N.) въ свѣтъ кидае. Заповнявши попередъ немало шпальтъ похвалами будъ *Singulare prae-sidium*, пописавши не знаю вже сколько статей и статейкъ о потребѣ спасенности замѣреной реформы, приходится отъ наразѣ до пересвѣдченія, що „загалъ Поляковъ и загалъ Русинѣвъ, несогласующихся съ москалофилами повиненъ захватитися въ той справѣ неутраляно“, — що „кождому люляльному Полковни и Русинѣвъ слѣдъ держатися теперь съ объявами своен опинія“.

Не знаю, чи дневникъ, о котромъ тутъ мова, дасть въ томъ взглядѣ добрый прикладъ зъ себе и значе отъ теперь самъ такъ заховуватися, якъ нѣкогда его гадки слѣдъ захватитися „кождому Поляковъ“; се одно знаю, що ждати отъ загалу, чтобы въ такъ далекойспой справѣ не мавъ або не объявить нѣкою опинія, — значить ждати отъ него, чтобы переставъ думать и интересуватися публичными справами. Такъ далеко не дойшовъ еще у насъ индеферентизмъ, а колибъ дойшовъ, то требова хибя попрощатися съ всякою надѣєю будущности. Уже и безъ того наша опинія публична досытъ блѣда и безжизнна: усугубити ея кормъ значить запропастити ея до рѣшты. Справдѣ поступове дневникарство не повинно йти тою дорогою: его перша и головна задача, старатися, чтобы думка загалу, звычайно справедлива и вѣрна, доходила завогды до повной самовѣжи, чтобы загалъ здававъ собѣ ясну сирыву зъ всего, чтобы политичный инстинктъ стався политичнымъ розумомъ. Коли бъ наше поступове сторонничество завогды было йшло сею дорогою, не поспѣлобъ „краковске“ сторонничество его такъ легковажно трактувати, якъ се пр. робить одинъ зъ его корифеѣвъ въ недавно выданомъ памфлетѣ (Тутъ бесѣда про „листъ откритый“ проф. Шуйского до проф. Вилинского о „Stanozykach“. Пр. Ред. „Дѣла“), и не одно, охъ не одно былобы иначе!.. Тожъ може позволить, Шан. Редакторе, чтобы о василіянской справѣ высказавъ свою гадку человекъ, що чуетъ цѣлу досягость сего сирыва, а котрому нѣкто не може закнати, чтобы колинебудъ заливца до якого небудъ сторонництва руского.

Сконфисковано.

Сконфисковано.

Тожъ не оманюмся и не думаймо, що не мила правда перестане существовати, коли будемо ея игнорувати. Единый способъ, зрѣбати ея менше шкодливою, — се заглянути ея просто въ очи. Отжежъ есть се правдою, що маемо дѣло съ поступкомъ для руской людности найнесимпатичнейшимъ и наименепопулярнейшимъ, який тѣмъ-то маемо собѣ подумати.

Шобы оправдати такой поступокъ, требова хибя надзвычайно критичного положенія, причинъ въ найвысшомъ степені многоважнѣхъ. Такого положенія нема, такъ причины не существуютъ. Вирадѣ одна часть руского духовенства свѣтского не дастся убѣднати отъ закиду граптованія до шизмы, однакъжъ у людности нѣгде не запустило оно корѣня, нѣгде, навѣтъ и не въ Гниличкахъ. Що до Василіяна, о котрыхъ тутъ предѣ передовѣсьмъ розходится, не закидае имъ нѣкто шизматичныхъ стремленъ, обрядовыхъ змѣнъ и т. п., говорятъ только, що сей чинъ розвольнивае, що подупавъ подѣ взглядомъ просвѣты и обычаѣвъ.

Якій жежъ бо впливъ зрѣбить василіянска справа на умы Русинѣвъ, на руску сусѣбность? Кто бувъ доси вѣрнымъ сыномъ церкви и другомъ Польщѣ, далекиймъ отъ московскихъ симпатій, сей або захитаеся, або — коли его переконанія крѣпко угрунтованъ, — заболѣе надъ чужою слѣбностью а своєю немѣбностью, почувся отсѣбненемъ, адскредитованымъ и безсильно опуститъ руки. Рускй сторонництва, що стоятъ нынѣ по серединѣ, будутъ похпай на край; навѣтъ люде наилучшой вѣры, але горячѣйшй, могутъ въ розярѣню вѣйти на наименезначѣйшй дороги. А о наибольше вразливой части сусѣбности, о молодѣжи подростачюй подѣ влиявомъ такихъ вражень, о нѣй вже навѣтъ не хочу думати...

А ктожъ — пытаю — буде мавъ стерно руху розвиненого на такѣмъ грунтѣ? Очевидно тѣ, що вже здавна дзвонили на такую проповѣдь, що стремлять до православія, що не отъ нынѣ агитували за такъ званымъ „очищенемъ обряду“, що приготавлили теренъ для Россіи, стремѣли и стремлять до языковой и народной еднѣности съ нею. Стремленія тѣхъ людей стрѣчались до недавна съ опоромъ у самыхъ же Русинѣвъ, що не хотѣли допустити самоубійства своего власного народа и тѣмъ самымъ бажаютъ на поли вѣры, языка, правописи удержати то, що ихъ отбѣрняе зъ одной стороны отъ Поляковъ, а зъ другой отъ Великоросіянъ. Але подѣ влиявомъ розярѣня все те пойдѣ въ непамять и зойде на другій плянъ; коли не усунеся на часъ причинъ агитаціи, то цѣла руска интеллигенція, крѣмъ хибя поодинокыхъ одиниць стане однимъ сторонничествомъ гравитующимъ до православія и Россіи. А що найсумнѣйше, що въ такѣмъ сторонництвѣ люде доброй вѣры и воли не будутъ, якъ нынѣ, вынаткомъ, але може болѣе.

(Конецъ буде.)

Процесъ

Ольги Грабаръ и товарищѣвъ.

(Дальше.)

Трѣтій день розправы — понедѣлокъ 24 липца.

Дальшй выводы прокуратора.

Отъ того то часу противустановка католицизми православну вѣру, указуючи на шкоды

петербурской эпоки; звертаюся до людю, въ котрого сердце зберѣгся нескаженый правдивый первѣстокъ русскай народности. Задачею и цѣлю славифильства стало отъ того часу: отыскати сей утраченный скарбъ, зводити просвѣщенъ класы русскай сусѣбности на дорогу питомого розвою, отыскати духове и моральне сполученъ народа.

Откидаючи отъ себе захѣдну культуру, супротивляючисъ ладовы на нѣй опертому, стали они съ цѣлымъ запаломъ поступати сею дорогою. Они оперлися на православной церкви, на византійской теології (на перекѣръ заходови, що въ своѣмъ либерализмѣ поднявъ борбу протавъ клира и церкви) нашли въ православной церкви и православномъ духовенствѣ наилучшійшу подпору, двѣяло свои дѣяльности. Але рѣвночасно ириневолила ихъ та теорія звернути свою увагу не только на народъ въ границахъ русскай державы, але такожъ и на цѣле славянске племя, а хочъ они завогды были болѣе Россіянами якъ Славянами, болѣе Москвичами якъ Россіянами, то мимо того не обмежали своихъ цѣлей на обѣмъ державы, але надали своимъ стремленямъ политичный характеръ сягаючий поза границѣ. И такъ стали они представителями политичной славянской еднѣности с. е. русскай панславизму политичного — славифильства на внутрь — панславистами на виѣ. Такъ то повстала зъ первѣбно чисто народно-русскай доктрины славифильства о цѣляхъ поетичныхъ и философичныхъ якъ пр. Хомякова, Пушкина, Конст. Языкова, Ивана Аксакова, Ивана и Петра Кириевскихъ — доктрина политичныхъ панславистѣвъ русскай, що поднесла знамя великой федеративной державы подѣ верховодствомъ (гегемонією) Россіи, обнимаючой все славянскѣ племена Европы. Якъ першй первѣтокъ только въ литературѣ, въ вѣрѣ, въ православной церкви бачили единый союзъ славянскихъ племенъ, такъ другй стремлять до политичного сполученія спѣвнѣмнѣхъ братьевъ (котрѣ о томъ братерствѣ часто навѣтъ не хочуть чути и до него не признаются) а то черезъ поднесенне на внутрь и на виѣ народного почутя всехъ Славянъ.

Назва „панславизмъ“ повстала доперва около р. 1830. Се понятие было первѣбно неозначеное якъ и его сущность и наконецный цѣли. Первѣбно бувъ панславизмъ въ масахъ славянскихъ народовъ, одушевленныхъ стремленемъ народной свободы, лише утоією, мрѣю, котрой осущеня навѣтъ не припускано. Высоко образованъ мужъ ученый якъ пр. Иванъ Коляръ бачили въ томъ движенію только поетичный порывъ духа, литературну взаимность, божъ минули доврѣ вѣки, а племенная еднѣность нѣколи и нѣгде не нашла выразу и осущенія въ рамкахъ политичной еднѣности а тѣмъ менше подѣ верховодствомъ Россіи, що навѣтъ въ понятію славифильства не доросла до той высоты постуны, розвою и просвѣты, яка моглабы силою атракціи до себе притягати другй племена, яка моглабы имъ въ такѣмъ сполученію вѣщувати користи для власной справы народнои. Однакъжъ политичный панславизмъ Россіи не памятаючи на тѣ рѣднѣцѣ, на непоборимй трудности, забули такожъ, що анѣ зъ Итали анѣ зъ Нѣмечины не можна имъ брати собѣ прикладу для своихъ стремленъ, бо Нѣмцѣ и Италианцѣ отъ вѣковъ мали свою народну еднѣность и добивались лише политичной еднѣности. Тѣхъ условій нѣколи не мавъ славянскій свѣтъ и славянскій племена.

Длятого то оперли панслависты свою теорію о сполученію захѣдныхъ и вѣходныхъ племенъ славянскихъ на св. Кирилѣ и Методію и на Иванѣ Гусѣ; указували на еднѣность православной вѣры яко союзъ славянскихъ племенъ; усилювали накинуги православіе всемъ, чтобы при помочи сего узла перевести политичне сполученъ.

Для того то отгравъ православіе такъ важну роль въ теорії и въ практикѣ панславистѣвъ. Очевидно забувають они при томъ, що у гдѣ-тохъ славянскихъ племенъ католичка вѣра такъ зрослася съ народностью, що накинѣне православія былобы замахомъ, насиліемъ надъ тою народностью; забувають, що сполученъ на тѣхъ засадахъ доведолобы до absurdum якъ пр. до политичного полученія всехъ христіянъ, або до полученія цѣлой арийской вѣтвы. Где жъ природий, рациональнй границѣ сего сполученія?!

Мимо того всего вже давнѣйше подѣбляли поодинокй якъ пр. Юрій Крижаничъ, Броневскій и т. п. идею сполученія полудневныхъ Славянъ и Славянъ въ загалѣ. Се было цѣлю т. з. союза *благонетей*, вольномулярскай ложѣ „сполученныхъ Славянъ“, т. з. декабристѣвъ, т. з. брацтва св. Кирила и Методія въ Кіевѣ. Але они упали и не лишили по собѣ слѣду; доперва т. з. „Славянофилы Москвы“ подняли ту гадку и доси переводятъ ея консеквентно добавочи въ Россіи представителку православной церкви, котра яко перворядна держава маточи на се средства и силу

дае поруку найвысшого розвѣту вѣходной цивилизаціи въ будущности. Зложили они долю всей Славянщины въ руки Россіи, ставляючи яко *conditio sine qua non* сего политичного сполученія „еднѣность православной вѣры“. На мѣсце стѣлько оклеветаной петербурской эпоки ставляють они эпоку правдивой древней Россіи. Тѣ самолюбивы цѣли, пересыкая бажаньемъ верховодства, найвысшимъ нетолерантизмомъ що до религій довгій часъ оставались тайною для Славянъ Заходу.

Доперва панславистична программа розвинена Погодиномъ, доперва брошура Людвика Штура зъ р. 1850 „Славянщина и свѣтъ будущности“ отелонили правдивый тенденціи русскай панславистѣвъ, а зъвѣздъ (конгрессъ) въ Москвѣ зъ мая 1867 р. переконавъ остаточно захѣдныхъ Славянъ о погубности тѣхъ тенденцій такъ що до поодинокыхъ народностей якъ и що до политички загалу Славянъ. Тенденціи русскай панславистѣвъ эдемаскували тогды остаточно заступники захѣдныхъ Славянъ и откнули ихъ съ обуренемъ. Тогды то выказавъ Ригеръ, що справдѣ суть великй недостатки и браки въ славянскѣй солидарности; що справедлива отраза прочихъ Славянъ отъ верховодства русскай племені надъ прочими Славянами; що славянскй народы не-русскай не выречутся своен тысячелѣтній минувшости, зазначуючи заравомъ, що коли говорить о славянскѣй еднѣности, то розумѣють подѣ тѣмъ только стремленъ до духового сполученія съ збереженемъ свободной конкуренціи, отрубности поодинокыхъ славянскихъ народностей въ политичныхъ границахъ доси существовавшихъ. Наибольше рѣшуча отгравъ досталася русскай панславистичнымъ тенденціямъ политичнымъ отъ корифея на поли литературы и политички захѣдныхъ Славянъ с. е. отъ бл. п. Палацкого, що называючи сей панславизмъ *напрусизмомъ*, откликующисъ на тысячелѣтну борбу Чехѣвъ за отысканье и удержанье своен народной индивидуальности — говоритъ: „Предѣбъ нѣкто не схоче, чтобы Чехи и другй Славяне принесли сей свѣтъ добутокъ въ жертвѣ несправдливой отбѣнностямъ; мы не можемо выречисъ анѣ нашего языка анѣ нашон литературы; мрѣя загалного всеславянскаго языка останеся утоією, Чехи останутся панамы у себе въ дома — и нѣколи не схлять карку подѣ русскай армо.“

Мимо того всего такъ давнѣйшими якъ и новѣйшими часами подѣбали русскай панслависты (перважно въ Москвѣ) и поддержуютъ праноръ славянской еднѣности политичной, що обнимае цѣлу область народного житія поодинокыхъ славянскихъ племенъ. Ихъ покликкомъ есть высвободженъ захѣдныхъ и полудневныхъ Славянъ зъ подѣ минного ярма Австрій и Туреччины. Они то творили отъ давна въ Россіи дуже сильне и влиявое сторонничество политичне, выявили свою программу устами историка Погодина и генерала Фадеева, котрѣ въ особеннѣсти звертаются въ своихъ брошурахъ противъ Австрій, ея существованію, ея цѣлости яко монархіи, выразно указали свои наконецный цѣли и средства, якими тѣ русскай панслависты приготавливаютъ дорогу для осущенія своихъ цѣлей. Се сторонничество узнало за отновѣднѣ и конечно уконституированъ; та повставъ панславистичный комитетъ въ Москвѣ, опѣсла въ Петербургѣ, Кіевѣ и Одессѣ. Тѣ комитеты переводятъ подѣ покрывкою литературныхъ и доброднѣхъ цѣлей повышый цѣли политичны такъ ворожѣ противъ Австрій. Якъ небудъ не маемо статутѣвъ и подрѣбныхъ справозданъ другихъ комитетѣвъ, то бодай маемо статута и списъ членѣвъ комитету въ Петербургѣ. Организация, цѣли, списъ особѣ яко членѣвъ — наглядно указуютъ ихъ политичный кругъ дѣянія, а поодинокй справозданія зложенъ въ актахъ, подтверждаютъ, якими фондами зорпоряджае сей комитетъ.

А коли нема тамъ близшихъ подрѣбностей о агитаціи въ Австрій, то справозданъ зъ р. 1877 поясняе се тѣмъ, „что можная наразити поодинокй личности на неприѣмности.“ Се певно, що комитеты въ загалѣ въ частѣ политичного миру дѣлають приговорительно, а на передодни великихъ подѣй политичныхъ развиваютъ болѣшу дѣяльность, що навѣтъ въ такихъ хвильхъ будится у нихъ духъ войовничій. Они то отъ давна старались обудити симпатіи для Россіи а недовольне противъ существующаго устрою политичного межѣ полудневыми Славянами, въ Босніи, Болгаріи и Румелии, давно передъ подѣями зъ р. 1876—1877. Они то, якъ говорятъ дръ Бернгардъ на подѣставѣ вѣродостойныхъ актовъ, уготовали дорогу подѣямъ зъ р. 1876—1877.

Ихъ агитацію дѣяльность супротивъ Австрій означаютъ вже Погодинъ и Фадеевъ, а выслѣдки нынѣшнѣй розправы поповняють доказъ, що ихъ стремленія и агитаціи носятъ на собѣ знамена головной зрады супротивъ Австрій. Пригадую бесѣды Васильчикова и Бестужева-Рюмина, котрѣ мають велику досягость политичну, сягаючи далеко поза границѣ русскай

держави, хочь крися она подь фирмою „благотворительности“. Вже оть дошового часу звернено діяльність на повнічних Славянъ. Понеже Поляки суть ворогами панславистичной идеї, тож киненося передовсьм до Русинь, чтобы у них розбудити почуте одноплемінности съ Россією. Вже оть довгяж лѣтъ підпомагали ті комитети Русинь въ Угорщинѣ. Туть чули мы, що підпомагано рѣжні институті, межи иншими навѣть одну въ Пришевѣ въ Угорщинѣ, присылали церковніи приборы, парамента, дзвони, російскіи книжки и російскіе газеты якъ пр. *Русь Аксакова*, *Московскіе Видомости* и т. п. Такіи письма и брошюры одержували рускіи товариства безплатно. Книжки выданіи панславистичнымъ комитетомъ, найдено въ читальнихъ, въ „Ак. Кругу“, у о. Наумовича, а навѣть у Мазура. До тыхъ то комитетовъ чи товариствъ удаванося зь отси о запомогі, якъ пр. Купчанко о субвенцію и кавію на газету, що збзнавъ самъ Площанскій, або товариство св. Василя въ Ужгородѣ. Такіи просьбы увзгляднено, бо надосылаю запомогі для тутешнихъ рускихъ часописей якъ пр. *Слово*.

Обж. Площанскій: На книжки я достаю — на книжки.

Прокураторъ. Докажу, що не на книжки. — Листы, найденіи у Площанского, доказують, что тутъ старанно навѣть о членовъ для славянского товариства. У насъ въ Австрійи пытанье народне було заведьмъ пытаньемъ чисто внутрѣшнымъ. Въ Австрійи жыють рѣжніи племена и народы. Все они отъзначалися заведьмъ лояльности, а въ хвилѣхъ для монархій тяжкихъ громадились вколо трону цѣсарского. До найльотѣйшихъ народовъ заведьмъ належали Русины. До перва въ послѣднихъ часахъ почавъ мѣжъ ними проявлятися антилояльный рухъ. Сей рухъ объявился передовсьм въ политичныхъ письмахъ и брошюрахъ. Именно въ р. 1866, въ найтяжѣйшій хвилѣ для монархій, выступило *Слово* съ программой статью зь р. 1848: „Мы не Русины, але правдиві Россіянне (настоящіи русскіе)“. Зь того часу выступала тенденція политичной единости съ Россією щоразъ выразнѣйше. Доказомъ сего суть численніи конфискации тыхъ писемъ, а найвыдатнѣйше выступила та тенденція въ „Историческомъ календарѣ“ и въ „Посланикахъ“, яко выразъ малон горстки Русинь ворожо настроеныхъ для интересовъ монархій. Почали підносити языковій справы и помало вводили до руской литературы языкъ російскій. Такъ само посягнуто и на религію; унія отъ вѣкомъ шанована (?) и строго перестерѣгана (?) сталася цѣлю стрѣльцъ; подь покрывшкою очищенія уніатского обряду отъ латинскихъ примѣшкѣхъ почали вводити новости а оттакъ сильно проповѣдувати православіе и то съ певнымъ усмѣхомъ. Тѣ обрядовіи новости вызвали навѣть, яко вѣдомо, интервенцію зь стороны церковныхъ властей, численніи казакы и куренды что до читанія политичныхъ писемъ ворожихъ уній якъ пр. *Слово*. Тѣ агитациі были обчисленіи на обаламученіе людю. Подь покрывшкою просвѣты підбурювано людъ противъ польской народности противъ мнимого (?) утиоку зь стороны правительства противъ существующого ладу. А коли зь одной стороны появлялися щоразъ острѣйша критика тутешнихъ отношенъ, то зь другой стороны щоразъ больше захвалювано отношенія въ Россіи; захвалювано тамошній устрѣй политичный, выказувано мниме богатство, низкѣсть податковъ, въ популярныхъ часописяхъ побѣхъ выказу недобору въ Австрійи говорится тутъ разилъ, що въ Россіи есть надвышка доходовъ 75 мил. — бодай чи правдива! Православіе называеся „вѣрою отцѣвъ“ — зовсѣмъ въ дусѣ теоріи слав. комитету, що православна вѣра се клей ку сполученю всехъ Славянъ подь державною Россією. А чтобы приготовити се сполученіе пущено помежи людъ вѣсти, що „тамъ лучше“, проагеновано рѣжно шляхты, Поляковъ, сурдуотцѣвъ, жидѣвъ — вщѣлювано вѣру въ евентуальне наданіе панскихъ грунтовъ селянамъ и вхопленоса тымъ чинномъ ажъ до способѣвъ социалистичной агитациі, — зручно підсувано вѣсти о недалекѣмъ забраню краю Россією — ба навѣть школьную молодѣжь выбрано собѣ за предметъ вщѣлюванія народнои и племянной ненависти. Доказомъ сего образокъ найденый въ народній читальни въ Побережѣ. На винетѣ хлопцы се косами и цѣпами а самъ стихъ осмѣвуе волю пѣлаи вырѣзана сурдуотцѣвъ. Такъ то розбуджувано надѣй и выжиданія у масахъ народа, громаждено палый матеріалъ и треба було только искорку підкинути подь той матеріалъ, чтобы днѣ выбухнувъ положѣно. И власне таку искру замѣривъ підложити петербургскій комитетъ за посредничствомъ Милослава Добрянского и обжалованныхъ.

Пѣсля подѣй р. 1877—1878 устало поле діяльности для славянскихъ „благотворительныхъ“ комитетѣвъ въ Туреччинѣ. Звернено свою увагу на Австрійу по мысли планѣвъ Погодина и Фадеева. Але выбраюся не въ пору. Въ Австрійи запанувано автономистичне направление, котре має на цѣли, удовлетворити все австрійскіи народы; те перѣшне правительство доводило Славянъ, а именно прійшло до порозумѣнія мѣжъ Поляками а Чехами; настала гармонія, котра есть собою въ очахъ агитаторѣвъ, бо где есть удовлетвореніе, тамъ грунтъ усювася имъ зь подь ногъ, тамъ нема поля для панславистичныхъ комитетѣвъ. И ось чому то підняли теперъ слав. „благотв.“ комитеты живѣйшу діяльність и выглядали собѣ до того двѣ видніи личности Ад. Добрянского и о. И. Наумовича. Оба мають выдатну минушность политичну и суть проводниками на щастье малою отороничтвѣ Руссофильствѣ у насъ и въ Угорщинѣ. Оба призналися отверго, что суть панславистами въ направлено религіозномъ, литератур-

номъ и народномъ — съ выключеньемъ натурально! — направлена политичного. И они то прійшли въ помѣхъ слабѣйшому гонови, они взяли на себе мисію розбудити и оживити затихающій живчикъ панславистичной агитациі.

Тутъ перерывъ прокураторъ свои выводы до сѣдующого дня.

Трійцать першій день розправы — второкъ 25 липця.

Адольфъ Добрянскій, незадоволений зь дуалистичного устрою монархій, покидае службу державну и осѣдае стало въ Чертежи на границѣ галицкой. Ту піднимае тайну агитацию, але такъ осторожно, що власти угорскіи не мали подѣставы до ингеренціи; стверджуе се рескриптъ мин. Тиссы. Зь Чертежа удержуе Добрянскій отношенія съ о. Терлецкимъ съ Самаринѣмъ и другими панславистами въ Россіи. На великденъ мин. року зъявляеся въ Чертежи Милославъ Добрянскій, чоловікъ посѣдающій выше образование, якъ се признавъ самъ о. Наумовичъ на перекоръ збзнанямъ кількохъ свѣдковъ, котри его назвали „Hatterhaft“. Застановѣмъ ближе надъ тою личностю. Безъ зрозумѣлои причини опускае нагле Угорщину, покидае посѣбѣсть земску, яку купиувъ ему отецъ и безъ засобѣвъ выѣздитъ въ Россію. Въ мѣсяцъ по прїѣздѣ до Петербурга, а именно 16 мая 1880 доносить зь оттамъ, що вступивъ до комитету панславистичного, а въ червні 1880 ише, що занявъ въ томъ комитетѣ выдатнѣйше становище, а именно референта въ справахъ субсидій. По цѣлорѣчнѣмъ побытѣ въ Петербургѣ зѣзѣдитъ Милославъ Д. на два мѣсяцѣ до Австрійи. Насампередъ пробуеся въ Краковѣ, отѣдае п. Кухачковского и проситъ его о информации взглядѣмъ социалистѣвъ и нигилистѣвъ. Зь оттамъ выѣздитъ до Львова и ту стрѣчаеся съ Марковымъ и Мазуромъ. Якъ Марковъ збзнае, наклоняе его Мир. Д. до прїятія мисіи свѣдѣнія нигилистѣвъ. Марковъ, якъ каже, откидуе тое предложеніе мимо того, що Милославъ Д. хоче платити за тую чинность, але зь другой стороны Марковъ ише до Трѣмбицкого въ Коломыѣ. Дальше отшукую Мир. Д. Мазура и рѣвножъ чинитъ ему представленіе свѣдѣнія нигилистѣвъ. Зѣ Львова выѣздитъ Милославъ Д. до Скалату, бавитъ тамъ лишь кілька годинъ, представляеся о. Наумовичу яко членъ панславистичного комитету; въ томъ короткомъ часѣ прїобѣще о. Наумовичу выробити стипендію для его сына Володимира, а самъ о. Наумовичъ есть зачудуваный тою визитою, уважае си таемничною, а пытаный о се въ судѣ, черезъ довгий часъ выпирасова векомъ знакомости съ Милославомъ Д., ажъ до перва побѣйше признавъ, що Милославъ отѣдае его, чтобы поинформуватися о нигилистахъ. Зь Скалату ѣде Милославъ до Чертежа; тамъ стрѣчаеся съ Гезою Мочари и зновъ тому чинитъ предложеніе свѣдѣнія нигилистѣвъ. Тамъ достае такожъ листы Мазура зѣ Львова за посредствомъ Ольги Грабаръ.

Въ першихъ дняхъ вересня мин. р. Адольфъ Добрянскій покидае нагле Чертежъ; покидае господарство и переносится до Львова, чтобы жити спокійно. Выѣздъ зь Чертежа бувъ такъ наглый, що не було навѣть часу вышукати отговѣдне мешканье. Сприважуеся отже до п. Геровского и тутъ прїймае визиты. Мазуръ збзнавъ, що въ мешканю п. Геровского на визитѣ у Адольфа Добрянского заставъ много священникѣвъ. Що больше, Адольфъ Добр. робитъ визиты такому Мазуру; зносится разнаразъ съ Площанскимъ и Марковымъ. Тымчасомъ Милославъ Д. выѣздитъ зь Чертежа до Вѣдны. Тамъ отшукую прїятеля зь давнихъ лѣтъ Франциского, и проситъ его, чтобы бувъ посередникомъ въ корреспонденціи мѣжъ нимъ а иншими особами. Зь Вѣдны выѣздитъ до Черновца, иде до незнакомаго ему лично о. Огоновского, представляеся яко членъ „Кружка“ — певно петербургского. Зь Черновецъ вертаеся до Коломыѣ и Станиславова и вербуе тамъ агентѣвъ нѣбы до свѣдѣнія нигилистѣвъ и социалистѣвъ. По той прїѣздѣ по Галичинѣ вертае до Петербурга и розпочинае оживлену переписку черезъ Ольгу Грабаръ, Франциского и Вол. Наумовича. Зь того короткого представлення вынылае, що мисія Милослава Добр. була чисто политична; промовляють за тымъ збзнаны самыхъ обжалованныхъ, якъ прим. Мазура, Ничая и другихъ. Заходитъ пытанье, чи та политична мисія мала на цѣли свѣдѣнны нигилистѣвъ, чи може мала цѣли иншій?

Розбираючи те пытанье, прокураторъ розбирае подрѣбно цѣлу корреспонденцію ведену Милославомъ Д. съ рѣжними особами черезъ Ольгу Грабаръ. Зазначуе передовсьмъ, що корреспонденція була тайна; корреспондентъ мали умовленіи слова и гасла; такъ н. пр. слово „Висн“ значило „грошѣ“. Захоувано рѣжніи мѣры осторожности; предѣ Милославъ Д. казавъ н. пр. Волод. Наумовичу приклеювати листы до конверты; казавъ дальше выставити покрывшкою въ оглядній формѣ. Вся та осторожность, вся таемничность, цѣле те посредничство Грабаревой и Франциского были неопотрѣбніи, колибъ корреспонденція относилась до свѣдѣнія нигилистѣвъ. На доказъ, що мѣжъ обжалованными а Милославомъ Д. были умовленіи тайніи знаки и гасла, зрозумѣли лишь для втаемниченныхъ, наводитъ прокураторъ листъ Милослава зѣ 30 грудня мин. р. писанный до Ольги Грабаръ. Есть тамъ мова о якѣмъ кунци Годолію, котрый дававъ зь початку за якѣй добра 50.000 зр., а пѣзнійше лишь 15.000 зр. Въ томъ листѣ, котрого значенія обжалованъ не могли вытолковать, есть имовѣрно мова о субсидіяхъ, які комитетъ петербургскій первѣстно намѣривъ вы-

значити, але потѣмъ зменшивъ. Дальше розбирае прокураторъ содержанье звѣстныхъ листѣвъ, котріи перейшли черезъ руки Ольги Грабаръ, и підноситъ, що въ жаднѣмъ зь тыхъ листѣвъ нема згадки о нигилистахъ або социалистахъ. Значенія тыхъ листѣвъ обжалованъ не могли чи не хотѣли вытолковать. Такъ н. пр. Грабаръ не хотѣла дати поясненъ листу писаного „до о. Ивана“, и заявила, що лишь намѣстники, и то довѣрочно, почитати его содержанье; о. Наумовичъ же признавъ выразно, що листъ той бувъ писанный имовѣрно до него. Прокураторъ підноситъ такожъ листъ Милослава Д. писанный до Ольги Грабаръ, въ котромъ Милославъ поучае ея въ оглядній формѣ, якъ маса боронити.

Колѣбъ содержанье тои корреспонденціи не заключало въ собѣ нѣчого карыдостойного, то справдѣ тяжко зрозумѣти, длячого Милославъ Д., котрого ся справа обходитъ, не стараеся вывѣстити зь клопоту своего отца и сестру? Предѣжъ се дуже легка рѣчь — прислати прокураторови все листы Грабаревой и другихъ обжалованныхъ, писаніи до него и ними выказати безподѣставность обжалованія!

Отже тая корреспонденція таемнична доказуе, що Милославъ Д. бувъ агентомъ политичнымъ комитету панславистичного въ Петербургѣ и що діяльність свою въ Галичинѣ піднимавъ днѣ въ интересѣ того комитету.

По выѣздѣ Милослава Д. до Петербурга прїѣздитъ до Галичинѣ Соколовъ; пробуеся насампередъ въ Краковѣ, потѣмъ во Львовѣ, выѣздитъ зь отси до Чертежа, а зь отти до Будапешту и остаточно губится въ Вѣлгородѣ. Пробуваючи въ Краковѣ отѣдае проф. Шуйского, котрый рѣвно якъ дръ Вислоцкій збзнавъ, що Соколова не уважавъ добрымъ до поважной прайцѣ науковой. Збзнавъ такожъ п. Шуйскій, що Соколовъ розпочавъ съ нимъ розмову якоюсъ kwestією политичною. По прїѣздѣ до Львова Соколовъ бувавъ у Мазура, Маркова и Лаголы, а дальше въ кавярни Данка, где, якъ збзнавъ Мазуръ, „формально облягли Соколова“. Тяжко повѣрити, чтобы у выше поименованныхъ лицъ або въ кавярни Соколовъ свѣдѣны пытанія науковы; треба радше прїяти, що и днѣ мавъ сповнити мисію политичну, зовсѣмъ на взорцѣ препоручуваной Погодинымъ методы, що панславизмъ належитъ ширити durch fahrende Magister. Той самъ Соколовъ бувавъ у Адольфа Добр., по чѣмъ выѣхавъ до Чертежа нѣбы для зъжиткованія матеріалу наукового; тамъ предпринимаетъ поѣздки въ окрестности, а що мисія его мусѣла бути важна, свѣдѣнны се, что хотяи цѣла родина Адольфа Добр. радѣбъ була, позбутися его якъ найскорше зь Чертежа, мимо того днѣ сидитъ тамъ поти, поки не осягнувъ властивон цѣли своей подорожи.

Дальше прокураторъ звертае увагу на те, что до перва въ послѣднихъ часахъ стало видко въ російскихъ дневникахъ ревне занимаеся справою рускою. Адольфъ Добр. признавъ, что дѣлавъ и стрѣмѣвъ до фузіи дневниковъ рускихъ. Ходило тутъ очевидно о наданіе имъ одностѣйного направлення, поипраного Ад. Добрянскимъ, направлення, котре знайшло свой высказъ въ непечатаній его статьи „Ausnahmestand in Galizien“. Коли дальше зважити, что въ томъ самѣмъ часѣ появляеся справа гинлицка, то легко прїйти до пересвѣдченія, что все выше означеній средства змѣрляти до одной цѣли, збодно съ тою задачею, яку вытычивъ собѣ комитетъ петербургскій. Цѣла акція мала на цѣли пропаганду панславистичну, котра була вымѣрена передовсьмъ на побуренье жителей а въ дальшій консеквенціи мала на цѣли войну домашню и спровадити небезпечность для державы изъ внѣ.

Мотивуючи той поглядъ, підноситъ прокураторъ, що матеріалъ достаточный въ часѣ свѣдѣнія и розправы не представляе може знаменъ гогового чину, але обжалованье значае лишь поднѣяте чину пригтовляющаго. При кожѣмъ иншѣмъ злочинствѣ есть вымаганный чинъ додатный, потрѣбно факту довершеного; але при злочинствѣ головной зрады выстане лишь поднѣяте чинностей пригтовляющихъ безъ додатного дѣланія. Ба, прокураторъ зазначае и те, что не открито еще чинѣвъ змѣрляющихъ просто до цѣли, во часно запобѣжно ширенюся тои їди, тои пропаганды. Але прокураторъ уважае несомнѣною рѣчею, что сама стычность съ Милославомъ Добр. кидаетъ тяжке подѣзрѣнье на каждого обжалованого.

Потѣмъ прокураторъ перейшовъ до розбору чинностей каждого обжалованого. Почавъ зь о. Ник. Огоновского. Личность и способѣ обороны того обжалованого будять симпатію. Минувшость его безъ змазы. Численній свѣдѣцтва стверджують его лояльность и взорцѣе поведѣние. Мимо того въ послѣднихъ часахъ станувавъ днѣ яко редакторъ „Родимый Листокъ“, жаль оказати, въ радахъ панславистѣвъ. Вправдѣ въ той часописи не достережено выдатной тенденціи панславистичной, але обжалювано обставиною есть вже самъ фактъ, що о. Наумовичъ въ своей „Науцѣ“ ставитъ „Родимый Листокъ“ на рѣвнѣ съ „Проломомъ“ и „Словомъ“. Надто появляеся въ той часописи въ послѣднихъ часахъ етишокъ гогорачій богато о „Воскресеніи Руси“ и то въ дусѣ больше означеній въ актѣ обжалованія. А що о. Огон. переняеся духомъ панславистичнымъ, выплывае зь факту, что его отѣдае Милославъ Добр. Цѣла та визита есть загадочною и дае много о собѣ думати. Прїѣздитъ до Черновца чоловікъ чужій, незнакомый; злогоущее до о. Огон. и не глядячи на его социальне становище, зывае его, чтобы бувъ ему чичерономъ. Милославъ мусѣвъ отже бути вже певнымъ, что въ о. Огон. знаиде чоловіка, котрый легко подастеся его намѣрѣнямъ. Надто о. Огоновского компрометируютъ

листы писаніи до него Милославомъ зь Петербурга черезъ Ольгу Грабаръ. Такіи листѣвъ було пять, а трудно прїисутити, чтобы все трактували о дебитѣ почтовѣмъ, якъ се удержуе обжалованный. Обставина, что не знаидено у него жадныхъ иншихъ компрометирующихъ листѣвъ, якъ такожъ що не можна було дослѣдити, чи высылае листы до Грабаревой а взглядно до Милослава Добр., — доказуе лишь, что о. Огоновскій, у котрого знаидено сотки листѣвъ неввинного содержания, бувъ осторожный и нищивъ листы, котріи могли его компрометувати.

Що до Трѣмбицкого, то оцѣненые тои личности прокураторъ полишуе судіямъ присяжнымъ; Трѣмбицкій бувъ акторомъ, учителемъ школы народныхъ а оттакъ редакторомъ „Прїятеля Дѣтей“. Трѣмбицкого охарактеризувавъ инспекторъ полиціи коломыйской, п. Веръ, назвавши его „займымъ москалемъ“, охарактеризувавъ его такожъ Чернишевъ збзнавши, що хвалѣвъ передъ нимъ отношенія російскіи. Трѣмбицкого выбравъ собѣ Милославъ Д. за порождоу Маркова, якъ свѣдѣчать листы Маркова писаніи до Трѣмбицкого. Такожъ застановляють подрѣбности подорожи Милослава Д. до Коломыѣ. Прїѣздитъ до того мѣста, не застае Трѣмбицкого дома; лишае для него билетъ Маркова и 5 зр. на подорожѣ до Станиславова. Трѣмбицкого не зразила тая некрѣчность; бере пятку и ѣде до Станиславова. Стрѣчаеся ту съ Милославомъ и замѣсть залагодити разаръ справу мнимого свѣдѣнія социалистѣвъ, ѣде съ Милославомъ ажъ до Львова. Трудно прїисутити, чтобы до заключенія умыи о доносы въ справѣ социалистѣвъ потрѣбно было ажъ кілька годинъ. Самъ Трѣмбицкій признае, что факта тѣ выданыся ему чудными; еще больше чуднее фактомъ, что побиравъ мѣсячно по 25 зр. за те, что нѣчого не писавъ о социалистахъ. Много дае о собѣ думати такожъ та обставина, что Трѣмбицкій пересылае свои корреспонденціи до Милослава черезъ Франциского. Дальшю познакою промывляющаю противъ него, есть фактъ, что подчасъ ревизіи ховавъ потатку, въ котрій булѣ записаній адресы Милослава Добр., Франциского и другихъ. Не треба дивуватися, что не знаидено у него писемъ компрометирующихъ. Знаючи о переведенныхъ вже ревизіяхъ, пониживъ всякіи слѣды. Але компрометуе его въ высѣкой степени листъ высланный зь вязницѣ до Милослава Д. тайною дорогою. Тѣи обставины показують, что Трѣмбицкій бувъ агитаторомъ политичнымъ Милослава Добр., а радше панславистичного комитету.

Перейшовши до Ничая прокураторъ підноситъ на подѣставѣ звѣстныхъ реліцій, що се чоловікъ пезвичайно осторожный; заслонюющіи покорою и улягостею, умѣе змылити слѣды. Ничай бувъ найперше сушентомъ гимназіальнымъ, а потѣмъ станувавъ на чолѣ бурсы им. св. Николая. Знаючи его ближе, называють „его москалемъ“. Выслаеъ два листы до Кіева, а годѣ увѣрити, чтобы тѣ листы были высланы въ справѣ пересылки гербаты; вѣльно радше прїискувати, что были писаніи до тамошного комитету панславистичного. И до него зголосився Милославъ Добр. съ предложеніемъ, чтобы доносилъ ему о руху социалистѣвъ; обжалованный откинувъ тое предложеніе, але згодився на писанье образковъ зь жита сѣльского людю. Се толкованье не заслугуе на вѣру; належитъ радше прїисутити, что прїнявъ оферту и гонораръ, промовлае за тымъ обставина, что днѣ 9 падолиста и 13 сѣчня одержавъ отъ Милослава листы черезъ Грабареву. Колибъ отже не бувъ прїнявъ предложенія, то корреспонденція будабъ злишною. Компрометируютъ его такожъ слова его жены, высказаніи въ хвилѣ арештованія: „Я казала тобѣ, чтобы ты не вдавался“...

На вечернѣмъ засѣданю прокураторъ перейшовъ до прочихъ обжалованныхъ.

Володимиръ Наумовичъ, выхованный въ липей московскѣмъ, а надто вже яко сынъ о. Наумовича, переняеся идеями панславистичными. Скончивши науки гимназіальній днѣ замѣсть вступити на дорогу честной праці, выбирае собѣ, якъ самъ каже „дорогу дипломатичну“ и стаеся шѣгуномъ. Подчасъ побыту Милослава Добр. въ Скалатѣ Володим. бувъ въ дома. Тамъ мусѣли они ближе порозумѣтисъ, бо не знати для якои причины, по выѣздѣ Милослава ѣде за нимъ Володимиръ до Чертежа, где заставъ Милослава, Маркова и Будиловича, члена комитету панславистичного. Милославъ прїобѣще ему выробити стипендію въ Россіи, а тымчасомъ платитъ ему по 50 рубл. мѣсячно. Зь Чертежа вертае Володимиръ до Скалату, запевне щобъ здати справу своему отцеві, а зь отти выѣздитъ до Вѣдны и зѣбѣдае заравъ Милословни свою адресу. Кожного мусѣтъ застановити невѣрѣдостойность обороны Володимира. Мавъ днѣ свѣдѣнія нигилистѣвъ, днѣ — чоловікъ молодой, немающій зовсѣмъ жадныхъ отношенъ у Вѣдні, незнающій людей. Самъ впрѣчѣ признае, что не квалификуеся до тои чинности и що она ему була огадна. Покидае отже те занятые, але за щожъ побиравъ мѣсячно 50 рублѣвъ? Розбираючи подрѣбно содержанье звѣстныхъ корреспонденціи мѣжъ Володимиромъ Наум. а Милославомъ Добр., прїиходитъ прокураторъ до внесенія, что кнѣта 50 рублѣвъ, яку побиравъ Володимиръ, була властивою призначею для о. Ивана Наумовича. Володимиръ же бувъ лишь парваномъ. Яко обтяжающа обставину підноситъ прокураторъ такожъ хитке, неясне и суперечне толкованье Володимира подчасъ свѣдѣства. Бувъ днѣ такожъ посередникомъ въ корреспонденціи мѣжъ Милославомъ Д. а Мазуромъ.

Перейшовши до Ольги Грабаръ, прокураторъ зазначае, что она позѣставала на ласѣхъ отца, котрый удержувавъ такожъ ея мужа, бо

муж еи зъ причины злочинства сповненого въ Угорщинѣ утѣкъ до Россіи. Найбѣзпѣвѣйшимъ мѣстою побѣты для неѣ бувъ Чертежи; мимо того она переносится на мешкане до Львова; бо еи побѣты во Львовѣ бувъ необходимый зъ уваги, що она мала бути посередницею въ корреспонденціи. Годѣ припускати, чтобы она не знала содержания корреспонденціи Мирослава до другихъ лицъ. Она предѣл отворювала все листы и пересылала ихъ дальше. Она выбѣдила до Россіи нѣбы отъѣдати свои дѣти; була навѣтъ у брата въ Петербургѣ. Тамъ мусѣли уложити якусь програму, бо небавомъ по той визитѣ прѣхавъ Мирославъ до Галичины. Въ вересни мин. року пробувала въ Чертежи рѣвночасно съ Марковымъ, Будиловичемъ, Вол. Наумовичемъ. Уже тогда прѣшли на еи руки листы зъ Скалату до Вол. Наумовича а надто ильте листѣвъ Мазура до Мирослава. Она безперечно ихъ читала и познала ихъ содержание. Знала отже, що есть посередницею въ корреспонденціи проступиной. Годѣ припускати, чтобы такъ образованой особѣ не впадо въ очи, дячего уживають еи посередництва, дячего листы не идуть просто на адресу дотычныхъ лицъ. Невытолкуваній суть такожъ поводи, задыа якихъ зѣбѣхала она на постоянный побѣты до Львова; отношене еи съ бѣтѣкомъ было холодне. Тожъ очевидно прѣхала лишь на то, чтобы посередничити въ корреспонденціи. И дѣйство отъ хвилѣ еи прѣѣду розпочинаеся дуже оживлена корреспонденція. Отъ 9 падолиста до кѣнца отѣчя высылала въ загалѣ 107 листѣвъ до Россіи, зъ тыхъ 38 до Мирослава; а дѣстала зъ Россіи 37 листѣвъ. Тая оживлена корреспонденція дае о собѣ много мыслити, тымъ болѣе коли знаємо, що Грабарева разумѣла значене таемничихъ знаковъ. Она знала, що се значить знакъ „2 S. W.“, що значить скорочено слово „Черн.“ и т. под. Прокураторъ разбирае дальше подробно содержание всехъ зѣбѣтѣныхъ листѣвъ найденныхъ у Ольги Гр., интерпретуетъ ихъ и подноситъ загадочне поведене еи при ревизіи. Она усилювала спалити лишь листы отъ Мирослава, а полишила цѣлымъ жмѣтѣ листѣвъ невинного содержания. Прокураторъ кладе головный натискъ на тую обставину, що Грабарева не хотѣла пояснити содержания тыхъ листѣвъ, але всяко выкручивалася. Найбѣзпѣвѣйшимъ для обжалована есть контентъ листу, написаный Грабареву найбѣзпѣвѣйшимъ до о. Ивана Наумовича. Обжалована не хоче пояснити содержания того письма. Корреспондента такожъ съ о. Терлецкимъ, котрый бодай чи не бувъ такожъ посередникомъ въ пересылкѣ листѣвъ до Мирослава. Подозрѣніемъ есть такожъ фактъ, що знайдено у неѣ листы о. Андрейчука и о. Книгинича, трактуячѣ о фортификаціяхъ залѣщичихъ; обжалована что до тыхъ листѣвъ а именно что до спосѣбу, въ лѣкѣ они знайдены въ еи посѣданю, починала зѣзнана суперечни съ зѣзнанями о. Наумовича и Маркова. Надто компромитуетъ еи фактъ, що высылала Трембичку по 25 р. мѣсячно, дальше, що о выводу въ Галичину донесла о. Терлецкому еще передъ тымъ, заки той выпадокъ бувъ зѣбѣтѣнъ гр. к. коноисторіи; компромитуетъ еи наконецъ листъ Мирослава, подаючѣй спѣсѣбъ, якъ мае толкуватися передъ судомъ.

Прокураторъ перейшовъ до Венедикта П. о. Пляцанского (неприсутного въ сали). Передъ сѣмъ подѣлѣ зѣбѣтѣну програму „Слова“ въ р. 1866; въ дѣстѣ той програмы Пляцанскій редагувавъ свою газету. Найтяжѣйшѣй закидъ прокуратора противъ Пляцанского есть статія о. Стефановича въ „Словѣ“. Прокураторъ разбирае содержание той статіи, свѣдѣчаючѣ о характерѣ, мнѣшности и политическомъ поведѣніи Пляцанского. Онъ побиравъ зъ Россіи субвенціи, выѣздивъ що року до Россіи и то въ зимѣ, отже не для прѣятности, аѣ для отудій. Выѣзды тѣ были все таемничѣ. Онъ не бувъ въ станѣ выказати, на якѣ цѣли побиравъ зъ Россіи грошѣ черезъ львовску філію банку для торговлѣ и промыслу. Противъ Пляцанского промовляе такожъ свѣдоцтво Макушева. Дальшимъ доказомъ его вины суть численнѣйшіи статіи въ „Словѣ“ (тѣ статіи прокураторъ наводитъ и интерпретуетъ). Що тенденціи „Слова“ были шкѣдливы, свѣдѣчатъ куренды гр. к. коноисторіи. Оборона его, що „Слово“ не было конфисковано, отже статіи въ „Словѣ“ не были карыдостойны, не выдержѣе критики, бо статіи тѣ были „мистеріо“ писанѣ, а за тенденціи, хочѣбы и найвыразѣйше писанѣ, конфискувати не можна. Дальше подноситъ прокураторъ статіи и корреспонденціи знайдены у Пляцанского, а компромитуючѣй его о стѣбѣ, что свѣдѣчатъ о тенденціяхъ того письма. Компромитуютъ его дальше зношеніи съ Мазуромъ, о. Терлецкимъ, Леонтьеву-Левичукомъ, о. Цыбыкомъ, якѣ зѣбѣтѣны панславистами. Дальше промовляють противъ него зѣбѣтѣны выпадки въ Збаражѣ и въ Галичинахъ, въ котрыхъ бравъ зѣбѣтѣну участь. Обтяжѣють его зношеніи съ Мирославомъ и Адольфомъ Добр., а дальше ѣзда до Петербурга; пожичка 10 рубѣѣвъ у Мирослава Добр. въ Петербургѣ. Пляцанскій не може такожъ вытолковать содержания гдѣкихъ корреспонденціи зъ Россіи и знаныхъ листѣвъ зъ Мезе-Либорчѣ. Впадае такожъ въ очи, что редакціи „Слова“ була мѣстою збору всехъ особѣ прѣзидѣнчѣхъ зъ Россіи, якѣ прим. Соколова и др. Пляцанскій, побѣла представлѣния прокуратора, бравъ выдѣтѣну участь въ выпадку галичѣкомъ и тымъ самымъ замаркувавъ не лишь свое становище религіѣне, але такожъ — и то переважно — политичне.

Оттакъ прокураторъ перейшовъ до Юсѣфа Маркова и розбравъ еи дѣяльність отъ 1868 року. Уже якѣ ученикъ ширѣвъ тенденціи панславистичнѣй. Прибувши до Львова вступивъ въ редакцію „Слова“ и перенявъ програму зъ 1866 р. Самъ пише до о. Головацкого, что есть

„москалемъ“, а до о. Наумовича, что есть „широ православнымъ“. Признае самъ, что есть „панславистомъ федералистомъ“. Безъ фондѣвъ закладае письма „Проломъ“ и „Вѣче“, часописи велими радикальнѣй. Прокураторъ обговорюе обширѣйше тенденціи тыхъ часописей; въ одномъ роцѣ конфисковано ихъ 13 разѣвъ, переважно за побѣуроване, противъ народности польской и противъ жидѣвъ. Самъ Марковъ признае, что политика минимого утиску змущуе одну часть Русинѣвъ вступити въ ряды социалистѣвъ, а другую оглядѣтися на Россію; самъ признае, что громадне переходѣе жителей на православіе есть для Австріи небезпечне, а мимо то пропагуе въ своихъ письмахъ все тѣ идеѣ. Оттакъ вычислае прокураторъ все познѣки промовляючѣй противъ Маркова, близшѣй зношеніи съ Адольфомъ Добр., о. Наумовичемъ, Мазуромъ, Мирославомъ Добр. и съ Трембичкикомъ. Дальше прокураторъ интерпретуетъ все листы, корреспонденціи и рукописи знайдены у Маркова; обговорюе зношене его съ Соколовымъ; зѣбѣтѣну корреспонденцію въ справѣ залѣщичихъ фортификаціи; подноситъ велику вагу таемничого листу о. Андрейчука, зазначае съ натискомъ фактъ, что той листъ разомъ съ листомъ о. Книгиничакого знайдены невытолкованнымъ спѣсѣбомъ въ посѣданю Ольги Грабарѣ; подноситъ суперечности мѣжѣ толкованьемъ Маркова, о. Наумовича, Грабаревы и Адольфа Добрянского въ справѣ тыхъ листѣвъ и приходѣтъ до вынесѣя, что ходило тутъ дѣйствѣно о шпиговане въ мыслѣ §. 58 зак. кар. Дальше подноситъ прокураторъ гдѣякіи знаніи крайнихъ статіи „Пролома“, котри мають свѣдѣтити о его тенденціяхъ и наміреняхъ.

На томъ закончено засѣдане о 10 годѣнѣ въ ночи.

Трійцѣть другій день розправы — среда дня 26 липѣя.

Дальшіи выводы прокуратора.

Теперь переходжу до особы обжалованого Адольфа Добрянского. Есть се безперечно человекъ образованный, дѣяльнѣй и необычайнѣй интеллигентнѣй. Давѣйше заховуваеся льовляно. Доказомъ сего суть численнѣй похвалы, тутъ отчитанѣй и отзнаки. Але коли въ 60-тыхъ рокахъ послѣдѣвали змѣны въ устрою монархіи, змѣнялся такожъ его переконаніи. Зѣ патриоты ставъ врагомъ Австріи. Уже его парламентарна бѣсѣда зъ р. 1861 обѣщана печатно, свѣдѣтитъ, что бувъ неумолимымъ врагомъ дуалистичного устрою. Уже тогда, обороняючи Русинѣвъ, высказавъ грозѣбу — грозѣвъ марю панславизму. Якося не мѣгъ погодѣтитъ съ дуалистичнымъ устроємъ, усунувъ отъ державной службы и оубѣвъ въ Чертежи. Его дѣяльність зъ той эпохи найдѣсѣдѣйше характеризуетъ рескриптъ президента министровъ Г. Е. гр. Тиссы. Сей рескриптъ тутъ читано въ цѣломъ его повнѣтѣ и обговорюванѣй, тожъ не потребуе теперь на ново повторѣти тамъ же заключѣныхъ данныхъ. Поднесу лишь одно, что въ томъ рескриптѣ названо А. Добрянского „платнымъ агентомъ руссѣйскимъ“. Сей фактъ старався А. Добр. тымъ ослабити, что свой маєтокъ выносивъ теперь 260.000 зр. узбиравъ собѣ зъ пенсіи, діѣтъ и ремунерациі. Сему однакъ годѣ дати вѣру. Не знаю урядника, чтобы мѣгъ собѣ зъ пенсіи узбирати такъ значный маєтокъ, маючи при томъ еще численну родину. Були се радше грошѣ зъ иного жерела — на цѣли панславистичной агитаціи. Впрочѣмъ самъ обжалованный признаѣтъ, что есть панславистомъ и прихильникомъ православия. Се подтверджуе такожъ тымъ фактомъ, что А. Д. стоявъ въ отношеняхъ съ Самаринѣмъ, о. Раевскимъ и о. Раковскимъ. А найхарактеристичнѣйше, что навѣтъ входивъ въ тѣснѣу звѣзъ съ такимъ Мазуромъ, якъ се показуе его листъ зъ 2 сѣчня 1879. Онъ, свѣдѣтѣникъ двору, человекъ высокого образования, пхѣдитъ въ сердечну дружбу съ человекомъ, якъ мы бачили, дуже низко образованнымъ, бо есть се дуже добре орудіе для пропаганды, межѣ простымъ народомъ. А. Добрянскій старався отняти сему листови правдиве его значене, хотѣвъ предѣлати сей листъ якѣ морально-религіѣне озвѣщене. Але се было на дармо. Атжежъ зъ нотатокъ Мазура выплывае, что онъ зрозумѣвъ сей листъ зовсѣмъ никакше; онъ вычитавъ зъ сего листу пророцтво воскрешѣния Руси на Великденъ р. 1879. Навѣтъ и. Яновска, женщина, что не розумѣеся на политичѣ, порозумѣла, что сей листъ може окомпромитувати Мазура. Сей листъ се не религіѣно моральне озвѣщене, — се политична програма выдана начальникомъ провокаціѣному агенту. Добрянскій, цѣлкомъ отданный справѣ руссѣйского панславизму политичного, высылаетъ сына своего до Россіи, а самъ въ вересни м. р. зѣѣздитъ до Львова. Однакъ уже передъ тымъ побувавъ его сынъ въ Галичинѣ, приготувавъ теренъ, набравъ для справы агентѣвъ, дѣлаючѣхъ на провинціи. Ал. Добр. прѣхавъ до Львова, чтобы стати на чолѣ агитаціи. Якъ зѣзнавъ Марковъ, — дѣлавъ онъ все, чтобы обняти проводъ руской партіи. И справѣ зарѣвъ въ першѣй хвилѣ зайнявъ дуже замѣтне становище. Его выбраѣно предѣсѣдѣлемъ „Касина“; самъ ревно займаея справою фузіи дневничѣвъ, отѣдѣе выдатнѣйшѣй личности, прѣймае численнѣй визиты; около него громадѣтся все, что нынѣ засѣдають на лѣвѣ обжалованныхъ; онъ прѣймае у себе высланиковъ петербургского комитета якѣ пр. Соколова; его домъ стае зборищемъ; онъ починае вливати на молодѣѣѣ и прѣязнѣтъ съ ак. Лаголю — тымъ, якъ сказавъ Марковъ — Петромъ зъ Амѣнѣ. Однимъ словомъ: дѣлавъ съ повною свѣдомостою и бувъ о всехъ цѣляхъ агитаціи точно

поинформованный. Акція, яку розвинувъ его сынъ Мир., була черезъ него поширена, а кто знае, чи не бувъ онъ навѣтъ касіеромъ цѣлого сѣрпсѣяненія. Рѣвножъ интересовалъ сѣрпую Залѣщичѣ и Гнилячокѣ. Доказомъ сего есть его статія п. з. Ausnahmzustand in Galizien. Въ той статіи грозѣвъ, что русскіи людѣ ведены инстинктомъ и подѣоченѣй забурѣнями на полудни може хопѣтитъ всякихъ ередѣтъ; дальше въ той статіи предвидѣувавъ заграничну интервенцію, а наконецъ самъ надаѣвъ такъ велику вагу православію и переходѣи Гнилицѣи громады на шазму. Все тѣ дѣла доказуѣтъ, что А. Добрянскій гравитувавъ до православия и руссѣйского панславизму политичного. Тожъ сподѣюся, что вы, панове присяжнѣй, цѣтвердите перше головне пытане що до его особы.

Оттакъ переходѣтъ прокураторъ до особы о. Ивана Наумовича. Якъ на Уграхъ А. Добрянскій, такъ въ Галичинѣ о. Наумовичъ становѣтъ на чолѣ той горстки Русинѣвъ, что симпатизуютъ съ Россією. О. Наумовичъ бувъ давѣйше зъ переконанѣи Полякомъ; доперва отъ р. 1848, отъ той мамотно хвилѣ на залѣщичѣкомъ мѣстѣ, коли русскій селянинъ скинувъ ему зъ головы конфедѣратку, ставъ онъ Русинѣмъ, а вже значно позѣйше москаѣфилѣмъ. Якѣ католицѣй священникъ, замѣтъ проповѣдувати любовь, сѣе незгѣду. Самъ признае, что есть панславистъ, але лишь панславистъ австрѣйскій! Тымъ часомъ факта показуѣтъ, что есть панславистомъ руссѣйскимъ. Якѣ такій заявивъ своими зношеніи съ руссѣйскими панславистами, а оттакъ своего, тутъ отчитаноу статію въ „Славянскѣмъ Сборникѣ“. Переслухѣй тутъ свѣдѣки подалѣ, яка була дѣяльність о. Наумовича межѣ народамъ. Ото свѣдѣки Васарабоничъ, жанд. Ковальскій, Весоловскій и другіи зѣзнали, что отъ 8 лѣтъ, отъ коли о. Наумовичъ наставъ въ Скалатѣ, занавула незгѣда межѣ Русинами а Поляками; тожъ само подалѣ тѣ свѣдѣки якѣ и власти, что о. Наумовичъ на кожѣмъ кроцѣ заявляѣя якѣ прихильникъ Россіи. Свѣдѣчатъ о томъ такожъ его письма и брошюры. Прокураторъ интерпретуетъ „Катихизмъ“ и „Посланикъ Владимира“, где тенденціи о. Наумовича суть ясно высказанѣ; укажуе дальше, якими ередѣтѣми дѣлавъ онъ на народѣ подѣвъ взглядамъ религіѣнымъ и политичнымъ, згадае о зѣбѣтѣй статіи подѣвъ заг. „Клеветникѣмъ восточной церкви“ и о листѣ писанѣмъ до Авдиковского, въ котромъ каже, что тоу розправѣ выкликае борѣбу à la Huss. Зѣ иншихъ знаныхъ письмѣ о. Наумовича выказуе прокураторъ, что обжалованный бувъ противникомъ примѣта паны, противникомъ униі, а за те выхвалювавъ православну церковь и ширѣвъ ересь. Наводѣтъ, что Залускому дораджувѣвъ принѣти православіе, бо лучше есть исповѣдѣникамъ сѣи вѣры. Дальше разбирае листъ о. Наумовича зъ 14 мая 1881 писаный до Мазура, по чѣмъ представляе звѣзъ, заходячу мѣжѣ о. Наумовичемъ, Мазуромъ и А. Добрянскимъ. Звѣзъ тая може каждого удивляти. Подѣчасъ коли одинъ проводѣтъ А. Добрянскій, пишучи до Мазура, ставѣтъ рѣжнѣй гороскопы, другіи проводѣтъ, о. Наумовичъ, въ листѣ до того самого Мазура говоритъ „о великой идеѣ, о ширѣно пропаганды, о подорожѣ до Москвы“. Дальше прокураторъ разбирае отношеніи о. Наумовича съ Мирославомъ Добрянскимъ и его отѣмѣ. Обжалованный знаѣвъ такожъ безсѣмѣнно, якѣ зношеніи лѣчатъ его сына Володимира съ Мирославомъ Добр. и правдоподобно користуваея тымъ 50 рублями, котри Мирославъ надѣсылѣвъ Володимиру за минѣ слѣдѣжене нигилистѣвъ. Прокураторъ обговорюе дальше задуману подорожѣ о. Наумовича до Варшавы. Дѣвна рѣчь, что власне въ томъ самѣ часѣ выбирѣваеся до Варшавы Пляцанскій зѣ Львова и Мирославъ Добр. зъ Петербурга, а все обжалованный пишѣтъ до себе о той подорожѣ, якѣ о рѣчи важной. Оцѣнюе дальше прокураторъ дѣяльність о. Наумовича на поли дѣвничѣкарѣкомъ въ направлѣноу панславистичнѣмъ. Якъ шкѣдливу выплѣнула та агитаціи на людѣ, доказомъ того зѣбѣтѣнѣй поголокѣи розсѣванѣй въ тамтѣхъ сторонахъ о заборѣ Галичины черезъ Россію и т. п. Оттакъ разбирае прокураторъ дуже подробно дѣяльність о. Наумовича на поли церковнѣмъ. Бажавъ онъ для Галичины зѣстати тымъ, чимъ бувъ для Холмщины о. Понель. На доказъ того наводитъ знаніи моменты въ справѣ задуманой апостазіи Збаража и Гниличанѣ. Все тѣ дѣла разомъ взявши, стремѣли до одной цѣли: а було то приготуванѣе терену подѣвъ будучѣй заборѣ, було то религіѣне и политичне злѣчене Руси зъ Россією въ будущности. Прокураторъ кѣнчатъ цитатами зъ письма о. Наумовича писаного дня 31 марта о. р. зъ вѣзничѣи до жѣнки. Тымъ письмомъ выдаѣвъ о. Наумовичъ самъ на себе вырокъ засуджующій.

Вконѣцъ разбираѣтъ прокураторъ зѣбѣтѣнѣй дѣла Залуского и Шпундера. Переважно задержѣае при Залускомъ и знаныхъ его дѣлахъ. Якѣ агитаторъ выступѣвъ такъ въ Збаражѣ, якѣ въ Гниличкахъ. Робѣвъ онъ подѣвъ выговорѣмъ о. Наумовича, ненѣдобно отже приутоити, чтобы не бувъ вѣасмѣненнѣй въ остатѣи цѣли и замѣры, что становѣтъ злочинствоу головной зѣрады. То само относится и до Шпундера.

Розѣбравши еще подробно законнѣй знамена злочинствау головной зѣрады, такъ закончивъ прокураторъ свой выводъ:

„Зѣ перебѣгу цѣлои отѣсен розправы переконались вы, панове, что обжалованный майже безъ вынѣятку накинѣулся австрѣйско-угорскимъ Русинамъ на протекторѣвъ, проводѣровъ, спѣсѣтѣльѣвъ, и обрали дорогу — головной зѣрады! Мимо того мають они еще отѣагу говорити о патриотизмѣ, о льовляности, о глубокомъ переконанѣи внутрѣшнѣмъ, яке будѣтобы було для нихъ директивоу.

Пытаю каждого честного австрѣйского Русина-патриота: „Кѣлибъ навѣтъ существовало у насъ такъ зване руске пытане, чи тою дорогою, яку обрали обжалованный, годѣто проступѣти до еи розвѣзѣны?“

Боротѣся за права народнѣй — се обовѣзѣтъ каждого патриота, но треба борѣтѣся хочѣбы навѣтъ зъ стороны оппозиціи — оружіемъ ѣтѣвѣдѣнымъ!

Любовѣ повинна проводити; любовь до народу, до религіи и церкви, до монархіи и еи ѣднѣцѣльности. Сторонництво може борѣтѣся съ сторонництвомъ, але нѣколи коштомъ цѣлои державы.

Згода и любовь повиннѣй бути покликѣмъ и до нихъ то стремѣти треба въ рамкахъ зазначѣныхъ закономъ.

Але — якѣ обжалованный — ѣѣти незгѣду и ненавѣсть помѣжѣ станами, помѣжѣ шляхтои и людомъ, мѣжѣ народностями т. е. рускою, польскою, нѣмецкою та угорскою, помѣжѣ религіѣями и вѣроисповѣданіи, мѣжѣ посѣдаючими и непѣсѣдаючими, зѣвертѣти людѣ на дорогу социализму, будѣти въ нѣмъ злѣ инстинкты, се не веде до цѣли, хѣба на лѣву обжалованныхъ, хѣба до засудѣния черезъ тыхъ, что честно думаютъ, черѣзъ справѣдѣсныхъ патриѣтовъ.

А щѣжъ доперва сказати, коли цѣле те стремлѣние оперѣте на подѣмѣ заграничного, такъ дуже ворожѣоу нашѣи монархіи товариства руссѣйскихъ политичныхъ панславистѣвъ? Таке поступованѣе есть безперечно зѣрадоу супрѣтивъ народу, супрѣтивъ церкви народной, супрѣтивъ монархіи цѣлои!

Вы, панове, покажете вашимъ вердиктомъ засуджующимъ, что дорога, яку обжалованный обрали и нею дальше ишли, есть дорожѣоу злочинства, а властивоу дорожѣоу ведучѣоу до цѣли есть просѣѣта люду въ ширѣи патриѣтичнѣмъ дѣсѣ, подѣсенѣе добротѣу его, оборѣна народнѣхъ правъ на мѣсѣи вѣзѣанѣмъ законами.

На той дорожѣ все оправданѣй жадаѣя народнѣй, знайдѣтъ певно послухъ. На той дорожѣ знаѣдѣея певно цѣлымъ клѣръ русскій и интеллигенціи досѣ незѣражена трутиною политичного руссѣйского панславизму.

Caveant praetores! Политичнѣй панславизмъ руссѣйскій стукѣтѣтъ! Кто разѣ сильнѣйше о бѣрамы и границѣи нашѣи монархіи.

Промова адво. д-ра Лубиньского.

Коли я становѣтъ въ рядѣ защитѣниковъ въ сѣй справѣ, гдѣякіи рѣжнѣе старѣлися пояснити собѣ се мое выступлѣние, а коротко глядѣи або нерозумѣючѣй рѣчи старѣлися навѣтъ выставити мою тутъ працю въ свѣтлѣ для мене некористѣнѣмъ. Однакъ я не зѣважавъ и не зѣважаю на такѣй голоѣе, такъ якъ по мойѣ думцѣ, кожѣй Полякъ повинѣтъ кожѣу свою працю повертѣти на користѣ святѣи нашѣи справы и неперѣдавѣныхъ нашихъ правъ и ставѣти всею, где толькѣо може бути бѣсѣда о справѣ польскѣй и то хотѣбы толькѣо о справѣ краѣвой; а позѣякъ нынѣшѣна справа тѣсно съ нашою справою вяжѣеся и глубоко въ нашѣй краѣвой ѣтношеніи вѣникае, — тожъ зрозумѣе кожѣй, что забираючи голоѣе зъ той трибуны и засѣдаючи тутъ такъ довѣй часѣ, спѣвнѣвъ я обовѣзѣтъ патриѣтичнѣй. Скрѣне есть мое становище въ гѣерархіи сѣубѣлнѣи, та — трибуна, зъ котрой говорѣу, надае ему велику поѣвагу, бо въ процесѣхъ политичныхъ трибуна защитѣника подобна до трибуны парламентарной съ тою рѣжнѣцею, что въ парламентѣ могутъ заѣирати голоѣе прѣстрасти и уперѣдѣна партійнѣй, — а зѣ ѣтѣс повинна промовѣти одна холодна розѣва, беззѣглядѣна правда и безпрѣстрастѣе оцѣненѣе предметѣу розправы.

Зѣ колькохъ сторонѣй подѣнесѣно закиды дуже тяжѣй противъ подѣсудѣныхъ, они самѣ высказѣли тутъ гдѣякіи переконанѣи, съ котрыми я просто не годѣжуся и котри я все побѣрѣувавъ и побѣрѣуваѣи буду, хотѣ черезъ те не видѣу еще въ подѣсудѣныхъ злочинцѣхъ. Але толькѣо людѣ иншихъ переконанѣи политичныхъ або помиляючихся, — гдѣякіи такъ еи симпатичнѣй подробѣности показѣли въ той справѣ, п. прокураторъ такъ черно змѣловѣвъ моихъ клѣнтѣвъ, что абы спѣвнѣти мою задачу, которѣ я собѣ поставѣвъ, с. е. выѣсѣтити зъ того мѣсѣа беззѣглядѣну правду, треба мати задыа згадѣныхъ что йно обставѣны дуже много цѣвильной ѣдаѣи.

Я еи маю, але се еще тутъ не выстане, бо высказанѣе беззѣглядѣноу правды буде мене немѣлымъ чи то для сѣи чи для другой стороны — и для того нѣмъ пристуѣнуло до подробѣныхъ выѣводовъ въ оборѣвъ моихъ клѣнтѣвъ мушу зверѣнутѣся передѣвѣмъ до тебе высокопѣважнѣй пѣне предѣсѣдѣтелю и просѣти тебе о свободѣ слова, свободу высказѣния правды и свободу розгѣяненѣи довѣдѣтѣныхъ нашихъ ѣтношенѣй краѣвыхъ, что на нынѣшнѣу справѣ зложѣлися и котрыхъ наслѣдѣкомъ есть цѣла еи справа. Кожѣй выпадѣкъ политичнѣй есть наслѣдѣкомъ причинѣи, на разѣ часѣмъ недѣстерѣжимыхъ, котри не разѣ выѣяснѣе аѣ истѣрѣя, сѣй судѣи неоѣхѣибыи такѣихъ выпадѣковъ; а чтобы пояснити причинѣи нынѣшнѣи тутъ справы и заглянути глубѣше до истѣрѣи минѣвшихъ лѣтъ, легко зрозумѣти, что свобѣда менѣе потрібѣна. Вѣправѣ, въ току цѣлои розправы, не була наша оборѣна ѣмѣжѣуваѣна, волю наѣмъ було высказѣти все, коли йно тримѣлисьмы формы приписанѣи уставѣоу, порядкомъ рѣчи и вѣажѣнѣстоу справы. Але хѣвила, въ котрой защитѣникъ заѣирае голоѣе, есть для него и для подѣсудѣныхъ дуже важна, кожѣй зъ насъ радѣ бы свою задачу якѣ найлѣйше спѣвнѣти, — крѣмъ того справа еи така, что будѣти найрѣжнѣйшѣй чувѣства въ нашихъ сѣрцѣяхъ. Тожъ позволю, Вы. п. предѣ-

свідателю, ласкаво простити коли під натиском так рожнів чувств і при сповнюваному так тяжкому обов'язку гдеколи слово не відповідає мислі, або форма не буде відповідною і прийми запевненіє що, що небудь скажу, скажу без всяких лихих зам'ясов, выскажу виправд' сміло мою погляд і переконання, однакж зовсім без волі кого небудь доткнути або вийти по за значену мені моїм урядом границю.

Отже розглянемося, як вийде сказав я, в причинах догледітих, що викликали нийшну справу. — Справа ся дотикає трох сторін: Поляків, Русинів і ракуської держави; — отже треба розглянути в причинах як з тих трох сторін до того процесу довели, а коли сей процес вже раз підняв карному трибуналові, тож яно, що єли причини сї довели аж до таких похибок, що аж п. прокуратор державний мусів выступити, причини, о котрых говорить буду, коряться в похибках провинених сими трома сторонами. Здаєсь мені, що нема в том нічого злого, коли розомотимо ті похиби і познаємо их, бо познати самого себе є найбільша мудрость і кожда суспільність, кождий народ, кожда держава що стараєсь познати свої блуды і познаєє собі их, виткнути, иде до совершенства. Через высказаніє тих наших спільных блудов усунемо може неодио упередженіє і много пересудов, що розділяли два братий народы, зойдемо може з фальшивых доріг, на котрі їхнули нас обставини і ступимо на дороги прості і рівні, так щоб два братий народы могли до себе зблизитись, подати і стиснути собі долоні і рамя в рамя, сильно і дільно старались сповнити своє историчне посланництво. По при сїх братних народах і ракуської держави, о котрой долю і могутність в добре понятіє нашом власном інтересі нам иде, не втратити нічого на своій повязі, коли пригадає єи хибы, бо через те покажуєсь тым п'ялтичньим добрим намаганя теперішньої системи правительственной, що починає закидати давні дороги.

Переходячи до подрбного высказаня блудов сїх трох интересованных сторін, мшу передовсім зазначити, що в першом ряді, давні системи австрійского правительства завинили отсей процес, системы, котрі як се утвердив один з перших австро-угорских мужів державных Его Екц. п. министр Тисса, под окликом „divide et impera“, порожняли меж собою народы. Гарне посланництво визначив для Австрії п. прокуратор на чолі мотивов акту обжалованя, а вчера сказав, що народи Австрії жили побіч себе все в гармонії, поки єи гармонія обжалованй перш не заколотили! Але як то далеко далека дійсність от сїх идеалов п. прокуратора! Нині, навть мимо отміненої системи правленя, котрий же народ ракуської держави, крім одних Угорів, зовсім вже задоволеный? А щож сказати о попередних системах, що ділали все на повт, все хитались, так що стало се приповідкою — що Австрія є край несподіванок.

Перше задоволеня була ино одна раса, німецька, — другим все, часом навть дуже много — обшчовали. Мы достали конституцію, але теперь зачала ршати більшість парламентарна, беззв'язку на те, що в Австрії жють рожні народности, що про те не більшість парламентарна, а навть більшість народів, але тільки — згода і порозуміння всіх народів може довести до ладу в державі і вчинити єи могутю; народів не можна переголосувати. А найгірші наслідства викликала засада „divide et impera“ в нашом краю!

За для неї винайдемо 1848 р. народ Рутенців і так як кождий Поляк тогды родився Носсвергтхер-ом, так метрика руска Рутенця була патентом на лояльність, — писано о нм все: einer ergroben Gesinnung. Сей народ Рутенців противустановлявано народови польскому і его стремленям. Сей народ пестили і гладили давні правительственні системи навть еще за часов конституційных, а доказ сего: — що при помощи правительственных органов старались два разы ввести до нашего сойму достойника львовского, котрый власне був таким рутенцем, а до того був дуже сумно записаний в исторіі рвані мазурекон. (Сов. Хоминский, Пр. ред.) Чимж кто крайнійшим був таким Рутенцом, тым більше був фортований.

При соціальному, державі навть шкідливом оклику: „лжы і пасовиска“ — отбувались у нас выборы, таких кандидатів понапрало правительство а навть признавало за своих. Свідки збавили поді присягою в сїй сали, що високій достойник Галичини, в часі польского повстаня 1863 р. заохочував газету „Слово“ до острого выступуваня против Ляхов.

Завдали в тих Рутенцях думку руску, переконаніє і слово руске, — Рутенці писали до урядов німецьких; роздвоеніє в краю росло, а Рутенці уміли маючи ласку у ряду вмовити в Русинів, що они — тогдшніє правительство спасе Русь, та і не диво, що высказали где що, удержались в своім значенію і увсім ршали, много єсть людей слабодушных; нещене легко несе. Число Рутенців росло так, що Поляки идентифікували сї ними — рускій народ.

В конці — урвалось: перестали гладити. Рутенці зписовані недавними ласками і — Русины, що утратили вбру в своих пробвдників і в свою власну силу, хочаи конче подвинути свої народ, почали озиратись на можлиого півночного сусіда і з оттам надїятись помочи. Перестав один пестити, чей другий значе.

Тож не дивуйте ся, панове родимці, коли наш брат збудили, — много причин на се

складалось. Не называйте их злочинцами, они не стреміли до злочинства; звели их раз, — не дивити, що і другий раз дали звести ся.

Провинили і Русины, головню для того, що не довіряли власним силам, що не уміли видобутись з під натиску Рутенців, не уміли розібрати правдивой барвы от фарбованих листов, — що с демократичною польскою партією, котра радо кождо хвилі подасть ім руку, щиро не порозумілись, — що в імя эле понатон солідарности мовчали, — признали кількох карьеричев за своих проводирев, — що уважали хвилеву ласку правительства для Рутенців за дійстну користь для своих народности, — що не уміли зрозуміти, що справа руска у нас — передовсім справа демократична, справа просвіты народа вызволеня его з під гнетучих тагарев, — що не зблизились до своих братев, але стояли в очарованом колесі тих, що для особистых користей викликували і ширили антагонизм.

Виний вконец і Поляки, що не розржняли Рутенців от правдивых Русинів в своих письмах і бесідах публичных, думаючи, що воі Русины — Рутенці, або орудія тогдшного правительства, — що заперечили через уста гдетоких своих мужев, як гр. Лешек Борковский, существованіє руского народа, а пропустили майже без запереченя зї своей стороны в нашом соймь голоса: що „Руси нема“, а язык рускій — се таке нарчїє як мазурекій, а що литературных языков єсть лише два, польскій і російскій. В кождом живійшом выступленію русских патриотов мы подозрвали „мюскальфильство“, дивили ся на них яко на „молодших“ братев, а не яко на равньих намь народ; мы не уміли в житю суспільном, щоденном, ити за радою Мицкевича, котру тойже подав в своім листі до галицких Поляков „Запріяньте ся патриотичным духовенствомь“; вбравсь, майте на оці именно духовенство руске, уникайте колотів сї попами, а особливо — процесов. Давній пересуд против гдетоких верств, пр. погорда для дїтей духовных греч. обряду — се великій грхх политичний, найнебезпечнійший для нашої справы. Мы вміняли часто вину одиниць в вину всех Русинів, а наконец мы дражнили не раз их чувства в справах обрядовых і языковых і хотіли ршати се, до чого мы не були поклоні, що було их домашню справою, а чого мы не розуміли або зовсім не знали.

Досить пригадати, що мы дійшли до сего, що попирали в публичных письмах впровадження до их церкви, зневажливого у них закону Бзуйтов, мы попирали сї вытревалою годнійшою лїншою справы; мы накидали імь алфавит латинскій, мы хотіли перехопити розвід поточний, одним словом, замбт зблизити до руского народу, вислухати спокійно і розважно его жалобы і бажаня, мы самі не раз его дражили, і таким способом отшкали туда, где ему зрадно помочи і підпору общчвали.

Кожда боротьба будить страсти; кожда страсть сліпа; найстрашнійш жь страсти политичній і релігійній, — теперь же не пора викликати страсти і руководити ними, бо завдять нас і их, а хто иній з сего скористає. Не кидаймо каменем на тих, котрі збудили; простім вину, так як хочемо, чтобы намь простили, а вырком уневиняющим зробім перш початок прощения. Може бути, що братя наш збудили, може бути що переконаня их і дороги хибні, але памятаймо, що засудомь карнимь еще нікто переконань политичных і релігійных не поправив, але що противно, не раз найхибнійшї направлення политичній або релігійній, в наслідство засудовь карных набірали ваги, переходили в масы народа, котрий потім сходя в хибну дорогу.

Памятаймо о том, що самі мы в дуже трудном положенію, що маєм завязатого ворога, котрий кождий наш крок, кожде слово фальшиво пояснить, а колиби запав в той справі засуд, то він буде шукати мж нашими братами новых прихильників для себе, і буде піддержувати дальше роздвоеніє.

Не вжатеся тым, що п. прокуратор сїю установку, домагаєсь кары підсудимых, бо найвысша устава є „salus reipublicae suprema lex esto“ — се добро загальне, котре домагаєсь, чтобы справа ся скоро забулась, чтобы не пригадувалась намь кождого дня через много лтв язвнич підсудимых; досить она вже дражила умы одной і другої стороны, нехай ваш уневиняющий вердикт закине заслону на цїлу єю справу.

Впротім, хотбы вы навть з становиска обовязуючюй уставы судити хотіли, то мимо всех выводів п. прокуратора нема в сїмь випадку дійстной провини, нема признаков того злочинства, за яке п. прокуратор домагаєсь кары для моих клієнтов.

Єсть може иній хибы, але о ті не пытаються вась в предложених вась питаннях, — єсть може хибы инші, котрі до оуду не належать.

Виправд' сказав п. прокуратор, чтобы перти обжалованіє, що підсудимі брали среберники і продали свою отчину і релігію, і доткнув их сїмь може більше, нїж цїлымь актом обжалованя. Алеж панове, єсть закиды, котрых і п. прокуратори не вольно робити, сї нема певных, неухлимих доказов; не вольно основуючись на одних здогадах — робити закиды дотыкающих характеру підсудимых, бо гдеж доказы що, хоть двоих брало за слбдженіє нигилистов, прочі сиродали свій на-

род? Про те всех других не бороню навть, але просто отпирю сей закиды.

Щобы доказати вину підсудимых повторив п. прокуратор майже цїлу росправу, і щож показалося? Який чин? Яке слово, котре справд' доказувало бы замьри і злочинства підсудимых підсудимым. Не поду за проводом п. прокуратора; мені здаєсь, що все еще добре памятаемо все подрбности. Дв ту маємо справы: змаганіє до організації тайной поліції для слбдженя нигилистов і справу гнилицу; до організації тайной поліції прилучено двь визначий особы з Русинів, одну для того, що се отець урядника російского, котрий сїю тайною поліцією займаєсь, а другу для того, що брала уділь в справі гнилицы, котра як раз тогды вилала, коли открито єю тайну поліцію. Обі особы звстий з панславизму, а позаяк попавсь ту і урядник російскій, тож таким софизматом, откликаючись при том до Погодина, котрий свои письма 40 лтв тому выдавав, утвержено цїлу єю исторію будімь то о заговорі і зобрано виправд' людей однаких нересвдченых политичных, котрі мж собою звались, але котрых нїякі замьри злочинства не лучили. Що так єсть, досить вказати на молодого Наумовича; і він належав до тайной поліції, а будучи в Відні не мж преді заходамь до отвореня Галичини ань помагати ань пошкодити.

Сї слбдили нигилистов, тож не дивити, що се чинили тайно і оосторожно; того вимагає звстна організація нигилистов. Звзвн жеи підсудимыми чи то задля злочинства головной зрады, чи для забуреня публичного спокою зовсім не було. Хоч отбулось кількадесть ревизій, забрано множество листов і паперов переслухано в цїлій Галичині сто кількадесть свідков — не найдемо нїякого слду такої звзвн, коли противно не раз, хоч заходились коло змовь та сирисяжен впривий, досвдченй люде, затирали всякі слды і нищили кождий шматок паперу, то всеж таки открито потім слды і доказы і факты.

Легко софизматами та всякими оптичными аппаратами кинути тнь і на найсвітїшу рчч, легко на подставі того обжадувати, — але се еще не доказує вини, за котру можна бы засудити; то вже треба фактов. Маємо перед собою нересвдченя, але нересвдченя свободній, поки не переходять в учинки. Нема також доказов, що підсудимі знали о чьм небудь несповдковом, — а не досели; впротім сумніваюсь чи п. присяжні засудилибь кого за се, що не був доносчикомь.

Вс подрбности, на котрых п. прокуратор основує обжалованіє, можна далеко лїше, природийше пояснити. (Подрбности сї пропускаясь. Ред.) Цїлу тайну кореспонденцію перенято; і щож? — Гдечого не мж добре зрозуміти, а з того еще не виходить чтобы п. прокуратор для того, що чогось не може зрозуміти, розвив з сего злочинство головной зрады. Для таких самых причин можна бы також перших лучших 11 Поляков обжалувати.

Панове, Русь чекає нетерпеливо, сї буючим сердцемь вашего вырочу, а хочбы навть підсудимий против Руси провинили, то у Русинів єсть приповідка: „бн мені не милый, — при мені его не бій.“ Се справа домашня Русинів; не берісь судити в той справі, тымь меньше засуджувати. Памятаймо, що у народів, котрі не мають власного правительства, кождий процес политичний хочбы о найзубнійшій теорії видає мучеников, люд і молодж легко прихляються на сторону таких мучеников, а я не хотівбы, чтобы сї люде, люде звичайні, стались для того взірцями для других або мучениками, що их Поляки засудили.

Прощу о выроч уневиняющий; нехай п. Поляк Русина ань Русиня Поляка за переконаня политичній не судити, нехай по томь процесі запанує у нас згода і любовь для спільного добра, спільной справы.

Не випереджуєм исторію. Занадто се ще нові факты, чтобы мы могли их осудити. Прокуратор пригадав вась: „saveant praetores“, і перестерігаю вась приповідкою „Pas trop de zele“, лишь не за богато ревности! Панславизму, если він грзний Австрії, не отженемо 11-ма шибеницами. Лїше раду дадут ту батері, коли переступлять границу і отонрут врага там, кудь отпертий бути повинен. Прощу про те чтобы вы панове цїлу справу — неоперту на вїяких доказях — затерли.

ПЕРЕГЛЯД ПОЛИТИЧНИЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Правительственный Вестник“ оголосив нові постанови о оподаткованю спадчин в царстві російскомь. Высокоєть податку выносит для дїтей і сиротов 1%, для дальших свояков 4—6%, а для особ чужих 8%.

Англія. Лондон, 28. липця. На засіданю палаты низшої в дискусі надь кредитомь на виправу египетску Гладстонь отповідає на замьты входяч в обємь политики і пригадує, що трактат парискій істнує доті, о скілько не знїє его трактат берлинскій, а протє вмішаньє в справу державы оттоманьской становить пытаньє европейского интересу. Приготовуваньє выправы в томь часі, коли отбулось бомбардованьє було бы нарушенемь того трактату. Стремленемь правительства английского було зацобгчи тому, чтобы трудноть мѣщевой натуры

на сталась Европейскою і не викликала навть войн европейской. Поступованьє Англія розброло задрості міжнародній і переконало Европу, що Англія в сираві Египту не иде тольк за власною користею. Англія зарбно як Египта єсть думки, що султаны повинень выдати прокламацію зазначающую его становиско суверитетв Арабіи. Правительство думає, що цїлий народ английскій похвалює задуману акцію, котру правительство має намьри вести энергично, чтобы отповісти интересамь державы заразомь зб взглядомь на добро народа египетского і сумлїнно причинити до приверненя сукою.

Палата низша ухвалила кредит большостою 275 голосовь против 19, а помноженіє стану чинного арміи о 10.000 людей ухвалено безь голосованя.

Франція. Комисіа французской палаты депутатовых, котра як вже доносилсь в телеграмах, освѣдчилась против кредитови египетскому, повзяла ту ухвалу по попереднмь откинено двох внесков, з котрых оден жадав не мшатись до интервенцій, а другій вяти уділь в интервенції английскій. Логик в тих ухвалах комисіи годь добачити. Комисія не хоче интервенювати і не интервенювати також не хоче, програмы не ма, єсть толькь усосблена негативно, позаяк однакж отсе усосбленіє подїляє значна часть Палаты, протє криза министеріальна і упадокъ габинету Фрейсина не треба бы уважати за факт велими правдоподобный, наколибь объявленіє Турції, що гдять ся на высланіє войск до Египту цїлкомь не зміняло ситуації. В кружкахь депутатовыхь французскихь з такою певністю сподівали ся унаду министерства, що була вже мова о будущемь габинетѣ, в котромь головными особами мали бути Сай і Рибо.

Египт. З Александрии доносят для 27 липця: Сегодня рано в линияхъ неспирительскихъ спостережено великій рух; Араби наша займаєсь сыпаньемь окопов. Англіяцѣ мають заняті форть Мурбей подь Мексомь і форть пануючий надь дорогою і берегомь озера мареотского, где бачено патруль войсковой Араби-наши.

Араби-наша оголосив в Каирѣ писмо в отповідь на прокламацію кедива. В томь письмѣ Араби-наша заявляє, що кедивь вышновне розказы английскій а армія буде боронити краю до остаточности передь находомь Англіяцѣв. Араби-наша писавь також до султана, заявляючи ему недвозначно, що колибь войска турецкій прибули до Египту, то стрѣтятъ такий самый ольоръ з стороны войска арабского, якъ Англіяцѣ та Французы.

Адмиралъ английской флоты Сеймуръ приславь кедивови писмо, в котромь зновь заявляє, що Англія не має намьреня здобувати Египту для себе, ань мшатись в якийнебудь способѣ в справу религіи і свободы Египту. Однокою цїлею Англія єсть оборона кедива і народу противь ворохобников. Англія ршилась придушити повстаніє противь кедива і просить кедива, чтобы ознаймивъ жовитрамь, що можуть повертати до своихь домовь, а народова египетскому чтобы поручивъ уважати Араби-пашу і его союзниковь зрадинками краю.

Телеграмъ з Константинополя подь днемь 28 липця: На послѣднмь засѣданю конференціи Сандъ баша принявь пропозицію интервенції ршучо, але доперва по многократныхь настаиваняхь амбасадоровь і додав, що зложатъ письменне освѣдченіє приняти. Порта кладе за условие откликаньє з Александрии английского войска высадженного на сухопутъ і повздержаньє высилки иншихь чужоземныхь войскъ, Сандъ баша заявивь однакь, що Порта выразитъ ті условия лише яко протє бажаньє.

Испанія. Мадридѣ, 28 липця. Министръ справъ заграничныхъ выдав ноту до презрентантовъ Испаніи за границу, вь котрій каже, що каналъ суецкій зб взгляду на относини колысальній интересу Испанію больше нїж яку небудь иншу державу, а протє при регуляції пытаня суецкого требабы такожь запытатись о думку габинетѣ испанскій.

Пѣмеччина. Надстерникъ Мейлингъ, котрый сиродав тайні документи зь министерства маринарки російскому правительству, зостав засуджений в Берлинѣ на 6 лтв вязниц в Рендсбургѣ.

Туреччина. Важну вѣдомость принѣвь телеграфъ дня 26 липця зь Константинополя. Делегаты Порты заявили на конференціи, що правительство турецке готове выслати безпироволочно войска до Египту. Першій отдѣль мавь бути высланный сими днями. Мухтар-баша именованный предѣладеммь комисіи, котра мала занятись припособленемь войскъ до експедиції египетской. Дня 27 липця ознаймивъ те Фрейсине французскому парламенту.

НОВИНКИ.

— П. Володимира Масляна, студента львовского университета, узвизала вчера жандармерія в Яновѣ і доставила краевому суду карному во Львовѣ.

— Велика туча в наслідство хмаролому навѣстила Львовѣ і окрестности вь ночи зь четверга на пятницю. Воды збравли кѣльканацѣ мостовъ на рѣчкахъ і потокахъ вь окрестности Львова; во Львовѣ на згористыхъ уличкахъ вода вырвала

глубокі ями і рови; гдєкуда повирывала навѣть плити тротуаровъ. Туча та переломила душну атмосферу, яка довгий час панувала во Львові; до вчєрашнього дня спекота доходила до 30° Реомюра.

— О. Клеменса Сарниціого именував нунцій протонунціоном чину св. Василя Вєл. на дальшій чотирьох роки. Симъ именованємъ нунцій на рупивъ недавно выдану булю „Singulare praesidium“, бо въ булѣ той сказано, що папа римскій буде назначати протонунціономъ *rogata sententia* (посылаючи о думку) оо. Василянъ. Тимчасомъ заразъ же при першомъ случаю именована протонунціономъ нѣкто не пытавъ оо. Василянъ!

— О. Емилій Мѣльничій, капелянъ въ Ясєновцяхъ дек. золочѣвского, упокоився дня 13 (25) с. м. — на купеляхъ въ Цигєнгальсѣ на Шлезку прускомъ — въ 34 роцѣ житя а 9-тѣмъ священства. Братъ его, о. дръ Іосифъ Мѣльничій, вице-ректоръ львовской семинаріи духовною выѣхавъ на похоронъ.

— Жовтєвска рада повѣтова, уконституувавшася наконєць підъ предсѣдательствомъ п. Артура Глоговского, збѣралася дня 5 (17) липця на перше засѣданє. На томъ засѣданні явилось 21 членовъ: именно 13 Русиновъ, 6 Поляковъ и 2 жиды. Першимъ предметомъ дневного порядку бувъ новий вибѣръ заступника предсѣдателя, бо цѣсарь не удѣливъ санкціи виборамъ п. Богдана Дѣдицкого на заступника предсѣдателя. На 21 голосуючихъ вибрано 18 голосами заступникомъ предсѣдателя о. Іосифа Брылинського, руского пароха въ Жовтанєцѣ. Потѣмъ господарь и вѣсть Василь Бойко зъ Нового села заявивъ, що зъ причини великихъ занять въ громадѣ примушений зложити свій мандатъ члена выдѣлу. На его мѣсце вибрано всѣми голосуючими п. Богдана Дѣдицкого. Потѣмъ рада повѣтова надъ справами повѣту. Жовтєвска рада повѣтова одинока въ цѣлѣмъ краю, допущена до урядованя, — тожъ желасмо їй и еи выдѣловъ, щобъ праця ихъ приносила имъ честь а повѣтову користь.

— Обще рѣшєнє кредитове заведење для Галичины и Буковины призначе 10% зъ чистого зиску для тыхъ партій, котрѣ умѣстили у него капиталъ найменше 25.000 зр. а найкорше на три роки. Такі капиталы зложили въ томъ банку оба вдовичо-сиротинскіе фонды и „Народный Домъ“. За сей рѣкъ получили зъ того титулу: „Народный Домъ“ 1074 зр. 50 кр.; львовскій вдовичо-сиротинскій фондъ 1040 зр. 50 кр. а перемыскій вдовичо-сиротинскій фондъ 360 зр. 92 кр.

— Справа учителя п. Милона Савиціого, неправно а-рештованого и взыненого минушого року въ Пѣдгайцахъ, вже остаточно залагоджена. Ц. к. судъ повѣтовый въ Пѣдгайцахъ засудивъ бувъ п. Милона Савиціого на 10 дѣвъ арешту за те, що люде приходили до него и онъ читавъ имъ газеты; судія повѣтовый узнавъ такі сходины у п. М. Савиціого — згромадженія а о тыхъ належитъ заведѣляти власти. П. Мир. Савиціогъ вибѣлъ противъ вырѣку ц. к. суду повѣтового въ Пѣдгайцахъ рекурсоръ до ц. к. окружного суду въ Золочевѣ. Судъ золочѣвскій зѣвѣвъ засуду суду повѣтового въ Пѣдгайцахъ и увѣловивъ п. Мир. Савиціого отъ кары. Въ мотивахъ вырѣку сказано, що зовѣмъ нема такой ustawy, котра каралабъ за те, ели кто въ своемъ домѣ читаетъ дозволеніе письма своимъ приятелямъ и знакомымъ оусѣдамъ.

— Дирекція женской семинаріи педагогическои во Львовѣ подає до публичной вѣдомости, що въ наслѣдство розпорядженя министерского, зносного класы паралельный не будутъ приниманы на слѣдующій рѣкъ школьных въ львовской жєновѣй семинаріи учительской новіи ученицѣ до другої и трєтої класы, не учащавшій до семинаріи. На подставѣ вступного испиту можуть бути приняты ученицѣ лишь до 1-шой и 4-той класы. До 1-шой класы може бути принятыхъ лишь 55 ученицъ; першенство будутъ мати тѣ, котрѣ зложатъ лучше испитъ. Пѣсля обовязующихъ приписѣвъ до семинаріи приймаются кандидатки не музыкальнѣ лишь вынятково; очевидно хорошиа кандидатка муситъ предложити свѣдоцтво здоровья отъ протомедика. Вписы до всѣхъ класъ женской семинаріи учит. будутъ отбыватись въ трєхъ послѣднихъ днѣхъ сєрпня. Кандидатки, зголошующіеся до принята мають предложити: метрику крєщения, свѣдоцтво зъ наукъ; свѣдоцтво здоровья и *nationale*; а кандидатки, котрѣ перервали були студія, мають предложити такожъ свѣдоцтво моральности. Дня 1 вересня розпочнута вступный испиты до 1-шой и 4-ой класы и испиты по-правчѣ.

— Въ Бурѣ братства св. О. Николая въ Станиславѣ получало въ минувшомъ шк. роцѣ 29 питомцѣвъ пріють съ харчемъ, кромѣ того одинъ мешкавшій поза Бурсою получивъ харчѣ. При клєсификаціи въ 2-гомъ курсѣ получили свѣдоцтво съ отначенємъ 7, свѣдоцтво першокласы 21 питомцѣвъ а до поправки по фєрїяхъ зъ одного предмету признано 2 питомцѣвъ.

— Зъ Трускавца. (Визита намѣстника гр. Поточкого въ Дрогобычѣ). Спѣлка пановъ, на котрыхъ холѣ стоитъ кн. Ад. Сапѣга, закупила закладъ купельный въ Трускавцѣ, доложила великихъ средствъ и змаганъ, построила хороший за-будованя, велику просторонну на поверхъ лазно съ скляною вежею и т. д. Побѣвъ водѣ сѣрчаныхъ открыто въ лѣсѣ громадїи поклады земного воску; тамъ заложено фабрику. На оглядєнєе всего того запросила згадана спѣлка п. намѣстника. Дня 20 с. м. прибывъ онъ до Дрогобыча; оглянувъ тутъ головну дистиллярну фабрику Гольдгамера и спѣлки а потѣмъ въ супровѣдѣ старосты, пов. судіи, бурмистра, лат. пароха, о. игу-

мена монастыря Василянъ о. Немиловича и делегата рады пов. п. Охримовича пріѣхавъ до Боросяна, гдє дошло хорошо принятій, оглянувъ на т. зв. „новѣмъ свѣтѣ“ множество шибѣ нафтовыхъ и земного воску закупленыхъ львовскимъ банкомъ. Зъ Боросяна прибывъ намѣстникъ въ супровѣдѣ всѣхъ выше наведеныхъ достойныхъ о 3 г. зъ полудня до Трускавца; тутъ повитано его тріюмфально брамою, хоругвами, выстрѣлами зъ мѣдѣрѣвъ и музыкою. До высокого гости промовѣвъ одинъ членъ спѣлки трускавецкой. Въ присутствіи кн. Ад. Сапѣги, гр. Дѣдушицкого, делегатѣвъ зъ Дрогобыча, руского духовенства, мѣстного приходника о. П. Кошалкевича, о. Гапановича, декана дрогобыцкого зъ Стебника и о. Алексєвича зъ Доброгостова, численныхъ гостей и жителѣвъ Трускавца, сироваджено гости до салѣ головной реставраціи, гдє спѣлка дала обѣдъ на звышъ 20 особѣ за билетами. На обѣдѣ були всѣ наведеніи достойники кромѣ поминеныхъ мѣсцевого руского пароха о. Кошалкевича и о. декана зъ Стебника а то черезъ *z wykle polskie zaropnienie*; потѣмъ ихъ перепрошено. По обѣдѣ о 6½ год. вечеромъ при отѣздѣ п. намѣстника жиды вручили ему свой адресъ довѣрїи. Лишь зъ Русинѣвъ не було кому звернути увагу п. намѣстника на руску стару драгитиву церковную и ново збудованіи латинської каплицѣ стоитъ опущена, мовъ засуджена на цѣлковитый упадокъ; а на построење новой церкви ставляется все перешкоды, хочъ въ камеральщинѣ отъ много лѣтъ о тоє добиваються.

— Передвѣстїи работы коло ярославско-сокальской желѣзницѣ розпочнута слѣдующого мѣсяца. Зарядъ желѣзницѣ Кароля-Людвика предложивъ правительству финансовый планъ новой линїи. Кошта будовы ярославско-сокальской желѣзницѣ обчисленіи на 5 милїонѣвъ зр.

— Перше засѣданє синоду православного въ Черновцяхъ отбудося въ среду, дня 26 лат. липця. Комисаръ цѣсарскій бар. Алезани намѣстникъ Буковины открытъ синоды и завѣзавъ матрополита обняти предсѣдательство. Митрополитъ въ довѣшій промовѣ пояснивъ значєнє церковной автономїи и синоду и закѣнчивъ окликомъ въ честь найсїи монарха въ языцѣ рускомъ, румынскомъ и нѣмецкомъ. Синодъ ухваливъ выслати монархови адресъ подяки.

— Велику сензацию мѣжъ Поляками во Львовѣ выкликано именованє Нѣмца-совѣтника зъ Черновець Ватцля совѣтникомъ при намѣстницѣвъ во Львовѣ на мѣсце перенесеного до Вѣднѣ сов. Етмаера. Поляки були тому именованю дуже противны.

— Въ Одєсѣ арештовано сына російского конзуля зъ Галацу, Романеску, яко подозрѣного о доставу динамитъ нигилистамъ.

— Товариство антисемитное организуєсь межѣ либералами въ столиціи Сербїи, Бѣлгородѣ.

— Именованя. Сунленты школы реальної въ Черновцяхъ: Юстинъ Пугулякъ и Левъ Ильничій именованіи профессорами при тойже школѣ.

— Зѣздъ нотарѣвъ галицкихъ и буковинскихъ отбудося во Львовѣ дня 19 лат. сєрпня с. р.

— (Дрѣбнїи вѣсти). Въ польской гимназіи Франц-Іосифа во Львовѣ було въ сѣмъ роцѣ 66 учениковъ гр. к. обряду а 48 рускою народности.

— „Schematismus der gesammten katholischen Kirche Oesterreich-Ungarns“ съ включєнємъ Босніи и Герцєговины — вышєвъ въ Вѣднѣ накладомъ издавництва „Weekstimmungen für das kath. Volk“. Цѣна схематизму брошурованого 8 зр.

— Зъ Коломыѣ. (Еще гдєнє о зѣздѣ педагогического товариства). До дописи умѣщено въ послѣднемъ ч. „Дѣла“ уважаа потребныйи додати еще кѣлька моихъ опостереженъ, о котрыхъ не згадавъ Ви. дописуватель „Дѣла“. И такъ значачу насампередъ, що, якъ саміи Поляки сконстатували, товариство педагогичне упадає и якъ дальше такъ поїде, то незадовго може й зовѣмъ упаде. Сєго року на збѣрѣ пріѣхало далеко менше, якъ минулыхъ лѣтъ. Польскіе газеты голосятъ, що було гостей надъ 300, а я скажу безъ перєсасы, що не було навѣть 200 (якъ се подає Ви. Вашъ дописуватель). Въ товариствѣ повстали двѣ партїи: одна аристократична, верховодяча, а друга демократична. Такъ минушого року въ Краковѣ якъ и сєго року въ Коломыѣ п. Савчинскій *et cons.* вѣйшли зновъ до выдѣлу малою болъшею голосовѣ, а именно п. Савчинскій доставъ лишь 29 голосѣвъ болъше отъ дра Радзискевского. П. Савчинскій бувъ съ пєвною упавъ, якы не прєсія шовинистѣвъ, котрѣ завѣдгы якоь дадутъ собѣ раду. Отъ и тепєрь до голосованя скликали зъ цѣломъ Коломыѣ красныи полъ педагогичный и бнѣ то такъ дуже сильно подієрѣ п. Савчинского. Подчасъ дебаты одинъ львовскій профессоръ п. Старжецкій отъ-жисєвъ высказати выдѣлову товариства правду въ очі, а именно, що товариство не займаєсь справами школъ народныхъ, що выдѣлъ терроризує членѣвъ, не дає нѣкому говорити и т. д. Треба було бачити, якіи громаы посыпались зъ противной стороны на п. Старжецкого. Дописуватель Вашъ згадававъ вже о томъ, кѣлька тамъ шумно и голосно говорєно о поспѣлѣной любви, а якъ шовинисты понимаютъ на дѣлѣ тую братню любовь, нехай послужитъ слѣдующій фактъ: Въ городѣ „Zacisze“, гдє отбывались засѣданя и обѣды и говорилось много о той любви..., встаетъ одинъ учитель и починає говорити по руски о просвѣтѣ народу а на доказъ вытїгає зъ кєшенѣ руску педагогичну „Часописъ школьный“ и зачинає отчитувати якусь статью... Але одинъ польскій братъ выдїрає ему часописъ и кричитъ „гдєзъ z moskiewska gazeta“, зробивъ заколотъ, учителя „русского брата“ струтили зъ лавки и

поставили внесєнє, чтобы его яко „moskala“ выкинули зъ своего товариства, — однакъ до сєго не пріишло, дакувати интервенціи одного поважного учителя. Въ томъ самѣмъ часѣ кинулись полицаѣ на одного гостя и буили его такіи добре потурбували, колибъ бувъ не утѣкъ, и скѣнчилось на томъ, що полицаѣ полицаєви шаблею потявъ лице! Оттакъ то чуда були въ Коломыѣ!

— Въ понедѣлокъ дня 31 липця о год. 9-тѣй рано розпочинаєсь дальшій тягъ розправы гр. Дѣля Скалѣ противъ о. Качалы и В. Барвѣнского о образѣ чєсти въ головной сали тутешного краевого суду карного.

— Назимиръ графъ Красицій, тайный совѣтникъ, кураторъ Закладу им. Оссолинскихъ, предсѣдатель товариства кредитного земского и касы щадничон, — мужъ загално поважаний у Поляковъ — умеръ нынѣ с. в. въ субботу въ 75 роцѣ житя. Похороны отбудутся въ понедѣлокъ рано. Вѣчная ему память!

— Езультѣвъ и всякихъ иншихъ латинскихъ монаховъ появилось послѣдними часами велике множество во Львовѣ, такъ що на котру улицу выдѣшь, такъ стрѣнешь то черно-ризца, то бѣло-ризца, то табако-ризца, съ отповѣдными довгими кутасами и коронками та медаликами, съ ширококрысыми капелюхами рѣжної высоты и ширины, ба навѣть поаде передъ тебе и Камедуль, убогєнко убраный, але съ довезною бороною, о котрой чловѣкъ черезъ два мѣсяцѣ наслушався *per longum et latum* въ судовой сали всякихъ догматичныхъ, обрядовыхъ, правничихъ, а навѣть и обывательскихъ (*vide* п. Рыльскій) выводовъ. Мимохѣтъ подумаєшь, що оправдѣ Львовѣ ставъ отъ якогосъ часу побожнѣйшій, якъ то сказавъ кс. Edzio Подольскій, коли только велика скѣлькѣсть патрѣвъ езуитѣвъ и прочихъ монаховъ похожающихся по улицяхъ може бути доказомъ або жєрєломъ болъшой „богѣбѣности“ мѣста Львова.

— Передпотоповый лѣсъ открыто на островѣ Фаное (Фаное, при захѣдѣ. побережю Югландіи). При мѣстѣ. Зєндєрге земли вѣтры а море вынокалоа высокій насыпы пѣсковыи и открыли цѣлый передпотоповый лѣсъ. Показалися великанскіи пнѣ колысальныхъ деревъ, по части повалєныхъ а по части стоячихъ, а якъ можна по укладѣ землѣ мѣркувати, тягєноа онѣ далеко вздовжъ побережя и будє его можна отгонати. Роботы будутъ вести подѣ окомъ комиѣи, котра пріѣхала зъ столицѣ Коєнгаги. Незадовго представится людскимъ очамъ величавый видъ передпотоповою околїцѣ, котра мовбы воскресне для нынѣшнихъ людей. Слѣдують открыты важны для науки предметы давной флоры и фауны тыхъ пѣвнѣчныхъ сторѣвъ. Пѣсля старыхъ загѣ (перєказѣвъ) мало гдєсь въ тыхъ сторонахъ знаходиться старинне мѣсто Вєстерго, которого слѣдѣвъ не отшукано до нынѣ. Бутѣ може, що и оно вырєне зъ нутра землѣ. Безперечно однакъ цѣкавѣйшій отъ того мѣста єсть той лѣсъ зъ часѣвъ первѣстной красоты молодой природы зємокон.

— Вѣщувати бурю на передѣ, не належитъ уже нынѣ до рѣчей дуже дивныхъ и чудныхъ. Францускій ученый Дюпурє (Dufoinget) оголосивъ въ часописѣ „Les Mondes“, що онъ має на своемъ подвѣрѣ вѣбѣ желѣзныи штабы, а до каждой изъ нихъ примѣковавъ перевѣдникъ зъ покрытого мѣдяного дроту, котрый кѣнчится въ отбєрачу, певне въ телефонѣ. Той прирядъ вѣщувє ему за вѣдгы бурю на 15 а бѣдай на 12 годинъ напередѣ.

— Выказъ Всєч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвчє воспитанїє подѣ зарядомъ Инокїиы чина св. Василя Вєл. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою шчѣрѣшу подяку: (Дальше.)

239) Преосв. Сильвестеръ Сембратовичъ 50 зр.; 240) Достѣх. Редакція „Дѣло“ отъ церк. брацѣ въ Вѣлѣмѣ Камєни 2 зр., въ Черємоши 2 зр., отъ Вєч. о. Гаврисєвича зъ Бѣлого Камєня 2 зр., отъ Т. Валякоєнова 1 зр., отъ Вєч. оо.: деканата Варяжского имено: Коростинского зъ Зваряжа, Ковшєвича І. зъ Ульѣвка, Богдановича въ Лѣскахъ, Лєсяка въ Должнєвѣ, Панасѣнского въ Тѣльчи, Ковшєвича Л. въ Тудорковичахъ, Насальского З. въ Вѣдєславичахъ, Калитовского Я. въ Хоробровѣ, Ковшєвича Ж. въ Ульѣвку, Косѣвского Т. въ Угрыновѣ по 2 зр., — разомъ 27 зр.

Вѣсти епархїальны.

Зъ АЕпархїи Львовской.

Въ пропозицію на Налужє, дек. тєребовельского принятїи оо.: І) Іоанъ Райтеровскій зъ Бѣлѣвєцѣ, ІІ) Ізидоръ Лукасєвичъ зъ Розадовѣ, ІІІ) Антоній Рудничій зъ Козѣвки; дальше оо.: 4) Іларій Райтеровскій, сотрудникъ при Усєньской церквѣ во Львовѣ, 5) Романъ Крижановскій, завѣдатель Хѣдачкова, 6) Іоанъ Могилничій, завѣдатель зъ Городка, 7) Емилій Кушакъ, сотрудникъ въ Черновцяхъ, 8) Емилій Бѣлинскій капелянъ въ Тавровѣ, 9) Юстинъ Дворничій завѣдатель Бурштына, 10) Левъ Шухєвичъ, сотрудникъ въ Рожнєвѣ, 11) Антоній Ульванскій, завѣдатель Лѣсникѣ, 12) Емилій Волянскій, парохъ Стратына.

Удѣлєнїє отъ испиту конкурсового подучивъ о. Григорій Словацкій, капелянъ зъ Козлова.

Послѣдній актъ

розправы Ольги Грабаръ и товарищѣвъ.

Въ четвєрь вечеромъ захѣнчено розправу. Въ пятницю рано о ½ 10 год. розпочавъ предсѣ. Будзїновскій свое *resumé*, котрє трєвало до 1 год.,

а оттакъ вечеромъ отъ год. 7—½ 9. Въ той промовѣ представивъ предсѣдатель справу каждого зъ обжалованыхъ, а именно пѣнесеній противъ нихъ черезъ публ. обвинитєля закиды и всѣ моменты и обставины промовляющіи на ихъ оправданє. Нынѣ с. в. въ субботу рано о год. 9-тѣй почувѣвъ предсѣдатель судѣвъ присяжныхъ о значєнїи законныхъ приписѣвъ обнятыхъ актовъ обжалованя и предложєнными пытанїями. О год. ½ 11 скѣнчивъ предсѣдатель свое поучєнє правнє, потѣмъ передавъ присяжнымъ судїямъ всѣ акта и вѣзавъ ихъ, удатѣсь на нараду для отповѣди на поставленїи имъ пытаня. Присяжнымъ судїямъ отдано до розпорядимости не только салю, призначєну для самыхъ присяжныхъ, але такожъ и головну салю, гдє отбывалосъ розпрєва. Обжалованыхъ отведєно назадъ до казнѣ; многочисленно збѣрана публика опустила салю.

О год. 1½ зажадали судїѣ присяжныи черезъ своего проводничого проф. Рыльского отъ трибунаду доповнєния першого евєнтуального пытаня, а именно относящегося до сѣбѣвины въ головной зрадѣ (§. 61 у. к.), чтобы по словахъ: Мирославѣ Добрянскимъ — вєставити додатокъ — „яко членомъ славянского благотворит. товариства“, — але только въ пытанїяхъ относячихся до обж. Адѣльда Добрянского и п. Ольги Грабаръ.

Въ наслѣдство сєго откывъ предсѣ. Будзїновскій на ново розпрєва и вѣзавъ стороны, чтобы освѣдчилися що до поставленого жадаия присяжныхъ. Прокураторъ гѣдотисъ на вєставлєнє выше згаданого додатку, але внеситъ зарєзомъ, чтобы сєй додатокъ вєставлено не только до пытанъ, относячихся до А. Добрянского и Ольги Грабаръ, але и въ всѣхъ першихъ евєнтуальныхъ пытанїяхъ относячихся до всѣхъ обжалованыхъ. Дръ Лубинскій и дръ Дулємба гѣдотисъ на жадаїє присяжныхъ вєставлєниа додатку, але рѣшучо противляется внесєню прокуратъ, чтобы сєй додатокъ додано и въ пытанїяхъ относячихся до всѣхъ другихъ обжалованыхъ, бо поставленїи пытаня сталися для сторѣвъ вже правосланными и только присяжнымъ признає ustawy право жадаїи доповнєния. Ад. Добрянскій забїрає голосѣ и въ короткой але идєрній промовѣ выказує безвєннѣность корєспѣндєнціи Мирослава. Трибуналъ ухваливъ згѣдно съ жадаїємъ присяжныхъ вєставити выше згаданый додатокъ до І-го евєнт. пытаня что до Ад. Добрянского и Ольги Грабаръ, а откїнувъ внесєнє прокуратора. По отчитаню доповнєныхъ пытанъ и по короткѣмъ пояснєню предсѣдателя тыхъ пытанъ удалосъ судїѣ присяжной зновъ на нараду.

Нарада судїѣвъ присяжныхъ скѣнчилась до-перва о год. 6¼ вечеромъ. О ½ 7 год. откывъ предсѣдатель Будзїновскій засѣданє въ присутствїи прокуратора и защитникѣвъ (безъ участїи обжалованыхъ) и вѣзавъ проводничого присяжныхъ, чтобы отчитавъ вердиктъ суду присяжныхъ.

Провѣдн. проф. Рыльскій отчитувє вердиктъ судїѣвъ присяжныхъ, а понеже оказалось, що судїѣ присяжной черезъ помылку не отповѣли на другє евєнтуальнє пытанє что до обж. О. Грабаръ (що до забурєня зъ §. 65 у. к.), прѣте взыває ихъ предсѣдатель, чтобы еще разъ удалосъ на нараду и доповнили свой вердиктъ.

По короткой нарадѣ явилисъ зновъ судїѣ присяжныи и проф. Рыльскій отчитавъ поповнєный вердиктъ.

На поставленїи пытаня отповѣли судїѣ присяжныи:

1) Що до Адѣльда Добрянского: І. На І головнє пытанє о вину головной зрады зъ §. 58 бук. е) у. к. всѣ 12 голосѣвъ нѣ. (Оба додатковїи пытаня а) и в), поставленїи до сєго І голов. пытаня, — отпали задяи занєрєчєня І голов. пытаня.)

ІІ. На І евєнтуальнє пытанє что до сѣбѣвины въ головной зрадѣ черезъ занєдбанє до-несєня §. 61 уст. к. ІІ голосѣвъ нѣ, І голосѣвъ такъ. (Пытанєе додатковєе отпало.)

ІІІ. На ІІ-гє евєнтуальнє пытанє что до вины забурєня публичного спокою зъ §. 65 уст. кар. 7 гол. нѣ, 5 гол. такъ.

2. Що до Ольги Грабаръ: І. На І пытанє (о головну зраду) всѣ 12 голосѣвъ нѣ.

ІІ. а) На І евєнтуальнє пытанє, что до сѣбѣвины въ головной зрадѣ черезъ занєдбанє до-несєня (§. 61 у. к.) всѣ 12 гол. такъ.

б) На пытанєе додатковєе, чи Ольга Грабаръ могла учинити сє доносєнє не наražаячи на небєзпєчєнство себе, своихъ приналежныхъ и т. д. — всѣ 12 гол. нѣ. (Отжє цѣлє пытанєе о сѣбѣвинѣ въ головной зрадѣ *запєрєчєнє*.)

ІІІ. На ІІ. евєнтуальнє пытанє что до забурєня публичного спокою (§. 65 у. к.) — всѣ 12 гол. нѣ.

3) Що до Ивана Наумовича:

І. На І головнє пытанє о голов. зраду §. 58 у. к. всѣ 12 гол. нѣ.

ІІ. На І евєнтуальнє пытанє о сѣбѣвинѣ зъ §. 61 у. к. — всѣ 12 гол. нѣ.

ІІІ. На ІІ евєнтуальнє пытанє о вину злочинства забурєня публичного спокою зъ §. 65 у. к. — 10 голосѣвъ такъ, 2 гол. нѣ.

4) Що до Венєдикта Пѣлчаньского: І. На І голов. пытанє о голов. зраду §. 58 у. к. всѣ 12 гол. нѣ.

ІІ. На І евєнтуальнє пытанє о сѣбѣвинѣ зъ §. 61 у. к. — всѣ 12 гол. нѣ.

ІІІ. На ІІ евєнт. пытанє о вину злочинства забурєня публичного спокою зъ §. 65 у. к. — 3 голоса нѣ, 9 голосѣвъ такъ, однакъжє съ опущєнємъ олѣвъ ІІ пытаня „противъ одиѣлѣной

зв'язи австрійського цесарства, против форми правительств.

(Питанье *потверджене*.)

5) що до Осипа Маркова:

I. На I гол. питання о голов. зраду з §. 58 у. к. в § 12 гол. нб.

II. На II емент. питання о співвину в головній зрадѣ з §. 61 уст. кар. — 9 гол. нб, 3 гол. такъ.

III. На II емент. питання о вину злочинства забуреня публичного спокою з §. 65 у. к. — 7 гол. такъ, 5 гол. нб.

6) Що до Володимира Наумовича:

На всі питання — всі 12 гол. нб.

7) Що до Изидора Трембицкого:

I. На I гол. питання о голов. зраду з §. 58 у. к. в § 12 гол. нб.

II. На II емент. питання о співвину з §. 61 у. к. — 9 гол. нб, 3 гол. такъ.

III. На II емент. питання о вину злочинства забуреня публичного спокою з §. 65 у. к. — 6 гол. такъ, 6 гол. нб.

8) Що до Аполлона Ничая:

На всі питання — всі 12 гол. нб.

9) Що до о. Миколая Огоновского:

На всі питання — всі 12 гол. нб.

10) Що до Ивана Шпундера:

I. На I гол. питання о головну зраду з §. 58 у. к. в § 12 гол. нб.

II. На II емент. питання о співвину з §. 61 у. к. в § 12 гол. нб.

III. На II ементуальне питання що до вину злочинства забуреня публичного спокою з §. 65 у. к. — 2 гол. нб, 10 гол. такъ, однакж сь оуцненемь слівъ з II питання „противъ одноцѣльной зв'язи австрійського цесарства, противъ форми правительств“.

(Питанье *потверджене*.)

11) Що до Олексы Залуского:

I. На I гол. питання о головну зраду з §. 58 у. к. — всі 12 гол. нб.

II. На I емент. питання о співвину з §. 5 у. к. — всі 12 гол. нб.

III. На II емент. питання що до вину злочинства забуреня публичного спокою з §. 65 у. к. — 1 гол. нб, 11 гол. такъ, однакж сь оуцненемь слівъ з II питання „противъ одноцѣльной зв'язи австрійського цесарства, противъ форми правительств“.

(Питанье *потверджене*.)

О год. 7-й введено до салъ обжа-

лованихъ и отчитано вердиктъ судивъ присяж-

ныхъ. На лицю о. И. Наумовича и В. Пло-

щанського малюєся сильне вражене.

Оттакъ забравъ голосъ прокураторъ

и просить на подставѣ вердикту присяжныхъ

узнати винными злочинства забуреня пу-

бличного спокою з §. 65 уст. кар. — о. Ивана

Наумовича, Венедикта Площанського, Ивана

Шпундера и Олексу Залуского; подноситъ

обтягающий обставины що до о. Наумовича и

В. Площанського и просить о вымѣрѣ кары по-

дла уставы отъ 1—5 лѣтъ тяжкой вѣзницѣ. Дрѣ

Дулемба подноситъ облегчающий обставины и

просить о якъ найнизишій вымѣрѣ кары, а та-

кожъ о змѣну тяжкой вѣзницѣ на звычайну.

По парадѣ обвѣститъ председатель Будзин-

ский вырокъ, котрымъ на подставѣ вердик-

ту судивъ присяжныхъ узнано винными зло-

чинства забуреня публичного спокою з §. 65

бук. с. уст. кар. о. Ивана Наумовича,

Венедикта Площанського, Ивана Шпундера

и Олексу Залуского и засуждено о. Ивана

Наумовича на 8 мѣсяцѣвъ звычайной (не тя-

жкой) вѣзницѣ заостреной одноразовымъ постомъ

що 2 недѣль, Венедикта Площанського на 5

мѣсяцѣвъ зв. вѣзницѣ заостреной 1 раз. постомъ

що 2 недѣль, Ивана Шпундера и Олексу За-

луского, каждого на 3 мѣсяцѣ зв. вѣзницѣ за-

остреной 1 раз. постомъ що 2 недѣль; всѣхъ

чотырохъ засуждено на доношене коштовъ

судового поступованя. Всѣхъ прочихъ увол-

нено отъ обжаованя, якъ такожъ уволенено

о. Ив. Наумовича, В. Площанського, Ивана

Шпундера и Ол. Залуского отъ обжаованя о

головну зраду з §. 58 и о співвину гол.

зрады з §. 61 у. к.

Ад. Добрянського, О. Грабаръ, М. Ого-

новского, Ничая, Маркова, Трембицкого и В.

Наумовича заразъ выпущено на волю.

Дрѣ Дулемба зголосивъ въ имени за-

сужденыхъ зажаленне неважности. Засужденыхъ

задержано еще въ вѣзницѣ ажъ поки радна

комната суда не рѣшитъ, щобъ ихъ пусти-

ти на волю до часу, ажъ буде остаточно рѣ-

шене внесене зажаленне неважности.

Конкурсы.

Съ початкомъ школьного року 1883 знайде

примѣнене въ руской Бурѣ братства св. О.

Николая въ Станиславовѣ 25 учениковъ зъ школѣ

середнихъ (с. е. гимназическихъ и реальныхъ).

I) Желающий въ тое заведенне бути приня-

тымъ, повиненъ до Выдѣлу Братства св. О. Ни-

колая на руки председателя о. Т. Шанковского,

гр. к. парохъ въ Станиславовѣ, найдальше до

Преображенія Господня надѣслати свои проше-

ны, неостемилѣванъ, заосмотренъ 1) въ метрику

крещенія; 2) свѣдѣнтя школьнѣ; 3) свѣдѣнтя

убожества; 4) декларацію, скільки родичѣ або о-

пѣкуну въ грошахъ чи натуралахъ зъобовязу-

ються доплачувати.

II) Отъ кандидатѣвъ жадаєся: 1) отличного

успѣху въ наукахъ; 2) примѣрного або похвалъ-

ного морального поведѣнія; 3) цѣлковитого здоровья

физичного; 4) хорошего голоса до свѣту. Пито-

мѣ зъ року минушого, о скільки своего права до

принятія не потеряли, будутъ мати першенство.

III) При томъ примѣчаєся, що а) о рѣшеню

своихъ прошеній могутъ кандидаты довѣдаться

въ канцеляріи Бурсы для 19 (31) сернія с. р.

передъ полуднемъ; б) еслибы кто зъ кандидатѣвъ,

принятыхъ до Бурсы, не перейшовъ при испытѣ

вступити въ школу, то тымъ самымъ принятіе

его до Бурсы уневажаєся; в) за принятыхъ до

Бурсы за доплатаю, повиненъ скількиности декларо-

ванъ все напередъ зъ горы найменше въ ратахъ

мѣсячныхъ уплачиваться; г) на вступѣ до Бурсы

мають питомѣвъ выказаться достаточнымъ бѣльемъ

(именно повиненъ каждый мати 5 сорочокъ, 5

паръ калиснѣвъ, кофтикъ або кофтуру, подушку,

4 пошевки, 4 ручки и 4 простирала), подвой-

нымъ обувью, одеждою лѣтною и зимовою; д)

отецъ або опѣкунъ принятого до Бурсы питомца

повиненъ вступити въ члены Братства съ вклад-

кою звычайною и кромѣ того положить на зъуно-

требленне инвентаря 2 зр. въ першомъ годѣ, а

по 1 зр. въ слѣдующихъ годахъ.

Отъ Выдѣлу Братства св. О. Николая.

Въ Станиславовѣ 2 (14) юлія 1882.

Т. Шанковский.

Ч. 557.

Конкурсы.

Въ цѣли принятія учениковъ въ Бурсу „На-

родного Дома“ на 1883 школьный рокъ объявля-

ется конкурсъ:

1. Рѣшеницъ до подаванія назначенный до 1

(13) сернія 1882 р.

2. Лишь родичѣ або опѣкуну могутъ вноси-

ти прошеня о принятіе ихъ сыновѣвъ, а зглядно

пунити.

3. Адресувати належитъ до руского Инсти-

тута „Народный Домъ“ во Львовѣ.

4. При прошеняхъ мають предложитися:

метрика и послѣднее школьное свѣдѣнтя ученика

и свѣдѣнтя убожества, выдане мѣсцевымъ душ-

настыремъ.

5. Приниматися будутъ якъ до теперъ уче-

ники до середнихъ школъ; дотепершій инсти-

тутскій питомѣвъ при равныхъ данныхъ мають

першенство.

6. Отъ новыхъ кандидатѣвъ жадаєся от-

личныхъ успѣховъ въ наукахъ, примѣрныхъ обы-

чаевъ, хорошего голоса и крѣпкого здоровья.

7. Желающий зверненя свѣдѣнтя мае подати

точный и четкій свой адресъ и прислать 2 поч-

товой марки по 10 кр.; въ противномъ случаю

самъ буде мусѣвъ отобрати свѣдѣнтя зъ канце-

ляріи института.

8. Принятый повиненъ передъ введенемъ

его въ Бурсу выказати по крайній мѣрѣ 8 паръ

бѣль, 4 простирала, 4 ручки и пр., 2 пары

обуви, отѣтну зимову и лѣтню одѣжъ, средства

на книжки, а вступающий до 1-шой класы сред-

нихъ школъ такожъ грошѣ на вносеве и ди-

дактрумъ.

9. Каждый принятый складає передъ введе-

немъ его въ Бурсу въ институтскій канцеляріи

5 зр. на покытѣ выдатковъ на случай uszkodже-

ния инвентаря.

Отъ управляющего Совѣта руско-народ-

ного Института „Народный Домъ“.

Во Львовѣ дня 9 (21) липца 1882.

(2—3)

(Надѣслане.)

Щобы многихъ моихъ знакомыхъ вывести

зъ ошибки, заявляю, що я не емь анѣ братомъ

анѣ своимъ п. Волод. Янкевича, концинета при

ц. к. дирекціи полиціи во Львовѣ; емь только

его аменникомъ.

Перемышль дня 20 липца 1882.

Константины Яковичъ.

ц. к. урядникъ телеграфу.

Заявление.

Понже на отозвъ „До Русинѣвъ галицкихъ

вѣрныхъ своей церкви и народовъ“ зъ дня 9

червця 1882 умѣщено такожъ и мой подписъ, про-

тое заявляю, що сию отозвы предложено менѣ до

подпису въ часѣ мои слабости, коли я не бувъ

въ силѣ прочитати цѣлой сей отозвы и дознатись

о повномъ еи содержаню, а теперъ поздоровѣвши

и дознавшись о повномъ содержаню сей отозвы

и роздумавши тую справу глубше, заявляю,

що откликую сей подписъ мой на выше

згаданой отозвы и обвѣщаю его не-

важнымъ.

Городиславичъ дня 24 липца 1882.

Михайлъ Грегоровичъ,

гр. кат. приходникъ въ Городиславичахъ.

Ще лише 50 примѣрниковъ на складѣ

звѣстной брошюры о. С. Качалы: „Pol-

ityka Polaków względem Rusi“ по цѣнѣ

1 зр. 50 кр.

Пытѣнне ч-ло „Дѣла“ выдаємо

въ 1 1/2 аркуша.

Съ сими числомъ розсылаєся

Вп. предплатникамъ „Библиот. пайзи. по-

вѣстей“ 3 и 4 аркушѣ повѣсти въ трехъ

томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця“.

Пошукуєся

Учительки на село

для одной дѣвчины зъ IV класы. Учителька ма-

лабъ учить дѣвчину предметѣвъ школьныхъ зъ

IV класы и гры на фортепьянѣ (науку фортепья-

новой гры дѣвчина вже розпочала). Кромѣ того

жадаєся, щобъ учителька умѣла учить языка

русского. Рефлектующий могутъ удатись або просто

до подписаного або до редакціи „Дѣла“.

Зенонъ Шухевичъ

гр. к. парохъ въ Тышкѣвцахъ, посл. почта въ

Городенцѣ.

Рѣзбяръ печатокъ и майстеръ

золотыхъ вырѣбѣвъ

М. В. ТАВБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Ягеллонска, ч. 6.

принимаетъ рѣзбу печатокъ и вен-

зельєвъ на рѣжномъ металѣ. При-

нимаетъ такожъ направи и замовле-

ния сребныхъ и золотыхъ вырѣбѣвъ

по умѣренныхъ цѣнахъ.

Замовленя зъ провинціи выко-

нуетъ точно и высылає отворотною

почтою. (5—8)

Рѣзбы и орнаменты

зъ дерева, 4—10

Олтарѣ. Иконостасы

и всякія удекорованія архитек-

тоничнѣ до церквей и салю-

новъ выконую въ рѣжныхъ

стиляхъ

ТАД. СОКУЛЬСКИЙ

Во Львовѣ, ул. Мицкевича, ч. 6.

„МЕРТВІ ДУШѢ“

гумористична повѣсть Миколая Гоголя съ портре-

Виходить во Львові що Середи и Суботы (крімъ ру-
сскихъ святъ) о 4-ой годині пополудни. Литерат. додатокъ
„Библиотека найзнам. повѣстий“ виходить по 2 печат. ар-
гументу кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяця.

Редакція, администрація и экспедиція підъ Ч. 8 улиці
Академична.

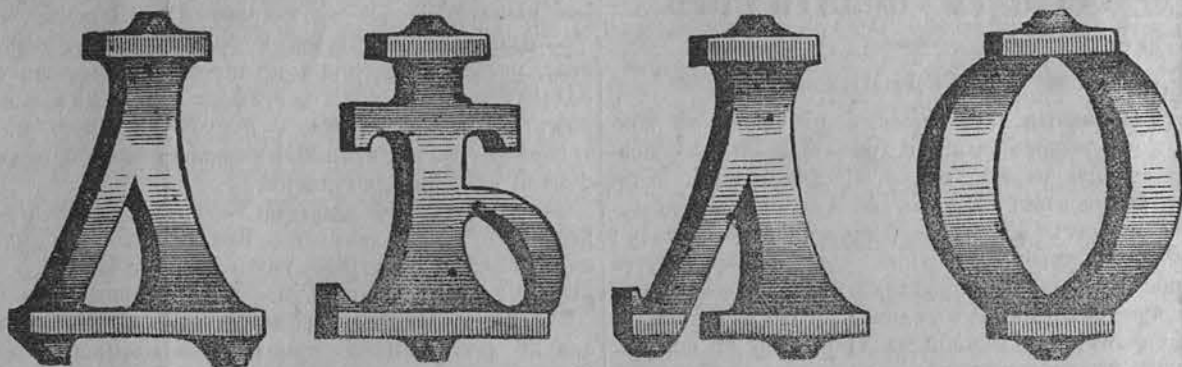
Всѣ листы, посылки и рекламации належить пересылати
підъ адресомъ: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул.
Академична.

Рукониси не звертаються тільки на попередніе застере-
ження.

Поодинокое число стоить 12 кр. а. в.
Оголошення принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣтъ однимъ
строчкомъ печатно.

Рекламации неопечатаній вѣдѣтъ отъ порта.

Предплату належить пересылати франко (найлучше
почтовымъ перекладомъ) до: Администрація часопису „Дѣло“
ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ для Австрій:		Для Россіи	
на цѣлый рокъ . . .	8 рр.	на цѣлый рокъ . . .	8 рубл.
на пѣть рокъ . . .	4 рр.	на пѣть рокъ . . .	4 рубл.
на чверть рокъ . . .	2 рр.	на чверть рокъ . . .	2 рубл.
съ дол. „Библиотеки“:		съ дол. „Библиотеки“:	
на цѣлый рокъ . . .	12 рр.	на цѣлый рокъ . . .	12 рубл.
на пѣть рокъ . . .	6 рр.	на пѣть рокъ . . .	6 рубл.
на чверть рокъ . . .	3 рр.	на чверть рокъ . . .	3 рубл.
на самѣ додатокъ:		на самѣ додатокъ:	
на цѣлый рокъ . . .	5 рр.	на цѣлый рокъ . . .	5 рубл.
на пѣть рокъ . . .	2 рр.	на пѣть рокъ . . .	2 рр. 50к.
на чверть рокъ . . .	1 рр. 25		
Для Заграничя, окрімъ Россіи:			
на цѣлый рокъ . . .	10 рр.		
на пѣть рокъ . . .	5 рр.		
на чверть рокъ . . .	2 рр. 50		
съ дол. „Библиотеки“:		на самѣ додатокъ:	
на цѣлый рокъ . . .	14 рр.	на цѣлый рокъ . . .	6 рр.

Вп. Читателѣвъ въ Россіи просимо ма-
ти на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ=ji, ъ, ѣ=i, и* (въ
серединѣ и на конці словъ)=*ы, и* (на початку
словъ)=*і, ъ* (на початку словъ)=*ві*.

ОТЪ РЕДАКЦИИ.

Зъ причины конфискации послѣдняго
числа „Дѣла“ а не менше и зъ причины про-
цессу противъ редактора „Дѣла“, се число вы-
дано лишь въ пѣть аркуша. Вп. Читателѣ зва-
лять выбачити, тымъ болѣе, що послѣдними
часами редакція навѣтъ надъ свои матеріальні
силы выдавала для выгоды Вп. Читателѣвъ
надзвычайніи додатки до „Дѣла“.

Процессъ

Ольги Грабаръ и товарищѣвъ.

(Дальше.)

Трійцать другій день розправы — середа дня
26 липця.

Промова адв. дра Дулембы.

Доходитъ вже два мѣсяця, якъ точитъ про-
цессъ, котрый має не тільки локальне, але и по-
сторичне значеннє, котрый будить интересъ загалу
не лишь у насъ, але и поза границями державы.
Чомужъ приносати сей загальний интересъ? Я
думаю, що се справа незвычайна. Справы карні
мають за предметъ чинъ карыдостойный, которо
допускается поодинокъ личности. Въ сѣй справѣ о
чинѣ карыдостойномъ я не чувъ; ту передовсімъ
бесѣда о засадахъ, ходитъ о цѣлу верству су-
спѣльну, котрой закидається отступство и замѣры
ворожій для державы. Во гдѣжъ тѣ факты, на ко-
торыхъ власне чинъ карыдостойный має опира-
ти, гдѣжъ матеріалъ, котрый має бути для пп.
присяжныхъ директивю для выдачи вердикту? Фа-
ктовъ тыхъ нема. Бачили мы цѣлу товпу свѣд-
ковъ, котрі ставали, читали мы стосы докумен-
товъ, а однакъ жаденъ изъ свѣдковъ, жаденъ до-
кументъ не подавъ намъ субстрату до засужденя
подоудимыхъ. Добре ктось здефинювавъ сей про-
цессъ. Першій разъ въ сѣй сали отбиваются заса-
ды, першій разъ приходитъ ту на порядокъ пы-
танье, котре не було предметомъ справедливости.
Выдавалось въ одной фазѣ процессу, що мы кон-
зильюмъ, разбирающе квестіи обрядовъ, що мы на
якомъ форумъ публицизмъ, где радится надъ
справами краю. Були хвилѣ, где сали ся змѣня-
лася въ сали соймову, були мы нѣбы на засѣдан-
няхъ радъ громадскихъ або иншихъ тѣлъ репре-
зентативныхъ. Щожъ въ того виходить? Ого,
що ту не ходитъ о чини карыдостойный, що ту
борются засады, що ту зъ одной стороны става-
ли подоудимы, котрі боролися певныхъ поглядѣвъ,
а зъ другой стороны борются ставаятъ п. проку-
раторъ, котрый на кождѣмъ поли чи то религій-
номъ, чи то въ справахъ краевыхъ старався вы-
казувати подоудимыхъ, що дѣлали въ ворожій
для державы намѣрахъ, що стремили до оторваня
одной провинціи отъ устрою монархіи. Коли ки-
дався такъ тяжко обжалованье, коли закидається
злочинство, котре самъ п. прокураторъ называ-
лъ найтяжшимъ, бо розходится о существованье цѣ-
лой державы, треба було выступити съ фактами,
треба було дати директиву, що дѣйстно чинъ
карыдостойный подоудимы сповняли. Щожъ естъ
першимъ крокомъ до головной зрады, крокомъ,
якій, подоудимы идущи сею дорогою, мусѣли собѣ
поставити? Ого власне булобы сильне сполуче-
нє, сконсолидованье стремленъ. Гдѣжъ той союзъ
явный? Чи щось подобного при розправѣ напро-
ваджено? Предѣсь се фактъ, що гдѣкотрий подо-
удимы доперва въ сѣй сали занѣзналися, лица ихъ
були собѣ взаимно чужі.

Най панове пригадають собѣ перебѣгъ про-
цессу и розважати, що о. Огоновскій, Трембицкій,
Начай только въ початку розправы были тутъ,
можъ сказати, знаніи, потомъ имена ихъ побѣли
въ забутье, и булобы въ нѣмъ пропали, колибы
не обстановка, що при самѣмъ конці розправы
отчитано ихъ свѣдѣтельства моральности. П. проку-
раторъ твердитъ, що справа цѣла була доперва
въ стадіумѣ приготавливанья, що власть вдалася
досыть скоро, и замобѣгла, що злочинство не
могло розвинути новымъ цвѣтомъ. Але хочыли
и такъ было, якъ говоритъ п. прокураторъ, то я
пытаю, въ чѣмъ спочивали тѣ чинности пригото-
вавши, котрі подоудимы мусѣли были зробити,
щобы не довести до злочинства головной зрады.
Менѣ здается, що тѣ приготавливанья повинны были
полагати на сконсолидованье, а однакъ и ту ока-
зався всяка недостава звязи, отже не було того,
о чѣмъ говоритъ п. прокураторъ, не було чинно-
сти приготавливанья. Предѣсь панове менѣ призна-
ете, что до такого злочинства, при котромъ роз-
ходится о киненье мины подъ цѣлу державу,

одиницѣ не выстарчаютъ; тамъ треба певного
сполученя цѣлого сторонничества, большой сколъко-
сти людей, котрі свѣдомы цѣли въ сильной орга-
низации мусѣли ити напередъ.

О. Наумовичъ яко единица, анѣ п. А. До-
брыньскій на свою руку головной зрады поповни-
ти не могли. Колибы мы вышли зъ засады,
что кождый зъ подоудимыхъ, котрі ту предста-
влялися, допустився того злочинства, то дѣйстно
заходы кождого зъ нихъ мусѣлибы представити
ся намъ яко дитинній играшки, нападъ съ моты-
кою на сонце. Але колибы мы навѣтъ припустили,
что подоудимы замкнулися въ собѣ, що жаденъ зъ
нихъ той звязи серцы и умысловъ не хотѣвъ выя-
вити, то въ такѣмъ случаю п. прокураторъ не мавъ
жадного узасадненя. Предѣсь онъ не оперся на
внутрѣшномъ переконанью подоудимыхъ. Бо на що
мы перекидывали цѣлы стосы матеріалѣвъ дово-
выхъ и рѣжныхъ документѣвъ и корреспонденціи,
— на те щобы дойти до такого мнимого звязку.
Але мимо того всего о всѣмъ были внесены,
лишь о якомъ сильной организации, о якомъ звязи
мы не могли довѣдатися. Въ слѣдженю цѣлой ми-
нувшости подоудимыхъ и цѣлой корреспонденціи
була власть дуже сильна, не пошанувала найдо-
вѣреннѣйшихъ листѣвъ. Предѣсь всѣхъ средствъ
ужито, щобы выкрити замѣры дѣяльности подо-
удимыхъ; вы, панове, були свѣдками, якъ не по-
шановано памяти честного отца Кооса, котрому
ту выдано найпохвальнѣйше свѣдоцтво, а все
длѣного, щобы зъ нею укувати матеріалъ некоры-
стный для подоудимыхъ. По щожъ были тѣ реви-
зіи по цѣломъ краю, перетрясанье актѣвъ и до-
кументѣвъ — и чи знайдено те, чего szukano?
Менѣ здается, съ рукою на серци, что не выкрыто
того заговору, котрый має становити суть голов-
ной зрады. А съ цѣлого матеріалу доводного
выпродивъ п. прокураторъ лише здогады, на
котрыхъ заносится цѣла будовля — актъ обжа-
лованья. Справозданье дирекціи полиціи, котре та-
кожъ бавится здогадами, справозданья старостъ,
суперечны самѣ съ собою, нѣчого не доказуютъ,
а подаютъ мнѣніе, котре дуже легко дастся за-
лѣтити. Я зазначивъ, що тутъ не ходитъ о подо-
удимыхъ. Кто бувъ свѣдомъ розправы, той певно
признае, что поглядъ черезъ нихъ высказанъ не
могутъ бути оторваны отъ минувшости, что поза-
ними стоятъ цѣлы рядъ людей, що признаются
до тыхъ засадъ; досыть менѣ лишь сказати о
свѣдкахъ, котрі съ ними солидаризовалися. Зъ
ѣтки приходитъ п. прокураторъ до того, щобы,
если существуетъ цѣле сторонничества, котре попи-
рае подоудимыхъ и имъ сочувствуетъ, выбирати
поодинокій личности и ставляти подъ судъ? Зъ
ѣтки приходитъ покликыватися до отѣчальности
одиницъ, коли цѣлѣсть завинила? Чижъ хочете,
панове, засудити подоудимыхъ не осуждаючи цѣ-
лон верствы, котре въ звычайной бесѣдѣ зовеса
партією „святотрѣцѣвъ“, чижъ на те, щобы за ви-
ну всѣхъ — карати поодинокій единицы. Фактъ,
что думки подоудимыхъ не суть отособненны. Не
входжу въ то, чи они згубны, але они суть вла-
сносносно цѣлой партіи, цѣлого сторонничества. Про-
кураторъ державна звертається до Мировлава До-
брыньского, що само зѣткненье съ нимъ має бути
вже такъ безбѣзпечнымъ для цѣлы публичныхъ;
называе его емсаремъ комитетѣвъ славянскихъ,
чигающихъ на цѣлковиту загалу державы ав-
стрійской. Предѣсь се фактъ, что Мир. Добрынь-
скій не только съ подоудимыми, але также и съ
иншими особами, котрі были ту слуханы яко свѣд-
ки, входивъ въ стычность, зъ ѣткнъ власне
подоудимы мають лишь для того бути засужденъ
вердиктомъ? Не моя се рѣчь разбирати, чи тѣ
засады, котрі ширили подоудимы суть узасадненны.
Исторія учитъ, что мѣлоко процессы карні анѣ за
суды жертвы — не змогли придумати засады.
Згубны засады загинуть самѣ собою; колижъ кля-
чесь о утискъ, тогды засада ширится и зыкуе-
тымъ болѣе прозелитѣвъ. Отже хибно естъ пере-
свѣдченье высказанье прокураторомъ, що противъ
згубной засады треба выступити. Если подоудимы
попали въ бѣду, то якимъ способомъ прийдуть
до пересвѣдченя, що бѣду той треба направити?
Я, яко Полякъ, мушу отверго высказати, что съ
тымъ цѣлымъ направленьемъ не могу симпатизу-
вати и если коли небудъ случится менѣ стрѣтнѣ-
тися съ подоудимыми чи на аренѣ публичной, чи
на иншомъ мѣстѣ, то я завсѣгды стрѣбуса съ
тыми панами въ оппозиціи, и буду противъ нихъ
боротися такъ само, якъ кождый другій. Але
власне длѣного, что мы въ оппозиціи, что противъ
нихъ беремось, мусимо тымъ осторожнѣйше по-
ступати съ ними. Намъ треба вглянути въ себе
самыхъ, чи у насъ не сидитъ пристрасть, чи мы
не засуждаемо того пытаня зъ становища Поля-
ковъ, пытаня, котре може само въ собѣ не естъ
злымъ, — длѣного я мушу просити васъ, панове,
щобы вы застановляющиеся надъ тымъ пытаньемъ,
скинули зъ сердца всякій партійный взглядъ и су-
дили такъ, якъ колибы вы стояли на становищи
комополитичномъ, где кождый забувае, что естъ

членомъ якогось народности, котре виходить зъ
своеи точки погляду.

Актъ обжалованья закидае подоудимымъ сим-
патіи для російского народу, и духъ того закиду
мось червона нитка снуется черезъ цѣлы токъ
розправы. Ходитъ о те, щобы разбѣраты, чи сим-
патіи, сирѣчьныя якогось народности, може бути
стремленьемъ, ажъ такъ небезпечнымъ для дер-
жавы. Думаю, что симпатіи, то чувство природне
кождого чловѣка, и не лишь единицы, але цѣ-
лыхъ суспѣльностей и народѣвъ; думаю, что сим-
патіи не може мѣстити въ собѣ нѣчого карыдо-
стойного, особливожъ, коли основны законы дер-
жавы подъ тымъ взглядомъ лишаются кождому
якъ найповнѣйшу свободу. Така симпатія для су-
спѣльных народѣвъ и державъ будитъ неразъ въ
суспѣльностяхъ; досыть пригадати на послѣдній
войны; — але нѣкому не чинено за тое закиду.
Навѣтъ симпатіи для Россіи, ту почитуванъ ве-
ликимъ грѣхомъ, объявлялися въ Австрій безъ
рекриминацій; досыть згадати о подорожѣ Чехѣвъ
на выставу этнографичну въ Москвѣ 1867 р.
Фактъ се, ствержденный при розправѣ, что подо-
удимы уважали Россіянъ племенемъ славянскимъ
(при чѣмъ замѣчу, что теорія Духинского въ
загалѣ не здобула собѣ признанья), почуваются до
якогогось свояцтва и згадади о великомъ народѣ
славянскомъ, не говорячи зовсімъ о державѣ; а
я думаю, что выходячи зъ той засады подоудимыхъ,
не можна ихъ симпатій анѣ поборювати,
анѣ уважати ихъ чимъ карыдостойнымъ.

Актъ обжалованья чинитъ подоудимымъ зъ
той симпатіи закидъ панславизму, маючи на дум-
цѣ панславизмъ политичный, бо лишь той може
бути шкѣдливый, бажаючи розширити державу
россійскую подъ егидѣю царату, котрый мавъ бы
згальмагувати въ собѣ всѣ славянскыя племена.
Але о чѣмъ подобномъ подоудимы нѣколи не го-
ворили, и я думаю, что панславизмъ политичный,
котрый — якъ каже п. прокураторъ — мають
ширити славянскыя комитеты, естъ мрѣєю, котре
нѣколи не дождется осуществленя. Противно, ко-
гда славянскыя суспѣльности стремили нынѣ до
згальмиванья, жадна не схоче зречися въ
користи Россіи своего существованья, вѣры, лите-
ратуры и рѣдного языка. Естъ се мрѣя, въ котру
не вѣрять само правительство російское, а ужъ
вѣае си лишь за покрывку до заборныхъ цѣлей.
Сего власне п. прокураторъ не сказавъ и шукае
панславизму тамъ, где его нема. Суть прави-
тельствоныи креатуры въ Россіи, котрі суть въ
сполученю съ правительствомъ, але я не думаю
такъ зле о цѣлости російского народу, не думаю,
щобы цѣла суспѣльность мала чинити на згубу
суспѣльных державъ. Суспѣльность російская бу-
лабъ задоволенна, колибы могла добитися своихъ
правъ, колибы здобула собѣ конституцію. На чѣмъ
правительства были личности, пересѣкалы пансла-
визмъ, — тамъ ихъ п. прокураторъ не шукавъ,
а звернувшись до людей, котрі жили передъ ко-
лядасяты лѣтами, котрыхъ имена суть сегодня
анахронизмомъ, не мающимъ подставы быту. Пан-
славизмъ булобы небезпечный лишь въ такѣмъ
случаю, колибы правительство російское поднесло
его яко праноръ; а однакъ п. прокураторъ, не-
мось заперечуючи минушность и теерѣшность
выразно сказавъ, что правительство російское не
мае забаванокъ панславистичныхъ. Если такъ
есть, то выливается просто, что обжалованъ не мали
съ правительствомъ російскимъ нѣякомъ стычно-
сти, а тымъ самымъ не могли ширити тенденціи
панславистичныхъ.

П. прокураторъ высѣдуючи рѣчь односто-
ронно, увыривъ въ Погодинѣ и Фадеева, котрі
поднесли идеи панславизму тогды, коли онѣ мавъ
цѣль удержати при житю Славянъ гнетеныхъ зъ
одной стороны черезъ Нѣмѣцѣвъ, а зъ другой че-
резъ Мадярѣвъ, и предлагали всякія средства.
Але п. прокураторъ не числился съ тою обста-
виною, что тѣ средства сталися безцѣльными, коли
Австрія поднесла прапоръ рѣвноуправленя народ-
ностей, что панславистична идея страшила въ Ав-
стрій подставу быту, и что жаднѣ зъ племенъ
славянскихъ въ Австрій не зречеся свои вѣры,
литературы, языка и своей исторіи задля любви
до Россіи! Застереженье се высказали на зѣздѣхъ
въ Москвѣ: Ригеръ и Палайцкій, що хотѣли ба-
чити сфедерованыхъ духово Славянъ, а не инав-
гураціи политикіи панрусизму!

Въ томъ дусѣ также подоудимы проявили
свою идею панславистичну, а я думаю, что яко
Русины не могли годитися на политичный пан-
славизмъ. О. Наумовичъ, наиболѣе обтяженный,
каже предѣсь, что „найчистѣйшимъ цвѣтомъ Русей
есть улюблена его Русь галицка“, а коли такъ
онѣ каже, то для Россіи не зречеся онѣ свои
народности. Завянувъ вправдѣ о. Наумовичъ, что
не зрѣкъ зношенъ съ народомъ російскимъ и
выдатными его личностями, але длѣного, что на
основѣ мадоруской литературы розвинулася ли-
тература російская, а познѣйше литература га-
лицка лишлася позаду, отже онѣ хотѣвъ черезъ

тѣ зношеня запѣзнати свою ѣтчину съ поступомъ
россійской литературы, — и въ томъ дусѣ треба
понимати высказану нимъ идею литературной ед-
ности съ Россією.

Анѣ зъ отчитанныхъ тутъ программъ, анѣ зъ
кореспонденцій подоудимыхъ не выливаетъ, мовбы
то они стремили до якогось иншого сполученя съ
Россією. Хотячи тую справу належно розсудити,
треба передовсімъ розрѣзнити народъ отъ державы.
Симпатіи для народу російского не можуть
бути карыдостойными, — а тымчасомъ цѣлы актъ
обжалованья операется на кореспонденціи обжа-
лованныхъ съ колыкома лицами въ Россіи, а черезъ
нихъ съ корпораціями, котрі п. прокураторъ ставитъ
выразно немось стаціи, котрі малибы стреми-
ти до якогось акціи политичной, акціи, котре
кульминувалабъ въ будущемъ оторваню Галичины
и Буковины отъ Австрій.

Трійцать третій день розправы — четвертъ
27 липця.

Я згадавъ вчера о одностороннихъ высѣдкахъ
п. прокуратора въ дѣлахъ панславизму и о осо-
бенномъ замилюваню его въ студіи Фадеева и По-
година. Колибы бувъ пынѣйше переглянувъ тѣ
рѣчи, булобы переконався, что партія панславистѣвъ
въ Россіи не естъ такъ численна, си голоса реес-
труе старанно наша польска праса, партія та
вельми слаба и въ загалѣ нема подставы при-
мати за певне, щобы въ Россіи существовали кор-
пораціи, оживленъ панславистичнымъ духомъ и
дѣлаючи выключно въ тѣй цѣли, а тымъ менше,
щобы то бувъ духъ цѣлого російского народу.
Погодинъ и Фадеевъ, тѣ два стовпы панславизму
для п. прокуратора, сегодня не существующи и
забуты, — чимъ же они были своего часу? Пого-
динъ — дворакъ на жолдѣ російского правитель-
ства, даючи офіціальный справозданья одному зъ
членѣвъ династіи и министрови просвѣты. Фадеевъ
— генералъ, котрому ровняе стратегичный поппе
отвореньемъ брамъ Австрій ажъ по береги
Дунаю. Погодинъ пописавъ много рѣчей, котрі
въ свой часъ можна було назвати правдою,
якъ н. пр., что Славяне — остать подъ гнетомъ.
Було се въ 1838 р., коли въ Австрій була инша
система правленя, коли панувала перевага Нѣм-
цѣвъ, коли Славяне могли бути незадоволенны. Се-
годня пытанье славянское представлятъ образъ зов-
сѣмъ отѣмный, а средства агитаційны, предкла-
данъ Погодиномъ для розбудженя славянского
духа, сегодня мають лишь археологичну вартѣсть,
бо они были обчленены на евентуальность, котре
не наступила. На такѣмъ дѣлѣ, подобномъ до елю-
кубраціи Фадеева, московского генерала, кидаю-
чого пустіи фразы невѣстны до Австрій, оперто
актъ обжалованья. Вправдѣ подчасъ розправы и
послѣднихъ выводовъ зрадивъ п. прокураторъ,
что черпавъ натхненье еще зъ иншого якогось же-
рела, также вельми односторонного; але що весь
той наведенный матеріалъ оказався дуже спѣзне-
нымъ, то длѣного годѣ его докладно отѣннити. Въ
всякомъ случаю однакъ мушу сказати, что див-
на се тактика — потягати за плѣды умысловъ
ообѣ третихъ до отѣчальности подоудимыхъ, зъ
котрыхъ не всѣ еще были на свѣтѣ, коли кинено
въ свѣтъ тѣи, не скажу что гениальны творы, певно
тыхъ творѣвъ не читали и не зѣставали съ ав-
торами въ нѣякихъ зношеняхъ.

Предложено намъ и то доперва подчасъ роз-
правы одинъ лишь доказъ существованья комите-
ту, але, пожалось Боже, т. зв. добродѣтельного
славянского въ Петербургѣ; зъ статуту того
комитету мусимо набрати зовсѣмъ иншого пере-
свѣдченя о дѣяльности того товариства, якъ п.
прокураторъ, бо въ статутахъ нема згадки о по-
литикѣ, а лишь о дѣяльности литературной. Ко-
либы однакъ навѣтъ и такъ было, то гдѣжъ до-
казы, что подоудимы належали до того товариства
и провадили съ нимъ кореспонденцію? Не могучи
нѣчого подобного навести п. прокураторъ всту-
пивъ на однокую остаточно зѣбѣтачу ему дорогу,
на котрой предѣсь хочъ лишь позорно далося на-
вязати мниму стычность подоудимыхъ съ коми-
тетомъ, — а то дорогого знакомости подоудимыхъ
съ Мировламомъ Добрыньскимъ. А предѣсь колибы
хотѣли творити заговору, подкладати мины подъ
существованье Австрій, то предѣсь мусѣлибы су-
ществувати якѣсь слѣды въ кореспонденціи обжа-
лованныхъ, доставленій въ цѣлости судови! Длѣного
власне того найважнѣйшого доказу нема,
— се зрозумѣ хибя п. прокураторъ.

По тыхъ загальныхъ замѣрахъ приступивъ
защитникъ до поособенныхъ выводовъ. Старався
оправдати подорожъ Мировлава Добрыньского до
Галичины, где мавъ цѣлу свою родину, а прѣтѣмъ
хотѣвъ зѣбрати матеріалъ до студіи нигилизму
въ Галичинѣ, якъ се доказуютъ зѣзнанья свѣдковъ
о Литвинювича, Гезы де Мочари и Францисціо,
— о чѣмъ п. прокураторъ не згадавъ. Дръ Ду-
лемба наводитъ весь можливый матеріалъ, щобы

показати правдоподібною мислю Мірослава Добр. в справі свідчення соціалістів, на чім могло залежати правительству, а остаточно показати і ту правдоподібність, що ходило о матеріал до статей денікарських. Кореспонденція така мусіла бути тайною, а в листах не потрібна була згадка о нігилістах, скоро наперед вже уможовлено. Дивно впрочім, що в тих листах нема жадної згадки о агітації панславистичній, нема ані йогі, котра вскапувала на тое.

Дальше заштитник отирає прикрий закид прокуратора, що обжалований побирав рублі і за них запродали свій край. Таким людям, як о. Наумович, не можна того інсинуувати, особливо з уваги на его сміле, може аж надто сміле толкування. На підсудимих мала видати засуду опінію. Яка опінія? Чи ту опінію представляють ті, що поза мурами сей салі з одного вызначеною подробицею судять цілу справу? Підсудимі толкувалися з бідними людьми, — каже п. прокуратор. Байдуже мусить бути той, хто невинно шість місяців остає в в'язниці яко жертва акту обжалованя, оснований на підставі якихсь мрій.

Др. Дулемба переходить оттак за чергою оборону обжалованих: о. Огоновського, Трембицького, Нічя, Площанського, о. Наумовича, Шпундера і Задуского, дуже подробицею критикує закиди прокуратора, наводить все, що підчас розправи висказали обжаловані на своє оправданьє. Закиди прокуратора представляє заштитник велими слабими, не могучими дати підстави до пересвідчення о винності підсудимих, котрі толкують згоді свідченням нігилістів. В смілах той критиці др. Дулемба дає належну отпору також реляціям старостів; збавля свідків вызначені прокуратором збиває збавлями других свідків, в загальні висказує воі можливий средства оборони.

Отповівши вкінці також на закид злочинства забувати публичного спокою, з §. 65 зак. карн., звертає заштитник увагу судів на присяжних, що обов'язують тепер кодекс карний і параграф о головній зраді єсть останком з епохи иншої правительственной системи, як нинішня. В оспуджувані справи мусить, панове, уважити духа нового закону, тепер проєктованого, котрого заведення єсть лиш питанням часу, — духа, невідомого сьє содержанию нинішнього параграфу, установленого тогди, коли можна було підтягнути під него всяку чинність. Параграф сьє єсть сегодні смішним, засудженим всіми науковими повагами. Вирочити засади підсудимих хоч можуть бути несимпатичними, — то однак треба їх пошанувати. Не держіться, панове, підсудимих, коли п. прокуратор вносить засудити на всякій случай з якого небудь параграфу. Найнебезпечнішою в процесі політичній єсть половинність. На вас, глядять історія, а ту ходит о те, чи существує розбрат між нами а Русинами має существувати на дальше, і чи питання згоди має бути відложено на довгі літа. Засуджені обжаловані, хочби на один день, буде мати в той справі велику ролю і величезні наслідства такі, що бодай я, яко Поляк, люблячий свою отчину, не мігби узнати добрим для неї!

По промові др. Дулемби промовляли коротко на ранішній засіданні еще обжаловані Адольф Добрянський, о. Ник. Огоновський і Марков.

Ад. Добрянський доткнув лиш одной точки з прокураторового обжалованя именно своего отношения до Маура.

О. Огоновський сказав: „По вымывных словах моего защитника (дра Дулембы) не маю нічого додати, лиш мусу запротестувати против высказанія п. прокуратора, который называет наше поступованье — нужденным, для мизерной жмелі рублѣв. Так не было. Мое поступованье было благородное; я жертвовал и жертвую для добра своего народа и своего краю и нынѣ повторю те, за что мене п. прокуратор обжаловал, стих о будущности Руси, что „я в наше бконце засвидѣтствую солнцу!“ Але тут, в казни насунулася мені одна думка: Для чего Францизи, дячего Геза де Мочари не сидят сегодні на лавѣ обжалованных, а они предѣл знакомостею сь Мірославом Добрянским так само скомпромитовані, як і мы? Сь тымъ пытаньемъ звертаюсь до вас, панове присяжні, сь тымъ пересвідченьемъ, что дасте сатисфакцію своему покривденному словобывателям.

Марков выступив против высказанію прокуратора слѣдующихъ словъ: „Где нема недовольна, там нема поля до агітаціи. Русины нарѣкають на мнимый утискъ черезъ Поляковъ“. Марков почавъ говорити, кто именно займає нынѣ переслѣдованьемъ Русинів, а то старосты і власти шкільні... Але предѣлатель перерыває рѣчь обжалованого. Оттакъ Марковъ просте высказанье прокуратора: „Болѣе существувала справа руска.“ На те замѣчає Марковъ: Справа руска существує фактично; того не можна заперечити. Разъ на одній бенкетѣ одинъ членъ академіи наукъ в Краковѣ в кружку людей найвысшій интеллигенціи, людей иміонующихъ крави, нивъ на згиду сь Русинами. Отже згоды нема. Пытанье руске существує на підставѣ актовъ королѣвъ польскихъ і акту ревизіаціи Галичины, яко провинціи руской, занятой своего часу черезъ Австрію. — Я мавъ се лишъ сказати, о собѣ говорити не буду. Предѣлатель отпочивъ засіданье до вечера.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦА.

Франція. Въ Франціи случился сь концемъ минувшого тыждня дуже важный для рѣшенія египетской справы фактъ. Палата послѣдъ значною большостою голосовъ отмовила министерству кредитъ на военну экспедицію до Египту; 450 голосовъ было противъ удѣленю кредиту, а лишъ 75 голосовъ за удѣленьемъ. Зъ того бачимъ, что Фрейсине доставъ ледви $\frac{1}{4}$ голосовъ палаты вь справѣ такъ важной для державы, вь справѣ, котру министеръ поставивъ выразно и рѣшучо яко пытанье довѣрія. Давно вже жадне правительство не было повалено такою величезною большостою, якъ сь сталося сь министерствомъ Фрейсине. Въ наслѣдство того наступила очевидно криза министерства; Фрейсине сь кабинетомъ подавѣ до димисіи. Президентъ республіки Гриви вѣзавъ министровъ, чтобы урядували дальше, поки не буде зложенъ новый кабинетъ. Гриви стоитъ на раздорю: або розвѣзати палату, або зложити новый кабинетъ. До розвѣзання палаты послѣдъ потреба ухвалы сенату. Але вь сѣй хвили не было порошно розвѣзати палату послѣдъ и выкликати выборчу агітацію, остає отже другій выходъ — новый кабинетъ. Який буде новый кабинетъ, доси нікто не може сказати. Гриви отбывъ конференцію сь президентами палаты послѣдъ и сенату. Дневники Гамбеты радятъ Гриви, чтобы утвореніе нового кабинету поручивъ теперѣшному президенту палаты послѣдъ Бриссонову. Не знати однакъ, чи Бриссонъ подѣлится того.

Криза министерства вь Франціи выпала вь дуже негодную пору, вь хвили, вь котрой рѣшаются важныя справы для Европы; вь такую пору Франція остає безъ правительства. Голосъ великой державы выкинутый зь „европейского концерта“. Англія має теперь свободній руки — безъ союзника и свѣдка буде дѣлати теперъ вь Египтѣ на власну руку. Зъ причины зѣбѣтної ухвалы палаты послѣдъ министерство войны повѣдержало всякій военній приговора. Адмиралъ французскій Конрадъ одержавъ отъ правительства наказъ заховувати вь Египтѣ якъ наибольшу неутральность.

Англія. Справа египетска застроєна вь спѣрѣ между Англією и Турцією. Порта выразила на послѣдній засѣданні конференціи жаданье, чтобы Англія повстрѣчала высилку войскъ до Египту и цѣнула тѣ войска, котрі вже суть подѣ Александрією. Англія зновъ зь своей стороны натискає на Турцію, чтобы султанъ выдавъ прокламацію, оголошуючу Араби-пашу ворохобникомъ. Того зновъ султанъ не хоче учинити, бо ставби черезъ тое вь суперечности сь панисламизмомъ, тою послѣднюю подпорою магометанизму. Тожъ вь Константинополи панує велика нехѣть до Англіи а вь Лондонѣ противъ Турки. Англія остає при конечности своей власной интервенціи, — а Турцію хоче допустити лишъ тогди, если она примѣе условія Англіи. Якъ доносятъ газеты, Англія хоче, чтобы Турція выслала небогато войска, и чтобы турецке войско отдати подѣ команду англійску.

Италія. Правительство англійске запросило Італію, чтобы прилучилася до оружной интервенціи вь Египтѣ. Министръ справъ заграничныхъ Манчинъ подкукувавъ Англіи за новый доказъ довѣрія, але при томъ давъ познати Англіи, что коли Порта пристала на запрошеніе державы и хоче выслати свои войска для приверенія порядку вь Египтѣ и коли приняла коллективну ноту державамъ, то вь интересѣ Італіи не лежитъ — навязувати якісь переговоры поза конференцією для предпріянія окремой интервенціи вь Египтѣ. Скажемъ при сѣмъ случаю, что такъ само думає и правительство русскіе. Официозный „Journal de St. Ptsbourg“ ише: „Правительство англійске поступаетъ на перекрѣтъ мандатовъ, удѣленому Портѣ черезъ конференцію. Годѣ думати, чтобы на те згодилися Порта. Положеніе тяжке и wymagaє дальшихъ переговоровъ державъ, чтобы угроженный спокой на востокѣ можна удержати.“

Египетъ. Араби-паша не хоче погодитись сь кедивомъ; Араби просто заявляе, что днѣ єсть повномочникомъ народу, который ему наказавъ починити приготованія для отпору англійского наѣзду. И справѣ народный збѣръ вь Каирѣ, который отбыває вь послѣднихъ дняхъ лиція, оглодѣвъ Араби-пашу оборонителямъ краю, и начальнымъ вождямъ ажъ до часу, коли буде або заключенный миръ, або коли англійскій войска будутъ выгнаны зь краю. Вь збѣрѣ взяло участь около 360 достойниковъ духовныхъ и свѣтскихъ. Кедива узнавъ збѣръ вынатымъ зь подѣ права исляму и фирмановъ. Зъ Александріи телеграфуютъ, что Араби паша збравъ значну силу войска вь окрестности суецкого канала. Надѣются, что незабавомъ приде до военныхъ дѣланъ.

НОВИНКИ.

— П. Володимиръ Масляк, о котрого арештовано мы доносили вь послѣдній числѣ „Дѣла“, збѣставъ вже выпущенный на вольну стопу.

— Чотыри засуджені вь процесѣ Ольги Грабаръ доси еще не выпущен на волю. Всѣ чотыри предложили кавцію на 12,000 зр., а именно о. Наумовичъ 6000, Площанскій 5000, а Шпундеръ и Задускій по 500 зр. Комната радна ухвалила выпустити засудженныхъ за такую кавцією на волю;

але тому спротивився прокураторъ. Справу тую має рѣшити высшій судъ краевый во Львовѣ.

— Цѣла австрійска праса, а особливо праса польска, разбирає значеніе процесу 11 Русинів о головну зраду и его результатъ. О тыхъ всякихъ отбывахъ польскихъ и прочихъ газетъ поговоримъ мы познѣйше и выкажемъ свой судъ о процесѣ и его результатѣ.

— Адвокатъ др. Искрицкий — якъ доносятъ Re-formъ — обжаловавъ сов. Будзиновского до дисциплинарного сенату за усуненіе его отъ обороны вь процесѣ Ольги Грабаръ и товарищѣв.

— Преос. епископъ Іоанъ Ступницкій повернувъ дня 28 лат. лиція зъ купелѣв зъ Карлсбаду до Черемышля.

— Перенесеня учителей гимназіальныхъ. П. Юліанъ Долыницкій зь Золочева именованый учителемъ при IV гимназіи во Львовѣ а суплентъ п. др. Емилъ Калитовскій именованый учителемъ при львовской академической (руской) гимназіи.

— „Академичне Братство“ — такую нову назву приняло товариство русскихъ академиківъ „Дружній Лихваръ“.

— Зъ Вѣдья пишуть намъ: Довѣдуємось, что В. др. Дзєровичъ задумавъ основати вь Вѣдні пріютъ (Asylverein) для руской молодежи академичной. Радъ бы мы про сѣй похвальный намѣръ В. др. Дзєровича чтось близшого доведатись.

— Вь справѣ доповняющей выборы посла до рады державной зь округа Бережаны Подгайцѣ-Рогатинѣ заявляють польскій правыборцѣ на кандидатуру гр. Романа Потоцкого.

— Испытѣ зрѣлости вь гимназіи Станиславской отбыває вь днѣ отъ 23—28 лат. червця с. р. вь присутности совѣтника рады шк. В. о. В. Ильницкого. Испытѣ здавало 25 абитуриентовъ. Резултатъ испыту бувъ такий: 1 (жидъ) здавъ сь отзаченьемъ, 17 сь добрымъ успѣхомъ, 4 достади поправку, 3 упали. Между испытуванымъ было сего року лишъ 5 Русинів; зъ тыхъ 4 здади, именно: Володимиръ Вахнянинъ, Іоанъ Гузаръ, Григорій Лявниновичъ и Константинъ Ткачевичъ; одинъ одержавъ поправку зь одного предмету.

— Конкурсы вь цѣли обсаженія посады профессора науки богочестія при ц. к. гимназіи вь Самборѣ постановлено для кандидатовъ намѣряющихъ подѣстатися передствутію испытову конкурсовому вь Перемышлѣ отбуться маючому дня 14 и 15 лат. листопада 1882, — якъ слѣдує: Першого дня отбудеся испытѣ конкурсовый письменный, а то зъ учебныхъ предметовъ, плянномъ науки для гимназіи высшой и низшой приписанныхъ, а именно: зъ великого катихизма, библіиного оповѣданя старото и нового завѣта, зъ вѣро и право-ученія, зъ литургіи и исторіи церковной. Другого дня выйдутъ кандидаты зъ памяти выкладъ зъ выбраного собѣ свободно предмету науки богочестія заостованого до потребъ гимназіальной молодежи. По укінченій испытѣ має кождый кандидатъ желажуций получить речену учительску посаду подати до еп. консисторіи прошеніе о тое сь приложеньемъ абсолютной шкѣльныхъ и свѣдѣствъ зъ дотеперѣшной службы будѣ вь душпаствѣхъ будѣ вь публичномъ учительствѣ отъ дотычныхъ непосредственныхъ своихъ настоятелей выданныхъ.

— Жидѣвъ русскіихъ вывезено минувшого тыждня назадъ до Россіи 751 душъ; вь Бродяхъ оставало вь недѣлю еще 6.121 жидѣвъ русскіихъ.

— Пожаръ вь Радзивиловѣ. Минувшого тыждня навѣстивъ пожаръ мѣстечко Радзивиловѣ. Отъ 4 тои до 8-ой години по полудни пожаръ обернувъ вь поилъ майже цѣле мѣстечко. Згорѣло надѣ 600 домовъ, по наибольшой части жидѣвскихъ; впрочімъ причиною пожара була неосторожность жидѣвки. Вь огни утерло житѣ колыка людей, а шкоду числятъ на миллионы.

— Каналъ, сполучающий Днѣстеръ сь Сяномъ, поднимаетъ выбудувати инженеръ п. Феликсъ Ляврентъ. Якъ доноситъ „Fremdenblatt“, п. Ляврентъ доставъ вже концесію зь министерства для зложенія акціонного товариства вь той цѣли.

— Зъ подѣ Войнилово пишуть намъ, Дня 29 лат. лиція по полудни около 5-ой години надавъ надѣ Днѣстромъ вь окрестности Суботова коло Войнилова градъ величины голубячихъ яєцъ. За четверть години ушкодѣвъ градъ ярину вь огородахъ и прибивъ до землѣ збже.

Вѣсти епархіальны.

Зъ АЕпархіи Львовской.

Капеллану институту получивъ о. Аполнаріи Гриневецкій на парохію Мельничъ, дек. журавненского.

Вь пропозицію на капелланію Довге, дек. стрыйского принятъ оо. 1) Антоній Желеховскій и 2) Іоанъ Щуровскій.

Завѣзванъ до институту оо. 1) Евгенийъ Сабать на парох. Тысьменичаны; 2) Ілія Пиндусъ на Невочинъ.

Удѣленъ отъ испыту конкурсового оо. 1) Юл. Соневицкій зь Церковной, 2) Вас. Винницкій зь Подѣстрины, 3) Іоанъ Чмола зъ Улашковецъ, 4) Григорій Словицкій зъ Козлова, 5) Юліанъ Филиповичъ зъ Дубы, 6) Терентій Перѣдний зъ Струтина.

Презенту получивъ на парохію Вурштинъ о. Николай Винницкій зъ Заселецъ.

Упокоился оо. 1) Іоанъ Крижановскій, парохъ вь Палагчахъ, дня 27 л. лиція с. р. 2) Юліанъ Фицаловичъ, парохъ Вериня дня 16 лиція с. р. — Вѣчная имъ память!

Розправа вь процесѣ гр. дѣля Скалѣ противъ о. Качалы и Володимира Барвѣньского о образу чести.

Продовженіе перерваного процесу розпочалося вь понедѣлокъ дня 31 лиція, тревало цѣлый понедѣлокъ, второкъ и сегодні рано.

Для 31 лиція отчитано на ново инкриминованій статіи зъ „Дѣла“ и протоколъ зъ попередной тридневной розправы. Протоколъ весь бувъ списаный по польски, навѣть промовы обжалованныхъ, выголошенъ по руски; п. Барвѣньскій збѣвивъ зъ того взгляду замѣтъ противъ протоколу. По отчитаню протоколу розпочалося переслуханье свѣдѣствъ, поданныхъ застутникомъ обвинителя, дромъ Яцковскимъ. Всѣхъ свѣдѣствъ мало бути переслуханныхъ девять; явилось однакъ толькы 8 свѣдѣствъ, бо одного годѣ было отшукати. Ось тѣ свѣдѣки: пп. Каньскій и Мечковский, властители дѣбрь; п. Кавцкій, староста зъ Збаража; Людвикъ Крушинскій жандармъ зъ Нового Села и селяне зъ Гнилиць: Іванъ Бринякъ, Михайло Сеникъ, Марко Малиновичъ и Засуля. Всѣ тѣ свѣдѣки збѣзвали подѣ присягою.

Першій свѣдокъ п. Каньскій збѣзавъ, что вь его домѣ справѣ була бесѣда сь гр. дѣля Скалѣ о переходѣ Гнилиць на православіє. П. Каньскій представивъ сю справу гр. вѣи Скалѣ яко важну, а графъ сказавъ: „А менѣ что до того, нехай роблятъ, что хотять“.

Другій свѣдокъ п. Мечковский признавъ, что говоривъ сь о. Дроздовскимъ и о. Чекалюкомъ о справѣ гнилицкой и говорилъ такожъ, что вь сю справу вмѣшаный гр. дѣля Скалѣ, — але свѣдокъ не чувъ того отъ графа, але отъ о. Гарасимовича, отъ почтмайстра вь Новѣмъ Селѣ и вь загальнѣ всюда о томъ говорили еще передъ комисією духовною и передъ арештованьемъ о. Наумовича.

Третій свѣдокъ староста Кавцкій збѣзавъ, что гр. Скалѣ прѣхавъ до него и просивъ его поххати разомъ сь нимъ до Гнилиць, чтобы староста на мѣсци справивъ, чи правдою єсть, что селяне гнилицы передъ комисіями на него наговорили, бо газеты рускы представили его яко агитатора за православіє. П. староста поххавъ сь гр. Скалѣ до Гнилиць и тамъ самъ графъ вь офицерскомъ мундурѣ пыталъ селянъ, дячего онъ подавали до протоколу? На те Шпундеръ отповѣвъ, что селяне передъ комисією духовною протестували противъ того. Володимиръ Барвѣньскій задаває старостѣ много пытань, мѣжъ иншими те пытанье, чи п. староста не уважавъ, что присутность п. графа Скалѣ при протоколѣ влине на селянъ? Предѣлатель уволюивъ п. Кавцкого отъ отповѣди на те пытанье, якъ такожъ и на другі подобні пытанья, бо староста заявивъ, что онъ не може отповѣдати на те, за что єсть отѣвчальнымъ лишъ передъ своею политичною властею.

Дальшій свѣдокъ, жандармъ Прушиньскій не збѣзавъ нічого важного, а лишъ попутавъ вь суперечности; иначе говорилъ запятаный черезъ предѣлателя а иначе на спеціальне запытанье Володимира Барвѣньского, дотычно часу, коли зѣбѣтна стала участь о. Наумовича вь справѣ гнилицкой.

По полудни переслухано чотырохъ свѣдѣствъ селянъ. Всѣ селяне збѣзали, что справѣ гр. Скалѣ говорилъ, что привезе громадѣ православного попа зъ Черновець и т. д., все такъ само, якъ свѣдѣчили селяне, переслуханъ вь першихъ дняхъ розправы. На спеціальне пытанье Вол. Барвѣньского заявивъ одинъ свѣдокъ-селянинъ, что колибъ гр. дѣля Скалѣ бувъ имъ хочъ однимъ словомъ сказавъ „не робѣтъ того“, то булбы не переходили на православіє.

По переслуханю всѣхъ свѣдѣствъ отчитано акта дотычающі справы; мѣжъ иншими отчитано протоколы старостова; вь двохъ протоколахъ передъ старостою (одинъ бувъ написаный днемъ передъ комисією духовною) Шпундеръ и другі говорили такъ само на гр. Скалю, якъ передъ комисією духовною.

Вѣ второкъ рано трибуналъ уложивъ 14 пытанъ для судѣвъ присяжныхъ, а потомъ розпочались послѣдній выводы. По застутнику окаржителя дру Яцковскимъ промовлявъ рано еще Вол. Барвѣньскій. Пополудни промовлявъ о. Качала а по нѣмъ заштитникъ обжалованныхъ др. Люка. Др. Яцковский выголошевъ дулику, на котру ему отповѣли оба обжалованіи и др. Люка.

Сегодні рано предѣлатель представивъ судѣнямъ присяжнымъ резюме розправы. О годнѣ 10½ присяжні удалосъ на наряду а о годнѣ 2¼ оголосивъ провѣдничій присяжныхъ п. Душинскій вердиктъ. Всѣ чотырнацять пытанъ судіи присяжні заперечили и трибуналъ на підставѣ того вердикту уволюивъ о. Стефана Качалу и Володимира Барвѣньского отъ обжалованія и коштовъ процесу. Др. Яцковский зголосивъ зажаленіе неважности.

Подрѣбнѣйше справозданье зъ сего процесу подамо вь наиблизшихъ числахъ „Дѣла“.

ПОСЛѣДНІ ТЕЛЕГРАМЫ.

Петербургъ 31 лиція. Удержуєсь вѣсть, что Россія намѣряє выступити сь конференціи, бо Англія подчасъ еи обрадъ приступає до окупациі Египту.

Берлинъ 1 сернія. Голландія заявила, что она готова на случай завѣзванія взяти удѣлъ вь оборонѣ суецкого канала.

Выходитъ во Львовѣ що Среда и Субота (крѣмъ русскихъ святъ) о 4-ой годнѣ пополуни. Литерат. додатокъ „Библиотекѣ найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца.

Редакція, администрація и экспедиція поль Ч. 8 улицы Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламации належить пересылать по адресу: редакция и администрация „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

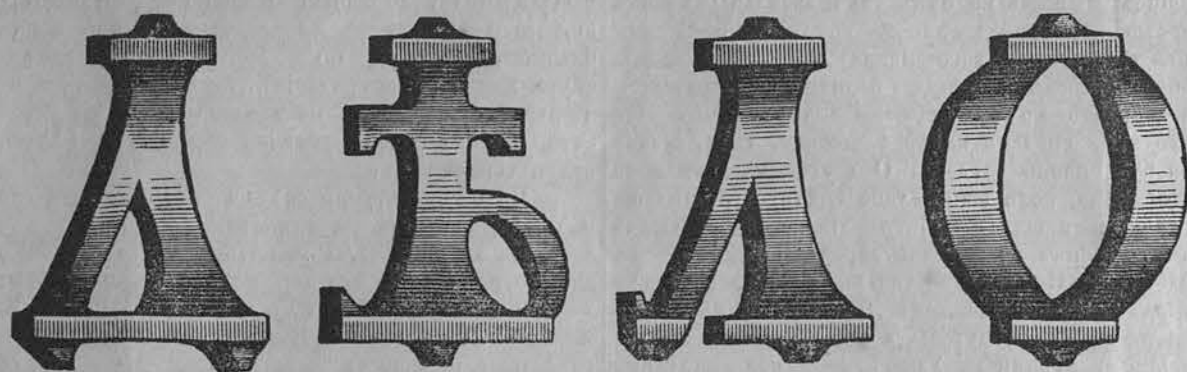
Рукописи не звертаются только на попередне застереженье.

Подинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошения принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣтъ одной строчки печатной.

Рекламации неопечатанной вольной бѣтъ порта.

Предплату належить пересылать франко (налучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ для Австрій:

на цѣлый рокъ . . . 8 зр.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.
на полъ року . . . 4 зр.	на полъ року . . . 4 рубл.
на четверть року . . . 2 зр.	на четверть року . . . 2 рубл.

съ дол. „Библиотекѣ“:

на цѣлый рокъ . . . 12 зр.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 зр.	на полъ року . . . 6 рубл.
на четверть року . . . 3 зр.	на четверть року . . . 3 рубл.

на самѣ додатокъ:

на цѣлый рокъ . . . 5 зр.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2 зр.	на полъ року . . . 2 рубл.
на четверть року . . . 1 зр.	на четверть року . . . 1 рубл.

Для Заграничъ, окрѣмъ Россіи:

на цѣлый рокъ . . . 10 зр.	на цѣлый рокъ . . . 10 рубл.
на полъ року . . . 5 зр.	на полъ року . . . 5 рубл.
на четверть року . . . 2 зр.	на четверть року . . . 2 рубл.

съ дол. „Библиотекѣ“:

на цѣлый рокъ . . . 14 зр.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.
на полъ року . . . 7 зр.	на полъ року . . . 7 рубл.
на четверть року . . . 3 зр.	на четверть року . . . 3 рубл.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ $л = j, i, \delta, \acute{i} = i$, $и$ (въ серединѣ и на концѣ слѣвъ) $= y$, $и$ (на початку слѣвъ) $= i, \delta$ (на початку слѣвъ) $= vi$.

По процесѣ о головну зраду.

I.

Спала заслона, велика драма скѣнилася. Скѣнилася „процесъ Ольги Грабаръ и тов. о головну зраду“ — якъ звано его урядово, — „процесъ Русинѣвъ“, якъ любилъ называти его нѣмецкѣй дневники, — „процесъ о москальовийскій чи російскій агитаціи“, якъ звычайно называли его польскѣй дневники. Не хочемо суперечатись о назву, котра лучша, а котра гѣрша, бо не о назву ходитъ, а въ прочтѣ въ кождѣй зъ наведенихъ естѣ певна мѣра правды, хочъ у всѣхъ разомъ еще не повна.

Такъ! Бувъ се процесъ поодинокихъ особъ — обжалованыхъ, але обжаловаными були не только единицы, але и цѣлы партіи, народы, суспѣльности, политично-державны системы, ба навѣтъ и цѣлы державы, — ихъ стремления, тенденціи и — идеѣ, о скѣлько подѣ идею можна розумѣти такожъ и щось зовсѣмъ неидеального. Ось и причина сего живого интересу, якій будивъ сей процесъ всюду и у всѣхъ и въ такъ широкихъ кругахъ, якъ може еще нѣколи нѣяка справа дотыкаюча Русинѣвъ.

Засудъ присяжныхъ судѣвъ закѣнчивъ послѣдній актъ сей историчной драмы судовои. Розвязка драмы се рѣчь найголовнѣйша, але не въ томъ случаю. Важнымъ и рѣшающимъ бувъ засудъ для подсудимыхъ и для всѣхъ тыхъ названыхъ и пензваныхъ партій, народѣвъ, суспѣльностей, системъ, державъ, стремлень, тенденцій и идей, що менше або бѣльше стояли въ роляхъ подсудимыхъ. Але не менше важнымъ, коли не важнѣйшимъ, бувъ розвѣй цѣлои сей драмы майже двомѣсячнои, не менше важнымъ бувъ той образъ, якій въ такѣй ширинѣ розкрывъ передъ нашими очима.

Годѣ его отъ разу обняти окомъ, годѣ въ одинѣй хвилѣ перенести ту рѣзнобарвностъ его перемѣнного свѣтла — чи радше темноты, такъ темной, а при томъ зарозомъ такъ яскравой ажъ разячої, годѣ перечислити тѣ чувства, якѣ онъ будить въ серцю, тѣ мысли, якѣ будить въ головѣ. Мало сказати, що се станула передъ нашими очима цѣла наша теперѣшня суспѣльностъ, цѣла исторія нашихъ межинародныхъ отношенъ, стремлень, а навѣтъ и бажанъ, нашої межинароднои борбы и вражды, — бо до сего всего треба еще додати и тѣ лзыксовый розправы, що хвилями перемѣняли судову сацию въ катедру филологіи, и тѣ религійны розправы, що хвилями переносили насъ на церковны соборы и допытъ „св. инквизиціи“, и тѣ дипломатичны заходы, що не позволяли прокураторови говорити о Россіи але о панславистичномъ комитетѣ. И много а много еще требабы додати, щобы поповнити сей неповный образъ отбutoи розправы.

Але хочъ не можна отъ разу уявити собѣ цѣлого и повного образу, хочъ годѣ наразъ высказати всѣ чувства и всѣ мысли, якѣ родить отбутый процесъ, то одно чувство голодно будить въ серцю, що пригашуе всѣ нинѣй чувства, одна мысль родить въ головѣ повнѣйша и яснѣйша отъ всѣхъ нинѣйшихъ мыслей, — а те чувство и та мысль высказуются однимъ окликомъ:

Мы хоры и то дуже хоры!

Политичный процесъ и то такой ваги и и потрясающей силы, якъ процесъ о головну зраду, естѣ якъ та страшна буря съ тучами и громами. Сама про себе злая, шкодлива, страшна и для нѣкого не пожадана, бо забираетъ жертвы въ майнѣ, лаѣ, въ здоровлю, спокою, а навѣтъ жертвы житя; але мимо того всего она очищуе воздухъ, оздоравлие, ло-

мать, що крыхке и зсохле, крѣпнѣтъ здоровье и жизненне и будить нове житѣ повнѣйше и отраднѣйше. Политичный процесса бували завсѣгда для всѣхъ народѣвъ такими непожаданными сумными, але при томъ все таки и очищающими, оздоравливающими бурями.

Те саме треба сказати и про сей процесъ о головну зраду, першій у Русинѣвъ. Естѣ однакъ одна важна рѣжница. Коли буря вже сама собою очищуе воздухъ и оживляе, то очищенне и оживленне политично-народного воздуха не дѣяса само собою, силою самого перебutoго процесу и засуду. Се вже зависить отъ самой интересованой суспѣльности, отъ самыхъ интересованыхъ народѣвъ, чи почуютъ и порозумѣють они очищающей и оживляющей подувъ политично-народной бурѣ, чи натхнутся оздоравливающимъ воздухомъ, чи побачатъ, що живе, жизненне и правдиве, а що мертве, здряхлѣе и ложне, и чи стануть на дорогу правды. А се може статись только черезъ основной розглядъ и основну оцѣнку цѣлого того величезного образа, що пересуваеся передъ нашими очима, черезъ основной розглядъ и такъ же оцѣнку всѣхъ, хочбы на око и найдрѣбнѣйшихъ акцесоріи сего образу нашої суспѣльности, всѣхъ тыхъ живыхъ и зъ гробу воскрешеныхъ постатей нашої недалекой минувшости и теперѣшности, ба навѣтъ всего того, що вызвало инсценизацію сей драмы съ живыми и неживыми особами, всего того, що говорилося и писалось у насъ отъ бѣльше якъ шість мѣсяцѣвъ. Правда, драма розгравалася передъ всѣмъ передъ судомъ мѣжь прокураторомъ а 11 обжалованными, але межѣ тими 11 обжалованными не было навѣтъ еще всѣхъ обжалованныхъ, выразно обнятыхъ и поименованныхъ въ актѣ обжалованя. Розходилося о вину або невинностъ 11 особъ, але на дѣлѣ интересованными, хочъ безпосередно необжалованными, были зарѣвно Русины якъ и Поляки, нашѣй краевѣй, народнѣй, вѣроисповѣднѣй, экономичнѣй и суспѣльнѣй отношеня, нашѣй политично-державнѣй системы, ба навѣтъ и дипломатичнѣй отношеня межиндержавнѣй. Рѣчь може доси небувала и нечувана, але фактомъ естѣ, що прокураторъ въ актѣ обжалованя бувъ приневоленный подати свою характеристику и оцѣнку политики двоухъ державъ и мимо дипломатичной згоды межѣ обома тими державами поднести въ яскравыхъ барвахъ обоимъ соперництво тыхъ двоухъ державъ, а навѣтъ обаву одной передъ другою за дѣла свои одноцѣльностии своего существованя. Фактомъ естѣ также, що въ томъ случаю (чи справедливо, чи нѣ, — о томъ поговоримо познѣйше) бодай послѣ отзвѣвъ польскихъ газетъ, розходилося о лояльностъ чи „благонадеждностъ“ русского народа, а взглядно его интеллигенціи; що сей процесъ мавъ дати доказъ правды тыхъ обжалованъ, якѣ отъ двѣхъ часѣвъ подносился противъ Русинѣвъ. И се наконецъ не можна заперечити, що сей процесъ не такъ своимъ законечнымъ засудомъ, якъ самъ собою, своимъ нагромажденнымъ матеріаломъ не може бути безъ впливу на нашѣй партійнѣй, краевѣй, межинароднѣй и державнѣй отношеня.

Засудъ присяжныхъ судѣвъ рѣшивъ о винѣ, взглядно невинности подсудимыхъ. Посередно впливає сей засудъ такожъ и на всѣ тѣ высше згаданы, съ процесомъ полученѣй отношеня, пытаня и споры, — але онъ ихъ не рѣшае. Годѣ по выданомъ засудѣ спорити еще дальше о винѣ або невинности подсудимыхъ. Устава выразно и не безъ причины не дозволяе такой критики. Тожъ не може бути нашою рѣчею, запавшій засудъ поддавати якѣй небудь критицѣ. Се однакъ зовсѣмъ не спивае насъ, анѣ другихъ интересованыхъ, подати розглядъ и оцѣнку цѣлого процесового матеріалу и въ нѣмъ злилюстрованыхъ отношенъ политичныхъ, национальныхъ, экономичныхъ, религійныхъ, межинародныхъ и державныхъ. Новочасна криминалистика додумалася вже до того выслѣдку,

що провинна виновника не може вважатись выключнымъ выплывомъ его индивидуальной воли, але естѣ такожъ зарозомъ выплывомъ даного стану, даныхъ отношенъ, независимыхъ а бодай не виновнѣ зависимыхъ отъ индивидуальной воли виновника. Се тѣмъ бѣльше треба сказати про политичный провинны, а именно про головну зраду, що вже по своѣй сущности и своему понятію мусить опиратись на певныхъ даныхъ политичныхъ, народныхъ, суспѣльныхъ и державныхъ отношеняхъ. Судъ може укарати виновника и зрѣбити его нешкѣдливымъ, але скоро до злочинства причинились такожъ политичный, народнѣй, державнѣй и суспѣльнѣй отношеня, ихъ недостатки, блуды и поспованѣсть, — то сего вже не въ силѣ направить и уздоровити судъ, се може статись только працею цѣлои суспѣльности, интересованыхъ народѣвъ, интересованыхъ руководячихъ мужѣвъ политичныхъ, интересованой державы.

Отжежъ, поминувши вину чи невинностъ подсудимыхъ, послѣ нашої думки выявились въ переведенѣмъ процесѣ, въ образѣ нашого стану, тѣмъ процесомъ представлѣномъ, такъ великий и важный недостатокъ, хибы, блуды и грѣхи нашихъ партійныхъ, народныхъ, суспѣльныхъ и державныхъ отношенъ, що мы въ повнѣмъ правѣ сказати: мы хоры и то тяжко хоры! А говоримо се не только про поодинокѣй единицы, або партіи, не только про Русинѣвъ але и про Полякѣвъ, про руску якъ и про польску политику народну, про цѣлу нашу суспѣльностъ а навѣтъ про нашѣй державно-политичнѣй отношеня. Тѣ такъ яскраво выявленѣй недостатки, блуды и грѣхи потребу ютъ скорои наглагой поправки, если мы всѣ, оба народы, цѣлый край мають стати здоровыми, а держава цѣлою, незагроженою и отъ всякихъ подступѣвъ безпечною.

Тутъ повстае пытанье, чи будемо мы въ силѣ основно а безсторонно розглянутись въ цѣломъ томъ матеріалѣ, якій въ переведенѣмъ процесѣ послуживъ до такъ сумной или трагичной нашихъ отношенъ и нашого стану, чи будемо въ силѣ безсторонно и совѣстно познати и оцѣнити нашѣй недостатки, блуды и грѣхи, чи всѣ мы: Русины, Поляки, руководячѣй мужѣ политики и правительства, — будемо мати ту отвагу и те почутѣе справедливости, безъ фальшивого встыду, а смѣло и твердо, кождый про себе сказати: и мы согрѣшили, и мы провинились, и мы вытворили або подѣдерживали тѣ сумны, нездоровѣй отношеня, той поспованный станъ, що мусить вырождувати хоробу суспѣльности, хоробу народѣвъ и небезпеченство для державы? Чи будемо мы всѣ разомъ мати ту отвагу и почутѣе обыкновенской и народнои повинности, взятися щиро до направи лиха, до уздоровленя самыхъ себе, до очищеня нашої душнои атмосферы? Чи будемо мы въ силѣ съ совѣстностью найсовѣстнѣйшого суди самыхъ себе осудити и на праву дорогу справити? Чи сповнитъ наша суспѣльностъ ту высокую задачу самоуздоровленя, якои не сповнитъ нѣякій судъ карный, нѣякій засудъ, хочбы найотвѣтнѣйшій!

Дай Боже, щобы наша обава не оправдалася, — але обавляеся, що наша хороба еще надто велика, пересуды, самолюбство, фальшива амбиція, розъяренѣсть и пристрастие заслѣплѣе еще надто глубоко вкорѣненѣй, щобы всѣ мы отъ разу выздоровѣли, а бодай хочъ познали нашу хоробу и почали лѣчитись отъ неѣ. Обавляеся, що не только Поляки, але навѣтъ може и многѣ зъ Русинѣвъ не будутъ въ силѣ, чи не схочутъ, вытягнути зъ переведеного процесу той моральной, народнои и политичной науки правды, яка въ нѣмъ помимо подсудимыхъ и обвинителя такъ широко и поучаючо выявилася.

Нынѣ, по укѣнченѣмъ процесѣ настигъ часъ тверезо споглянути на цѣле наше положенье. Кто бачно слѣдивъ за цѣлымъ процесомъ и пыльно перестудировавъ весь нагрома-

жденный матеріалъ, сей мусить признати далеко сягаючу вагу теперѣшной хвилѣ. Въ першѣмъ рядѣ интересованѣй тутъ Русины. Вправдѣ передъ судомъ ставало лише кѣлькохъ людей и то только зъ одного сторонництва, але на дѣлѣ розкрылася въ процесовѣмъ матеріалѣ исторія цѣлого житя Русинѣвъ отъ часу прилученя Галичины до Австрій, и то исторія не только нашого национального, але такожъ нашого религійного, экономичного, литературного и политичного житя. Разомъ съ тѣмъ выявились передъ судомъ отношеня Русинѣвъ и Полякѣвъ, якъ и отношеня галицко-польской прасы до движеня Русинѣвъ. На темнѣмъ днѣ тыхъ отношенъ розкрылася исторія такъ рѣзно-родныхъ державныхъ системъ политичныхъ въ Австрій и Угорщинѣ, розкрывъша небузданный образъ исторіи нашої администраціи, а темными рамами до сего такъ великого образу зазначились нашѣй межиндержавнѣй отношеня.

Дотеперѣшнѣй голоса галицко-польскихъ газетъ оправдуютъ по части нашу обаву, що наша суспѣльностъ — чи то задля непозбутьныхъ пересудѣвъ, чи задля неугашенои пристрасти, чи задля фальшивой амбиціи — не выдвинулася еще до высоты самосуду и объективной оцѣнки выявленого стану. Мусѣлибъ мы дуже жалѣти, якбы се осталось и на дальше.

Тожъ въ почутю важности теперѣшной хвилѣ хочемо хочъ зъ нашого становища розглянутись въ томъ великомъ образѣ, безъ пристрасти и фальшивого встыду розкрыти всѣ выявленѣй хибы, недостатки и грѣхи — та поки часть, възвати до опамятаня и поправки. Познати себе — естѣ найвысшою и найпершою мудростою и мы маємо надѣю, що бодай руска суспѣльностъ сповнитъ свою повинностъ совѣстного самосуду.

Подорожъ

Впр. о. Митрополита до Риму

вызвала новѣй безпаметнѣй напасти на наше духовенство въ стороны гдѣякихъ часописей. Przegląd lwowski въ 14 и 15 выпуску напосяеся съ цѣлою ультрамонтанскою завастою на руске духовенство, „dzwoni na gwałt i woła o ratunek“, а въ статіи „Kościół unicki w Galicyi“ подаючи за „Przegląd-омъ Kościel.“ звѣстный листъ кардинала Симеоніого до Впр. о. Митрополита о василіанскѣй „реформѣ“, уложивъ навѣтъ на стор. 134 и 135 формальный актъ обжалованя противъ Впресов. Митрополита — зложеный въ 4 точкахъ. Естѣ се наилучше, хочъ не перше оправданье гр. кат. консисторекон курендъ противъ Przeglądu lwow. и его спѣльнѣйковъ. Думаемо однакъ, що суть певнѣй границы приличности для лат. священнѣйковъ въ роляхъ ks. Edzia Подольского супротивъ духовной власти и достоиннѣйковъ другого обряду, тожъ мы можемо только жалѣти, що латиньска консисторія не добачила доси причины, пригадати ks. Подольскому тыхъ границъ приличности. Така надмѣрна поблажливѣсть для напастей, до крайности неприличныхъ, въ стороны подрядного лат. священника супротивъ Впр. Митрополита и цѣлого руского духовенства, може навѣтъ на лат. консисторію кинути тѣнь солидаризаціи съ тими напастями, а сумнѣваеся, щобы се лежало въ интенціи и интересѣ лат. власти духовной. Въ близшій розвѣрь такъ листу кард. Симеоніого якъ и „подѣваднои войнѣ“ Przegląd-у lwow. не можемо вдаваться, бо конфиската передпослѣднего ч-ла „Дѣла“ за письмо дра Вольского показуе наглядно, що руска праса навѣтъ въ наилучшихъ замѣрахъ не може сказати того, що можна говорити въ Краковѣ.

Поперестаемо на той короткѣй замѣтцѣ. Мусимо тутъ еще заявити, що всѣ дотеперѣшнѣй поголосоки о мнимѣмъ задержаню Впр. Митрополита въ Римѣ, о настановлюваню лат. деканѣвъ и т. п. — не мають нѣякой подставы и правды. Не уважаемо еще на часѣ, пода-

вати до публичної вѣдомости то, що намъ вѣдомо о пертрактаціяхъ въ Римѣ; се тільки можемо сказати, що наше духовенство може съ повнимъ довѣріємъ до подвиговъ Вир. Митрополита вижидати результату тихъ трудівъ.

Процесъ

Ольги Грабаръ и товаришѣвъ.

(Дальше.)

Трицять третій день розправи — четверть дня 27 липця.

(Вечірнє застѣпанє.)

О год. 7-й забравъ голосъ о. Наумовичъ: Свѣтла оборона, выголошена черезъ мого заступника, не оставяє мені нічого бѣльшого, щобъ додати. Если говорю, то се лиш для того, що я хотѣвбы еще лично отперти закидъ, що будто я дѣлавъ не зъ пересвѣдченія, але за юдашевскі сребрники въ видѣ паперового рубля. Одного лиш не можна мені закинути — лакемства. Могу заперити, що если я хотѣвбы рублѣвъ, мѣгнѣвбы ихъ черпати повними жменями. Була случайность пойти до бѣгнѣвбы рублѣ, але я не пошовъ навѣтъ по такому нещастю якъ пожаръ, коли буркавсь я съ наибѣльшимъ недостаткомъ. Я постановивъ служити мѣй дорогій бѣгнѣвбы тутъ, для того не пошовъ за рублѣмъ. Була и друга случайность, коли мене запрошувало на выставу до Москвы, и була еще и третя случайность, але я и зъ той не скориставъ. Войхъ рублѣвъ, які одержавъ я, було 26, а то 25 бѣгнѣвбы Левицкой, а одинъ бѣгнѣвбы Терлецкого за книжки. Що до тихъ 50 рублѣвъ присланныхъ до мого сына, довѣдався я доперва дуже пізно.

Пересидѣвши тутъ шѣсть мѣсяцѣвъ, пытаюсь еще все: за-що? Я не поповнивъ жадной такъ тажкою вини. Доперва зъ бесѣды п. прокуратора довѣдався я, що найгѣрше обтяжає мене концентъ листу, писаного до мене черезъ п-ню Грабаръ о подорожѣ въ Петербургъ. Ось се така справа. Коли Мирославъ Добрянскій бувъ у мене, я звертавъ его увагу, що причину розширення нигилизму въ Росію єсть недостатокъ просвѣты люду въ морально релігійномъ напрямѣ, що треба розповсюджувати мѣжъ нимъ видавництва такого содержания, які тутъ въ Галичинѣ окалилися въ своихъ наслідкахъ дуже спасенными. Бути може, що я въ нихъ неоднимъ завинивъ, але гордостю мою єсть, що своими письмами переважно використавъ я піанство. Тожъ ходило о те, чи бы запасъ 2.000 примѣрниковъ моєй „Науки“ зъ давнѣйшихъ лѣтъ не мѣгнѣвбы бути розповсюдженымъ въ Росію. Я мавъ про те писати поданье. Позаякъ я еще передъ тымъ говоривъ про се съ Добрянскимъ, протѣ п-нѣ Грабаръ въ отвѣдѣ на мой ургенсъ до Мирослава пише: „Дѣло прекрасно идеть, не предпринимайте ничего рѣшительного“; се значить: не пишѣтъ вже поданья. Доказомъ правды сихъ слѣвъ єсть листъ п. Побѣдоносцева тутъ отчитанный. Отсе генеза найтажшого предмету закидѣвъ п. прокуратора.

Дальше закидає мені п. прокураторъ зраду власного народу. Я до того не почувуюсь, я зробивъ для него дуже много; свѣтлый я не єсть, бо где ведеться борба, не можна позбутись пристрастей. Я мѣгнѣвбы навести драстичный примѣры пристрасти зъ противной стороны, але не хочу того робити въ такъ торжественной хвилѣ. Всѣ мои письма выдавъ я въ языкѣ малорускомъ, хотѣ для интеллигенціи пишу языкомъ бѣльшого виробленымъ. Зъ взгляду языкового не почувуюсь до головной зрады; такъ само и зъ релігійного взгляду. Позволю собі зробити одно порѣвнанье. Якъ не можъ Іліады або Одисеѣ такъ перемѣнни, щобъ вмѣсто выразу грецкого вылистя латинскій, такъ обрядъ нашъ грецкій, котрый єсть цѣлостю и красотю въ собі, не може бути улучшеный латинизмами.

Одно лишъ булѣбы головною зрадою, — що въ той сали яко твердый Русинъ говорю по польски. Радикальнѣйшій мой земляки малибы право, бо засада передѣловъ. Але суть случаи, где треба отступити отъ засады. Я не толкуюсь по польски зъ боязни передъ присяжными, бо не почувуюсь до тажкою вини, але зъ утилитарныхъ взглядовъ, позаякъ я мусѣвбы бути толкованнымъ, що протягнулобы розправу. Впрочѣмъ жаденъ Русинъ не єсть ворожо уособленый для польского языка. Се Поляками бесѣдую по польски, они въ моѣмъ домѣ часомъ по руски, все иде въ сумѣшъ — по угодѣ. Зъ того то взгляду не боюсь закидѣвъ отъ моихъ земляковъ, и такихъ закидѣвъ я не чувъ.

П. прокураторъ каже, що листъ мой зъ вязницѣ до жѣнки писаный має мене обтяжати. Треба знати, подѣ якими обставинами писавъ я той листъ. Мене порвано вечеромъ зъ дому, такъ що я не мавъ часу попрощатись съ дѣтьми; той хвилѣ казано запрягати конѣ, коли жѣны не було — була въ Варшавѣ. Я просивъ, чтобы староста казавъ зателеграфувати до жѣны, а бодай отпочити отъ вѣздъ до рана, позаякъ не було кому остати съ нелѣтними дѣтьми въ дома. Того прошенія не уважено. Я не мѣгнѣвбы оператися, не хотѣя, щобъ жанлармъ зробивъ ужитокъ зъ свого желѣза — и я отъбѣхавъ безъ попрощанья, лишивши дѣти и жѣну съ тою гадкою, якъ тяжкій бѣль придавить еѣ, скоро довѣдаєсь, що насъ трѣхъ увязнено. Такой гадки можутъ зломати найсильнѣйшій гартъ душѣ. Тожъ и Галичѣ въ вязницѣ откликая свою науку, а поза стѣнами вязницѣ рѣкъ: „E pur si muove!“ Нема въ моѣмъ листѣ жадного признанья до головной зрады.

Я писавъ, що не бувъ такъ льодянымъ, якъ передше, то правда, але въ конституційной державѣ не можъ зъ того нікому робити закидѣвъ. Я писавъ, що менѣ обридла политика, то правда, — на старѣсть по жизни повной труду часъ вже було менѣ спочати на лонѣ родины. Такъ, житье мое було повне трудѣвъ. О другой годъ въ ночи встававъ я, коли еще селяне спали, и съ шиломъ и голѣмъ ишовъ я робити уліи на селѣ. Тысячѣ рамъ зробивъ я; тысячѣ деревъ щепивъ — въ цѣлой парохіи мають теперь люде заробокъ и доходъ зъ гарныхъ садѣвъ. Я тяжко працювавъ — а дармо. Чую, будьтобы я мавъ оказати, що релігія єсть дурницею. Умно отперъ мой зачитникъ дръ Дулемба, що зѣнаєне свѣдка, котрый тоє сказавъ (Веселовскій), єсть тои самои вѣродостойности, якъ зѣнаєне другого, котрый оказавъ подѣ присягою, будьтобы я говоривъ, що въ Росію добре, бо тамъ єсть конституція! Менѣ здаєсь, що якъ того не мѣгнѣвбы я сказати, такъ не мѣгнѣвбы сказати и того, що релігія єсть дурницею, если не служить до цѣлей политичныхъ.

Звернувшись до судѣвъ присяжныхъ, говорить обжалованный дальше:

Нехай вѣльно менѣ буде зробити еще одну увагу. Сей процесъ дуже дивный въ своей основѣ — дивный такожъ его перебѣгъ. Дѣйстно, я не можъ понять, якъ то все повязалося. Не можъ припустити, чтобы се була рѣчь случайна — се допустъ Провидѣнія, чтобы мы тутъ, два народы остануи въ борбѣ отъ 500 лѣтъ, перенялись духомъ въ оѣй хвилѣ, въ котрой поднесено ошасенну гадку згоды, въ хвилѣ, коли въ Австріи стрѣмлять до основанья народной партіи. Сей процесъ прійшовъ на те, чтобы мы себе тутъ обжаловали, осудили, и чтобы тоє обжалованье и осужденье довело до взаимного вырозумѣня, християнской любви братнѣи въ дусѣ Коляревои „всеславянской любви“. Дивно, що процесъ сей припавъ въ хвилѣ, коли гремѣтъ пушки и житье людске зникає подѣ разами страшныхъ ударѣвъ. Але се воля Провидѣнія, щобъ въ такую власне хвилу выступавъ противна поява, що завигаються апостолы покою, якъ той Елигу Буритъ, скромный челядникъ ковальскій, апостолъ вѣчного покою.

Великимъ нещастьемъ єсть борба на удары желѣза и олова, але немѣншимъ борба двѣхъ братнихъ народовъ. Вурыбъ часъ, чтобы въ хвилѣ заинавгурованья згоды Нѣмцѣвъ и Чехѣвъ, мы тутъ въ городѣ Льва, где отыкаются два нашѣ народы, прійшли до порозумѣня и забуваючи все, що було, розпочали нове житье... Зъ нашей стороны, зѣ стороны Русинѣвъ не булѣвъ жадной перешкоды. Бачимо, что суть люде, котрымъ съ тою незгодою добре, котры въ мутной водѣ ловятъ рыбы... Не знаю, якъ выпадѣ нашъ процесъ, але якъ-небудь станеся, будемъ вдоволенъ, что мы кинули християнскую гадку братовѣ, згоды и любви. Колибы мы були такъ щасливы, что се не булѣвъ громомъ „вопѣющимъ на пустынь“, то справдѣ всѣ, якъ тутъ єсьмо, тихъ шѣсть мѣсяцѣвъ вязницѣ и руйну майна охотно съ великимъ вдоволеньемъ зложимо на олтари нашей вопѣльной дорогой бѣгнѣи! Я окнчивъ.

(Конєцъ будє.)

Гнилицка справа II.

Процесъ гр. Делля Скалю противъ о. Качалы и Володимира Барвѣнского о образѣ чести.

(Гл. Ч. 48.)

Для повной зрозуѣмлости сего процесу подаємо еще дальшу оборону обж. В. Барвѣнского, яку выголосивъ при розправѣ дня 28, 29 и 30 червня.

Обжал. Володимиръ Барвѣнскій отвѣдає дальше на актъ обжалованья:

Мушу еще бѣльшого оказати. Пѣсля обовязуничыхъ уставъ єсть не только агитация за змѣною любого будѣ вѣроисповѣданья сама про себе дозволена, але вѣльно навѣтъ зъ политичныхъ мотивѣвъ агитувати за змѣною вѣроисповѣданья, розумѣєсь, коли только тѣ политичный мотива и та агитация держатся въ правныхъ границахъ. Таку границу ставляє Арт. 7 уставы зъ 25 мая 1868 Н. 49 Д. у. д., где збороняєся перетягати исповѣданькѣ одной вѣры на другую „силою або хитрымъ подступомъ“ (durch Zwang oder List zum Uebergange zu bestimmen), отже а contrario перетяганье и агитация, що не ведеться анѣ силою анѣ хитрымъ подступомъ, єсть всевѣмъ дозволена хочбы се дѣялось въ грунтѣ рѣчи навѣтъ зъ мотивѣвъ политичныхъ.

Предс. (перерыває). Се вже належить до правничой теоріи и до послѣднихъ выводовъ.

Обжал. В. Барвѣнскій. Я думаю, что власне вже тутъ гонится менѣ, выказати тѣ правнѣ основы, на якихъ я замѣтивъ въ „Дѣлѣ“ пикриновану статью, бо при замѣщеню сѣл статіи було для мене яко редактора передѣловѣмъ мѣрѣдѣйнымъ, чи та статья объективно мѣститъ въ собі что противузаконного чи нѣ. Отже доказую, что въ нѣй нема нічого противузаконного, что именно нема въ нѣй нѣякомъ образѣ чести гр. Делля Скаля, хочбы въ нѣй навѣтъ помалывало гр. Делля Скаля, — якъ не помалывало, — о вѣроисповѣдану агитацию зъ политичныхъ мотивѣвъ, бо така агитация єсть правно дозволена, єсть основнымъ правомъ каждого обывателя конституційной державы, отже не може вважатись за чинъ нечестный, ганѣблѣй або понижатючий.

Не хочу впрочѣмъ опиратися на абсолютной непогрѣшимости моихъ правничыхъ выводовъ, а поклѣчуся на авторитетъ рады державной и п. министра справедливости въ дуже подѣбномъ случаю. Якъ вѣдомо, закинувъ п. министръ справедливости сего року въ парламентъ дрови Гербетови и товаришамъ-центристамъ, что они

выдали отзову до своихъ сторонниковъ, заключаючи въ собі знамена злочинства забурѣня публичного спокою §. 65 у. к. (ту отзову сконфискувала п. к. прокуратура), а коли зъ сѣи причины повставъ крикъ центристовъ на п. министра, что онъ тымъ публично образивъ дра Гербета и товаришѣвъ.

Предс. (перерыває). Се не належить до насъ, что дѣєсь въ парламентѣ.

Обжал. В. Барвѣнскій. Ходитъ тутъ о опинію публичну, якъ она поймає образѣ чести; — отже констатую, что въ тѣмъ случаю и Е. Е. мин. дръ Пражакъ и Е. Е. гр. Таѣфе и дръ Смольки и цѣла бѣльшѣсть палаты посѣловъ не узнали въ такомъ оказаню нѣякомъ образѣ чести. А щѣмъ доперва въ нынѣшномъ случаю?! Тутъ не обвиняю гр. Делля Скалю о нѣяку хочбы лишѣ политичну провину, а только подано нагѣй фактъ, якъ зѣнази селяне до протоколу и еще выразно додано (читаетъ): „не хочемо гр. Делля Скалю посужувати о злѣ намѣреня, які до факту вяжутъ Поляки и т. д.“ Якъ жѣмъ можна тутъ говорити о образѣ чести?!

Такъ отже вже въ объективномъ взглядѣ нема истоты чину образѣ чести.

Позволю собі теперь гдѣсь еще сказати зъ точки субъективной. Чи бувъ, а бодай, чи мѣгнѣвбы у мене, взгляду о о. Качалы замѣръ, образити гр. Делля Скалю? Признаюся, что до нынѣшного дня не мавъ я чести знати гр. Делля Скаля, что редакція „Дѣла“ въ загалѣ держится тои засады, не тыкати особѣ, а розясняти и обговаривати самѣ справы дотыкающей нашего народа. Справа Гнилицка представляла и представляєся доси намъ зовсѣмъ иначе, якъ се пишеся и гласуєся въ галицко-польской прасѣ. Самъ переходъ громады Гнилицкой на православіє бувъ въ нашихъ очахъ такъ маловажнымъ фактомъ, что въ „Дѣлѣ“ лишѣ зареєстровано самъ нагѣй фактъ на послѣднемъ мѣсци „Новинокъ“ въ ч. 99 „Дѣла“. Стою на той основѣ, что не пора намъ вертати въ задѣ, а треба йти на передѣ, не пора и не добре се подѣбмати у насъ споры релігійный, а треба станути на становищу толеранци тымъ бѣльше, что нашъ рускій народъ дѣлится по вѣрѣ на православныхъ, уніатовъ и латиниковъ, что отже споры релігійный можутъ только розѣднѣити и ослабити нашъ народъ и збити его зъ дороги розвою. Мы не можемо забывать, что мы маємо надѣ 15 миллионѣвъ нашихъ рѣдныхъ братьевъ Русинѣвъ на Украинѣ — въ російской державѣ, мы не можемо и те забыть, что маємо надѣ 200.000 православныхъ братьевъ на Буковинѣ, что мы яко патриоты Руси, свѣдомъ своей народности руской, не можемо и не сѣбѣмо выпиратиє тыхъ нашихъ православныхъ братьевъ на Украинѣ и на Буковинѣ, что мы не можемо и не сѣбѣмо дѣлѣити нашей 18-тимиллионовой Руси по вѣрѣ на три чи чотыри части и вырѣкаться нашей национальной одноцѣльности, бо се булѣбы зрада на своей власной народности, на своей отчизнѣ. Власне въ тѣмъ наша сила и наша вышѣсть народна, что мы можемо бути щирыми, правдивыми Русинами, хочъ одѣй зъ насъ католики, другі православныи, треті греко-католики и т. д. Нашъ народъ стоить на основѣ релігійной толеранци, на подѣставѣ тои засады свободы вѣроисповѣданья, яку высказуютъ нашѣ основныи законы, и въ тѣмъ почиває цѣлука его розвою. Рѣдко котрый народъ єсть такъ въ грунтѣ рѣчи что до вѣроисповѣданья толерантний, якъ нашъ. Убывати сю толеранци, вже майже вроджену Русинѣвъ, — не думаємо. Се наше становиче народне, се и мое становиче яко редактора руской часописи. Се становиче зазначивъ я въ статіи „Владудь дороги“, умѣщеной въ ч. 100 „Дѣла“ зъ року 1881, коли то зъ одной стороны галицко-польскій газеты съ зѣлѣстою кинулись на гнилицку громаду задѣла замѣреного переходу на православіє, а зновъ зъ другой стороны дръ М. Наумовичъ въ своемъ звѣстномъ заявленю подѣловѣ знамя православной пропаганды и выставивъ себе проповѣдникомъ православія. Вступаючысь въ оборонѣ законно дозволенного змѣны вѣроисповѣданья, я при тѣмъ всемъ поклавъ въ той статіи власне головной натискъ на наше народне становиче, котре я що ино мавъ честь тутъ представити, и отверто высказавъ, что православная пропаганда, якъ и воєке вытѣганье спорѣвъ релігійныхъ єсть для нашего народа не только безхосенне, але и впрѣсть шкодливе, бо роздѣляє и розрыває нашѣ силы народныи, а что интеллигентный Русинъ повиненъ занятись позитивною працею около просвѣты и здвигнѣня нашего народа, около розвою нашей народности. — Се було наше становиче.

(Дальше будє.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Подорожѣ спѣльного министра скарбу, п. Каляя, до Боснии.) Дня 1-ого сѣрпня рано прибувъ Каляй до Зеницы боснійскою желѣзницею, а зъ оттамъ поѣздомъ до Сераева, где насѣвъ о год. 7 вечеромъ. Въ столицѣ Боснии повѣтавъ министра ген. Даленъ съ начальниками властей свѣтскихъ, духовныхъ при участіи множества народу. — Въ вѣденскомъ „Fremdenblatt“ находимъ инструкцію о компетенціи начальнаи правительства краєвого въ Боснии и его адлятусъ. Пѣсля тои инструкции, дотеперѣшня концентрация найвышешей власти гражданской и войсковой въ однихъ рукахъ позѣстане и на дальше; головно-командующій генералъ въ Сераевѣ буде отже такъ якъ доси начальникомъ краю. Начальникъ

подѣлагає спѣльному министерству и передає цивильному адлятусови управу администраци. Розпорядженя спѣльного правительства будутъ присылані подѣ адресою начальнаи краю (генерала), а той поручувати буде переведенье розпорядженъ адлятусови. Всѣ власти цивильный подѣлагають безпосередно адлятусови; подѣ его розказами зѣстають такожъ органы публичного безпеченства. Применованяхъ, авансахъ и отзначеняхъ урядниковъ адлятусъ має право пропозици. Такожъ адлятусъ має право вносити поданя безпосередно до спѣльного правительства, але съ условіємъ, что завѣдомитъ о нихъ начальнаи краю, котрый може починити свои уваги.

(Министерскѣ розпорядженье въ користъ Словенцевъ.) Министръ просвѣты, бар. Конрадъ выдѣвъ дня 22 липця с. р. розпорядженье до п. к. краиньской рады школьной въ справѣ выкладового языка въ словенскихъ отдѣлахъ нѣвншихъ гимназий въ Люблянѣ, въ Краинбургу и въ Рудольсвертѣ. Пѣсля того розпорядженя мають всѣ предмети въ 1 и 2-гой гимназ. класѣ выкладати въ словенскомъ языкѣ съ вынѣткомъ науки нѣмецкого языка, котра має выкладатись въ обохъ языкахъ. Въ 3-й и 4-той гимн. класѣ маються выкладати два предмети, языкъ нѣмецкій и греческій по нѣмцѣмъ; всѣ прочіи предмети по словенски. — Якъ на початокъ, Словенци и за те розпорядженье мусѣтъ бути дуже вдячны теперѣшному министрови просвѣты.

(Соймъ буковинскій) отворено 1 сѣрпня. Нарѣдъ важныхъ доси еще не було, бо якъ звычайно въ початкахъ сѣси соймовой всѣ майже працѣ ведуться лишѣ по одинокоихъ комиссияхъ.

(Реорганизация австрійской армии) розѣбѣнєсь вже съ початкомъ вересня с. р. Каждый полкъ буде на будуще складатись лишѣ зъ чотырохъ баталіонѣвъ; пятый баталіонъ каждого регименту буде перенесенъ до своего доновнячюго округа повѣтового. Доси було въ Австріи всѣхъ полковъ пѣхоты 80 по 5 баталіонѣвъ. Понеже отъ теперь каждый полкъ буде складатись лишѣ зъ 4 баталіонѣвъ, то зъ 80 лишнихъ баталіонѣвъ, буде отворено новыхъ 20 региментѣвъ по 4 баталіоны (NN. 81—100.). При складаню тыхъ новыхъ региментѣвъ министерство войны буде держатись засады, чтобы каждый зъ тыхъ 20 региментѣвъ складали чотыри 5-ти баталіоны сусѣднихъ доновнячюхъ повѣтовъ. Войхъ региментѣвъ инфантеріи въ Австріи має бути пѣсля новой организации 102; отже недостаючи до того числа 2 регименты будутъ перетворені зъ 8 баталіонѣвъ стрѣльцѣвъ. Пѣсля новой организации всѣ полки австрійскій будутъ называтись не такъ якъ доси пѣсля имени властителя полку, але пѣсля имени родинного округа доновнячюго. Такъ н. пр. „полкъ Парма“ буде называтись „полкъ коломыйскій“, полкъ Гондрекуръ — „полкомъ бережанскимъ“ и т. д. Гдѣякъ полки будутъ могли мати такожъ побѣды назвы полѣи мѣсцевости, додатково назву властителя, але се послѣднее не конечно потребѣно. Зъ дотеперѣшныхъ генеральныхъ и отаційныхъ командъ съ вынѣткомъ Далмации буде отвореныхъ корпусѣвъ 15 округѣвъ (Armeeorg. - Bezirke) въ власныхъ территорияльных границахъ. Каждый корпусный округъ дастъ два движимыи баталіоны по 600 людей для службы войсковой въ Далмации и въ окупованныхъ краяхъ, такъ что въ тыхъ полудневныхъ провинцияхъ буде подѣчасъ нормального положеня 30 движимыхъ баталіонѣвъ инфантеріи а 10 баталіонѣвъ стрѣльцѣвъ, — разомъ отже бѣльше якъ 23.000 пѣхоты. Понеже однакъ отворенье движимыхъ баталіонѣвъ (Mobil-Bataillone) буде ажъ тогды можливе, коли парламенты обохъ половинъ монархії ухвалять, чтобы доновнячюи резервисты (Ersatz Reservisten) могли бути потяганы до чинной службы, то подѣчасъ тои переходовой періоды остане еще около 15 региментѣвъ (по 3 баталіоны) въ Далмации и окупованныхъ краяхъ. Фаховыи люде признають новой организации арміи значный поступѣкъ въ многихъ взглядахъ.

(Въ Триестѣ) отбулося дня 1 сѣрпня с. р. велике торжество въ память 500-лѣтнего прилученя того надморского мѣста до Австріи. Той торжественный день почтено отвореньемъ выставки, въ котромъ взяли участь три архиепископы австрійскіи. Выставу отворивъ архиеп. Кароль Люблякскій; по чѣмъ въ супровѣдѣ министра торговлѣ бар. Пино звидѣвъ выставу. Вечеромъ отбулась пышна иллюминация въ честь архиепископа. Торжественный настрѣй мѣста Триесту нарушивъ одинъ не дуже пріятный фактъ. Коли вечеромъ товариство ветеранѣвъ переходило съ тысячами факлѣвъ черезъ площадь Corso до палаты намѣстника, где замѣшкѣвъ архиеп. Кароль Люблякскій, чтобы достойному гостеви выправити овацію, то ктось зъ одного дому кинувъ петарду. Петарда пукла при презѣсѣ товариства ветеранѣвъ, легко скалѣчила его, а одного редактора и кілька особѣвъ тяжко ранила. Зъ того поводу прійшло до непорядковъ: товныи розбили вывѣску редакци газеты „Independente“, а въ друкарни, где печатѣсь та газета, и въ кількохъ каварняхъ, где бують итальянissimi, вытовкли всѣ шибы. Полиция жѣ мала доволѣ работы. — Впрочѣмъ, кромѣ тои одной петарды, не було бѣльшого въ Триестѣ жадныхъ розруховъ.

Дневники вѣденскій въ одинъ голосъ высказуютъ обурѣние по поводу киненой петарды для антиавстрійской демонстраци и заколоту патриотичного торжества. Гдѣякъ наклекують энергичного выступленя правительства противъ итальяской „ирридентизмъ“ въ Триестѣ. Петарда убила на смерть одного студента. Члены комитаты торговельной и рада мѣста Триесту ухвалили высказати свое обурѣние по поводу атентату.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Российское правительство маючи передовизнь на оцѣ, чтобы въ сирѣхъ египетскихъ буть удержанъ концертъ еврейской, поручило своему посланцу въ Константинополи, яко члену конференціи, чтобы бравъ участь въ дебатахъ лишь надъ справкою обсаждения каналу суетского.

Сербиі. Недавно говорили мы о всяких безправьях, якихъ допущено теперьшнее правительство съ незаконною большою своею въ скупщинѣ. Сей осени отбудутся загальны выборы до скупщины и правительство не перебираетъ въ террористичныхъ, чи якъ звичайно кажемо въ „энергичныхъ“ средствахъ, чтобы по своїмъ или перевести предстоящ выборы. Тая „энергія“ правительства проявляея въ численнихъ арештованяхъ по цѣлой Сербіи людей, належащихъ до оппозиціи правительству и въ пригнетено та переслѣдованю независимом, оппозиціонной прасы. Кореpondентъ вѣденскаго „Parlamentär-a“ зъ Бѣлгороду, малое яскравими красками теперьшній оумный станъ въ Сербіи. Арештованя, посла его опису, стоятъ теперь въ Сербіи на порядку дневномъ. Въ Пиротѣ, Ужичи и Ягодинѣ позамикаю многіе найзатѣйѣшихъ горожанъ. Въ краю иноценовано справдѣшній „урядничъ драгонады“ для веденя слѣдствъ; въ самой Ягодинѣ ведесъ слѣдство противъ 20 увязненныхъ обывательствъ. Отъ коли Сербія свободна, — нѣколи еи вазницѣ не були такъ переповненѣ, якъ нынѣ; а отъ коли Европа конституційна, — нѣгде певно не було несправедливѣшихъ арештованъ, якъ теперь въ найновѣйшомъ королевствѣ сербскомъ. Людеи провокують нарочно власти, чтобы могли потѣмъ ихъ взынати. Тѣ провокаціи можуть довести навѣтъ до кровавого бунту, — але правительство нынѣшнее на те не зважае. Праса оппозиційна страшенно пригнетена. Одна еи часть перестала вже выходити, а другая часть терпитъ еще до якогось часу отъ переслѣдованя цензуры; нумеръ по нумеръ подпадае конфискатѣ. Радикальна партія скликала конгрессъ на 8, 9 и 10 серпня с. р. до Крагуеваца. Той конгрессъ буде мати великій впливъ на осѣнній выборы.

Франція. Криза министерска доси еще не заглаждана и нѣкто на певно въ сѣй хвили не може сказати, кому буде повѣрене утворенье новаго кабинету и кто войде въ его складъ.

Туреччина. Войска турецької відступили вже до Єгипту. В перших днях серпня відбулося кілька корабельних транспортів з артилерією і амуніцією.

Египтъ. Войска англійскій обсадили дня 2 септя каналъ суетскій.

(Надѣслане.)

Отзыва.

Высокопочтенный Отцъ и Братя!

Комитет передвыборчий предлагає яко кандидата для вибору въ раду державну зъ селъской куріи округа выборчого Бережаны-Підгайць-Рогатынь Высокоповажаного пана Леона Рошкевича, ч. к. судію повѣтового въ Підгайцяхъ.

А пожеже дня 7 с. м. зачинаются по громадах выборы выборцовъ, проте комитетъ упрасяе якъ найумилѣйше Высокопочтенныхъ Отцѣвъ и Братей, щобы постаралися выбрати выборцами самыхъ людей надѣйныхъ, а по можности, щобы Высокопочтенный Отцѣ и Братя старалися самй бути выбраными на выборцѣвъ, щобы честь наша народна не була скомпромитована, але щобы мы побѣдносно выйшии при предстоящихъ выборахъ.

Отъ русскаго Комитету передвыборчого
зъ сельскои группы округа выборчого Бережанъ-
Подгайцъ-Рогатынъ.

НОВИНКИ.

— Архиянязь Альбрехтъ прибуде завтра вечеромъ въ Кракова до Перемишля, а по инспекціи тамошняго гарнизона приѣде въ понедѣлокъ въ вечеръ до Львова; ту забавить чотыри днѣ, а ѡттакъ верне до Вѣднѣ.

— Высший суд краевый во Львове прихлянувшись до ухвалы комитаты радной львовского суду краевого ухвалив въ четверть выпустити на волюу стоу чотырохъ заведуженныхъ въ процесъ Ольги Грабяръ по зложеной кавціи, а именню о. Ив. Наумовича за кавцію 6000 зр., п. Плошаньского за кавцію 5000 зр., а Шпундера и Задуского за кавцію по 500 зр. Понеже доси кавція еще не зложена, то заведуженй сдять еще въ визницн.

— Гимназію 00. Василянъ въ Бучачи наміряють патры ёззати взяти въ свои руки, щобы не тольکو Василянськихъ повабѣвъ, але и свѣтску молодѣжь руску виховувати на достойныхъ себе наслідниківъ. О сколько зачуваємъ, отбулася сими днями нарада консулторѣвъ Василянськихъ во Львовѣ, на котрій ухвалено, щобы гимназіи бучацкой не ѣдгавати патрамъ Ёзуитамъ, лише щобы она дальше оставала подъ заридомъ бучацкого монастыря. Понеже однакъ тая гимназія по недостатку ѣтпѣвѣдѣныхъ силъ учительскихъ хилилася до упадку, тожь консулыта ухвалила такожъ постаратися о свѣтскихъ учителей, котрі до удѣлюваня наукъ въ гимназіи мають потрібну квалификацію.

— Полкъ 30-тый бар. Рингельсгайма отойде небавомъ зѣ Львова до Вѣдня. Полкъ готовится вже до отходу. Въ Вѣднѣ будутъ стояти кромѣ полковъ нишчо-австрійскихъ такожъ полки угорскіе, чешско-моравскіе и галицкіе.

— Страшна буря лютилася въ нощи на 28 липца въ околицы Турки и Борянѣ. Въ самой Турцѣ выпала двѣ рѣчки, зѳрвали пять мостковъ на цѣсарскомъ гостиници, занесло кѳлька домовъ и замулила болѳшу чистѳ огородовъ.

— „Батьковщина“ въ послѣднѣмъ (15) числѣ по-
дае двѣ дописи изъ провинціи, котрой наглядно по-
казують, какъ напасти мусать переносити тѣ изъ
селанъ, ко читають русскіи книжки и газеты. Въ
одной дописи отъ Бурштына розказано, какъ на
ложный доносъ отбуждася ревизія въ читальня въ
Свибѣльникахъ, и какъ невинно господарь Гнатъ
Латвишъ пересидѣвъ 8 днѣвъ въ арештѣ Бурш-
тынскѣмъ въ слѣдствѣ. Въ другой дописи изъ
Жовковскаго розказано, какъ економъ Подвѣй въ
Желдѣ напастливо заскарживъ господаря Демка
Яцура до староства за те, ко будьтобы Демко
намалявъ людей выгубити Поляковъ, Жидѣвъ и
Швабѣвъ. Навѣтъ свѣдѣки Подвѣя, економъ и жидѣ
не могли того подѣ присягою потвердити и судѣ
повторивъ въ Куликовѣ увольнѣвъ Демка Яцура.

— Испытъ зрѣлості въ золочѣвской гимназіи отбываю первый разъ сего року въ днѣ отъ 24—27 лпца. Золосилось 15 абитуриентовъ, мѣжъ тыми 1 екстернисты. Зъ Русинѣхъ зади поимать: Богданъ Богачевскій, Александръ Демковичъ, Иванъ Палѣвъ, Емилианъ Рудницкій и Маріанъ Заичковскій.

— Иванъ С. Гагаринъ, вѣстный езуитъ, изъ роду Россійскихъ, умеръ дня 20 лѣт. лица въ Парижѣ. Гагаринъ уродился въ р. 1814. За молодю бувъ въ дипломатичной службѣ въ Парижѣ, появлялся на найпершихъ французскихъ салюнахъ, бувъ чоловікомъ забавнымъ и веселымъ. Въ р. 1843 зачудувавъ всѣхъ своихъ знакомыхъ, вступивши до закону езуитского. Гагаринъ написавъ много французскихъ книжокъ и брошуръ о рожниці церкви вѣсходнои отъ заходной. Гагаринъ разомъ съ Бѣлаинымъ и Мартиновымъ и др. заложили въ Парижѣ знамениту славянскую бібліотеку "Musée Slave" съ великимъ бѣдѣломъ російскимъ; той музей мѣстився до часу вигнання езуитовъ изъ Франціи въ р. 1880 при вѣстной улицѣ de Sévres.

— Зъ Снятына. Я приневоленный спростувати допись умѣщену въ додатку часописи „Дѣло“ ч. 49 зъ Снятына яко незгѣдну съ правдою, въ единственной дѣлѣ только заламучена ошину публичной написану. Не правда, що бл. п. лат. пароха Невиньского Ханоймомъ звано, бо покойный нѣколи нѣ въ моральныхъ нѣ социальныхъ нѣ политическихъ стосункахъ не поводовався неузасаденою политичною завзятостю, противно его неутомимой на моральныхъ подставахъ оцергѣт праѣ и вытрѣвалости приписати належитъ, що гармонія межѣ обома народностями Русинами и Поляками въ Снягѣнѣ за его житя нѣколи не була заколочена и що Снягѣнъ въ томъ взглядѣ яко примѣръ на дѣльный край послужити може. Не въ свою рѣчь вдавса честный Дописователь зъ подѣ Снятына критикуючи справы и внутрѣшній стосунки допичаѣи снятыньского товариства касиноваго. Сомнѣваюся дуже, якбы чест. Дописователь мавъ право вглядати въ книги ухвалъ сего товариства и въ дѣловодство того, хѣба що звѣщаючи о выключено п. Говорки зъ товариства касиноваго, мавъ въ томъ личный интересъ; — подобій злѣбно тенденційный донесеня не повиняѣи газетамъ обѣщати, а що есть ознакою крайной деморализації, того правдивый Русинъ стеречися повиненъ. Нѣякъ неzapѣзнаемо великихъ заслугъ бл. п. о. Кобриньского, сотрудника и катихиза снятыньского около заложена руской мѣщанскою читальнѣ, полученной съ хоральнымъ спѣвомъ церковнымъ, якъ свидѣтичъ о томъ некроложъ, бо покойный дѣлавъ надѣ силы ажъ до изнеможения, задля чого и житьемъ переплативъ. Мусимо однакожь заперечати, будтобы нѣкто зъ руской интеллигенції до сего товариства не належавъ и навѣтъ тамъ не заглядывъ.

Що адвокат Ильницькій въ Снятинѣ нѣ-
кого еще письма руского до суда не подавъ, не
повинно се нѣкого удивляти, бо въ ц. к. судѣ
пов. Снятинськомъ кромѣ п. адюнкта Гладило-
вича нѣкто больше не умѣе по руски нѣ читати
нѣ писати, тымъ менше справы судовы по руски
вести може. — Допустивши навѣтъ возможность
того, то черезъ то ино стороны интересованъ у-
терѣдильби, бо справы залягалибы не мѣсяцами
але роками. Тожъ и не дивуемся, що при ту-
тешно судовыхъ манудукціяхъ и уложеняхъ по-
звѣтъ навѣтъ черезъ п. адюнкта Гладиловича нѣ
одинъ протоколъ не бувъ списаний по руски.
Зъ той самой причины не маемо поводу высѣ-
вати Русина, котрый у п. нотаря, хотай у него
Русины практикують, документа нотаріальны по
польски списувати жадає.

Радиомо щиро Ч. Дописувателеви зъ подѣ
Снятына, щобы на будучность межи нами въ очи
и по за очи зъ правдою нѣколи не мпнався —
понеже такимъ способомъ до цѣли намѣреною,
яку добре зрозумѣлисъмо, не дѣйде, и просимо
дуже, щобы наши чисто-рускы рѣки, пливучы
скоро въ море згоды, такимъ дописями не каля-
мутьивъ.

Павло Черчевичъ Ильницкій
адвокатъ краевый въ Снятынѣ.

— „Господарь и Промышленник“, часопис выдавана Вп. Аполоном. Ничемъ буде дальше выходити въ Станиславовѣ. Сими днями редакція розшле ч. 3-го своимъ предплатникамъ. Подаючи тую вѣсть нашимъ Вп. Читателямъ, мусимъ высказати свою радость въ того, що многоцѣнна господарско-про-

мыслова часопись п. Ничая буде дальше выходи-
ти и якь вьередь служити интересамь экономич-
нымь нашего народу. Дятого то кличемь до п.
Ничая: Щастя Боже на дальше!

— „Głos Stanisławowski“, часописъ выходивша два
раза въ тыждень въ Станиславовѣ, переставъ вже
съ концемъ лица с. р. выходить. Не велика
школа!

— зъ куть. (*Parturiunt montes nascitur ridiculus mus.*) Отъ початку сего мѣсяца въ мѣсточку нашомъ запанавываъ якийсь незвычайный рухъ якого вже отъ послѣднихъ визиты Митрополита мы не затымили, а буде тому вже больше якъ 10 лѣтъ. Що другій майже день прїѣзждали зъ Коломыѣ а навѣтъ, кажуть, ажъ зъ Львова якійсь панъ и по кѣлька годинъ конферували то въ ту-тешномъ каснѣтъ, то въ магистратѣ зъ кудками обывателями; а мусѣло то бути не абы-які панъ, якѣсь значный особы, коли ихъ ажъ нашъ директоръ и н. бурмистръ отпроваждали ажъ по зрэгатуку. А що въ томъ часѣ на почтѣ дѣялося, то ажъ страхъ и загадки; такъ оживленно корреспонденціи не зазнавъ еще не лишь почтмайстеръ, але навѣтъ и нашъ листоношъ, который предѣлъ вже носивѣвъ въ службѣ почтовой; що дня листы зъ повѣту до бурмистра то зъ Львова або зъ Коло-

мысь до директора, то до иныхъ гонораціи мѣсцевыхъ а навѣтъ кажутъ, що и телеграми курсували. „На комуѣ“ п. бурмистръ и поважаи батьки мѣста радили и радили и якъбы на злѣсть игнорували цѣкавѣсть мѣщанъ, бо и слова нѣкому не писнули, а народъ гинувъ зъ цѣкавости и страху, чи не розходится зновъ о новій „додатки. А tymчасомъ въ секретѣ розходилися якъ найдивнѣйшій вѣсти, що якіе панъ зъ Вѣдня чи зъ Львова прїѣдутъ, то зновъ шо якіе Прусы (про memoia ту есть товариство пруске гандлююще деревомъ: фирма Charles Götz & C.), а зъ ними якіе дуже великій панъ, котрому на имя „инкогнитъ“ (фактъ!), будутъ въ нашихъ горахъ нафты шукати, то о якихъ антисемитахъ а навѣтъ о жидакъ зъ Россіи говорено, а народъ дрожать, потерпавъ въ ожиданію чогось незвыклого. Въ такомъ станѣ горячковомъ и въ непевности перебувши мы цѣлыхъ двѣ недѣли и кто знае, гдѣбы насъ цѣкавѣсть була завела, слѣбы головы „на комуѣ“ не заковчили радили и не передали ухвалъ своихъ на радъ до зрелизованя органамъ выполнячимъ. — Бубны объявили на ринку воѣмъ въ загалъ и каждому зъ особна, що: „зъ Львова якесь товариство (публикующій не знавъ его назвати) дня 21 с. м. маѣхати въ горы ажъ на Чорну гору и по дорожѣ вступитъ до Кутъ на обѣдъ, длглаго кожній мае старатися, чтобы соединеными силами пристроити мѣсто якъ на свято Божого тѣла, комуна дае шорехъ и моздѣръ за дармо а п. антикаръ три динамиты; при томъ повелѣваеся сторожеви касиновому (котрый въ вольныхъ хвляхъ заравомъ и круглѣ тутешной интеллигенціи наставляе), чтобы приготовавъ обѣдъ на 50 особъ на 5-ту

годину зь полудня на той день". Дня 21-го самого вже ранку в мѣстѣ рухъ незвычайный: панаев радий, комитетовий, полицій, експресы помимо незноснои спеки бѣгли якъ нанити, а на комунахъ п. бурмистръ выдававъ розказы съ такою повагою и тактомъ, якбы на его головѣ нынѣ судьба цѣлои Европы сичовчала. Всѣ цехи приготавливали якъ могли сядю касинову, а сторожъ касиновый, "котрый благоую часть избра" въ асистенциѣ молодшого полиціа, бо старшій приготавливавъ моздѣрь (а больше вже дасть-Богъ) збиравъ по хатахъ начинные столове на 50 особб. Приготовлениа поступали въ якъ наилучшомъ по рядку и найкрашій авенциѣ умѣхалися нашимъ батькамъ, що коли межн гостями буде припадково якійсь газетаръ по представитъ Куты яко вздръ порядку. Тымчасомъ сталося инакше. Около полудня порозходилися майже всѣ домѣвъ на обѣдъ и щоби прибрисати на повитань такъ достойныхъ гостей, котри о 5-ой годинѣ прїѣдутъ; отже, якъ кажу, въ полудне не було нѣкого на мѣстѣ, бо нѣкто не думавъ, щоби товариство педагогичне чи Черногоровке не трималося точно програми, а п. бурмистръ бубны наѣвъ уважавъ за образу своєї поваги урядової и власнои чести, якбы ктось зь профанѣвъ поваживъ сумнѣватися о точности прїѣхти маючихъ гостей. Замѣстѣ о пятій, вже о першій годинѣ зь полудня, появився цѣлый рядъ возѣвъ и брикъ, а ожиданий гостѣ вѣхали въ брамы тріумфальнї, саме тогды, коли на мѣстѣ кромѣ жидѣвъ нѣкого не було, навѣтъ старшій полицій оуступивъ свое становиско коло моздѣрьвъ, щоби закронитися, бо сиека була дуже велика. Около 30 музикантѣвъ униформованыхъ, 3-хъ загиньскихъ священникѣвъ, коло кожного зь нихъ по 3 панни-учительки, 4-охъ молодыхъ учительѣвъ, одинъ книгариный чи антикваръ зь К..., шѣлъ проводомъ експедитага теперь литерата во Львовѣ п. Т.—то були ожиданий гостѣ, котри мали репрезентувати по важне товариство педагогичне! Гостѣ удалися сами до касина, бо якъ по кому ихъ повитати, а ихъ музиканты въ конседераткахъ („Гармонїа“) патриотичнымъ „Jeszcze Polska nie zginęła“ заманифестувалися на рынку и дали знати цѣлому мѣсту, що ожиданий гостѣ вже прїїхали. Теперь варто було доперва видѣти, якъ цѣла публичность куцка бѣгла засалапавшися, витати гостей, а потѣмъ ей здесперованїи мины, що такъ грубо ошукалася, бо якъ вже сказано, — всѣ сподѣвалися витати значній особы, першїи поваги школьнїи, радѣцькїи, инспекторѣвъ, а ту тымчасомъ... Навѣтъ антикваръ зачавъ вже жалувати, що въ першїи нападѣ жертвувавъ ажъ три динамиты. Появився и п. бурмистръ, щоби своєю повагою ратувати загрожену повагу гостей и цѣлои екскурзиї, казавъ стрѣляти не зь динамитѣвъ а зь моздѣрьвъ

(на злѣсть антикареви); музыка туристѣвъ въ за-
воды съ тутешнымъ трубачемъ мѣйскимъ, выгря-
вала дивными голосами „Luxemburga“ а жиды
сыпали „Vivat-ы“ якъ зъ рукава. Понееже обѣдъ
замовлено ажъ на 5-у годину, — дятлого подавъ
бурмистръ гостямъ гадку, чи не схотѣлибы зви-
дѣти рѣчку Черемошь, закинувъ цехи выкобачатъ по-
рядокъ въ сали, а сторожъ обѣдъ прилагодитъ.
И въ самой рѣчѣ туристы певно мали на гадцѣ,
що бути въ Кутахъ а не видѣти Черемоша то
все одно, що бути въ Римѣ а папы не бачити,
пристапи съ охотою на проектъ головы мѣста, и
все, що жило, рушило оглядати Черемошь. Уви-
дѣвши славну гѣроку рѣчку, здавалося нашимъ ту-
ристамъ, що вже цѣля горы звидѣли; мабуть Че-
ремошь розповѣсть имъ, якъ Чорногора виглядає,
що чувати въ горахъ, въ полонинахъ, и признави-
ти, що его савольный филѣ гдесъ въ 10-ѣмъ селѣ
авузили троха дорогу, и тому туристы якъ стѣй,
такъ стратили охоту до дальнейшю подорожи, забу-
ваючи, що для правдивыхъ туристѣвъ не конче
треба выгоднѣн вѣзозенъ дорогахъ. Добре вже зъ
полудня вернули гостѣ отъ рѣчки, а забавивши
по обѣдѣ еще зъ годину въ касинѣ, зачали заби-
ратися назадъ въ свѣоси. — Нашѣ обывателѣ
отправляли ихъ до границѣ, recte до рогатки,
где прощалися зновъ зъ годину при гуку мѣздѣ-
ровъ и флашкохъ, причѣмъ музыка немилосердно
рѣзала всякѣ историчный пѣснѣ и маршѣ отъ ча-
совъ Косцюшка ажъ до нынѣшняго дня.

На томъ закончилась народія всякихъ экскурсій товариства — якого? — годѣ сказать, що педагогичного, бо не було педагогівъ; годѣ назвати его и черногорскимъ бо не було навѣтъ на Черно-горѣ и не бачили ея — отъ хибя товариства музыкантѣвъ и то початкующихъ, котрымъ належится всяке узанье, бо звуками своихъ „орудій музыкѣйскихъ“ ишли далеко, бо ажъ на конецъ Галичины людей веселити. Мѣсто жъ наше мало хотъ въ томъ свою сатисфакцію, що гостъ самъ собѣ зробили фясько; видно ходило туристамъ больше о принятѣ, якъ о звидженѣ Черно-горы, а антикаръ тѣшитя еще и нынѣ, що уратувавъ свои три динамиты, котрыхъ такъ легкомыно и безъ потреби бувбы позбуваю.

— „Карпаты“ черезъ весь часъ процессу уперто молчать, ажъ ось 27-го лица въ ч. 27-миъ отъ-заваясь въ слѣдующій оригинальный способъ: „Процессъ сей вѣроятно, будетъ имѣти своихъ слѣдствій (sic!) и между нами угорско-рускими, такъ какъ конфекованыя лсты у о. Раковского къ тому поддадутъ повода. Читаемъ се обвини-тельныхъ актовъ и регистраціи процесса будто о. Іоаннъ Раковскій путемъ Мирослава Добрянскаго пребывающаго теперь въ Россіи посредни-чалъ въ нѣкихъ субвенціяхъ для общества св. Василія для издаванія русскаго словаря и пр. Ба! кто навдастилъ и просилъ кого нибудъ на сіе посредничество и агентство? А если кто сдѣлалъ такую легкомысленность, то да отвѣчаетъ самъ за себе.“

— Сцена зъ заседания процесу о голову зраду. Коли отчитувано сировоздана всакихъ властей о под- судимыхъ, одинъ молодой человекъ приустный въ сали мѣжъ публичностю мавъ отозватися до сусѣ- довъ: „Нѣмцекъ реляци (зъ Черновцеъ) суть еще честнейши, але польскй хай дакй!“ Учувъ се одинъ агентъ полиційный. Коли молодой человекъ выйшовъ зъ саль, агентъ ишовъ за нимъ слѣдъ въ слѣдъ ажъ до ц. к. намѣстництва, куда вой- шовъ молодой человекъ. Полиційный агентъ удався и тамъ и вывѣдався, що се концентровый практикантъ намѣстництва, Русинъ. Агентъ давъ о томъ справу своѣй власти. Може бути, що той молодой человекъ буде занотований яко „poli- tisch verdächtig“!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „Кіевска Старина“. Задыя навалу пропесового матеріалу не могли мы доси подати содержания двохъ послѣднихъ книжкохъ „Кіевской Старины“ за червецъ и лицевъ. Въ обохъ сихъ послѣднихъ книжкахъ, якъ и въ попереднихъ, мѣстится дуже много цѣнныхъ статей бѣтосяхихою до нашої исторіи. Книжка за червецъ замыкає конецъ II тому „Кіевской Старины“ и мѣстится въ собѣ: I) Почаевская успенская лавра въ концѣ юля 1855 г. Кн. *Н. С. Голицына*. II) О началѣ книгопечатанія въ Кіевѣ. *Ст. Т. Голубева*. III) Соціанство въ Польщѣ и юго-западной Руси. (докѣченье.) *Ореста Левичаго*. IV. Дневникъ Станислава Освѣцима. Перев. *В. А.* (продовженъе.) V. Матеріалы для исторіи народног образованія. (докѣченъе.) VI. Итимная переписка Оеодана Прокоповича съ Яковомъ Марковичемъ. *Н. Петрова*. VII. Библиогратія. (замѣтка критика на „Хугорну поезію“ и „Крашанку“ Кульша — и на „Polen und Ruthenen in Galizien“ Шуйакого. VIII. Извѣстія и Замѣтки (историчніи, этнографичніи и историко-литературніи). Тутъ особливо замѣтніи: Земляные валы близъ с. Кудинки. — Старинные тракты или дороги въ Южной Россіи. — Где именно жили Запорожцы во время подчиненія своего крим. хану (1709—1734). — Поселенія Запорожцевъ въ Банатѣ. — Пѣсня Запорожцевъ о выселеніи въ Туреччину подоля зруйнована Сѣчи. — Обманутый солдатъ — стихъ бл. п. Ст. Рудайского.

Книжка „К. Старины“ за лицець мѣститъ въ собѣ: I. Забытыя иноческія обители. *Н. Петрова*. II. Изъ исторіи между народныхъ отношеній Польщи и Россіи. *И. Каманина*. III. Къ характеристикѣ Д. Г. Вибкова. *IV. Южно-русская пѣсня о событіяхъ XI вѣка. А. Столякова*. V. Записки крѣв-

окаго мѣщанина Божка Балыки о московской осадѣ 1612 г. В. А. VI. Матеріалы для исторіи кievской духовной академіи. VII. Дополненіе „розговора Великороссій съ Малороссіей“. VIII. Документъ братства при церкви св. Николая въ г. Замостѣ. IX. Библиографія. X. Извѣстія и замѣтки. До сей книжки портретъ сотника Савы Туптала, пережившаго 103 лѣтъ, отца Ростовского митрополита Дмитра Туптала.

Предплату на „Кіевску Старину“ — рѣчно 10 рубл. — пріймае такожъ администрація „Дѣла“.

— „Помѣчъ власна або роби небоже, той Богъ поможе“ Подъ сѣмъ заголовкомъ вышелъ перша часть книжки „О поспадѣ (Self-Help) Самуїла Смайльса, приурочена для потреби галицко-русского народа проф. Олександра Барвѣнського. Книжочка съ выдана товариствомъ „Просвѣта“, обнимае 80 сторѣнь и коштуе 15 кр. Въ сѣй книжочкѣ показано на примѣрахъ, якъ люде зъ всякихъ станѣвъ лѣшъ власною волею и працею добились значенія, гараздъ и просвѣты. П. Барвѣнскій перероблюючи книжку Смайльса на руске, подавъ багато примѣровъ зъ житя Русинѣвъ. И такъ въ першѣмъ роздѣлѣ „Самостѣйность народу а чоловѣка“ розказано коротко житя Т. Шевченка, Семена Ковчуника, о. Качалы, Т. Вѣлюска, Вас. Ковалевского, еп. Сибгурского, Ив. Борсакевича и другихъ. Въ другѣмъ роздѣлѣ есть довша згадка про гончара Бахмѣнського, умершаго въ замѣ сего року въ Коссовѣ.

— Сими днями вышла зъ печати и продается книжка „Жизнь и произведенія Тараса Шевченка“ (Сводъ матеріаловъ для его біографіи) съ портретомъ, имъ самымъ нарисованнымъ (1843 г.) и нѣгде еще ненапечатаннымъ. Содержаніе книжки: *Переднее слово. Часть первая* (1814—1847). I. Вѣтъ дитинный Шевченка. II. Житѣ Ш—ка при помѣщичь и у маларя Ширяева. Знакомство съ И. М. Сошенко. Умственное пробужденіе поэта. Самообразование. Першіе стихотворенія. III. Шевченко получаетъ свободу. Перше выданіе „Кобзаря“. Утвореніе „Гайдамак“. Живописная Украина. Поѣздки по Малороссіи. Переписка съ княжною В. Н. Репниною. IV. Шевченко посѣщае рѣдню. Продолжаетъ поѣздки по Малороссіи. Цѣлѣтній періодъ его поезіи. Перебуваніе въ Кіевѣ. Арештъ. *Часть вторая* (1847—1858). I. Житѣ Ш—ка на ссыльцѣ. Перебуваніе въ Оренбургѣ и въ Орскѣй крѣпости. Писма до Лизогуба. Плаваніе по Аральскому мори. Житѣ въ Новопетровскомъ укрѣпленіи. II. Переписка по поводу освобожденія поэта. Планы на будущность. Дорожніе сборы. III. Ш—ко въ Астрахани. Плаваніе по Волгѣ. Перебуваніе въ Нижнѣмъ Новгородѣ. Писма пріятелѣвъ. IV. Пріѣздъ Шенкина въ Нижній Новгородъ. Актриса Піунова. Писма: Костомарова, Кулѣша, С. Аксакова. Перебуваніе Шевченка въ Москвѣ. *Часть третья* (1858—1861). I. Житѣ поэта въ столицѣ. Писма пріятелѣвъ. II. Поѣздки въ Малороссію. Перебуваніе въ Кіевѣ. Переписка о кунѣхъ селятъбы. Планъ дому. III. Тарасове сватаніе. Проба выкупити рѣдню на волю. Выданіе „Кобзаря“. Заходы поэта а народну просвѣту. IV. Слабѣсть и смерть поэта. Проводы его тѣла въ Орлѣ и Кіевѣ. Надгробніи рѣчи. Похороны. *Часть четвертая*. Оглядъ найважнѣйшихъ творѣнь Ш—ка. I. Идеалы поезіи Ш—ка. II. Баллады. III. Поэмы бытовѣ. IV. Поэмы историчніи. V. Поезіи познѣйшого періоду. Переклады псалмѣвъ. Повѣсти на великорускомъ языкѣ. V. Поезіи Ш—ка, яко матеріалъ для музыкальныхъ утворѣвъ. Музыка Лисенка до „Кобзаря“. VII. Ш—ко яко маларя.

Писма книжки (около 18 печатныхъ аркушѣвъ на лучшѣмъ паперѣ) 1 рубль 75 копѣекъ; съ пересылкою 2 рубль. Удаться належитъ до самого автора: п. Михаила Корнеевича Чалого въ Кіевѣ, Кадетскій переулокъ, д. Н. 9.

Переписка Редакціи и Администрации.

За надатки на покрытие коштѣвъ за надзвичайніи додатки до „Дѣла“ складаемъ сердечну подяку Вп. Добродѣямъ: Всч. о. Дрим. въ Ялинѣ, Всч. о. К. Чех. въ Деветири; Всч. о. Соне. въ Переволокахъ; Всч. І. Негребечко въ Залѣсью. Всч. о. Ю. Федус. въ Стр. 1 зр. ако предплату за серпень отъ Васъ; 2 зр. отъ п. В. на „Дѣло“ и 2 зр. на „Зорю“ и „Зеркало“ одержали. Всч. о. А. Чайк. въ Тр. Книжку о. Качалы „Polityka Polaków względem Rusi“ можна еще у насъ достати. Коштуе съ пересылкою почтовою 1 зр. 80 кр.

Ч. 88.

Обвѣщеніе.

Маемъ честь подати до вѣдомости Всч. Родичѣвъ и Опѣкунѣвъ, що съ днемъ 1 лат. вересня 1882 отворене зѣстане во Львовѣ въ забудованыхъ достохъ. Института им. „Народный Дѣмъ“ при улицѣ Стрыйской подъ ч. д. 14 и 16 нарочно къ той цѣли перестроенныхъ — *Двое Воспиталище* подъ зарядомъ и руководствомъ Преп. Инокія Василіанокъ.

Дѣвчата принятіи и замѣщеніи въ заведеніи — а именно: молодшіи будутъ приготовлятися дома въ всѣхъ предметахъ школьныхъ, якъ законъ для первыхъ чотырохъ класѣ школъ народныхъ приписуе; — старшіи же, укѣнчивши вже 4-у класу, будутъ могли задля высшего образованія учащати до публичныхъ школъ Львовскихъ.

Кромѣ того будутъ могли воспитанницѣ на желаніе Всч. Родичѣвъ и Опѣкунѣвъ — однакожъ а особеннымъ вынагородженіемъ — обучатися

въ заведеніи томъ такожъ въ наукахъ: музыки на фортепьянѣ, краевѣдѣ и чужихъ языковъ.

Цѣна за прокормленіе и обиталище поставляеся 20 зр. а. в. мѣсячно, — за особенный же повышій науки буде по возможности якъ найнижша. Що касаея постелѣ и иныхъ потребъ воспитанницъ порозумѣются Всч. Родичѣ и Опѣкуны съ Настоятельскою Заведенія, улицы Стрыйска ч. д. 16.

Во Львовѣ дня 23 липня (4 серпня) 1882. Отъ комитета Двѣохъ Воспиталища во Львовѣ.

Конкурсъ.

Выдѣлъ руской Бурсы въ Коломый розписуе конкурсъ на принятіе 16 питомцѣвъ на рѣкъ школьный 1882/3.

Убѣгателѣ а принятіе до тон бурсы мають внести на руки предѣдателя братства до дня 25 лат. серпня 1882 прошенія, заосмотреніи въ свѣдѣцтва:

1. крещенія;
2. убожества;
3. школьные зъ послѣднего курсу;
4. декларацию оSTEMПлѣвану, подписану черезъ родича або опѣкуна, а утверждену власноручнымъ подписомъ мѣсцевое священника и начальника громады, въ котрой обавязуея проситель о кѣмъ може и хоче чи то грѣшныи чи въ натуральныхъ причинитися на удержаніе своего сына, а взглядо пупила.

Условія до принятія суть:

- 1) Поступъ въ наукахъ шо наименше добрый; обычаи и пильность похвалныи.
- 2) Знаніе сѣвѣвъ зъ нотѣ, а по крайнѣй мѣрѣ добрый голосъ.
- 3) Каждый кандидатъ подѣаея испытови зъ сѣвѣвъ, а кандидатъ зъ школъ народныхъ испытови зъ руского языка.
- 4) Питомецъ муситъ мати отповѣдну одѣжъ и обувь, а зъ бѣла по 3 парѣ шматя (3 сорочки, 3 подштанки), 2 ручники, 2 простирала, подушку и коцъ до накрыванія.
- 5) На пранье бѣла має питомецъ зложити заразъ при принятіи 3 зр. на цѣлый рѣкъ.
- 6) Декларованіи датки на удержаніе має зложити въ половинѣ заразъ при вступѣ, а другу половину зъ початкомъ другого курсу школьного. Недоержаніе термину выплаты, потягае за собою утрату мѣста въ Бурсѣ.
- 7) Першенство до принятія при рѣвнѣхъ условіяхъ мають кандидаты съ блгичнымъ успѣхомъ въ наукахъ и сѣвѣвахъ.

Отъ выдѣлу братства св. Арх. Михаила въ Коломый дня 1 лат. серпня 1882.

Григорій Куличикій, предѣдатель братства. Волод. Ступницкій, отецъ бурсы.

Ч. 557.

Конкурсъ.

Въ цѣли принятія учениковъ въ Бурсу „Народного Дѣму“ на 1883 школьный рѣкъ объявляеся конкурсъ:

1. Речинець до подаванія назначенный до 1 (13) серпня 1882 р.
2. Лишь родичѣ або опѣкуны мають внести прошенія о принятіе ихъ сыновѣ, а взглядо пупилѣвъ.
3. Адресувати належитъ до руского Института „Народный Дѣмъ“ во Львовѣ.
4. При прошеніяхъ мають предложитися: метрика и послѣднее школьное свѣдѣцтво ученика и свѣдѣцтво убожества, выдане мѣсцевымъ душпастиремъ.
5. Принимаются будутъ якъ до теперь ученики до середнихъ школъ; дотеперѣшій институтскій питомецъ при рѣвнѣхъ даныхъ мають першенство.
6. Отъ новыхъ кандидатѣвъ вымагаеся отличныхъ успѣховъ въ наукахъ, примѣрныхъ обычаѣвъ, хорошего голосу и крѣпкого здоровья.
7. Желающій зверненія свѣдѣцтва має подати точный и четкій свой адресъ и прислати 2 почтовѣ марки по 10 кр.; въ противнѣмъ случаю самъ буде мусѣвъ отобрати свѣдѣцтва зъ канцеляріи института.
8. Принятый повиненъ передъ введеніемъ его въ Бурсу выказати по крайнѣй мѣрѣ 8 парѣ бѣла, 4 простирала, 4 ручники и пр., 2 пары обуви, отѣвѣтну зимову и лѣтну одѣжъ, средства на книжки, а вступающій до 1-шой класѣ середнихъ школъ такожъ грошѣ на вписове и дидактрумъ.
9. Каждый принятый складае передъ введеніемъ его въ Бурсу въ институтскій канцеляріи 5 зр. на покрытие выдатковъ на случай ушкодження инвентаря.

Отъ управляющаго Совѣта руско-народного Института „Народный Дѣмъ“.

Во Львовѣ дня 9 (21) липня 1882. (3—3)

Пошукуеся

Учительки на село

для одной дѣвчины зъ IV класѣ. Учителька ма-лабъ учати дѣвчину предметѣвъ школьныхъ зъ IV класѣ и гры на фортепьянѣ (науку фортепьяновой гры дѣвчина вже розпочала). Крѣмъ того вымагаеся, щобъ учителька умѣла учати языка руского. Рефлектующій мають удатися або просто до подписаного або до редакціи „Дѣла“.

Зенонъ Шухевичъ

гр. к. парохъ въ Тышкѣвцяхъ, посл. почта въ Городенцѣ.

Рѣзбяръ печатокъ и майстеръ золотыхъ вырѣбѣвъ

М. В. ТАВБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Яселоньска, ч. 6. пріймае рѣзбу печатокъ и вензельвъ на рѣжнѣмъ металѣ. Принимаетъ такожъ напавы и замовленія сѣбныхъ и золотыхъ вырѣбѣвъ по умѣреныхъ цѣнахъ.

Замовленія зъ провинціи выконуе точно и выслае отворотного почтою. (6—8)

Рѣзбы и орнаменты

зъ дерева, 5—10

Олтарѣ, Иконостасы

и всякіи удекорованія архитектуроничніи до церквей и сальонѣвъ выконую въ рѣжнѣхъ стилихъ

ТАД. СОКУЛЬСКІЙ

Во Львовѣ, ул. Мицкевича, ч. 6.

Змѣна мешканія.

Нынѣшнимъ маю честь повѣдомити Вп. П. Т. Публику и Всч. Духовенство руске, шо я перенѣсъ свою

Робѣтню мужеской одежды

зъ дому ч. 10 до каменницъ ч. 5 при улицѣ Коперника (дѣмъ п. Громана).

Яко Русинъ упрашаю о ласкавіи взгляды Вп. Родимцѣвъ и заявляю, шо все ласкавіи замовленія выконую посяла найновѣйшюи моды, зъ наилучшихъ матерій и по найумѣреннѣйшій цѣнѣ.

Поручаючися ласкавымъ взглядамъ П. Т. руской Публики и Всч. Духовенства, остаю съ глубокимъ поважаніемъ

Антѣнь Щерба,

властитель робѣтнѣ мужеской одѣжѣ во Львовѣ, ул. Коперника, ч. 5.

Мимо подвысшего цѣла

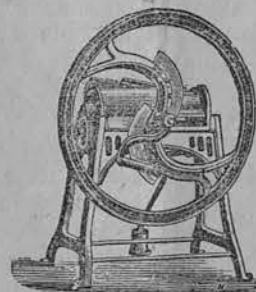
на скѣлько запасы выстанутъ — поручае торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго 1/2 кил. зр. 2—	1/2 к. Куба	—88
„ родинной „ 3—	„ „ большон	—92
„ Melang de Moskau „ 4—	„ „ Цейлонъ дроб.	—96
„ Imperial	„ „ „ грубозерн. 1—	
„ найлуч. высѣвѣвъ „ 1-70	„ „ „ найлучшюи 1-04	
Кавы, на скѣлько запасы выстанутъ найдешевше.	„ „ Перловои	1-04
1/2 кильо Сантош	„ „ Мока	1—
„ „ Гутамала	„ „ Явы золотои	1-04
„ „ Лягуайра		

Свѣчки церковніи чисто стеариновѣ безъ жадного сурогату 500 граммѣвъ або 1/2 кильо — за 50 кильо зр. 52. (15—2)

Фабрика машинъ и орудій рѣльничихъ

орудій горничихъ (вертячихъ) и выливария желѣза и металѣвъ

Бронислава Дескуръ

во Львовѣ, улица Бальонова, ч. 6, — поручае

Всякого рода орудія и машины рѣльничіи власного вырѣбу, а въ особенности плуги пѣнтрови, цѣлы желѣзны; молотѣльнѣ, кераты и т. д.

Оригинальныи английскіи машины, фабрики Pickley-Sims & Сопр., котрой выключно репрезентацию на Галичину, Буковину и Румунію одержавъ, въ особенности машины паровѣ вертикальнѣ, млынны до солоду, до меленія костей, шротования збѣжа, сычарнѣ всякой величины и т. д. (4—12)

К. Диккенсо

Новорѣчнѣ Дзвонѣ

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Пошукуеся заразы

Учительки

до дѣвчатъ (въ вѣцѣ 10—14 лѣтъ) въ рускомъ домѣ священничѣмъ.

Знаніе музыки, сѣвѣвъ и языковъ булобъ дуже пожаданае.

О близшій условія просимо зголоситися до редакціи „Дѣла“.

Глядится

Домового Учителя

здѣбного и порядного Русина, на цѣлый рѣкъ до двохъ хлопцѣвъ, одного зъ 3-ои а другого зъ 4-ои нормальной класѣ.

Желающій приняти сей обавязокъ, має подѣ адресою: о. Михаила Павлика пароха або п. Іосифы Вилиньской въ Микулинцахъ листовно близше порозумѣтися.

Въ Станиславѣ

при улицѣ Середнѣй (Голуховско-го) ч. 18 найдутъ у честной родины рускомъ 4 ученики низшюи гимназіи примѣненіе и родительскоу опѣку за умѣренну цѣну. Инструкторъ вѣдомъ. Надѣждѣ нащѣ учениками веде о. катихизитъ гимназіальный. 1—2

Во Львовѣ, ул. Мицкевича, ч. 6.

Концессіоноване

Бюро учительске

Зуанни Крижановской во Львовѣ

ул. Гродзичка ч. 13.

маючи численній зоноины въ краю и за границею, препоручае учителькѣ, гувернантки а бѣны Польки, Нѣмкыни, Францужанки и Англичанки. 8—12

ГОЛЬДМАНЪ И. зигармистръ

при улицѣ Галицкой ч. 21

Поручае золотыи и сѣбныи зигарки кишневѣи просто зъ фабрикѣ жевевоскихъ, зигары стѣнныи, зигары будячій и т. д. 4—4

Цѣ. выключно корол. упривил.

Екетрактъ Орѣховый

до фарбованія сивого волоса вынайшовъ переумеръ

А. Мачускій

во Вѣднѣ, Kärtnerstrasse, 26.

Ц. к. выключно упривил. средство тое до фарбованія волоса, падающе сивому волосу тревалу барву чорну, бранатну або блондѣ, вытвореніе лишь зъ субстанціи рослинной, т. е. зъ лупины зеленыхъ орѣховѣ, не есть при томъ нѣ крыхты шкоднымъ аніи здоровлю, аніи волосу, и фарбуе волосъ въ протягу 15 минутъ хорошо и тревало на чорно, бранатно або блондѣ, такъ шо навѣтъ при умываніи фарба не сходитъ.

1 флаконъ екстракту орѣхового

плынного зр. 3—

1 пуделочко съ 6 пробными флаконъ орѣхового молока на отрѣбъ волоса 3—

1 флаконъ орѣховон помадѣ для нафарбованія волоса 2—

1 флаконъ орѣховон оливы для тон цѣлы, якъ выше 2—

1/2 флаконъ орѣховон оливы dtto 1—

Въ правнѣмъ гатунку набути можна

въ парфумеріи Мачуского

Во Вѣднѣ, Kärtnerstrasse, 26.

Во Львовѣ у Зиг. Рукера, аптекаря, а головный складъ въ Кіевѣ у А. Кудрина, пареумера. (26—30)

Выходитъ во Львовѣ що Среда и Субота (крѣмъ рускихъ святъ) о 4-ой годнѣ пополуни. Литерат. додатокъ „Библиотекѣ наизнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца.

Редакция, администрація и экспедиція польз Ч. 8 улицы Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаци належають пересылать по адресу: редакция и администрація „Дѣло“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаються только на попередне застереженно.

Послѣднее число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Рекламаци неопечатанъ вѣдѣть отъ порта.

Предплату належають пересылать франко (наилучше почтовыми переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

III. Читатель въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *л=ji, ѓ, а=i, и* (въ серединѣ и на концѣ слѣдовъ) *=ы, и* (на початку слѣдовъ) *=і, ѓ* (на початку слѣдовъ) *=ви*.

По процессу о голову зраду.

II.

Не потребуемо нашихъ читателей на ново повторити всего того, что писалось въ галицко-польскихъ газетахъ о рускомъ народѣ и руской интеллигенціи отъ часу, коли такъ звана Гнилицка справа стала голосною. Не потребуемо и того повторити, что писалось въ тыхже газетахъ о руской интеллигенціи и рускомъ народѣ отъ часу першихъ узвѣженъ ажъ до послѣдней хвилѣ процессу о голову зраду. Все то, думаемо, остане еще въ живѣйшій памяти нашихъ читателей, бо мы не занебучи начого обовязку, подавали своего часу тѣ отзвы и голоса галицко-польскихъ газетъ. Досить буде пригадати, что о православно-панроссійску чи панславистичну в противудержавну пропаганду помавлано майже всю руску интеллигенцію, съ вынатокомъ хита тои микроскопичной части, що по всѣ часы була для своей руской народности рѣвнодушною и готова брати участь хита въ такихъ „нѣ теплыхъ, нѣ зимныхъ“ манифестаціяхъ, якъ подписанье злощасной „отзовы до Русинѣвъ галицкихъ вѣрныхъ своей церкви и народовъ“. Досить буде пригадати, что майже цѣла вѣхѣдна Галичина представлялась „подминованою“ сею небезпечною пропагандою, що и рускій людъ сельскій представлялся зараженнымъ и побуреннымъ сею пропагандою, а вѣхѣдна Галичина выставалась въ свѣтѣ „bezkrwawej Krywoszuy“, що наконецъ въ часѣ самого процессу появилася статья въ Gazet-в Narod., въ котрой говорилось, що російское правительство назначило было 100.000 руб. на руссофильску пропаганду въ Галичинѣ. Для святой правды мусимо сказать, что такъ и тымъ подобий голоса подносились въ галицко-польской прасѣ не только въ тыхъ часахъ, але й довго-довго передъ тымъ. Сего разу дѣйшли они только до своего, такъ сказать, кульминаціонного пункта и прибрали зѣ взгляду на рѣвночасно веденій слѣдства карий характеръ явного обвиненія, взгляду денунціи передъ судовою властею.

Не входимо въ то, чи тѣ голоса и отзвы подносились въ доброй чи злой вѣрѣ. Се только можна на pewno сказать, что такіе голоса, такъ майже единодушно подношеній галицко-польскою прасою, не могли оставити безъ впливу на польску а посередно и руску опинію публичну, що они не могли не вызвати враженя у краевыхъ и центральныхъ властей и не могли оставити безъ значеня для веденого слѣдства и розпочатого процессу. Подъ влияствомъ такихъ и то такъ довго повтаряныхъ голосѣвъ мусѣли такъ Поляки якъ и Русины набратись того пересвѣдченя, що тутъ ходитъ не только о поодинокій личности и ихъ дѣла, але такожъ о повѣренне политично-народного характеру всѣхъ Русинѣвъ. Супротивъ такихъ голосѣвъ були Русины въ повнѣмъ правѣ, вважати себе за обжаловуемыхъ и обжалованныхъ — и если кому, то безневиннымъ Русинамъ залежало на томъ, чтобы повна правда была основно и всесторонно выяснена, чтобы слѣдство было якъ найточнѣйше переведено и правда або неправда тыхъ обвиняющихъ голосѣвъ выказана.

Если правда, якъ пише Gazeta Nar. въ найновѣйшѣмъ Н-рѣ зъ недѣль, що постанову на введенне процессу о голову зраду ухвалено на „великой парадѣ правительственной“ въ Вѣднѣ, а ухвалено се еще навѣть при неповнѣмъ матеріалѣ доводовѣмъ, якій доперва познѣйше, а навѣть въ часѣ вже самого процессу доповнювано, то се знакъ, що и центральне правительство не игнорувало высше згаданныхъ алярмѣвъ галицко-польской прасы.

Отчитаній въ часѣ процессу отзовы и справозданя ц. к. старостѣвъ зъ Збаража, Скалата, Коломыѣ и Станиславова — показали наглядно, что и политичный власти краевъ не игнорували тыхъ голосѣвъ, такъ що не одному слушающему читаня тыхъ отзовѣ могло здаватись, что се читаются власне голоса и отзвы высше згаданныхъ газетъ. Судовое слѣдство велось такъ широко, якъ може еще нѣколи доси, бо поминувши вже подрѣбнѣйшій слѣдства, ревізіи и узвѣженя, перепытано около 500 свѣдѣковъ въ Збаражинѣ, Скалатинѣ, Коломыѣи, Станиславѣи и въ самомъ Львовѣ, — а перепытано тыхъ свѣдѣковъ не только що до поодинокихъ фактовъ, але и що до высказываныхъ и здогадывыхъ гадовъ поодинокихъ обжалованныхъ.

Тожъ можемо сказать, что такъ всесторонно, широко и основно переведено слѣдство было въ силѣ выказати повну правду всѣхъ обвиненъ, якъ только подносились противъ Русинѣвъ о ихъ политично-народномъ характерѣ, ихъ стремленяхъ и дѣлахъ.

Мы отже въ правѣ принять выданный засудъ присяжныхъ судѣвъ за мѣру правды або неправды всѣхъ высше згаданныхъ обвиненъ противъ руского народа, а именно противъ руской интеллигенціи. Мы въ правѣ жадати, чтобы и польска праса и польска опинія публична приняла сей засудъ за такую мѣру обвиненъ, подношеныхъ противъ Русинѣвъ, чтобы приняла его за подставу своихъ отношенъ до Русинѣвъ, якъ и за подставу выясненя нашихъ краевыхъ отношенъ межнародныхъ. Безъ того мы нѣколи не дѣйдемо до выясненя нашихъ отношенъ на основахъ правды и справедливости; безъ того нѣколи не выдохнемо зъ путаницѣ киеветъ и безосновного подозрѣваня и обвинуваня, а замѣсть взаимного вырозумѣня и ладу завсѣгда буде поддерживать роззыренность и колотня.

Лишаемо на познѣйше, розобрати повне значенне выданого засуду. На теперь констатиемо только, что тымъ засудомъ выказана клеветливѣсть тыхъ голосѣвъ, що представляли майже цѣлу руску интеллигенцію яко руссофильскихъ чи панславистично-российскихъ агентовъ, рускій людъ яко вже зараженный и побуренный такою агитаціею, а вѣхѣдну Галичину яко „безкрѣваву Герцоговину и Кривошю“. Сей засудъ сконстатувавъ, що межи австрійскими Русинами не было доси нѣякихъ дѣлъ и заговорѣвъ, змѣряющихъ до головной зрады. Выправдъ въ пытаню что до п. Ольги Грабаръ подтвердили судиі присяжныхъ, що Мирославъ Добрянскій, яко членъ петерб. славян. комитету, носився съ замѣрами змѣряющими до головной зрады, однакожъ навѣть ближайшій обжалованій, якъ о. Наумовичъ, Площанскій, Марковъ, Трембицкій, В. Наумовичъ и др. — посѣла выроку судѣвъ — не мали свѣдомости о тыхъ заходахъ, а навѣть рѣдний отецъ Мирослава Д. не мавъ въ томъ нѣякой участи! Тожъ на подставѣ сего засуду можна позитивно сказать, що загалъ руского народа, загалъ руской интеллигенціи не мавъ и не має нѣякого дѣла съ якими небудь противудержавными стремлениями и заходами о голову зраду, скоро посѣла поврѣчного найширшого и найосновнѣйшого слѣдства по всѣй вѣхѣднѣй Галичинѣ не выслѣжено нѣ одного державного зрадника, хита одно Мирослава Добрянского въ Петербургъ, про котрого зраду навѣть и рѣдний батько нѣчого не знае!

Такъ отже выданный засудъ есть перше всего тяжкимъ засудомъ на всѣхъ тыхъ клеветниковъ руского народа, що безъ памяти и отъ довгого часу розтрубливали передъ цѣлымъ свѣтомъ свои страшный клеветы на Русинѣвъ; есть се тяжкій засудъ на ту страшну хорубу публичной деморализаціи: публичной клеветливѣсти, яко не повстыдали доси навѣть досить поважний органы. А засудъ тымъ тяжкій, що выданный ихъ рѣднѣсенными братьями — обывателями-Поляками, — тыми са-

мыми, що читали всѣ тѣ клеветливый голоса и отзвы о Русинахъ, ними майже щоденно кормились, имъ въ доброй вѣрѣ вѣру давали, поки не засѣли на лавѣ судѣвъ присяжныхъ, поки не переслушали всего, що на дѣлѣ говорилось, писалось, печаталось и дѣялось — въ цѣлой вѣхѣднѣй Галичинѣ, поки самъ не переконались о дѣйствий правдѣ.

А коли мы тутъ пригадуемо ту клеветливѣсть, коли подыгаемо еи подъ правосудѣ присяжныхъ судѣвъ, то се не только для того, чтобы показати виновниковъ того горячковаго занепокоеня нашего краю, яке панувало ажъ до конца выясненя правды, яке тымло нашъ краевый виднокругъ и накликало на рускій народъ въ Галичинѣ всякій злиднѣ и тяжкій мѣры, — але такожъ для того, чтобы сконстатувати ту страшну хорубу публичной клеветливѣсти, чтобы указати теперь на ту хорубу и вѣзвати до поправки, пожаданой не только Русинамъ, але передовѣмъ Полякамъ. Чи порозумѣе галицко-польска праса вагу теперѣшной хвилѣ, чи схоче стати на будуще правдолюбно, правдомовно и справедливо въ взглядѣмъ Русинѣвъ? Побачимо. На каждый случай позволимъ собѣ зрѣбити ту увагу галицко-польской прасѣ, що злобною тенденціею и клеветливѣстею якъ найгѣрше прислужится не только рускому, але еще больше польскому народови, бо поставитъ непобориму перешкоду для взаимного вырозумѣня и порозумѣня двохъ народѣвъ...

III.

Не безъ причины згадали мы попередъ о той тенденціи и клеветливѣсти галицко-польской прасы. Чи вызвала она сей процессъ, — въ то не будемъ входить. Але се есть неоспоримымъ фактомъ, що власне задля тои тенденціи крикливости набравъ сей процессъ такого широкого розголосу, на якій въ сущности нѣколи не заслуживъ, прибравъ передъ свѣтомъ назву „процессу Русинѣвъ“, ба навѣть „процессу проводниковъ Руси“, мовбы тутъ ходило справдѣ о дѣла и стремленя всѣхъ Русинѣвъ, цѣлого руского народа, а не о дѣла и стремленя, котрі не только не мають нѣчого спѣльного съ рущиною, съ идеями руского народа и съ его стремлениями, але по всѣ часы повинни оставити чужими нашему народови и его широпатріотичной интеллигенціи. Тутъ такожъ треба глядати причины, для чого и загалъ Русинѣвъ, не знающій въ чѣмъ властно обвинялись узвѣженій, выводивъ свои здогады власне зъ тыхъ отзвыѣвъ и голосѣвъ галицко-польской прасы, а видячи себе спѣвобвинюванымъ, съ такою горячковою нетерпеливѣстею выжидавъ роззысненя сего процессу и съ такою напруженою увагою слѣдивъ за цѣлымъ его розвоємъ. Правда, что до сего причинявся немало такожъ и характеръ узвѣженыхъ личностей. Згадаемо лише про о. Наумовича, такъ загално звѣстного дѣятеля и писателя галицкой Руси; про В. Площанского, редактора „Слова“, що отъ 20 лѣтъ было публичностнымъ органомъ значно большой части именно тои руской интеллигенціи, що доси выступала на поли народно-политичномъ и руководила сею политикою; згадаемо на конецъ про Адольфа Добрянского, котрого не безъ справедливости можна вважати за представителя угроруской интеллигенціи. Тожъ понятно, що при такихъ тяжкихъ обвиненяхъ, якъ подносились съ стороны галицко-польской прасы, а при такихъ видныхъ личностяхъ — узвѣженыхъ — значна часть Русинѣвъ надѣялась, що се передъ судовымъ трибуналомъ стае справдѣ справа руска съ своими идеями и стремлениями, съ своею всенародною програмою, — що справа прііме тутъ крестъ того мученичества, якій пріімають и будутъ пріімати всѣ справдѣ великій идеѣ.

Але коли великимъ было розчарованье правниковъ по уважѣмъ прочитаню акту обжалованя, коли подыались великій сумнѣвы о

Предплатѣ на „Дѣло“ для Австрій:		Для Россіи	
на цѣлый рокъ . . .	8 ар.	на цѣлый рокъ . . .	8 рубл.
на полъ року . . .	4 ар.	на полъ року . . .	4 рубл.
на четверть року . . .	2 ар.	на четверть року . . .	2 рубл.
съ дол. „Библиотекѣ“:		съ дол. „Библиотекѣ“:	
на цѣлый рокъ . . .	12 ар.	на цѣлый рокъ . . .	12 рубл.
на полъ року . . .	6 ар.	на полъ року . . .	6 рубл.
на четверть року . . .	3 ар.	на четверть року . . .	3 рубл.
на самѣ додатокъ:		на самѣ додатокъ:	
на цѣлый рокъ . . .	5 ар.	на цѣлый рокъ . . .	5 рубл.
на полъ року . . .	2 ар.	на полъ року . . .	2 р. 50к.
на четверть року . . .	1 ар.	на полъ року . . .	2 р. 50к.
Для Заграничя, окрѣмъ Россіи:			
на цѣлый рокъ . . .	10 ар.		
на полъ року . . .	5 ар.		
на четверть року . . .	2 ар.		
съ дол. „Библиотекѣ“:		на самѣ додатокъ:	
на цѣлый рокъ . . .	14 ар.	на цѣлый рокъ . . .	6 ар.

добрымъ поинформованню политичныхъ властей по прочитаню отзовѣ и справозданѣ старостѣвъ, коли захиталась вѣра широкого свѣта въ правдомовнѣсть галицко-польской прасы по порѣвнаню давнѣйшихъ голосѣвъ сеи прасы съ выслѣдкомъ переведеного процессу, — то наибольше розчарованными були Русины що до тыхъ що ино згаданныхъ своихъ надѣй. Якъже идеалы побачили мы выведеній передъ трибуналомъ, акихъ борцѣвъ народнои свободѣ и народныхъ правъ нашихъ? Чи виявилась тутъ та велика идея, достойна руского народа, що моглабъ оживити миллионы и хочъ въ будучности исповѣдуватись якъ всенародне евангеліе устами миллионѣвъ? Чи виявилась тутъ та наша идея народна, що стремѣлабъ до доброго и праведного житя цѣлого народа, за котру повиннибъ всѣ Русины не только неустрашимо боротись, але и смерть потерпѣти, — та идея, що одушевилабъ всѣ сердца нашего народа, а своею величавостею покорялабъ навѣть своихъ противниковъ? Чи станули передъ судомъ проповѣдники и проводники такой идеи, такихъ стремленъ руского народа, якими — вже не кажемо — были мученики-проповѣдники христіанства, — се булобъ може за богато сказано, — але якими являлись всюду, у кожного народа тѣ дѣятель великихъ политичныхъ процесѣвъ, коли ихъ еще справдѣ дождала неминуча смерть, — дѣятель, що не лякались и передъ лицемъ смерти смѣло высказувати и голосити свои идеѣ, а й передъ трибуналомъ были ихъ апостолами, що оттакъ по вѣки оставили въ вѣднѣйшій памяти своего народа, а дожидаячи смерти або й поносячи смерть тымъ только власный народъ отъ смерти и затраты спасали? (Д. б.)

ДОПИСЬ.

Зъ Жовкви.

Въ понедѣлокъ дня 17 лѣт. липця отбувся доповняющій выбѣръ заступника маршалка жовковской рады повѣтвой. Выбранный передъ 2-ма мѣсяцами п. Богданъ Дѣдицкій не удостоився цѣсарской санкціи и по той причинѣ треба было выбрати нового заступника маршалка. Выбѣръ павъ на о. крыл. Іосифа Брылинского приходника въ Жовтанецъ, котрый получилъ 17 голосѣвъ на 21 голосующихъ. Рѣвночасно зложивъ свой мандатъ въ выдѣловѣ п. Василь Бойко въ Кошелева а на его мѣсце выбрано одноголосно п. Богдана Дѣдицкого. Такимъ способомъ представлялся новый выдѣлъ рады повѣт. въ той способъ: Маршалокъ Артуръ Глоговскій, дѣдичъ въ Боянцѣ; заступникъ марш. о. Іосифъ Брылинскій въ Жовтанецѣ; выдѣловѣ Русины: Б. Дѣдицкій и др. С. Дрималивъ въ Жовквѣ и о. Дедикевичъ въ Куликова, Полякъ Е. Вайгартъ въ Мадошина (давний маршалокъ) и др. М. Липинеръ, адвокатъ въ Жовквѣ. Такъ отже нова рада повѣтвая, котра розличными протестами и махинаціями черезъ 1½ року не могла уконститироватись, съ вчерашнимъ днемъ начала урядовати. Гармонія, въ якій велись дебаты на томъ першѣмъ зѣбраню рады, позволяе намъ надѣятись, що и дальше рѣвно Русины якъ и Поляки будутъ въ еднѣсти и згодѣ працувати на поли поднесеня добробыту нашего повѣта. Уже на першѣмъ томъ зѣбраню показали Русины, що головную ихъ цѣлею есть моральне и матеріальне добро повѣту, поставивши проектъ внесеня платныхъ люстраторѣвъ надъ урядами громадскими, котрі то люстраторы дуже проблематично повнять свои обовязки а нѣмѣть лишень добре умѣють дієты числити, — проектъ отже, чтобы цѣлый повѣтъ подѣляти на секціи, и каждому въ членѣвъ рады пов. придѣляти якесь число громадъ до надвору. Той надворъ мають члены рады пов. выповняти бесплатно. Друге внесенне поставивъ п. Бойко, чтобы рѣшеня рады пов. до

громадь рускихъ выдавалися въ язицѣ рускомъ. — Дай Боже, щобы и повѣтъ познавъ, що его представителѣ въ радѣ повѣтвой щиро бажають добре своимъ выборцамъ и лишень въ той цѣли готови свои силы жертвувати и працевати.

Съ концемъ мѣсяця липця входитъ въ житѣ нова „мѣйска читальня“ въ Жовквѣ. Статуты еи еще въ мѣсяцъ червцю переданъ п. к. Намѣстництву до подтвержденя. Читальня тая основана головою урядниками и гражданами жовковскими для того, що „жовковске Касино“, головню дучитъ въ собѣ лише саму войсковѣть. Понеже до новои читальнѣ належать рѣвно Поляки якъ и Русины и жида, а дальше заступлені майже всѣ становища, тожъ надѣятися можна, що буде она огнищемъ товаришеской жизни въ Жовквѣ, яка тутъ отъ довгихъ часѣвъ розвинутися не могла. Зъ рускихъ газетъ мае читальня предплачувати „Дѣло“ и „Зеркало“. Надѣятися можна тожъ, що и окрестне руске духовенство схоче вступити въ члены такой читальнѣ.

Еще одинъ потѣшающій фактъ приходится намъ тутъ записати. Именно, що церковь Василиянска жовковска мае теперь прекрасный мѣшаний хоръ, котрый въ недѣлѣ и свята въ нотѣ спѣває Службу Богу. Хоръ творять хлопцѣ-школярѣ, жовковскі ремѣнники, мѣщане и селяне. Честь о. игумену Тарчанину, котрый тымъ способомъ стараея здвигнути и увеличити нашъ обрядъ, — понеже отъ часу заведеня хору, численно посѣщае церковь нашу такъ руска якъ и польска интеллигенція, котрой перше и на Великдень въ руской церкви досмотрѣти було годѣ. Въ день св. Ивана Крестителя посѣтивъ нашъ монастырь о. провинціалъ Сарницкій. Хоръ зобрався въ комплектъ, щобы по поводу того посѣщеня о. провинціалу хорошо заспѣвати, — але завѣсивъ: о. провинціалъ не зволилъ подѣ часть службы Божой навѣтъ въ церквѣ присутствовать, видно мали важнѣйшій рѣчи до дѣланя, якъ слухати хлопского спѣву.

Еще одно. Въ тутейшій дѣвчой школѣ инокинь Фелицианокъ отбывалися испыты въ четверть дня 13 липця. Хотя Русинокъ въ той школѣ дуже мало, бо въ III класѣ ледво 6 а въ IV ино одна, то однакъ пересвѣдчилисямося на испытѣ, що такъ руска религія, преподавана о. монахомъ Карповичемъ, якъ и рускій языкъ не суть тутъ упослѣджені. Особливо хорошо выпавъ рускій языкъ въ IV класѣ, где учитъ инокиня Амелія. Ученицѣ Польки и жидѣвки читають и высловляются по руски дуже плавно, а що до декламацій, то тѣ перевысшили нашѣ ожиданя. Напередъ декламувала одна дѣвчинка стихокъ Устѣяновича „Пещена дѣтина“. Дальше выступило на середину 4 дѣвчатѣ (2 польки и 2 жидѣвки) и съ всякою прецизією и отличною интонацією выголосили одна по другій довгий стихъ Устѣяновича „Проклятво Матери“. Самѣ стихъ якъ и декламація подобалися дуже присутній, переважно польскій публицѣ, тожъ природно, що и мы на томъ мѣстѣцѣ отдамо прилюдну подяку инокинь Амеліи за еи трудъ и щиро охоту.

Процесъ

Ольги Грабаръ и товаришѣвъ.

(Дальше.)

Трійця третій день розправы — четверть дня 27 липця.

(Вечерне застѣпанье.)

(Конєць.)

Прокураторъ опирае свое обжалованье на томъ, що Ад. Добрянскій боронився лише що до своей справы съ Мазуромъ, а о. Наумовичъ лишь что до листѣвъ Ольги Грабаръ и листу писаного до своей жены. Се власне мае бути для нихъ обтяжающимъ; Адольфъ Добр. отчувъ отъ разу, що его вина лежитъ въ справѣ Мазура, котра въ послѣдній хвали вышла на верхъ. Зъ листу до Мазура довѣдалися мы о его правдивомъ вѣроисповѣданю, о его дѣяльности и о отношеняхъ его до Мазура. О. Наумовичъ доглядѣвъ самъ, що въ листѣ Ольги Грабаръ мѣстятъ смертны ударъ противъ нему. Его толкованье того листу не есть правдиве и противится самому содержанию. Если Мп. Добрянскій такъ само бувъ задвѣляю, бувши пославъ листъ впрямъ до о. Наумовича, не потребовалабы мѣла Ольга Грабаръ переписувати и писати: на мой рахунокъ приѣджайте; справа иде прекрасно. Такъ само и что до листу писаного до жены. Уступъ зъ промовленя о. Наумовича: „рѣшене сего процесу послужитъ до рѣшеня справы згоды межъ двома народами“ — могу собѣ лишь такъ толковать, що о. Наумовичъ бажае ухитити за муче-

ника народнои справы. — Защитники не доставили доказу невинности для обжалованныхъ; дрѣ Лубинскій говорилъ, що Ольга Грабаръ мусѣла приѣхати до Львова, бо въ Чертежи сама не могла остати. Такъ не було; въ Чертежи була мати и позбѣтало цѣле господарство. Защитники говорятъ, що до поповненя головнои зрады треба якоисъ звязи зъорганизованныхъ товариствъ и що одиницѣ не можуть поповнити головнои зрады. Я тому перечу; законъ подѣ словомъ „Verbindung“ не розумѣе товариства (eine Gesellschaft); на се выстарчатъ порозумѣенне кѣлькохъ особѣ. Така звязъ була въ сѣмъ случаю, всѣ були въ порозумѣеню, а нитки збѣгалися въ Петербургъ. Твердження обороны, „що обжаловані если погрѣшили взглядомъ Руси, нехай Русь ихъ судитъ“, або що „цѣла партія подѣлае погляды обжалованныхъ, протѣ за вину всѣхъ не можна судити одиницѣ“ — есть зовсѣмъ блудне и солидаризованье обжалованныхъ съ народомъ рускимъ не есть на мѣсці, бо руска народность съ оими обжалованными не есть въ жадной звязи. Они суть обжаловані о головною зраду, а солидаризувати ихъ съ цѣлою партією я не мавбы отваги. Обжаловані завинили противъ державы, длятого цѣла суспѣльность домагаеся справедливости. Тутъ не судитъ Поляки Русина, тутъ нема рѣжницѣ вѣроисповѣданя, тутъ не есть арена анѣ политичне форумъ, тутъ рѣшае справедливость съ завязанными очима. Дрѣ Лубинскій сказавъ: панславистѣвъ не побѣдите вердиктомъ, але батеріями; противно, треба завчасу перешкодити, щобы не було потреба выводити батерій. Дрѣ Дулемба зауваживъ, що нарушено навѣтъ память бл. п. Коссака; алежъ о. Коссака хочъ бувъ Василиянинъ, въ глубинѣ душѣ бувъ однакъ шизматикомъ. Апелляція и. защитника до судѣвъ присяжныхъ, щобы брѣнькотѣ кайданѣ не заглушивъ голосу накликующего о згуду и щобы вашъ вердиктъ не сотворивъ вѣчного розбрату межъ народностями, не можете, панове присяжні, уважити. Вашъ вырокъ, выданный зъ глубины пересвѣдченя, дасть поруку справедливости и вславитъ судовничтво въ краю, пересвѣдчитъ всѣхъ, що судъ не есть сторонничамъ и даеся руководити политичными взглядами. Прощу васъ, панове, щобысьте станули на той выжинѣ, на котрой хотѣвы васъ бачити цѣлый край и цѣла монархія. Выдайте безъ упреждения справедливый вердиктъ; самі обжаловані, еслибъ вердиктъ выпавъ справедливо, мусѣтъ сказати: судѣ были справедливы!

Предѣдатель давъ голосъ защитникамъ до остаточной отповѣди.

Дрѣ Лубинскій: Я бачивъ разъ, якъ ентрепренеръ штуркуетъ за помощью магичной лѣхтаріи осправадивъ на оцену фантомы духѣвъ и потворѣвъ и вызывае людей до борьбы съ дивоглядами. И силалися люди, махали желѣзомъ — але безъ наслѣдковъ, бо сего, чого нема, такихъ недочаченныхъ фантомѣвъ не можъ побѣдити. Тѣлько въ отповѣдь п. прокураторови на увагу, що мы не навели противоповѣду — бо тамъ, где нема доказѣвъ вины, где нема нѣчого позитивного, не можъ постановити жадного доказу противъ. П. прокураторъ перечитъ выреченю, що Русь вашого вердикту, панове, отчѣкуе съ бючимъ сердцемъ, и покликѣся на то, что вже протестувавъ противъ словамъ одного зъ моихъ товаришѣвъ (дра Искрипкого), будтобы актъ обжалованя бувъ атентатомъ на народъ рускій. Я того не сказавъ; я сказавъ, что актъ обжалованя есть блудомъ политичнымъ. А если самъ п. прокураторъ твердитъ, що цѣлый край. вытѣкуе вашого вердикту, то тымъ больше отчѣкуе его съ нетерпеливостею Русь, хочбы лишь зѣ взглядъ людскости. И вы, панове, не выдѣсьте его съ завязанными очима. Справедливость принимае очи, коли добувае меча карающего, але справу иначе судитъ, а вамъ тымъ больше треба еѣ судити съ очима напруженными въ далеку може будущность. Я позволю собѣ зробити еще одну увагу. Сей процесъ побѣля мои вѣдомости зѣставъ выкликанный увагою министра Тиши до тутешного трибуналу, а оттакъ попертый ореченіемъ того министра. Се була дѣйстно нота страшного содержания, бо выставила обжалованого яко платного російского агента, небезпечного для державы панслависта. Если такъ есть, то п. министеръ мусѣвъ про се вже давнѣйше знати. Тожъ пытаюся, чи на Уграхъ нема судѣвъ? длячего за п. Добрянскимъ приѣхала, що такъ скажу, тая нота и длячего инші особы на Уграхъ не мають подобного процесу? Чижъ мы маемъ все... Думаю, що п. Тиша мѣгъ у себе вымѣрити справедливѣсть, а не отдавати п. Добр. въ наши руки. Бути може, что были взгляды вышней политики, але если они тамъ были, длячегожъ не мають тутъ бути?... Мущу дальше додати, що сей процесъ роздули справозданя старостѣвъ, а не, якъ голосѣтъ дневничарство польске и Поляки. Опиный публична въ наслѣдство справозданя старостѣвъ тои гадки, що они правдивы, занепокоилася дуже, и длятого то поважне дневничарство краеве, розбираюче справы объективно, змѣнило може неодиный голосъ для обжалованныхъ неприхильный, але не яко инстугующій, але будучій радше выразомъ занепокоенной въ краю опиніи. Прощу пп. присяжныхъ не солидаризуватися съ справозданями старостѣвъ и пригаду на слова о. Наумовича, котрый говорилъ тутъ о першомъ кроцѣ до згоды и залагодженя kwestii русок.

Дрѣ Дулемба отпиривъ закиды прокуратора что до kwestii правничой зъ §. 58 о головнои зрадѣ въ проектѣ новои ustawy. Говоритъ дальше, что такой певна партія солидаризуе съ обжалованными и самъ прокураторъ чувъ голосы протестующей его выреченіе. Хоть мѣжъ Русинами суть партіи, то предѣ нема нѣ одного Русина, котрый бажавбы засудженя обжалованныхъ. Въ

такѣмъ случаю kwestii станулабы на остроу меча, всѣ Русины всякой барвы заховалибы супротивъ засуджующего вердикту съ жалемъ. Се пригаду я и додою слова Данта: passa e guarda! (Опѣски и голоса зъ аудиториі.)

Предѣдатель грозитъ опорожненіемъ салѣ. Обж. Добрянскій въ кѣлькохъ словахъ здаеся на справедливый судъ присяжныхъ. Если узнаете, что гдѣсь есть въ той цѣлѣй справѣ, то засудите насъ; если нѣ, то увольните. Але се лишь мущу сказати, що здоровому на умѣ чоловікови не може навѣтъ присягнѣти, щобы мы дѣлали въ якѣмъ несприязномъ для державы замѣрѣ. Тожъ прошу о увѣнчаній вердиктѣ.

По чѣмъ закрывъ предѣдатель розправу.

Гнилицка справа II.

Процесъ гр. Делля Скалѣ противъ о. Качалы и Володимира Барвѣньского о образѣ чести.

(Дальше.)

Обжал. В. Барвѣньскій говорилъ дальше:

Щожъ сталося съ тымъ первѣстно такъ дробнымъ фактомъ переходу Гнилицко на православіе? Зъ малои мухи вырѣсь величезный вѣтъ, що своимъ ревомъ мавъ потрясти цѣлу Галичину и троха чи не захитати цѣлою державою! Та справа, що выключалася зъ чисто экономичныхъ причинъ, зъ конкурентійныхъ кривдъ и тягарѣвъ, якій спадали на селянъ, зъ негодовъ, якій они мусѣли терпѣти задля своей парохіальной звязи съ Великими Гнилицами, — та справа стала наразъ анѣ вѣроисповѣдною, анѣ экономичною, — якъ нею була на дѣлѣ, — але справою високо политичною! Чому? Ото галицко-польскі дневники подняли задля сего переходу Гнилицко на православіе страшный крикъ про „московскій противудержавный агитациѣ“, выставяли, що вся Галичина понадѣ Збручемъ, отъ Збаража ажъ гентѣе проп. Залѣщики страшно „подминована“ сею пропагандою, що не только кат. церковь але и сама держава zagrożена сею агитациєю въ своихъ основахъ, — словомъ, что входѣна Галичина се „безкрѣпова Крившія и Герцогиня“!

Не досыть на томъ. Мало того, що обвинувано не то вже поодинокі особы, не только руске духовенство, гр. кат. консисторію и цѣлу руску интеллигенцію але и самъ рускій народъ о противудержавный агитациѣ и коноспираціи, — але галицко-польска праса вже выразно жадала отъ правительства мало що не такихъ самыхъ репресалій противъ Русинѣвъ — руского народа, якъ противъ Кривошіянъ, кликала за полками войска, жандармѣвъ, за карными слѣдствами и за всякими можливими мѣрами строгости противъ руского народа. А въ якѣй цѣли се писалось и такъ галасувалося, се выливъ „Сзас“ въ ч. 6 зъ сего року въ львовскій дописъ, где вже выразно говорится, що незадовѣ надѣйдутъ выборы до сойму, що Русины тихцемъ готовятся до тыхъ выборовъ, — отже справа Гнилицка мае статися тымъ менше не только для Поляковъ але и для правительства, щобы недопустити нѣ одного Русина до сойму значить, Гнилицка справа мае и мусѣтъ статися доказомъ противудержавной ворохобні Русинѣвъ и ихъ повнои „неблагонадежности“ политичной! (отчитуе дотыкающій уступъ зъ „Сзас“.)

Ба, что больше! Тенденційность и клеветливѣсть галицко-польскихъ дневниковъ посузулася до того, що попередъ всякого судового слѣдства, безъ найменшихъ доказѣвъ правды денунціувала поименно поодинокихъ Русинѣвъ яко заправданыхъ агитаторѣвъ „московильской пропаганды“, яко подбурюющихъ народъ, яко зрадинѣвъ державы; „Сзас“ а за нимъ и „Gazeta Narod.“ впрямъ указували мѣжъ иншими на Вп. о. Качалу и на о. Цурковского и о. крыл. Малиновского яко на такихъ виновныхъ агентѣвъ и ворохобниковъ!

М. П. Менѣ здаеся, что такой мужъ, якъ о. Ст. Качала, мужъ, що посвѣвъ въ тяжкой а щирѣй працѣ добра своего народа, що нѣколи не попустился тои великою идеи отрубности и самостоятельности нашего народа такъ въ отношеню до польского якъ и великоруского народа, а смѣло державъ и держатъ сю идею яко хоругвь и проводне свѣтло нашего народнои житя и розвою, мужъ, що завсѣгды старався положити конецъ безпамятной и такъ шкодливѣй борѣбѣ ненависти двохъ народѣвъ въ краю а довести ихъ до разумного и для обохъ хосенного modus vivendi, мужъ, що поддѣрживавъ ту гадку съ такою неустрашимою смѣлостею и терпеливостею, что ему довелось навѣтъ съ стороны идеяныхъ Русинѣвъ перенести на собѣ тяжкій, тымъ тяжшій, что неправдивый, незаслуженный а злославый закидъ запродацѣ польского, — мужъ, що все те перетерпѣвъ и вытравывъ на правдивѣй дорожѣ и недавно еще въ соймѣ подѣвъсь голосъ опамтаня (по случаю запомогѣ для Змартвухстанцѣвъ) и понынѣ неохотно стоить на сторожѣ нашего межинародного малоруского становища, — такой мужъ, думаю, заслуживъ собѣ бодай на столько, щобы навѣтъ и противники поступали съ нимъ честно, а не сквернили его честной, своєю головою ложными денунціями продайности, для руссофильской пропаганды.

И я пытаюся, чижъ супротивъ такъ тяжкихъ клеветъ и обвинѣнь на нашъ народъ, на нашу руску интеллигенцію, на нашихъ такъ заслуженныхъ мужѣвъ, мѣгъ я яко редакторъ молчать? Чи не мавъ я права, — и не только права, але и святого обовязку вступитися въ оборонъ нарушенои чести нашего народа, нашей интеллигенціи, нашихъ мужѣвъ заслуга?

Мущу тутъ дѣткнути одинъ дуже сумной и

болочкой стороны нашего публичного житя. Що станъ нашего краю дуже сумный, се рѣчь загально вѣдома. А сумный онъ не только подѣ взглядомъ межинародной вражды межъ Русинами а Поляками, але може еще больше и подѣ взглядомъ экономичнымъ, подѣ взглядомъ просвѣты и загального поступу и розвою.

Всюду, где нѣ глянете, всюду побачите слѣды сего щоразъ больше возрастающего упадку экономичного. Не згадую вже о численнихъ а такъ застрашающихъ лицаціяхъ нашихъ селянскихъ господарствъ, не згадую вже и о страшно возрастающѣмъ задовоженю и упадку великихъ посѣлостей, — а прошу васъ только споглянути тутъ у Львовѣ, отъ хочбы поза „руры“ на улицю, що веде на Погулянку, — а вы побачите тамъ цѣлу перію домѣвъ по обохъ бокахъ, цѣлу улицю, а майже на кождѣмъ домку, на кождѣмъ парканѣ выписано „do sprzedania“ — „do sprzedania“ — и такъ цѣла улиця! Чижъ не есть се иллюстрація нашего экономичного стану, чижъ се не доказъ нашего страшного упадку экономичного — упадку нашего мѣщанства и то въ самой столицѣ краю?! А ту такъ сумну иллюстрацію нашего стану може побачити кождый дневничаръ дуже легкимъ коштомъ, — бо мае еи передъ самымъ носомъ.

А чи звертае кто на се увагу? Чи обговорюются и поясняются тѣ справы въ тыхъ газетахъ, что такъ широко и день въ день галасують о противудержавной ворохобні руского народа? Чи подаете тамъ на се яка рада? — Нѣ! нѣ слова, нѣ порады, нѣ навѣтъ згадки! А чому? Бо забуваеся и на боцѣ лишаеся все, що справдѣ неукуче и нагяче, що живе и живнѣе, що добре и спасенне зарѣвно для одной якъ и для другой стороны, забуваеся навѣтъ на засаду diobus litigantibus tertius gaudet — все те забувае галицко-польска праса, але за те широкими струями тутъ розливаеся вражда противъ Русинѣвъ, не втихають обвинѣния, споры и нові подбурюваня пристрастей межинародныхъ.

Отжежъ я яко редакторъ „Дѣла“ вже зъ найпершого дня заснована не перестававъ, не перестаю и не перестану указувати и выказувати страшну шкодливѣсть такой политики, такой безпамятной вражды, за котрою наша суспѣльность, нашъ край не бачитъ нѣ свѣта Божого, нѣ свѣтла правды, нѣ навѣтъ власной шкоды. И отъ и въ томъ случаю стоить я на томъ самѣмъ становищу, а не на томъ становищу „приваты“, яке подсувае менѣ актъ обжалованя.

Справозданье о. Качалы о результатѣ духовной комисіи помѣтивъ я именно для того, що въ нѣмъ выказувалася объективна правда цѣлой справы. Ото стверджено, що причины переходу Гнилицко на православіе были головно экономичны, и колибъ не тѣ тягары утяжливой конкуренціи, колибъ не шѣстьлѣтній даремный захѣды Гнилицанъ о самостоятѣну парохію, то певно сего переходу не булобы. Ото дальше выказано въ томъ справозданю на подѣставѣ зѣнанъ самыхъ селянъ, що они переняли гадку переходу на православіе отъ гр. Делля Скалѣ, чоловіка, котрого ачѣйже вже и галицко-польска праса не поимѣ помовляти о яку антидержавну и въ загалѣ политичну пропаганду. Була се найлѣпша, думаю, отповѣдь на згаданій напасті польскихъ газетъ, бо коли они столько галасували о небезпечныхъ агитацияхъ и такихъже агитаторахъ, то се власне була проницна отповѣдь на тѣ алармы безъосновны. Власне выразъ „отъ вамъ агитаторѣ“ есть тутъ только иронично поставленный яко прѣніи на тѣ галасливѣ алармы, бо предѣ нѣкто и и. обвинитель не докаже менѣ сего, щобы гдѣнебудь въ „Дѣлѣ“, а именно въ той частѣ, было сказано, что Гнилицка справа се справдѣ выливъ яко антидержавной агитациѣ. Признаю навѣтъ, что ся порада перейти на православіе, щобы дѣлѣ до ерекціи своей парохіи, оказалась на дѣлѣ практичною и фактомъ есть доси неоспоримымъ, что колибъ не сей переходъ, то Гнилички еще и доси были бѣ не мали своего священика, були бѣ не добились своего права. И отже зовсѣмъ не вижу тутъ политичной справы и агитациѣ, але лише чисто экономичну справу, а коли кто конче хоче тутъ видѣти политичну и то противудержавну справу, то той хибя мусѣбы признати, що у насъ доперва черезъ злочинство може дѣйтъ руска громада своего права. Я сего не хочу и не могу казати о нашѣй державѣ.

Тымъ справозданіемъ була отже выяснена сама справа, були опровержені тяжкі замѣты противъ о. Качалы и нашего духовенства. Се була причина и цѣль, для котрой я умѣтивъ ту статью, — а не яка небудь образа. А что такъ и только такъ треба розумѣти интенцію инкриминированной статьи и нашъ замѣръ, се показуютъ и другі статьи „Дѣла“ въ той справѣ. Не буду тутъ широко розводитися, а згадаю только про статью: „Голосы галицко-польскихъ дневниковъ противъ Русинѣвъ“ умѣщено заразъ въ слѣдующѣмъ, бо въ ч. 3 „Дѣла“. Та статья еще яснѣйше выказуе мои интенціи. Тутъ власне якъ найвыразнѣйше сказано, що анѣ гр. Делля Скала анѣ нѣкто иншій не бувъ „антидержавнымъ агитаторомъ“ въ Гниличкахъ и що въ загалѣ въ Гниличкахъ не годится говорити о противудержавныхъ агитацияхъ. Але о що тутъ ходило — а пригаду, що се было еще въ сѣчню с. р., коли навѣтъ не було нѣ найменшого слѣдства судово-карного о головною зраду. Ото власне такъ справозданіемъ о. Качалы якъ и сею статьею хотѣвъ я выказати блудность и неприличность тои дороги, на яку пошла гал.-польска праса. Я власне тутъ указывъ (читаетъ и попольскъ дотыкающій уступъ), что поважнѣмъ дневничарамъ не пристѣитъ приберати роль полицѣвъ и жандармѣвъ. Чи есть якій чинъ карыдостойный, чи нѣ, се належитъ до суду, а

права най до сего не мѣшало и не клеветало наперед, а выжде конца судебного слѣдства. Мы жь, скоро мы поведемъ права, говоримъ и пояснимъ то, что прасѣ пояснити слѣдуетъ и что она повинна пояснити — а се есть экономична сторона сей sprawy. Фактомъ есть, что кривды экономичны были головнымъ, а навѣтъ единственнымъ жереломъ поступку Гнилицкой громады. Фактомъ есть дальше, что такія экономичны недостатки и кривды конкуренційной устави и инши экономичны кривды проявляются въ дуже многихъ мѣсцевостяхъ Галичины и дають причины до такихъ непорозумѣнь и заколотовъ. Фактомъ есть наконецъ, что въ томъ взглядѣ нѣчого доси не зроблено въ нашомъ законодавствѣ. Перестаньте отже кликати за полками войскъ и жандармѣвъ на безневинныхъ людей, перестаньте бавитися въ полиціахъ, а возьмитесь до обговоренія и рѣшенія сей экономической sprawy, скоро у васъ есть почутыя поваги и задачи дневникарства. Се була цѣль тыхъ статей. Чи мы провинились, чи нѣ, се осудите панове, але въ почутію праведно основаного обовязку, въ почутію повной правды по нашей сторонѣ, я спокійно выжидаю высѣдку сего процесу.

(Дальше буде.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Згладъ цѣсаря Франца-Иосифа съ цѣсаремъ Вильгельмомъ.) Сегодня рано выѣхавъ цѣсарь Франц-Иосифъ до Ебензе на стрѣчу цѣсарю Вильгельму. О годинѣ 11½ монархи мали почитатися и предприняти спольну подорожъ до Ишля.

(Опорожненныя мандатѣ до ради державной) есть теперь войскъ обѣмъ. Недавно умеръ одинъ посолъ централистъ зъ болышихъ посольствъ въ Чехахъ, бар. Кляуцъ, а пос. Негрели зложивъ свой мандатъ. Часть доповняющихъ выборовъ еще не назначены.

(Въ урядническихъ державъ въ Чехахъ и Моравіи) будутъ мусѣли убѣгающе о посаду выказати знаньемъ чешского языка.

(Непорядки въ Триестѣ), вызиканіи киненого петарду, повторились и слѣдующихъ дней. Въ пятницу вечеромъ толпы народу демонстрували до познои ночи противъ „ирриденитовъ“ и въ пару гостиницахъ, где собираются сами Италияны, потовкали мебѣль и посуду. Полиція мусѣла привертати спокій. Злочинца, що кинувъ петарду, доси не раскрыто; арештовано обѣмъ подозрѣлыхъ особъ. Доси полиція навѣтъ не могла высѣдѣти, зъ отки унала бомба; чи зъ пожежи публичности, чи зъ поверха якого дому.

(Ческе товариство политичне) отбуло сен недѣль въ Бернѣ свои зборы. Одинъ зъ бесѣдниковъ дръ Куси выказувавъ, що партія вѣрноконституційна стремить до зручования Олавья въ цѣлой Моравіи и до звысолованя Чеховъ. Противъ того повиненъ выступити цѣлый народъ чешскій. Дръ Куси и другіи бесѣдники витали радѣно нову нѣмецку партію народну (дра Фишгофа). Зборъ принявъ наконецъ резолюцію, высказуючу потребу внесены петиціи о розширеніи права выборного, обмеженіи права затягана довговъ черезъ громады и утворенія окремыхъ школьныхъ радъ повѣтовыхъ для каждой народности въ мѣстахъ заселенныхъ мѣшчанами жителями.

ЗАГРАНИЦА.

Россія. Пѣсля вѣдомостей, якъ одержала Köln. Ztg. зъ Петербурга, коронація царя Александра III має бути рѣшучо отложена ажъ до повнолѣтності престолонаслѣдника (до 18 мая 1883 р.). Родина цѣсаря перенесена на зиму зъ Петербурга або до Гатчина або до Петербурга, вѣроятнѣйше до Гатчина, где чинятся отповѣдныя приготования въ царской палатѣ.

Царъ выдавъ указъ, чтобы все справы и споры вѣроисповѣданій, дотычающіе бывшихъ холмско-варшавскихъ униатовъ были выняты зъ подѣ юрисдикціи административной, а отданіи подѣ юрисдикцію варшавской православной консисторіи а вглядно православного синоду въ Петербургъ, которого прокуроромъ есть, какъ звѣстно, Победоносцевъ. Указъ той приняла галицка праса польска, особливо краковскій „Свѣтъ“ дуже неприхильно.

Зъ Петербурга доносять до Polit. Congress, що въ Нижнѣмъ Новгородѣ арештовано одного подозрѣлого человека, который зголосясь до службы на желѣзницѣ ведучій до Москвы. Показався, что кандидатъ бувъ заосмотренный въ значный фонды грошей и мавъ намѣреніе починити приготования, чтобы высадити въ воздухъ поѣздъ, котрымъ царъ ѣхавъ на коронацію до Москвы.

Въ мѣстѣ Виндавъ въ Инфлянтахъ нѣмецка молодежь университетска выправила дня 23 лица велику демонстрацію противъ урядомъ російскимъ. Около 70 студентѣвъ, омывъ шляхоцкихъ родинъ нѣмецкихъ, подѣнали галасъ по улицяхъ, цовывотвали окна въ домахъ, замешкалыхъ російскими урядниками, дошло навѣтъ до того, что въ домѣ, где мѣстится судъ цовѣтовый, цовыврывали окна, выломали дверѣ, вдерлися до соредины и цовывыкали на улицу судовы акты, а наконецъ зломали зъ знадобной отныи державного російского орда, розбили на трѣски и доптали ногами. При тыхъ аферахъ мали бути такожъ и отцѣ молодыхъ баронѣвъ а полиція, очевидно зложена зъ Нѣмцѣвъ, не арештовала еко-

центѣвъ. Россійскіи газеты зъ того поводу выступаютъ остро противъ надбалтійскихъ Нѣмцѣвъ, котры позволяютъ собі подобныя зухвалыя насилья надѣючися на опѣку въ Берлинѣ.

Нѣмеччина. Въ справѣ триестенской петарды заговорили берлинска National Ztg. Замѣтны отей выводы головного органу нѣмецкихъ либералѣвъ: Не можна вправдѣ за атентатъ триестенскій прямо потягати до отвѣдальности правительства италійска; але зъ другой стороны треба сказати, що ирредента въ Триестѣ булабы неможливою, колибъ значна часть народу въ королевствѣ публично а болыше еще тайно еи не сиріяла. Але Италия повинна памятати о томъ, что рука, посягающая на Триестъ, стрѣтится завѣдѣды съ острымъ багнетѣвъ нѣмецкихъ, а держава, котра хоче жити въ згодѣ съ Австрією и Нѣмеччиною, муситъ вырѣшати всякихъ забавѣвъ опанувати Триестъ. Въ Нѣмеччинѣ уважають атентатъ въ Триестѣ вымѣреннымъ зарѣвно противъ Нѣмеччины, якъ противъ Австріи.

Франція. Криза министеріальна въ Франціи еще не полагоджена. Головною перецоною есть те, что доси анѣ Курсель анѣ Тиссо не хотѣли приняти теки министра дѣлъ заграничныхъ; а головно иде о министра справъ заграничныхъ. Зъ давного кабинета 6 министровъ заявило охоту оставитися въ новомъ кабинетѣ, а президентуру обявѣли якъ безбарвныи сенаторъ. Грени завывавъ до себе презеса палаты пословъ Бриссона и Ферриго и поручавъ имъ зложити новый кабинетъ, але оба она не приняли той мисіи. Познѣйше Грени хотѣвъ поручити те дѣло послови Девѣ, бывшому презесви уній республиканской; але и той вымовився. Чотыри группы республиканскіи парламенту збѣрались були, чтобы порозумѣтися вглядомъ утворенія нового кабинета, подѣ президентію Ферриго або Бриссона, але до ладу не дойшли; крайня лѣвица була рѣшучо противна Ферриому, а за Бриссономъ заявили лишь гамбетисты. Якъ доносятъ зъ Парижа до Köln. Ztg., президентъ республики дуже роздраженный, говоритъ навѣтъ о зложеніи своего уряду.

Въ понедѣлокъ пополудни було вже зложено новое министерство. Подаемъ его складъ пѣсля общенія въ Journal Officiel: сенаторъ Диклеркъ именованый президентомъ и министромъ справъ заграничныхъ; Файлиеръ министромъ справъ внутрѣшнихъ; Девѣ справедливости; Дивѣ провѣсты; Тираръ финансовъ; Билльѣ войны; Жоргиберри маринарки; Кошеръ почтъ; Магъ рѣшительства; Петръ Логранъ торговлѣ и тымчасово робѣтъ публичныхъ.

Дня 8 липца мало бути отчитане въ парламентѣ заявленіе нового кабинета, въ котромъ мало бути сказано, что министерство въ политикѣ заграничной не мыслитъ выязатися съ минувшостою, принимаетъ ухвалу палаты, хоче мира; але колибъ зайшовъ якій случай, который мѣгъ бы принести уймѣ поварѣ Франціи, то тогда кабинетъ окличе зарѣвъ парламентъ и жадае отъ него ухвалы отповѣдныхъ средствъ. Въ справахъ внутрѣшнихъ новое министерство примѣе за подѣставу свои дѣльности ухвалы палаты.

Англія. Въ англійской палатѣ пословъ заявилъ подсекретарь стану Дилке, что указы въ справѣ интервенціи турецкой въ Египтѣ еще не окончены. А зъ Константинополю доносятъ — и тое донесеніе потверджуеся, — что министеръ турецкій Саид-паша прирѣкъ амбасадарови англійскому въ Константинополи лѣворды Дифференци, что Порта держитъ высылку войскъ турецкихъ до Египту ажъ до порозумѣнія съ Англією. Дилке заявилъ дальше въ палатѣ пословъ, что нема поводѣвъ припускати, чтобы конференція хотѣла контролювати англійску акцію милитарну въ Египтѣ, або мѣшати до неї. Правительство англійское намѣреся по занято войсками Египту вывѣйти флягу кедива. Дальше заявилъ Дилке, что неутрализация суецкого канала не входитъ въ обягъ компетенціи конференційной. Наконецъ заповѣнявъ, что Порта не выслала доси (отъ промовлявъ 7-ого серпня) жадныхъ войскъ своихъ до Александрии, а лишь на островъ Крету. — Зъ тыхъ заявленъ англійского подсекретаря стану въ парламентѣ видко, что споръ англійско-турецкій въ справѣ египтской сходитъ на дорогу укладѣвъ, и что нема обявы, чтобы англійскій и турецкій войска мали выступити оружно противъ себе на берегахъ египтскихъ. Акція англійска вже розпочалася, — тожъ буде имовѣрно безъ перешкоды и докончена.

Египтъ. Въ понедѣлокъ насилья зъ Александрии телеграмы о битвѣ, яку стояли англійскіи реконесуючіи войска съ передними сторожами (форпчотами) Араби-паша въ субботу пополудни. Непрѣтели мусѣвъ цовывотнути и все свои силы розвынуги передъ головною линією подѣ Кахрѣ-ель-Деваръ. Войска Араби-паша складалось зъ чотырохъ баталіонѣвъ пѣхоты, чотырохъ отдѣловъ кавалеріи и кількохъ арматъ. Войска англійской маринарки подѣ начальствомъ генерала Алисона выперли непрѣтеля на другу линію подѣ Кахрѣ-ель-Деваръ. Англійцѣ мали слѣдуючіи страты: зъ пѣхоты одинъ офицеръ и одинъ войкъ убиты, сѣмъ войковъ раненыхъ; зъ маринарки 2 войки убиты а 22 раненыхъ. Страты Египтянъ пѣсля донесенъ до лондонскихъ газетъ были далеко болыш; крѣмъ того Англійцѣ взяли до неволѣ 1 офицера и 14 войковъ. Цѣла сила военна Араби-паша має вынесати до 16.000 людей; а именно: 4 полки пѣхоты, 1 полкъ кавалеріи, 1 полкъ артилеріи и 4000—5000 Вѣдунѣвъ.

Туреччина. На засѣданіи дня 6 серпня конференціи приняла на внесеніе лорда Дифференци засаду збороной обороны канала суецкого. Французскій повномочникъ, Ноайль, починивъ зъ стороны своего правительства идея застережена

въ томъ взглядѣ. Прочіи кабинеты вразѣ съ Турцією приняли внесеніе съ модификацією, что тутъ иде лишь о тымчасовый дозоръ надъ каналамъ суецкимъ.

НОВИНКИ.

— **Впресов.** Митрополитъ, якъ доведѣуемося має повернути до Львова около 20 с. м.

— **О. Наумовичъ** и пп. Площанскій, Шпундеръ и Залускій вышлы въ недѣлю по полудни на вольно ступу, по зложенію 12.000 зр. кавціи. Кавцію доручивъ судови адвокатъ дръ Иванъ Добрянскій.

— **П. Ольга Грабаръ** выѣхала до Россіи, а п. Адольфъ Добрянскій до Вѣдны.

— **Судове слѣдство въ справѣ п. Адриана Мазура** вже укончене; розправа отбудеся подчасъ слѣдующої каденціи судіѣвъ присяжныхъ, с. е. въ вересни с. р.

— **Лонгинъ Лукашевичъ**, упокоився дня 7. л. липца въ Тернополи. Похороны отбулися слѣдующого дня. Покійникъ укончивши гимназію въ Тернополи прибувъ до Львова и яко урядникъ „Аціенды“ редагувавъ въ 1867 р. „Правду“. Яко редакторъ первого рѣчника „Правды“ вызначався Покійникъ великою старанностю въ редагованіи тої часописи, самъ писавъ гдейки полемичны статьи и переклавъ повѣсть Кулѣша „Майоръ“ зъ великоруского на нашъ языкъ. Познѣйше Покійникъ бувъ урядникомъ при филии банку „Наза“ во Львовѣ, въ 1876 р. черезъ короткий часъ обявъ другимъ наворотомъ на короткій часъ редакцію „Правды“. По унадку банку „Наза“ Покійникъ опустилъ Львовъ и пробувавъ довгий часъ въ Вѣднѣ яко урядникъ при одномъ товариствѣ аскураційномъ, а передъ двома лѣтами вернувъ до Галичины и въ Тернополи бувъ урядникомъ рѣшительного кредитового Завѣденія. Покійникъ вызначався горячимъ патриотизмомъ русскимъ и что мѣгъ, складавъ въ жертву улюбленіи своей рѣдной краины и рѣдного народу. Вѣчна ему память!

— **Звертаемъ увагу пп. кандидатѣвъ до духовныхъ семинарій во Львовѣ и въ Вѣднѣ** на дотычній общеніи консисторій, умѣщѣній въ нынѣшнихъ „Вѣстяхъ епархіальныхъ“. Въ вѣдѣнскомъ центральномъ сѣмниціи есть опорожненыхъ: 2 мѣсяца для питомцѣвъ зъ львовской архіепископіи, а 5 мѣсѣцъ для питомцѣвъ зъ перемыской епархіи.

— **Архиєпископъ Альбрехтъ** прибувъ въ понедѣлокъ вечеромъ до Львова. На дворцѣ повитали достойного гостя: адъютанта генерала-команданта, вице-президента намѣстничества п. Залускій и президентъ мѣста дръ Гюинишскій. Архиєпископъ замешавъ въ готель Жоржа. Вчера рано мимо дому отбували великій вправы войсковы. О 5-той год. пополудни архиєпископъ удѣлявъ аудіенціи.

— **Маршалокъ краевый дръ Зыбликевичъ** повернувъ вчера вечеромъ до Львова.

— **Зъ Коссова** доносятъ намѣ. Дня 12 липца отбулися загалный зборы повѣтрової читальнѣ въ Коссовѣ. Читальня має дотеперъ 45 членѣвъ, майже самыхъ мѣщанъ и селянъ зъ околицѣ.

— **Консекрація орменского архієпископа о. Исаковича** отбудеся дня 27 серпня с. р.

— **Жидѣвъ російскихъ** находились въ Бродяхъ дня 5 серпня 5194 душъ. Отъ 30 липца до 4 серпня стало меньше о 987 жидѣвъ.

— **„Господаря и Промышленника“** ч. 3. розбѣслала вже редакция своимъ предплатникамъ.

— **За Крашанку — Писанка П. Ол. Кулѣшеви написавъ Данило Слипченко-Мордовцевъ** Санктъ Петербургъ 1882. Подѣ сими заголовкомъ появилась въ Петербургѣ въ нашомъ рускомъ языкѣ книжочка зѣвѣтного украинского писателя Данила Мордовца (Мордовцева). Есть се отповѣдь на „Крашанку“, а радше поясненіе исторіи дѣльности п. П. Кулѣша за послѣдній 10 лѣтъ, при чѣмъ подано тутъ немало цѣкавыхъ зѣвѣстокъ про давнѣйшій часъ, якъ еще въ Петербургѣ выходила „Основа“. Цѣла книжочка писана такъ любо, такъ гарнымъ языкомъ, что читаетъ еи и не начитаетъ. Якъ разъ познати знамените перо одного зъ ветеранѣвъ украинской словесности. Щира любовь всеѣмъ рѣдному, доброго и праведного, щира повага для правдивыхъ заслугъ для нашего народа, яне почутые нашихъ зматанъ народныхъ — ось что вызначаетъ сю книжочку. Обймае она 42 стор. а выдане дуже пишне. О той книжочкѣ поговоримо обширнѣйше въ наиблизшихъ ч. лхвъ нашей часописи.

— **„Музыкантъ“**, повѣсть Т. Шевченка, написану въ російскомъ языкѣ, выдано недавно окремою книжкою въ Киевѣ. Набути можна въ книжномъ магазинѣ Луки В. Ильинского. Цѣна книжки 40 копѣекъ, съ пересылкою почтовою 50 копѣекъ.

— **Тенденційность львовскихъ польскихъ газетъ** проявилася наясравнѣйше при случаю процесу гр. деда Скалѣ противъ о. Качалы и Вол. Барвѣньского. Рѣчь се для насъ не мила, что въ справѣ дотыкающей и нашей редакціи, мусимо се подѣосити. Не будемо однакожъ широко розводитися, не будемо згадувати о томъ, что справоздавецъ львовскихъ газетъ польскихъ выносяли демонстративно зъ салѣ, коли була бесѣда о нихъ, не будемо навѣтъ згадувати о томъ, что справоздаванъ въ польскихъ газетахъ о томъ процесѣ, были подѣванъ въ такъ „скаженѣмъ“ видѣ, что зъ него нѣчто навѣтъ „jasnowidzacy“ не мѣгъ догадаться, о что властиво рѣчь ходитъ, что зовѣмъ промовчано бесѣды обжалованныхъ о. Качалы и Барвѣньского, а подано только бесѣду п. Яцковского, котрой можемъ только поградувати, если съ нею солидаризуются львовскіи дневники польскіи, зъ уваги на засаду similis simili gaudet. Зверне-

мосъ только до самого засуду судіѣвъ присяжныхъ, котры, якъ вѣдомо были саміи Польки. Отже львовско-польска праса навѣтъ не мала смѣлости подати правдивого вердикту тыхъ судіѣвъ присяжныхъ, хочъ ждала на него нетерпеливо въ притворѣ судового будынку. Що „Gazeta Narodowa“ и „Dziennik polski“ сфалшували сей вердиктъ, се може й не дивниця зъ уваги на минувшость обѣхъ сихъ газетъ. Але „Gazeta Lwowska“ яко урядова при всей своей патриотично-шовинистичной свободѣ, думаемо, має бодай на столько зазначеній границѣ приличности, щобъ не фалшувати вердикту судіѣвъ присяжныхъ. Тымчасомъ съ жалемъ констатуемо, что навѣтъ и Gaz. Lwowska“ не только „до безобразія“, якъ мовлявъ Соколовъ, перекрутила або промовчала цѣлый розвѣй процесу, але сфалшувала вердиктъ судіѣвъ присяжныхъ подаючи, будьтобы судіѣ присяжны на все имъ поставленіи 14 пытанъ что до вины обжалованныхъ отповѣли 7-ма голосами такъ а лишь 5-ма голосами нѣ. Тымчасомъ фактомъ есть, что на обѣмъ пытанъ относящихся до о. Качалы судіѣ присяжны только на одно имено на 3-те пытаніе отповѣли 7-ма голосами такъ, а 5-ма голосами нѣ, а на все прочіи пытанія 7-ма голосами нѣ, а лишь 5-ма голосами такъ, что дальше супротивъ запереченія головної вины, якъ се кождый, хочѣбы только элементарно образованный юристъ знае а бодай знати повиненъ, спѣвнина вже тымъ самымъ отпадае, якъ се и рѣшили судіѣ присяжны, правда не съ повною юридичною консеквенцією, — что впрочѣмъ нѣкого не може дивувати, кто знае, что на лавѣ присяжныхъ не засѣдавъ нѣ одинъ юристъ. Тымъ не менше однакожъ мусимо сконстатувати, что и пытаня что до другого обжалованого не рѣшеніи 7-ма голосами такъ а 5-ма нѣ, але противно. Се най послужитъ яко иллюстрація правдолюбности львовскихъ польскихъ не только не официальныхъ але и урядовыхъ газетъ. Дальшій коментаръ тутъ зовѣмъ злишний; пѣсля сего може кождый собі подумати, сколько правды о Русинахъ пишеся въ тыхъ газетахъ доверпа тамъ, где не може бути такой числовой контролѣ и такъ ясного результату.

— **Справа Естеры Солимооси.** Слѣдство, яке ведеся на Уграхъ въ справѣ зарѣзаніи жидами христіанской дѣвичины Естеры Соломооси, вызвало доси ось что. Есть фактомъ, что Естера дня 2 пѣвня рано ходила съ Овально до Уйфалю (Оваль и Уйфаль суть дѣльницами мѣста Есляръ) купити фарбы для своей господинѣ, у котрой буда въ службѣ; межѣ 11-ою а 12-ою годинѣю въ полудне вертала съ фарбою до дому. Дальше есть ствержденіемъ фактомъ, что въ той порѣ бачено еи коло жидѣвской божниці въ Уйфалю; — отъ тои хвилѣ до дому своей господинѣ не вернула и пропала безслѣдно. Фактомъ ствержденіемъ есть такожъ, что въ той порѣ въ божниці были згромадженіи жиды: Саламонъ Шварцъ, Леопольдъ Бравнъ и Авраамъ Бухобавъ, дальше сторожъ божниці Іосифъ Шарфъ съ жѣнкою и еще пять жидѣвъ. Шо ти жиды подѣ той часѣ были въ божниці, се ствердили свѣдѣки, а жиды не могли выказати алиби. Фактомъ есть такожъ, что ту саму сукню, котру Естера того дня мала на собі, жиды выдали рыбакамъ, чтобы въ ню убрали трупа иншой дѣвичины и вѣбѣ утоплѣну Естеру принесли до мѣста. Въ мѣстѣ, правда, зарѣвъ познали сукню Естеры, але такожъ познали, что трупъ одягненый въ сукню Естеры — се не Естера. Слѣдство ствердило дальше фактъ, что жиды приобѣщали рыбакамъ значну грошеву нагороду за те, чтобы трупа иншой дѣвичины одягли въ Естерину сукню и затопили въ воду подѣ Тиса-Дада; рыбаки такъ вчинили и по якомъ часѣ нѣбы случайно зловили на водѣ тѣло мнимой Естеры; але знатоки орекли, что сукня Естеры не була довшій часѣ подѣ водою. Найважнѣйшимъ однакожъ доказомъ есть зѣзнаніе 15-лѣтнего сына Іосифа Шарфа, Маврикия, который рѣшучо и ясно признае, что бачивъ на власной очѣ черезъ дѣрку отъ ключа, якъ кошерный рѣзникъ Саламонъ Шварцъ при помочи Леопольда Бравна и Бухобавы подрѣзавъ горло звабленой до божниці Естерѣ Солимооси. При конци слѣдства Саламонъ Шварцъ зголосясь добровѣльно до судіи слѣдчого и зѣзнавъ, что онъ самъ безъ нѣчїей помочи стративъ Естеру. Сказавъ имено, что она влочилась подѣ божницю а побачивши его, почала его прозывать; се его такъ розъярило, что онъ ударивъ дѣвчину и она на мѣсци упала нежива на землю. Потѣмъ подѣнявъ трупа, занѣсъ на поле за божницю и прикрывъ смѣтѣмъ, а змеркомъ занѣсъ трупа до рѣки Тисы. Се зѣзнаніе однакожъ выдалось судіи очевидякомъ неправдоподобнымъ, бо Шварцъ такий нужденный, непоказанный човѣчокъ, что не мѣгъ однимъ ударомъ убити дѣвичины, а тымъ болыше не мѣгъ самъ одинъ занести еи до Тисы. Впрочѣмъ сукня Естеры була вже подѣ той часѣ въ рукахъ суду, а судъ сконстатувавъ, что рыбаки достали отъ жидѣвъ сукню суху, не мокнувшу въ водѣ. Коли судія належно предѣставивъ Шварцови все супречности, признавъ наконецъ Шварцъ, что онъ зѣзнавъ выдумку, чтобы лишь увѣличити другихъ увязненыхъ жидѣвъ; але ему самому на житю не залежитъ. — При конци минувшого мѣсяця судъ въ Нйрегігаза выслѣдивъ вже и тую обставину, зъ отки жиды взяли трупа дѣвичины, перебраного въ сукню Естеры. Одинъ мѣщанинъ зъ Тежко, Тома Галлю, заведѣмъ судію слѣдчого, что мнимый трупъ Естеры есть трупомъ дѣвичины Флоры Гавилъ родомъ зъ Тежко а служившій въ Мармарошъ-Сигетѣ. Тая дѣвичина умерла въ домѣ своего дядька, рыбака. Въ три дни по похорѣнѣ Флоры робѣтники донесли Томѣ Фаллю, что якѣсь три люди въ ночи повтора години робили щось коло гробу и понесли съ собою щось,

Виходить во Львові що Среда и Субота (крімъ рускихъ святъ) о 4-ой годнѣ пополуночи. Литерат. додатокъ „Библиотека найзнам. повѣстей“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяця.

Редакція, администрація и енепедія полъ Ч. 8 улицы Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламациа належить пересылати по адресу: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

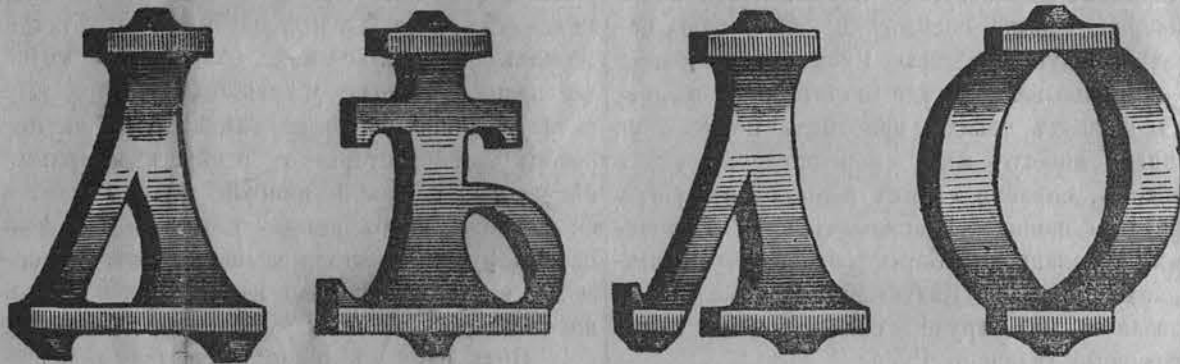
Рукониси не звертаються тільки на попереднє застереження.

Поодинокое число стоить 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣт одион строчки печатной.

Рекламациа неопечатаній вольній бѣт порта.

Предплату належить пересылати франко (наилучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часониси „Дѣла“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣла“ для Австріи:		Для Россіи	
на пѣлый рокъ . . .	8 ар.	на пѣлый рокъ . . .	8 рубл.
на пѣлый рокъ . . .	4 ар.	на пѣлый рокъ . . .	4 рубл.
на чверть року . . .	2 ар.	на чверть року . . .	2 рубл.
съ дод. „Библиотеки“:		съ дод. „Библиотеки“:	
на пѣлый рокъ . . .	12 ар.	на пѣлый рокъ . . .	12 рубл.
на пѣлый рокъ . . .	6 ар.	на пѣлый рокъ . . .	6 рубл.
на чверть року . . .	3 ар.	на чверть року . . .	3 рубл.
на самыя додатокъ:		на самыя додатокъ:	
на пѣлый рокъ . . .	ар. 5—	на пѣлый рокъ . . .	5 рубл.
на пѣлый рокъ . . .	ар. 2-50	на пѣлый рокъ . . .	2 р. 50к.
на чверть року . . .	ар. 1-25		
Для Заграничя, окрімъ Россіи:			
на пѣлый рокъ . . .	10 ар.		
на пѣлый рокъ . . .	5 ар.		
на чверть року . . .	2-50 ар.		
съ дод. „Библиотеки“:		на самыя додатокъ:	
на пѣлый рокъ . . .	14 ар.	на пѣлый рокъ . . .	6 ар.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ ѡ=ji, ѡ=і, ѡ=и (въ серединѣ и на кѡнци слѡвъ)=ы, ѡ (на початку слѡвъ)=і, ѡ (на початку слѡвъ)=ві.

По процесѣ о головну зраду.

IV.

Съ тяжкимъ, невыможнимъ болемъ приходится намъ дати ѡтповѣдъ на поставлене пытанье: якою виявилась передъ судомъ та всѣмъ намъ такъ дорога наша идея народна, та справа руска, котрой, якъ намъ всѣмъ до недавна здавалось, довелось въ тѣмъ процесѣ ѡтотрати найвиднѣйшу ролю? Чи справдѣ она виявилась и якою виявилась? А по тому нашъ бѡль такъ великій, що може не ставъ намъ силы сказати повной правды, але тому, що болить сердце и то тяжко болить, розглядати свои власнѣ раны, на мѣсце золотыхъ, рожевыхъ надѣй розглядатись въ сумныхъ розчарованяхъ и тамъ, где бажалось видѣти свѣтлѡсть и силу народнои идеи, животворну проповѣдь будучности народнои, оглядати зруйнований, а навѣтъ осквернений престолъ своєї власнои святици народнои.

Чи виявилась народна идея нашої Руси въ тѣмъ процесѣ?

Пѡдсудимъ, а именно тѣ найвиднѣйшіи — о. Наумовичъ, В. Площанскій и А. Добрянскій, про котрыхъ мы вже попередъ згадували, — були безперечно Русины. И рѡдъ и становище и довго пережитѣ лѣта, ба и вѣкъ цѣлый, пережитый на видюцѣ нашего ѡтродження народного, вкладали на нихъ не только право але и почетный ѡбязокъ виявитись тутъ исповѣдниками и подвижниками рускои народности. А еще коли згадаешъ, въ чѣмъ то обвинявъ ихъ прокураторъ въ своѣмъ такъ широко розведенѡмъ актѣ ѡжалованя: въ продажу своєї власнои справи народнои, въ зраду своєю власнои народа, въ непочестий службу за марной мамонѣ, ѡтъ и думавъ и надѣявся кождый, кто чує важкость и тяжку обиду въ такѡмъ обвиненю, що ѡтутъ стортчивыми устами озвеса обиджена идея народна, а потороцивши обвиненя, якихъ нѣколи патриѡтъ на собѣ перенести не може и не смѣе, воскресне якъ той феиксъ зъ пѡпелища акту ѡжалованя и розсвѣтитъ сонце правды, евангеліе народнои вѣры, — „крылоныками силесне“, — якъ мовлявъ нашъ Маркіянъ Шашкевичъ — „страсне, злопотитъ, пѡдъ небо до сонця генъ-генъ полетитъ; пѡдъ небо край сонця сонечкомъ повисне: и буде лѣтати и буде спѣвати, и о руской славі скрѡзь свѣту казати“.

Чи такъ же оно сталося? Не годилось бы може на першѡмъ мѣсци говорити про языкъ, въ якѡмъ ѡбяснялись и оправдувались тѣ найголовнѣйшіи зъ помѣжъ ѡжалованыхъ, колибъ языкъ не бувъ власне однимъ зъ найпершихъ и найважнѣйшихъ знаменъ народности. Не можемо й не хочемо докоряти пп. Огоновскому, Ничаеву, Маркову, Площанскому и др. за те, що они ѡтповѣдали по польски, а не по руски, бо тутъ була помылка по сторонѣ судѣвъ присяжныхъ, котри, не знаемо зъ якихъ причинъ, думали, що ѡжалованѣ будутъ говорити по російски а не по руски, и доперва по промовахъ Шпундера и Залуского ѡбьявляи, що зовсѣмъ розумѣють по руски. Уже инша рѣчь, для чого тѣ же ѡжалованѣ по тѡмъ заявлено судѣвъ говорили даьше по польски а не по руски? Се именно ѡтносится до о. Наумовича, котрый дававъ ѡтповѣдъ вже по Шпундерѣ и по Залускомъ (котри говорили по руски — безъ найменшой перешкоды и непорозумѣня зъ стороны судѣвъ!), коли вже и трибуналъ и судѣи присяжнѣи заявили, що розумѣють по руски, а п. сов. Будзиповскій выразно навѣтъ ажъ по два разы звертавъ увагу о. Наумовича, що має право и може безъ всякой перешкоды ѡтпо-

вѣдати по руски. О. Наумовичъ мимо того ѡтповѣдавъ по польски. Ад. Добрянскій ѡтповѣдавъ по немецки. Не думаемо, чтобы се сталося зъ трусливости або ad cartandam benevolentiam..., якъ и не думаемо, чтобы що ино згаданѣ ѡжалованѣ черезъ то хочъ троха що собѣ помогли.

Чижъ подумали они надъ тѣмъ, до чого се веде таке ихъ поступованье, якѣ наслѣдства має оно для нашої справи, въ якѡмъ свѣтѣ выставяе си передъ свѣтомъ? На чѣй жежъ мыльнѣ тая вода? Чи не граєся тутъ комедія, та еще комедія страшно сумна, а для народу понижающа? Ѳгъ мы зъ давнѣмъ давна побиваемось за рѡвноправностею нашої народности, нашого языка, пишемо меморіалы, товчемось съ жалобами по всякихъ судахъ и трибуналахъ, допѡминаемось нашихъ, конституційю порученыхъ правъ, пришемо ѡтъ „Рускои Радѣ“ на весь край голосѣи ѡтзовы: „ой брата, стережѣмъ и держѣмъ нашихъ правъ, пишемъ и говорѣмъ передъ судами и всякими урядами только по руски, только рускими буквами и иншихъ писемъ не прѣймаймо, шануймо самѣ себе, бо якъ самѣ себе — нашихъ правъ не пошануемо, то нѣкто ихъ не пошануе!“ — а ось приходитъ сама найторжественнѣйша хвиля и тѣи самѣ, що все те писали и такъ горячо до своихъ братьѣ ѡткликались, тѣ, що вже й самѣ не одного зъ своихъ поменшихъ братьѣ не разъ власною рукою у своихъ письмахъ за непошанованье сего права, сего свѣтлѡсти народнои на всенародне позорище яко народнои зрадника выставяли, тѣ, що йдуть самими передѡмъ, що на нихъ очѣи всѣхъ малыхъ братьѣи якъ на проводниковъ звертаются, — тѣи самѣ и то першѣи въ найважнѣйшу хвилю цураются своєї власнои заповѣди, народнои ѡбязку, народнои повинности! Щожъ, чижъ не бѣемъ се мы себе самихъ по лицу, чи не задаемо неправду нашимъ власнымъ словамъ, нашимъ стремлѣнямъ, нашимъ жадамъ? Чи не робимо мы самѣ простѡи химеры зъ нашої народнои справи? Ось только послушаймо, якъ радуются зъ сего нашѣи противники, якъ васъ выхваляють и слѡвъ похвалы не наберутъ, що вы такъ гарненько, та якъ гарно, красне якъ родовитый Полякъ, говорите по польски! Зъ превеликой радости кладутъ васъ мало що не на ровнѣи съ самымъ Мицкевичемъ! А наша бѣдна Русь, якъ та сирота-покутница, що еи ѡтцуралась батько-мати, стоить ѡднѣнька у порога — якъ жежъ тяжко засоромлена, якъ жежъ обезславлена, яка безталанна, що й не знає где дѣтись, хибѣ изъ встѣду пѡдъ землю провалитись!

Та кобы то еще на тѡмъ скѡнчилось! Щѡбъ оправдати себе, для чого не говоритъ по руски а по польски, подавъ о. Наумовичъ, що буде мусѣвъ въ своѣй промовѣ говорити про высшѣи понятѣи и рѣчи, а се було бѣ ему тяжко а навѣтъ неможливо въ уживанѡи у насъ мовѣ руской! Мы ледво дали вѣру нашоу слухови, та нѣкуды правды дѣти, таки дочулись, съ невыможнымъ болемъ дочулись тыхъ слѡвъ. Мы довго наслушували и слухали тыхъ довгихъ бесѣдъ, голошенихъ въ польской мовѣ, шукали тыхъ высокихъ понятѣи и рѣчей, и не найшли нѣ одного слова, нѣ одного понятѣи, котрого не можнабъ передати въ нашоу рѡднѡмъ, тутъ въ краю уживанѡмъ языкѣ. И що жъ се, пытаемо? Чи се нова прислуга для народнои справи? Зъ якои се причины и въ якѡй цѣли голоситесь се такъ поважными устами, та еще передъ судовымъ трибуналомъ, въ слухъ цѣлого свѣта? Въ нашоу рѡднѡмъ, народнѡмъ языкѣ рускомъ высѣвавъ Тарасъ Шевченко свои безсмертнѣи думы и пѣснѣи, воскресивъ нашу Русь до житѣи, въ тѡмъ языкѣ розвилася цѣла наша на весь свѣтъ голосна поезія, въ нѣмъ поскладавъ народъ въ десяткахъ тысячахъ приповѣдокъ свою глубоко философичну мудрѡсть народну, нашъ рѡднѣи языкъ понѡдобився вже й на те, щобъ въ нѣмъ передати найвысшѣи идеѣ Гетого и Шекспира,

мы учимо и вчимося въ тѡмъ языкѣ не только въ народныхъ и середнихъ але и въ найвысшнихъ школахъ, бо въ университетѣ, мы бажемо и жадаемо для сего языка вступу до всѣхъ шкѡлъ нашої Руси, до всѣхъ судовъ и урядѡвъ, мы дорожимо нимъ якъ наибѡльшимъ скарбомъ народнымъ, боремось за его права, хоронимо его ѡтъ затраты, — а теперь наразъ ѡнъ не надобится навѣтъ до того, щобъ въ тѡмъ языкѣ боронитись противъ акту ѡжалованя, котрый ледво-ледво самъ на силу купы держится, — сей языкъ не способный до того, щобъ въ нѣмъ боронити справу народнои?! И се голоситъ передъ свѣтомъ той, що самже жъ за молодыхъ лѣтъ почувши солюдкѣи спѣвы въ тѡмъ языкѣ нашого Маркіяна Шашкевича, Николая Устыяновича, Могильницкого и ин. напоився новымъ житѣемъ и вѣрою въ будучность нашого народа, а по своихъ въ тѡмъ языкѣ писаныхъ творахъ для просвѣты народа, самъ мѡгъ оцѣнити силу сего языка и пѡзнати, що сей языкъ и только сей нашъ родимый языкъ дає житѣе и взрѡстъ и силу нашимъ думкамъ, нашимъ народнымъ стремлѣнямъ, нашоу почутю народному?! А не сказано се такъ только мимоходомъ, бо тажъ сама гадка о низости чи безсилности нашого языка высказана такожъ и въ листѣ до Ад. Мазура, ѡчитанѡмъ въ часѣ розправы, — вже не згадуочи о иншихъ подобныхъ высказаняхъ.

А годѣ намъ промовчати и тѣи языкословнѣи выводы, якѣ въ дальшѡй розправѣ якъ разъ вязались до повысшого заявленя. Коли о. Наумовичъ узнавъ за ѡтповѣдне выводити свои знѣи теорѣи о племѣннѡи и языковѡи ѡднѡсти 60-ти миллиѡнѡвъ, Ад. Добрянскій, котрый, якъ се вже доводно звѣстно, не знає навѣтъ говорити нашимъ языкомъ, думавъ пѡдпомогчи тѣи теорѣи тѣмъ, що передъ судѣи, несвѣдомымъ филологѣи, покликався мѣжъ иншими и на Миклосича, яко на такогѡ, що не узнає самостоятельности руского языка, — того самого Миклосича, котрый власне цѣлымъ своимъ науковымъ авторитетомъ вступивъ за ѡтрубнѡу самостоятѡсти нашого руского языка зарѡвно ѡтъ польского якъ и ѡтъ великоруского!! Досѣ думали мы, що выслѣды славянскои филологѣи у насъ вже на столько знѣи, що спѡръ противъ самостоятѡсти руского языка неможливый. Тымчасомъ показуєся, що бодай для дѣякихъ людей славянскои филологѣи якбы зовсѣмъ не було и що помимо неоспоримыхъ доказѡвъ самостоятѡсти руского языка навѣтъ черезъ російскихъ ученыхъ, якъ Петро Лавровскій, В. Даль, А. Пыпинъ, помимо науковыхъ доказѡвъ Миклосича, Максимовича, Житецкого, Потебнѣи, Малиновского и ин. др. — все таки стара пѣсьенька спѣваєся и оспориюются права рѡднѡго языка рѡдными сынами въ польскомъ и нѣмецкомъ языкѣ!

А въ якѡйже цѣли? Чи може, щобъ звелечити своѣи народъ, щобъ падати ему силы и поваги? Чи може була згода хочѡбы у самыхъ пѡдсудимыхъ що до языка, якѣибы слѣдувало приняти на мѣсце своѣи рѡднѡго? Уже о. М. Огоновскій заявивъ, що навѣтъ не вѣмѣе говорить по російски, В. Площанскій завѣрявъ, що узнає малорущину и пише по малоруски „въ пристосованѡ до понятѣи интеллигенци“, А. Ничай и Ис. Трембицкій доказували, що свои часониси выдавали въ рускомъ а не російскомъ языкѣ — и справедливо. Та вконецъ и самъ о. Наумовичъ, побачивши, що и его языкословнѣи выводы не дуже припали до впѡдобы, и навѣтъ послужили за оружіе прокураторови, заявивъ при кѡнци розправы, що ѡнъ шаує малорущину и пише по малоруски, а только часомъ „бѡльше выробленимъ языкомъ“!

Якужъ повагу могли здобути повысшѣи заявленя для нашої справи народнои, для нашихъ стремлѣнъ — и чи се могутъ бути таки нашѣи стремлѣня? Щожъ се за страшна

путаниця, яка безодня прѡпасти! Ѳгъ мы вже столько десятковъ лѣтъ працюемо надъ ѡтродженѣемъ и розвоємъ нашої народности, не задѡвогъ буде вже сто лѣтъ, якъ творы Котляревского звѣстили свѣту нове ѡтродженье нашої приспанѡи тысячлѣтнѡи словесности, а ось теперь наразъ немѡвѡбы спада якась пѣморѡка на наши очѣи и мы малибъ навѣтъ не знати сѣи найпростѣйшой, найпершой рѣчи, якѣи намъ языкомъ говорити и писати, мы малибъ навѣтъ не знати, кто мы и якѣи народъ?! Чи жъ се не наруга на нашихъ батькѡвъ и дѣдѡвъ, що такъ трудились для добра нашого народа, съ такимъ патриѡтизмомъ и съ такоу твердоу вѣрою въ нашу будучность розбудили его до житѣи и вказали ему ясну дорогу его великого пѡсланництва? То нашимъ батькамъ стало въ 1848 р. рѡднѡго языка и слѡвъ и силы, щобъ рѡднымъ слѡвомъ розбудити тяжку сонливѡсть народа, въ тѡмъ же языкѣ такъ горячо и широко и основно розправляти на першѡмъ звѣздѣ рускихъ ученыхъ, — а теперь не малѡбъ стати навѣтъ на столько слѡвъ рѡднѡи мовы, щобъ нею высказати свою оборону, ба, що треба навѣтъ йти до сусѣда зажитачись не только огню и патриѡтизму, але и самого языка, котрымъ бы мы могли порозумѣтись и зрозумѣло высловитись!?

А до чогожъ се веде? Якѣи же языкъ хочете прѣйняти? Може російскій, до котрого не було смѣлости явно признатись, а котрого не вѣмѣе и не знає не только нашъ рускѣи народъ, не только наша руска интеллигенція, але навѣтъ не всѣ пѡдсудимѣ?! А чи бачите, яка зъ сего наибѡльша консеквенція? Ѳго скоро не хочете рѡднѡго руского языка, скоро оспориюете его самостоятѡсть и пригожѡсть для своѣи розвою, такъ чижъ не пускаете се воды на мыльнѣ нашихъ полонизаторѡвъ, чи не оправдуєте ихъ жадаия и стремлѣня, щобъ нашѡй Руси накинуги, замѣсть рѡднѡго языка руского, польскѣи, котрымъ вы жъ самѣи и другѣи пѡдсудимѣ такъ плавно толкуєтесь, и якъ хвалитесь, нимъ навѣтъ и въ дома часто съ сусѣдами розмовляете? Се жъ рѣчь такъ ясна, що коли только ѡткладаете рѡднѣи языкъ рускѣи, а навѣтъ перечите его самостоятѡсть и способѡсть до повного выслову, тѣмъ готовите поле не для російского, навѣтъ не для церковного, але для польского и только для польского языка. Вы жъ не сказали нѣчого иншого якъ только то, що своѣи часу сказавъ Лешекъ гр. Борковскій въ сойѣтѣ, оспориючи права Русинѡвъ на руску гимназію. Свѣтъ може теперь переконатись, кто бѡльше заслугує на назву полонизатора, чи сей кто стоить за розвоємъ и правами нашого рѡднѡго руского языка, чи той кто его ѡткладає а выголошенѣи слѡва скоро, може и при наибѣлизшѡй нагодѣ послужать за оружіе въ устахъ противниковъ Руси!

А чи не бачите онъ тон мары запропащенои Руси Угорскои, що такъ и слѣдомъ йде за Ад. Добрянскимъ и немѡвъ кличе роздирающимъ голосомъ: Varre, Varre, redde mihi meas legiones! Се жъ живѣсьенькѣи образъ того вами проповѣдуванѡго дѣла спасеня Руси чужими языками. Се правда, великои славы заживавъ Ад. Добрянскій на Угорской Руси, ѡнъ бувъ, якъ каже его товаришъ по уряду Тиса — „der Abgott der Rathenen Ungarn“, Угорска Русь глядѣла на него якъ на свое свѣтило и свое пристанище, она с. е. бодай угро-руска интеллигенція послухала его голосу, пѡйшла за его порою, ѡтцуралася своѣи мужичѡго языка а хопилася того такъ званѡго „общерусского“ языка, повѣрила его спасемѡй паиславянскѡй идеѣ, що розмежує Европу на три царства, — и щожъ? Заплате и тяжко заплате надъ тоу нещасноу Угорскоу Русею! Завѣмъли нашѣи Духовничѣи, Павловичѣи, Кралицкѣи и др., народъ оставя въ темнѡтѣ, навѣтъ не догадуєчися, що тамъ пише той ѡмадарѣнный „Карпатъ“ въ т. зв. „общерусской“ тарабарщинѣ, а вся интеллигенція помадарѣчилась, вынародовилася, забула

и языкъ и цѣлу народность руску и съ заложеными руками якъ та замотилена бѣла дивитися, якъ малярщина цѣлѣ сотни тысячѣвъ руского народа загортае на скрѣплене своего малярского элементу, вырывает руске корѣнь зъ прарускихъ земель и нащѣплюе ихъ зразами европейского азійства! И пѣсля такихъ плодѣвъ своей дѣяльности, пѣсля такой минувшости приходитъ Ад. Добрянскій до Галичины апостолувати таке жь евангеліе „отрождения“?!

Такажъ сама, а навѣтъ по части еще больша неясность, суперечность и путаница понятій выявилась и въ иншихъ, а именно церковныхъ, народныхъ и политическихъ выводахъ и проповѣдяхъ высше згаданныхъ головныхъ пѣсудимыхъ. И се зовѣмъ природно, бо коли схиблена и блудна головна основа народности, ен елементарне понятіе що до языка и етнографичного становища, то та блудность мусить выявити свои наслѣдства и въ всѣхъ иншихъ отношеняхъ. Може найширше розпрывано о вѣрѣ — о православію, а однакжъ и нынѣ еще годѣ сказати, за чимъ властиво стоять о. Наумовичъ, В. Площанскій, Ад. Добрянскій, — чи за православіемъ, чи за унією? В. Площанскій заявивъ себе навѣтъ дуже горячимъ уніятимъ, що скѣлько мѣгъ, гамувавъ православный забѣги другихъ. О. Наумовичъ разъ на разъ увѣряетъ, що есть ширимъ уніятимъ, а уважае православно пропаганду лише яко переходову — яко демонстрацію не только для скрѣпленя унії, але яко средство пригорнути до унії троха чи не цѣлу Россію и весь православный Востокъ. Навѣтъ Ад. Добрянскій по всѣхъ теологическихъ и историческихъ выводахъ признавае ширимъ уніятимъ, навѣтъ ширимъ исповѣдникомъ догмы о приматѣ папы и великимъ почитателемъ великихъ заслугъ римской церкви. Указати на становище широко-руске, на становище, котре наказуе бути Русини толерантнимъ для всѣхъ вѣроисповѣданъ, такъ якъ маємо не только Русинѣвъ уніятѣвъ и латиникѣвъ, але значно и то дуже значно большу часть православныхъ на Буковинѣ и Украинѣ, — Русинѣвъ якъ разъ такихъ самыхъ, якъ мы самі, — на те не стало чи часу, чи отвѣга, чи народного розуму политичного. Мы только жалѣли надъ И. Шпундеромъ и Залускимъ, що выслушавши всѣхъ тыхъ заявленъ своихъ интеллигентныхъ братьевъ-провѣдниковъ только й похитывали головами, вже нѣ троха не знаючи, що есть „вѣра отцѣвъ нашихъ“. Мимо волѣ насувалось евангельске пытанье: „что есть истина“?

А сей столько окричаный и ославленный панславизмъ! Се жь было найтяжше оружіе прокуратора, о нѣмъ троха чи не столько говорилось якъ и про православіе, — а що вышло на дѣлѣ? Головной пѣсудимый о. Наумовичъ и А. Добрянскій признали себе панславистами — правда, — австрійскими, а не російскими, хочъ А. Добрянскій въ своемъ листѣ, писаномъ на диво до Адр. Мазура, ставитъ на чолѣ всѣхъ славянскихъ племенъ не династію Габсбургѣвъ а царя Россіи. Та якже выглядае на дѣлѣ сей панславизмъ? Чи справдѣ въ нѣмъ такъ богато того духа „všeslavosti“, про котрый такъ горячо говоривъ за Колларомъ о. Наумовичъ? Чи се той панславизмъ, що то его такъ коротко, але такъ наглядно, такъ ясно и глубоко гуманно выспѣвавъ Тарасъ Шевченко словами зверненными до Шафарика: „щобъ усь Славяне стали добрыми братами и сынами сонця правды и еретиками оттакими, якъ Констанскій еретьикъ великій“...? Вжежъ здаеся на всѣмъ свѣтѣ и у всѣхъ людей буває сорочка близша кожуха. А якже се становище назначае сей устамъ о. Наумовича, А. Добрянского и В. Площанского проповѣдуваный панславизмъ — ось хочѣбы перше всего нашему власному народови рускому? Ось переглянувши все то, що говорилось и зъ письмъ та печатныхъ книжочекъ пѣсудимыхъ при розправѣ отчитывалось про сей своеобразный панславизмъ, мы на велике диво нѣ згадки нѣ слова не почувли про нашъ великий народъ. Мы только и чули, якъ тамъ захвалюея далеке, дуже далеке житѣ, гдѣсь мало що не коло самой Камчатки, мы чули неправдивы вѣсти про те, що народови въ далекой опѣвочни, на вкругъ и подалѣе Москвы дуже добре живеея, та за то нема тамъ нѣ згадки, нѣ слова про те, якъ то живеея нашимъ рѣднѣсеннымъ братьямъ на Украинѣ, тамъ гдѣ то на кѣвскихъ горахъ и вѣтра наша настала и слава наша колись розвивалась и сила нашего народа съ Туркомъ

Татаринѣмъ за свою волю боролась, гдѣ нашъ найпершій книжки писались и колись наша питомена наука на всю Русь животворными струями розливалась, гдѣ оттакъ зновъ по довгихъ, довгихъ вѣкахъ проблысла перша зоря нашего нового житя народного и своимъ блескомъ, свѣтами своихъ раннихъ вѣщунѣвъ розбудила нашихъ Шашкевичѣвъ, Устияновичѣвъ, Головацкихъ, Борыськевичѣвъ, Могильницкихъ и др. — цѣлу нашу Галичину — и вызвала зъ ихъ грудей сей народный гимнъ тогочасный галицкой Руси:

Оттакъ, Николаю (Устияновичу), Украинскій [орлята]

И веселятъ душу и сердце загрѣвають;
Оттакъ, Николаю, рускій соколята
То въ голосъ то зъ тиха матери спѣвають:
Ажъ мило згадати, якъ то сердце бѣея,
Коли зъ Украины руская пѣсенька
Такъ мило-сладко вколо сердца бѣея,
Якъ коло милого дѣвца русявенька...
(Маркіянъ Шашкевичъ.)

Тутже жь сей мрачный панславизмъ и загадку забивъ про все те, мовбы мы й не знали и не вѣдали, що маємо свою рѣдну неньку, своихъ рѣдныхъ братьевъ, про котрыхъ перше всего требабъ поклонитися. За тымъ мрачнымъ панславизмомъ нема смѣлости навѣтъ ширинъ правды сказати, якъ се то жѣеся на дѣлѣ въ томъ далекомъ, Галичинами невиданомъ, а такъ захвалюваномъ „раю“. Нема смѣлости навѣтъ признаться, якъ то жалкують собѣ галицкыи эмигранты въ Холмщинѣ за тою „нерайскою“ Галичиною, и только тышкомъ-нишкомъ у приватномъ листѣ до о. Наумовича подаеся ихъ стоны, та що они „радібъ кождо хвилѣ вернутися назадъ до Галичины, колибъ имъ тутка дали хочъ найлихшу капеланію-ку“, — а передъ свѣтомъ все таки славословится далекий рай и на всю мрачно-панславистичну скалу спѣваеся гимны хвалы. Нѣ! тутъ все а все обгортаеся нѣбѣ то широкою и широкою любовію, только не те, що свое, найблизше, найрѣднѣйше! А коли згадаешъ, що сей самый мрачный панславизмъ не то позволяе, але навѣтъ наказуе гнѣтъ панславистамъ съ радостію витати р. 1876 заборону руского языка на Украинѣ и подиктуе имъ прописати въ „Словѣ“ про сю заборону ось такі слова: „Русское правительство узнавъ въ пропагандѣ такого (малоруского) языка стремление вредное для Руси въ народномъ и политическомъ отношеніяхъ, видѣлось принужденнымъ издати наведенное распоряженіе (заказъ печатати книжки въ рускомъ языкѣ), и оно, по нашему мнѣнію, имѣло къ тому такое же право, якъ не оспорило его право противѣдствовать росширенію секты скопцовъ на Руси“ — слова, що навѣтъ въ устахъ ворога мусять выдаться отразившимъ цинизмомъ; — коли все те згадаешъ, чижъ не закрѣвится сердце надъ такимъ заслѣпленіемъ и понижуваніемъ власной народной святинѣ? Такъ и пригадуются слова Шевченкова посланія:

„Славяне, Славяне,
Славныхъ прадѣдовъ великихъ
Правнуки погані! —
И Колляра читае
Изъ усеи силы,
И Шафарика и Ганку
И въ славянозлы
Такъ и претесе, и всѣ мовы
Славянского люду,
Вѣс знаете, а своєю
Дастъ Богъ!...“

Такъ само шкода булобъ пытати, яке становище, яку ролю въ славянскѣй родинѣ назначае сей панславизмъ другимъ славянскимъ народамъ, якъ права, яку волю и яку основу подае днѣ для ихъ народного, политичного, экономичного, литературного и въ загалѣ культурного розвою. Тымъ панславистамъ выдаеся великимъ счастьемъ и великою политичною мудростію, колибъ можна въ Европѣ здвигнути три величезныя царства, колибъ на чолѣ Славянъ станувъ одинъ всемогущій царь, котрого одно слово лякалобъ весь свѣтъ и змѣтало народы зъ лица земли. Зовѣмъ не журачисъ про те, що въ Европѣ зовѣмъ теперѣ не ходитъ о те, чи здвигати, чи не здвигати имперіи на взоръ римской имперіи, а що тутъ ходитъ о уладженіе доброго житя и розвою народѣвъ, не оглядаючисъ навѣтъ на те, що така имперія здвигнена грубою силою военного генія Наполеона I за першимъ подувомъ супротивного вѣтру на прахъ розсыпалась, — Ад. Добрянскій въ великодушномъ листѣ до Мазура ставляе такій дивовижный гороскопъ здвигнення трехъ величезныхъ абсолютныхъ царствъ, а именно всеславянского царства на чолѣ съ абсолютнымъ императоромъ

ромъ яко идеалъ „воскрешенія Руси“! Якій жежъ духъ „všeslavosti“ мѣгбы вѣяти у такой державѣ, яке житѣ и чи булобъ яке житѣ для нашего народа у такой державѣ? Не вжежъ Славяне на те на свѣтѣ, щобъ на перекрѣтѣ всѣй исторіи и всему культурному поступови у такой имперіи шукати идеалу своего житя, щобъ немѣтъ тѣ олухи татарскыи своими руками здвигали великій всесвѣтній державы, гдѣбъ ихъ наново вчили султаньскою и наполеоньскою свободою?

Подѣ пару съ такими державными идеалами йде те славословіе абсолютныхъ часѣвъ, яке доведось въ часѣ розправы почути зъ устъ первообжалованныхъ, а именно зъ устъ А. Добрянского. Недоволеніе зъ конституційного житя, а туга за абсолютизмомъ, ся тенденція якъ червона нитка разъ на разъ вѣея черезъ всѣ выводы и политичный гороскопы тыхъ панславистѣвъ. Та противность до змаганъ свободы а прихильность до абсолютизму такъ велика, що она не лякалась подати руки навѣтъ денунціаторству, збралась съ донощиками на политичныхъ переступниковъ, одобрила слѣдженіе нигилистѣвъ и социалистѣвъ черезъ людей покликанныхъ до службы народной, — а навѣтъ при розправѣ, устами Ад. Добрянского, апотеозувала таке дѣло яко добре и честне! Що жь се? Чижъ се не тяжка недуга, чижъ се не упадокъ и то страшный упадокъ? Требажъ памятати, що денунціаторство само собою вважаеся у всѣхъ честныхъ людей всѣхъ народѣвъ яко щось дуже поганого, дуже нечестного, отразливого. Не входимо въ то, якъ стремленіе нигилистѣвъ чи социалистѣвъ, але фактомъ есть, що навѣтъ самъ кодексъ карный узнае ихъ провинны за политичный, а не звычайный. Можна засуджувати социализмъ и нигилизмъ, можна ними навѣтъ гдитися, можна имъ противѣдлати, але чижъ денунціяція и слѣдженіе политичныхъ переступниковъ може вважатися дѣломъ честнымъ и похвальнымъ? А еще треба зважити, що та выразна и мовчалива похвала на таке денунціаторство, а навѣтъ солидаризованіе съ денунціаторскими дѣлами выходить отъ людей, котры самі жь стають передъ судомъ обвиненій о политичну провину, значить самый жь такимъ чиномъ управляютъ другихъ на себе денунціаторы, похваляють отже и тѣ денунціи Газетъ-и Народъ, якъ она писала въ часѣ процесу на пѣсудимыхъ, а противъ чого справедливо кождый честный человекъ мусѣвъ обуриться. А зважмо еще на конецъ, що се выходить отъ мужѣвъ, котры голосать, що вступаютъ за права и свободу своего народа, що протестуютъ противъ кривды и гнету, що радѣбъ добути добра и волѣ народамъ! Якъ жежъ се все даеся погодити разомъ и чи не слѣдѣе засомнитися задѣя такой путаницѣ вже не только понятій народныхъ политичныхъ, але и самыхъ понятій чести и приличности?! И пѣсля сего всего складаеся всѣ тѣ мнимыи великіи идеѣ, стремленія и бажанія якъ уже вже непридатне оружіе „на жертвеннику спѣльной отчины“ и вызваеся до згоды братнѣи не мѣвъ бы въ отпокутованье за тѣ пропашіи идеалы! Кто жь тутъ йме вѣру тымъ завѣрюваніямъ, кто возьме се за правду а не за смѣхъ?

Справдѣ сумно, не высказано сумно робится на сердце, коли все те погадаемо. И жалъ и встыдъ и невымовный боль розрываетъ груди, коли споглянути на цѣлый той образъ, гдѣ не допытатися и не догадаться нѣ яснои идеи, нѣ видной цѣли народной. Спогляньмо еще разъ бачно на цѣлый той образъ и спытаймо: куда жь се все веде, чого тутъ бажаетъ, до чого стремится? Чи се не якийсь тяжкій омѣлъ, що завертае головы и веде на безпутя и пропасти, щобъ засадити насъ въ безвыходномъ багницѣ? Отъ только гляньмо, якъ тутъ по той дорожѣ то дальше, тымъ больше все теряеся, затрачуеся: откидаеся языкъ, а съ нимъ и найважѣйша основа нашей народности и наша сила культурного розвою всенародного и нашей права здобути въ Австрійи на существованье яко народъ; за тымъ забуваеся на народъ, на его долю, на его право до красивого житя, а нашъ ясный виднокругъ народного житя заступаеся якимъ-то хмара неупятныхъ и непонятныхъ стремленъ, забавѣвъ и безцѣльной крикливости и демонстраційности, мрачный панславизмъ безъ слѣду правдивого, свободного житя всеславянского с. е. всѣхъ славянскихъ народѣвъ, туга за абсолютизмомъ и за якимъ-то политично невозможнымъ „великодержавіемъ“, гдѣ вже нѣбѣ не допытатися нѣ воли нѣ долѣ власного народа... Що жь се? Чи не тяжкій

омѣлъ? Чи жь пристойтъ задѣя такого омѣлу накланкати на нашу Русь столько тяжкихъ невзгодинъ, столько мукъ и терпѣнія? Чи жь такимъ чиномъ не приковуеся нашего народа, якъ того многострадального Прометея, за руки и ноги до холодной скалы Кавказу, щобъ на него налѣтали всякыи орлы и шарпали его безборонне тѣло, — и чи навѣтъ тѣ мнимыи великіи идеѣ не суть тыми злыми орлами, що клють сердце нашего народа, добувають его ребра и пьютъ его живучу кровь?

Чи такую мае, — чи може и повинна бути наша идея народна, що то мае розбудити и житѣе и гараздъ и поступъ нашего руского народа? Чи она мае бути такою поганою, такою отразливою, щобъ кождый побачивши ен, съ отразомъ а навѣтъ съ погордою отвертавъ отъ нехъ свое лице и за тою отразомъ навѣтъ не маѣтъ сердца выслухати нашихъ такъ справедливыхъ жалѣвъ надъ нашими до неба вопіющими кривдами?

Нѣ и во вѣки нѣ!

Не есть и не можетъ быть такою наша идея народна, наша справа руска. Наша идея народна чиста и честна, свята а не скверна, — наша справа руска справедлива, праведна и правдива. Вжежъ стане намъ столько силы, щобъ по такъ довгихъ лѣтахъ нашей народной борьбыбы выявити нашу народную идею передъ свѣтомъ такою, щобъ всякій честный человекъ чоломъ ударивъ передъ нею; вжежъ стане намъ на столько силы, щобъ выявити нашу руску справу такою ясною и поважною, що всякій съ поважаніемъ ухилить голову передъ нею и скаже: се справдѣ борсея рускій народъ за свое житѣе, за свою волю, за свои права — честь такому народови! Стане намъ силы, якъ мовлявъ за добрыхъ часѣвъ Я. Головацкій, „плысти“ хочъ може „по тихоньки та певненькимъ ходомъ, безъ шуму, безъ горя, съ лицомъ чистымъ, незмученымъ“ до моря всеюдского, культурного житя народного. Стане намъ силы зъ нашей груди выдохнуть столько патриотичного огня, щобъ мимо всѣхъ невзгодъ остатися ширими Русинами и служить нашему народови всѣма нашими силами.

Тяжко, дуже тяжело и съ невымовными болезнѣмъ пришлось намъ розглядати нашъ власный раны, нашу власну тяжку недугу. Съ тяжкимъ жалемъ пришлось намъ замѣсть слѣвъ потѣхи высказати тяжкій и може не въ одиѣтъ терпкій слова правды. Глубокость нашего болю и жало може кождый спѣзнати, кто чуетъ ширую любовь для своего рѣдного народа, для рѣдного добра. Але коли якъ коли, то теперѣ маємо право покликатися на всѣхъ обовязуючу засадъ: *salus reipublicae suprema lex esto!* Не йде намъ о личности, а о добро народне. Пора всѣмъ пѣзнати важность теперѣшной хвилѣ, пора пѣзнати блуды, поки часѣ, выгони раны, поки можна, и станути на нову дорогу и вразъ съ нашимъ безсмертнымъ геніемъ откликнутися по всѣй нашей рѣдной краинѣ:

Полюбите ширимъ сердцемъ
Велю руину;
Розкуйтеся, братайтесь;
У чужому краю
Не шукайте, не пытайте
Того, що немае
И на небѣ, а не только
На чужому полѣ...
Въ свой хатѣ — своя правда
И сила и воля!

(Дальше буде.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Звѣздъ цѣсаря Франца-Иосифа съ цѣсаремъ Вильгельмомъ), котрый, якъ мы вже доносили, наступивъ въ среду въ полудне, подавъ дневникъ повѣдо до высказанія своихъ поглядѣвъ на значеніе того звѣзду и на отношенія обѣхъ державъ, репрезентованныхъ звѣхавшимися монархами. Якъ давнѣйшими роками, такъ и сего року звѣздъ цѣсарѣвъ австрійского и нѣмецкого уважаеся потѣшающею ознакою сердечной пріязни и згоды мѣжъ Нѣмечиною и Австрією. Звѣхались два монархи въ Ишль не длительно, щобъ умовитися для якой нибудь змѣны границъ на картѣ Европы, хочъ Нѣмечина и Австрія маючи за собою Италію булыбы безпечны и на случай чогось подобного, — але нѣ, оба монархи мають на цѣли удержанье европейского мира, котрый занепокоеный теперѣ зъ нѣшней стороны. Австрія и Нѣмечина, хочъ якъ далеко они стоятъ отъ справы египетской, предѣлъ не могутъ зовѣмъ безучастно приглядатися поступованю Англіи въ Египтѣ; хочъ анъ въ Берлинѣ анъ въ Вѣднѣ нѣкто не думае повоздержувати англійскыи войска въ занятію Египту, то предѣлъ ту и тамъ не закрыва-

ють собі очей на наслідства, які можуть розвинути з починання египетської війни. Уже тепер проявилася колька розбій думка, що по скінченню війни в Єгипті, Європа поступить собі проти Росії по сан-стефанському договору. „Коли Англія військом здобуде Єгипті, тоді дипломатія мусить їх з'оттам викинути“ — сказав недавно один дипломат. Як же в горі сказано, Австрія і Німеччина мають задачу удержати європейський мир. Отже, ніхтє се головне залежить, бо вони в союзі мають до того силу. Всі інші європейські держави суть в теперішній хвилі ізольовані, лише Австрія і Німеччина стоять разом. Розлучені моголибати сили сильніших противників, але сподується можуть ставити чомо великим евентуальним коаліціям, а щасливий випадок довершив, що на випадок нещастя вони можуть числитися на союзі трьох держав, с. в. Італія. Австрія при міншій обстоєтливості в Європі, булаб дуже загроженою державою, колиб стояла сама, не в союзі з Німеччиною. Колиб не той союз, то Австрія не малаб такого поважного голосу і впливу в питанні орієнтальном, як має сьогодні; колиб не той союз, то Австрія чомо хвилі мусілаб бути приготована на колизію чи то з Англією, чи з Росією задля своїх постоєтностей і свого впливу на балканськом півострові. Союзом з Німеччиною Австрія сьогодні сильна і безпечна, а з'єднав цсарів австрійського і німецького в Ішль стверджує тривалість і щирість того союзу.

(Австрійський міністер фінансів), д-р Дунаевський оголосив результат фінансовий з першого півроку 1882. Чистий дохід з посередніх і безпосередніх податків з перших шести місяців с. р. виносить 127,419,392 зр., о 5,843,908 зр. більше, як минулого року в тій самій часі.

(В угорськом міністерстві) наступила сими днями мала криза. Міністер комунікацій Ордош подався до димісії з причини неперозуміння з міністром фінансів Сапарієм, котрий при укладі бюджету противився високим, по его думці, жаданям міністра комунікацій. Через димісію Ордошого тратить кабінет угорський одну з найлучших сил.

(Нова організація цивільної адміністрації в Боснії.) Дня 4 серпня оголошено в Боснії і Герцеговині два урядові розпорядження, потверджені цсарем, дотичай реорганізації цивільної адміністрації в окупованих краях. Перше розпорядження обнімає 12 §-ів говорить о крузі діляна цивільного ад'юта краєвого шефа. На чолі цілої військової і цивільної адміністрації Боснії і Герцеговини стоїть шеф краєвий, підлягаючий спільному міністерству. Шеф краєвий мусить бути заравом командуючим генералом; ему до помочи мають бути приділені: один генерал для діл військових і один цивільний ад'юта для діл цивільної адміністрації; оба они підлягають лично генералови-шефови краєвому. Ад'юта цивільний (котрим єсть недавно іменований Серб угорський, бар. Николич) веде безпосередню цілу цивільну адміністрацію; шеф краєвий видає воі розпорядження в справах цивільної адміністрації лише через цивільного ад'юта, але розпорядження спільного міністерства идуть до шефа краєвого, а той доверяє передає их до переведення цивільному ад'юта. Всякі іменовані урядники в цивільній адміністрації виконують шеф краєвий на проложені цивільного ад'юта; той послідній предлає також шефови краєвому всякі внесення на означення урядників цивільних, а шеф предлає внесення цивільного ад'юта міністерству. Цив. ад'юта має право в потребі, сам подавати справозданя до міністерства, але мусить их вперед дати до перегляданя шефови краєвому, котрий може дати і свої уваги. В случаю несприятливості краєвого шефа заступає его не цивільний ад'юта, але приділений генерал. Цивільний ад'юта має дальше, після інструкцій уділеных міністерством шефови кр., постановляти способ діловодства в краєвом правительстві і в всіх цивільних урядах в краю і має регулювати відношення поодиноких службових галузей і зверхностей в краю. Цив. ад'юта повинні також як заступник краєвого шефа найвищу владу поліційну і управляє всею службою безпеченства; ему отже підлягає весь корпус жандармерії і други органи безпеченства. Погляди цивільного ад'юта має шеф краєвий брати під розвагу, і прийняти також при розпорядженні військових, о скільки се потрібно для удержання спокою і безпеченства публично або задля ширшого політичного погляду. Друге розпорядження, постановляюче обогат діляна краєвого правительства для Боснії і Герцеговини і способ діловодства, обнімає 5 §-ів. Правительство краєве складає з трьох рівноправних відділів: 1) для внутрішньої адміністрації; 2) для справ фінансових і 3) для судівництва. На чолі кожного з тих трьох відділів стоїть один директор. Всі три директори суть зависимі від цивільного ад'юта; они мають перепроводжувати кождий в своїх ресорте воі розпорядження і накази цивільного ад'юта. Всі без винятку справозданя краєвих властей цивільних идуть до краєвого правительства, а цивільний ад'юта розділяє их після содержания директорам трьох рожних відділів. Коли покаже потреба яком постанови, дотичаюч воіх трьох відділів краєвої адміністрації, то тоді може цивільний ад'юта окликати воіх трьох директорів на спільну нараду; он сам веде передсідателство. Протоколи такої наради ад'ю-

тає предлає кр. шефови, а шеф в отписі міністерству. Цив. ад'юта не єсть однак звичаний ухвалами ради директорів. Кождий директор веде справу свого відділу, єсть безпосереднім настоятелем воіх урядників відділу, он уділяє им розпорядження і наглядає над их виконаннем, он наконец має владу дисциплінарну над цілим персоналом свого відділу і має право предлаати цивільному ад'юта внесення в справі іменовані, перенесені, віддалені від служби і нагороди підвладних собі урядників.

Мы подали майже в повности постанови обоіх розпоряджень з 4 серпня, бо они дають ясны образ, як виглядає тепер нова адміністрація окупованих країв і в чім полягає реформа, впроваджена в адміністрації з ініціативи нового спільного міністра скарбу, п. Каляя. В загальї треба сказати, що колиб се була вже вся реформа нового міністра, то не багато она зреформувала. Передовсім не знати, як приймуть тую реформу Угрі, котрі, як звійсно, на послідній сесії спільних делегатів головну вагу в реформі адміністрації в окупованих краях клали на те, щоби військо правительством було перемінене в чисто цивільне. Тимчасом після нової організації, як бачимо, головою і фактичним управителем боснійско-герцеговинської адміністрації єсть шеф краєвий, котрий конечно мусить бути командуючим генералом в Сераєві. Додано вправді ему цивільного ад'юта, але той єсть підвладним ему урядником, а навіть не он має заступати шефа краєвого в его несприятливості, але приділений генерал, — з чого наглядно видно милитарний характер правительств. В основі рби утворення уряду цивільного ад'юта в правительстві краєвом, нічого не змінено в дотерішній організації адміністративній, бо и до сего часу шеф краєвий, генерал мусить в судівництві, фінансовості а навіть по часті и в адміністрації послугувати цивільними урядниками; зміна єсть лише о стілько, що адміністрація в особі цивільного ад'юта стала більше централізована. Шо мбродийн сфери не уважали умістним зміняти військо верховне правительств в Боснії на цивільне, се дається оправдати фактом доперва що придушеного повстання. Але не в тій головна річ, як буде верховне правительств в окупованих краях, чи військо, чи бюрократично цивільне, бо буває так, що часом одно рівне другому. Але головна річ в такім переведенні реформи, щоби урядники стикаючись безпосередно з народом, мали якесь довіря до народа, щоби був перепроважений справедливий розклад податків і воєних тигарів, щоби була рівноправність воіх віроповідань і т. под. Се, повинна бути дальша і безконечна важлива робота міністра Каляя, як показана нами реформа верховної адміністрації. З описом подорожі Каляя в Боснію видно, що народ витяючий его торжественно, домагаєсь іменом таких реформ. Підчас їзди Каляя до Сераєва обступили нагле его воіх їзди бандері і почали кликати до міністра: „Мы жадаємо справедливості, бо внакше загинемо!“ Каляя списав собі зараз імена воіх їзди, наказав вислати их жаданя і обходитися з ними дуже по людяному. При прийнятті Каляя в Сераєві православний митрополит держав до него промову політичного характеру; промова митрополита була дуже виразна, ставила просто програму, чого православні жителі домагаються від правительств. Міністер отновив, що он знає в Боснії лише одну народність — боснійську, але буде старатись задовольти також інтереси релігійні і шкільні кожного віросповіданя. Православні були з тої отповіді міністра задоволені. Каляя конферував довгий час з шефом краєвим і цивільним ад'юта.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Нове міністерство, котрого склада подали мы послідного разу, почало вже своє урядованье, але прийняте его в краю і за границю зовсім не було для него прихильне і заохочуюче. Лиша нового міністерства не має ані одного имени, котре малобы політичне значення і вагу в дипломатії. Президент кабінету Дикерк єсть з заводу публіцистом. Дикерк родився 1812 р., карієру свою починає (1836 р.) як коректор одної газети; розпачив був сам редактором і писав статі економічні. В 1848 р. зостає мером Парижа а оттак міністром фінансів. В 1871 р. вибраний послом до парламенту пристав до республіканської лівни і був єи віцепрезидентом. От 1875 р. єсть членом сенату.

Сербія. Король сербський є замінним по силіхом реорганізує армію на зорець армії австрійської. До недавна сербські офіцери їздили на отуді до Німеччини, а тепер правительство высылає их до Австрії. В Вєдні студіюють сербські офіцери в воєних закладах, в арсеналах і вартатах воєних. Король Милан прибуде в неділю до Ішля і лично подіає цсареві Франц-Іосифови за позволене, щоби сербські офіцери отбывали студії в Австрії. Також доставка нового оружя сербській армії тепер приписана і неважко вся армія сербська буде одностайно озброєна.

Єгипті. Начальний командант англійської армії в Єгипті ген. Вольселей прибув в четвер до Александрії є новим воєком. До того часу було під Александрією і Рамлєм 52,000 воєків, а Вольселей привіз єт обого 4,000, — значить, тепер англійська армія числит

в Єгипті над 9000 воєка. Нема сумніву, що сего воєка єще за мало и що Англія прише новий транспорт. Після одних відомостей ген. Вольселей буде ждати на дальшу присылку воєка, а після других відомостей зараз має розпочати воєну операцію против Араби-чани. Перша задача генерала єсть — бомбардуванье мбта Абукира, єли она не піддається Англіїцям. Бомбардуванье того мбта єсть конечно потрібним для операції англійської армії, бо Абукир єдинок дорога, куда Англіїці можуть дійти до Каира і зайати становище позаду позицій Араби-чани під Кафр-ель-Дебарь.

Туреччина. Султан видає краде, в котрім оголошує на жаданє Англії Араби-пашу бунтовником. Договір Порты з Англією в справі турецької воєної інтервенції побіч англійської, єще не доведений до кінця.

НОВИНКИ.

— Библиотеку „Народного Дому“ упорядковано вже наконец по трьх лїтах заходу. Книги мбтася в трьх комнатах, а єсть их 8,382 дїл в 15,412 томах. Також инвентарь і каталоги вже готові, та нема лиш средств, щоби открити библиотеку для публичного ужитку. Здаєсь, що так загально пожадане откритє библиотеки слїдує доперва по укнченню построя церкви при „Домі Народном“. Як звійсно, библиотека тая складаєсь з доброохотных датків рускої публіки, мбж котроу щедрым жертвоутелем був бл. п. К. Рачинський.

— О. Івана Наумовича засуспендувала митрополіа консисторія а sacris.

— Російські жида-емігранти, остаючі в Бродях, будуть з кінцем вересня с. р. воі виправлені назад до Росії, що ухвалено сими днями в Вєдні на нараді чотирьох комітетів для еміграції жидів, іменно вєдєньского, берлінського, лондонського і французького. Ухвалено також не приймати вже жадного нового емігранта під опіку комітетів, а за границю выслати лише тих, котрі безумовно не можуть повертати до Росії. До емігрантів в Бродях була видана прокламація, щоби до кінця серпня опустили мбто.

— Мисіи духовні рїшили устроювати священств деканату скольського. Найближша мисія отбудєсь в мбстотку Козьов.

— Министерство просвіт розбєсало до дирекцій гимназій і шкіль реальних обіжники, в котрім пригадує на розпорядженє, щоби не приймаи до першох класів ученика, котрий не укнчив єще девяти лїт житя.

— Заявленє Вл. п. ад'юнта Іосифа Карачевского, уміщенє цнїше показує в сполученю є попередь уміщеним заявленєм о. Григоровича, яким способом прийшла на світ злочастна отзова „Русинів вєрних своєї церкви і народом“, о котрій стілько нашуміли польські газети. Чи тепер „Gazeta Narodowa“ скаже, що и на п. ад'юнта Карачевского була „ogromna pressa“ з рускої консисторії, щоби запротестувати против сфальшованю его підпису на отзові, котрий не бачив на очі!

— Іменованя. Мих. Коосевич іменованій судією повтовим в Делятині, а Даміян Савчак ад'юнктом суду пов. в Гусятині.

— Стипендію о. Мх. Попеля в сумі 80 зр. рбчно одержав Кар. Попель, ученик другої класи народної школи в Галичі. Стипендію єю надав самь фундатор о. Мх. Попель з Чернелиць.

— В Чернівцях розпочався дня 8 л. с. м. процес против властителей добр Саломони і Ілії Лютингерам, котрим акт обжалованя закидає, що набравши довгів на 1,553,000 зр., оголосили оттак конкурсу і наразили через тоє своих вєрителів на страту, выносячу майже половину их майна. Предсідателем в тій процес є посол Зота, совєтник суду краєвого, а защитником обжалованих посол д-р Томашук. Процес єй будить велику сензацію, бо обжалованих уважано все за мільйонів.

— В Богороданах-мбст жида побили одного християнського хлопчину так тяжко, що ледво уратували его від смерті. Се була кара хлопчи за те, що убив жидівку курку. Судь вытоиз жидамь слїдство. Жида складають вину на одного дурноватого жидка.

— З Лубовце під Галичем пишуть нам: Люта смерть порыває у нас часом 2—3 днє денно на „блонию“; от трьх недїл вже звыш 30 дїтей умерло. Против хоробы нема средств, а лїкар з Станиславова приїхав лиш один раз на три тиждї!

— В Острівцях, повїта теребовельского, викрестилас на наш обряд дня 6 с. м. жидівка-дівчина, Фріма Ваймань, дочка арендаря з Гумніска.

— Холерина смертельна проявилася в Кієві і Кишеневі і в окрестностях тих мбст.

— Д-р Юліан Охорович, бувшій доцент львівського університету, котрого партія Станяків виперла з доцентури і поставила була на єго мбсти славетного философа дра Скроховского (що то самь уступив, бо не мав ані одного слухача), перебуває тепер в Парижі, где чужинці зовсім инакше оцінили его талант и єго відомости. Після єго методи роблять тепер в шпиталі парискомь пробы гістичної вражливості; пробы тіи выказали мбж хорими 41% вражливих жєнщин, а 28% вражливих мужєв. Дра Охоровича мають покликати на професорську катедру в Дорпат, а тимчасом надь нашим університетомь буде залягати і дальше „кромїшна тьма“, бо хоть в нїмь говорять з

катедры люде воіляких засад, вышого „побру“, та на жаль дуже мале число людей, котріб славилас строгою наукою и одушевляли своих слухачів.

— В Кракові отбулася сими днями розправа карна против шевцєв Март. Кутневскому, родом з Литвы, о забурєнє публичного спокою через розповсюдженє соціалістичных брошур меж воєком в краковськом форті ч. 12. Кутневского засуджено на 5 мбсїцїв вєзницї і 10 днїв строгого арешту.

— В Сераевській гимназії, котра єсть вє третій рік, ходило сего року шкільного 94 учеників боснійских і герцеговинских. При кінці року одержало 29 учеників стєпень отзначуючї, а 51 учеників першу класу.

— (Дрбний вїст). Маршалок Зыбликевич повернув до Львова. — Король сербський приїде в неділю до Ішля. — На католицьмь перейшов з жидівської вєри д-р Грабь, концїєнт адвокатський в Риді. — На кару смерті оказано в Хебь пончощника Ант. Керна, котрий власну дошку утопив в рїдї. — В Москві зничив пожар дня 3 л. с. м. много домів; страты величєзні. — З Америки повернуло сими днями 42 жидівских родин. — В Майдані, в пов. городєцьком, забив сєлянїн Луц Параняк з задрости свою жєнку Ярину. — Везувій після гадки знатоків буде незадовго выбухати. — Кождий вєстрїз в пушки при здобуваню Александрії стоїть 200 фунтів штерлінгов. — Знаменитий польскій литерат д-р Спасович з Петербурга, перебув два днї во Львові, зьткі отїхав в дальшу подорож до Краков, Далмації, Боснії, Герцеговини і Чорногоры.

— З під Снятина. В 57 ч. „Дїла“ подав п. Павло Черевич Ільницький, адвокат краєвий з Снятина, спростованє на мою допис уміщену в 49 ч. „Дїла“. Понеже ціле те спростованє мбстєть в собі повно неправди, тож я мущу на него отповісти. П. Ільницький боронить насамперед нещобника ко. Нивиньского, а оттак аж себе. Онь возвалячє пок. ко. Нивиньского яко такого, що „своею працею опєртою на моральних підставах справдлив гармонію меж обома народностями, Русинами і Поляками, в Снятині, що за єго житя нїколи не була заколочена тая гармонія і що Снятин в тій вєгладї може послужити як примір (!). Справді, як примір може послужити Снятин, — але яко який примір, се побачити кождий зь дописей з Снятина, уміщених в першом і другом рбчнику „Дїла“. А яку роль грав ко. Нивиньский в Снятині, се було також описане в „Дїлі“; кільки нещобник, — най єму Господь Богь протистить — напереслїдуває Русинів-учителів, як их выганяє з Снятина, як уживавь воіх „моральных“ средств, щоби учитель, Русин Т. не зостає на оталой посаді; дальше, як ко. Нивиньский при конскрипції насильно записував Русинів яко Поляків, против чого мбчане удавались телеграфично до Г. Е. міністра гр. Тафе и т. д., — а се все не давнї часи и о тій кождий Русин не лиш в Снятині, але и в цілїм краю знає, а не хоче того знати лиш п. адв. Ільницький! Впрочім чому п. Ільницький не выступив за жита ко. Нивиньского в єго обороні або бодай яко адвокат не порадиє єму выточити „Дїлу“ процес правосуд, коли в „Дїлі“ дописувателі начинили стілько кривд пок. ко. Нивиньскому. — Дальше п. Ільницький замбчає, що дописувателі з Снятина не мав права вглядати в книги ухвал товариства касинового, а то для того, що подав згадку о выключеню з товариства касинового инспектора окружного п. Говорку. Признаєсь отверто, що до товариства касинового не належу, бо сидячи на селі не мбгбим з него користати, але я подав нагій факт, о котрім я довїдаєсь в мбст; впрочім не хочу дальше порушати справу, бо она сама незабавомь вывїтєсь. П. Ільницький не запбнає великих заслуг бл. п. о. Кобриньского, бывшего сотрудника и катихита в Снятині, але хоч жє в Снятині, далеко менше знає о тых заслугах покбйного, як я, жичи на селі. Пок. Кобриньский за три лїта в Снятині основав руску читальню, котра дуже хорошо розвиваєсь, до самої смерті давав сам до читальні книжки и газети. Дальше завів пок. о. Кобриньский спїв, яким и столице мбто моглобы поведичатись; онь выучив мбчан так основно нотного спїву, що минувшого року, коли Преосв. єп. Ільвєстер посвящав церковь в Обероты, то спїваки снатицький звернули там на себе загальну увагу. Неутомнимь заходам пок. о. Кобриньского належить завдячати те, що Найясн. монарх дарував мурь спаленої касарні на церковь, котрой вже от 80 лїт в Снятині не було. Словомь був то мужь, котримь мы гордимєсь и котрого память не загине мбж нами! А яку свою заслугу для руского дїла покаже п. Ільницький, — чи хоч належить до тої рускої читальні, що основав пок. о. Кобриньский?

В другій половині спростованя п. Ільницький переходить до своєї личности і заявляє, що онь для того жадного руского подана до суду не виїє, бо в суді крім ад'юнта п. Гладиловича нїкто по руски не умбє, а навіть п. Гладилович протоколу по руски не писав. Се мусим єсть цілїю рїшучестю заперечити, бо знаємо на певно, що в суді снатицькомь крім п. Гладиловича воє по руски читати и писати и єли яке руске поданє приїде в суд, то по руски и рускими буквами выдєсь вырок. Впрочім тепершній начальник суду п. Колясонський, мужь правий и справедливий, не позволивбы уполлїжувати рівноправний язык краєвий. Чому п. Ільницький не подав ані одного факту?

Але допустімъ, що справді єсть такъ, якъ удержує п. Ильницькій, що справді урядники судові кромѣ одного адъюнкта не умѣють нѣ читати нѣ писати по руски. Тожъ для того, що кому тамъ не хочеться своїхъ обов'язківъ виконувати по руски, п. Ильницькій не вносить подань въ своїмъ рідному язичі, а елибъ ему коли прийшла охота написати по руски, то напередъ поійшовши звѣдуватися, чи референтъ умѣє по руски? Бодаби такъ кождий аргументувавъ, то по щожъ урядники-Полякови училися по руски? Але що найважѣйше а заразомъ найсумнѣйше, се то, якъ п. Ильницькій оправдуєсь, дякуючи не пише по руски; „бо — каже — черезъ то ино стороны интересовані утерѣбляю, бо справа залагалабы не мѣсяцями, але роками!“ На те ми скажемо п. адвокату краєвому: А щожъ то, Ви пане меценасе, не знаєте, що законъ подають сторонамъ опосередкомъ, щоби якусь справу прикінчили, най она буде въ якійсь небудь язичі писана? Впрочімъ сей аргументъ выхолонений зъ воздуха, а не зъ Вашого досвѣду, самъ жъ предбъ признаєтесь, що не подали Вы жадного руского письма до суду; було спробувати и подати одно поданье, а побачилибъ Вы, чи довго прийшлобы Вамъ ждати на рѣшене! Мы жъ знаємъ зъ досвѣду, що рускій поданья въ судъ не залагають. Въ загалѣ жъ цѣла тая аргументація п. Ильницького виглядає дуже дивовидно и справді не хотѣлосьбы вѣрити, що щось подобного мѣгъ написати адвокатъ краєвий, — колибъ не повний підписъ! Наврочімъ мусимъ звернутись до п. Ильницького съ наконецними власными его словами, а именно, щоби не каламутить члсто-русскихъ рѣкъ такими дивовидными аргументами, котрі підъ покрывкою адвокатского авторитету можуть лишь шкоду принести руской справѣ!

Дописуватель.

ГОСПОДАРСТВО И ТОРГОВЛЯ.

— Станъ урожаѣвъ въ всѣхъ Галичинѣ. Ранній надѣ хлѣборобѣвъ на богатій живна розвѣдла послѣдними часами неустанна слота, котра нанесла повсюды великій шкоды. Богато збѣжа еще на пни вылагло, оттакъ зогнило на покосахъ и въ полуконкахъ, бо задля дощу годѣ було звести въ своїмъ часѣ до дому. Велика злива а по части буря и градъ панували особливо въ околицяхъ Перемышля, Нароля, Золочева, Бирчѣ, Дубецка, Колодруба, Туря, Старого мѣста, Равы, Жовкви, Журавна, Буянова, Дубовець, Косторинѣ, Каменикѣ, струмбловѣ, Львова и др. Рѣки Днѣстеръ, Бугъ, Сянъ и др. вылали зъ берегѣвъ и залили поля. Мито такого дощу замножились еще гдѣкуды мыши, якъ пр. въ повѣсть жидачѣвскѣмъ, журавеньскѣмъ и руденскѣмъ.

Пшениця въ загалѣ добра, хоть въ многихъ мѣсяцяхъ вылагла; банатка вже майже всюды зжата, а пшениця бѣла въ половинѣ збрана, решты задля слоты не зведено. Въ Самбѣрѣмъ и Перемышлѣмъ доперва жнуть пшеницу. Около Комарна, где числять 10—12 копѣ зъ морга, живо вже укінчене. Въ околиці Городенки числять 12—13 копѣ зъ морга, а коло Коничинець заледво 7 копѣ зъ морга. Коло Журавна лѣпшій намолотъ пшеницѣ нѣжъ жита. Снитъ появилась въ околиці Туря, Бирчѣ и Равы. Подъ Войниловѣмъ кинулась ржа. Познѣйшій пшеницѣ загално горшій нѣжъ ранѣйшій. Пшениця яра дає середне жинво. — Жито по большій части вже выжате. Намолотъ въ загалѣ мѣрний. Въ Перемышлѣмъ, Золочѣвскѣмъ и Тѣшановскѣмъ малый намолотъ, але солемы достаткомъ. Коло Комарна живо скѣчене. Въ околиці Судовою вишній числять 5 копѣ, въ околиці Комарна 7—8 копѣ, коло Городенки 7 копѣ, коло Коничинець 4 копѣ, въ Самбѣрѣмъ 6—7 копѣ, а коло Журавна 10—12 копѣ зъ морга. Копа выдає въ пересѣчи 70—75 клгр. — Ячмѣнь въ большій части еще неовязанный. Жинво мѣрне; солома мала. Коло Бирчѣ ячмѣнь доперва пристигає. Въ околиці Городенки єсть 8—9 копѣ зъ морга. — Овесъ всюды хорошій. Въ Золочѣвскѣмъ дуже буйный; мѣрний лише коло Тѣшанова, Коломый и Камѣнки стр. — Горохъ дуже добрый. — Бѣбъ и бѣбикъ такожъ намолотный. — Гречка равна спалена, позна добра. — Выка всюды добра. — Кукурудза въ Коломыйѣ, поправилася подчасъ снѣки въ липню; лише въ Золочѣвскѣмъ зничила єбъ бура. Жинво буде мѣрне. — Мѣшанка добра. — Ленъ и конопль мѣрний. — Бараболя въ загалѣ хороша, лише гдѣкуды зачинає посуватися, особливо коло Делятина, Туря, Журавна, Ходорова и Бѣбрки. Бараболя американска не дає великои надѣбъ, другі роде держать лѣпше. — Бураки по дощахъ поправились. — Хмѣлю сего року буде дуже мало. — Сѣно лежить еще на покосахъ. — Робѣтникъ дорогій и тяжко его достати.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Сцены и рассказы изъ малорусского народного быта Петра Раевского, вышедші въ четвертомъ доповненіи выдано. Книжка мѣстить 14 оповѣданъ. Набути еи можна въ книжнѣмъ магазинѣ Болеслава Корейво. — „Московский Телеграфъ“, щоденна политична и литературна газета, завѣшена передъ чотырма мѣсяцями, почне зновъ выходити 1 руск. сернія с. р. Ся газета вельми симпатично относится до малорусского питаня и въ нѣй наибѣльше можна отрѣтити вѣстей зъ Руси-Украины.

— Знаменитый французскій повѣстеписатель Емилъ Золя пише новый романъ, подѣ заголов.: „Au bonheur des dames“. Романъ той буде печататись въ газетѣ „Gil Blas“.

— Духовно-музыкальные сочинения Дм. Бортнянского выходятъ подѣ редакціей П. И. Чайковского въ Киевѣ накладомъ книжного магазину Болеслава Корейво. Предлата принимаєся окремо на партитуру за 10 выпускѣвъ 10 рублѣвъ, а окремо на голоса за 10 выпускѣвъ 10 рублѣвъ. Выданье дуже хороше, на велиновѣмъ папері.

(Надѣлане.)

Свѣтла Редакціє!

Прошу усильно замѣстити въ Вашѣй Почт. часописѣ слѣдующе мое заявленье: „Прочитавши въ ч. 53 „Gazety Narodowej“ отзову „До Русинѣвъ галицкихъ вѣрныхъ“ свойѣй церкви и народѣмъ“ не бувъ на столько цѣкавый, щобъ имена тыхъ „вѣрныхъ“ познати тои отзовѣ умѣщѣній прочитати. Довѣдавшись недавно и переконавшись такожь, що и мое имя подѣ тою отзовѣю умѣщѣне, — заявляю прилюдно, що отзовѣ той авѣ я самъ не подписувавъ, анѣ до подписаня мене я нѣкого не уповажнявъ. Юсифъ Карачевскій, ч. к. адъюнкта судовѣй въ Делятинѣ.

Курсъ львовскій зъ дня 3. л. сернія 1882.

	платять		жадають	
	р. кр.	р. кр.	австр. валютою	безъ текущого куп.
1. Акція за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	320	—	323	—
„ Львов.-Черн.-Льв. по 200 р.	172	—	175	—
Банку гин. галиц. по 200 р.	304	50	309	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99	75	100	75
„ „ „ по 4% ав.	91	70	93	30
„ „ „ по 5% ав. период.	99	75	100	75
Банку гин. галиц. 6% ав.	101	80	102	80
Листы дов. гал. рует. банку п. 6%	101	50	103	—
3. Листы довжний за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал.	—	—	—	—
и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—	—	—	—
4. Облиги за 100 р.				
Индустриаліи галиц. 5% м. к.	99	25	100	25
Облиги коммунальн. Гал. банку	100	—	101	50
рустик. 6%	101	—	102	50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	19	25	21	—
5. Лосы мѣста Кракова	23	50	25	50
Станиславова	—	—	—	—
6. Монеты.				
Дукать голландскій	5	55	5	66
„ цѣсарскій	5	57	5	67
Наполеондоръ	9	51	9	61
Півимперіаль	9	82	9	92
Рубль русскій орѣбный	1	52	1	62
„ паперовый	1	19	1	21
100 марокъ нѣмецкихъ	58	50	59	40
Серебро	—	—	—	—

ч. 88.

Обвѣщеніе.

Масмѣ честь подати до вѣдомості Веч. Родичѣвъ и Опѣкунѣвъ, що съ днемъ 1 лат. вересня 1882 отворене зѣстане во Львовѣ въ забудованыхъ достохъ. Института им. „Народный Домъ“ при улиці Стрыйскій подѣ ч. д. 14 и 16 нарочно къ тѣй цѣли перестроєныхъ — *Двѣмъ Воспиталищѣмъ* подѣ зарядомъ и руководствомъ Преп. Инокѣвъ Василіанѣвъ.

Дѣвчата приняті и замѣщені въ заведенію — а именно: молодші будуть приготавливаться дома въ всѣхъ предметахъ школьных, якъ законъ для первыхъ чотырохъ класѣ школъ народныхъ приписує; — старші же, укѣнчивші вже 4 у класѣ, будутъ могли задля высшего образования учащати до публичныхъ школъ Львовскихъ.

Кромѣ того будутъ могли воспитанницѣ на желанье Веч. Родичѣвъ и Опѣкунѣвъ — однакожь за особеннымъ вынагородженіемъ — обучатись въ заведенію тѣмъ такожь въ наукахъ: музыки на фортепьянѣ, краєцтва и чужихъ языковъ.

Цѣна за прокормленіе и обиталище поставляється 20 зр. а. в. мѣсячно, — за особенный же повышій науки буде по возможности якъ найнижша. Що касаєся постелѣ и иныхъ потребъ воспитанницѣ порозумѣются Веч. Родичѣвъ и Опѣкунѣвъ съ Настоятельскою Заведенія, улиці Стрыйска ч. д. 14.

Во Львовѣ дня 23 лянця (4 сернія) 1882. Отъ комитету Двѣмъ Воспиталищѣмъ во Львовѣ.

Заявленье.

Ще лише 50 примѣрникѣвъ на складѣ звѣстной брошюры о. С. Качалы: „Polityka Polaków względem Rusi“ по цѣнѣ 1 зр. 50 кр.

ЛИТУРГІЯ

(въ партитурѣ 15 листѣвъ) на 4 голоса мѣшаного хору укладѣвъ переважно Д. Бортнянского, М. Вербицкого и А. Нанкого появилась автографована на свѣтъ и єсть до набути по цѣнѣ 2 зр. 50 кр. съ пересылкою. — Звѣстъ литургіи слѣдующій: Аняфонъ и Ектенія, 8 Слава-Единородный, 7 Святый Боже, 2 Елци, 1 Кресту Твоему, 9 Иже Херувимы, 3 Отца и Сына, 2 Вѣру, 5 Милость мира, 6 Святъ, 7 Тебе поемъ, 5 Достойно єсть, 1 О тебѣ радуєся, 2 Ангелъ вопіаше, 4 Отче нашъ, 9 Причастієвъ, 3 Да исполнятся, 3 Христосъ воскресе, 1 Вознесєся, 5 Буди имя Господне. — Ктѣмъ хотѣвъ набути сю литургію по повышій цѣнѣ, звѣлитъ зголоситись до *Ивана Кипріяна, богослова, въ Любачевѣ.* (3—4)

50

крейцарѣвъ

ЛЪОСЫ

великои

трієстенеском

выставовои

ЛОТЕРІИ.

Лишь пятьдесятъ крейцарѣвъ

коштує одинъ лѣсъ великои

ТРИЄСТЕНЕСКОИ

ВЫСТАВОВОИ ЛЪОТЕРІИ.

Тѣ лѣсы можна набути въ всѣхъ канторахъ вымѣны, въ касахъ жетѣвнѣвъ и стаций пароходныхъ, въ п. к. урѣдахъ почтовыхъ и трафикахъ, въ коллектурахъ льотерійныхъ и у прочихъ продавцѣвъ въ австрійско-угорской монархіи.

Тая такъ богато выносажена льотерія мас

1 головну выграну на **500.000** зр. готѣвкою

1 „ „ „ **20.000** „ „

1 „ „ „ **10.000** „ „

дальше инші великі выграні въ вартости на зр. **10.000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50** и **25**; въ загалѣ тысячъ офиціальныхъ выгранныхъ въ пар-тотти

Гульдѣнѣвъ **213.550** Гульдѣнѣвъ

Дальше инші дуже дороговѣйшій выграні въ предметахъ выставовыхъ, жертвованныхъ выставителями.

Кто хоче взяти въ розпродажѣ лѣсы, нехай звернєся заразъ до Отдѣлу льотерійного Трієстенеском выставки, **№г. 2 Piazza grande, въ Трієстѣ.**

При замовленію поодинокихъ лѣсовъ належитъ долучити 15 кр. на почтові выдатки.

Во Львовѣ можна достати лѣсы у хвального Рѣльничо кредитового Заведенія для Галичины и Буковины и у хвального галицкого Рустикально-кредитового Банку. (1—8)

„МЕРТВІ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Издавництва“ (278 стрѣвъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійской.

Фабрика машинъ и орудій рѣльничихъ орудій горничихъ (вертячихъ) и выливарня жѣлѣза и металѣвъ

Бронислава Дескуръ

во Львовѣ, улиці Бальонова, ч. 6, — поручає

Всякого рода орудія и машины рѣльничі власного выробу, а въ особенности плуги цѣнтрові, цѣлы жѣлѣзны; молотѣльнѣ, кераты и т. д.

Оригинальнѣ англійскі машины, фабрики **Picksley-Sims & Co. & Co.**, котрой выключно репрезентацию на Галичину, Буковину и Румунію одержавъ, въ особенности машины паровѣй вертикальнѣ, млынѣ до солоду, до мелєны костей, шротования зѣбжа, стѣкарнѣ всякой величины и т. д. (5—12)

Мимо подвышенного цѣла

на скѣлько запасы выстануть — поручає торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Коног 1/2 кил. зр. 2—1/2 к. Куба —88

„ родинной „ 3— „ „ большой —92

„ Melang de Moskau „ 4— „ „ Цейлонъ дрѣб. —96

„ Imperial „ 5— „ „ „ грубозерн. 1—

„ наилуч. высѣрковъ „ 1-70 „ „ „ наилучшой 1-04

Кавы, на скѣлько запасы выстануть найдешевше. „ „ „ „ „

1/2 кильо Сантосъ —68 „ „ Перловон 1-04

„ „ Гутамалъ —72 „ „ Мока 1—

„ „ Лагуайра —84 „ „ Явы золотон 1-04

Свѣчки церковный чисто стеариновѣ безъ жадного сурогату 500 грамѣвъ або 1/2 кильо — за 50 кильо зр. **52.** (17—?)

Пошукуєся учительки

до отповѣдного дальшого образования дѣвчины въ 13-омъ роцѣ, укѣнчившій 5 класу и поспѣдающій початки языкѣвъ французского и нѣмецкого и музыки. — Укѣнчена семинаристка булабы пожадана.

О близші условия проситъ отнестись **Гр. Патрѣй въ Черевинску**, почта въ мѣсци. 3—3

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦА,

повѣсть **Октава Фейлетта**, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Станція для дѣвицъ

Вдовица по священнику, маюча хорошій фортепьянъ, жаєєе приняти у Львовѣ кѣлька дѣвчатъ на станцію. Близші вѣсти у о. Стефановича, катехита при учит. семинаріяхъ у Львовѣ (мешкає до кѣнця с. м. въ Новици, и. Калущѣ, отъ 1 л. вересня у Львовѣ, ул. Руска, ч. 3).

МАРОКЪ 500.

Незвычайно важне вынайденье зрѣбѣвъ хемикъ **Леграндѣ.**

Єсть се тинктура на нагѣтѣни, котра въ 3 дняхъ, безъ найменшого болю, устороняє кожду нагѣтку съ корѣнемъ; вынаходчикъ гарантує за те на столько, що выплачує **500 марокъ** готѣвкою преміи тому, кто по ужитию тои тинктуры, має еще нагѣтки. Справедливо можна сказати, що се єсть **ОДИНОКЕ** средство, котре дає **ПЕВНІЙ** успѣхъ.

Цѣна за фляконъ съ пензлемъ, приисомъ ужити и съ франкованою высылкою **1 зр.**; высылкає лишь по надѣланю почтою належитости.

Набувати належитъ лишь у вынаходчика: **Chemiker Legrand, Köln a. Rh. Eigelstein 61.** (2—6)

Рѣзбы и орнаменты

зъ дерева, 7—10

Олтарѣ, Иконостасы

и всякы удекорованія архитектурны до церквѣвъ и салѣвъ вѣвъ выконую въ рѣзныхъ стѣлахъ

ТАД. СОКУЛЬСКІЙ

Во Львовѣ, ул. Мицкевича, ч. 6.

Екстрактъ Орѣховый

до фарбованя сивого волоса

вынайшовъ перфумеръ

А. Мачускій

во Вѣднѣ, Kärntnerstrasse, 26.

Ц. к. выключно упривил. *средство* тое до фарбованя волоса, надаєєе сивому волосу травалу барву *чорну, брутатну* або *блондъ*, вытворєєе лишь зъ субстанціи рослинной, т. є. зъ лупины зеленыхъ орѣховъ, не єсть при тѣмъ нѣ крыхты шкѣднымъ анѣ здоровлю, анѣ волосу, и фарбує волосъ въ протягу **15 минутъ** хорошо и трєвало на чорно, брутатно або блондъ, такъ що навѣтъ при умыванію фарба не сходитъ.

1 фляконъ екстракту орѣхового пльного зр. 3—

1 пуделочко съ 6 пробными фл. „ 3-50

1 фляконъ орѣхового молока на отрѣбъ волоса „ 3—

1 слѣсокъ орѣховон помады для нафарбованя волоса „ 2—

1 фляк. орѣховон оливы для тои цѣли, якъ выше „ 2—

1/2 фл. орѣховон оливы ditto „ 1—

Въ правдивѣмъ гатунку набути можна въ парфумеріи **Мачуского**

Во Вѣднѣ, Kärntnerstrasse, 26.

Во Львовѣ у Зиг. Рукера, аптекаря, а головный складъ въ Киевѣ у А. Кудрина, парфумера. (28—30)

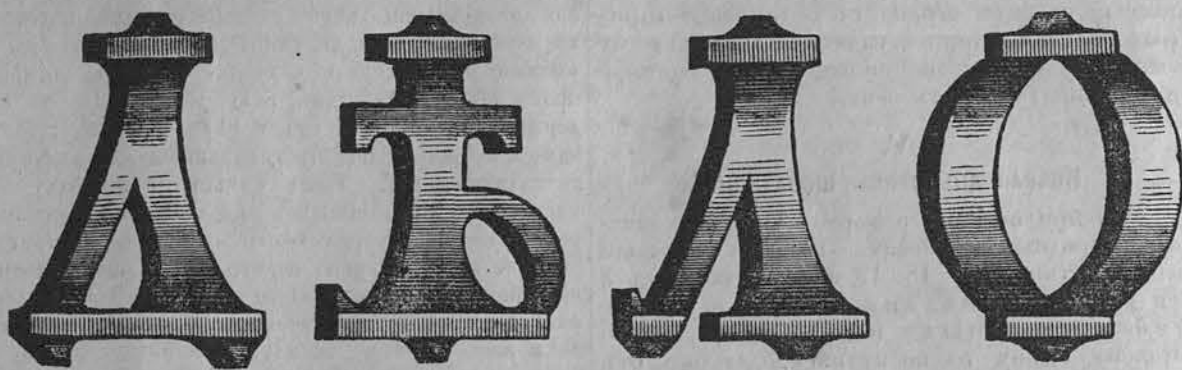
Рѣзбяръ печатокъ и майстеръ золотыхъ выробѣвъ

М. В. ТАВБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Ягеллонска, ч. 6.

принимаетъ рѣзбу печатокъ и вензельѣвъ на рѣзномъ металѣ. Принимаетъ такожь направи и замовленія орѣбныхъ и золотыхъ выробѣвъ по умѣренныхъ цѣпахъ.

Замовленія зъ провинціи выконує точно и высылкає отворотомъ почтою. (8—8)

Виходить во Львові що Середи и Суботи (крімъ рускихъ свѣтъ) о 4-ой годниъ пополудни. Литерат. додатокъ „Библиотекѣ найзнам. повѣстей“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяця.

Редакція, администрація и екопедія пошл. Ч. 8 улич. Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламация належить пересылать пошл. адресу: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не ввертаются только на поперекъ востороженно.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Рекламация неопечатаній вѣдѣтъ отъ порта.

Предплату належить пересылать франко (налучше почтовымъ перекладомъ) до: Администрація часопису „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ для Австрій: Для Россіи

на цѣлый рокъ . . . 8 зр.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.
на полъ року . . . 4 зр.	на полъ року . . . 4 рубл.
на четверть року . . . 2 зр.	на четверть року . . . 2 рубл.

съ дол. „Библиотекѣ“: съ дол. „Библиотекѣ“:

на цѣлый рокъ . . . 12 зр.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 зр.	на полъ року . . . 6 рубл.
на четверть року . . . 3 зр.	на четверть року . . . 3 рубл.

на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:

на цѣлый рокъ . . . 5 зр.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2 зр.	на полъ року . . . 2 рубл.
на четверть року . . . 1 зр.	на четверть року . . . 1 рубл.

Для Заграниччя, окрімъ Россіи:

на цѣлый рокъ . . . 10 зр.	на цѣлый рокъ . . . 10 рубл.
на полъ року . . . 5 зр.	на полъ року . . . 5 рубл.
на четверть року . . . 2 зр.	на четверть року . . . 2 рубл.

съ дол. „Библиотекѣ“: на самъ додатокъ:

на цѣлый рокъ . . . 14 зр.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.
на полъ року . . . 7 зр.	на полъ року . . . 7 рубл.
на четверть року . . . 3 зр.	на четверть року . . . 3 рубл.

ВІІ. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ $\text{ъ}=\text{ji}$, $\text{ѣ}=\text{i}$, $\text{и}=\text{u}$ (въ серединѣ и на концѣ слѣвъ) $\text{ѣ}=\text{y}$, $\text{и}=\text{u}$ (на початку слѣвъ) $\text{ѣ}=\text{i}$, $\text{ѣ}=\text{u}$ (на початку слѣвъ) $\text{ѣ}=\text{vi}$.

Дѣвоче воспиталище Василіянокъ во Львовѣ.

Допись зб Львова.

I.

Отъ двохъ рокѣвъ звернена у насъ загальна увага на отвореніе дѣвочого воспиталища Василіянокъ во Львовѣ. Справа тая обговорюється съ великимъ занятіемъ у всѣхъ кругахъ рускихъ, дискутується широко въ нашихъ часописяхъ, а далѣй вызвала въ краю мимо несприятливыхъ часѣвъ и обетавинъ такъ значній жертвы, якихъ у насъ вже отъ давна на жадну иншу цѣль не зложено.

Надзвичайне заинтересованье, съ якимъ цѣла наша Русь до новой институціи отнеслася, доказує найлучше велику еи важность для нашего народнаго, церковнаго и еусѣльного житя. И справедливо! Женщина занимає въ еусѣльности дуже важне становище, и має на еи развѣй дуже великій впливъ, въ многихъ вглядахъ навѣтъ далеко больше отъ мужины. Досыть сказати, що головну женщину дає моральне направленье цѣлому домови и родинѣ, — она то яко матѣрь вѣщає дѣтямъ отъ маленкости, можна сказати съ кормомъ грудей, найпершій васады религии и любви до родины и отчины, котрі чоловікові опѣсая на цѣле житье остають. Отъ женщины отже залежить передовѣмъ добро такъ поодинокихъ родинъ, якъ и цѣлого народу; — они дѣлають головну еусѣльность такую, якою она дѣйстно єсть. Зъ сее то причины кладуть всѣ народы велику вагу на вихованье женскаго пола, видячи въ нѣмъ поруку своєї долѣ, силы и будущности.

На жалъ, тая такъ важна справа въ житію каждого народу, була у насъ черезъ довгіе часы вѣвѣмъ запѣвнана. У насъ дѣлано все инше: адвигнено для поддержаня національно-го житя „Народный Дѣмъ“, зложено для селянъ просвѣтній товариства, кредитове заведе-нье и безчисленній читальнѣ и пожичковѣ касы, основано для учениковъ бурсы и стипендіи и т. д., — лишь для женщины не здѣлано нѣчого.

Не маючи питомыхъ воспиталищъ, въ котрыхъ подавалосьъ нашимъ дѣвчатамъ вихованье, отѣтне потребамъ руской еусѣльности, запомагалися мы черезъ довгіе роки т. зв. конвиктами польскими и нѣмецкими. Розумѣся, що заведе-ня тѣ, основаніе для цѣломъ иншихъ кругѣвъ, не могли удовлетворити нашимъ бажаньямъ, противно приносили еще сумнѣй наслѣдки.

Напередъ стояла сама наука въ гдѣякихъ конвиктахъ на дуже низкій степени и не выдерживала ніякой критики. И не диво! До отвореня конвиктовъ бралися звичайно особы безъ всякой учительской квалификаціи, а не могучи отповѣсти своѣй задачѣ, старалися недостачу позитивной науки покрывати у своихъ ученицъ благою верхнихъ формъ, если не кокетеріи и рѣжныхъ норовѣвъ. Такимъ чиномъ выносили нашѣ дѣвчата въ чужихъ пансіонѣвъ за великій грошъ, лишь дуже малъ науковѣй користи.

Але не досыть того. Конвиктоне вихованье впливало найчастѣйше еще и шкодливо на рускѣ дѣвчата.

Єсть се вже въ загаль слабую стороною польского вихованя: напуванье молодѣжи шляхоцко-аристократичными идеалами минувшости. Направленье те, маюче впротѣмъ свое жерело въ польскій исторіи и литературѣ, выступавъ однакожь въ найвысшій степени въ женскихъ пансіонахъ. Рускѣ дѣвчата переймалися отже въ конвиктахъ шляхоцко-поль-

скими мрѣвьями, ставали тымъ самымъ въ еусѣречности съ цѣлою рускою жизнею, котра вже наслѣдкомъ нашей исторіи єсть строго демократичною, — а наконецъ стали нею яко негербовою вѣвѣмъ погорджати.

Гдѣякі конвикты поддержували навѣтъ выразно въ молодыхъ дѣвчатахъ сую погорду всего питомого. Въ нихъ бо не только не учили нѣчого руского, а еи прозывали еще все руске „хлопскимъ“, „простымъ“, „неокресанымъ“ и т. д.

Що такъ дѣйстно було, знаємо всѣ ажъ надто добре.

Мы всѣ бачили конвиктовѣ воспитанницѣ, доньки рускихъ священниковъ, котрі вѣтдалися руского языка, и замѣть него уживали польской або часомъ недоученой французской бесѣды. Мы бачили дѣвчаты, котрі соромилися рускихъ молитовъ, що ихъ въ маленкости отъ матерей були научилися, нерадо посѣщали руске богослуженье, а отдавшись за якого латинника, покидали своѣй обрядъ. Мы бачили воспитанницѣ, котрі вернувши домѣвъ оторонили отъ селяского люду, ухилилися отъ помаганя матерямъ въ домашнѣмъ хозяйствѣ, а цѣлы днѣ проводили въ салонѣ за фортепьяномъ або за книжкою пустого роману. Мы знаємо и такі примѣры, що донька вѣтдалася и утѣкала въ конвикты передъ прѣвѣжымъ роднымъ отцемъ, даятого бо отецъ бувъ рускимъ мѣ, значить: хлопскимъ священникомъ!

Случаѣ тѣ не были единичніе, але дуже численніе. Зъ сее то причины було у насъ много родичѣвъ, котрі видячи зло, въ васады не посылали своихъ доньокъ до пансіонѣвъ, але образували ихъ якъ могли въ дома. Таке домашне вихованье було еще найлучшимъ. Вирадѣ свѣтлоглядъ такихъ дѣвчатъ бувъ невеликимъ, але за то вберегли они неоцѣнене добро: правдѣ души и простоту обычаѣвъ.

Правда, що шкодливѣйшы впливы пансіонѣвъ (дакувати здоровѣй руской природѣ) найчастѣйше съ часомъ улѣтали, и воспитанницѣ ставалися опѣсая добрыми женами и хозяйками; а всежь таки годѣ заперечити, що вихованье тоє оставило въ нашѣй еусѣльности значній слѣды. Напередъ прійшло тою дорогою въ загаль руской интеллигенціи, якесь аристократичне направленье, особливо въ отношенію до селяского люду. Оно переняло такъ глубоко нашу природу, що мимо наилучшой волѣ не можемо его цѣломъ повѣстити, — що мимо всѣхъ декламаций демократичныхъ еуществує значній продѣлъ межі рускою интеллигенціею и людомъ. Се показалося найлучше въ недавнѣмъ поклику одного зъ лѣвшихъ знатокѣвъ руской еусѣльности: „Назадъ до народа!“ — Далше стратили нашѣ женщины дуже много зъ своего руского характера; можнaby навѣтъ (строго взявши) сказати, що мы (excerptis excipiendis) не маємо властиво рускихъ женщинъ. Минули у насъ тѣ поважній постатѣ невѣсты, котрыхъ собѣ въ дитинныхъ лѣтъ пригадуємо съ выдатно рускимъ направлѣньемъ, съ точнымъ знаньемъ руского богослуженя, а въ вѣчѣрныхъ годинахъ съ акафистикомъ або иншою церковною книгою въ рукахъ. Нынѣшній рускѣ женщины уживають переважно польского языка, польскихъ молитовъ и молитвенниковъ, и мало або вѣвѣмъ не розумѣють своего обряду. Отъ женщины перейшло се еустѣдѣнье и на родины. Я возьму лишь сторону церковну, котра у насъ тѣсно получена съ народною. Будучи учителямъ въ мужеской и женской школѣ, стрѣчаю я часто учениковъ и ученицѣ отъ 15 до 23 и больше рокѣвъ, навѣтъ дѣтей священниковъ, котрі не знаютъ порядку литургіи, а въ своѣмъ житію не были еще на всеночнѣмъ! Що за такую рѣвнодушностю для своей церкви и народна жизнь лихо етоитъ, не потребую доказувати.

Досыть часто подыбуются однакожь случаѣ, що конвиктовѣ норовы остаються на цѣле житье. Тогда представляется етанъ дому дуже сумно. Днѣ такой женщины плывуть въ вѣч-

номъ недоволенію зъ самой себе; хозяйство въ наибольшѣмъ неладѣ; въ всѣхъ кутѣвъ вгладѣе убожество и нужда, — однимъ словомъ: така женщина внесла съ собою нещастье въ домъ!

Зло, яке зъ чужихъ пансіонѣвъ въ нашѣй еусѣльности проявилосъ, еталосъ въ концѣ такъ загальнымъ и прибрало такъ размѣры, що въ всѣхъ еторѣвъ признано крайню конечность заложеня питомого воспиталища, въ котрѣмъ подавалосьъ дѣвчатамъ вихованье отѣтне потребамъ руской еусѣльности, въ рускомъ направлѣнію и въ любви до своего народу и церкви.

Початокъ до такого институту зробивъ о. Цыбыкъ, подарувавши въ р. 1862 на тую цѣль свою реальность въ Бучачи; въ р. 1865 прійшовъ до того еще бывшій монастырь Доминиканѣвъ, закупленный изъ зложеныхъ складокъ. Справа тая была своего часу дуже голосною. Нею занимаяся „Народный Дѣмъ“ и дѣлавъ еи навѣтъ пару развѣй головнымъ предметомъ своихъ загальныхъ зборѣвъ. Мимо того дѣло не еосущилось. Напередъ показалося великій матеріальній перешкоды; а далѣй стали чимъ разъ голоснѣйше подноситься голоса, выказуючіе неотѣтѣность Бучача на дѣвчѣй пансіонѣ, а домагающіеся основания его во Львовѣ. Справа еостановилася даятого, а наконецъ и цѣломъ ватихла. На двохъ послѣднихъ зборѣвахъ „Народного Дѣму“ не було вже о нѣй и вгадки.

Здавалося, що основанье дѣвчачого воспиталища отложено у насъ на много роки. Мимо еожиданя еталосъ однакожь иначе. Зъ посередъ нашей ерархіи еыступивъ мужъ, котрый отѣняючи всю важность такого институту рѣшивъ еи доложити всѣхъ своихъ силъ и цѣлого своего влияния, чтобы конечно ввести его въ житье. Онъ занялся тымъ дѣломъ съ такимъ посвященіемъ и вытревалою, що довѣвъ его дѣйстно мимо великанскихъ перешкодъ въ енеожидано короткомъ часѣ до конця. Такъ дякуючи его усилямъ отверася во Львовѣ съ днемъ 1 вересня с. р. первостепенный рускѣй конвиктъ, естоячій на высотѣ нынѣшней науки, а заравомъ вповнѣ отѣвѣчающій практичнымъ потребамъ руской еусѣльности.

Мужъ той, котрому се многоважне заведе-нье завдячуємо, єсть нашъ Преосв. епископъ Сильвестеръ Сембратовичъ.

(Далше буде.)

Справы краєві.

Соймъ галицкій екликаний вже цѣсарскимъ патентомъ на 4-го лат. вересня с. р. Якъ що року передъ откритіемъ сесіи соймовой, такъ и сего року Выдѣль краєвий оповѣщує въ часописяхъ свои предложеня и еправозданя еыготовленіе для сойму. Понеже предложеня Выдѣлу краєвого до сойму мають важность для цѣлого краю, и енавоомъ будутъ предметомъ ебрадѣ нашего краєвого тѣла законодательнаго, тожь мы мусимо познакомити съ ними нашихъ Читателѣвъ, чтобы могли съ тымъ большою свѣдомостою рѣчей слѣдити за токомъ соймовыхъ розправъ.

I.

Интернатъ въ семинаріи учительской.

Якъ звѣстно, соймъ на засѣданію зъ 13 жовтня 1881 ухваливъ на енесенье посла Павла Попеля (въ краковской етанчикѣвской партіи), що съ початкомъ 1882/83 школьного року має бути заложенный во Львовѣ интернатъ для 60 християнскихъ учениковъ львовской семинаріи учительской и що въ фондѣ краєвыхъ має бути выплачена еума 5200 зр. на перше еустройство того интернату а щорѣчно 19.090 зр. на кошта его еудержаня. Звѣстно, що рускѣ послы и часть польскихъ либеральнѣшихъ послѣвъ була противна сему интернату, але, пожалась Боже, анышлася въ соймѣ большѣсть за интернатою. Якъ еказано, интернатъ посля ухвалы сойму має бути отвореный вже съ

початкомъ сего школьного року. Але до того не прійшло. Переведе-нье той ухвалы — пише Выдѣль краєвий — стрѣтило такѣ трудности, що ихъ Выдѣль не могъ побороти и задля котрыхъ еправа на ново мусить войти до сойму для обдуманя иншого епособу переведеня еи въ житье. Зъ еправозданя Выдѣлу еыплыває, що годѣ було знати отѣтѣнный льволя на помѣщенье интернату; зъ 13 ефертъ аны одна не отповѣла еымаганьямъ. Були вправдѣ льволя еыгоднѣй, але за надто съ комфортомъ: подлога паркетована, етѣны малѣваны, еечи кафлевы, шибѣ кришталевѣ, а Выдѣль краєвий въ мыслѣ ухвалы соймовой еыдаєтъ такого дому, гдѣбы подлога була проста, дощана, етѣны бѣлы, еечи зъ ееголь, шибѣ дрѣбнѣй зъ простого ешла, и т. д., бо — якъ еаже еправозданье — питомѣй интернату ероживши колька лѣтъ въ такихъ еалюнахъ и прійшовши до якои лихой еельской хатчины, булибы еельми енеохотѣны. Кромѣ того еластитель до мѣвъ еаждали дуже еысокого чиншу, еогато еысшого, нѣжь отъ еыватныхъ еомѣрникѣвъ; еаждали еименно 10% еартости еому, не еысаячи еодатковъ и екоштѣвъ еонсервациі. Задля тыхъ причинъ Выдѣлови краєвому еасуеулася мыслѣ еыбудувати еласный домъ для интернату. Се еыважає Выдѣль яко *conditio sine qua* интернатъ не могъбы войти въ житье. Намѣръ той еыважає Выдѣль практичнымъ и еористнымъ. Домъ можна буде еыбудувати що до еоложеня и размѣру такъ, чтобы отѣвѣчавъ еотребамъ интернату. И еторона еынаеова на тѣмъ еыгралабы, бо еешевше еынайняти домъ, яхъ за 3500 зр., годѣ. Соймъ ередиминуєвъ на тую цѣль навѣтъ 3750 зр.; тая еума ерепрезентує еапиталъ 75.000 зр. На еыбудуванье еласного еому и на еакупно ерунту еотрѣбно лишь 50.000 зр., котрый то еапиталъ отповѣдає рѣчной еентѣ 2500 зр. Отже еыдаюкъ на помѣщенье интернату буде значно еменшій. Зъ откижъ еокрыются еошта еудовы еласного еому для интернату? Еошта еокрыє сама ухвала сойму зъ 13 жовтня 1881. И такъ: интернатъ еолибъ бувъ отвореный вже 1 вересня с. р., то за чотыри мѣсця сего року еошту-еавбы 6364 зр., а еаждого елѣдующаго року 19.090 зр. Отже тая щорѣчна еотація буде еити на еудову еому для интернату такъ довго, доки не дойде до еотрѣбнои еумы 50.000 зр. Еудова еому еретьвати буде два роки 1883 и 1884 а ееревъ 1885 рокъ еудутъ еысеихати еуры еово-еыбудованого еому, интернатъ отже буде отвореный еоперва на 1886 рокъ школьный.

II.

Краєве бюро меліораційне.

Тое бюро одержало еоперва передъ рокомъ еубвенцію 1000 зр. рѣчно зъ еонду еержавного, а и еубвенцію краєва отповѣдно еезначна. Але бюро меліораційне не єсть еще етале, а лишь на пробу еустановлене: оно не еосѣдає аны фактичного етату, аны еієрархичной еорганизациі; ероботы еалагоджуютъ еинженеры за еергою посля ерепорученя Выдѣлу кр. Коли ероботы меліораційнѣй дойдутъ у насъ до значныхъ размѣровъ и еаинтересуютъ цѣлый еагалъ еольникѣвъ, то тогы соймъ буде мусѣвъ езорганизувати бюро меліораційне, бо того еымагати буде еаціональное и еистематичне ееде-нье еобѣтъ. Коли еи ехвила надѣйде, не знати, але еправозданье Выдѣлу кр. еонстатувъ, що ероботы меліораційнѣй щоразъ больше еырятея и щоразъ больше еосподарѣвъ еоры-еає зъ меліораційного еюра.

О ероботахъ меліораційного еюра егадаємъ лишь коротко. Въ 1881 р. еоголоесилось до него о еомѣчъ еахову 93 еинтересѣвъ. Еюро еыслѣджуєвало на мѣсци еажаня еинтересѣвъ або еалагоджувало еправы еыходячі въ еобрубъ еуставы еводной, еадымало еланы еыеліяційнѣй на рѣкахъ и еотокахъ для еегуляціи отпаву еодъ, на еоляхъ и еыножатахъ для еаводненя або еосушеня. Еюро еыпрацюєвало еодрѣбнѣй еланы вразъ съ еехническими еысаами и еошторысами для 25 еинтересѣвъ на 16.536 еорговѣ рѣлѣ и еыножатахъ до меліораціи.

Выдѣль краєвий еоручивъ еюрови меліораційному еложити еквѣстіонарѣ въ еправѣ еексплоатациі т о р о у. Звѣстно, що въ нашѣмъ краю еаходятея въ рѣжныхъ еторонахъ еорфовища, майже ееода не еыкористуєванѣ, коли еымчасомъ еорѣвъ може бути еужитый яко еатеріалъ еопаловый, або еумѣстно и отповѣдно меліораціею можна еорфовище ееретворити въ еыножаты чѣ рѣлю. Выдѣль кр. еересылавъ еѣвъ надѣселаніе посля еквѣстіонаря еробки еорѣву до еысшой ешколы еольничной въ Еублянахъ, для еезплатной еанализы що до еколькости еопелу. До конця еервя 1882 еаслѣмъ отповѣди еоперва зъ 41 еовѣтовѣвъ, зъ котрыхъ Еобро-миль, Рава, Етаниславѣвъ, Еосеєвъ, Надѣврѣна,

Залышки, Гусатын, Старе-Мѣсто и Борщівъ (всюда говоримъ лишь о русской части Галичины) заявили, что у нихъ нема жадныхъ торфовищъ.

Анализа переведена надъ надѣсланными оковами выказала, что до дуже добрыхъ торфовъ належитъ торфъ въ повѣтъ львовскій въ Дублянѣхъ; добрый торфъ въ повѣтахъ: волочѣвскій (въ Нуцу); въ перемышлянскій (въ Перегновѣ); въ рудецкій (въ Комарнѣ); въ ярославскій (въ Журавицѣхъ) и въ каменецкій (въ Радеховѣ). Выдѣлъ краевый для заохоты и примѣру почавъ отъ мая с. р. експлуатувати торфъ въ Дублянѣхъ; тамъ дерево опалове дороге, а 140 моргівъ торфовища належачого до фдлярку дублянського не приносило больше якъ 2 ар. въ морга; до того торфъ въ Дублянѣхъ дуже добрый и поклады его глубоки, — отже въ тыхъ поведѣхъ Выдѣлъ кр. закупивши за 500 ар. торфарку розпочавъ експлуатацію на развѣ въ способъ найпростѣйшій и найдешевшій. На выставѣ въ Перемышлѣ можна буде оглядати всякія оказы торфу съ показаньемъ, где які торфовища знаходяться въ нашомъ краю; оказы тѣ торфу будуть выставлені коштомъ Выдѣлу кравого.

III.

Гривны въ користь фондѣвъ для убогихъ.

Выдѣлъ краевый выготувивъ проектъ уставы постановляючи, что гривны накладані властями судовыми и политичными а признані для фондѣвъ на убогихъ, мають впаивати до выдѣловъ повѣтовыхъ. До теперъ въ мыслѣ §. 35 уставы громадской, котрый постановляе, что рада громадека має дбати о заосмотреніе убогихъ въ громадѣ, квоты въ гривнѣ впаивали на руки начальниковъ а вглядно зверхностей громадскихъ. Але доходъ мѣсцевыхъ фондѣвъ на убогихъ въ гривнѣ есть случайный, дятото и не може бути обнятый бюджетомъ, укладанымъ напередъ. Зъ той причины очевидно высшій власти автономичній не можуть вести належной контролѣ приходу тыхъ фондѣвъ. Буває и такъ, что такі гривны переслані на руки зверхности громадской, идуть на покрытие иншихъ выдатковъ и нема о нихъ евиденціи. Часто вѣйти на селѣ уважае надѣсланный грѣшь на фондъ для убогихъ яко свою власнѣсть, ховае его до власной кишенѣ або обертае на инші цѣли; буває и такъ, что писарь громадскій безъ вѣдомости вѣйти присвоить той грѣшь собѣ.

Щобы тому зарадити, Выдѣлъ краевый старався въ доровѣ административной перевести таку змѣну, щобы гривны въ користь фондѣвъ на убогихъ не пересылали просто на руки зверхностей громадскихъ, але за посередництвомъ выдѣловъ повѣтовыхъ. Але министерства справедливости и справъ внутрѣшнихъ не пристали на те, покликуючись на §§. 27 и 35 уставы громадской, котрі выразно постановляють, что начальники громадъ мають непосредно отбирати згадані гривны. Выдѣлъ кр. обстае при своѣмъ намѣреніи, бо нѣякъ не есть въ силѣ при теперѣшней процедурѣ удержати евиденцію и надзоръ надъ гривнами, а має доказы, что зверхности громадскіе все еще не уживають тыхъ гривнѣ на означену цѣль; ба лучише навѣтъ такий случай: въ одномъ судѣ повѣтовомъ зложена гривна 10 ар. була задрессована до якоїсъ зовѣмъ несуществующей зверхности громадской въ Палигахъ а зовѣный того суду скориставъ зъ той случайности и присвоивъ тыхъ 10 ар. собѣ.

Тѣ недогѣдності склонили 24 выдѣлы повѣтвой внести петицію до сойму о выданіе отвѣтного розпорядженія, щобы гривны для фондѣвъ на убогихъ, ишли за посередництвомъ выдѣловъ повѣтовыхъ. Щобы така реформа могла бути переведена, потрібно змѣны §. 56 уст. громадской въ 12 сернія 1866. Выдѣлъ краевый предагавувъ власне отвѣтну змѣну згаданого параграфа и предложити соймови подчасъ предстоящей сесіи.

IV.

Вирильный голосъ въ соймѣ для ректора политехнической школы львовской.

Товариство политехниче во Львовѣ внесло было минувшого року вже третій разъ до сойму петицію о признаваніе голосу вирильного въ соймѣ кожодчасному ректору львовской школы политехнической. Петицію тую соймъ отступивъ до залагодженія Выдѣловъ кравого.

Статутъ краевый въ 26 лютого 1861 р. покликывъ въ §. 3. въ складъ сойму кравого кромѣ послѣвъ выйшовшихъ зъ выбора, такожъ членѣвъ съ голосомъ вирильнымъ: князѣвъ церкви и ректорѣвъ обохъ университетѣвъ, львовского и краковскаго. Отъ того часу фактичній станъ рѣчей змѣнився о стѣлько, что повставъ въ краю третій закладъ науковый найвысшой категории, се д. к. школа политехнична во Львовѣ. Найвысше рѣшеніе зъ 21 падолиста 1871 р. перемѣнило бушу школу техничну въ „академію техничну“ подъ управою выбираемого професорами ректора; а найвысше рѣшеніе зъ 8 жовтня 1877 р. змѣнило такожъ тую назву на нову: „д. к. школа политехнична“ (technische Hochschule). Теперъ школа политехнична поставлена на рѣвнѣ съ университетомъ подъ взглядомъ внутрѣшней организации, а именно устроена факультетѣвъ, институтѣвъ професорѣвъ и доцентѣвъ, права вольного выбора ректора и деканѣвъ а отъ 1878/79 такожъ подъ взглядомъ испытовъ пра-

вительственныхъ. Зъ той причины Выдѣлъ краевый вноситъ згѣдно съ петицією товариства политехническаго надати кожодчасному ректору львовской школы политехнической вирильный голосъ въ соймѣ.

V.

Новела до уставы школьной.

По при провѣктъ реформы уставы о школахъ народныхъ, вноситъ Выдѣлъ краевый змѣну артикулѣвъ 18, 19 и 28 уставы въ 2 мая 1873 о закладаніи и удерживаніи школъ народныхъ и то зъ вглядомъ на довершену змѣну въ побирано додатковъ отъ податковъ.

Позаякъ отъ р. 1882 додатки на цѣли державній побираніи при податку грунтовомъ, зѣстали злучені въ такъ зване ординаріумъ а при рѣшѣт податковѣхъ стальныхъ: домовомъ, заробковомъ и доходомъ лишилося при давномъ, то зъ того выйшла недогѣдність въ побирано додатковъ на потреби краю. Соймъ отже установивъ для улукшенія манипуляції — побирати додатки на потреби краю въ стосунку до цѣлю належитости кожного податку сталого. Давнѣйша належитѣсть податковъ стальныхъ, отъ котрой побирано додатки на потреби школьной окружной, выносила чисто 5.402.100 ар., а понеже въ сумаріуму въ р. 1881 прелиминувала Рада школьна крава згаданій додатковъ на 219.683 ар. 36 кр., то для одержанія той сумы означено было 12%, вглядно 4% додатку отъ тыхъ 5.402.100 ар. податковъ стальныхъ. Новый однакомъ способъ побиранія податковъ и роздѣлюванія ихъ на категоріи представивъ суму компетентну до обтяженія додатками на потреби школьной окружной въ 7.745.451 ар., а тѣ додатки чисячи по 12% вглядно по 4% вынесили ажъ 309.757 ар. (замѣтьте 219.683 ар. 36 кр.). Понеже однакъ сума податковъ стальныхъ въ краю зовѣмъ незначно змѣнилася, а только черезъ новый системъ побиранія та часть податковъ, отъ котрой належитѣсь додатковъ на потреби школьной окружной, представляея облышою и понеже сума прелиминувана черезъ Раду школьную краву побѣстала та сама, — для того Выдѣлъ краевый не маючи певности, чи провѣтована змѣна уставъ школьныхъ перейде (где и ся справа порушена), предлагае соймови революцію, щобы дотычній додатки до податковъ установлені въ арт. 18, 19 и 28 повышеной уставы змѣнили въ той способъ, щобы замѣсть 12% а вглядно 4% додатковъ — обчислѣти за рѣкъ 1882 9% а вглядно 3% цѣлю належитости кожного податку сталого, а уплатившимъ подѣля давной нормы надвыжкы звернути або вычислѣти на рѣкъ 1883; въ той способъ усунуе тую нерѣвнѣсть поношенія тягарѣвъ на рѣкъ фонду школьной окружной (бо при старомъ 12% а вгляд. 4% отъ 7.743.451 додатокъ той выноситъ 90.000 ар. больше якъ прелиминувано.)

Гнилицка справа II.

Процѣсъ гр. Делля Скалѣ противъ о. Качалы и Володимира Барвѣньского о образѣ чести.

(Далѣе.)

По той промовѣ обж. Волод. Барвѣньского почавъ ему задавати пытанія заступникъ приватного оскаржителя, дрѣ Яцковскій: Чи вы говорили о першій статіи съ о. Митрофановичемъ (правосл. священникомъ во Львовѣ)? Обж. Се высылонитѣсь зъ току розправы. Дрѣ Яцк. Въ якѣмъ отношеніи остане гр. делля Скала до польскихъ дневниковъ? Обж. Я знаю, что не стоявъ въ жадной звязи. Дня 10 сѣчня с. р. была комисія въ Гнилицкахъ; результатъ еи бувъ знаній, але довог не було деметіи гр. делля Скалѣ, ажъ по двохъ тыдняхъ, коли дрѣ Ник. Наумовичъ заявилъ въ „Словѣ“, что переходитъ на православіе и что онъ заохочувать Гниличанъ перейти на православіе. Въ своѣмъ спростованіи гр. делля Скала каже, что мовили то о. Качала хотѣвъ нимъ заслонити о. Наумовича. Отже спростованіе было опознано. Вирочѣмъ гр. делля Скала признае, что казавъ селянамъ принести собѣ поданье до православной консисторіи въ Чернівцахъ, але будьто для того, щобы выдѣстати отъ нихъ поданье и ударемити ихъ намѣры. Я оумѣваюся, и не хочу приуокати того о гр. делля Скалѣ, щобы онъ допускаея пѣдступу, негѣдного его поваги. Дрѣ Яцк. Не чули вы часомъ того, что ктосъ мавъ намовляти гр. делля Скалу до умѣщенія спростованія и выточенія процесу? Обж. Я чувъ поголоски. Дрѣ Яцк. Прошу объявити тѣ поголоски. Обж. Говорено было, что п. Янъ Добжанскій, редакторъ Gazety Narodowej всѣвъ бувъ на графа и склонивъ его написать спростованіе и выточити процесъ. Але якъ кажу, се было такъ говорено; однакъ я не хочу ручити за щирю правду той поголоски.

Дрѣ Яцк. Вы кажете, что въ агитаціи за певными цѣлями не бачите нѣчого оскорбляющого на чести. Скажѣть менѣ, чи се честно, если ктосъ обертаея въ якѣмъ кружку, а по за его плечима агитуетъ противъ него. Обж. а. Що до гр. делля Скалѣ въ особенности, то онъ не обертаея въ кружку католикѣмъ, але проживавши на Буковинѣ, где народъ православный, ба и его родина мати и сестра православны, онъ живъ и обертаея съ въ кружку православномъ. Я все мавъ таке понятіе о гр. делля Скалѣ. Онъ же хвалился навѣтъ передъ Гниличанами, что онъ добре знакомъ съ православнымъ митрополитомъ въ Чер-

нівцахъ, что той лично хоронивъ его матѣрь. А що до загальнои части завданого менѣ пытанія, то я заявляю, что агитаціи за православіемъ я уважаю чинноостю дозволеного закономъ, бо вѣра православна есть такъ само рѣвноуправлена въ державѣ австрійской якъ и вѣра католичка; такъ само я не бачу нѣчого противузаконного въ агитаціи за католицизмомъ. Тымъ самымъ я не бачу въ чинностяхъ агитаціиныхъ за дозволеню законами рѣчею чогось оскорбляющого на чести. Я пригадаю п. заступниковъ оскаржителя, що недавно выразно сказавъ президентъ палаты пословъ въ радѣ державной, что нѣкому за агитацію закону не можна робити закиду, что онъ допускаея чогось негонорового, чогось, что оскорблялобы его честь. Дрѣ Яцк. Що вы понимаете подъ выразомъ „агитаторъ“? Обж. а. Я понимаю тое, что весь свѣтъ. Агитаторъ зовесъ той, что дѣлае; выразъ же походить отъ ago — agere... Вирочѣмъ я еще разъ кажу: выразъ „агитаторъ“ въ приложеніи до гр. делля Скалѣ бувъ ужитый не въ серіозномъ, не въ позитивномъ розумѣни, але иронично. Се была причина отповѣдъ на статіи дневниковъ польскихъ. „Ось вамъ и агитаторъ, за якимъ надармо шукають мѣжь Русинами!“ — значило иншими словами: „Ось вы кричите, накликаете на всю Русь жандармѣвъ та войскъ, щобы шукати агитаторѣвъ, а тымчасомъ показуея, что думку переходу на православіе подѣля Гниличанамъ чоловікъ, котораго анъ вы, анъ нѣкто другій певно не помовитъ о стремленіи панславистичній, противдержавній, якъ вы приискуете Русинамъ.“

На сѣмъ закончено першій день розправы о год. 31/2 пополудни.

Другій день розправы.

Другого дня розпочалось засѣданье завдаваньемъ еще гдѣякъхъ пытанъ обжалованымъ.

Предѣдатель (до о. Качалы). Кто бувъ презесомъ духовной комисіи? О. Кач. Презесомъ бувъ о. Малишевскій, протоколъ писавъ о. дрѣ Костецкій, а я бувъ лишь ассесоромъ. Судія пріис. Душинскій (до Барвѣньского). Чи вы уважали, что гр. делля Скала обертаея въ кружѣ униѣтовъ чи православныхъ? Барв. Гр. делля Скала має добра на Буковинѣ. Тамъ бачитъ людей православныхъ, сходится съ ними, тожъ за певно, что не уважае православіе чимось злымъ, чимось, что вело бы до Россіи; зъ той причины я ему не мѣгъ нѣякъ инсинуувати агитаціи противъ Австрій. Суд. пріис. Душ. Чи уважаете гр. делля Скалу прихильникомъ униѣ, чи православія? Барв. Я его уважавъ прихильникомъ православія. С. пріис. Душ. Чи вы змѣнили что-небудъ въ дописи о. Качалы? Барв. Не пригадую собѣ добре, може бути; кожда редакція приспособляе дописъ до умѣщенія. Сов. Бялоскурскій. Чи слово „агитаторъ“ было въ дописи? Барв. Позитивно не могу сказати; здаея менѣ, что было. О. Качала. Я написавъ те слово. Сов. Бялоск. Чи о. Качала зносился съ вами въ справѣ гнилицкой еще передъ сею корреспонденціею? Барв. Нѣ. Дописъ оея першу въ той справѣ я доставъ почтою. Дрѣ Яцк. Чи вы знали гр. д. Скалу? Барв. Нѣ. Дрѣ Яцк. Чи само посѣданье добръ на Буковинѣ могло дати вамъ повѣдъ уважати гр. д. Скалу православнымъ. Барв. Я допускавъ се такожъ зъ того, что гр. д. Скала давнѣйшими роками давъ бувъ жертву на якусь православную церковь на Буковинѣ, что было поднесено и въ „Дѣлѣ“. Сов. Бялоск. Чи можна зъ того факту, что гр. д. Скала має добра на Буковинѣ, инсинуувати ему православіе? Барв. Пресумція есть. Предѣ о обывателю галицкомъ пресумуея, что онъ есть католикъ, дятото, что маса населенія есть католичка, подобно якъ на Буковинѣ православна. Дрѣ Яцк. Чи можете подати фактъ, коли то и на яку прав. церковь давъ гр. д. Скала жертву? Барв. Я мусѣбы вынайти дотычну дописъ въ „Дѣлѣ“.

Дрѣ Яцковскій звертаея до Трибуналу съ слѣдующимъ внесенемъ: Зъ сего, что оба панове обжаловані въ свой оборонѣ навели, выходы, что я и п. Янъ Добжанскій, ред. „Gaz. Nar.“ сѣемо причиною веденого теперъ процесу, бо мы гр. д. Скалу намовили. Се есть новою образомъ гр. д. Скалѣ и п. Добжанского. Прошу проте Выс. Трибуналъ рѣшити завѣзвати п. Яна Добжанского на свѣдка, щобы зѣзнавъ, чи зносился онъ коли съ гр. д. Скалею и чи онъ выкликавъ сей процесъ?

Обж. Барвѣньскій. Я мушу рѣшучо сопротивитѣсь внесеню п. заступника оскаржителя. Въ мѣймъ и о. Качалы высказаню я не бачу жадной образы гр. д. Скалѣ. Вирочѣмъ те, что я сказавъ, не было сказано въ мой оборонѣ и зъ моеи власной волѣ, але на индагацію самого п. дра Яцковского. Що еще, я выразно застерѣгся, что се лишь поголоска, что п. Янъ Добжанскій мавъ налагати на гр. д. Скалу, хоть се возможно, бо разъ, п. Добж. знавъ графа, а по друге, дивна рѣчь, чому спростованье гр. делля Скалѣ появилося доперва 4 лютого, власне тогда, коли появилося вже въ „Словѣ“ заявленіе дра Ник. Наумовича. Я, якъ сказано, оупротивляюся покликанию п. Яна Добжанского на свѣдка въ сѣй справѣ, бо не бачу найменшой звязи мѣжь обстоятельствами, котру мавбы посвѣдчити п. Добжанскій, а теперѣшнимъ процесомъ, въ котромъ ходитъ лишь о те, чи о. Качала написавъ до „Дѣла“ правду, якъ зѣзнавали Гниличане при комисіи духовной. Дятото прошу Выс. Трибуналъ, не уважлядити внесеніе п. заступника оскаржителя.

О. Качала. Менѣ закидуея, что я боронюся въ сей способъ, что гр. делля Скалу намовивъ п. меценазъ (дрѣ Яцковскій) выточити нынѣш-

ный процесъ. Така была бесѣда въ загалѣ, а менѣ говоривъ се навѣтъ староста збараскій, п. Кавцкій.

За чѣтникъ дрѣ Люка. Я оспѣно съ моими кліентами противлюсь завѣзваню п. Яна Добжанского на свѣдка. Коли п. Янъ Добж. чувѣя оскорбленнымъ, то онъ самъ має право жадати сатисфакціи. Вирочѣмъ п. Янъ Добж. сѣе правды пояснити не въ станѣ. П. Барвѣньскій принявъ соу вину на себе. Тутъ боронятся обжаловані противъ закиду о образѣ гр. делля Скалѣ, а не о образѣ п. Яна Добжанского.

Трибуналъ удаея на нараду и рѣшитъ не прихилитѣсь до внесенія заступника приватного оскаржителя и не покликувати Яна Добжанского на свѣдка, бо по перше, обж. Барвѣньскій подавъ лишь поголоску, а по друге, се рѣчь рѣвнодушна, чи гр. делля Скала выточивъ процесъ зъ власной охоты, чи зъ чіеи небудъ намовы.

(Далѣе буде.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Соймы скликані) патентомъ цѣсарскимъ: чѣскій на 20 сернія, истрійскій на 20 сернія, галицкій и краиньскій на 4 вересня с. р.

(Король сербскій) прибывъ дня 11 с. м. до Вѣднія. Того самого дня принимавъ на аудіенціи австрійского министра дѣлъ заграничныхъ, гр. Кальноки. Аудіенція тревала цѣлу годину. Другого дня цѣсаревичъ Рудольфъ зложивъ визиту королевѣ, а король его ревизитувавъ. Потѣмъ король отѣдѣвъ гр. Кальнокого и другихъ достѣйныхъ, котрі его повѣтали. Дня 14 сернія король удаея на три тыжднѣ до Ишль. Принятѣ короля Милана въ Вѣднѣ было въ загалѣ дуже сердечне, бо — якъ пише Fremdenblatt — жажанія короля сербского зверненіи передовѣмъ на удержанье найпріязнѣйшихъ зношенъ съ австрійскою монархіею.

(Шефъ боснійского правительства кравого) и головной комендантъ въ Сараевѣ, ген. Даленъ одержавъ димисію, а на его мѣсце именованый ген. Аппель. Наступникъ ген. Далена має славу зѣбного офицера; есть сыномъ генерала, а въ службѣ войсковой зѣстае вже отъ 1848 р. Въ 1859 р. вызначился въ войнѣ, а подчасъ торгѣрныхъ великихъ маневрѣвъ на Уграхъ ген. Аппель звернувъ на себе загальну увагу своими разумными диспозиціями. Дневники австрійско-угорскіе отнѣсются до именованія ген. Аппеля шефомъ правительства боснійского съ замѣтною резервою.

(Три роки управительства гр. Таффѣ) окѣчилось 12 сернія. Въ вѣденскій газетѣ заговѣрили въ той день о дѣятельности министерства гр. Таффѣ — кожда газета очевидно зъ своей точки погляду. Органы централистичній не признають ему ніякого доброго дѣла за трилѣтній періодъ; не диво, факціи оппозиціи выдаа собѣ пароллю: опонувати всему, что выходитъ отъ министерства гр. Таффѣ и рада, щобы якъ найскорше оно упало. Передовѣмъ лютѣе централистична печать на гр. Таффѣ за гдѣякія уступства, дані Славянамъ: якъ рѣвноуправленіе языкове въ школахъ чѣскихъ, университетъ чѣскій, рѣвноуправленіе языка словенского въ судахъ а по части и въ школѣ, и др. Дневники автономичній, хоть впрочѣмъ не надто уносятся надъ результатами 3-рѣчной дѣятельности теперѣшного правительства, все таки берутъ его въ оборону передъ нападами централистѣвъ и стоятъ за правительствомъ гр. Таффѣ. „Presse“ констатуетъ, что лѣвица сама себе скомпромитувала и погубила, бо занявши вглядомъ правительства становище слѣбно-опозиціи (факціи), не позволила гр. Таффѣму перевести въ дѣло его первѣстну програму — стояти понадъ партіями; черезъ факціиную политику лѣвицъ гр. Таффѣ въ протягу трехъ рокѣвъ щоразъ больше перехилеяся на сторону правѣцъ. И иначе бути не могло. Лѣвица предѣ сама выперла зъ теперѣшного кабинету наилучшихъ своихъ министровъ Штрайта и Кремера, сама предѣ скинула зъ фотелю предѣдателя палаты пословъ Коронниного! Лѣвица черезъ свое слѣбно-опозиціиное становище въ многихъ важныхъ справахъ дотыкаючихъ всѣхъ народностей австрійскихъ, якъ н. пр. при податку грунтовомъ, при реформѣ выборѣй и др., стянула на себе одіумъ навѣтъ великой части нѣмецкихъ обывателѣвъ державы. Така ея тактика довела до того, что оппозиціи числившя 170 членѣвъ въ хвилѣ, коли гр. Таффѣ объявъ президентство кабинету, теперъ по трехъ лѣтахъ, числитъ вже ледво 130 членѣвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Journal de St. Petersburg въ статіи, посвященій розбору брошюры о Египтѣ написаной профессоромъ межнародного права, Мартенсомъ, заявляе, что трудно было бы выгадати устрѣй въ Египтѣ, котрый дуже отповѣдавъ потребамъ и добробытову краю, а заразомъ интересамъ и рѣвнозавѣ Европы, якъ устрѣй теперѣшній. Гдѣякія улукшенія могли бы тамъ наступити, але остаточно устрѣй повиненъ лишити той самъ. Египтъ повиненъ и на будуще творити часть Туреччины съ гдѣякими автономичными привилеями. Найбольшою порукою спокою въ Египтѣ есть безнастаніе дѣане Европы о те, щобы край той не подѣлявъ подѣ выключне напѣванье одной державы.

Англія. Глядзонт мав дня 10 с. м. на бенкет у лорда-майора Лондону промову політичну о справі егіпцкой. Задавага той промовы прэміера англійскаго падае ея нашым чытацелям: „Першынство перадь вёсма іншымі справамі мае для нас войска егіпцкаго до Египту. Ёсць се справдзі справа найвышшаго интересу не толькі для нас, але і вь загалі для цёлага свёта, а ёсць рёчею незмёрна вага, што бы становіцца Англіі вь той справі не было зле панае. Мы удаліся сь силами оружыя до Египту, штобы дошлынувати великих интересов державы, интересов, котры поспрати і боронити ёсць нашымъ обовязкомъ. Колибъ тй интересы фактычно не существовали, то мы ньяк не могли бы оправдати интервенцію, котру теперъ принимаемо. Але згаданіи интересы суть того рода, що маюць звязь сь кождою державою Европы, а навёты і сь цёлымъ цивилизованнымъ свётомъ. Египтъ стався теперъ великою брамою межы вхождною а заходною півкулею свёта. Торговля цёлага свёта зависла отъ той брамы бодше, аныжъ бы се можна оказати о якій небудь другой мёсцевості на свёті. Ёсць рёчею необходимою для промыслу і руху людскості, штобы тая брама отоляла отворомъ; а штобы се могло бути, треба такожъ штобы край, вь котромъ находится тая брама, остававъ подъ спокійнымъ, добре зьорганізаванымъ і легальнымъ правительствомъ. Намъ припада дола залагодити се дёло, жизненне для кождога краю Европы. Бажаю, штобы добре понято, вь якій цёлі мы удаемось до Египту, а якыхъ цёлей тамъ не маемо. Не идемо до Египту, штобы вести войну противъ народу того краю, але штобы его увольнити отъ гнету войсконой тираниі. Не удаемось до Египту, штобы боротися противъ магометанской религіі, ані штобы придушити розвой вольности египцкой, противно, желяемо ея щасливого взросту, бо интерес нашъ вь Египті такъ великій, що желяемо Египтови якъ найбільшого добробуту, а все те дасться осягнути лишь при помощи розумно організованой вольности. Англія удаеся до Египту сь чистыми руками безъ всякихъ укритыхъ замёрв, безъ всего того, що требабы було ховати перадъ вёсма нинішнихъ народомъ землі; Англія удаеся до Египту сь найлучшими бажаннями і вь пересвёдченю, що инші народы не отмовлять ёй довёрия, прихильности і щирыхъ желаній оуіху оружю англійскому. Я не перечу, що вь Египті знаходяться окрёмъ войска еше инші чинники, котры муситъ бути побджані. Перадъ десяти лётами не було на свёті краю, вь котромъ такъ легко можна було управляти народомъ роботящимъ і знайти послухъ для права, але такожъ не було такого краю, вь котромъ бы такъ якъ тамъ угнетано народъ вь способъ найдовольнійшій і найдикій. Отъ того часу, дакувати вишійої интервенції і пожитчій европеекой, увольнено рольничій народъ египцкой сь незмёрного утеску і доведено край цёлый до розцвёту. Ёсць вь Египті одна класа людей, котра тягнула корысть зъ давного стану і она поспирае тиранию войскову, штобы могла зновъ прійти до панованія і допускатися надужитій і тираниі. Мы однакжъ не маемо найменшой причины обавлятися, штобы мы вь такъ доброй справі, вь якій идемо до Египту, не мали надёб на швидке і щасливе довершенне нашого предприятія“.

Вь мёстѣ Коркь вь Ирландіі судъ выточивъ процесъ о голову зраду противъ 50 чл. 60 осбб. Подоудий, вязненій черезъ кілька мёсцёв, були обжаловані о належенне до тайного товариства „королевской ирландской республики“. Цёлею того товариства мало бути — захохувати спольно сь лигою аграрною чиншовників, штобы не платили чиншу, подкпоувати повагу правительства і утворити вь Ирландіі республику. Товариство тое мало бути зьорганізаване послѣ всякихъ формъ войсковыхъ, посёладо пункты центральный, вь котрыхъ кождый бувъ подбленый на осбмъ баталіонів, муштру отбували вь ночи а за незвичайнй отзначенія доставали „медаль Парнеля“; члены платили до касы тиждневй вкладки і присягали на додержанне тайны. Товариство выкрылося черезъ зраду одного товарища вь вязницю.

Ромунія. Сь кёндемъ минувшого тиждня утворено вь Ромуніі новий кабинетъ, до котрого войшли: Братіано яко президентъ і министръ войн; Хоцу мин. справъ внутр.; Статеску мин. справедливості; Лека мин. финансовъ; Дабіа мин. роббтъ публичныхъ; Димитрій ки. Стурда а министръ справъ заграничныхъ; Аврелианъ мин. просвёты. — Важнымъ ёсць именованье Стурды министромъ справъ заграничныхъ; нёмецкій пбвурядовй дневники бачутъ вь томъ доказъ, що Ромунія намёрье зближитися до Австрій и Нёмецкой.

Египтъ. Сила англійской арміі вь Египті выноситъ вже 10.000 войска, а мимо того Англійцѣ не выстунають еше зачынно, але обмежуются на фортификаціі окопівъ противъ становища, занятого Араби-нашею. Говорять, що Англійцѣ ажъ тогды выстунають зачынно противъ Араби-наши, коли сила войска дойде до 15.000 людей.

Туреччина. Договёръ межы Англіею и Портоу вь справі спольной интервенції вь Египті все еше не дойшовъ до кёнца. Розходится головное о те, вь якіймъ отношенію маюць стояти войска турецкій до войска англійскаго. Англія, якъ звёстно, жадае, штобы армія турецка оставала подъ верховнымъ начальствомъ англійскаго команданта; Турція зновъ домагася самостойного дёлава своей арміі. Доси, якъ сказано, дёло еше не полагожене.

На засёданю конференціі зъ 10 с. м. заявили репрезентанты Туреччины, Австрій, Нё-

мецчины и Россіи, що приступаютъ до внесенія Италіи вь справі зборовоі обороны суецкаго каналу. Поволь французскій Ноайль приступивъ до того внесенія ажъ позёйше, одержавши отъ своего правительства инструкцію. Репрезентантъ англійскій лордъ Дифференъ заявивъ, що Англія пристае до того внесенія, але подъ условиями: 1) що правительство англійске застерёгае собѣ свободу для розпочатоі акціі войсконой вь Египті; 2) що утворена на подставі италійскаго внесенія зборова оборона суецкаго каналу перестане существовати по закончёноі анархіі вь Египті и 3) що внесенне италійске не заборонитъ жадной державѣ на случай потребности высадити на берегъ свое войско. Россійскій отпоручникъ Ону, жадаюць отъ Дифференъ выясненія, вь якій цёлі англійскій войска вступили на сушу вь Суецѣ. Дифференъ отповѣтъ, що адмиралъ Сеймуръ высадивъ войско для охороны і безпечённости мёста, але сей фактъ не нарушае всегды характеру нейтральности суецкаго каналу.

НОВИНКИ.

— Що патры езуиты чигали на бучацну гимназію, о чёмъ мы першу вёсть подали, „Gazeta Narodowa“ заперечила, называючи сю вёсть „prostym bakiem“. Мы не хочемъ входити сь „Gaz. Nar.“ вь споры, бо еи „правдомовіть“ широко звёстна, але зважаючи лише на нашихъ читателівъ, скажемъ еше разъ совёстно, що подана нами вёсть ёсць вь повной основі правдива, и що „Gaz. Nar.“ стараючись закрити перадъ свётомъ ненайстну жажду протёгованыхъ оубою оёдж, чустила по звываю великого „baki-a“.

— Зъ Станислава пишутъ намъ: Ц. к. судъ окружний увольнивъ при розиравѣ своего трибуналу п. Василя Мороза, ученика гимназіі отъ всякой вины забуренія публичного спокю. Акты той справы муситъ судъ станицлавовскій предклати своего часу ц. к. прокураторіі львовёкой, котра сподёвалася найти вь нихъ обтяжающіи дати вь процесѣ „о голову зраду“, ба навёты выводида сираву В. Мороза при головной розиравѣ, яко примѣръ забуренія тихоміря красвого.

— Читальня завязуеся вь Сулимовѣ коло Кулякова, за стараньемъ мёсцевого пароха о. Курьяловича, учителя п. Квасника и честныхъ селянъ. Статути подано вже до намёстництва.

— Звертаемъ увагу Вп. читателівъ на статью „Дёвоче воспиталище Василинокъ во Львовѣ“, котру зачинаемъ помёщать вь нинѣшньому числѣ. Статю, одержану отъ факхова педагога и чоловѣка познакомленого зъ справамі сѣи институтіі, помёщаемо тымъ радёйше, що она перша дае намъ близій вёсти о воспиталищи Василинокѣмъ, свёдчыть о дуже хорошомъ урядженію его, а разомъ усувае вѣ тй часто дивоглядній поголооски, які у насъ по невёдомости стану рѣчи кружили.

— Задаля выъзду редактора „Дёла“ п. Вол. Барвёнского до вёзды для поратованія здоровья, вдержанный дальшій тягъ статьи „По процесѣ о голову зраду“ до найблизшихъ чиселъ.

— Именована. Практикантъ суд. Теофіл Чичиловичъ именованый адвоклянтномъ судовымъ.

— До Бродівъ прѣбхавъ за дозволомъ министерства внутреннихъ справъ російскій капитанъ жандармеріі Дебиль и тамъ придбленый до консуляту мае занятися провѣреньемъ похождения жидовскихъ эмигрантовъ и оттакъ надбляти ихъ легитимациями, потрібными до повороту вь Россію.

— Мисія оо. Змартыхвстанцѣ вь Галичинѣ. Отъ одного селянина зъ подѣ Львова, котрый хотѣвъ умёстити своего сына у Змартыхвстанцѣ вь интернатѣ, жадали оо. Змарты. додержанія такихъ условий: 1) штобы отецъ сына не читавъ жадныхъ рускихъ часописей; 2) штобы ходивъ на набожёнства до костела, рёвно якъ до церкви; 3) штобы при выборахъ голосувать такъ, якъ то укаже ему рада пбвурядова або староство. Селянинъ той дуже обавлялся такими дикими инсинуациями, выказавъ оо. Зм.—цямъ свою думку, не отдавъ хлопца до интернату и заперенумеровавъ 2 рускй часописы.

— Стерёжётся маларѣ, штобы вы не попали такъ вь жандармскую оубку, якъ той п. С. Станкевичъ, гимназ. профессоръ, що то вь Люблии коло Мыслиницъ засёвъ собѣ гарненько при вхождюмъ сонци и ставъ малювати типы народній, — ажъ ось надойшовъ тихцемъ правжній жандармъ и схвативъ затопшеного вь праці маларѣ на горьчомъ учинку, божъ предѣ его быстроумне око сей-часъ спбзнало, що тй вѣсъ приряды маларскій — рѣчь дуже подозрѣна!... Ледви змѣгъ напоставный п. Станкевичъ представити жандармову, що его занятя не ёсць жаднымъ дёломъ противузакономнымъ и що ёнъ не ёсць шпёгуномъ ані небезпечнымъ агитаторомъ.

— Зъ Станислава пишутъ намъ: Дня 18 червня с. р. устроивъ Выдѣль филіи тов. „Просвѣта“ 2 полулярній выклады для членовъ товариства. П. Леонидъ Заклинскій подавъ вь замячюмъ выкладѣ своёмъ кілька примѣровъ власной помощи зъ житя суспольного мѣщанъ и селянъ, а именню зъ житя рускаго, такъ публичного якъ и частного; вь томъ послёдномъ выказавъ п. Л. З. передовымъ заслуги бл. п. Волидимира Навроцкого, яко одного зъ основателівъ тов. „Просвѣта“, яко писателя и найзнаменитшого рускаго статистика и економиста. — Вп. п. Титъ Залчёвскій мавъ выкладъ о свободѣ дёлава селянскихъ груптвъ, подаючи ясно и всесторонню войлякй мнѣнія и засады, котры суть за свободною подбляностю, а котры противъ неі. При кёнци того выкладу завязалася занимаюча дискусія надъ тымъ же предметомъ межы самими слухачами-селянами.

Всѣхъ притомныхъ було надъ 70 членовъ и гостей.

— Загалній зборъ членовъ товариства имени М. Качновского отбудутся во Львовѣ дня 19 (31) серпня с. р. вь великой сали „Народного Дому“. Програма тыхъ зборовъ слёдуюча: 1) о 8-ой год. рано отслужитъ богослуженне вь церкви Успенской; 2) по богослуженію зберутся члены вь великой сали „Народного Дому“; оттакъ слёдуе 3) выбёръ предѣателя и двоухъ секретарѣвъ на часть сихъ зборовъ; 4) справозданне зъ дёяльности товариства за сей рѣкъ; 5) справозданне касовое; 6) выбёръ комисіі для провѣренія рахунковъ; 7) выбёръ предѣателя, выдѣловыхъ членовъ и ихъ заступниковъ на слёдуючій рѣкъ; 8) справозданне комисіі (гл. точку 6); 9) предложенія членовъ; 10) вечеромъ музыкально-декляматорска продукція вь великой сали „Народного Дому“.

— Вь процесѣ Лютингерѣвъ вь Чернівцахъ о миллионіи обманства запавъ минувшой суботы вырокъ перадъ судомъ присяжныхъ. Пытанье о провину обманства заперечили присяжій, а потвердили лишь пытанье о провину легкомудшноі кривды. Судъ заудивъ Ілію Лютингера на 6, а Саломона Лютингера на 8 мёсцёв вь вязницѣ. Еше перадъ вердиктомъ одержували судіі присяжій разъ-наразъ рѣжій письма зъ почты, где вызвано ихъ до справедливого сужденія, бо — якъ стояло вь тыхъ безименныхъ листахъ — судіі присяжій мали бути подкупленіи.

— Зъ Збаражчини. Маемо пріятнѣсть подблитися сь Вп. читателями сѣю милою звѣсткою, що вь Новомъ Селѣ збѣтавъ заложеный склепъ селянскій. Мысль до заложенія склепу подбавъ имъ бувшій тамже завѣдатель прихода о. Евстахій Цурковский. Склепъ заложили вь снѣлцѣ тамошній пѣвѣ церковный Кёндратъ Шеремета, старшій братъ зъ Козирь Томко Кирилукъ и господарь зъ Нового Села Стефанъ Ищукъ. Склепъ сей стоить на добромъ мёсці середѣ села, побѣчъ суду и поставленый послѣ вымоговъ полиційныхъ зъ взгляду на безпечёнство, вымурованый и побитый бляхою. Коли дёло се добре знайде поводженне, ёсць надѣя, що люде стануть кидатися до торговли и вь окрестности. Нове село ёсць мёсцемъ, способнейшимъ звернути на себе увагу иншихъ селъ по той причинѣ, що ёсць тамъ судъ, почта, постерунокъ жандармеріі, ёсць откъ мёсцемъ ередоточнымъ окрестности. Якъ запроваженне хору нотного тамже черезъ о. Евстахія Цурковского выльнудо добре на окрестнѣсть и знайшло скоро послѣдователівъ, бо запроваженно разаръ такій же сѣбѣ вь Токахъ, вь Черниховѣ и др., такъ надѣятися, и запроваженне склепу знайде вскорѣ своихъ послѣдователівъ. Предпріятіе тое витамъ щирорускимъ: Щастъ Боже! Зважаючи, що вь Збаражчинѣ утвердилася тверёзѣсть лучше, якъ куда инде, що знаходимъ тамъ по многихъ оселахъ гдѣкуда вже и дуже богатй шпѣхъ и касы громадскі, то ёсць надѣя, що пріймѣе на сѣбѣ грунтъ и торговля. Ширилисьбы тамтуда и читальнѣ, колибъ не такі перешкоды, які дбзнала читальня вь Шельпакахъ. Коли зважимъ еше, що до мѣстечокъ ёсць тамъ досыть далеко, то мёсцевыи обставины много сприяють сѣму дёлу. Доказомъ сего, що по селахъ найбільше кинулось вь тыхъ сторонахъ скленѣвъ жидовскихъ. Торговля же, то не пропинація, не привилёванная, вольно взытисъ до того кождому. При сѣй случайности хочемо поднёсти, що при недавній визитѣ нашого архіерея, сѣбѣ вь Новомъ Селѣ побывавъ дуже архіерееви. Сѣбѣу обучавъ господарѣвъ п. Лука Ремеза укёнченныи ученикъ низшой реальнои школы и ученикъ п. Горещкого.

— Дръ Мохнацій, адвокатъ краевый вь Перемышлѣ оголошуе вь „San-t“ корреспонденцію мѣжъ собою а п. Марковымъ, котрый своего часу взыывавъ дра Мохнацкого до обороны вь процесѣ о „головну зраду“. Першій листъ ёсць отъ п. Маркова, котрый просить дра Мохнацкого о оборону. На се отписуе ему (вь языцѣ польскомъ) дръ Мохнацій, где мѣжъ иншими такъ пише: „Я не ёсью точно обзванный сь агитациями рѣжныхъ а войлякыхъ партій рускихъ. О сколько менѣ однакъ змаганье тыхъ партій звѣстне, дёлю агитаторѣвъ рускихъ на три партіи: Рутенцѣвъ, выхованцѣвъ системою Баховского, и на славиствѣвъ сь болышою або меншою примѣшкою социализму и нигилизму и агентовъ царату. Боли Вы, належачи до табору панславистовъ, хотѣбы сь сьильною домѣшкою нигилизму, вь агитацияхъ своихъ перестунили границу уставою карною обмежену, — я готовъ принять Вашу оборону, однакъ подъ тымъ лише условіемъ, що вольно менѣ кождога часу, навёты подчасъ остаточной розпавы, отступити отъ той обороны, еслибъ я набравъ пересвѣдченія, що Вы вь своихъ агитацияхъ дѣлали вьсильно сь агентами царату або держали отъ правительства царского посредно або безпосередно яку небудь субвенцію. Дальше условіе ставлю, штобы Вы при розиравѣ остаточной отповѣдали на заданй собѣ пытанія и толкувалися если не вь польскомъ, то вь языцѣ рускаго вь Галичинѣ безъ примѣшки уживаной редакціі „Слова“. Рѣвножъ застерёгаю для себе право уживати при той розиравѣ выключно языка польского, бо якъ Вамъ вѣдомо, нарѣчиемъ людowymъ не владѣю достаточно, а впрѣчѣмъ уважаю се за чшту комедію перадъ судомъ во Львовѣ уживати нарѣчія людowego, лозаякъ кождый чоловѣкъ вь Галичинѣ розумѣе но польскы.“ Отое цѣкавий листъ адвоката Мохнацкого, вь котромъ бачимо такй оригинальній а дивачній поглядъ, якихъ намъ не довелось еше почути. П. Марковъ пристае зразу на условія дра Мохнацкого, а лишь просивъ, штобъ дръ Мох. отступивъ отъ того условия, що вольно ему буде колинебудь зашити оборону. Вь послёдномъ однакъ листѣ увѣдомляе п. Марковъ коротко дра

Мохнацкого, що вже найшовъ собѣ иншого защитника. Належитъ еше додати, що дръ Мохнацій оголосивъ длѣтого тую корреспонденцію публично, штобы — якъ каже — выказати правду и затерти фальшивй вѣсти, будьтобы ёнъ (дръ Мох.) безъ справедливыхъ причинъ ототупивъ отъ обороны перадъ самою розпавою.

— Жидовскій евангелизмъ. Одинъ жидъ-гусидъ вь Горлицяхъ оженився перадъ трема роками сь гарною молодою жидовкою, котра однакъ не прихиялася конечно до всѣхъ строгихъ жидовскихъ забобовъ и вже вь день вѣсёлья плакала, коли обята ёй довгй косы. Мужъ зловився страшно, выдачи, що его жена такъ помѣтуе „вѣроу“ отцѣвъ, а коли она замовила собѣ перуку вѣстою поганой „бинди“, ёнъ заплативъ выправѣ за перуку 30 зр., але кинувся на жену, ставъ ея обкладати, а оттакъ кинувъ перуку вь огонь. Жидовка такожъ розъярилася, вхопила его шапку шабасову и кинула тожъ вь огонь. Тогды ударивъ жидъ свою жену такъ сильно, що она упала нежива на землю. Убийца находится вь рукахъ суду.

— Удаючимся на выставу перемыску обнижила жельзница Кароля Людвика цѣну жёзды о 33% трети, а 50% другой класы тыми поѣздами, котры вь Перемышлѣ стають вь годинахъ передполудневыхъ. Зъ Перемышля можна отбѣздити котрымъ небудь поѣздомъ особовымъ або мѣшанымъ кромѣ поѣздовъ поспѣшныхъ. Вь день откритія выставы и вь дняхъ 3, 8 и 10 л. вересня буде жёздити зъ Львова поѣздъ снаперовый по такихъ самыхъ зниженыхъ цѣнахъ.

— Православный синодъ вь Буковинѣ на одномъ зъ своихъ засѣданъ дня 8 л. с. м. ухваливъ на предложенне университетского профессора п. Евзеіа Поповича, проити монарха, штобы вь всѣхъ официальныхъ письмахъ называлася церковь греко-оріентальна на подставѣ канонѣвъ „православно-восточной церкви“, — а такожъ просити черновецкого антрополита, штобы предложивъ тое прошенне Цёсарю.

— Зъ подѣ Снѣлго. (Волоцюга чл. агентъ.) Весною сего року була помѣщена вь „Дёлѣ“ вѣстка, що вь Побуку коло Сколѣго основано читальню. Дня 15 лица вечеромъ заволоклося вь нашій мирній верхи якась индивидуумъ, вь кождомъ взглядѣ дуже загадочне. Незнакомецъ сей, середного роста, брутнѣй, сь лицемъ блѣдымъ, сь черною борѣдкою, сь дуже апатичными, отражающими очима заволякшися до села удався сразу очевидно до коршмы, а зъ оттамъ прямо до читальнѣ. Тутъ заставъ дѣка и представивши себе Юліаномъ Терлецкимъ (показавши свѣй войсковой „Abschied“, при чѣмъ робивъ дѣка уважнимъ, що ёсць gr. kath., показуучи пальцемъ на дотычне мѣстце вь „Abschied“-ѣ) ставъ розпытувати подробно о читальни, якъ стоить, сколько мае членовъ, чи члены сходятся часто, чи свѣщенникъ приходитъ до читальнѣ и проч. Дальше выразивъ свое задивованье, що вь читальни лишь самъ рускй газеты; на те дѣкъ полоняючи сказавъ ему, що то зовѣмъ природно, бо вь читальни нема нѣ одного члена Поляка, а вь прочѣмъ мимо того ёсць одна польска газета, именню „Sztandar polski“. Бесѣда перешла на политику. „Велика бѣда вь краю“, почавъ дальше незнакомый волоцюха, — треба конче, штобы Москва прійшовъ и зробивъ ладъ, — шкода, що Скобелевъ умеръ и пр. Здоровый разумъ дѣка, розумѣсь, не могъ сь тымъ погодитися, тому то п. Юліанъ Терлецкій уважавъ за отповѣдне перейти на инше поле, на шизму, на Гнилички. — „Всю ненависть — говоривъ ёнъ дальше — межы Поляками и Русинами роблятъ кёсёнды“ и тутъ „благочестивый“ заволока ставъ горячо и пламенно поучати дѣка о высокыхъ цѣляхъ патровъ езуитѣвъ вь Галичинѣ, о котрыхъ то цѣляхъ дѣкъ почувъ першій разъ вь житію. Такихъ религііно-политичныхъ поученъ удостоился вся интеллигенція мѣстцева, именню ковалъ и началникъ громадскій, — сего послёдного незнакомый апостолъ хотѣвъ почастувати чаркою горѣвки, але ёнъ не принявъ того. Переночувавши у дѣка, нашъ загадочный чоловѣкъ рано 16 лица отвидѣвъ свѣщенника, где представивъ „ze szluka o-bowiazku“, а получивши „wsparcie“ 20 кр. потѣкся дальше горами. — Послѣ того ставимъ запытанье до ц. к. староства: чи вѣдомо ему ёсць о якій нибудь подорожы якого Юліана Терлецкого вь горахъ и чи позволить ему и на дальше бунтувати народъ?

— (Дрѣбнй вѣсти.) Цёсаръ удѣлявъ громадѣ Чернивлѣ вь пов. яворѣвскомъ 100 зр. запомоги на отновленне церкви, а громадѣ Гребенѣ вь повѣтѣ равѣскомъ 100 зр. запомоги на пострөөне церкви. — Архикнязь Альбрехтъ отбѣхавъ минувшой пятницѣ зъ Львова до Будапешту. — Профессоръ о. Шанковский зъ Черновѣцъ увольнялся отъ порученыхъ ему львовскою консисторіею обавязковъ. Вь Чехахъ подѣ Трушно-вомъ умерла сими днями 115-лѣтна старушка Зерлима Канаркова. — Президентъ Львова дръ Гюиньскій выѣхавъ на двомѣсячный урлопъ, его заступае вице-президентъ В. Домбровский. — Вь июлднейвой Россіи межы селами Прасковая и Фёдовка зничивъ пожаръ поля пшеничній на 80 верствъ довѣй а 10 верствъ широкй. Вь околицахъ Смоленска налиты лѣсы вже отъ кольканійцати дѣйвъ. — Вь Иоландіи нануе отравный голодъ и зараза на худобу. — Вь Лондонѣ открито сими днями величавый памятникъ жыючого министра-преміера Глядзстона. — Вь Арнольдѣ вь Сполученыхъ Державахъ отбуовъ особливый конгрессъ — шіакѣвъ, котрыхъ згромадилось около 20.000. Ухвалено боротися противъ пропагандѣ тверёзости. — Директоръ почтъ п. А. Шифнеръ повернувъ до Львова по кількатыжневой подорожи писпекційной. — Вь Дрезнѣ умеръ дръ фил.

Выходитъ во Львовѣ що Среда и Субота (крѣмъ русскихъ святъ) о 4-й годѣ пополуночи. Литерат. додатокъ Библиотечна найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. аркушѣ каждого 15-го и послѣдняго дня каждого мѣсяца.

Редація, администрація и экспедиція пошл. Ч. 8 улича Академична.

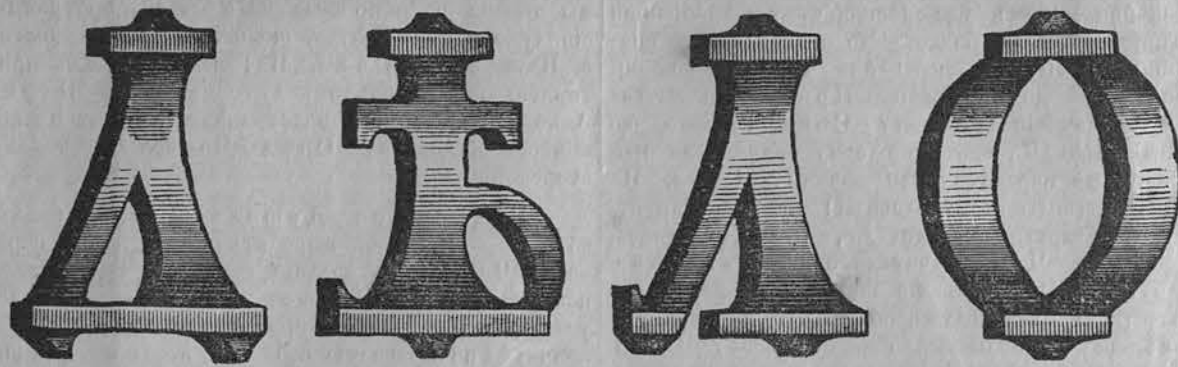
Вѣст. листы, посылки и рекламации належитъ пересылать пошл. адресомъ: редація и администрація "Дѣло" Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не возвращаются только на попередне застереженье.

Послѣднее число стоитъ 12 кр. а. в. Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. въ одинъ строчекъ почтагономъ.

Рекламации неопечатанъ вѣдѣтъ отъ порта.

Предплату належитъ пересылать франко (налучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи "Дѣло" ул. Академична Ч. 8.

Предплата на "Дѣло" для Австріи:		Для России	
на цѣлый рокъ . . .	8 зр.	на цѣлый рокъ . . .	8 рубл.
на полъ року . . .	4 зр.	на полъ року . . .	4 рубл.
на четверть року . . .	2 зр.	на четверть року . . .	2 рубл.
съ дод. "Библиотечки":		съ дод. "Библиотечки":	
на цѣлый рокъ . . .	12 зр.	на цѣлый рокъ . . .	12 рубл.
на полъ року . . .	6 зр.	на полъ року . . .	6 рубл.
на четверть року . . .	3 зр.	на четверть року . . .	3 рубл.
на оамъ додатокъ:		на оамъ додатокъ:	
на цѣлый рокъ . . .	5 зр.	на цѣлый рокъ . . .	5 рубл.
на полъ року . . .	2-50	на полъ року . . .	2 р. 50к.
на четверть року . . .	1-25		
Для Заграниччя, окрімъ России:			
на цѣлый рокъ . . .	10 зр.		
на полъ року . . .	5 зр.		
на четверть року . . .	2-50 зр.		
съ дод. "Библиотечки":		на оамъ додатокъ:	
на цѣлый рокъ . . .	14 зр.	на цѣлый рокъ . . .	6 зр.

III. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ=ji, ѓ, ѓ=i, и* (въ серединѣ и на концѣ слѣвъ)=*ы, и* (на початку слѣвъ)=*і, ѓ* (на початку слѣвъ)=*ві*.

Дѣвоче воспиталище Василіянокъ во Львовѣ.

Допись зб Львова.

II.

Для близкого выясненія сей sprawy позволю собѣ, подати ей коротку генезу.

Ивъ 43 монастырѣвъ женскихъ, які въ Галичинѣ еще въ другій половинѣ минувшаго столѣтія находились, остався въ наслѣдство церковныхъ реформъ цѣсаря Іосифа II. и рѣжныхъ непріязненныхъ обставинъ въ нашій діедезіи всего лишь одинъ, въ Словитѣ. Монастырь сей мавъ назначенье, кромѣ иноческой жизни заниматься такожъ выхованьемъ дѣвчатъ, и сповнявъ передше тую задачу при невеликихъ вымогахъ тогдѣшней сусѣльности задовольняю. Се было причиною его популярности въ краю и досыть численныя дарованія, якъ н. пр. недавними вже часами реальности въ Теревовли, легатѣвъ кардинала Левицкого на выхованье бѣдныхъ дѣвчатъ, и др.

Передъ 30 роками зачавъ однакомъ сей монастырь подпадати; при концѣ 50-тыхъ роковъ находився онъ въ станѣ наибольшаго роветроу, такъ що потреба реформы була коначною.

Власне тогды (1861) пріѣхавъ бувъ въ Римъ, яко новопоставленый провизиторъ, плнѣшній нашъ епископъ Преосв. Сильвестеръ. Митрополитъ Яхимовичъ, не маючи въ хвили для молодого доктора отвѣтнаго занятя во Львовѣ, поручивъ ему реформу Словитского монастыря. Тымъ способомъ пріѣхавъ нашъ епископъ въ отношенія до монастыря, котрі ондѣся принесли такъ важні результаты.

Довершивши свою задачу, вернувся епископъ невдовѣ до Львова; мимо того задержавъ духовне веденье монастыря, яко визитаторъ, поставленный пок. митрополитомъ Литвиничемъ, и черезъ тов продовжавъ въ нѣмъ дальше розпочату дѣяльність. Позаякъ иноческа жизнь стала вже зовсѣмъ правильною, звернувъ онъ теперь свою особенну увагу на тамошній конвиктъ, тымъ болѣе, що недо-

статокъ добраго женскаго воспиталища давався въ цѣлѣмъ краю дуже прикро чувствовати. Въ сѣмъ дѣлѣ помагала ему дуже живо вѣлыми заслужена игумена Марія Янушевска. Однакомъ вѣ ихъ труды не приносили пожаданого успѣху. Напередъ годѣ було позискати для монастыря иноческихъ силъ, способныхъ до веденія школы; а дальше оставало число дѣтей заведѣды дуже незначнымъ. Коли вѣ заходы около поднесенія конвикту показались надаремными, зачали епископъ и игумена приходить до пересвѣдченія, що причина неудачѣ лежить въ мѣсцевыхъ обставинахъ, — що женскій конвиктъ нѣякъ на селѣ розвиватися не може. Такъ выродилаея поволи гадка, чтобы перевести дѣвоче воспиталище у Львовѣ.

Намѣренье тов не могло бути черезъ довшій часъ осушене; жертвы, якихъ се дѣло требовало, були надто великими, чтобы можна было такъ скоро жакитися. Въ концѣ однакомъ наспѣла отвѣтна пора. Въ р. 1879 ставъ визитаторъ монастыря архипресвитеромъ и суфраганомъ нашої діедезіи, и на сѣмъ то вилывовѣмъ становищи рѣшився онъ свою довголѣтну гадку перевести въ житье.

Такъ якъ Словитскій монастырь стоить подѣ выключною властею митрополита, и безъ его призовленія нѣякого важнѣйшаго дѣла поднимати не може, предложивъ епископъ тую справу на сесіи консисторской дня 11 марта 1880. Аргументація его була такъ сильною и переконуючою, що митрополитъ и цѣла сесія приняли однодушно внесенье, чтобы оставляючи головный монастырь въ Словитѣ, перевести дѣвоче воспиталище съ частею монахинъ до Львова. Для переведенія же дѣла постановили митрополитъ (по предложению епископа) особный комитетъ, въ котрого складъ ввійшли: епископъ яко предсѣдатель и референтъ справы, и крыломане: Сынгалевичъ, дрѣ Костекъ, Бачинскій, Величко и Юліанъ Сембратовичъ.

Выбранный комитетъ занявся дуже горячо порученымъ собѣ дѣломъ. На численныя засѣданьяхъ обговаривавъ онъ широко и основно тѣ дороги и средства, які могли довести до цѣли, и отвѣтно тому розвивавъ свою энергичну дѣяльність.

Наибольшу трудность представлявъ бракъ потрібныхъ фондѣвъ. Вправдѣ посѣдавъ Словитскій монастырь маєтокъ, а именно: 25.600 зр. въ ефектахъ, а 18.000 зр. въ реальностяхъ (въ Словитѣ, Теревовли и Загвѣздю); але все-

го того було до поднятого дѣла еще занатто мало. Найпершою задачею комитету мусѣло длятого бути, занятися збираньемъ потрібнаго гроша.

Комитетъ отнѣсея отже до президіи ц. к. Намѣстництва о позволенье збирати складки, а одержавши его, дѣлавъ все, чтобы осгнути якъ наибольшій результатъ. Напередъ вышло посланіе митрополита, въ котромъ представлено велику важность Василіянскаго воспиталища, и задовано духовенство и народъ цѣлою діедезіи до щедрыхъ жертвъ; дальше отнѣсея комитетъ еще отъ себе до вѣсѣхъ деканѣвъ и деканѣвъ обохъ діедезіи, оголосивъ отзовъ во вѣсѣхъ часописяхъ русскихъ и польскихъ, вѣдавъ вѣ товариства рускі (Ставропигію, Провѣту, общ. Качковскаго, кредитове заведенье, рускі Дамы и др.) и русскихъ миссіонерѣвъ (оо. Моха, І. Лопатинскаго), чтобы попирали его предпринять, поставивъ генеральныхъ збирательѣвъ для вѣсѣдной и заходной Саличины, — а наконецъ выславъ особній письма до многихъ людей духовныхъ и свѣтскихъ, котрыхъ матеріальный станъ бувъ щасливѣшимъ, просячи ихъ о значнѣйшу жертву на тую высокую цѣль. Петицію до сойму, до Наясен. Монархи и Архикнязѣвъ отложено до сего року, такъ якъ перенесенье дѣвочаго воспиталища у Львовѣ, не було еще тогды черезъ правительство подтверждено.

Ожывленіи заходы комитету вѣначились хорошимъ успѣхомъ. Мимо неурожавѣвъ и тяжкихъ часѣвъ плыли жертвы, особенно въ першѣмъ роцѣ, дуже щедро. Вѣ Русины, духовніи и свѣтскіи, богатіи и бѣдніи, братства и сестринства, и подалаши имъ, глячу потребу такого воспиталища, спѣшили не только складати свои жертвы на престолъ отчины, але уживали всякихъ нагодъ и случайностей, пробъ и межи другими збирати лепты. Не малу часть зложили на тую гуману цѣль и другіи народности въ краю, такъ Поляки якъ и Нѣмцѣ. Отъ падалиста 1880 до конця року 1881 збѣрано 9.582 зр. 9 кр. и зложено на отсѣтки; до нынѣ переступили вже складки суму 10.000 зр. Кто знае нашъ прикріи матеріальніи отношенія, той муситъ признати, що успѣхъ бувъ въ першѣмъ роцѣ дѣйствено великанскій!

Межи жертвователями находимо многихъ людей и институцій, котрі причинились значнѣйшими дарами. Думаю, що сповню лишь

свою довжность, если честніи имена тыхъ чолѣвѣколюбѣвъ поднесу тутъ для загалной вѣдомости. Именно жертвовали: о. Іосифъ Кобылянский въ Пѣйла 1040 зр., галичка касацидница 500 зр., о. А. Б. (не желающий вывѣления своего имени) 400 зр., обще рѣльничко-кредитове заведенье 300 зр., преосв. епископъ Сильвестеръ 200 зр.; княгиня Леонова Сапѣжина, оо. крыл. Іоанъ Ильницькій въ Перемышля, дрѣ Климентій Сарницкій, Василій Зарицкій въ Полѣво, Іоанъ Билиньскій въ Илавча, Іоанъ Ювичинскій въ Борынчѣ, Александръ Горыновичъ въ Дѣлѣва, Левъ Полѣвый въ Городенки, Антоній Медвѣцкій въ Вербиловѣ, Арсеній Красницкій монахъ, Кассіанъ Куницкій капелянъ войсковый, каска заличкова въ Глиннахъ (за причиною о. Решетилевича), Головне заступництво банку "Славія" во Львовѣ, Н. Д. въ К., и Н. Н. въ П. по 100 до 200 зр. Гдѣякіи въ жертвователѣвъ (якъ о. Василій Зарицкій) обѣщали зложити еще болѣе, иншіи зновъ (якъ Н. Д. въ К.) заповѣли основанье значныхъ легатѣвъ на выхованье дѣвчатъ въ свои родины.

Межи деканатами зновъ отзначились особенно ревностею въ збираню складокъ: Гусятинскій (за дуже щирою причиною о. декана Олесницкаго въ Говилова), Скалатскій, Калускій, Залѣщичскій, Теревовельскій, Городеньскій, Унѣвскій и Ходорѣвскій.

Съ жалемъ однакомъ мусу сказати, що мимо загалной жертвовательности цѣлаго краю на тую цѣль, находится гдѣяки стороны, котрыхъ доси мало-що або нѣчого не зложено. П. м. деканѣвъ Галицкого, Снятинскаго, Жукѣвскаго, Подгаецкаго, Залозецкаго и Надѣрнянскаго; майже нѣчого не прійшло въ деканату Бохѣвскаго, Бережанскаго и Зборѣвскаго. Тяжко допускати, чтобы въ тыхъ сторонахъ запѣзнавано важность новои институцій, тымъ болѣе, що въ другихъ патриотичныхъ дѣлахъ не остаются по за другими деканатами, а гдѣякіи въ нихъ подѣвглядомъ матеріальнымъ лучше стоятъ; теперѣшнее поведенье ихъ можемо толкувати собѣ хибѣ лишь тымъ, що жертвы ихъ може еще не доставленіи комитетови.

(Дальше буде.)

Збъ "Кіевской Старины".

(Подает В. Лавровъ.)

Мы вже неразъ згадували, що выходяцій въ Кіевѣ отъ початку сего року на російской мовѣ журналъ "Кіевская Старина", мѣститъ рѣчи дуже цѣкавы для каждого Русина; и не диво, боже послѣ програмы журналъ мавъ отдаваться выключно только справамъ науковымъ, дотыкающимся цѣлою Мало-Руси. По причинѣ внутрѣшнихъ справъ, котрымъ мы мусѣли отъ початку сего року ажъ доси повѣшувати майже все мѣсце въ нашій часописи — не могли мы мимо найщирѣйшій волѣ познакомлювати нашихъ Вп. Читателѣвъ хочъ съ короткими статіями того цѣнного журнала, котрый справдѣ розвѣсняючи нашу давнину и не спускаючи при томъ зъ ока нашої теперѣшности заслуге на нашу щирѣ симпатію та моральну и матеріальну підмогу.*) Якъ нашъ читателѣвъ вараваъ переконаются, вѣе въ каждой стрѣчкѣ помѣщуванныхъ въ "Кіевской Старины" статей сердечна любовь до всего что рѣдне, что наше. Тамъ находятъ мѣстце выслѣды по исторіи Руси и рѣжнородныи матеріалы для неи въ видѣ особливо цѣнныхъ историчныхъ документѣвъ, мемоарѣвъ, хроникъ, дневникѣвъ, записокъ, споминокъ, оповѣданъ, біографіи, некрологѣвъ, характеристикъ, описѣвъ памятниковъ русскихъ старовины, что представляея въ будѣвахъ, архивахъ и

рѣжного рода стародавнихъ рѣчахъ, — и вкоонецъ замѣтокъ про все въ загалѣ, что становитъ принадлежность и характеристичну особенность цѣлою Руси або служить проявомъ народнои творчости и свѣтоглядю, якъ пр.: невыслѣдженій ще обычаѣвъ — религіи, правнѣи и т. и., щезаючий вже стародавній пѣсенъ, незаписаній думки, кавки, легенды; біографичніи вѣсти о свѣжѣ выходячихъ на цѣлою Руси выданяхъ, книжкахъ и артикулахъ относячихся до Руси съ критичными увагами. Для поясненія текету послѣ потребы, додѣются портреты замѣтныхъ дѣятелѣвъ въ исторіи малорускаго народа, виды стародавнихъ монастырѣвъ, церкѣвъ и иншихъ будѣвъ, что мають значенье для малоруской исторіи, отбитки въ старыхъ граверіи и творѣвъ малярства, рисунки и зображенія старинныхъ прикрасъ, одежей, рѣчей домашнихъ и т. и. А наколаи додамъ, що въ "Кіевской Старины" берутъ участь такіи нашъ передовіи люди, якъ нп. Антоновичъ, Бѣлозерскій, Дашкевичъ, Житѣцкій, Кистяковский, Костомарѣвъ, Лазаревскій, оба брата Лебѣдинцевы, Левицкій-Нечуй, Мордовецъ, Петровъ, Потебня, Терновскій, Чалый и богато-богато иншихъ, — то справдѣ не одного зъ нашихъ земляковъ збере охота запѣзнатися ближе съ тымъ прецѣннымъ журналомъ и збогатити свой книгозѣбръ одинокомъ поки-що болѣшимъ журналомъ, котрый поставивъ собѣ метою, посвятитися выключно студіи нашої дорогомъ отчины!...

I.

Кобзарь Остапъ Вересай, его думы и пѣснѣ.

Всяка проява, въ котрой такъ або иначе выражаея житье народа, хочѣбы условія житя

съ часомъ амѣнились и причины, що вызвали ту прояву, перестали существовати, — служить ознакою руху житя народнои и вже въ наслѣдство того, что та проява существовала, она належитъ до исторіи. До числа такихъ проявъ народнои нашої житя, що мають безпечерно историчне значенье, относятся устныи памятники народнои поэзи, котрі для важности своей могутъ станути рядомъ съ лѣтописями и иншими письменными жерелами нашої исторіи.

Украина, дякуючи своимъ историчнымъ и этнографичнымъ условіямъ, представляла особисто користне поле для повстанія и розповсюдженія рѣжныхъ цѣломъ самостоятельныхъ творѣвъ музѣ народнои. Зъ тыхъ памятникѣвъ можнѣбы було уложити своего рода поэтичну исторію сусѣльныхъ проявъ въ житю Украины, що представлялабы минувше политичне и щоденне житье народу зъ его идеалами, замѣганиями и стремлениями, котрі такъ важно знати для характеристики естетичной, побутовои и соціальной еи физиогноміи. Дятого то и цѣломъ справедливо, що на малорускій народній пѣсенъ давно вже звернено увагу, — давно вже стали збирати та записувати тѣ дороговѣщныи памятники и давно вже поручъ съ артистичными свойствами пѣсенъ лиричныхъ, высоко ставятъ историчный характеръ многихъ думъ и пѣсенъ. Зъ отги то цѣлый рядъ зѣбрникѣвъ, котрі представляютъ памятники

поэзи малорускаго народа*). Переглядаючи тѣ зѣбрники, мимоволѣ пытаешся: ктожъ бувъ творцемъ того превеликаго числа записанныхъ вже зъ народныхъ устѣ пѣсенъ, мѣжъ котрыми вѣтъ немало и думъ? Творѣвъ того богатства намъ невѣстнѣ, якъ и невѣстне число тыхъ думъ, котрі еще суть въ народѣ, але намъ невѣстнѣ, подобно якъ и число тыхъ, котрі съ часомъ загинули, не будучи въ своѣмъ часѣ записаніи. Назвати по имени творѣвъ тыхъ пѣсенъ не можливо; ихъ имя — народъ, або лучше сказати, тѣ идеалы сусѣльного житя того або иного часу, котрі натхнули гдѣякихъ выбранныхъ складати въ слово и тонъ пѣсенъ думы и чутя и бажаня цѣлаго народу, — въ загалѣ прійманій народомъ враженія и переживаній нимъ подѣвъ. Инша рѣчь — скарѣники такихъ народныхъ творѣвъ, звѣстнѣ въ давнѣ-давнѣ подѣ именемъ кобзарѣвъ: ихъ народъ все знавъ, шанувавъ и вызначавъ своимъ особливѣшимъ поважаньемъ. Безъ взгляду на амѣненный порядкъ житя, они и доси жиютъ въ народѣ; но число ихъ

*) Зѣбрники: Цертелѣва (1819 р.), Максимовича (1827, 1834, 1849 р.), Срезневскаго (1833—38 р.), Лукашевича (1836 р.), Зѣнкевича (1854 р.), Метлинскаго (1854 р.), Мордовца (1859 р.), Костомарова (1859 р.), Лисенка и Рузова (1873 р.), Антоновича и Драгоманова (1874—75 р.) и иншіи въ Россіи и — Вацлава зъ Олеска (1833 р.), Żegoty Paulo (1839—40 р.), Шашкевича (1837 р.), Головацкаго (1863—72 р.) и иншихъ въ Галичинѣ, Буковинѣ и на Угорщинѣ.

*) "Кіевская Старина" выходитъ мѣсячными книжками въ розмѣрѣ отъ 10 до 12 и болѣе аркушѣвъ друку: пренумерата — котру наша редація охотно пріймае до переслания — выноситъ для Галичины 12 зр. а. в. въ пересылкою.

Результат процессу золотчевского.

Зъ Золотчева одержуемо въ послѣдній хвили слѣдуючу вѣдомость:

„Вчера, въ день праздника Преображенія Господняго и рождества Его Вел. Цсаря, судъ золотчевскій увѣлчилъ руского приходника зъ Залозецъ о. Гутковского и всѣхъ 30 селянъ отъ закиненнаго имъ злочинства публичнаго насилія. Въ трибуналѣ судовомъ засѣдали самъ суди польской народности; межъ ними были три дуже здѣбны и досвѣдченіи совѣтники.“

Уневиняючій вырокъ Трибуналу судового въ Золотчевѣ мы и въ Русины съ нами пріймутъ безъ сомнѣнія съ наибольшимъ удовлетвореніемъ и радостью, яко тріумфомъ правды! Въ вѣсткахъ, подаваемыхъ нами въ справѣ залозецкой отъ самого початку ея повстанія ажъ до послѣдней хвилѣ, пересвѣдчилися заповню нашій читатель, що причиною того одинокого въ своѣмъ родѣ великого процессу, була партійна або радше покутна злоба, котру піддержувала и загрѣвала польска шовинистична праса. Трибуналъ своимъ вырокомъ осудивъ тую злобу и въ томъ то и починае вага сего судового выроку якъ для Русинѣвъ, такъ и для Поляковѣвъ. Подѣбно увенчаній вырокъ въ справѣ о. Давидовича, выданный трибуналомъ судовымъ въ Золотчевѣ и въ справѣ п. Мороза, выданный трибуналомъ судовымъ въ Станиславѣ, дають Русинамъ поруку безсторонности и справедливости галицкихъ судовъ.

Гнилицка справа II.

Процессъ гр. Делла Скалю противъ о. Качалы и Володимира Барвѣньского о образѣ чести.

(Далше.)

Другій день розправы.

Наступило переслухуванье свѣдковъ.

Приведено остающаго въ арештѣ свѣдкомъ подѣ замѣромъ злочинства о голову здраду, Ивана Шпундера зъ Гнилиць. Шпундера яко узвѣнчанаго, не записано.

Предсѣд. Що далю повѣдъ Гниличанамъ про православіе? Свѣд. Шпундеръ розказуе про негодовности, якихъ Гнилички, яко село прилучене до православія, знали. Передовѣмъ головною негодовностю и причиною безнастаннаго нарекѣня були справы конкуренційны; далше и прикре поштуванье о. Гарасимовича съ своими нахлѣбниками. Коли Гниличане мали конкурувати до будовы возбѣвъ въ Гнилицѣхъ, почалися новы нарекѣня. Бувши у п. графа, я и еще два господарѣ, жалувалися мы на нашъ негодовности и мы оказали: „хѣбабы намъ перейти на православіе.“ П. графъ сказавъ, що добре и обѣщавъ намъ привести пона зъ Черновець, не такого гордого, якъ нашъ. Тай зъ того пошло, що мы внесли поданя о нашомъ переходѣ на православіе. Мы были и другій разъ у п. графа и онъ казавъ собѣ доручити подане до православної консисторіи въ Черновѣцѣхъ, кажучи, що онъ поѣде до Черновець и самъ лично отдасть его митрополитови, съ котрымъ знаеся. И теперь обѣщавъ п. графъ привести пона, лишь не знавъ, якъ буде съ грунтоу для него. Але мы не дали ему поданя, бо

зъ року на рѣкъ зменшаеся и хороненый ими поетично-историчныхъ матеріалъ отъ часу до часу забуваеся, змѣняеся або вовсемъ затрачуеся. Для науки важна рѣчь заховати кождоу дробницю подобнаго матеріалу, заховати память про кождого такого свѣвака, якъ и про те, що онъ свѣвае.

Мы мали случай недавно бачити и чути одного зъ такихъ свѣваковъ — Остапа Вересаея, що придбавъ собѣ не только въ народѣ, але и середѣ просвѣченой есупольности велику популярность, и хочемо подѣлитися съ читателями якъ біографичными про него вѣстками, такъ и вѣстками про той историчный матеріалъ, ескарбникомъ котораго онъ естъ и котрый мы мали случай лично есконтролювати.

Остапъ Вересаея родився мѣжь 1803 а 1806 рокомъ въ селѣ Калюжинцѣхъ, прилуцкого повѣту, полтавской губерніи. Батько его Микита бувъ слѣпецъ убогій, що грою на скрипцѣ зароблявъ собѣ на хлѣбъ, причѣмъ мавъ хату та кавалокъ поля. Ослѣпъ Остапъ на четвертомъ роцѣ, якъ самъ оповѣдае, зъ пристрѣту. Отъ молодыхъ лѣтъ почувъ онъ въ собѣ несказану охоту до гры на бандурѣ и до свѣву; „якъ було кобзарь прійде у хату до мого батька“ — оповѣдае онъ, — „та стане грати и свѣвати, то я стою коло него и самъ не знаю, чи ему бы у пазуху влѣвъ, чи его до себе у пазуху вѣвъ!“ Батько отдавъ Остапа въ науку до кобзари Микиты зъ Кладьковки надъ Десною, що живъ тогда въ Бережѣвцѣ. Якъ то у

п. графъ отложивъ свою ѣзду до Черновець на поѣзѣ, а намъ було спѣшно, отже мы зѣбравши подѣны завели поданье до православної свѣщенника въ Львовѣ, чтобы онъ чѣмъ скорше переславъ его до Черновець. Предсѣ. Що вы казали до комисіи духовной? Свѣд. То само, что ту. Предсѣ. Чи васъ по одному кликали до протоколу, чи переслухували разомъ? Свѣд. Не знаю, бо тогда не было згоды: одинъ хотѣли отступити, другій не хотѣли, була колотняча. Предсѣд. Чи вамъ читали протоколъ? Свѣд. Мабуть читали; певно не знаю. Предсѣ. Чи по прочтѣнню протоколу зробивъ кто яку увагу о томъ, що было написано о п. графѣ? Свѣд. Щось тамъ казали. Але комисіи насъ заспокоила, що за се нѣкто не буде пытати п. графа. Предсѣ. Умѣете писати? Вы самі подписали протоколъ? Свѣд. Писати умѣю мало; я самъ подписавъ протоколъ.

О. Качала (до Шпундера): Може я вамъ пригадаю, якъ уваги роблено до протоколу. О. Костецкій читавъ въ протоколѣ „шизма“, „грѣшный намѣръ“, а кто-то сказавъ „православіе“ и просивъ слово „грѣшный“ вычеркнути. Ктось другій зъ помѣжь людей пытался: „Чи не буде се що п. графови шкодити?“ — на те я сказавъ: „А щожь бы то могло ему шкодити? А впротѣмъ ту йде лишь о те, чи въ протоколѣ такъ написано, якъ вы казали.“

Предсѣ. (до Шпундера). Чи подчасъ комисіи духовной была яка бесѣда о о. Наумовичу? Свѣд. Нѣ, нѣкто не згадувавъ. Предсѣ. Чи была бесѣда о томъ, чтобы комисію духовную оторочити на 14 днѣвъ, ажъ графъ прійде до Гнилиць? Свѣд. Не знаю. Предсѣ. Чи згадували вы что до протоколу о вашомъ священнику о. Гарасимовичу? Свѣд. Не пригадую собѣ; здаеся, что люди говорили на дворѣ межъ собою, але лише про те, якъ о. Гарасимовичъ съ нами обходился. Предсѣд. и сов. Бѣлоскурскій стараются всѣми силами выдубити отъ Шпундера зѣнанье, что люди до протоколу казали, будьтобы о. Гарасимовичъ намовлявъ ихъ на православіе, але Шпундеръ, мимо того что замѣтанный рѣжнородными пытаньями на той темѣ, обстае при своемъ заявленіи, а при концѣ зѣтерпѣливый заявивъ, що вже не знае, что казати. (Заступникъ оскаржителя дръ Яцковскій приченивъ тои ключки, что будьтобы о. Гарасимовичъ намовлявъ Гниличанъ на православіе зъ одного случая, про котрый згадавъ зарѣвъ першій свѣдокъ, Шпундеръ. Случай бувъ такий: разъ Гниличане просили о. Гарасимовича, чтобы имъ далъ власнаго священника (сотрудника) въ Гниличкахъ, котрый бы мешкавъ въ гниличанской „резиденціи“, замѣсть жидка, котрому о. Гарасимовичъ вынаймивъ „резиденцію.“ На такую просьбу отповѣвъ о. Гарасимовичъ: „Тогда будете мати въ Гниличкахъ власнаго священника, якъ на мой долѣй волость выдѣлили, але хѣбабы вы не переходили на православіе?“)

О. Качала (до Шпундера). Чи правда се, что коли графъ вернувъ зъ Черновець, мавъ вамъ сказати, что вы але зробили — погодившись, с. е. отступивши отъ православія? Свѣд. Я сего не чувъ на свои уха, але менѣ казавъ такъ Бринякъ. О. Качала. Чи графъ бувъ въ Гниличкахъ, якъ була тамъ комисіи духовная? Свѣд. Не знаю певно. Вѣдай не бувъ, бо се, что Бринякъ казавъ, було вже по всѣхъ комисіяхъ.

Барвѣньскій (до Шпундера). Якъ вы разумѣли слова графа: „я вамъ привезу пона зъ Черновець“, — чи се была рада? Свѣд. Ну такъ, певно, что рада, чтобы переходили на православіе. Мы дѣлаго и другій разъ пошли о порадѣ до п. графа. Барв. Такъ значитъ, вы доверѣли графови? Свѣд. Певно, что доверѣли; тоужъ то мы и ходили до него о порадѣ. Барв. И вы вѣрили и надѣялись, что коли перейдете на православіе, то графъ привезе вамъ пона? Свѣд.

Та якъ же не вѣрили? Коли обѣщавъ, радивъ, то мы вѣрили что и привезе. Барв. Вы при комисіи духовной не казали, что поданье писавъ вамъ о. Наумовичъ? Свѣд. Нѣ; я сказавъ ажъ при комисіи политической, якъ дуже натискали. Барв. А коли була комисіи политична, чи передъ чи по комисіи духовной? Свѣд. По комисіи консисторской.

Судія прис. Душинскій. Чи графъ обѣщавъ вамъ може выробити якій даръ на церковь? Чи обѣщавъ поданье ваше въ Черновѣцѣхъ поперти? Свѣд. П. графъ казавъ, что самъ буде у митрополита, якъ скоро мы подамо, але про „дачку“ не пригадую собѣ. Суд. прис. Душ. Чи по першій разъ вышій въ графовѣ передъ кѣлькома роками, була нарада въ селѣ? Свѣд. Мы про се все говорили, коли лишь была яка негодовности, то и пригадали собѣ на те, что п. графъ сказавъ. Одинъ зъ судѣвъ прис. Чи нѣмъ першій разъ вы были у графа, постановили вы вже были перейти на православіе? Свѣд. Нѣ. Се у п. графа зъ бесѣды вышло.

Барвѣньскій (до Шпундера). А якъбы бувъ вамъ п. графъ отраджувать переходити на православіе, чи вы былибы п. графа послушали? Свѣд. Та певно. Мы былибы послушали, колибы бувъ казавъ: не переходѣть. Але п. графъ намъ такъ не отраджувавъ. (Барв. просить занотувати се до протоколу.)

Дръ Яцковскій. Чи по прочтѣнню протоколу комисіи духовной не жадали люди, чтобы щось за п. графа было дописано? Свѣд. Не могу знати, не могу еспамитати.

Вирваджено другою свѣдка, рѣвножь узвѣнчанаго, Олексу Залуского зъ Збаража; его такожъ не записано.

Предсѣдатель. Кто васъ спровадивъ зъ Збаража до Гнилиць, коли тамъ была комисіи духовная? Залускій. О. дръ Костецкій. Предсѣ. А чомужь то васъ о. Костецкій спровадивъ? Свѣд. Дѣлаго, бо знавъ, что я мавъ симпатію у Гниличанъ, отже хотѣвъ, чтобы я намовивъ громаду, чтобы отступила отъ своего намѣру перейти на православіе. Предсѣ. Вы были при протоколѣ? Свѣд. По большій части я бувъ. Але я мавъ лишь намовляти людей, чтобы отступили. Предсѣ. Розкажѣть же намъ, якъ то комисіи переслухувала людей и что люди говорили до протоколу? Свѣд. Насампередъ переслухували войта Грия Глушку. О чѣмъ говорили, не знаю, бо его самого еслушали. Предсѣ. А не чули вы, что люди говорили до комисіи о о. Гарасимовичу? Свѣд. До комисіи нѣчого не говорили, лишь межъ собою на дворѣ говорили, что о. Гарасимовичъ бивъ людей и такъ инаше; але сего до комисіи не казали, бо тамъ ишло лишь о те, чтобы люди отступили отъ православія. Предсѣ. А по прочтѣнню протоколу не было тамъ бесѣды о гр. дѣлѣ Скалю? Свѣд. Нѣ, я не помню, але по памяти, — не знаю, бо я людей годивъ; мѣжь людьми все были споры: одинъ хотѣли отступити, другій нѣ. Я лишь чувъ мѣжь людьми, что графъ ихъ запевнявъ, что можуть перейти на православіе, та что онъ имъ привезе православної пона зъ Черновець; одна часть Гниличанъ вѣрила графови, то може и тому не хотѣла отступити.

Дръ Яцковскій (до Залуского). Вы переписывали поданье; до васъ его Шпундеръ привѣзъ. А вы не знали, что се было письмо о. Наумовича? Тажъ вы писмо о. Наумовича мусѣли знати. Свѣд. Такъ, я знаю писмо о. Наумовича; але тое, что привѣзъ бувъ Шпундеръ, було такъ перекручене, что я не мѣгъ познати, а Шпундеръ не хотѣвъ сказати, кто писавъ.

Суд. прис. Душинскій (до Зал.). Чи вы чули, чтобы люди хотѣли отложити комисію духовную на 14 днѣвъ? Свѣд. Гдѣкотрій хотѣли, але не всѣ. При протоколѣ про се я не чувъ,

але я чувъ, якъ люди о томъ говорили на дворѣ, где я годивъ ихъ.

Барвѣньскій (до Залуского). А при комисіи политической пыталъ васъ что п. староста про гр. дѣлѣ Скалю? Свѣд. Пыталъ. Я казавъ, что люди говорятъ, что графъ причиною переходу, бо онъ имъ радивъ. Але п. староста нѣчого большаго про графа не згадувавъ. Барв. А чи казавъ се п. староста записати до протоколу? Свѣд. Нѣ; все казали записувати, а сего не казали.

Судія прис. Бачевскій (до Зал.). Вы знали гр. дѣлѣ Скалю? Свѣд. Нѣ. Суд. прис. Бачев. А якъ гадаете, чи п. графъ желавъ собѣ, чтобы люди перейшли на православіе? Залускій. Та, такъ по бесѣдѣ люди мѣркували. Шпундеръ (присутный въ сали). П. графъ еще намъ казавъ, что его мати була дуже побожна, хѣбъ була православна. Судія прис. Бачевскій (до Шпундера). Чи вы знали п. графа? Шпундеръ. Знавъ. Я бувавъ у нихъ. Суд. прис. Бач. А якъбы п. графъ бувъ вамъ отраджувать, былибы вы его послушали? Шпундеръ. Кобы бувъ намъ кто отрадивъ; а то нѣкто не отраджувать и мы не мали кого еслушати.

Барвѣньскій (до Шпундера). Чи графъ жартувать коли съ вами? Шпундеръ. Або я могу знати, якъ кто мыслить? Говорить, а я беру за правду.

Потѣмъ слѣдувало переслухуванье свѣдка Макаима Гоцалюка зъ Гнилиць. Свѣдка записано.

Предсѣ. Не вѣдомо вамъ, яка была причина переходу Гниличь на православіе? Свѣд. подае, что причиною были тѣгарѣ конкуренційны и невыгоды, именно при поселянню подѣвотъ до священника до Гнилиць. Предсѣ. Чи кто не намовлявъ васъ до переходу? Свѣд. Не знаю, кто бувъ першій до того, але якъ Шпундеръ и Бринякъ носили грошѣ до п. графа, то вернувши отъ него говорили вже о православіи. Графъ мавъ сказати: „Якъ можете всѣ перейти, то я вамъ привезу пона“. Предсѣ. Чи о. Гарасимовичъ говорилъ людямъ гдѣщо о православіи? Свѣд. На якѣйсь оказіи говорили о. Гарасимовичъ до Гниличанъ: „Не достанете своего кѣндѣа, хѣба менѣ волосе на долѣй поросте, хѣба перейдете на иншу вѣру“. Предсѣ. Кто писавъ поданье? Свѣд. Давнѣйше я не знавъ, теперь знаю, що о. Наумовичъ. Предсѣ. Вы были при комисіи консисторской? Свѣд. Я не бувъ тамъ черезъ весь часъ. Якъ ескѣчено протоколъ писати, закликали насъ всѣхъ до школы и я чувъ, якъ о. Костецкій читали протоколъ. Предсѣ. Чи кто протестувать противъ протоколу? Свѣд. Ктось говорилъ такъ, что просимо вымазати, будьто панъ графъ насъ намовлявъ. Онъ насъ не намовлявъ цѣлкомъ, а такъ.. На те ктось зъ священниковъ отповѣвъ: То поправито. Далше ктось казавъ: Мы поправимо, але то пану графу нѣчого не пошкодитъ. Кто се казавъ? — не знаю. О. Качала пригадую свѣдкови свои слова и слова о. Костецкого, сказаны подѣ той часъ. Свѣд. Такъ, такъ, казали кѣсонды, что низше запишутъ поправки. Предсѣ. Чи о о. Гарасимовичу була бесѣда при протоколѣ? Свѣд. Не знаю.

Барвѣньскій (до Гоцалюка). Чи люди ходили больше разѣвъ до п. графа? Свѣд. Ходили. Барвѣньскій. Чи говорено о томъ что селѣ вже передъ комисією, что п. графъ говорилъ зъ людьми о православіи? Свѣд. Говорено.

Дръ Яцковскій (до Гоцалюка). Коли говорили люди про те о пану графу? Свѣд. Давнѣйше говорили по селѣ, але я чувъ доперва тогда, якъ мы зѣбрались до школы, отжежь передъ тѣмъ, нѣмъ комисіи насъ пытала.

Барвѣньскій. Коли вы дѣзнались, что люди были два разы у п. графа? Свѣд. Може бути, что впередъ. Барв. Кто проводивъ комисіи политической, котра була у васъ въ Гниличкахъ?

лишити собѣ наслѣдника и мавъ пять учениковъ: Василя Бублака, Тараса въ Миконѣвки, Ярохтея въ Березѣвки, Антона Негрѣя въ Калюжинцѣхъ и Данила Ангела зъ Бережѣвки; но ему яко-не щастилось: всѣ ученики скоро умирали. Особливо любу до него еспоминку лишивъ по собѣ остатный его ученикъ Ангелъ Данило. „Той якъ сынъ добрый бувъ, толькожь не шанувался. Бувало кажу ему: чого

списъ тѣхъ звѣстныхъ бандуристѣвъ, котрі або вже померли, або може ще и живѣтъ. Въ черниговской губерніи, сосниного повѣту, въ м. Олександрѣвцѣ — Андрѣй Шутъ; въ м. Менѣ — Андрѣй Бешко; въ м. Сосниці — Олекса Ракъ; въ борзенскомъ повѣтѣ, въ с. Брытанѣхъ — Иванъ Романенко; въ нѣжинскомъ повѣтѣ въ с. Терешѣвцѣ — Павло Братица (мае мати лѣтъ 57, учився у Бешки); въ Макѣвцѣ — Прокѣпъ Дубѣ, (35 лѣтъ, учився у Овсіа Слѣпного изъ Шняковичъ тогожь повѣту); въ стародубскомъ повѣтѣ въ с. Семеновцѣ — Антонъ; въ Спакокомъ — Павло Козелъ; въ полтавской губерніи, въ прилуцкомъ повѣтѣ, въ с. Сокиринцѣхъ — Остапъ Вересаея; въ лубенскомъ пов. въ м. Ожиці — Архипъ Никоненко; въ роменскомъ пов. въ Бубнахъ — Трихонъ; въ пирятинскомъ пов. въ с. Крѣковцѣ — Федѣръ Олекѣйвъ; въ Вѣтѣркахъ — Антонъ; въ гадяцкомъ пов. въ с. Розбишѣвцѣ — Федѣръ Саковенко и Иванъ Лиходиръ; въ харьковской губ. въ м. Харьковѣ — Гарбузъ; въ бѣлгородскомъ пов. въ Олѣшѣвѣ — Левко и Петро Колибабы, въ краѣвѣ Кутѣ — Ригоренко; въ ахтырскомъ повѣтѣ въ Троицянцѣ — Залавскій.

*) Ту уважаемо отповѣдноу рѣчею навести

Свѣд. П. Староста. Бар. Чи п. графъ сидѣть при комисіи? Свѣд. Сидѣть. Бар. Якъ бувъ убранный? Свѣд. Не пригадую собі.

Приходить свѣдокъ Гриць Глушко, господарь въ Гнилячахъ, давнійшій войтъ. Свѣдокъ складає присягу и збѣнає про причини переходу на православіе те саме, що казали другі свѣдѣ. „Мы бѣдили въ той цѣли навѣть до Львова (до консисторіи), але безуспѣшно.“ Предс. Кто дораджувавъ вамъ православіе? Свѣд. Люде мали межі собою мову, була мова и съ о. Гарасимовичемъ и они сказали, що мы своего священника достанемо, хіба по ихъ смерти, хіба бы вы религію змінили.“ Таке говорили о. Гарасимовичъ въ хатѣ моего брата. Предс. А п. гр. чи намовлявъ васъ? Свѣд. У п. графа були Бринякъ, Сеирикъ и Шпундеръ. Тамъ вийшло православіе зъ мовы, а потому була поголовка по себѣ, що п. графъ говорить, що вѣдно. Вже передъ тремя роками говорено о томъ по себѣ. Предс. Що вы збѣнали передъ комисією? Свѣд. Я говоривъ о нашихъ кривдахъ и недогодахъ, а потому я сказавъ, що п. графъ говорить о православіи, що можна перейти. „Якъ перейдете, то я поїду на свята (рѣздвяні) до Черновца и привезу вамъ попа“, — казавъ п. графъ. Предс. Чи вы протестували передъ комисією? Свѣд. Мене кликало першого до протоколу. Те, що я казавъ, потвердили по менѣ другі господарѣ. Потому пошовъ и до дому, а коли вернувъ, заставъ я багато людей въ школі, где отчитувано протоколъ. Все згодилися и я чувъ, якъ о. Костецкій казали: „Я той пунктъ, що п. графъ не намовлявъ васъ до переходу на православіе, але що то лишъ вийшло зъ мовы, поправлю въ протоколъ на долині.“

Одинъ зъ судіівъ прис. (до Глушка): Чи люде мали довѣріє до п. графа? Свѣд. П. графъ часто съ людьми говорить, але лишъ о господарствѣ, хваливъ господарѣвъ на Буковинѣ, що они до польной работы уживають волѣвъ, а не коней.

(Далше буде.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(О згладѣ цесаря австрійскаго съ королеми италійскими) вновь заговорили вѣденскіе газеты. Neue fr. Presse одержала вѣдомость зъ Триесту, что цесарь Францъ-Иосифъ выѣде въ половинѣ вересня до Триесту, потѣмъ до Полъ и зъ оттѣмъ до Анконы. Чи стѣнча монарховъ наступитъ въ Анконѣ, чи въ другомъ якомъ мѣстѣ, доси не вѣстно. За вѣростойность тои вѣдомости Neue fr. Presse не ручитъ, але приймає майже на певно, що цесарь австрійскій ѣдѣсть сего року вѣзиту королеви Гумбертови.

(Угорскій министръ обороны красови Шенде) умеръ дня 18 с. м. въ Пештѣ.

(Герцеговинскій и кривошійскій эмигранты), котрі підчасъ повстанія схоронилися на територіи княжества черногорскаго, знаходяться теперь въ дуже прикрѣмъ становищи. Правительство черногорске наирає на нихъ, чтобы повертали до Австрій, они же ставлять свои условія, подъ котрыми вернулыбы; Австрія тыхъ условій не хоче принять. Правительство черногорске завоzwало

тобѣ, Данило, на оті прокляті досвѣдки, на празники та на попразены ходити? Нѣ, не слушаю. Якъ поїду часомъ мѣжь челядь грати на ті досвѣтки, або празникъ, то тільки то й слышу, що горѣвша, я вже се знаю. Не слушаю Данило, пошовъ мѣжь челядь — за великимъ вгнѣванемъ, та й вѣдлы его“.

Зъ дальшого житя нашего кобзаря замѣтнй его сватанье и весѣля. Въ чотыри роки якъ скѣнчивъ курсы науки, Вересай почавъ свататися. До одной двѣрской дѣвчины днѣ цѣлый рѣкъ ходивъ больше якъ 50 веретовъ (больше якъ 7 миль) въ село Рудовку, но та же подѣ вѣнца утѣкла зъ церкви. Зъ другою справа пошла красше, но священникъ зажадавъ шѣсть рублѣвъ за вѣнчанье, що было за дорого для ѣдного кобзаря. Вѣднѣи, съ третью днѣ оженився; съ тою мавъ доньку Мотрю, котру и выдавъ за-мужъ за теслу Аврама. Зѣтъ показався пьянкою и великимъ ледащо, а корыстующисъ ласкавостею при паньскѣмъ дворѣ, наносивъ повдовѣвшому въ той часѣ тестеві прерѣжнй неприємности, такъ що О-стапъ въ боязни мусѣвъ утѣкати въ рѣднѣго села, въ власной хаты. Въ часѣ своихъ вандрѣвкъ та блуканины днѣ зайшовъ до села Сокиринѣвъ въ прилудкѣмъ повѣтѣ, маєтности Г. П. Галагана. Ту тягнула его вдова Приска, котру днѣ знавъ еще дѣвчиною. Сватався до неѣ 7 лѣтъ. Бувало прійде нашъ кобзарь до неѣ, стане подѣ окномъ и почне грати на бан дурѣ. „Не ходи ты до мене“, кричить вдова, „соромъ менѣ отъ людей! йди собі!“ На то Остапъ ѣтповѣдає: „не жени ты мене!.., йди за мене за мужъ!“ и самъ плаче и она плаче. „Одружила мене съ тымъ дѣдомъ его бандура; якъ прійде мене сватати, то й выжену; а якъ загравъ на бандурѣ, то й заверну!“ — згадує теперь его жѣнка.

(Далше буде.)

ихъ послѣдними часами, чтобы вертали до Австрій, бо иначе ѣбѣре ямъ всяку запомогу. Эмигранты ѣбѣли зборъ, на котромъ высказали дуже острый наганы для князя Николая; було мѣжь иншими сказано, що князь зрадивъ ихъ и запродавъ Австрій. Зѣбраніи эмигранты ухвалили не вертати до Австрій, але разомъ зъ тыми Черногорцами, котрі имъ спріяють, выемигривати въ чужину. Зажадали вже навѣть паспортѣвъ отъ повѣтовыхъ властей (цахій), але правительство цетинское заказало пахіямъ выдавати паспорта безъ попередного позволенія правительства.

ЗАГРАНИЦА.

Россия. Пѣсля найновѣйшихъ вѣстей зъ Петербурга и Москвы, въ Москвѣ чинятся серіознй приговоры до коронаціи царя, котра мае на певно ѣбутися въ мѣсяцъ вересню с. р. Высшій судъ въ Гельсингфорсѣ засудивъ маіора Каяндера, касіера канцеляріи финляндскаго губернатора, на кару смерти черезъ повѣшенье за розтрату 65.000 рублѣвъ. Царъ змінявъ кару смерти на вѣзницю въ смирительномъ домѣ черезъ ѣсімъ лѣтъ.

Частіи надѣжжати кредиту въ Россіи споводували прускаго министра торговлѣ розболати прускимъ торговельнымъ палатамъ конфиденціалный циркуляръ, въ котромъ радить бути дуже осторожными въ торговельныхъ и финансовыхъ дѣлахъ съ людьми, проживающими въ Россіи, бо тамъ трудно добитися сатисфакціи навѣть въ найсправедливѣйшихъ процессахъ и правахъ. „Одесскій Вѣстникъ“ признаючи, що справдѣ дѣются въ Россіи дуже часто всякі кредитовіи надѣжжати, звертає увагу на те, що подобнй надѣжжати подѣгаючи карному кодексови, користуются якимъсь вгладомъ въ судебной практицѣ.

Англія. Министерство Гладстона здобуло собі послѣдними днями великій успѣхъ въ области внутрѣшней политики. Ирляндскій реформы принятіи вже остаточно законодательными тѣлами. Важный билъ о залегломъ чиншу бувъ принятый палатою послѣвъ, але въ палатѣ лордовъ бувъ такъ поценованный рѣжними поправками въ корысть ирляндскихъ лордовъ, що ті поправки схилили цѣле назначеные билы. Палата послѣвъ ѣткнула все ті поправки и удержала билъ въ первѣстной основѣ; зъ тои причины вже наконецъ и палата лордовъ мусѣла зрезигнувати на свои поправки и приняти билъ такимъ, який онъ вийшовъ зъ палаты послѣвъ. Билъ о залегломъ чиншу постановляє, що хлѣборѣбчыншбникъ, коли докаже передъ судомъ, що онъ не зъ своей вини не може заплатити панови залегого чиншу, то судъ може его увѣднѣити ѣтъ заплаты, а держава выплачує панови чиншъ за одинъ рѣкъ и тымъ чиномъ разъ на завѣдгы заспокоює прѣтенію пана до чиншѣвника за залеглы чиншѣ.

На внесеные Гладстона палата послѣвъ ѣтрочилася ѣтъ 18 сернія до 24 вересня.

Нынѣ-завтра має розпочатися акція англійскихъ войскъ въ Египтѣ противъ Араби-пашы. Англійцѣмъ зачнутъ операціи ѣтъ форта Абукиръ; завтра буде фортъ заатакованный; до бомбардованія Абукиру будутъ ужиты, кромѣ двохъ, все кораблѣ военнй отолчй подѣ Александрію. По бомбардованію Абукиру выседе перша дивизія подѣ начальствомъ ген. Волселея, друга дивизія буде кооперувати съ цѣрною ѣтъ стороны Рамлея.

Дилке зажививъ въ парламентѣ, що Англія остає теперь въ наилучшихъ ѣтношеняхъ съ Нѣмеччиною и Австрією. Сусѣдность англійска однакомъ не дуже вѣрнѣтъ въ тревалу приязнь и ширѣсть кв. Бисмарка. Податливѣсть и мовчальность кв. Бисмарка въ теперѣшній хвилѣ уважана естъ загально лишь зачаньемъ до поры, до рѣшучоѣ хвилѣ, коли можна буде съ большою вагою поднѣсти голосъ.

Франція. Въ мѣстѣ Монсѣ-де-Минъ выбухли дня 17 с. м. розрухи противъ духовенства. Ексцеденты зрабували костелъ, домъ парохіалъный и школы, остаючи подѣ управоу духовныхъ и увязили пароха и мера, але потѣмъ ихъ выпустили. Переважна часть ексцедентѣвъ складалася зъ робѣтничѣвъ; мѣжь ними були и чужоземцѣ.

Туреччина. Конференція европейска для справы египтской ѣтрочилася на неопредѣленный часъ; може бути въ важной якой хвилѣ зновъ буде скликана, а може и зовсімъ не збересѣ до часу, ажъ въ Египтѣ буде заведеный спокой и ладъ. Мѣжь Англією и Портою все еще не прійшло до порозумѣня въ справѣ спѣшной интервенціи въ Египтѣ. Навѣть зъ султаньскаго праде, оголошенного Араби-пашу бунѣвникомъ, не вышло жадной користи, бо противъ того замыслѣвъ прѣтестъ найвысшій достойникъ музулманьскій шейхъ исляму; за Араби-пашею стоить все египтское духовенство (улемы). Times доносить, що Англія выступитъ заперво съ ultimatum до Порты, въ котромъ зажадає категорично ѣтъ неѣ, чтобы або приняла все поставленныя нею условія для спѣшной интервенціи въ Египтѣ, або Англія не буде озиратися на Турцію и сама побѣре Араби-пашу и приверне корядокъ.

НОВИНКИ.

— День уродинъ Е. В. Цесаря обходжено вчера во Львовѣ дуже торжественно. Еще въ четвѣрь вечеръ ѣтгравали войсковы капелѣ, а въ пятницу рано гремѣли салвы съ пушекъ. Оттакъ ѣтправлено богослуженье въ гр. к. церквѣ Успенской, въ катедрѣхъ латиньской и ѣрменьской, якъ та-

кожъ въ синагогахъ жидѣвскихъ. Въ нашѣй церквѣ правивъ Преосв. епископъ Сильв. Сембратовичъ при асистѣ оо. каноникѣвъ и прочого духовенства. На площади Яблоновскихъ ѣтправлено богослуженье военне, а ѣттакъ ѣтбулася дефилѣа войскъ. На вежи ратушевой выставлено хоругвы въ барвахъ краевыхъ. Пополудни ѣтбувся у намѣстника гр. Потоцкаго бенкетъ, въ котромъ брало участь около 50 высокопоставленныхъ гостей.

— Процѣсъ о трираранный крѣстъ на церквѣ залозецкой противъ о. А. Гутковского, пароха въ Залозцяхъ, Ивана Скоробогатого, начальника громадскаго, дѣка Ивана Лотоцкого и противъ 28 прочихъ мѣщанъ залозецкихъ розпочався дня 16 л. с. м. передъ трибуналомъ ц. к. окружного суда въ Золочевѣ. Въ складѣ трибуналу входять: сов. Альшеръ яко прѣдѣдѣтель и пп. Шимоновичъ, Боровскій и Познякъ яко ассесоры; прокураторию заступає п. Стефко; яко защитники выступаютъ дрѣ Весоловскій и дрѣ Гайне. Актъ ѣбжалованія ѣбвиняє дѣка И. Лотоцкого, 15 мѣщанъ и 3 женъ о злочинство публичного насилія зъ §. 98, 6), сповненого на будовничѣмъ Пакушевскѣмъ, коли той подѣлиловувавъ трираранный крѣстъ на церквѣ залозецкой; далше ѣбвиняє о. А. Гутковского, яко морального мотора сего насилія черезъ те, що мавъ звывати поза церквою и въ церквѣ парохіянъ, чтобы ударили въ звѣны на гвалтъ, коли Пакушевскій зѣбывавъ трираранный крѣстъ, а навѣть подчасъ тоже мавъ захохотувати своихъ парохіянъ до насилія; начальника Скоробогатого и полиціюна ѣбвиняє о сѣбучастъ въ публичномъ насилію; далше ѣбвиняє 9 селянъ о участъ въ нападѣ, на котрой мала запасты ухвала ударили въ звѣны; наконецъ ѣбвиняє 3 селянъ о переступленіи §. 303 черезъ те, що ѣбдорамѣннй крѣстъ называли „ракомъ“. Дня 16 сернія, с. е. першого дня розправъ рано ѣтчитано актъ ѣбжалованія и переслухано всеѣхъ ѣбжалованныхъ съ вынѣткомъ о. Гутковского, котрого переслуханье послѣдувало на пополудневомъ засѣданіи. Дня 17 сернія переслуховано свѣдѣковъ, именно: будовничого Ферд. Пакушевскаго, котрый по переслуханію, домагався 200 зр. вынагороджѣня „за страхъ“; далше переслухано антикаря Бронислава Мальковского, заѣдѣателя добѣр. Вол. Свежавскаго, камѣнѣря Францѣшка Дацка, котрый такожъ ливидує собі 10 зр. нагорода „за страхъ“, далше муляря Якуба Валентиньскаго, стражника скарбѣво Маріана Квасневскаго, дротаря Вавжнця Краша и Маріану Парецку. — Дальшій ходъ сего процесу доси намъ невѣдомый. Обширѣйше справозданье подамо въ слѣдуючѣмъ числѣ.

— Судова розправа противъ п. Михайла Павлина передъ судіями присяжными розпочеся дня 31 с. м. въ ц. к. краевѣмъ судѣ карномъ во Львовѣ. Розправа вызначена на три днѣ. Слѣдство провадѣвъ судія слѣдчій п. Кригайзенъ.

— При поворотѣ о. Наумовича до Скалату витали его родина, гдѣишій знакомй и тамошній парохіине, противъ чого выступила остаточно жандармерія. Мѣжь витачками о. Наумовича мавъ бути такожъ аѣжюнктъ судовый зъ Скалата п. Чубатый, о чѣмъ жандармерія заѣвѣдѣвала старостѣ, старостѣ донесло о томъ номѣтничеству, намѣтничество передало сю справу президентови суду краевского п. Шенкови, а сей казавъ выгнѣити п. Чубатому слѣдство дисциплинарне и ѣспендувавъ его тымчасомъ въ урядованіи.

— Епископска консисторія перемыска поручає своему духовенству розболанымъ ѣбжникомъ на прошенье центрального выдѣлу товариства „имени Качковского“, чтобы старалосѣ розбуджувати въ народѣ замилованье и охоту до закладанія лучшихъ садовины такъ въ своихъ огородахъ якъ и мѣсцевыхъ двинтаряхъ, черезъ що причинитисъ зможе много до ѣбднесѣня доброты своихъ парохіянъ.

— Зъ пѣдѣ Монастырискъ пишуть: Рускій народный театръ подѣ дирекцію п. Вибѣровича, перебуваючій ѣтъ кѣлькихъ тыжднѣвъ въ Бучачѣ, зробивъ зъ ѣттакъ екокурію на три представлѣня до сусѣдного мѣстѣчка Монастырска, где ѣтъ цѣлой тамошней публики радѣстѣно бувъ принятый. Дѣдичъ тамошній гр. Молодецкій ѣтступивъ безплатно прекрасну въ паркѣ оранжерію, такъ що сцена наша лѣьше была помѣщена, якъ въ инныхъ мѣстахъ провинціальныхъ. Найшлось такожъ догѣдѣ и безплатное помѣщенье для артистѣвъ и артистокъ а всяка публичность мѣсцевѣа и окрестна наповняла черезъ все три представлѣня обширный ѣлокаль. Мы дуже вдѣишій дирекціи, що заглянула въ нашъ кутъ, где руской сценѣ доселѣ не было, и зазнакомила многихъ по першій разъ съ рускими словомъ на сценѣ театральнѣй. Тышити мусѣло и тое каждого Русина, що польска публичность численно въ театрѣ зѣбраласѣ и съ полнымъ признаньемъ высказуваласѣ о нашѣй штудѣ драматичной. Самй здоровѣ мыслящій Поляки заявляи желанье, чтобы такъ важной для розвою руской литературы институтъ и соймъ лѣпше прійшовъ въ помѣчь. И справдѣ не сталасѣбы кривда, если бы соймъ мѣсто 4 тысячами бодай подвойною сумою запомогавъ народну руску сцену. Признати треба, що пп. артисты и артистки доложили съ своей стороны всякихъ усилій, чтобы удоволити публичности такъ доборожъ штукъ якъ и похвальною игрою. Особенно послѣдѣе представлѣенье „Бѣдна Марта“ дуже всеѣмъ припала до вподѣбы; помимо дощу була сѣля товпомъ набита, мы видѣли ту и ѣбыватѣльвъ зъ окрестности, и духовенство обоѣхъ ѣбрядѣвъ, всю интеллигенцію монастырѣцку и много селянъ. Всеѣмъ спѣдѣбаласѣ тѣя штучка, взята живцемъ зъ народного житя, всеѣхъ звесѣдила прѣхороша музыка, все съ радѣстѣю слухали чистого языка и глядѣли на прекраснй гуцульскій костюмъ. Публичность справедливо высказувала нашѣй труппѣ свое повне признанье а п. Бибѣровичъ въ пращальномъ словѣ, сердечно

подяковавъ гр. Молодецкому за ласкаве покровительство, якъ и всеѣхъ публичности за тепле прінятыє и ѣбщѣвъ, выѣздаючи зъ Бучача еще загостити до насъ на три представлѣня. Мусимо лише выразити жалѣ, що, якъ зачуваємо, сѣбѣды нашѣ зъ Бучача не дуже навѣщѣють руско-народну сцену, котра для каждого Русина повинна бути дорогою.

— Малоруска театральна труппа въ Петербургѣ. Читамъ въ „Одескомъ Вѣстнику“: „День 23 р. лѣнѣя буде роковымъ днѣмъ въ исторіи руской сценичной штучки. Въ той день малоруска драматична литература одержала право горожанства на публичной сценѣ: въ театрѣ „Аркадія“ ѣтбувся першій дебютъ малоруской труппы въ украиньской оперѣ „Наталка Полтавка“ и въ малорускомъ водевилѣ Ващенко Захарченка „Одинъ пороздумавъ, другій утѣшивъ, або хто лѣтѣся, той каѣтся.“ Опера сѣ давно зѣбѣстна. Написана въ 1819 роцѣ, коли то Котляревскій управлявъ малорускимъ театромъ въ Полтавѣ. „Наталку“ неразъ грѣли и кѣлька разъ печатали; але въ послѣдній часѣ, коли малорускій языкъ подѣлягъ остракизму въ печати, мы могли чути сю оперу только въ приватныхъ зѣбранахъ и товариствахъ. Дѣлято мусимо радѣватисъ ѣтрѣдженьемъ рѣднѣи намъ литературы и языка, котрымъ говорятъ миллионы нашихъ братѣвъ. Таке чувство радѣсти притягнуло до театру Лентовскаго многочисленну публику, котра прислухуваласѣ сердчено старѣй оперѣ, бѣдной по содержанию, по мотивахъ, по сценичнымъ ефектамъ, але богату мелѣодіями національными, задушевными, дорогими рускому сердцу, не зважаючи на сентиментальность словъ и постоянно минорный тонъ мелѣодій.“ Далше говоритъ „Од. Вѣст.“ о игрѣ артистѣвъ и артистокъ, котрі дуже гарно ѣтдали свои ролѣ. Сама лишь оркестра не мала часу вывчитисѣ оперы, неѣожидано поставленой, и тому еѣ игра не гармоніювала до цѣлости. Оттакъ радить авторъ повыкидати гдѣишій мѣсяцъ оперы, якъ пр. насѣбѣшки надѣ княземъ Шаховскимъ, написавшимъ въ 1817 р. малоруску оперу „Козакъ-стихотворецъ“, котра представляє невѣрно народный бытъ. Водевилъ Захарченка не має литературного значѣня, хоч ѣбогратный бувъ дуже гарно.

— Новѣй-риньскій банноты войдутъ въ житѣе съ днѣмъ 1 жовтня с. р. Банноты ті будутъ меншій ѣтъ теперѣшнихъ и вмѣсто зеленого будутъ мати тѣло голубѣ.

— Фельдѣбѣль въ рахунковыхъ (манулянтѣвъ) не буде вже ѣтъ нового року, позаякъ министерство войны зносить сю институтію, а чинѣсть еѣ поручає пѣдофидиарѣмъ рахунковымъ першой и другоѣ клѣсы. Новѣе се розпоряджѣние министра заощадитъ немало тысячѣвъ въ бюджетѣ австрійской арміи.

— Перенесѣние полѣвъ. Полки пѣхоты львѣвскій 30, перемыскій 10 и тернопѣльскій 15 будутъ перенесѣны до гарнизону вѣденскаго.

— Навки яко гербъ Галичины, котрі були умѣщеніи на домѣ намѣстничества, зѣбѣиано вже, а на ихъ мѣсцѣе уставлено двѣголоваго орла австрійскаго. Небавомъ появится новый гербъ Галичины, надѣ котрого уложѣнемъ заходиться выдѣльъ красивый.

— Въ Кропивнику въ пов. добромилѣвскѣмъ заѣбывъ дня 12 л. с. м. невыслѣдѣнный злочинѣецъ тамошного войта и его жену. Убиція вѣлѣвъ въ ночи ѣбномъ и острымъ зѣнзирѣмъ заѣвѣвъ кѣлька ударѣвъ своимъ жертвамъ. Въ хатѣ спало такожъ семерѣ дѣтей войта и найстаршій сынь пробудився власне въ тую хвилю, коли убиція утѣкавъ вже ѣбномъ. Кажуть, що сей кровавый чинъ зѣдѣлано зъ ѣбмѣсти и навѣть увязѣно вже одного пѣдозрѣного селянина.

— Въ Бузѣанѣвъ ударивъ минувшой недѣлѣ грѣмъ въ костелъ и вѣявъ шнурѣмъ ѣтъ звѣнка мѣжь зѣбранимъ на вечѣрни народѣ. Много ѣбѣвъ упало ражѣныхъ, а одной дѣвчинѣ спаливъ грѣмъ одинъ бѣкъ, причѣмъ заглушивъ еѣ и ѣбобравъ мову; наибѣльше ѣбѣвъ естъ ражѣныхъ въ ноги. При ударѣ погасѣло въ костелѣ все свѣтло, а народъ почавъ пѣхѣтисѣ до выходу, такъ що мало не прійшло до нещастя, бо въ тѣснѣишій ходнику можна было легко удѣснитисѣ.

— На дѣвчѣе воспиталище Василіанѣвъ во Львовѣ надѣбѣлавъ на нашъ руки Всѣ. о. Арс. Авдыковскій зъ Мостицъ 40 зр. зѣбранихъ нимъ зъ датѣковъ парохіянъ зъ Мостицъ (28 зр. 53 кр.) и прилѣченого села Копанѣвъ (11 зр. 47 кр.).

— Въ справѣ Естеры Солимосы уѣбѣнено вже протоколы слѣдчій до труппы дѣвчины, ѣдѣяной въ ѣдѣжѣ Естеры. Зъ 20 прилѣканныхъ свѣдѣковъ признало 6, що се дѣйствѣно труппѣ Естеры Солимосы. Коли судъ поклянется господиноу Естеры, чтобы розпѣзнала труппу, тѣя дѣстала корѣвъ и не хотѣла въ жадѣнь спѣобѣ ѣбгнѣити труппы.

— Именованіи. Директорѣмъ нѣмѣцкой гимназіи во Львовѣ именованый Едвардъ Гамерскій, профѣсоръ гимназіи Францъ Іосифъ во Львовѣ. Именованье п. Гамерскаго на такъ знатной посадѣ утѣшило насъ немало, позаякъ мужъ сей, зѣбѣстный широко зъ своей дѣяльности педагогичной и безѣсторонности заслугу вѣнѣвъ на всяке уважанье зѣ стороны Русинѣвъ. П. Гамерскій естъ родомъ Моравянинъ.

— Буковинскій синодъ церковный законѣчивъ вже тамтого четвѣрга. При закрытіи синода подавъ митрополитъ справозданье зъ всеѣ дѣяльности синода, котрый має стати основою для церковной автономіи буковиньской церкви православной. Оттакъ говоритъ еще вице-президентъ синода архимандритъ Чуперковичъ, дакуючи правительство-ному комисарю бр. Алезани, котрый ѣтпѣвѣвъ на те въ короткихъ словахъ.

— Зѣна и градъ навѣѣтили въ дняхъ 8, 9 и 10 л. с. м. 47 громадъ пов. бохѣньскаго, 24 громадъ пов. лиманѣвскаго и 9 громадъ пов. старѣмѣ-

кого. Заряджено ликвидацию шкоды, котры суть дуже великы. Мѣжь тымъ згинуло въ зливѣ двое особбъ.

— Уневажненне выбору женщины. Въ одномъ округѣ въ Чехахъ выбрано графиню Тересу Герберштайнъ членомъ выдѣлу повѣтового. Той выборъ уневажнивъ выдѣлъ краевый, а намѣстничество подтвердило уневажненне съ тою одноу замѣткою, что выбрана може установити на свое мѣсто заступника.

— Въ Римѣ розпѣчнѣся сими днями величезный процессъ, въ котромъ засѣдае 111 особбъ обжалован. о 45 провинцъ, котры дотыкають головню бунту противъ державной власти зъ часомъ розрухы въ Санморі на островѣ Сардиніи. Самыхъ свѣдѣковъ пошлано до 500, а до обороны стае около 100 адвокатовъ-защитниковъ. Понеже въ Римѣ нема такой салѣ, щобы могла таке число людей помѣстити, тожь устрѣяють на тую цѣль одинъ зъ скасованныхъ костелѣвъ. Процессъ той, котрый будить въ цѣлой Италиі велику сензацию, потреває зъ кѣлька мѣсяцѣвъ.

— Куренье тютюну хоче зовсімъ выкорѣнити спеціально до того завязане товариство лондонское. Товариство тое вызначило теперь 1.000 фунтовъ шерти. для скликаня конференціи зъ лѣкарѣвъ, учителей и духовныхъ, щобы обдумати якъ помѣщити средства, котрыми бы можна разъ уоунути звычай куреня тютюну.

— (Архбѣнъ вѣсти.) Цѣсаръ удѣливъ громадѣ Кутковѣ въ пов. тарнопольскомъ 100 зр. запомогти на отновленне церкви. — Намѣстникъ гр. Потогій позернувъ минушюю середѣ зъ Ланцута до Львова. — Архiepіскопъ ѳрменскій Исаковичъ зложивъ вчера на руки намѣстника прясную епископскую. — Кароль Марка звѣстный писатель народный на Шлеску, умеръ сими днями въ наслѣдокъ гангрены. — Найстарше нѣмецке архіепископство салцбургское буде сего року обходити 1300-лѣтню рѣчицу своего существованія. — Въ Инспруку естѣ теперь зѣбѣдъ австрійскихъ стражей пожарныхъ. — Отъ вынайденія сѣрниковът ушывасе власне 50 лѣтъ. — Въ одной зъ правительственныхъ копалень россійскихъ найдено груду золота, котра важить 49 фунтовъ. — Въ полудневой Россіи появилась численна шаранча, котра дѣлае великы шкоды, особливо въ проѣхъ. — Во Львовѣ отбывае цивилиный шлюбъ межи п. Титомъ Корчинскимъ а п-юю Мандлею Рехайнеръ, гесте Швагеръ. — Броваръ Грунда за рогачкою Лычаковскою во Львовѣ закупивъ кн. А. Салѣга, котрый буде выварувати тамъ т. зв. пиво Красѣвичинское. — Въ Черновцахъ повѣсился Аронъ Лютингеръ, своякъ тыхъ, котры ставали сими днями въ процесѣ о миллионѣ обманство. — У бывшего министра гр. Андрашога украли злодѣи ночею много дороговизностей, а мѣжь тымъ одерѣ золотоу руна. — Бродска рада мѣска ухвалила построити мѣскимъ коштомъ кошары для вѣды. — Провѣрванне принадлежности эмигрантовъ жидовскихъ въ Бродяхъ, черезъ делегованого капитана россійского поступиасе скоро напередъ. — Грѣмъ забивъ въ Топоровѣ пов. бродского 14-лѣтну дѣвчину, а въ Приколѣ 18-лѣтню парубка. — Божевольна селянка въ Хомяковѣ въ пов. товмацкомъ поджогла пѣдъ хату огонь, котрый зничивъ цѣле господарство ея мужа. — Въ Княжполю въ пов. добромилскомъ забито одного селянина, котрый повертавъ съ грѣшми до дому зъ ярмарку. Подозрѣного о сей чинъ селянина узвизнено. — На университетѣ липкомъ докторизувавасе сими днями зъ философіи князь Юрій Олександръ Мекленбургъ-Стрелицкій. — На 7-дневный побытъ до Вѣдны прѣхавъ индійскій князь Набабъ Игбалъ уль Довлявъ Викаръ уль Оомрагъ съ своимъ оточеньемъ.

Вѣсти епархіальны.

Зъ АЕпархіи Львовской.

Засѣданствѣ одержали: оо. Діон. Еліасевичъ въ Гарбузовѣ дек. залозецкого и Іос. Домбчевскій въ Ясеновѣ горѣшномъ дек. косовского.

Презенту одержавъ о. Ол. Бѣляквичъ на пар. Корничъ дек. коломыжского.

Каноничну институтію одержавъ о. Ан. Грыневскій на парохію Мельничъ, дек. журавеньского.

Упокоилисѣ: оо. Іванъ Крижановскій, парохъ въ Палагичахъ, и Іванъ Филиповичъ, капелянъ въ Сливкахъ.

На конкурсѣ выставленіи: 1) Ясеновъ горѣшномъ, дек. косовского, наданя приватного; 2) Кѣцманъ, дек. буковинского, наданя цѣсарского; 3) Бояны, дек. буковинского, наданя цѣсарского; 4) Сухорѣче, дек. львовско-позамѣского, наданя приватного; 5) Подусѣвъ, дек. нараѣвского, наданя приватного, — воѣ съ речинцемъ до 6 (18) жовтня с. р.

Подяка.

Достохвальне львовске заступництво австро-французского товариства обезпеченъ отъ шкоды элементарныхъ и тѣлесныхъ ушкожденъ въ Вѣднѣ „Azienda“ доставило 30 червня (12 липня) 1882 въ касу руско-народного Института „Народный Домъ“ титуломъ 5% провизіи отъ чистой преміи зъ обезпеченныхъ у Azienda Assicuratrice въ Триестѣ отъ огня будовель за рускими полиціями и черезъ русскихъ агентѣвъ за 1881 рокъ квоту шѣстьсотъ двайцять и два (622) зр. 69 кр. а. в. Доводячи о томъ до загалной вѣдомости руско-народного Института „Народный Домъ“ уважае своимъ довгомъ, заявити томужъ товариству прилюдно признанье и подяку за то, що черенявъ воѣ зъобовязаня по товариствѣ обезпеченъ „Azienda Assicuratrice“ въ Теретѣ наоупротивъ руско-народного Института „Народный Домъ“, — обовязуеся и въ будуще давати на „Народный Домъ“ 5% провизію зъ обезпечуваныхъ будынкѣвъ на руска полиціи и черезъ русскихъ агентѣвъ.

Отъ руско-нар. Института „Народный Домъ“. Во Львовѣ дня 2 (14) липня 1882.

Подяка.

Подписана дирекція руско-народного театру почуваеся до обовязку, зложити прилюдну подяку ВП. гр. Молодецкому, котрый охотно и безинтересовно отступивъ не только свой власный локаль въ Монастырскихъ на устрѣенне представлень, але и своимъ заходомъ и коштомъ урядивъ ею отпѣвдѣно для нашої сцены. Зарѣвно дякуе дирекція Сему Благородному Добродѣви, що щиро и сердечно не лишь занимаеся нашою сценою, але и гостинно поднимавъ членѣвъ нашої труппы.

Въ Вучачи, дня 3 (15) серпня 1882.

Іванъ Биберовичъ — Іванъ Гриневскій, за дирекцію руско-народного театру.

— На „Руску Бурсу“ въ Бережанахъ зложили въ мѣсяцѣхъ цѣтъ. и маю с. р. слѣдуючы Вп. оо. и пп.: По 2 зр. Вп. И. Габрусевичъ зъ Куропатникъ, А. Лыткѣй зъ Тростянця, И. Лукасевичъ зъ Розгадова, М. Лотоцкій зъ Краснопуцѣ, М. Перфецкій зъ Чемерянецъ, Л. Джулинскій зъ Лабина, В. Куницкій зъ Грибова, Евт. Громовичъ зъ Потуръ, І. Мойсевичъ зъ Ценева, Ю. Онишкевичъ зъ Конюхъ, Гр. Комаринскій зъ Августѣвки, К. Тылявскій зъ Дубриза, Ил. Стеткевичъ зъ Божикова, Хв. громада Поморьяны, П. Крайковский зъ Литвинова, Ем. Кичура зъ Носова, Ольга Гузарѣвна зъ Завалова, М. Навроцка зъ Голѣбъ, И. Дурбакъ зъ Увсѣя, Іос. Гордѣвскій зъ Кального. По 1 зр. Вп. Кунчевичъ и І. Дыдыкъ зъ Розгадова, Ел. Мойсевичева и М. Оѣрко зъ Ценева, Вѣличковский зъ Покронинны, Клементина, Викторія и Александра Бачинскій зъ Козлова, Ил. Левицкій зъ Плотычи, Ем. и Сим. Вилинскій и А. Квистекъ зъ Таврова, В. Федоровичъ зъ Каплинецъ, Л. Геровскій зъ Ходачкова, М. Свистунова зъ Козовы, З. С. зъ К., Д. Бачинскій зъ Городища, Евт. Кириловичъ зъ Сокала, І. Романовичъ, Т. Ляховичъ, В. Юревичъ, Мих. Чижда, Іос. Махтхъ и П. Молчко зъ Поморьянъ, Т. Луцкы зъ Годова, С. А. Заяцъ зъ Богутына, С. Наливайко зъ Турова, Коначъ зъ Бобчанъ, Н. Дяковъ зъ Заставецъ, І. Гарасимовичъ зъ Швейкова, Д. Бахталовскій, М. Фіалкова и Петронеля Глебовица зъ Бережанъ. (Дальше буде.)

Ч. 88. Обвѣщенне.

Маемя честь подати до вѣдомости Веч. Родичѣвъ и Опѣкунѣвъ, що съ днемъ 1 лат. вересня 1882 отворене зѣстане во Львовѣ въ забудованыхъ достохъ Института им. „Народный Домъ“ при улицѣ Стрыльскій подѣ ч. д. 14 и 16 нарочно къ той цѣли перестроенныхъ — *Дѣлове Воспиталище* подѣ зарядомъ и руководствомъ Преп. Инокы Василіянокъ.

Дѣвчата приняты и замѣщенъ въ заведенію — а именно: молодой будуть приготавливать дома въ воѣхъ предметахъ школьныхъ, якъ законъ для первыхъ чотырохъ класъ школъ народныхъ приноусе; — старшій же, укѣнчившій вже 4-у класу, будуть могли задля высшего образованія учащати до публичныхъ школъ Львовскихъ.

Кромѣ того будуть могли воспитанницѣ на желанье Веч. Родичѣвъ и Опѣкунѣвъ — однакожь за особеннымъ вынагдорженнемъ — обучатисе въ заведенію томъ такожь въ наукахъ: музыки на фортепьянѣ, краевѣдѣ и чужихъ языковъ.

Цѣна за прокормленне и обиталище поставляеся 20 зр. а. в. мѣсячно, — за особенный же повышій науки буде по возможности якъ найнизша.

Що касаете постелѣ и иныхъ потребъ воспитанницъ порозумѣются Веч. Родичѣ и Опѣкуны съ Настоятельскою Заведенія, улица Стрыльска ч. д. 14.

Во Львовѣ дня 23 липня (4 серпня) 1882.

Отъ комитета Дѣлового Воспиталища во Львовѣ.

50

крейцарѣвъ

Льосы

великою

тріестеньскою

выставою

ЛОТЕРІИ.

Лишь пятьдесятъ крейцарѣвъ

коштуе одинъ льосъ великою

ТРИЕСТЕНСКОЙ

ВЫСТАВОВОЙ ЛОТЕРІИ.

Тѣ льосы можна набути въ воѣхъ канторахъ вымѣны, въ касахъ желѣзныхъ и стаций пароходныхъ, въ п. к. урѣдахъ почтовыхъ и трафикахъ, въ колектурахъ льотерійныхъ и у прочихъ продавцѣвъ въ австрійско-угорской монархіи.

Тая такъ богато выпосажена льотерія мас

1 головну выграну на 50.000 зр. готѣвкою

1 „ „ „ 20.000 „ „

1 „ „ „ 10.000 „ „

дальше иншій великій выгранъ въ вартости на зр. 10.000,

5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100 50 и 25;

въ загалѣ тысячъ офиціальныхъ выгранныхъ въ вартости

Гульденѣвъ 213.550 Гульденѣвъ

Дальше многы иншы дуже дороговѣзны выграны въ предметахъ выставовыхъ, жертвованныхъ выставителями.

Кто хоче взяти въ розпродажѣ льосы, нехай звернется заразъ до Отдѣлу льотерійного Тріестеньской выставки,

Nr. 2 Piazza grande, въ Тріестѣ.

При замовленю поодинокыхъ льосѣвъ належить долучити 15 кр. на почтовой выдатки.

Во Львовѣ можна достати льосы у хвалного Рѣльничо кредитового Заведенія для Галичины и Буковины и у хвалного галицкого Рустикально-кредитового Банку.

„МЕРТВЫ ДУШЪ“

гумористична повѣсть Миколая Гоголя съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавицтва“ (278 сторѣвъ великою 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійской.

Фабрика машинъ и орудій рѣльничихъ

орудій горничихъ (вертячихъ) и выливария

жельза и металѣвъ

Бронислава Дескуръ

во Львовѣ, улица Бальонова, ч. 6, — поручае

Всякого рода орудія и машины рѣльничъ власного výroбу, а въ особенности плуги цѣнтровы, цѣлы желѣзны; молотѣльнѣ, кераты и т. д.

Оригинальнѣ английскыя машины, фабрики Pickley-Sims & Сопр., котрымъ выключноу репрезентацию на Галичину, Буковину и Румунію одержавъ, въ особенности машины паровы вертикальнѣ, млынны до солоду, до меленя костей, шротованія збѣжа, сыкарны всякой величины и т. д.

(6—12)

Мимо подвысшеного цѣла

на скѣлько запасы выстануть — поручае торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго 1/2 кил. зр. 2—

„ родинной „ 3—

„ Melang de Moskau „ 4—

„ Emperial „ 5—

„ найлуч. высѣвѣвъ „ 1-70

Кавы, на скѣлько запасы выстануть, найдешевше.

1/2 кильо Сантошъ „ 68

„ „ Гутамала „ 72

„ „ Лягуайра „ 84

Свѣчки церковны чисто стеариновы безъ жадного сурогату 500 грамѣвъ або 1/2 кильо — за 50 кильо зр. 52.

(19—?)

Подписанный мас честь подати до вѣдомости, що въ своѣмъ Бюро вывѣдованъ — гостиница „Краковска“ въ Станиславѣвъ — пріймаеся сирѣчь кождому умѣщенне молодѣжи школьной по рѣжныхъ цѣнахъ и съ всякими прочими вымогами, якъ наука, музыка, сѣбу, и пр. Поручаюся ласкавой памяти БОГДАНОВИЧЪ.

(2—3)

МАРОКЪ 500.

Незвычайно важне вынайденне зробивъ хемикъ Леграндъ.

Есть се тинктура на нагѣткѣ, котра въ 3 дняхъ, безъ найменшого болю, устороняе кожду нагѣтку съ корѣнемъ; вынаходчикъ гарантуе за те на отѣлько, що выплачуе 500 маронѣ готѣвкою преміи тому, кто по ужити тои тинктуры, мас еще нагѣтки. Справедливо можна сказати, що се есть ОДИНОКЕ средство, котре дае ПЕВНЫЙ успѣхъ.

Цѣна за флаконъ съ пензлемъ, приписомъ ужити и съ франкованною высылкою 1 зр.; высылается лишь по надѣсланю почтою належитости.

Набувати належить лишь у вынаходчика: Chemiker Legrand, Köln a. Rh. Eigelstein 61.

(4—6)

Цѣло. выключно коро. упривил.

Екстрактъ Орѣховый

до фарбованія сивого волоса

вынайшовъ перфумеръ

А. Мачускій

во Вѣднѣ, Kärntnerstrasse, 26.

Ц. к. выключно упривил. средство тое до фарбованія волоса, надлюче сивому волосу тревалу барву черну, брутатну або блондъ, вытворенне лишь зъ субстанціи рослинной, т. е. зъ лунныи желеныхъ орѣховъ, не есть при томъ нѣ крыхты шкоднымъ ані здорѣвлю, ані волосу, и фарбуе волосъ въ протягу 15 минутъ хорошо и тревало на черно, брутатно або блондъ, такъ що навѣтъ при умыванію фарба не сходитъ.

1 флаконъ екстракту орѣхового плынного „ зр. 3—

1 пуделочко съ 6 пробными фл. „ 3-50

1 флаконъ орѣхового молока на отрѣбъ волоса „ 3—

1 флаконъ орѣховой помады для нафарбованія волоса „ 2—

1 флаконъ орѣховой оливы для тои цѣли, якъ выше „ 2—

1/2 фл. орѣховой оливы ditto „ 1—

Въ правдивѣмъ гатунку набути можна въ парфумеріи Мачуского

Во Вѣднѣ, Kärntnerstrasse, 26.

Во Львовѣ у Зиг. Рукера, аптекаря, а головный складъ въ Кіевѣ у А. Кудрина, парфумера.

(30—30)

УЧЕНИКѢВЪ

на станцію и харчѣ прійме одинъ честный рускій домъ подѣ опѣку и родительскій надѣоръ за умѣренну цѣну.

Близшій вѣсти получить можна у п-на Иларіона Кавецкого, мешкающаго при улицѣ ѳрменской подѣ числомъ 27, на долині отъ входу въ каменницу, по правой руцѣ, першій дверѣ.

Рѣзбы и орнаменты

зъ дерева, 9—10

Олтарѣ, Иконостасы

и всякы удекорованія архитектурничы до церкѣвъ и салѣновъ выконую въ рѣжныхъ стилихъ

ТАД. СОКУЛЬСКІЙ

Во Львовѣ, ул. Мицкевича, ч. 6.

Найдешевша подорожѣ до Америки за посредствомъ

славного, елегантного и выгѣдно урядоваго почтового пароходу

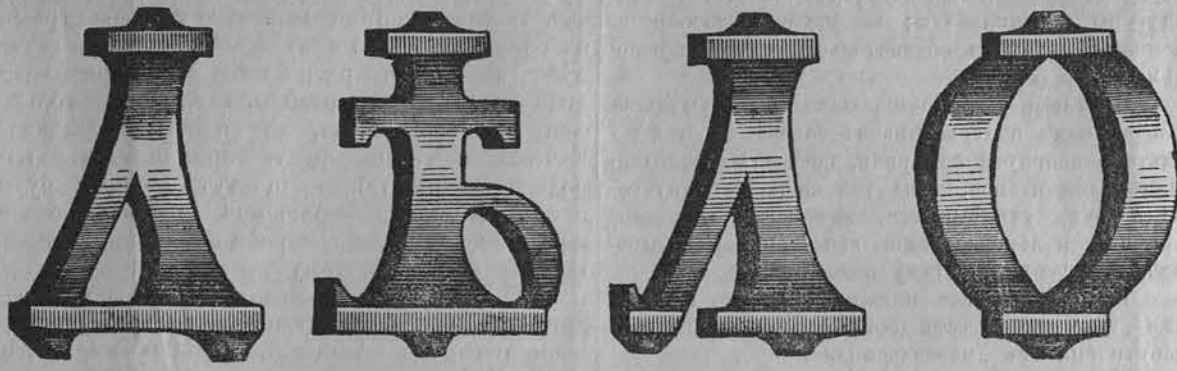
линии Андриоръ

вѣдъ Глязгоу

Експедиція кождою понедѣл. и пятницѣ. Проспекты въ польскомъ языкѣ, якъ такожь карты краѣвъ и желѣзныи вылаютсѣ безплатно. На запытаніи отпѣвди даются въ польскомъ языкѣ.

Билеты выдаются въ М. И. Г. Г. General - Bevollmächtigter Admiralität-Str. 12.

Банковъ и про...

Выходитъ во Львовѣ въ Среда и Суботы (крѣмъ рускихъ святыхъ) о 4-ой годнѣ пополуни. Литерат. додатокъ „Библиотекѣ найзнам. повѣстѣй“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ каждого 15-го и послѣдняго дня каждого мѣсяца.

Редакція, администрація и экспедиція подлѣ Ч. 8 улицы Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламации належитъ пересылать подлѣ адресовъ: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются только на попередние застереженія.

Подписное число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Рекламации неопечатанной вѣдѣ отъ порта.

Предмату належитъ пересылать франко (найдучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ для Австрій: Для Россіи

на цѣлый рокъ . . . 8 р.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.
на полъ року . . . 4 р.	на полъ року . . . 4 рубл.
на четверть року . . . 2 р.	на четверть року . . . 2 рубл.

отъ дол. „Библиотекѣ“ . . . отъ дол. „Библиотекѣ“:

на цѣлый рокъ . . . 12 р.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 р.	на полъ року . . . 6 рубл.
на четверть року . . . 3 р.	на четверть року . . . 3 рубл.

на самыя додатокъ: на самыя додатокъ:

на цѣлый рокъ . . . 5 р.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2 50	на полъ року . . . 2 р. 50к.
на четверть року . . . 1 25	

Для Заграничя, окрѣмъ Россіи:

на цѣлый рокъ . . . 10 р.	
на полъ року . . . 5 р.	
на четверть року . . . 2 50	

отъ дол. „Библиотекѣ“ . . . на самыя додатокъ:

на цѣлый рокъ . . . 14 р.	на цѣлый рокъ . . . 6 р.
---------------------------	--------------------------

ВН. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ $\text{л}=\text{ji}$, $\text{д}=\text{d}$, $\text{и}=\text{i}$, и (въ серединѣ и на концѣ словъ) $\text{и}=\text{y}$, и (на початку словъ) $\text{и}=\text{i}$, д (на початку словъ) $\text{и}=\text{vi}$.

Процессъ

о трираменномъ крестѣ.

Въ послѣднѣмъ числѣ „Дѣла“ донесли мы о результатѣ золочѣвскаго процессу 31 обжалованныхъ о злочинствѣ публичнаго насилія. Уневиняющей вырокъ трибуналу судебного въ Золочевѣ замкнувъ уста всѣмъ крикунамъ-шовинистамъ въ редакціи польскихъ газетъ; якъ передъ тымъ процессомъ кричали, такъ теперь замолкли. Кромѣ одного „Dziennik-a polsk-ogo“ всѣ прочія газеты зарегистрировали лишь самъ фактъ, что трибуналъ увѣдѣлъ всѣхъ обжалованныхъ; не подали на вѣсть мотивовъ увѣнчивающего вырокъ судебного, бо тѣ мотива завдають брехню всѣмъ тымъ напастиливимъ и фальшивымъ елюкубраціямъ, якѣ передъ тымъ можна було читати въ кождѣмъ польскѣмъ дневнику. Одинъ лишь „Dziennik polski“, органъ демократичный и либеральный — lucas a non lucendo — перевысѣвъ въ свѣтъ случаю навѣтъ ультрамонтанскій „Czas“ въ своѣй ревности шовинистично-католической и днѣ одинъ лишь не може сравити того вырокъ, увѣнчивающего „zwolennikow trojramiennego krzyża“. Впрочемъ и се треба замѣтити, что „Dziennik polski“ одинокий во всѣхъ газетъ польскихъ подавъ въ 3 числахъ (188, 189 и 190) справозданье въ того процессу, — разумѣсь, такъ тенденціе, что годѣ ему примѣру знайти. Можна собѣ выобразити вѣзлу злѣбу справоздателя „Dziennik-a polsk-ogo“ вже хочѣбы въ того, что днѣ одну обжаловану жѣнку называе „megeza, stara kuter-poga“, а чтобы нечесте вѣрагитиватисъ передъ читателями въ такій прѣзвѣща, достойный хита уличника, называе того камѣняря, что разомъ съ Пакушевскимъ выѣзъ на церковь подпозовувати крестъ, „pieknym jak malowanie!“ Але покиньмо тѣ бруды „Dziennik-a polsk-ogo“ а перейдемъ до самого процессу, что днѣ выказавъ. Розводитисъ широко нема потребы, бо рѣчь була зовѣсь проста и ясна.

Въ Залѣбахъ старыхъ згорѣла церковь. При пертрактаціи конкуренційной днѣ 29 липця 1881 ухваливъ комитетъ парохіальный поручити будову нової церкви будвничому Фердинандови Пакушевскому и 30 червця 1881 р. заключено съ нимъ контрактъ, чтобы церковь отбѣдувавъ посяла плану. Але о. Гутковскій парохъ и прѣдсѣдатель церк. комитету заравъ застерѣгъ собѣ въ горы, что колибы подчасъ будовы показалася потреба якихъ змѣнъ, то Пакушевскій обовязанный ихъ починити. Такі змѣны справдѣ починено: Па-

кушевскій зробивъ въ презбитеріи окно съ трираменнымъ крестомъ въ синожовыхъ шибѣ. По поставленію вже и даху Пакушевскій поставивъ тымчасомъ на одной копулѣ трираменномъ крестъ деревянный а на другой однораменномъ на пробу, который лучше подобаеъ парохіанамъ; кресты тѣ стояли отъ 15 падолиста 1881 до 23 марта 1882 и нѣкто тому не противился. „Докерва коли до Залѣвца прійшовъ молодой викарій лат. кс. Яворекъ, розпочавъ агитація, — такъ говорить на розправѣ обжалованный о. Гутковскій, — Dziennik polski мене спаскудывъ; дѣйшли агитаціи до того, что кс. Яворекъ давъ шибѣ одну бабѣ, чтобы разголушувала по окрестности, что мене арештовано, заковано въ кайданы и яко москаля отставлено до криминалу.“ Парохіане залѣвскі подобали собѣ крестъ трираменномъ и о. Гутковскій замовивъ чотыри трираменномъ кресты у одного слюсара. Пакушевскій не бувъ тому противный — бо якъ сказавъ передъ судомъ — днѣ не уважавъ трираменномъ крестѣмъ нѣчимъ злымъ, бо самъ бачивъ ихъ на другихъ церквахъ. Але коли довѣдався, что у слюсара бувъ самъ вахмистръ жандармеріи и выѣздувався о тѣ кресты, зробилося ему якось маркотно; удався отже до староства въ Бродѣхъ, а тамъ ему сказано, чтобы не допустивъ поставити на церквѣ трираменномъ кресты. Пакушевскій казавъ слюсареву „не роби крестѣвъ“ а о. Гутковскій казавъ: „роби“. Слюсаръ зробивъ и о. Гутковскій казавъ притвердити кресты на церквѣ. Патронъ выточивъ процессъ прови-зориальный Пакушевскому, о. Гутковскому и комитетовымъ о непоковне его въ посѣданіи права патронату; судъ повѣстовъ въ Залѣбахъ по переведеній розправѣ прови-зориальной при-знавъ позванныхъ винными и наказавъ подѣ карою 100 зр. а вгладно 20 днѣвъ арешту усунути трираменномъ кресты до 8 днѣвъ. О. Гутковскій и громадяне выслали рекурсъ до апелліи львовской, а тая внесла вырокъ судіи першого и узвала справу чисто-политичною, належачою до компетенціи староства. Патронъ удався бувъ и до староства; оно, подобно якъ судъ пов., наказало було усунути до 8 днѣвъ трираменномъ кресты въ церквѣ, але о. Гутковскій и комитетовъ внесли рекурсъ до намѣстничства и доси не дѣтали отповѣди.

Еще передъ тымъ, закимъ надѣшло рѣшеніе львовской апелліи на рекурсъ противъ вырокъ суду повѣстового, Пакушевскій рѣшивъ силою зничити кресты трираменномъ на церквѣ а поставити однораменномъ. Пакушевскій такъ розказувавъ передъ судомъ: „Щобы я могъ бувъ безпечно тое зробити, я удався до судіи п. Кашевки и до вахмистра жандармеріи. Судія успокоивъ мене а вахмистръ жандармовъ обѣщавъ дати помѣчь, скоро до-стане отъ суду вѣзванье. Днѣ 26 цѣвтня я разомъ съ двома помѣчниками Валентинскимъ и Дацкомъ удаемъ ся на церквѣ, влзлемъ на копулѣ и зацадемъ рѣзати крестъ трыраменномъ.“

Въ томъ ударено въ двѣны на гвалтъ. Нарѣдъ збѣгъ и середѣ проклять, галасу и крикѣвъ кидавъ на насъ камѣнями. Зѣ початку я не зважавъ на nic i dalej pirowalem, але не-бавомъ я спѣзнавъ небезпеченство; понеже драбину мы вытѣгли за собою на дахѣ, то народъ розбѣвъ замокъ отъ церкви и гдѣякі почали зѣ середины добуватисъ до копулы. Дацко прісѣвъ дверцѣ и не позволивъ отворити. Я почавъ кричати „gwałtu!“, корчѣ пор-вавъ менѣ ногу; я майже стративъ память, бо камѣне лѣтало менѣ коло головы а зѣ до-лины чувъ я галасъ: „злѣдѣвъ, рабѣвники, гайдамаки! злавѣтъ, бо насъ скинемъ!“ Я на-конецъ рѣшивъ злѣзти съ небезпеченствомъ жити; окружили мене стражники финансові, бо народъ хотѣвъ кинутися на мене и убити мовѣ котѣ, такъ все було розгнѣшено. Я ливку-дую собѣ 200 зр. вынагородженя за страхъ.“

Якъ актъ обжалована констатуге, народу збѣралось множество (wkrótce około kilkuset ludzi otoczyło cerkiew). Зѣ тыхъ обжалувала прокураторія 30 обѣвъ за рѣзніи провинны: однихъ за те, что били въ двѣднѣ, другихъ за те, что отгрожуваались, третьихъ за раду, одну въ бабѣ за те, что кричала до Пакушевского на церквѣ: „Щобы ты такъ по кишкахъ рѣ-вало, якъ ты нашъ крестъ рѣжешь!“ — а о. Гутковского за те, что бунѣвъ то днѣ бувъ моральнымъ моторомъ тои цѣлои справы. Кѣлькохъ селянъ обжалувала прокураторія за переступство высѣмѣвуваня символѣвъ хри-стіанской вѣры черезъ те, что однораменномъ крестъ прозвали „ракомъ“. При розправѣ вы-казалося, якъ то по правдѣ було: Пакушевскій выѣзши на церковь вѣзъ съ собою однораменномъ крестъ; коли мусѣвъ злавити на землю, завѣсивъ однораменномъ крестъ на недо-пилованомъ трираменномъ. Той однораменномъ крестъ на сподѣ мавъ два рамена, котрі мали служити до притверженя на копулѣ, а зѣ да-лека тѣ сподні рамена выглядали мовѣ щипцѣ рака; зѣ тои то причины народъ и кричавъ: „Скинъ того рака!“

Тѣ то екедесы прокураторія взяла за подставу до акту обжалованя.

Рѣля обороны була противъ замѣтовъ акту обжалованя дуже легка. Що до трирамен-ныхъ крестѣвъ, „u których dwa ramiona górne były równoległe do siebie, trzecie dolne zaś skośnie umieszczone“, якъ каже актъ обж., — то оборона о. Гутковского була дуже легка: „Трираменномъ крестъ — сказавъ о. Гутков-скій — стоить на церквѣ св. Климента въ Римѣ, на костелахъ въ Зальцбургѣ, Инсбруку и т. д., днѣ и у насъ не естъ заказанный“. Судъ справдѣ пересѣдчивъ о томъ: на роз-правѣ отчитано письмо львовской митрополи-чой консисторіи, въ котрѣмъ выразно сказано, что кресты трираменномъ суть дозволеніи. Прото-колы списані съ свѣдками показуютъ, что збѣранный при церквѣ народъ домагався лишь того, чтобы Пакушевскій не нищивъ трыра-

менныхъ крестѣвъ, поки не прійде резолюція на рекурсѣ. По отчитаню всякихъ урядовыхъ документѣвъ, мѣжъ иншими и прихильною ре-ляціи староства бродского о о. Гутковскомъ, наступили послѣдні выводы прокураторія и защитниковъ дра Веселовского и дра Гайне. Потѣмъ трибуналъ выдѣвъ вырокъ увѣнчива-ющей всѣхъ подсудимыхъ. Въ мотивахъ до вырокъ сказано, что подсудимы хотѣли только тымчасомъ задержати дѣланье Па-кушевского, ажъ до рѣшеня рекурсу. Выразъ же „ракъ“ отнесивъ лишь до осо-бливовъ выгляду креста въ свѣтъ случаю, а не до креста, яко символа христіанского. Про-кураторъ заповѣвъ скаргу неважності, але вѣнѣ выпустити на вѣльну стопу 9 селянъ, котрі надѣ три мѣсяцѣ пересѣдѣли въ золо-чѣвскѣмъ криминалѣ. — „Wyroku takiego nie spodziewali się nawet sami podsądni“ — замѣчае либеральный Dziennik polski съ утаеною зло-бою, — але годѣ!

Трибуналъ золочѣвскій, хочъ бувъ зложе-ный въ самыхъ судѣвъ-Поляковѣвъ, розбѣ-равъ дѣло объективно, по закону, по справедли-вости. Очевидно нашимъ либераламъ жалко дуже за тымъ, что трибуналъ не засудивъ тыхъ кѣлькокадесять „chłorów“ хочъ въ на кѣ-лка рокѣвъ криминалу, якъ жалуютъ за тымъ, что вахмистръ жандармовъ въ Залѣбахъ одер-жавши картонку отъ п. судіи Кашевки не пої-шовъ заравъ подѣ церковь съ сконсигнованными жандармами, — але прійшовъ ажъ по вѣмѣ... Мы вѣримъ, что неодному юдофилескому ре-дактору былобъ навѣтъ се забавне, якѣбы жандармы були застрѣлили кѣлько chłorów i bab, — отъ на примѣръ тую бабу „megeza kuter-poga“, котра ему только его либеральной крови напусвала въ Золочевѣ. Але годѣ, — и вахмистръ жандармовъ дѣлавъ по закону; днѣ успокоивъ народъ, что „сегодня кресты вже не будутъ збѣдманіи“ — и народъ роздѣшовъ.

Результатъ процессу золочѣвского о три-раменномъ крестѣ мавъ велику вагу для Рус-новъ и Поляковъ, — особливо для другихъ. Поляки повинні вже разъ перестати вытѣкати свой нѣсъ у всякій внутрѣшній домашній спра-вы Русновъ, чи то церковный, чи языковій, чи якій небудь иншій. Се не выдѣе имъ на ко-ристь але на шкоду и компромитацію. Захо-тѣлось Пакушевскому пилувати трираменномъ крестъ на церквѣ, ну и щожъ, нававивъ стра-ху за 200 зр.! Трибуналъ оправдавъ тыхъ, что его страху навабили, бо днѣ передъ рѣшеніемъ рекурсу черезъ высшій судъ львовскій взявъ до насилія; а насиліе выкликне насиліе. Мы спытаемъ „Dziennik-a polsk-ogo“, который такъ оваловивъ на народѣ, боронившій креста на церквѣ, якъ днѣ думае: чи инакше обѣднѣ-бысь народъ римско-католическій въ Римѣ, ко-либъ якій Пакушевскій выѣзъ на церковь св. Климента и почавъ пилувати трираменномъ крестъ? Намъ здаеся, что обѣднѣ-бысь съ нимъ може троха и гѣрше якъ народъ въ Залѣбахъ.

Зѣ „Кіевской Старины“.

(Подаетъ В. Лавровъ.)

(Дальше.)

При концѣ 50-ыхъ и съ початкомъ 60-ыхъ рокѣвъ П. Кулѣшъ, нарочно обѣзѣдаючи У-краину, щобъ роздобути мѣжъ народомъ пере-казы про козацку старовину, найшовъ Остапа Вересая и оттакъ, проживаючи въ Петербургѣ, переписывавъ съ нимъ довѣйшѣ часть, причѣмъ разъ приславъ ему грошей на поминъ душѣ великого Тараса Шевченка. Про те Вересай такъ оповѣдае: „Приславъ Кулѣшъ менѣ пять рублѣвъ грошей на поминки по Тарасови, столькожъ и Шутови Андріеву. Коли Шутови Андріеву дѣйшли грошѣ, а Шута Андрія у свѣтѣ не має, то тѣ грошѣ, ише Кулѣшъ, „на тобѣ, Остапе! нашлася така добра людина, что поминае Тараса, и отседа тобѣ грошей“. А я записавъ у грамотку й Шута Андрія: такъ обохъ „поминаю“. Про Шевченка Вересай отзывается такъ: „Була голова — отсей Тарасъ, та мабутъ вже такой не буде! Богъ зародивъ... може она й мала була, я не бачивъ, алежъ разумна! У насъ мабутъ и не буде вже такой: може Богъ кому другому дастъ, а намъ вже нѣ!“

Иншій етнографъ — артистъ Жемчужни-ковъ, щиро та сердечно плакавъ, слушаючи думъ та пѣсень, что спѣвае Остапъ.

Съ початкомъ тамтого десятилѣтя, дѣй-

ствный членъ географичнаго товариства П. Чу-бинскій записавъ кѣлько пѣсень отъ Остапа Вересая, а въ 1873 р. М. Лисенко и А. Ру-сѣвъ, по порученію „юго-западного“ отдѣлу того товариства, занялись выученіемъ репертуара того кобзаря и записали отъ него 6 думъ, 11 пѣсень религіино-морального содержания и 5 сатиричныхъ пѣсень*). Въ томъ самѣмъ роцѣ 28 вересня Вересай спѣвае декотрі зѣ сво-ихъ думъ та пѣсень на надзвычайномъ зборѣ „югозападного“ отдѣлу географичнаго товари-ства въ Кіевѣ. Въ пѣвтора року звѣстный російскій статистикъ и етнографъ В. С. Ко-валовъ взявъ съ собою Вересая до Петербурга. Орестъ Миллеръ, что выкладавъ въ томъ часѣ великимъ князямъ Сергію Павлови и Олексан-дровичамъ курѣ словесности, якъ разъ подѣй-шовъ въ ту пору до поясненъ памятникѣвъ малорускою народною поезіи; чтобы илюстру-

* 1) Думы: 1) Про бурю на черному морѣ, 2) Якъ три брати зѣ Азова вѣтѣкали, 3) Про вдову и трѣхъ сыновѣ, 4) Отчитѣ, 5) Неволь-ница и 6) Про Хведора Безрѣдного. II) Пѣснѣ поважливѣ: 1) Про правду, 2) Пѣсня, что по нещастю живучи на свѣтѣ спѣвають, 3) Про страшный судъ (Михайловичъ псалмы), 4) Влудный сынъ, 5) До честного живого чоловіка, 6) О му-кахъ Христа, 7) Великій мой жалю, 8) Николай, 9) Про страшный судъ, 10) Розставанье душѣ съ тѣломъ и 11) Пустельникъ и Пятница. III) Са-тиричнѣ пѣснѣ: Щиголь (пташине весѣлье), 2) Дворянкѣ, 3) Хома та Брема, 4) Кисѣль и 5) Бугай.

вати тѣ лекціи, днѣ просивъ Ковалова, чтобы привѣвъ до двѣрца кобзаря, где Остапъ и спѣ-вае кѣлько думъ и пѣсень, за що одержавъ отъ великихъ князѣвъ сѣбѣну табакерку съ написею въ російскій мовѣ: „Кобзарю Остапу Вересая отъ великихъ князей Сергія и Павла Александровичей. Марта 4-го 1875 г.“

Окрѣмъ того Вересай спѣвае на заѣв-даніи императорского географичнаго товариства, въ археологичномъ и иншихъ ученыхъ то-вариствахъ, на концертѣ, урядженѣмъ въ сали клубу приказничѣвъ, а такожъ на концертѣ, урядженѣмъ въ забудованю „Соляного Горо-да“, съ мрачными образами до думы про по-бѣгъ трѣхъ братѣвъ зѣ Азова, котрі выконавъ артистъ Мартиновичъ. Подорожъ зѣ Петер-бурга значно поправила матеріальне положеніе бѣдного кобзаря, такъ что пѣсла повороту до-мѣвъ побудувавъ днѣ собѣ нову простору хату, въ котрой и до того часу жиѣ съ своею нема-лочисленною родиною.

Коли послѣдні два разы бавивъ Остапъ Вересай въ Кіевѣ, а то въ осени тамтого року и на весну сего року, мы записали зѣ устѣ его три новы думы и кѣлько пѣсень религіино-морального и сатиричного содержания, а такожъ варіанты майже всѣхъ думъ и пѣсень, за-писанныхъ девѣтъ лѣтъ тому назадъ п. Лисенкомъ и Русовымъ отъ того самого кобзаря. Зѣ тыхъ, что не удѣйшли въ збѣрникъ замѣщенный пп. Лисенкомъ и Русовымъ въ т. I за 1873 р. „Записокъ югозападного отдѣлу уни. рус. геогр.

товариства“, мы записали теперь думы: 1) Не-вольница, про котору бисурменьску, 2) Про се-стру й брата и 3) Про Ивася Коновченка, а та-кожъ пѣснѣ религіино-морального змѣсту: 1) Годѣ вамъ шумѣти, зеленіи луги! и 2) Якъ трудно у ерпахѣхъ умирати, и — сатиричнѣ: 1) Старый зѣ молодого и 2) Млѣчаночка. Такимъ чиномъ звѣстный теперь репертуаръ Остапа Вересая складаеся зѣ 9 думъ, 13 религіино-моральныхъ и 7 сатиричныхъ пѣсень. Се рѣчь певна, что тымъ ще не вычерпуеся цѣла те богацтво пѣсень и думъ, котрі Вересай спѣ-вае и спѣвае передше. Не треба забувати, что бандуристы переймають и переймали якъ и-сторичнѣ такъ и инші пѣснѣ по традиціи — дорогою простою зѣтѣмѣня того, что чули отъ иншихъ подобныхъ собѣ слѣпцѣвъ-спѣваковъ; само собою разумѣеся, что память часами имъ не дописуе: въ певну хвили они спѣвають одні пѣснѣ и думы, а въ иншій часъ — инші, або варіанты першихъ. Все то має значеніе для исторіи народнои словесности, а дѣятого, хочъ дуже невеликій матеріаль, который мы роздобули на той разѣ отъ кобзаря, подѣли-мось нимъ съ читателями:

1.

Дума невольница¹⁾

(Про котору бисурменьску.)²⁾

У святую недѣлю то-то не сизіи орлы клекотѣли, То бѣдніи невольники у тяжкой неволи гѣрко Залѣзо-кайданы брязчали, [залакали: А вони собѣ у гору руки знимали,

Дуже то небезпечно р'вч легковажно гратися релігійними святощами народними! І небезпечно ті вороги публічного порядку і спокою, котрі пропаяють а то і рук докладають до такого небезпечного д'їла! Вирок трибуналу волоцького повинен опам'ятати наших шовинистів.

Выборъ посла до рады державнои въ окрузъ Бережаны-Подгайць-Рогатинъ.

Въ субботу минувшого тыждня одержали львівско-польскій газеты донесеніе въ Подгайць, що кандидатъ руского комитета передвыборчого въ Подгайцяхъ, судія п. Левъ Рощкевичъ в'їхавъ кандидатуру въ корысть найсильнѣйшого польского кандидата, гр. Романа Потоцкого. Зразу мы не хотѣли дати в'їри тому донесенію и уважали его мистификацією або підступомъ. Однакжъ мы перевѣрили о правдѣ того донесенія, одержавши отъ руского комитета передвыборчого въ Подгайцяхъ — съ прошеніемъ о напечатаніи — слѣдующее письмо п. Л. Рощкевича до комитета:

„До Высокопочтенного Комитету передвыборчого!

Коли противъ моеи кандидатуры гдєкотрі дивниці не зовсімъ прихильні піднесли голосъ, а навѣть мою особисту честь нарушили и въ сомнѣніє подали; сама жь, въ найвысшій степені розвинена агитація при выборахъ желательный успѣхъ о много ослабила, выдужа зневоленіемъ отказать отъ жертвованой менѣ почтенными Родимцами кандидатуры и отдаю мои голоса въ руки Высокопочт. комитету, котрі зъ патріотичныхъ побудокъ радили бы отдать моему контр-кандидатуви гр. Роману Потоцкому.

Дякуючи при тій случайности Почтеннымъ моимъ Родимцамъ и политичнымъ друзьямъ за честь менѣ здѣлану, прошу умильно о захованіи менѣ довѣри и на будущіе, а я жертвую слабіи мои силы до позиточной розпорядимости.

Съ высокими почтеніемъ — Левъ Рощкевичъ.

Польскій газеты доносятъ о зреченіи п. Рощкевича зъ кандидатуры доносятъ рѣшительно, що передвыборчій комитетъ рускій въ Подгайцяхъ будьтобы згодився на предложеніе п. Рощкевича, и будьтобы рѣшивъ навѣть прихвати до Львова и лично заявити п. наместнику гр. Альфредови Потоцкому, що рускій выборчій отдадутъ свои голоса сыновіи п. наместника, гр. Романови Потоцкому. Однакжъ въ письма одержаного нами отъ комитета и подписаного тремя наиповѣрчивѣйшими его членами выходитъ что иншого, а именно, что рускій комитетъ передвыборчій удався до центрального комитета по новій інформації. Ось те письмо передвыборчого комитета до нашої редакції:

„До заявленія п. Л. Рощкевича мусимо мы доучити мотива, котрі насъ склонили до его кандидатуры.

Коли підчасъ нещастного процесу обжалованихъ о головну зраду Русинівъ, тяжкій надъ головами нашими зависли хмари, а всѣ часописи польскій выступили съ наизвѣстными противъ Русинівъ инвективами, а навѣть противъ найзнаменитѣйшихъ и найвысше поставленыхъ лицъ найвраждебнѣйшу розвинули акцію; выдѣлюсь намъ по всесторонній зрѣломъ и щирій розсмотрѣню въ теперѣшній ситуації, що на той разъ иншого кандидата, якъ п. Рощкевича перевести намъ не можливо. Познавши его характеръ и самими Поляками прихильно оцѣнену умѣренность, надѣялися мы, що бодай зъ той стороны не натрачимо на жадну оппозицію. Но яке було наше здивованіє, коли и противъ него такъ розвинули агитацію, що навѣть всѣ позоры легальности и установленій приписи нарушати не вдержалися. Підъ такими сумными аспіктами не позоставало п. Рощкевичу нічого иншого, якъ для

охороненія чести и характеру урядничого, зъ кандидатуры зрезигнувати; мы же самі тую резигнацію при такихъ обстоятельствахъ узнали зовсімъ оправданую.

Не таимо ту, що мы тымъ вырозумѣлимъ и лояльнымъ поступованіемъ зарозумѣмъ и той результатъ осягнути намірили, чтобы тымъ згладивимъ зближеніемъ, такъ той нещастній антагонизмъ разъ утихомирить, якъ и той страшной коррупції и деморализації, яка при всѣхъ выборахъ дѣеся, рѣшучу таму положить.

Но годѣ, — все надармо! Видко, що вже само „litus graeci“ естъ достаточнымъ, чтобы собѣ здобути епитетъ „москальфила“.

Комитетъ подучити тое заявленіе п. Рощкевича до вселюднои вѣдомости, отиѣся зарозумѣмъ до центрального комитета въ цѣли обговоренія дальшої акції и наміреніемъ дѣлѣ.

(Підписи трьохъ членівъ комитета.)

ДОПИСЬ.

Прага 16 септя 1882.

Не по своій добрій волѣ, а поневолѣ довелось менѣ опинитися на самѣмъ выгонѣ теперѣшній Славянщины — въ моравско-чеськихъ земляхъ, що то неначе той высунуеній півостровъ славянскій, клиномъ в'їхався міжъ нѣмецкій землѣ, правда, коли то — давно, дуже давно тожъ корінно славянскій, але теперъ, нѣкуды правды дѣти, — нѣмецкій. Въѣдешъ въ ті землѣ, на сей выгонѣ Славянщины и хочъ хижимъ орломъ несе тебе желѣзниця що разъ дальше та дальше, а все таки вже мовъ въ самѣмъ воздѣхъ почувешъ, що тутъ борєся славянскій свѣтъ съ германскимъ, по лицяхъ людей и по крайбразяхъ понавшъ, що тутъ ведєся завзята, хочъ безкровна борба. Отъ хочьбы и ті написи по двірцяхъ — въ горѣ нѣмецкій а бокомъ и сподомъ чеській — показують на ту борбу двохъ народівъ. Правда, коли згадаешъ, що на нашій Русі, въ нашій Галичинѣ и сего нема, хочъ жиютъ Русини и Поляки а маємо написи нѣмецкій и польскій, то мимо волѣ здохнешъ, надъ такою дивовижною проявою галицкой культуры и братнѣ — любви! Ті галицкі написи — се тільки по меншій, дуже маленькій часті виразъ нашихъ межинародныхъ отношеній межи Поляками а Русинами, якъ бѣльше историчне свѣдѣство того, якъ то нѣмечина широко простягала а й доси еще простягає свои германизаторскі загоны. Инша рѣчь турка. Тутъ справдѣ вже и въ самыхъ написяхъ бачишъ виразъ той межинародной борбы, яка ведєся по шлескій, моравскій и чеській землѣ. А борба се не абы-яка! Сежъ 40-миліоновий великанъ нѣмецкій запоровъ однимъ пальцемъ на частину славянскій землѣ — и якжежъ тяжко придавивъ ей, якъ въ всѣхъ бокахъ притиснувъ своєю силою! За тымъ жежъ великаномъ стоить не тільки сила, троха чи не п'ять десятківъ тысячъ нѣмецкой породы (правда, що немало перемѣшаной славянською кровю), але стоить и державный и суспільный стрій двохъ великихъ державъ, стоить цѣла бѣльше якъ тысячлѣтна исторія, довговѣковий розвій нѣмецкого мѣщанства, торговля, промыслъ всякій, сила матеріальна, — а що бѣльше — цѣла величезна культура съ своєю свѣтовою литературою, штукою и наукою и съ величавимъ, найпершими педагогами зложеннымъ прирядомъ вихованія! И противъ сего всего має боротися, та не тільки боротися, але й въ борбѣ остоятися чеській и моравскій народъ, що на купу не богато бѣльше набере, якъ шість миліонівъ народа своего? А предѣль остоюєсь, выдержує народну борбу и йде на передъ смѣло, неустрашимо, съ повною надѣєю, якъ той Давидъ на Голиаѣ.

Тутъ жежъ гдѣ нѣ глянь, всюда побачишъ, якъ та славянщина неначе та зелена трава, на силу выдубуваясь зъ помѣжъ твердого камені, въ подѣ твердой стопи культурного велити и зеленѣ на радѣсть и вѣху не тільки своего рѣдного народа, але и всѣхъ Славянъ. Бачишъ и чуєшъ, що та борба о житєє народне страшно тяжка, що тутъ мусить бути праця етагенна и страшенна, сила героїска а запаль неугасимый, вѣра и надѣя неодолимый. И такъ естъ — и тому такъ и естъ.

И коли зновъ згадаешъ на свою рѣдну родину, такъ и зновъ естане жалъ на серцю — жалъ и соромъ. А щожъ се мы робимо и дѣємо? Чижъ мы маємо боротися за наше народне житєє съ такимъ культурнымъ великомъ, съ такою страшною силою? Куды! Ось мы хилимось и коримось передъ кождымъ, кто только случайно попаде намъ на каркѣ! Въ Галичинѣ, Буковинѣ, Угорщинѣ и на Украинѣ хилимо головы, нагинаємо нашій карки, — а передъ чимъ? Передъ культурою? Нѣ! Передъ панствомъ, передъ выгоднымъ житєємъ, передъ гонорами, передъ грубою силою, або державною шабланою! Якажъ се такъ велика та культура румунська, мадярска, великоруска, або й польска? Надъ румунскою и мадярскою задвигне кождый раменами, але може вкаже на польску и великоруску! Ну такъ позволѣтежъ придивитися обомъ тымъ культурамъ, якъ и о скільки они проявились на нашій Русі, — щожъ, чи не бачите, що сежъ нѣчого иншого, якъ только наша власна праця, только прибрана въ чужу форму? Отдѣмъ вы въ тыхъ культурѣхъ ту працю, що въ нихъ вложили нашѣжъ таки въ крови и кости людє, нашій батьки, дѣды и прадѣды, а тогды поспытайте, що лишится на нашихъ земляхъ въ обохъ тыхъ культурѣхъ? Отдѣмъ вы галицкимъ Полякамъ Черкавского, Савчинского, Мандыбуря, Солтыкевича и др., а кого вы побачите на чолѣ школьной культуры польской у насъ? Отдѣмъ вы галицкимъ Полякамъ Лозинского, Реваковича, Меруновича, Костецкого, Добрянского, а кого вы побачите на чолѣ львівского дневникарства польского? И такъ мало що не на кождѣмъ поли. Всяку у насъ двигаетъ наша питома сила культуру, правда, що не на нашъ ладъ и не въ користъ нашего народа, але чижъ се вже вина? Чи Поляковъ и Россіянъ? Отъ пѣслатиѣ насъ Русинівъ въ таку правдиву нѣмецку школу, якъ еи перебули Чехи, оттогды бы мы познали, по чому аршинъ, та навчилися бы розуму, а выльчилися зъ нашої опалости народной!

Та бачу, що мене порывають мои згадки не туда, куда слѣдує. Бажалось говорить про Чехію, а зѣхавъ на Русь! Такъ вернуся вспять.

Отсе що только зѣхавъ я на моравску землю, якъ менѣ кинулись въ очи цѣлѣ громады молодыхъ людей съ вѣнками, широкими биндами, кокардами, хоругвами та всякими отзнаками, що скрѣзь шаранчею насѣли по двірцяхъ. Зъ перцу думалось, що се наабираєсь велика сила нѣмецкихъ „буршівъ“. Приглядаюсь, прислухуюсь, розшукую — выхождитъ, що се чеська молодѣжь завітала въ гостину до Моравы. Та не только одна чеська молодѣжь академична, але й молодѣжь ремѣснична и робѣтнична, мѣщане и робѣтники, жѣнки и старцѣ и сѣлѣй вѣкомъ мужѣ — все якое заворушилось живымъ, торжественнымъ житєємъ. Почавши отъ Прерова ажъ по чеську Требино, по всѣхъ двірцяхъ роилися роѣ тыхъ чеськихъ гостей на моравскій землѣ, а нѣмцѣ зъ боку такъ и бѣсомъ глядѣть на ті веселі, говорливій громады славянскій породы. Щожъ се таке? Якъ звѣстно, у Моравѣ еще не такъ дуже сильно повєдєно розбудженій духъ чеськоморавской національности, якъ въ Чехахъ. Тутъ еще сильно придавлює нѣмецкій элементъ славянську породу, а найбільше по мѣстахъ. И отъ, чтобы сильнѣйше розбудити ду-

ха свои народности мѣжъ цѣлымъ народомъ Моравы, устроили Чехи за проводомъ и починомъ чеськой молодѣжи академичной сєи недѣлѣ въ шѣстѣхъ мѣстахъ народній зборища. Въ Бернѣ, въ Рокичанахъ, въ Jindřichově Hradci, въ Горицяхъ и т. д. зборились чеські академики, чеські „sokolski spolki“ — те есмє, що у насъ охотничій товариства пожарній, сѣвнѣцкій товариства, робѣтничкій товариства — словомъ тысячѣвъ одушевленыхъ (nadšených) Чехівъ, чтобы розбудити свою рѣдну, братну Мораву до повнѣйшого и рухливѣйшого житя національного. На всѣхъ тыхъ зборищахъ живо обговорювано естане Чехин и Моравы, положеніє народа, гнетъ зъ стороны нѣмецкого элемента, всюда підношено и розвяснювано національну свѣдомость Чехівъ и Моравянъ, заохочувано до працѣ и вытєрєвѣлости на народнѣмъ поли. Розумѣєсь само собою, що у всѣхъ тыхъ бесѣдахъ и розправахъ, вєла передѣ сама жь таки академична молодѣжь чеська, що то дала починъ до тыхъ зборищъ народныхъ. Щобъ коротко пояснити, въ якомъ направленіи велися ті розправы, доволѣ буде подати революцію, яку ухвалено менше бѣльше на кождѣмъ зборѣ въ шѣстѣхъ мѣстахъ. Ся революція гласить: „Знаючи на потреби чеського людя якъ и на усилія, съ якими нашій непріятель стараєсь підкопати силу и свѣдомость народну на всѣхъ поляхъ, а нѣмѣть ширити нѣмецкій элементъ въ чеськихъ краяхъ — мы чеські академики, нѣрнѣ сыны народа, покладаємо за нашу повиннѣсть, зъ всѣхъ силъ неустрашимо и ревно надѣ тымъ працювати, чтобы народна свѣдомость а гадка свободы пробудилась въ цѣломъ чеськомъ людѣ, а чтобы та свѣдомость народна и гадка свободы була піддержувана не только живымъ словомъ але и взорцевымъ прикладомъ, якъ такожъ черезъ розповєдненіє добрыхъ книжокъ и писемъ, и черезъ основуваніє читалень, отповѣдныхъ мѣщевымъ потребамъ.“

Чеська молодѣжь академична переймає отже на себе ту безпосередну, дѣяльну працю надъ розбудженіємъ людю, надъ піддержаніємъ и розвоємъ народнои свѣдомости и почутя свободы въ самыхъ масахъ сего людю. Она щиро братаєсь съ тымъ людємъ, братаєсь съ робѣтниками чеськой народности, доводитъ ихъ до національной свѣдомости и закликає якъ родныхъ братьевъ до спѣльной працѣ на народномъ поли. Тожъ и щиро горнуєсь до сєи молодѣжи всѣ людє: не только мѣщане, але й тяжко заробленій робѣтниківъ вымикаюєсь отъ своихъ нѣмецкихъ панівъ-фабрикантѣвъ и, не вважючи на вѣ солодкій обѣтницѣ а навѣть и грозьбы тыхъ своихъ панівъ, сѣпшати на такий народній зборища. Треба жь бо знати, що нѣмцѣ не только въ онѣмечченѣмъ Бернѣ, але й по иншихъ мѣстахъ докладали всѣхъ силъ, чтобы ті зборы не удались. Выйшло тымъ часомъ противно. Всяку були зборы не только численні, але й дуже оживлені и оживляючі. Кромѣ розправъ, які велися на зборахъ про политично-народній справы, отбувались оттакъ спѣльной обѣды, гдѣ зновъ выголошувано множество патріотичныхъ промовъ и отчитувано привѣтній телеграммы зъ всѣхъ кѣнцѣвъ чеськой землѣ при одушевленыхъ окликахъ „Слава“, а зъ полудня отбувались еще концерты, а радше пописы сѣвнѣцкѣ, що гармонійными сѣвнѣми народными еще бѣльше скрѣпляли загальну радѣсть и одушевленіє. Всяку гомонѣли любимій пѣснѣ чеській „Kde domov můj“, „Moravo“, „Hej Slovane!“, що гомонѣли въ тысячныхъ устѣ, а навѣть въ томъ доси „kerndeutsch“ называнѣмъ Бернѣ на зборѣ съ одушевленіємъ кликали збраній: „At žije české Brno!“ — а самі нѣмцѣ мусѣть признати, що ті зборы вызвали нового духа въ моравскій людности.

Такъ то йде чеська молодѣжь смѣло передомъ у народній працѣ. А еще разъ кажу,

Та Господа милосердного прохали-благали:
„Дай намъ, Господи, дробенъ дощикъ изъ неба,
А буйный вѣтеръ изъ низу,
Та чи не буде на Чорному морѣ сильна хвиля

[вставати,
Та чи не буде изъ каторги турецкой акорѣвъ
[изривати;
Бо тая каторга турецкая — такъ намъ добра, такъ
[намъ добра,

Залѣзо-кайданы ноги пообрывало,
Козацкєе-молодецкєе тѣло до костей постирало.“
Коли баша турецкій,
Недѣвѣрокъ христіанскій,
Вже по ринку походжає,
Та на свои турки зо-зла гукає:

„Турки-нечары“, кажу я вамъ: добре дбайте,
По три пучки тернины у руки тавелги червоной
[набирайте,

Отъ ряду до ряду захожайте,
Та по три разы въ одно мѣсце невольника зати-
То Турки-нечары добре дбали, [найте!“
По три пучки терновыхъ у руки червоной тавелги
[набирали,

Отъ ряду до ряду захожали,
Та по три разы въ одно мѣсце бѣдного невольника
[затинали,
До костей козацкєе тѣло молодецкєе оббивали,
Кровь христіанську невинно проливали.
То якъ стали бѣдніи невольники на собѣ кровь
[зобачати,

Стали Турка клясти-проклинати:
„Ой, ты Турокъ проклятый, вѣро бисурменська,
Роздуко христіанська!

Ты не одного сына изъ отцемъ и съ матерєю
[розлучила,
И брата зъ сестрою,
И мужа съ жєною,
Товариша изъ товаришемъ;
Вѣдному невольнику нѣколи й спокою немає.
Вызволь насъ, Господи, изъ тяжкой неволѣ

Та на тихій воды,
И на ясні зорѣ,
Та у край веселій,
Междо миръ хрещеный,
У городѣ христіанскій!“
Дай, Боже, людю царскому,
Народу христіанскому
На здоровья и на многій лѣта
До кѣнца вѣка!

2.

Дума про сестру й брата. 4)

Ой, у недѣлѣ та барзо рано-пораненьку
То-то не сивая зазуля у саду кувала
И не дробная птица у лѣсѣ щєбетала,
То сестра до брата изъ чужой далекой стороны
Да поклонѣ подавала: [листы писала,
„Ой братку мой милый,
Та голубоньку сивый!

На здоровья и на многій лѣта
До кѣнца вѣка!

Та при лихой, нещасливий хуртовинѣ.“
— Сестро жь моя мила,
Та голубоньку сива!
Радъ же бѣ я до тебе прибувати,
Тебе созвѣдати

У чужой сторонѣ,
При лихой, нещасливий хуртовинѣ;
Та не могу, сестро, прибути за быстрыми рѣками,
За темными лугами,
Та за широкими степами,
Та й далекими сторонами.
„Братки жь мой милый,
Та голубоньку сивый!

То ты черезъ быстрыі рѣки бѣлымъ лебедонькомъ
[переплыви,
А черезъ темній луги яснымъ соколѣмъ перелетѣи,
А черезъ широкіи степы,
Та черезъ далекіи стороны
Хочъ малесенькимъ перенелонькомъ перейди.
Та сядь-упади сизымъ голубѣмъ на отецкѣмъ
Та жалѣбно загули, [подворѣ,
Та отцѣвскій дѣмъ и матчинъ звєсєли,
А менѣ тоску-печаль на серци розведи.
Якъ дастъ Богъ людямъ праздникъ, а свѣтлый-
[прєсвѣтлый Великденъ,

То люде до церковѣй йдуть,
Якъ ичѣлоньки гудуть,
Плєчє съ плєчємъ черкають,
Та одно ѣдного съ празникомъ поздравляють,
А на мене бездольну-безродну анѣ хто жь
[то и не погляне.

А зъ церкви йдуть на хлѣбъ, на оѣло —
[на честь зазываютъ,
А менѣ бездольну-безродну наче и родѣмъ
[не знаютъ.
Що-то, братику, якъ у нашего отця люди
Хлѣбъ-оѣло ѣдали, [бували,
То тогды насъ добре люди знали,

Насъ кумы и побратимы добре вѣтали.
А теперъ, якъ пришибла злая година,
Лихая хуртовина,
То теперъ отрѣкаєсь отъ насъ кровная родина.
Якъ трудно дереву у лѣсѣ безъ корини,
То такъ-то трудно у чужой сторонѣ
[проживати безъ родины;
Якъ тяжело важко зъ сырой землѣ бѣлый
[камень знати,
То такъ-то тяжело-важно въ чужой сторонѣ
[безъ роду, безъ сердешной родиноньки помирати.
Дай, Боже, на здоровья та на многій лѣта
Усѣмъ православнымъ Христіанамъ до кѣнца вѣка!

1) Та невольница дума цѣлкомъ не похожа на ту, котру записали отъ Вересая пп. Лисенко и Русѣвъ; она представляє варіантъ думы, помѣщеной въ зборнику Максимовича за 1849 р. на 10 стр. и у п. Кулѣша въ „Запискахъ о Южнѣй Русі“ т. I стр. 42.

2) Каторга — по турецки Kadriga, т. е. галера съ 24—26 лавками для веслярѣвъ, по 3—4 оловѣжки на кождѣй лавцѣ. Невольники приковувались до лавокъ и въ такомъ положеніи выполняли тяжку роботу веслярѣвъ.

3) Турки-нечары — Турки-линичары.

4) Въ зборнику Метлинского естъ подобная дума „Чужина“, на стор. 355, записана Метлинскимъ въ Зѣнковѣмъ повѣтѣ. А дума съ такимъ заголовкомъ, якъ та, котру мѣстимо, на стор. 434 того зборника, походитъ на думу „Отчимъ“, котру сѣвѣє Вересай.

(Далше буде.)

не легка се рѣчь остояти тутъ на томъ выгонѣ Славянщины, середѣ бурливыхъ и высокихъ вѣтровъ моря. Яка завята борба ведеть тутка, се покаже вже одинъ фактъ. Я вже вгадавъ попереду, сколько то силы докладали Нѣмцѣ, щобъ тѣ збори чеські не удалися. Та не досѣти на томъ. Въ Бернѣ была обав, що задля обопольного розъярення може прийти до якихъ неурядковъ и тому цѣлый день стоявъ тамъ одинъ полкъ войска въ поготовлю. Коли жъ вже отъѣздили чеські гостѣ зъ Берна, тогда задумавъ якийсь тяжкій ихъ ворогъ атентатъ на поѣздъ желѣзницѣ, котрымъ они вертали! На шинахъ, куды мавъ переѣздити поѣздъ, подложено величезный камѣнь и только случайно открито передъ часомъ сей злобный атентатъ. Розумѣясь, що се только больше причинилось до взаимной вражды и страшного розъярення.

Якъ бачите, не легко приходится тутъ Чехамъ ступати на передъ своєю дорогою. Але що они мимо того йдуть на передъ, и то йдуть и смѣло и успѣшно, се показуе ихъ великій патріотизмъ, ихъ щирю любовь до рѣдного народа, ихъ самопожертвованье. А передовѣсьмъ вызначается тутъ чеська молодѣжь академична, що се свѣтломъ науки, правды и свободы смѣло йде межъ людѣ и щиро береть до працѣ, щобъ его освѣдомити и подвинути. Справедливо говорятъ Чехи про такую свою молодѣжь: „*mládež šťastnější budoucnost naše!*“

И вновь нагадуется менѣ рѣдна родина, наша молодѣжь руска, нашъ народъ все таки еще занедбанный своими интеллигентными братьями — и вновь стае на сердце не весело и пытаешь себе: колижъ се такъ у насъ буде, коли наша молодѣжь злетитъ такими быстрыми соколами межъ нашъ людѣ, щобъ будити у нѣмъ и живымъ словомъ и добрымъ прикладомъ свѣдомость народу, гадку свободы? Може, може и у насъ колись се буде, — а треба, конче треба, щобъ такъ було. Працѣ и труда надъ народомъ, а наша будущность велика и свѣтла!

В. Б.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Порядокъ дневной 1-шого засѣданія сеймового), которе отбудеться въ понедѣлокъ дня 4 вересня о 12 год. въ полудне: 1) Открыть сейму и засѣданія. 2) Выборъ четырехъ секретарѣвъ. 3) Выборъ четырехъ квесторѣвъ. 4) Выборъ 12 ревидентѣвъ. 5) Перше чтенье сѣдуючихъ предложень Выдѣлу краєвого: а) справозданье зъ чинностей Выдѣлу кр.; б) справозданье въ дѣлѣ признанія ректоровъ политехники зирильного голосу въ сеймѣ; в) справозданье о реформѣ уставъ для школъ народныхъ; г) справозданье о проектѣ змѣнъ въ уставѣ зъ 2 мая 1873 о закладаню и удерживаню школъ народныхъ; д) справозданье въ дѣлѣ отступленія львовскому фондови школьному площади Castium, належащю до фонду краєвого; е) справозданье въ дѣлѣ продажи ц. к. правительству реальности св. Николая во Львовѣ, належащю до фонду т. зв. конвиктового; ж) справозданье въ дѣлѣ интернату для семинаристѣвъ учительскихъ во Львовѣ; з) новела до закона громадского о гривнахъ на фондѣ убогихъ; и) справозданье въ дѣлѣ поправки дорогъ повѣтовыхъ и громадскихъ; к) справозданье о замкненю рахункѣвъ фондѣвъ краєвыхъ за р. 1880; л) бюджетъ краєвой на р. 1883; м) справозданье о устроєню зборовыхъ касъ громадскихъ пожичковыхъ; н) справозданье въ дѣлѣ продовженія правосильности уставѣ зъ 1873 р. що до переведенія змѣнъ территоріальныхъ повѣтовъ автономичныхъ; о) справозданье въ дѣлѣ змѣнъ гдѣякъ уступѣвъ ухвалы сейму зъ 1875 р. що до территоріального подѣлу краю; — наконецъ чотыри петиціи зъ мѣщевостей заходной Галичины, дотычно змѣнъ принадлежности до судовъ и выдѣловъ повѣтовыхъ.

(Ирредентисты въ Триестѣ.) По киненю бомбы въ Триестѣ въ день открытїя выставки, власти австрійскій звернули велику бачность на рухъ ирредентистѣвъ на полудни монархїи. При концѣ мѣсяца тѣхъ власти открыли и арештовали на кораблѣ „Милана“ куферъ съ бомбами, надолбанный зъ Венеціи. Полиція напередъ була о томъ завѣдомлена. Куферъ не бувъ на нѣмѣ имя адресованный; надавецъ зъ Венеціи сказавъ, що по куферѣ зголосится въ Триестѣ отбиратель. Але въ Триестѣ нѣкто не зголосился, зъ чего власти вносятъ, що отбиратель находится мѣжъ многими арештованными. После всеніи правдоподобности бомбы были признаны на демонстрацію въ навечеріе именинъ цѣсаря дня 17 серпня. Стерника, котрый принявъ въ Венеціи куферъ съ бомбами, арештовано, але здася, бѣгъ не знавъ, що куферъ мѣститъ въ собѣ. Въ наслѣдство знайдены бомбѣ отбулись многіи ревізїи у ирредентистѣвъ и замкнено друкарню, въ котрой друкувалася ирредентистична газета „Independente“.

Дня 21 серпня прибувъ до Триесту гр. Татфе и звидѣвъ выставу, повитанный комитетомъ выставки. Просяючися съ комитетомъ высказався дуже похвально о выставѣ, заохочувавъ до вытравности и поручавъ не звертати уваги на неприязнїи агитаціи.

(Шосягъ Шенереръ) звѣстный прусофиль а юдофобъ, выступивъ съ оригинальною програмою для евентуальной новой партїи нѣмецкой. Именно хоче бѣгъ, чтобы правительство австрійское отступило Галичину, Далмацію и Бо-

снїю съ Герцеговиною Угравь, а прочій край (заселенный або самими Нѣмцами або въ сумѣшъ съ Славянами) централизувало и згерманизувало. Шенереръ мавъ розвинути тую свою програму на народномъ вѣчу въ Линцу, але до вѣча не прїшло зъ причины непорозумѣнїя мѣжъ адгерентами Шенерера.

(Угорске правительство противъ Словаковъ.) Въ послѣднихъ часахъ правительство угорске взялося далеко завзятѣйше до мадїаризаціи Славянъ, якъ се було доси; а все те покрывае плащикомъ протѣвдѣланя противъ мнимой панславистичной агитаціи въ угорско-славянскихъ земляхъ. Передъ нами лежатъ три розпорядженія угорского министра просвѣты, Трефорта, выданы до тисного евангелического дистрикту церковного. Першій циркуляръ, оповодованный статею газеты берской „Orlice“ котра зываетъ Словаковъ, чтобы приняли въ письмѣ чеській языкъ, бо въ такомъ случаю яко народъ не 1½- але 8-миліонный лекше опутуетъ мадїаризаціи. Трефортъ взымае, такимъ образомъ протѣвдѣлати и заразъ въ зародѣ ихъ придушувати. Другимъ розпорядженіемъ министръ выключаетъ шѣсть учениковъ-Словаковъ зъ прашивской семинаріи учительской и зъ всѣхъ угорскихъ закладѣвъ школьных; такожъ завѣдомляе министръ, що отнѣсея до министерства просвѣты въ Вѣднѣ, чтобы тѣ „индивидуа“ не прїимати до школъ и въ Передатїи; колижъ бы были тамъ принятї, то дипломъ ихъ не буде мати важности въ Угорщинѣ. Третье розпорядженіе наказые всѣмъ студентамъ высшихъ и среднихъ школъ входить въ яку стычивость съ словацкимъ товариствомъ академикѣвъ „Дотвант“ въ Вѣднѣ.

(Асентуры въ Босніи и Герцеговинѣ) вже окончены; дня 14 серпня отбулася бранка въ послѣднихъ повѣтѣ Невесинь. Народъ мавъ захочувати всегда спокойно подчасъ чинностей комисіи асентурунковой. Зъ того однакъ, що асентуры пойдуть правильно, не можна еще сказати, что на цѣлой области окупованныхъ краѣвъ пануе вже вповнѣ спокойї. Зъ Сераева доносятъ до Polit. Correspz., що въ гдѣкотрыхъ частяхъ краю, передовѣсьмъ въ округахъ прилегающихъ до границъ черногорской и пашалику новобазарского, пануютъ еще неспокой. Банды по 10 до 60 людей, а навѣтъ по 100 людей появляются то тутъ тамъ, непокоятъ постеруки войсковы, нападаютъ на отдаленїя села и на робитниковъ при желѣзницахъ, рабуютъ, утѣкаютъ за появленіемъ войска за границу, крыются по недоступныхъ вергпахъ и вновь оттакъ починаютъ свое дѣло. Численнїи патрулѣ не дозволяютъ вырвѣтъ загнѣдзуватися такимъ неспокойнымъ товариствамъ и убиваютъ або доводятъ ихъ въ неволю, але до си не удалось однакъ выннцати повстанія и здася, що еще довго буде австрійское войско мати съ ними до дѣла. Найновѣйшїи вѣсти подаютъ, що повстанцѣ дѣлаютъ доси, на большій части окупованого терену. Межи Грабомъ а Тивентесте отбулася дня 31 липня горяча борба повстанцѣвъ съ колюмною 67 полку подъ проводомъ капитана Малицкого. Повстанцѣ, котрыхъ було 50, пострадали одного убитого и 5 раненыхъ и оставили въ рукахъ войска много зброѣ и другихъ предметовъ. Дня 8 л. с. м. напали повстанцѣ, въ числѣ 60 головъ, на постеруку подѣ Вадаромъ, такъ що доперва насильства помѣчь зъ Вѣлеку змогла ихъ розогнати. Повстанцѣ плондруютъ днемъ и ночью и треба признати, что межъ нами есть сильна завязъ. Саме население стоитъ съ ними въ порозумѣню и не такъ легко прїидея затерти сей рухъ, котрый все можна назвати политичнымъ. Рухъ той въ одной пригойдѣ оповѣдності може прибрати вновь политичный характеръ всего населения.

(Коррупція урядниковъ въ Босніи.) Министръ общаго скарбу Каляй мавъ подчасъ своен подорожїи по Босніи вырѣзати колыка разящихъ случаѣвъ урядниковъ коррупции. Директоръ полиціи въ Сераевѣ, фонъ Аллинъ не лишь позатагавъ великій довгъ, але еще здефравдувавъ зъ диспозиціонного фонду краєвого правительствѣ 12.000 зр. а. в. Начальникъ новѣтвой зъ Мостару Теодоровичъ, сынъ генерала, здефравдувавъ подчасъ своен чинности урядовой въ Сеницѣ 14.000 зр., котры по большій части програвъ въ карты съ колыкома вышшими урядниками краєвого правительствѣ. Бувшїи шесть краю ген. Даленъ улитавъ за Теодоровича 2.500 зр., бо его протегувавъ. Отбиратель податку въ Тервендѣ Пославскій здефравдувавъ 15.000 зр. грошей вилынувшихъ за податки. Высокіи циферы поодинокихъ здефравдованныхъ сумъ свѣдѣтъ о томъ, що дефравдаціи дѣялись по троха черезъ довшїи часъ. Вѣдомость о тыхъ дефравдаціяхъ подали всѣ вѣдѣньскїи газеты, навѣтъ офїціознїи, а нѣкто еи не адементувавъ, — значитъ, — что се правда.

(Подорожъ короля сербского Милана до Вѣднѣ) вѣже французскій дневникъ Journal des Débats съ намѣреною будто австрійскимъ правительствомъ анексією Босніи и Герцеговины. Черезъ анексію окупованныхъ провинцій, каже Journal des Débats, положеніе сербского короля стало бы дуже прикримъ и dlatego то бѣгъ удався до Вѣднѣ, чтобы австрійскій проектъ анексіи Босніи и Герцеговины о сколько можна проволочи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 18 с. м. въ день уродинъ цѣсаря Францъ-Иосифа, царь подчасъ войсковой рады зложивъ присутній мисіи австрійской свои благожеланїя цѣсареві австрійскому; те саме учиняла цѣсарица и вѣдѣньскїи князїи. Того самого дня отбувся въ честь уродинъ цѣсаря войсковыи

пиръ въ намѣтѣ въ Красномѣ Селѣ; на пиръ бувъ запрошенный амбасадоръ австрійскій гр. Волькенштайнъ; царъ вѣсьмъ по русскій и по французскїи тоастъ заздоровный для цѣсаря Францъ-Иосифа.

Министръ финансовъ Бунге одержавъ довшу отпустку и здася вже не поверне на свою посаду.

По случаю коронаціи царя надѣются, що гдѣякъмъ достойникамъ будутъ даны титулы графскїи и княжескїи, а именно гр. Игнатьеву и гр. Воронцову Дашкову будутъ даны титулы княжескїи, а министровъ войны Ванновскому и министровъ дѣлъ заграничныхъ Гирсови титулы графскїи.

Франція. Якъ що року, такъ и сего року дня 15 серпня, въ т. зв. день Наполеона выправили бонапартисты велику демонстрацію въ Парижѣ, котра стремѣла до поєднанїя двохъ партїи бонапартистичныхъ. На пиръ зѣбралось до 6000 особѣ; оба проводники спорачихъ партїи: Поль Касаньякъ и Жиль Амьгъ держали довгїи промовы, настаючи на поєднаніе бонапартистѣвъ. Сказано було: „Если плебисцитъ выпадетъ за кн. Жеромомъ Наполеономъ, нехай бѣгъ буде цѣсаремъ, а если за его сыномъ Викторомъ, то нехай той буде цѣсаремъ“. Республиканскїи журналы сумнѣваются, чи кн. Жеромъ прїостане на такую угоду и въ загалѣ кпять собѣ зъ той цѣлю манифестаціи.

Англія. Передъ отроченіемъ парламенту англійского арештовано въ Дублинѣ члена парламенту, высшего судїю и властителя дневника, Грая, заоужденного судомъ присяжныхъ на три мѣсяцѣ възынцѣ и на кавцію 10.000 фунтовъ штерлинговъ на поруку, что черезъ шѣсть мѣсяцѣвъ буде спокойнымъ. Зъ той причины повстало въ Дублинѣ велике розъяреніе и власти мусѣли ажъ взятися за войсковыи мѣры осторожности. Дѣло не ледво удалось успокоити народъ прокламациєю подписанною лордомъ-майоромъ Дублина, Парнелемъ, Дильономъ и Девитомъ.

Туреччина. Межи Портою а Англією все еще не прїшло до угоды въ справѣ общаго интервенціи въ Египтѣ. Султанъ находитъ, правду сказати, въ дуже прикримъ положенію: зъ одной стороны ему належалобъ черезъ высылку войска до Египту показати свою суверенность надъ Египтомъ, а зъ другой стороны обавляея лучитися съ христианами-Англіяцами противъ музулманѣвъ-Египтянъ, бо тѣмъ чинномъ обурившїи противъ себе весь свѣтъ музулманскій; въ музулманскихъ краѣхъ моглобы выбухнути повстаніе противъ него, а навѣтъ моглобы его скинути зъ трону. Щобы погнати обѣ тѣ суперечности, чтобы вовкъ бувъ сытый и коза цѣла, Порты предложила Англіи проектъ конвенціи, на котру вновь Англія не може прїстати. Такъ здася, що закимъ прїиде до днѣломатичной угоды мѣжъ Портою и Англією, англійскїи войска до того часу самї зрѣблять ладъ въ Египтѣ.

Египтъ. Войска англійскїи заняли въ субботу въ ночи каналъ сусецкій. Подчасъ коли ген. Вольселей съ армією бувъ еще на моріи, то капитаны трехъ кораблѣвъ, находящихся въ сусецкомъ каналѣ, высидили своихъ матросѣвъ въ Портъ-Саидѣ, въ Ель-Кантарѣ и въ Измаилїи и заняли тѣи три найголовнѣйшїи пункта поѣвнѣи половины каналу безъ проливу крови. Тѣмъ чинномъ цѣлымъ каналъ сусецкій находится вже въ рукахъ Англіяцѣвъ. Коли капитаны заняли три выше поименованыи мѣста, заразъ розпорядили що потрібно для забезпеченія здобутыхъ позицій, почали сыпати валы, робити шанцѣ и т. д. Капитанъ занявшїи Измаилїю, прогнавъ залогу египтскую въ Нефше въ направленю Загазигъ. Всклада заразъ понаправлювано телеграфичну линію съ Суецомъ и всегда понастановлювано зверхности мѣщевѣвъ зъ людѣи прихильныхъ кедивови. Въ недѣлю 20 с. м. рано прїихли першїи кораблѣ съ головною армією операціонною до Портъ-Саидъ, а поподлуннїи станула съ ген. Вольселемъ и адмираломъ Сеймуромъ флота съ 17 судами транспортными и 5 кораблями панирными при входѣ до сусецкого каналу; колыка кораблѣвъ вже въ недѣлю вилынули до каналу и высидили войска на сушу. Ген. Вольселей оперетъ отже на каналъ сусецкій и зъ отси розпочне свои операціи зъ Ель-Кантары и Измаилїи противъ Нилевои Дельты.

Мѣста Абукиръ Англіяцѣ не бомбардували. Англіиска флота обмежилася лишь на те, что въ субботу перевела противъ Абукиру лишь т. зв. глуху демонстрацію: вилынула до затоки Абукиру, а потомъ зъ неи вновь вилынула, оставивши только три кораблѣ. Але вже и така демонстрація була достаточна, чтобы Египтяне въ недѣлю рано заткнули на всѣхъ фортахъ Абукиру бѣлы фаны. Въ загалѣ Египтяне держатся дуже слабо; залогіи египтскїи въ Портъ-Саидѣ, въ Измаилїи и въ Нефше не показались хоробрѣми и отважными, коли далися прогнати не великому числу матросѣвъ и колыкомъ гранатамъ. Англіяцѣ жъ розпочали выправу хочъ легко здобутыми але блискучими успѣхами.

Зъ Суецу доносятъ вже о одной битвѣ, оточенной отдѣломъ англійского войска съ неприятеемъ. Непріятель уфортинкованныи числѣвъ 600 людей (колыка числѣвъ отдѣлъ англійскїи, телеграма не доноситъ). Англіяцѣ — якъ доноситъ телеграма — стратили 4 вождѣвъ, а збили на смерти 168 Египтянъ и 62 взяли въ неволю. — Прочитавши такую телеграму, просто смѣшно робитися чоловікови, якъ вже ажъ надто очеvidячки перебрѣхуютъ англійскїи телеграмы фактичнїи станъ дѣла. Бо чи се возможна така пропорція стратъ, авнаживши еще до того, что Египтяне булы на уфортинкованомъ становищи!

Зъ поданныхъ нами вѣдомостей, якїи наспѣли послѣдними часами зъ Египту, важнїи суть факты: першїи, занятіе важнѣйшихъ пунктовъ надъ сусецкимъ каналомъ, а черезъ те оцанованіе цѣ-

лого каналу, а другїи, небомбардованіе мѣста Абукира и вывѣшеніе бѣлыхъ фанъ, с. с. подданнея Абукира. Третюо важною вѣдомостію есть та, що кедивъ принявъ димисію дотепершнього кабинету и поручивъ Шерифови-пашѣ зложити новый кабинетъ, котрый буде складатися лишь зъ людѣи прихильныхъ кедивови.

НОВИНКИ.

— Е. В. Цѣсаръ має прїбути сегодня зъ Ишль; завтра буде удѣляти аудіенцій. Въ пятницу удасться до Триесту, а съ концѣмъ вересня вѣроятно отѣдасъ визиту королеви италійской.

— Впреос. Митрополитъ буде въ четвертъ 24-го серпня на аудіенціи у Е. В. Цѣсаря и безпосередно по томъ поверне до Львова. На Успенїе П. Д. Б. удасться до Унева. — Львовскїи и краковскїи газеты польскїи подаютъ якъ найсуперечнѣйшїи вѣсти о результатѣ побыту Вир. Митрополита въ Римѣ. Вже тая суперечность сама собою свѣдѣтъ, что они говорятъ, якъ найчастѣйше буває, на вѣтеръ. Длѣтого мы не уважали и не уважаемъ умѣотнымъ регистрировать всякїи найдудшїи балаганы польскихъ газетъ. Слѣмъ разомъ занотуемъ лишь телеграфичну вѣдомость зъ Риму, яку одержала краковска „Reforma“ зъ 21 с. м. Телеграма тая звучитъ: „Органы Ватикану завѣряютъ, что о. митрополитъ Сембратовичъ тѣшится повною ласкою папы. Въ четвертъ митрополитъ отѣвдавъ Пропатанду разомъ съ кардиналомъ Симеонимъ“. Органы Ватикану — чей вѣродостойнѣйше для насъ жерело, якъ галицко-польскїи органы.

— Выборъ до рады повѣтвой въ Теревови отбудется дня 21 л. вересня с. р. зъ округа громадѣ сельскихъ, а дня 25 л. вересня зъ округа большихъ посѣлостей.

Вывѣвы рѣкъ. Въ наслѣдокъ беззастанныхъ дощѣвъ поднеслася вода на рѣцѣ Стрыю до значной высоты, такъ что дня 20 л. с. м. заляла два передмѣстья въ Стрию, именно болохѣвке и львовске. Гдѣякїи домы, якъ кошары войсковыи, млыны, фабрика Киньского, стрѣльница и т. п. зовсѣмъ знищенї; желѣзныи мѣстѣ подѣ шинами зѣрваннїи; дороги межъ Стремѣмъ а Калущемъ въ водѣ. До того всего причинився еще хмароловъ. Мѣсточно Сколье навѣстила такожъ велика повнѣ; колыка домѣвъ вже повалилось, а колыкадесятъ подѣ водою; цѣла торговца покрыта озеромъ. Того самого дня въ ночи закипѣла еще больша повнѣ, а въ самѣмъ Стрию наробила страшной шкоды и переполоху; церковь, поповство и больша половина мѣста подѣ водою. Сильнїи фалѣ воды уносили цѣлы дахи, дерева, худобу а навѣтъ людей, котры въ розлучѣ боролись съ смертею. Теперъ годъ навѣтъ означити воѣ шкоды, а може навѣтъ и стрѣты въ людяхъ. Полиція, жандармы и кто лишь може, спасаютъ мѣсто поѣлы силъ. — Днѣстеръ прїбувъ такожъ. Въ Галичи стоятъ вода 5 метрѣвъ вышеме нулѣ. Рухъ повѣдовъ межъ Бузуполемъ а Бурштыномъ вздержанныи. Вода уносила цѣлы домы и худобу. — Быстрыця вылила такожъ. Въ Станиславѣвъ и въ Надворной великїи шкоды; дороги залыны, мосты позырваннїи. — Сянъ наробивъ такожъ немало шкоды. Зъ Перемышля доносятъ, что вода на Санѣ стоитъ около 5 метрѣвъ надъ нулю. Съ водою плынуть цѣлы купы сѣна, зѣбжа, дерева и т. п. Всюды страшно понищеніе. — По сѣмъ, что мы вже написали, наспѣли далшїи, еще сумнѣйшїи вѣдомости. Днѣстеръ прїбралъ такъ, что Мартыновѣ старый и часть Мартынова нового зовсѣмъ подѣ водою. На нещастіе не можъ навѣтъ достатися до Мартынова старого, а тамошнїи жителѣ если не поутѣкали, то ратуются по стрыхахъ и деревьяхъ. Здасть, что на жалъ найдутся и нещастнїи жертвы въ людяхъ. Въ Тенетникахъ затопила вода колыка найцѣль домѣвъ, а майже вся ихъ пашня и худоба знищена, хотъ зъ людѣи нѣкто не погибѣ. Въ Суботовѣ залыне цѣле село, такъ что лишь дерева и стрѣхы видно. Тамъ, здася, страшно нещастіе. Ганѣвъ такожъ подѣ водою, такъ само якъ Поплавники, зѣ отки одна часть мешканцѣвъ утѣкла, а друга отала на своихъ оселяхъ. Такожъ по правѣмъ боцѣ Днѣстра есть затопленыхъ колыка селъ. На цѣлой величезной площади около Галича ажъ генъ далеко блыщитъ широка ровень воды, по котрой плынуть спокойно дахи, коницѣ сѣна, зѣбже, худоба, дерево и т. п., а навѣтъ трупы людскїи, котрыхъ еще передвѣчера зловлено чотыри. Кромѣ тыхъ селъ утерѣли еще Роздѣяны, Демешковѣ, Немшанъ и др. Въ Бурштынѣ збирають живнѣсть и одежду для нещастныхъ. Доперва дня 9 (21) почала вода незначно опадати. Спасенїи людѣ сидятъ подѣ голымъ небомъ, а тѣ, котры остались еще при житїи по селахъ, терпятъ страшну нужду. — Рѣка Стрыи кромѣ мѣста залыла села Верчаны, Станьковѣ, Дулибы, гдѣ такожъ представляея сердце роздирающїи образъ. Додати належитъ, что комунікація желѣзницѣи на навѣщеныхъ повнѣю мѣсцахъ зовсѣмъ перервана.

— Зъ причины шкоды градовыхъ роздолало намѣстничество запытаня до старостѣвъ тыхъ повѣтовъ, гдѣ суть такіи шкоды, яка помѣчь для пошкодованныхъ есть конечна, съ тою однакъ замѣтено, что помѣчь тая не може бутї значною.

— Въ справѣ узвненого Мазура не выготовлено еще акту обжалованя. Узвнено однакъ Яновску, въ котромъ домѣ Мазуръ мешкавъ, а котра то власне мала найти той цѣкавыи листъ п. Адольфа Добрянского. Яновску узвнено за крадѣжъ, бо Мазуръ обжалувавъ еи передъ судомъ, что до того листу и еще другихъ рѣчей прїйшла въ спѣсьмъ злодѣйскїи. Вѣсть сю подае „Gazeta Narodowa“.

Виходить во Львові щоді Середи і Суботи (крім рукописних свят) о 4-й годіні пополудні. Літерат. додатокъ „Бібліотекі найзнам. повістей“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го і останнього дня кожного місяця.

Реданція, адміністрація і експедиція полъ Ч. 8 уліці Академічній.

Всі листи, посылки і рекламаци наложити пересылати полъ адресую: редакція і адміністрація „Діла“ Ч. 8 ул. Академічній.

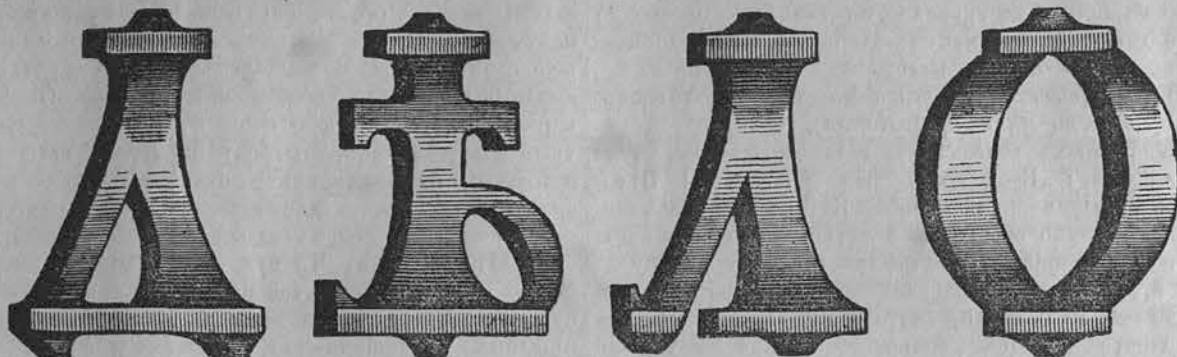
Рукописи не звертаються тільки на попереднє застереження.

Політичне число стоить 12 кр. а. в.

Оголошення приймаються по ціні 6 кр. а. в. від одной строчки печатної.

Рекламаци неопечатані вільні від порта.

Предплату належить пересылати франко (найлучше поштою з переказомъ) до: Адміністрації часопису „Діло“ ул. Академічній Ч. 8.

Предплата на „Діло“ для Австрії: Для Росії
на цілий рік . . . 8 р. на цілий рік . . . 8 руб.
на пів рік . . . 4 р. на пів рік . . . 4 руб.
на чверть року . . . 2 р. на чверть року . . . 2 руб.
съ дол. „Бібліотекі“: съ дол. „Бібліотекі“:
на цілий рік . . . 12 р. на цілий рік . . . 12 руб.
на пів рік . . . 6 р. на пів рік . . . 6 руб.
на чверть року . . . 3 р. на чверть року . . . 3 руб.
на самі додатокъ: на самі додатокъ:
на цілий рік . . . 5 р. на цілий рік . . . 5 руб.
на пів рік . . . 2:50 на пів рік . . . 2 р. 50к.
на чверть року . . . 1:25 на чверть року . . . 2:50 р.
Для Закарпаття, окрім Росії:
на цілий рік . . . 10 р.
на пів рік . . . 5 р.
на чверть року . . . 2:50 р.
съ дол. „Бібліотекі“: на самі додатокъ:
на цілий рік . . . 14 р. на цілий рік . . . 6 р.

III. Читателівъ въ Росію просимо мати на увазі, що въ вимові *л=ji, ѓ, ѓ=i, и* (въ середині і на кінці слівъ)=и, и (на початку слівъ)=і, ѓ (на початку слівъ)=ві.

Угорське правительство супротивъ мнимого панславизму межи Словаками.

Угорській міністеръ вѣроисповіданъ і просвіты, Трефортъ, видавъ — якъ мы вже коротко звѣщали — три урядові розпорядження до тисиного евангелічного дистрикту церковного, въ три вимѣрені противъ мнимого „панславизму“ межи Словаками а радше противъ Словаків. Перше розпорядження, викликає статію „Moravský Orlise“, котра звыває Словаків до літературного сполученя съ Чехами і Моравянами. Дотично тої статіи пише міністр. Трефортъ въ своїмъ розпоряджені: „Правдоподобно розпочнуться межи північно-угорськими Словаками агитація въ тѣмъ направлені, черезъ чеськихъ вандруючихъ емісарівъ і многихъ перенятыхъ панславизмомъ учителівъ народнихъ шкѣлъ“, — поручає отже евангелічному дистриктовому конвентові звернути велику бачність на подібні прояви і ихъ въ зародѣ придушувати. Друге розпорядження виключає кілька учениківъ, підвѣрженихъ о „панславистичну“ агитацію во всѣхъ шкѣлахъ не лишъ Угорщини але і Австрії і обвиняє редакцію словацкої часописи „Narodne Novine“ і товариство асекураційне „Slavia“ о агитації панславистичній. Третє розпорядження закаує студентамъ всѣхъ вищихъ і середнихъ шкѣлахъ въ Угорщині, удержувати яку нібудь стынність чи звязъ съ товариствомъ словацкихъ студентівъ „Detvan“ въ Празі.

Тисинъ дистриктовий конвентъ заявивъ въ отвѣдѣ на розпорядження міністра Трефорта, що вінъ уважає своїмъ обовязкомъ ужити всѣхъ средствъ до того, щоби перешкодити ширенню „непріязного Уграмъ“ словацкого духа і буде веспирати цивильній власті въ придушвані мнимихъ панславистичнихъ агитацій. Конвентъ ухваливъ слѣдуюче рѣшенє: „Ті особи, котримъ буде доказано, що они чи то словомъ, чи чиномъ показались ворогами угорськихъ національнихъ стремленій, не можутьъ бути въ тисинѣмъ дистрикті анѣ душпастирами, анѣ инспекторами шкѣльныхъ

ми, анѣ учителями; тіи же особи, котрі вже на урядовѣмъ становищі допустилися такого атентату, маютьъ бути по переведеніи дисциплінарнѣмъ слѣдстві суспендовані въ свого уряду, а ихъ дѣтямъ вѣдбѣрєся всякій бенефіція церкви і школи“.

Якъ розпорядження міністра такъ і рѣшенє тисиного дистриктового конвенту мусѣли викликати велику обаву у всѣхъ славянськихъ народівъ Угорщини, а мусѣли дѣтнути і интересованыхъ въ тѣмъ дѣлѣ Чехівъ і Моравянъ, бо перше розпорядження міністра Трефорта виразно вказує на чеськоморавскій народъ, котрий будѣо высыласъ своихъ „емисарівъ“ для панславистичної пропаганды мѣжъ Словаками. Розумѣєсь, що въ тої причині не могло обійтись безъ розбору і критики розпорядженя мин. Трефорта чеськими газетами. Прага „Politik“, органъ Ригера, критикує розпорядження угорського міністра, хочъ досить умѣренно. Звертаючись до фактичної сторони дѣла стверджує „Politik“, що міністеръ просвіты а взглядо правительствѣ угорське не має поводу підвѣржати і переслѣдувати Словаківъ о агитації панславистичній. Хоть мѣжъ Чехами і Словаками єсть партія, котра стремить до того, щоби Словаки прийняли літературний языкъ чеській, то въ тѣмъ стремлені нема жадного політичного мотиву, — завѣрає „Politik“. Дальше протестує противъ твердження міністра Трефорта, будѣо бы въ Чехахъ або Моравіи було яке тайне товариство, котре высылало бы до угорськихъ Словаківъ своихъ агентівъ чи „емисарівъ“, якъ каже розпорядження міністерке. „Чеській народъ — каже „Politik“ — єсть за лояльній і політично за довірливій, щоби мѣгъ просѣ подобно предпринимати. Въ жовтні 1880 р. Ригеръ бувши въ Пешті заявивъ угорськимъ политикамъ, що въ Чехахъ нема нѣкого, хто хотѣ бы нарушувати австрійско-угорскій дуализмъ, — а того именно Угрі найбільше бояться въ сторони Чехівъ. Нехай же Угрі не зачпають насѣ, то и мы при всѣй нашій симпатіи для нашихъ земляківъ будемо лояльній взглядомъ Угровъ“. „Справдѣ, мусимо сказати — пише дальше „Politik“ — що п. Трефортъ бачить мару середъ ясного дня і цѣлу справу можна бы назвати комичною, коли бы она не була такою сумною. Що она єсть навѣть дуже сумна, се бачимо въ рѣшені тисиного дистриктового конвенту, котре

єсть послухнимъ виконаньемъ министерской волѣ. Після того рѣшеня може бути усунений въ урядѣ кождый душпастирь, кождый инспекторъ, кождый учитель, котрий має отвѣгу признаватися Словакомъ і котрий не пропагує угорськихъ національнихъ стремленя. Щоби такій нещасливць бувъ одданий съ дѣтьми і дѣтьми дѣтей на жертву нуждѣ, — се негуманно, се противитєя артикулові 44 угорського закона зъ 1868 р., котрий гварантує права кождого краевого языка. Національнимъ угорськимъ стремленьемъ єсть мадьяризація, а кто противитєя тому стремлені, кто боронить законно признаного права свого матѣрного языка, той має бути усунений въ урядѣ і его дѣти навѣть маютьъ бути покарані!“

Щоби покрити свої мадьяризациійні пляны покрывкою якого нібудь легального дѣланя, Угрі выдумують „панславизмъ“ і воюють нимъ противъ всѣхъ слабшихъ народностей славянськихъ въ коронѣ св. Стефана, іменно противъ Словаківъ, Русинівъ і Сербівъ. Прага угорська плете несотвореній рѣчи о антидержавнихъ панславистичнихъ агитаціяхъ въ північнихъ Уграхъ і воеводствѣ сербскѣмъ, — праса галицко-польска мимоходомъ екававши, второе прасѣ угорскѣй*) — правительство угорське выдає розпорядження, котрі мають на цѣли мадьяризацію Славянъ, — а праса нѣмецко-централистична затирає собѣ руки въ радости і еще підвѣджує Угровъ, показуючи Славянъ, яко ворогівъ Угровъ зарѣвно якъ Нѣмцѣвъ.

Нѣмецко-централистична праса выкристала і послѣдній розпорядження міністра Трефорта, для своихъ політичнихъ цѣлей. Забувши на те, що еще недавно она вела завзяту борбѣ противъ того самого Трефорта за національній угорскій Нѣмцѣвъ въ Семигородѣ, — теперъ похваляє его розпорядження, выдані противъ Словаківъ і лякаючи Угровъ „панславизмомъ“, показує имъ небезпеченство въ того факту, що въ Австрії (Передлїтавіні) Славяне, головно же Чехи одер-

*) „Gazeta Krakowska“ примѣромъ, кілька разѣвъ широко розписувалася о мнимихъ агитаціяхъ панславистичныхъ межи Словаками і въ загалѣ въ північнихъ Уграхъ. Яку взаимно-славянську прислугу чинить оно тымъ бѣднымъ Словакамъ і Русинамъ, се кождый зрозумѣє, знаючи розпорядження мин. Трефорта і въ загалѣ поступованє Мадярівъ съ Словаками і Русинами.

жали приналежні имъ національній права. Такимъ представленьемъ рѣчи, австрійскій централисты хотять позвыскати для себе Угровъ, щоби помогли имъ на ново прийти до самовѣльного панованя въ Австрії. „Politik“ старася вытолковать Уграмъ, що именно Нѣмцѣ для нихъ небезпечній, а не Славяне, особливо жъ Словаки, котрі не були въ станѣ анѣ одного свого посла выбрати до угорського парламенту. Коли жъ бы Нѣмцѣ-централисты зновъ прийшли до панованя въ Австрії, то тогды повернулася бы традиційна політика австрійска — зробити въ Австрії одноцѣлну нѣмецку монархію і перенести германизацію такожъ на другу сторону Литавы, до Угровъ. Длѣтого то Угорщина бѣльше мусить бояться германської пропаганды, анѣ жъ агитації панславистичныхъ.

Вѣденскій „Parlamentär“ розбирає близше мнимий „панславизмъ“ австрійско-угорськихъ Славянъ і выказує кілька поглядівъ дуже здоровыхъ. „На Славянъ въ Австрії, відъ коли они почали брати участь въ політичнѣмъ житію Австрії, кидаютъ противники підвѣржєня, будѣо бы они були замасковаными панславистами, с. в. ворогами державы. Тымчасомъ се логична неправда, — панславизмъ іменно не має підставы въ такѣмъ славянскѣмъ народѣ въ Австро-Угорщині, котрий бере приналежну ему участь въ конституційныхъ правахъ державы. Такъ бачимо, що Кроаты, народъ найбільше вывѣнований політично, котрий въ шкѣлѣ, въ прасѣ, въ автономичныхъ своихъ інституціяхъ, мѣгъ бы съ повною свободою пропагувати панславизмъ, — той народъ єсть въ тѣмъ взглядѣ найбільше индиферентнымъ. Другій примѣръ бачимо на Чехахъ: відъ коли повернули до рады державноиї відъ коли приходять до приналежнихъ имъ правъ, щоразъ бѣльше гравитують до Вѣднѣ, — хочъ черезъ тоє ихъ славизмъ не терпить жадного ущербу. Сей проявъ дасться впрѣчѣмъ спостерегчи на кождѣмъ славянскѣмъ народѣ въ Австрії. Друга рѣчь, если якому славянському народові заперечуєся право существованя, заперечуєся ему приналежній права конституційній. Тогды, очевидно, инстинктова хѣть до самоудержаня, борба о національне существованє змущує заатакованого, коли вже стратитъ всяку опору въ подѣ нѣгъ своихъ, звертати свои очи і надѣвъ куда инде. Не було бы отже нѣкого дивного, если бы и

Зъ „Кіевской Старины“.

(Подав В. Лавровъ.)

(Дальше.)

3.

Дума про Івася Коновченка.¹⁾

Ой тамъ на славній Вкраїні, у городѣ у Черкасѣ,
Тамъ жила удова
Черкаська жена
Коновчиха
По мужу Грициха;
Та мала собѣ сына Івася Коновченка-удовиченка.
Она его зъ малыхъ лѣтъ годувала,
У наймы не пускала,
На чужій руки на потурань не давала,
Та до доброго розуму доводила,
Та все милосерного Творця благала-молила:
„Господи Боже милій і всѣ святі!
Поможіть менѣ сына Івася годувати,
До доброго розуму доводити,
Щобъ було де при старості лѣтъ вѣку дожити,
Головоньку приклонити.“
Якъ ставъ Івасъ Коновченко-удовиченко до
[доброго розуму доводити,
Стали козаки, старі пань-молодцѣ, у городѣ у
[Черкасѣ находити,
Стали охотне войско выкликати.
Тодѣ Івасъ Коновченко-удовиченко до вдовы —
[черкаської жены промовляє словами

И обляється горькими слѣзами:
— Ой мамо, мамо, удово,
Черкаська жена, Коновчиха!
Займижъ ты чотыри воли чабаніи, у городѣ до
[жида Кролѣва оджени
И добрый съ нимъ торгъ учини,
Та пятьдесятъ червонцівъ доложи,
Та менѣ одного коня купи,
Котрого козацка-молодецка душа полюбила.
То промовитъ удова словами
И обляється горько слѣзами:
„Бодай ты, сынку Івасю Коновчичу-удовиченку,
[се не дождавѣ,
Щобъ я отцѣвску худобу збувала,
Та тобѣ коня куповала;
А лучшежъ-бо, сынку Івасю, у полѣ хлѣба-соли
[пахати,
Козакѣвъ на хлѣбъ на обѣ зазывати,
То будуть тебе люде добре знати,
Будуть тебе чтити-поважати.“
То обляється Івасъ словами
И обляється горько слѣзами:
— Ой мамо, мамо, удово,
Черкаська жена!
Хочъ і буду я на полѣ хлѣба-соли пахати,
Козакѣвъ на хлѣбъ на обѣ зазывати,
Та не хотѣлося менѣ за плугомъ ходити,
Та синиы ломати,
Своихъ саяннихъ чобѣтъ по борознамъ
[выкривляти,
Китаевыхъ жупанѣвъ пыломъ напыляти!
У недѣлю барзо рано удова
Черкаська жена,
Думала-гадала,
Изъ своего дому у божій дѣмѣ одхажала
И всю козацку молодецку зброю схоронила,
Тільки козацкой-молодецкой шаблѣ не схоронила.
Та Івасъ Коновченко одѣ она встаетъ,

Лице вмыває,
По свѣтлицѣ прохожає,
Нѣгде козацкой-молодецкой зброѣ не зобачає;
Бере козацку булатну шаблю й за плечѣ закладає,
Та зъ города вихожає,
Та на чѣмъ милѣ за городомъ у дорогѣ козакѣвъ
[пѣхомъ наганяє.
Козаки, старі пань-молодцѣ, его не вгнали,
Івася Коновченка-удовиченка, молодого лицаря,
[дорогою поздоровляли.
Ой то-тожъ-то удова,
Черкаська жена, Коновчиха
Изъ божого дому прихожає,
А вже сына Івася Коновченка і дома немає.
То она тоды до землѣ припадає,
У гору руки знімає,
Бога милосердного благає: —
„Бодай тебе, сыну Івасю, три недѣлѣ не
[побила!
Першая недоля щѣбъ тебе не побила —
Щѣбъ ружина не стрѣляла,
Другая недоля щѣбъ тебе не побила —
Щѣбъ тебе шабля булатная не рубала,
Третья недоля щѣбъ тебе не побила —
Щѣбъ отцѣвъ і матерній слѣзы нѣ въ якѣй потребѣ
[не споткали.“
Тоды удова, черкаська жена, Коновчиха добре
[думала-гадала,
Чотыри воли чабаніихъ займала,
Та въ городѣ до жида Кролѣва одѣгнала,
Добрий торгъ учинила,
И пятьдесятъ червонцівъ доложила,
Та Івасю Коновченку коня купила,
Котрого душа козацка-молодецка полюбила,
А рядовыми козаками до войска коня одсылала.
Тоды Івасъ Коновченко на коня сѣдає,
Крестъ на собѣ окладає,
Господа милосердного призываетъ,

Та до пана Хвилона, корсунського полковника,
[словами промовляє:
„Пане мѣй, пане Хвилоне, корсунскій пол-
[ковникъ!
Благослови менѣ на Черкасѣ-долинѣ съ Арчиномъ
[комъ²⁾ погуляти,
Памяти козацкой заживати
И знамена турецкого доставати.“
То промовитъ Хвилонъ, корсунскій полковникъ,
[словами
И обляється горько слѣзами:
„Не благословлю я тобѣ, Івасю Коновченку, на
[Черкасѣ-долинѣ съ Арчиномъ гуляти
Памяти козацкой і знамена турецкого до-
[ставати
Ще й ты дитя молодее, нѣгде не бувало,
Та козацкого звичаю не розѣзнало,
А єсть козаки, старі пань-молодцѣ, — нехай они
[на долині Черкасѣ гуляють,
Памяти козацкой заживати
И знамена турецкого доставаютъ.“
То промовитъ Івасъ словами,
Обляється горько слѣзами:
Пане мѣй, пане Хвилоне, корсунскій пол-
[ковникъ!
Поймай ты ути старое й малое,
Та пусти ты на море,
То такъ поплыве малое, а якбы старое.“
Якъ побѣвъ Івасъ Коновченко-удовиченко на
[Черкасѣ долину съ Арчиномъ гуляти,
Памяти козацкой заживати
И знамена турецкого доставати,
То вінъ сѣмсотъ изрубавъ,

¹⁾ Кромъ сего звѣстній намъ еще два варіанты тої думы: першій помѣщений въ збірникъ Максимовича за 1834 р., стор. 51—57, і другій въ збірникъ Метлинського 1854 р., стор. 413—424, запозичаний Кулѣшомъ відъ Андрѣя Шута.

²⁾ Того имени нема анѣ у Максимовича анѣ у Метлинського. На пытаньє: кто се? — отвѣвъ Вересає: „Се такій татарскій лицаръ бувъ, — князь, а може полковникъ“.

Словаки звертали свої очі і надії на Чехів-Моравців; Чехи в Передлітаві мають вже навіть свій університет, а угорське правління замкнуло навіть словацький гімназій, котрі бідні Словаки удержували своїми приватними фондами.

„Коли отже справді — кінчить „Parlamentär“ — суть в нашій монархії панслависти, т. є. люди, котрі працюють над викликанням руху панславистичного, — то треба їх шукати між тими партіями в Австрії і Угорщині, котрі поодиноким славіянським народностям відмовляють права національного існування і розвитку. Панславизм єсть можливий лише як наслідок такої політики, а в нашій столітній поодинокій народності не дають себе, або хочби лише свою культуру, задумати. Для згоди народностей в Австро-Угорщині і для мирного розвитку держави єсть konieczною конституційна свобода розвитку кожної народності.“

ПЕРЕГЛЯД ПОЛИТИЧНИЙ.

Австрійсько-Угорська Монархія.

(Граф Таффе) повернувшись з Триєсту мав авдієнцію у цесаря в справі триєстських неурядків. Зв'язок справоздання показує, що зовсім не так, як стоять речі в Триєсті, як то тривожні газети окричали, і нема причини ханятися між виняткових, ані дотепершніх намістників де Претіст не потребує боятися більше нападок на своє справування урядом. Що більше, навіть італійське правління з'ясувало, що з боку виступило енергійно проти всяких ігредентних заговорників на Австрію, котрих головне місце пробування єсть Венеція, хотів віденська офіційна преса дуже недовіряло настроєна для правління італійського. Новий порядок між Сербією і Італійцями лунув сими днями при виборах 18-го с. м. в Читтавечію на острові Лессина.

(Директор управління на Шлезку.) В останній тиждень явився перед шлезким намістником маркизом де Бакем деютація від шістьдесяти чеських громад тропавського округу і передала йому петицію о рівноуправління языком на Шлезку. В тій петиції виказані всі кривди і утиски, які перетерпів народ чеський на Шлезку від німців і в кінці залучений слідуючий прохання до правління: 1) щоб язык чеський впроваджено до судів і урядів і щоб „Листок оповіщень“ (Anzeigsblatt), орган тропавського староства видавався також і в язык чеськом; 2) щоб в школах народних була переведена в життя постановка 19 артикулу основн. законів державних; 3) щоб в Тропаві учительська семінарія так була устроєна, щоб кандидати могли добре навчитися тих языків, в котрих мають викладати; 4) щоб в Тропаві для народу чеського заложено чеську гімназію, не усуваючи при тій можливості основного навчання языка німецького. Ой жаданя Чехів на Шлезку ставлені були вже від давна, ще в 60-тих роках, а однак і досі „либерали“ німецькі ані одному з них не дали перейти в життя. Найбільше труднощі ставляли видаванню „Листка оповіщень“ по чеськи, хоч чеські громади навіть на свій коштів брали видавництво! Ож то „либерализм“ німецький і благо народів під ним!

(Міністр спільного скарбу п. Калія) прибавив на 22 серпня до Горазд під ескортою гузарів і при військових ескортах острогом по дорозі з причини, що перед кількома днями військо австрійське мусило сточити

битву з повстанцями. Подорож міністра Калія по окупованих краях причинила посередно до того, що ми можемо хоч по часті довідатися о фактичному положенні в тих краях.

(Промова православного митрополита з Сераєва до міністра Калія), о котрій ми в попередніх числах „Діла“ згадували, була слідуюча: „Ексцеленці, пане міністер! Представляючись нині вашій Ексцеленції з тутешнім духовенством і приходом, прошу вас, щоб ви прийняли від нас особливий подяку за те, що ви з цесарської столиці прибули звідти Боснію, край, котрий від Бога і його Величчя нашого рідного цесаря поручений зостав вашій Ексц. в чесну опіку і гарзд. Ми знаємо, що ваша Ексц. не для приємності прибули до Боснії, але щоб добробут краю піднести, але направити, кривди усунути, позаяк ви хочете терпеливо вислухати скарги кожного, навіть бідного селянина з гірської хижі, щоб всякому була вимірена справедливість і потіха. Позвольте ваша Ексц., що я, вправді против мого волі, але скаргами і слезами люду змушений, з покорною підмогою: що в останніх часах з'ясувалося поодиноким урядникам, котрі були в безпосередній стичності з людом, покликувалися на волю і розказ монарха, діялося багато надбуждів, котрі ані монархії, ані сему краю жадної користі не принесли. Один поводився власною користю, другий відзначався нечесними і дикими обходженнями з релігійним людом, інший знов займався виключно лише національною і конфесійною агітацією, щоб прибрати на значення або щоби на певних посадах удержатися — а мало лише було таких, котрі наших національних прав православному вір'ю і нашого сербського народу не утискали. Але мимо того стану позостав наш люду в Боснії вірним і лояльним для Его Величчя і доказувати того при рекрутції. Тим чимот зобавляю неуважний всі провокації і денунціації, котрі може й ненавмисне до того змішали, щоб наш народ перед Его Вел. нашим цесарем з вис. міністерством о недовірливості підозрівати. Предприймаючи перетрясання в церквах і школах у богословських духовних учителів і спокійних горожан позобавляю безуважними в згаданому напрямку. Виявляю мою особу, котру Его Вел. наш цесар до достоїнства митрополита підняв, для нашого духовенства і для наших шкіл так, як і нічого не вчинено. Ми обісмаємо вашою Ексц. як якого месію, як змерзлий сонця, і вашім іменованню ми невисказано утїшилися. Вашою Ексц. особисто прихильність до нашого народу і его церкви наповняє нас неограниченим довір'єм до вас і ми сьомо твердо переконані, що ваша Екс. після можливості вдоволенні численних, Его Вел. нашому цесареві серцем і душею зовсім відданий народ сербський в Боснії. В тій гадці поздоровляю я вашу Ексц., щоб Всемогущий довод позволив вам жити на гордість Австро-Угорщини і на добро нашої отчини. Живі! Живі!“ — Та промова, переписана, подана була цивільному ад'ютантові, баронові Николичеві.

ЗАГРАНИЦЯ.

Росія. „Правительственный Вестник“ оголосив текст константинопольського договору о військовій винагородженню; договір той ратифікований 29 стар. ст. липця с. р. Головні статті договору містять в собі, що слідує: Туреччина зобов'язується виплатити Росії 802,500,000 франків винагородження коштів військових поборних ратами по 350,000 турецьких лир; тая щорічна рата буде збрана з десятиків і з податей на овечі.

О коронації царя нема ще нічого певного. Вправді приготується все дуже сквапно, але здається розказ до торжества вийде нагло, несподівано. Позаяк міністер двору Воронцов-Даш-

ков вїхав на три тижні з Петербурга, то здається перед половинною вересня коронація не наступить, хоч всі посольства попригрозювали вже собі помешкати в Москві. Король сербський, князь болгарський і черногорський мають бути при коронації, але й то ще непевне. Маніфест, котрий звичайно на пів року наперед видається і визнає підданих всіх станів і всіх народів до виїзду депутатів на торжество коронаційне, опит разом здається не буде виданий.

Німецьчина. Чи буде війна між Німеччиною і Росією? — тоє питання завдає собі і суспільності і праса, помімо сущесвуючих приїзних відношен між обома державами. А повод до такого питання подає — вооруження Німеччини. Після закону з 6 мая 1880 р., переведеного в практику від двіть минулого року, стан німецької армії під час миру побільшений о 25,000 людей, а військовий о 85,000 людей, так що Німеччина може тепер вивести в поле армію з 1,643,000 людей. Побіль такого побільшення армії Німеччина також чинить енергійний приготування інженерської. Всі стратегічні пункти на півночній і північно-східній границі Німеччини значно укріплені; і в такому случаю, есоби російської армії прийшло ділати заціпно, то она стріглаби в своїй дорозі неопоримий перешкоди. Познанщина і Шлезк с 10-мільоновим населенням і подостатком хліборобських продуктів, являються найбільш оплотом Німеччини против Росії. Вже топографічний характер тих провинцій, перерізаних більшими водними потоками і лагунами, багато помічний обороні, а штучний укріплення, збудовані на дорогах приїждних до нападу, чинять Германію майже недоступною для несприятельського нападу від півночного сходу. Обширна і хорошо устроєна сеть залізниць з своєї сторони помагає багато обороні, облегчуючи концентрацію військ з всіх сторін Німеччини. В книжці за липець „Journal de sciences militaires“ напечатан невідомий автор статі „Німеччина против Росії“, в котрій вказує, що російська границя єсть дуже приїждна до нападу з сторони Німеччини. „З самого початку операцій — говорить автор — німецька армія навірно займала Польщу, котрої Росія рішучо не може оборонити длатого, що там нема ані достаточних сил військових ані укріплених пунктів. Для нападу в Польщу німецька армія може покористуватися слідуючими дорогами: Гданськ-Новогеорґієвськ, Груденць-Новогеорґієвськ, Торунь-Варшава і Козель-Івангород. Але позаду Польщі і прилеглих до неї литовських провинцій Росія має хороший оборонний ліній, спосібний до повдержання несприятельського нападу. Передовим німецька армія стрітять болотисту полосу Наревы, Бобра і Німана, простиралуся від болот Прип'яті аж до самого моря. Однак ліній тая потребує укріплення через постронення фортифікацій в Білостоці, Гродні і Ковні; крім того тая оборонна ліній не приналежить Росії на цілій своїй довжині, бо нижня течія Німана належить до Німеччини; она отже може вдертися в півночну Литву і загрозити Ригу, Динабург, Вильно і Ковно. За лінією Німана має Росія сильну ліній Двини з кріпостями Динамиде, Рига і Динабург. Що до столиці Росії, то Петербург хорошо оборонений місцевими перешкодами, а щоби доїхати до Москви по найприїжднійшій дорозі, по котрій шли Карл XII і Наполеон I, то німецька армія буде мусіла безперестанно наразувати своє право крыло на напади з сторони російської армії. Найближшою територією для нападу з сторони нім. армії єсть стратегічний трикутник Серадзе-Новогеорґієвськ-Варшава. Так французький як і німецький військовий писателі уважають Польщу першою добычею Німеччини в случаю війни з Росією. Різнитися тільки в питанні, чи Росія повинна боронити Польщу, чи ні. Французький писателі радять Росії, щоб навіть не держала більшого числа військ в Польщі, бо ті війська будуть мусіли запуснитися в бій з

німецькою армією і погинути для російської армії, бо не дождуться в пору резерву; по їх думці Росія повинна очистити від військ всю Польщу з винятком кріпостей і змобілізувати армію, сконцентрувати її на Двині. За той час Німці, правда, займуть Польщу і часті Литви, може бути, що і кріпости змусять до здачі, але за тоє російська армія укріпиться сильно на оборонній лінії за границями своєї Польщі і заховає ненарушимо майже всю свою армію. Німецький ж писателі військ кажуть, що неможливо, щоб зайняте німецькою армією Польщі відбулося без бою; по їх думці, Росія доложити всіх сил для організації оборони на Середній Вислі і сточити бій з німцями сконцентрованими військами коло Варшави. Такий хід кампанії може очевидно змінитися, ели Росія встигне збудувати нові і поправити старі кріпости як в Польщі, так і на ліній Німана і Двини і ели значно розширити сущесвуючу тепер сеть залізниць в тих областях.

Болгарія. Тяжкі проби мусить перебудувати народ болгарський в початках свого політичного жити. Недовго по народженню конституції мусіла перебудувати тяжкий удар від свого князя, знаний замах стану, а однак і тепер не показує там на якийсь тривалий стан форми правління, і хто знає, чи неfortunний князь знов не приїде на гадку на ново обкрити конституційні права своему народові. Що щось подібного готовити, се можна судити з інструкції уїдленої російським міністром справ заграничних, Гирсом, російському генеральному консулеві і дипломатичному агенту в Софії, котру німецькі газети дословно подають. Для зрозуміння справ подамо ту в короткій головній точці тей інструкції. Князь будучи в Петербурзі скарги на стан речей в Болгарії і висказав, що неможливо для него довше при радикальній більшості в соїм (собрані) ради ти після его волі, і що як не удасться ему перевести угоду, то буде мусіти на ново розв'язати собрані, видати до народу прокламацію і ели увидити попертими більшостю народа, то буде мусіти відлучити скликання нового собранія і провизорічно заусуспендовати право прасове і право зборів, аж доки ему не удасться перепроводити вибори по своїй волі. В остаточнім разі князь готовий тоє все сам зробити і лише покликом до народа удегалізувати, як тоє вже перше вчинив був при замах стану. Російський міністер Гирс препоручає отже своему агенту, щоб замір князя во всім попірав, однак більше приватно через індивідуальний вплив на депутованих, як публично, щоб тым спосібом не збудити підозрін, що всі противоконституційні замахи на народ болгарський діють за порадою і впливом дипломатії російської. В тій бо случаю моглиби радикали залякувати на свою користь мнїє Европи і навіть кабинетів, котрі і так з заздрости закидують все Росії, що она господарує в Болгарії, мов в своїй провинції. Так отже належить лише з дальшого становища наглядати, а князеві лишити цілковиту свободу діляни. Елиби удалося в порозумінню с партіями і с заступниками других держав виїхати таку посередню дорогу і елиби потребу нового замаху стану далось усунути, то добре; але елиби радикали хотїли опиртись против князя на Росії, як покровителів их свободи, то належить им заявити, що правління російське в жадені спосіб не може попірати справок факційної меншости. В загалі напомним Гирсу свого агента, щоб той все доносило ему докладно о ході діля в Болгарії.

Туреччина. З Атенів телеграфують, що в Сирії і в Азії панує сильне порушення Магомеданів. Ели можна повірити сїй депеші, то християнським жителям на турецьких приморських землях середземного моря грозить знищення, котрого струя бухає в самі Царгород. Однак тая депеша рівночасно зв'язує, що порта в наслідок рекламації других дер-

А обісмають живих у руки забрав;
То Хвилонь, корсунський полковник, ізрадлив:
[его під руки хватає,
Червону китайку простягає,
Напитки й найдки становить,
Словами говорить:
„Ивасю, Івасю Коновченку-удовиченку!
Ще й ти дитя і малое і молоде,
Ще ж нігде не бувало,
Та багато козацького звичаю не розізнало.“
Промовить Івась словами:
„Пане мій, пане Хвилоне, корсунський
[полковник!]
Благослови мені оковиту водку вживати,
То й ще не так буду на Черкась-доліні с
[Арчином-гуляти.“
То промовить Хвилонь словами:
„Не благословлю я тобї, Івасю, оковити водки
вживати,

Бо оковита водка тебе зрадить,
И з крещеного свїта тебе збавить.“
То бїз на те не дбав,
Та оковити водки кубок наливав,
Так налив, так налив,
Аж козацьке молодецьке серце звеселив.
Тогди на коня сїдає,
Городом проїзжає,
Старого й малого дорогого зневажає;
А за город виїзжає —
Сонь его знемагає,
Ой то бїз головоньку коневі на гриву
[исклоняє.

Турецка бесурмильняська віра п'яного чоловіка
[за чей милї взнали,
Та й ще за чей милї назад одступали;
То они поки его п'яного зарубали,
Ще обісмають за собою утерали;
Тільки то не добре вчинили,
Що коня не вловили.
Кїнь по табору турецькому гуляє,
На собї крїваві поводи обриває;
То Хвилонь, корсунський полковник, сее зобачає,
На своих козаків старих словами гукає:
„Козаки, старі пань-молодці! добре ви дбайте,
Підїте, коня поймайте
Того, що по табору турецькому гуляє;
Мабуть нашого Івася Коновченка-удовиченка,
[молодого лицаря, на свїтї немає.“
То козаки, старі пань-молодці, коня вловили,
До пана Хвилоня, корсунського полковника,
[привадили.

То Хвилонь, корсунський полковник, до вдовий,
Черкаскої жєни,
Письмо отсылає,
Поклонїть передає:
„Удово, удово, черкаська жєно!
А вже твій сын Івась одружився:
Узяв собі жєнку горду-прегорду а пишну-
[препїшну, у Черкась-доліні високу могилу!
То удова, черкаська жєна,
Коновчиха
У гору руки знімала,
Господа милосердного благодарила й прохала:
„Благодаруж тебе, Бога небесного, що мій сын
[Івась одружився;

Хоч узяв собі жєну горду-прегорду,
[пишну-препїшну,
То все таки буде при кому вїка дожити,
При старості лїтахъ головку прихилити.“
Хвилонь, корсунський полковник, с рядовими
[козаками до удови коня привожджає,
То удова коня зобачає,
До сырої землї припадає,
Хвилоня, корсунського полковника, проклїнає:
„Бодай ти Хвилоне, корсунський полковник,
[щастя-долї не мав,
Як тї мого сына Івася Коновченка-удовиченка,
[молодого лицаря, за все войско втерять!“
То промовить Хвилонь, корсунський
[полковник, словами

„Ой, стїй ти удово,
Черкаська жєно!
Тї мене не лай,
И менї молодому щастя-долї не терай,
Бо тї сама не добре вчинила,
Що такого коня ему купила.“
То удова думала-гадала,
У своїй дїмї козаків зазывала,
Осімь недїлї шістьсотъ козаків у дому
[продержала,
Хлїба-соли не забороняла,
Заразом похоронї и всїля гуляла
И подарки давала.

Дай Боже на здоров'я тї на многї лїта
А й до кінца вїка!

Наведені тут думи, як в загальнїй всїй
історичній пїснї, спїванїй бандуристами, на-
лежать до епосу козацького. Перша в них
относится по крайній мїрї до XVI-го вїку,
Друга що до часу свого повстання має неозначен-
ний характер, а третя относится до північ-
ної епохи козацьких войн, а именно до по-
ловины XVII-го столїтя. Таким способом
сї три думи в купї малюють нам в я-
кійсь ступені цїлий період повної слави
козацтва.

Козацтво взяло на себе ініціативу в о-
боронї країн, праць і цивілізації від Та-
тар. Татарські походи помножились особливо
при кінці XV-го і на початку XVI-го сто-
лїтя; українські степи були в той час
театром ловлення Татарами невільників, ко-
тими переповнювано головніші невільничі
ринки Криму і Царгороду. Татари зобов'язува-
лись давати в Турцію часті своїх півни-
ків, а других продавали. Тї послїдні зму-
шені були пробувати цїлий шість лїт в
рабській неволі і доперва по тїм речини
ставались свободними, хоч і не смїли ух-
одити з краю. В тую то епоху повстала ха-
рактерна форма української думи, котрої
найстарішим взорцем єсть дума невільнича.
(Конец буде.)

жавъ наказала строго всякій неспокой придавати въ самомъ зародѣ. И дѣйствительно послала порта такіи инструкции до губернаторовъ турецкихъ провинцій. Имовѣрно находится въ Сиріи, какъ и всюды, люди, котріи выкликують на те неспокой, чтобы въ казачьей водѣ ловили рыбы. Въ дѣйствительности однакъ переважна часть тамошнихъ Магомеда-бабае жити съ христіанскими населеніемъ въ згодѣ и супокоемъ и есть противна всякимъ неспокоямъ, котріи лишь могутъ причинити до добра маючої клясы. Въ Царгородѣ пануе така думка, що присутність постороннихъ кораблѣвъ въ рѣчныхъ заливахъ, якъ пр. въ Смирнѣ, причиняє радше до знепокоєня, якъ до утихомиренія умисловъ. Бажають лишь треба, чтобы тая оптимистична думка порты що до бѣгошенъ въ Сиріи була правдивою, хоть на всякій случай алярмуючій вѣсти зъ Атенъ суть надто пересадженіи.

Италія. Въ Венеціи, якъ доносятъ телеграммы, арештовано Триестенцевъ, подозрѣваемыхъ о высылку переловленного кура бомбъ до Триесту. Арештованіи мають бути выданіи полиціи австрійской въ Триестъ.

Египтъ. Кедивъ выдавъ декретъ, котрымъ наказуе властямъ египетскимъ повинуватися во всемъ англ. розказамъ головнокомандующаго генер. Вольселея, котрый прибывъ до Египту, чтобы привернути ладъ и порядокъ въ краю.

(Война въ Египтѣ.) Подчасъ коли Араби-паша судѣвъ ошанцованый въ Кафр-ель-Деваръ, въ той же египетской Плевнѣ, Англичѣ тайчасомъ отъ початку сего тыждня транспортуютъ и вое транспортуютъ черезъ каналъ Суецъ велику силу войска и военного матеріалу. Ажъ позавчера (25 с. м.) послана въ Араби-паша, что въ той способъ Англичѣ зайдутъ его въ правого крыла и отогнуть поворотъ до Каира. Отже дня 25-го с. м. розпочать походъ въ задъ, оушувши становиско въ Кафр-ель-Деваръ, где лишь въ кѣльяхъ кѣльяхъ для охораны походу. Дорогою палить все за собою, чтобы утрудити походъ неприятели. Цѣлею походу Араби-пашѣ есть Загазигъ, чтобы тамъ стати противъ арміи англійской, котра зъ Суецу отъ Измаіліи надходить. Дорога Араби-паша оурае, бо має передъ собою три галузи желѣзной дороги, котріи провадять зъ Дамагуру до Загазигъ, такъ что тѣмъ тремя линиями мѣгбы въ 24 годинахъ свою армію згромадити въ Загазигъ; однакъ не знати, чи має Араби-паша на тѣхъ линияхъ потребное число машинъ и вагоновъ и здаєся, угли ему не стане. Отже тяжко, чтобы днѣ мѣгъ въ часъ выступити противъ англійскому генераловъ Вольселея, котрый мачи въ Измаіліи все приготуване, въ сѣхъ днѣхъ руша въ походъ. Цѣлею англійского верховнаго генерала есть выпередити приходъ Араби-паша до Загазигъ и тѣмъ способомъ не дати его войскамъ сконцентрироваться. Вольселей розпоряджуе силою 10 до 12 тысячъ, а сила Араби-пашѣ на всякій оплодъ есть о много больша. Першою отже задачею Вольселея есть — бити передовыя постерунки Араби-пашѣ, — котріи въ силѣ около 3000 людей стоятъ въ 15 кильомъ отъ Измаіліи, — до чего потребуе одинъ день; потомъ въ протягу другихъ двоухъ днѣвъ стати въ Тель-ель-Кебріи, где стоятъ еще сильнѣйшіи передовыя сторожы Араби-паша, побити ихъ, — и потомъ перешкочити концентрации головныя силы Араби-пашѣ. Задля згаданныхъ выше недостатковъ на желѣзницѣхъ зъ Дамангура до Загазигъ може дуже легко Араби-паша спознитися, и Вольселею удасться хочъ съ меншими силами змусити Араби-пашу, оушувши правый берегъ рамени Нялю „Даміетта“ и вернутися ажъ до Бенги. Одна часть войска англійского зъ Индіи поступає черезъ край Абдехъ-Бедуиновъ до Кенегъ, чтобы перешкочити Араби-паша перебути до высшего Египту и до Судану, гдѣбы онъ мѣгъ дуже довго опиратися. Тая часть англійского войска слаба (около 2000) людей и не знати, якъ ѣи той походъ удасться, бо то край гористый, а не знати, чи мешканцѣ Бедуины прихильніи Англичѣмъ.

НОВИНКИ.

— Сумніи до бѣгання вѣсти доходятъ насъ зъ восточногаличинны по величезній элементарній нещастіи, упавшій сего лѣта на нашихъ хлѣборобѣвъ. Не досытъ, що грады и зливы подчасъ жнивъ починили всюду великіи шкоды, на додатокъ еще и выливы рѣкъ въ многихъ оторонахъ показали нашъ убогій народъ. Драстичніи образы послѣднихъ выливовъ въ восточной Галичинѣ повинни пригадати нашимъ дотычнымъ властямъ необходиму потребу регуляція рѣкъ краєвыхъ.

— Выбѣръ посла до рады державной зъ сельскихъ громадъ округа выборного Бережаны-Подгайцѣ-Рогатинъ отбудеся дня 19 (31) сего мѣсяца. Выдѣлъ „Руской Рады“ во Львовѣ поставивъ уже передъ кѣльями днями своего кандидата, п. Алексѣя Фіалковского, господаря зъ Телячого, начальника громадского и члена рады повѣтовой.

— Намѣстникъ гр. Поточій выѣхавъ во второкъ до Вѣдны. Намѣстникъ має тамъ порозумѣтись съ министерствомъ въ справѣ правительственныхъ предложень а передовѣмъ предложень о галицкомъ фондѣ индустриализаціи. Зъ Вѣдны прибуде намѣстникъ до Перемышля въ день открытыя выставки и забавитъ тамъ кѣльями днѣвъ; потомъ верне до Львова на открытыя сѣси сеймовы.

— Въ гимназіи академ. (руской) записи розпочнутыся дня 28 н. ст. сѣрня и отбудутся будутъ щоденно отъ 8-ой до 12-ой години рано и отъ 2-ой до 5-ой години пополудни. Въ томъ же часѣ будутъ отбудутся вступай, приватный и поправный

испыты. Звертаєся при томъ увагу на то, что до руской гимназіи прилучена есть кляса приготуванія, до котрой могутъ бути приняты ученики за вступнымъ испытаніемъ, такъ, котры еще не суть належито приготуваніи до першого клясы гимназіи, або не мають досытъ вправности въ рускомъ языкѣ, котрый есть въ цѣлой гимназіи выключено выкладовымъ. На выученіе отже руского языка, приготуваніе въ языкѣ нѣмецкомъ и въ рахункахъ класеся въ той клясѣ головну вагу. Школьна олата за науку въ клясѣ приготуваній выноситъ 5 зр. пѣвочно, а въ другомъ курсѣ може бути ученикъ при добромъ поступѣ, обычайхъ и пильности отъ неи удовольненій, а тое удовольненіе задержує вже и далѣе, переходячи безъ испытанія вступного до першого клясы гимназіи. — Надѣмось, що рускій родичъ и оуѣкны будутъ записувати учениковъ лишь до руской гимназіи, не только веденіи своимъ патриотизмомъ, але и користею, позаякъ звѣстно, что руска гимназія тѣшитоя тою загальною признательностею, що учащаєся въ ней молодѣжь подъ взглядомъ морального и наукового веденія може служити яко примѣръ.

— Новы читальны завязались въ Кійдановѣ коло Осовець за стараніемъ о. К. Перепелинского и учителя п. А. Городского, въ Залѣзьяхъ новыхъ за стараніемъ о. Садовского и въ Колоденцѣ въ пов. жовковскаго за стараніемъ о. Кашубинского. Щастъ Боже!

— Россійскій жида-эмигрантъ блудитъ теперь мовъ давши „сынове пустыни“ по широкимъ свѣтѣ. Одинъ пошелъ до Америки глядѣти долѣ, але, видно, не сподобался потомкамъ Израіля наступчивость Американцевъ, котры не только, что самы мовъ муравлѣ працюють, але и не позволяютъ другимъ сидѣти съ заложеными руками. Тожъ невзвѣщанъ до працѣ жида вертають назадъ въ блаженну Европу и ось въ самомъ Вроцлавѣ чекає ихъ около 1000, чтобы надѣшли грошъ на подорожъ до Россіи або й до нашої смиренной Галичины. Бродскій комитетъ эмиграціи увѣдомивъ зарядъ російскихъ полуднево-заходныхъ желѣзницъ, что небавомъ выправитъ до Россіи 5.000 жидовъ въ партіяхъ по 400 особъ денно. Щаслива дорога — до небава!

— Процѣсы о социализмѣ отбудутся въ Краковѣ, именно дня 1 л. вересня с. р. противъ Яновъ Шиндлавиновича и Адамовъ Маркевичи о провину зъ §. 24 зак. друк. (розповсюдженіе забороненныхъ писемъ), а дня 14 л. вересня с. р. противъ Евстаха Галацкинского о провину зъ §. 285 зак. кар. (завязуваніе и належає до тайныхъ товариствъ).

— Увѣзныи социалисты въ Празѣ есть теперь около 60 особъ. Небавомъ розпочнеся цѣла серія процесовъ посяла грунтъ.

— Новы тысячи въ банкнотахъ появлять въ обѣгу съ днѣмъ 1 л. вересня с. р. отъ датую 1-го марта 1880 року. Стары тысячи съ датую 1-го марта 1858 року будутъ стягнени.

— Выборы пословъ до сейму. Оттонъ Гавзнеръ выбранный посломъ дня 34 л. с. м. бродскою палатою торговельною, а Янъ Попель зъ большихъ пословъ краковскаго округа выборного. — Якъ звѣстно, пос. Гавзнеръ подчасъ торгочной сѣси сеймовой зложивъ свой мандатъ, для того що переважна большость сейму освѣдчилася за перенесеніемъ палаты торговельной зъ Бродовъ до Тернополя. Пос. Янъ Попель выбранный на мѣсто зложившаго мандатъ пос. Павла Попеля, своего отца, проводника партіи станчико-ковской.

— Зъ Бережанщины пишутъ намъ: Въ селѣ Будиловъ отбудеся дня 30 р. липня с. р. выборы на выборцевъ. Еще на два тыждѣ передъ выборами розпочає агитацію тугешный арендаръ съ своими вѣрниками, котры ходили мѣжъ народомъ съ повѣзатиркою въ рукахъ. Выборы выпали такъ: выбрано арендаря, одного его вѣрника, лат. кесенда и одного селянина-Русина. Кромѣ жидовъ агитували еще другіи люди. Зъ третого села прѣѣхавъ одинъ посесоръ, котрый заинтересовалъ дванадцѣ горцевъ горѣвки. Мусимо съ жалею заявити, що навѣтъ самъ присяжный на пытанье того посесора, кѣльио буде треба горѣвки? — отповѣтъ: пятнадцѣть горцевъ! Арендаръ мавъ дати людямъ десять горцевъ горѣвки. И такъ отбудуєся далѣе по нашихъ селахъ деморализующа агитація горѣвкою и другими подобными средствами.

— Въ Кальниковѣ коло Мостискъ допустився селянинъ Федъ Гнатѣвъ страшнаго чину. Довѣдавшись, що его сынъ не развѣжъ бивъ свою мачуху (другу жѣнку Гнатова), войшовъ съ набытою подвойкою до хаты и стрѣливъ до сына, такъ что той на мѣсто упавъ неживый. Розлюченный Федъ ставъ теперь отгрожує, что убьє и другого молодшого сына, и дѣйствительно пошлѣвъ съ стрѣльбою въ поле за сыномъ. Доверла на другой день придержали его жандармы на поли и оттавили до суду.

— Въ Конопляцѣ коло Микулянецъ отбудеся въ днѣхъ отъ 29 л. вересня до 1 л. жовтня пѣльнично-огороднича выставка отбѣду структурового. Выставка тая буде обіймати шість дѣловъ: пѣльничній, садѣничній, огородовый, ужиточныхъ цвѣтѣвъ и т. п.

— До гр. кат. уряду парохіального въ Ясеневцѣхъ надобляє магистратъ мѣста Львова дня 29 липня с. р. посредствомъ к. к. староства въ Золочевѣ слѣдуючу отзову: „Титъ Корчинскій, сынъ Александра Корчинского и Серафимы зъ дому Дорожинской, заявивъ протоколярно на дню 28 липня, що переходить зъ гр. кат. обряду на безвизуалію, что магистратъ и принявъ до вѣдомости.“ П. Титъ Корчинскій есть сыномъ гр. кат. пароха въ Сасовѣ.

— Вписи до львовскаго семинаріи учительской и до

полученныхъ съ нею школъ взорцевыхъ на сей рокъ школьный отбудутся въ днѣхъ 29, 30 и 31 л. сѣрня с. р. Вступающій до клясы приготуваній муситъ мати 14 лѣтъ, а до 1-ой клясы школы взорцевой 6 лѣтъ. Испыты вступный отбудутся заразъ по вписаніи.

— Испыты учительской для школъ людowych и выдѣловыхъ розпочнутыся дня 28 л. вересня с. р. и отбудутся будутъ въ львовской семинаріи учительской. Поданя пріймає комісія экзаминаціи до 12 л. вересня включно. Дня 24 л. вересня треба выказатися позволеніемъ до приступленія до испытанія.

— Три новы полки войска будутъ устроєніи въ Галичинѣ, именно 89-ый полкъ въ Городку, 90-ый въ Ланцутѣ и 91-ый въ Чортковѣ. Полкъ горюдей будѣ утвореный зъ пѣтихъ баталіоновъ полковъ львовскаго, стрійскаго, бережанскаго и золочѣвскаго; полкъ ланцутскій зъ пѣтихъ баталіоновъ полковъ черемыскаго, сявочскаго, рембескаго и самборскаго; полкъ чортковскій зъ пѣтихъ баталіоновъ полковъ тернопольскаго, коломыскаго, станиславскаго и буковинскаго.

— Сталый гарнизонъ Босній, Герцеговины и Далмацин будутъ становити отъ нового року слѣдуючій баталіонъ рухомъ галицкихъ полковъ: стрійскій, самборскій, золочѣвскій, бережанскій и чортковскій.

— За ужитые священническия обійчики на оцѣнѣ засудила полиція вѣдѣнска п. Зоненталь режисера театру Грѣя на 5 зр. кары. П. Зоненталь уживъ такого обійчика, яко кандидатъ теологіи въ „Донцѣ Бѣлія“ „Противъ такого засуду выѣсъ п. Зоненталь рекурсу.“

— До нового кодексу карного, надъ котораго уложеньемъ трудится окрема комісія при думѣ державной, войдутъ еще такіи провинны, подпадающія криминальной карѣ: 1) небаде будованіе желѣзницъ и 2) неретельность въ выконуваніи контрактѣвъ, завязуваныхъ съ правительствомъ въ часѣ военномъ на доставу живности, фуражу и другихъ предметѣвъ для войска.

— Старинный скарбъ найшовъ одинъ селянинъ въ Пикувичахъ коло Львова, коли косивъ сѣно на луцѣ. Коса зачѣпила о кретовину, где показалося кѣльи сѣбныхъ монетъ. Селянинъ почавъ далѣе глядѣти и найшовъ въ землі заржавѣлы и дѣравы вже скриньку желѣзную, а въ ней 150 штукъ такихъ монетъ. Суть то всѣ монеты сѣбныи и мають зъ одной стороны напѣсъ „Joannes primus“, а зъ другой стороны есть зображеный левъ, двигающійся на заднихъ ногахъ, съ поднесеннымъ въ гору подвойнымъ хвостомъ. Суть то монеты чешскы зъ часѣвъ короля Яна I. Всѣ той скарбъ продавъ селянинъ жида за сорокъ крейцѣровъ!

— Гончарска школа має бути основана въ Старѣйсохъ, если лишь громада причинитъ до ея урядженія. До той школы мають бути покаяныи способныи подмаistry заграничній, котрыбъ могли подавати взорѣ своихъ выробѣвъ. Въ подобный способъ має основатися школа поворожничества въ Радимнѣ.

— Львовскій „ганделесы“, котрыхъ оуєсъ по мѣстѣ велика тѣма, будутъ мусѣли теперь старатися въ магистратѣ о карты промысловыя або о концессіи. Розумѣєся, что число ганделесовъ уменьшится, бо не каждый одержитъ такую концессію.

— Ацинда, австро-француское товариство забезпеченъ на житыє и ренты, выговорила, якъ довѣдуємось, для русскихъ контрагентѣвъ полицы въ рускомъ языкѣ. Каждый отже, кто желаетъ со стару полицію на нову промѣнати, може достати ея въ рускомъ языкѣ.

— (Дробны вѣсти.) Цѣсарь удѣливъ 5.000 зр. яко запомогу для населенія Галичины, пораженого послѣдними часами элементарными шкодами. — До Варшавы повернууть сими днями зъ Олика зъ сосылки 102-лѣтній старецъ Янъ Малчевскій, зовѣмъ здоровъ и добре настроєный. — Нову планету открьвъ парижскій астрономъ Генри. Есть то вже 227-ый зъ ряду астероидъ межъ Марсомъ а Юпитеромъ. — Число украденыхъ гр. Андрашуму ордерѣвъ выноситъ 32. — Дрѣ Тайханъ, профессоръ университета краковскаго, именований заступникомъ презеса академіи штуръ въ Краковѣ. — Въ поѣздѣ желѣзномъ передъ Тарновомъ умеръ нагло російскій совѣтникъ Иванъ Суускій зъ Одессы. — Въ Лондонѣ будѣ открыта дня 1 жовтня выставка электрична и потреває до 1 марта 1883 р. — Театръ въ Константинополѣ завалился подчасъ представлєня; 150 особъ дознало ушкождєня, а нѣкто не погибъ. — Народный чешскій театръ будѣ еще въ сѣмъ роцѣ отбудованый. На ту цѣль збрано 1.114.360 зр. — Въ Берлинѣ увязено одно супружество за тѣлу звязъ съ социалистами. — Криволиня зградаєся зновъ въ моды женщинъ и ось за выставами парискими можна бачити се дивогляде украшенє.

— Военныя страты майна и крови. Англія вела въ протягу одного столѣтія 6 военъ и такъ: перша война скѣчилась р. 1697 и стояла 21.500.000 фунтовъ штерл., забитыхъ было 100.000 людей, а 80.000 вымерло зъ голоду; друга война розпочалася р. 1702 и стояла 43.000.000 ф. шт., число погибшихъ незвѣстно; трета война розпочалася р. 1739 и стояла 48.000.000 ф. шт., число погибшихъ незвѣстно; четверта война розпочалася р. 1756 и стояла 111.000.000 ф. шт., забитыхъ было 250.000 людей; пята война розпочалася р. 1775 и стояла 139.000.000 ф. шт., забитыхъ было 200.000; шеста война розпочалася р. 1793 и стояла 750.000.000 ф. шт., забитыхъ было въ всѣхъ арміяхъ тогды дѣйствующихъ 2.000.000 людей.

Вѣсти епархіальны.

Зъ Епархіи Перемыской.

Презенту получили: 1) на капелянію въ Полянахъ-суровичныхъ, дек. яслискаго о. Андрей Дроздовскій, самостоятельный сотрудникъ въ Выслоку-выжнѣмъ; 2) на парохію въ Лучицѣхъ, дек. сокальскаго о. Александръ Филевичъ, парохъ зъ Залѣзской-волѣ, дек. яслискаго.

Каноничну институцію получили: 1) на капелянію въ Баличахъ, дек. мостискаго о. Василій Цюкъ тамошній завѣдатель; 2) на парохію Райске, дек. затварницкаго о. Николай Котысь, завѣдатель тожь парохіи.

Личный додатокъ въ квотѣ 100 зр. на дальшій три лѣта въ фонду религіиного получили: 1) о. Левъ Кмѣйкевичъ парохъ въ Малиновской-волѣ; 2) о. Петръ Ильничій парохъ въ Шандрѣвцѣхъ, дек. затварницкаго; 3) о. Левъ Ясеничскій, парохъ въ Старѣй-сохѣ дек. старосѣвскаго; 4) о. Іосифъ Крушинскій, парохъ въ Добрусинѣ, дек. жовковскаго.

Отпорученикомъ ординаріатскимъ до рады школьной мѣсцевой въ Деревни, до котрой належать народны школы въ Бояницѣ, Турницѣ, Кулявѣ и Деревни, именований о. Никита Іосифовичъ, завѣдатель въ Деревни, дек. жовковскаго.

— На „Руску Бурсу“ въ Бережанахъ зложили въ мѣсяцѣхъ цѣвтю и маю сего року слѣдуючій вив. отцѣ и панове: По 50 зр. ВПов. М. Дудровича, М. Зарицка, Ел. Насальска, Ем. Глебовицка, С. Брыковичъ, Т. Процюкъ и Т. Турула зъ Бережанъ, Ю. Лукасевича зъ Розадова, С. Стефановича и Павліна Хоминъ зъ Дунаева, Бр. Перфецкій зъ Череминьцѣ, Сав. Онышквичева и Ю. Дуткевичъ зъ Конюхъ, Т. Билинскій зъ Таврова, Ю. Макогонскій зъ Кривого, Іоанъ Питулей, Кондукторъ, Н. Н. Славянинъ и Гайманъ зъ Поморьянъ, П. Зарицкій зъ Коронца. — По 30 зр. ВП. І. Шашкевича зъ Череминьцѣ, Т. Макухъ зъ Поморьянъ и К. Навроцкій зъ Голочѣ. — По 25 зр. ВП. П. Левицкій и Исид. Тр. зъ Бережанъ, Стеф. Стасюкъ и Ю. Яничинскій зъ Поморьянъ. — По 20 зр. ВП. Марія Дяковъ зъ Заставцѣ, Як. Гунало и Анд. Макухъ зъ Поморьянъ, Н. Н. и Дудр. зъ Бережанъ, М. Лонкевичъ зъ Красноупцѣ. — Кромѣ повисшихъ датковъ зложили: Ч. гостѣ въ Слободѣ 1 зр. 60 кр., Марія Зарицка зъ Бережанъ 2 зр. 50 кр., Он. Лиховичъ зъ Бережанъ 2 зр. 7 кр., Теод. Гр. Макухъ зъ Поморьянъ 1 сороковія, зъ дробныхъ складокъ въ Потурорахъ 2 зр. 33 кр., Вас. Квѣтъ и Теод. Павлюкъ зъ Поморьянъ и зъ пущи у п. Д. С. по 40 кр., Вас. Нижникъ зъ Поморьянъ 60 кр., склада въ Потурорахъ 3 зр., о. Д. Гузаръ зъ Завалова 10 зр., о. Ю. Серонковскій зъ Бышокъ 6 зр., черезъ редакцію „Слова“ 6 зр. 8½ кр.; збраний на прац. вечерѣ въ честь п. М. въ Станиславоу 10 зр. 75 кр., хв. громада Жукѣвъ 6 зр., достохв. Обще-рольничко-кредитове Завѣдєнє во Львовѣ 25 зр. а. в.

За тіи жертвы складає прилюдну подяку ВП. Датеямъ.

Выдѣлъ „Руской Бурсы“ въ Бережанахъ. І. Волчукъ, секретаръ.

— Выказъ жертвъ и членскихъ вкладѣвъ на Бурсу для дѣвчатъ въ Перемышлѣ, за котры П. Т. Датеямъ сердечну подяку складаєся. (Дальше за часть отъ 19 (31) мая до 18 (30) іюля 1882):

А) Жертвы: Воч. оо. дек. готелицкаго 127 зр. 50 кр., именно по 5 зр.: В. Демчукъ, В. Пашкевичъ, К. Санькъ, П. Куровецкій, Реше-тыловичъ П., Косоноцкій П., Чеховичъ К., Гисовскій И., Лысякъ Л., Гаврышкевичъ И., Стецякъ С., Дуткевичъ С., Федоновичъ І., Лазоръ И., Козакевичъ И., Воронецъ П., Гриневецкій Е., Паславскій Г., Манастырскій В., Минчакевичъ Т., Леонтовичъ П., Вачинскій Н., Тымкевичъ А., Кунцевъ А.; — Чарнецкій А. 3 зр.; — Мокрицкій Л. 2 зр. 50 кр.; — Воч. оо. дек. Любачѣвскаго 70 зр. именно: Сембратовичъ М. и А., Пирожинскій Г., Гладилевичъ Ю., Гижовскій П., Кокуровичъ М., Отто И., Козакъ И., Гриневецкій И., Гарасовскій Т., Даниловъ И., Левицкій В., Сиротинскій И. всѣ по 5 зр.; — Воч. оо. дек. Угнѣвскаго: 85 зр. (въ складѣ участъ брали: Вѣрецкій И., Дѣдичъ Е., Несторовичъ Е., Омелянскій Е., Козловскій І., Бузыновскій, Журавецкій Г., Мелехъ М., Гащицъ І., Лысякъ Т., Несторовичъ М., Гумецкій І., Мазикевичъ В. и И., Яремкевичъ П.; — Вп. оо. при испытѣ конкурсовѣмъ дня 27 червня въ Перемышлѣ 7 зр. 10 кр., именно: Долошицкій І., Сухій И., Матковскій М. по 1 зр., Гриневецкій Е. 1 зр. 10 кр., Кмѣтъ Н. 60 кр., Кмѣйкевичъ А., Сиротинскій В., Мосевичъ И., Колпачкевичъ М. по 50 кр., Мосевичъ В. 40 кр.; — Вп. о. Литвинскій К. зъ Львова 5 зр., п. Миньковичъ В. зъ Мостискъ 2 зр. — Проценты отъ обл. ст. дол. к. 112947 6 зр. 30 кр., за три прим. проповѣдей о. І. Лозинскаго 1 зр. 50 кр., — разомъ 204 зр. 40 кр. а. в.

Б) На разнунокъ членскихъ вкладѣвъ: Вп. о. Колпачкевичъ Антоній залеглобѣ за рокъ 1881 1 зр. и на рокъ 1882 1 зр., — разомъ 2 зр.

Пригадуємось такожъ памяти прочихъ П. Т. Членѣвъ о вкладки на сей рокъ. Зъ 56 членѣвъ минувшаго року зложило свои членскыя вкладки цѣвкою (3 зр.) 9; въ части же 8, разомъ лишь 17, ново приступившихъ съ вкладкою 3 зр. — 12; съ вкладкою 50 зр. — 3, разомъ 15. Посредствомъ Впр. митр. Консисторіи зъ всеи архіепископской львовской получили мы съ теперь три зр. 45 кр. а. в.

Отъ Выдѣлу Бурсы для дѣвчатъ. — Перемышль дня 18 (30) червня 1882.

Заг. Подлясцкій, Дим. Куцерибъ, секретаръ, касієръ.

Виходить во Львовъ що Середа и Субота (крѣмъ рушійхъ святъ) о 4-ой годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ „Библиотечна найзнам. повѣстий“ виходить по 2 почат. аркуші кожного 15-го и послѣднього дня кожного мѣсяця.

Редакція, администрація и экспедиція польз Ч. 8 улицы Академична.

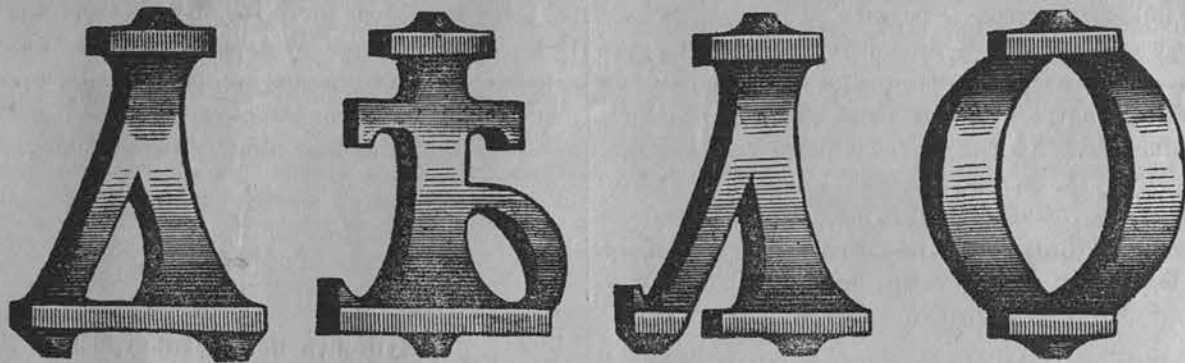
Вѣд. листы, послынки и рекламаци належить пересылати польз адресою: редакция и администрация „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Руконписи не звертаються толькы на попередне застереженнє.

Поодинокое число стоить 12 кр. а. в. Оголошеня принимаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки початком.

Рекламаци неопечатані вольны отъ порта.

Предплату належить пересылати франко (найлучше почтовымъ перекладомъ) до: Администрации часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ для Австрій:		Для Россіи:	
на цѣлый рокъ . . . 8 ар.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 8 ар.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.
на полъ року . . . 4 ар.	на полъ року . . . 4 рубл.	на полъ року . . . 4 ар.	на полъ року . . . 4 рубл.
на четверть року . . . 2 ар.	на четверть року . . . 2 рубл.	на четверть року . . . 2 ар.	на четверть року . . . 2 рубл.
отъ дол. „Библиотечна“:	отъ дол. „Библиотечна“:	отъ дол. „Библиотечна“:	отъ дол. „Библиотечна“:
на цѣлый рокъ . . . 12 ар.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 12 ар.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 ар.	на полъ року . . . 6 рубл.	на полъ року . . . 6 ар.	на полъ року . . . 6 рубл.
на четверть року . . . 3 ар.	на четверть року . . . 3 рубл.	на четверть року . . . 3 ар.	на четверть року . . . 3 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рокъ . . . 5 ар.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 5 ар.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2 ар.	на полъ року . . . 2 рубл.	на полъ року . . . 2 ар.	на полъ року . . . 2 рубл.
на четверть року . . . 1 ар.	на четверть року . . . 1 рубл.	на четверть року . . . 1 ар.	на четверть року . . . 1 рубл.
Для Заграничя, окромъ Россіи:		Для Заграничя, окромъ Россіи:	
на цѣлый рокъ . . . 10 ар.	на цѣлый рокъ . . . 10 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 10 ар.	на цѣлый рокъ . . . 10 рубл.
на полъ року . . . 5 ар.	на полъ року . . . 5 рубл.	на полъ року . . . 5 ар.	на полъ року . . . 5 рубл.
на четверть року . . . 2 ар.	на четверть року . . . 2 рубл.	на четверть року . . . 2 ар.	на четверть року . . . 2 рубл.
отъ дол. „Библиотечна“:	отъ дол. „Библиотечна“:	отъ дол. „Библиотечна“:	отъ дол. „Библиотечна“:
на цѣлый рокъ . . . 14 ар.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 14 ар.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.

III. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ $n = j, i, u$ (въ серединѣ и на концѣ слѣвъ) $= y$, и (на початку слѣвъ) $= i, u$ (на початку слѣвъ) $= u$.

Телеграма „Дѣла“.

Вѣдень, дня 30 серпня. Сегодня рано приѣхавъ до Вѣднѣ нашъ Впр. Митрополитъ Юсифъ Сембратовичъ. Впр. Митрополитъ тѣшитъ ся повнымъ довѣремъ св. папы Льва XIII и С. Вел. цесаря Франца-Иосифа.

Дѣвоче воспиталище Василиянокъ во Львовѣ.

Допись зъ Львова.

III.

Дуже важною була підмога „Народного Дому“, котра и найбільше причинилася до того, що дѣвоче воспиталище Василиянокъ могло такъ скоро войти въ житє.

Якъ вже вѣдомо, підъ зарядомъ „Народного Дому“ стояли реальности и капиталы, призначені на женскій конвиктъ въ Бучачи. Понеже однакже не було надѣи на скорое осушеннє сего институту, то комитетъ предложилъ совѣтови „Народного Дому“, чтобы ему бучацку дотацію отступивъ до ужитку. Зъ той причины завязалися межъ обома сторонами довгий переговоры, котрі довели въ концѣ дѣйстно до пожаданого результату. Въ грудни 1881 „Народный Дѣмъ“ закупивъ во Львовѣ на стрыйскѣмъ передмѣстїю польз ч. 14 и 16 за 24.500 ар. велику реальность, складающуюся въ каменницѣ и огородахъ, и отступивъ ви Василиянкамъ на воспиталище. Въ дотычнѣмъ контрактѣ, заключенѣмъ съ преосв. епископомъ Сильвестромъ „Народный Дѣмъ“ застерѣгъ собѣ толькы право власности, певный впливъ на веденнє институции, а замѣсть чиншу безплатне умѣщеннє троухъ дѣвчатъ, предложенныхъ черезъ совѣтъ „Нар. Дому“.

Съ днемъ 1 мая с. р. обняли двѣ Василиянки, игумена Марія Янушевска и преп. Ольга Смержа, именемъ комитету зарядъ сего реальности, и стали доклады вѣсхъ силъ, чтобы вже съ новымъ школьнымъ рокомъ отворити воспиталище. По арестарованю каменницѣ и спланированю одной части огорода черезъ

„Народный Дѣмъ“, приступили они заравъ до прибудованя чотыроухъ салъ школьныхъ, до уложенья пляну наукового, умовленья учителѣвъ, закупили всякихъ прирядѣвъ школьныхъ и институтскихъ (якъ библиотекы, фортепьяновъ) и проч. Мимо короткого часу поборолы они прищирѣи помочи особенно преосв. еп. Сильвестра и крыл. дра Костека, вѣс трудности и довели свое дѣло щасливо до конця. Якъ комитетъ ведучій справы сего воспиталища въ часописяхъ оголошує, буде оно справдѣ съ днемъ 1 вересня с. р. отворене.

Що до внутрѣшней организациі воспиталища, то зроблено все, чтобы оно вповнѣ отповѣло нынѣшнымъ потребамъ руской суспѣльности.

Науковый институтъ буде на теперъ складатися зъ 4 а може и 5 класѣвъ, доступныхъ лишь для воспитанницъ заведеня. Плянь науковый и метода принятї въ нихъ такї, якї приписанї въ ц. к. образцевыхъ школахъ; толькы въ плянѣ введено гдѣкї доповненя, котрі въ рускѣй школѣ выдалися потрѣбными. Пѣсля того будуть въ институтѣ подаватися слѣдуючі науки: религія вразѣ съ объясненнємъ цѣлого нашего обряду и богослуженья, языкъ рускій, польскій и нѣмецкій, руска литература, исторія (особенно руска), географія, рахунки, геометрія, физика, науки природничї, спѣвъ (особенно руско-церковный), писанье, рисунокъ, гимнастика, робота, господарство и кухня. На желанье родитѣлѣвъ будутъ могли воспитанницѣ обучатися такожъ въ науцѣ фортепьяну, краевѣдѣннѣ и чужихъ языкахъ. Введеннымъ языкомъ постановлений для вѣсхъ предметѣвъ языкъ рускій.

Школа буде носити характеръ заведеня приватного. Такїй характеръ выдався при нынѣшнихъ обставинахъ для нашей институции далеко користѣйшимъ. Напередъ освобождена она черезъ тов отъ надзору краевыхъ властей школьныхъ, котрі, якъ вѣдомо, поведуются у насъ часто болѣе тенденціями народowymi, якъ просвѣтными; такимъ чиномъ не буде она служити нѣякимъ плянамъ приватнымъ, якъ се съ нашими школами публичными дѣся, але нашимъ рускимъ потребамъ. Дальше, яко приватна институция не обовязана она придержуватися строго урядового пляну наукового. Се має такожъ свое значеннє. Нынѣшнїй пляны науковї мають при вѣсхъ своихъ добрыхъ сторонахъ тую хибу, що уложенїи ми-

нистерствомъ одностайно для школъ цѣлои державы, въ многихъ взглядахъ не отвѣчаютъ спеціальнымъ потребамъ поодинокихъ краѣвъ и народностей; що до Галичины выказали тов многї розправы педагогичнї, а наконецъ анкета школьна, вложена у насъ передъ двома роками черезъ выс. правительство. Зъ сего то причины принялы Василиянки въ загалѣ плянь, якїй приписаный въ ц. к. образцевыхъ школахъ, але ввели въ нѣмъ заравомъ тїи змѣны и доповненя, котрі зѣ взгляду на нашъ народнїй и суспѣльнїй потребы показались доконечными. Тымъ дѣломъ Василиянки не толькы задовольстувалися вымогамъ руского житя, але перевели вже теперъ у себе тую реформу, яка въ публичныхъ школахъ доперва дожидався, и станулы тымъ самымъ выше отъ школъ публичныхъ.

Додати мушу, що приватный характеръ школы не принесетъ нѣякой шкоды для ученицъ. Поступы ихъ въ наукахъ будутъ, — такъ зѣ взгляду на улучшенїй плянь науковый, якъ и менше число ученицъ въ поодинокихъ класяхъ, — безперечно болѣе, анѣжъ въ школахъ публичныхъ. Для того буде се для Василиянокъ рѣчею вѣсѣмъ маловажною, съ тыми ученицями, котрі бажалибы вступити до вышнихъ класѣвъ школъ публичныхъ, зрѣбити въ якѣй нибудь школѣ публичнѣй приватный испытї зъ 4 класѣвъ або вступный до 5 класѣвъ и т. д.

Науку школьную будутъ вести переважно свѣтскїи учительки. Причина тая, що число Василиянокъ подѣленыхъ теперъ на два монастырѣ (Словити и Львовѣ). нато нато, чтобы могли они своими силами цѣлу школу удержувати; Василиянки липають собѣ для того на теперъ лишь верховне управленнє институту. Съ прїятностю поднести ту мушу, що выбѣръ тѣла учительского довершился дуже щасливо. До гдѣкихъ предметѣвъ (якъ: исторїи и литературы) жертвовало кѣлькохъ отличнѣйшихъ профессорѣвъ доброхотнѣо свою помѣчь; вновь на посады учителейъ возгосилися що-найздобнѣйшїи рускїи семинаристкы. Такъ отже зѣ взгляду на учительскїи силы, буде наше воспиталище хорошо представлятисъ попри другихъ науковыхъ заведеняхъ во Львовѣ. — Що болѣе, гдѣкї семинаристкы заявлы навѣтъ охоту вступити въ монастырь и посвятитисъ тамъ цѣле житє воспитаню рускихъ дѣвчатъ. Видно, що Василиянки станулы теперъ во Львовѣ на высотѣ своей про-

свѣтнѣи задачѣ, мають тутъ свѣтлу будучность передъ собою, и може вже скорѣй успѣють цѣлый институтъ своими власными силами удержати.

Наконецъ згадаю еще, що въ монастырскѣ заведеннє прїймаются такожъ ученицѣ до вышнихъ класѣвъ выдѣловыхъ и въ семинаріи учительской. Ученицѣ тїи будутъ ходити до школъ публичныхъ, а въ институтѣ доповняти свое образованнє наукою руской исторїи, литературы, спѣву, господарства и кухнѣ, а пѣсля желаня такожъ наукою фортепьяну, краевѣдѣннѣ и чужихъ языкахъ.

Мѣсячна платня поставлена за мешканье, страву и науку 20 ар. Белибы кто желавъ побирати еще науку фортепьяну, краевѣдѣннѣ або чужихъ языкахъ, платитъ окремѣ невелике вынагородженнє. — Коли вжати, якъ велика дорожня панѣ во Львовѣ, якъ невозможно вынайти въ томъ мѣстѣ за такую цѣну бодай дуже мѣрного умѣщеня для дѣвчати, то мусимо признати велике добродѣйство институту Василиянокъ, если за такъ низку цѣну дає кромѣ всякихъ выгодъ и родительской опѣки еще и отличну науку.

Зъ сего короткого представленья зможуть вѣсѣ поднати, що въ новѣмъ воспиталищѣ Василиянокъ одержимо институтъ, якого мы отъ давна дожидали, котрый сповнитъ нашъ довголѣтнїй бажаня и на котрого мы будемо гордыми.

Однакже мимо такъ добре обдуманого устроенья сего воспиталища треба сказати, что починилъ его повѣдой заочинилъ — отъ руской суспѣльности.

По перше. Бели дѣяльнѣсть нового института має проявитисъ благодатно въ житю руской суспѣльности, то доконечнѣо, чтобы руска интеллигенція рѣшучѣо залишила помѣщувати свои дѣвчати въ чужихъ домахъ и конвиктахъ, а повѣривала отъ теперъ образованнє ихъ выключно сему институту. Думаю, что пѣсля тыхъ численныхъ сумныхъ досвѣдѣвъ, якихъ мы съ чужими домами и пансіонами дожили, не потребуємо доказувати корысти воспиталища Василиянокъ для нашего родного житя. Се певно, что нашѣ дѣвчати не вынесутъ въ оттамъ нѣякихъ норовѣвъ, анѣ звихненыхъ идей; — основне образованнє, морально-религіеннє выхованнє, правѣсть характеру, здорѣи погляды на свѣтъ, замилюваннє до працѣ и ошадности, любовь своей церкви и народу, —

Зъ „Кіевской Старины“.

(Подает В. Лавровъ.)

(Конецъ.)

Главнїи признаки думы — невычайно сумный тонъ, болѣе прозаичный якъ поетичный складъ, вольный, нерѣвный розмѣръ, дуже близкѣ до подходящїи до звучной ритмичной прозы, причѣмъ гдѣкї стихи не ритмуются зовсѣмъ, а другїи мають по кѣлька рѣвнозвучныхъ ритмѣвъ, а самъ ритмъ творять по болѣе части глагольнїи окѣченя. Содержаннє основуєсь головнѣо на розговорѣ дѣйствующихъ особѣ, одной съ другою або съ силами природы, причѣмъ уложеннє отповѣди має гдѣеку сѣдѣннѣсть зѣ екладомъ пытаня. Зъ ритму и тону вѣсѣ думы дуже похожї до себе и досѣтъ рѣвнообразнї, такъ якъ рѣвнообразнї булы повѣвы вѣтру въ широкихъ украинскихъ степахъ и плюскѣ морскихъ филь, котрі въ вѣсхъ сторонѣхъ окружали бѣдкуючыхъ въ турмѣ невольникѣвъ.

Пѣсенъ про долю невольникѣвъ слухавъ нашъ народъ съ глубокимъ співчуттємъ, позаякъ въ тѣ часы було мѣжъ народомъ немало такихъ, котрыхъ батьки, братя або сыны стогнали въ рукахъ „турецкихъ бесурмляньскихъ“. Справдѣ, такї думы, голоуенїи мѣсцевыми рабѣодами-бандуристами, мали сильный впливъ на слухачѣвъ-козакѣвъ, будили співгоре съ нещасными страдальниками за вѣру и волю,

побуждали Ковакѣвъ до подвиговѣвъ противъ Туркѣвъ и Татаръ такъ для освобожденья тыхъ невольникѣвъ, якъ и для помсты за нанесенїи горя. Такї думы не тратили своего значенья и въ пѣвнїи часы козачины, хоть тогды являються вже новїи подвиги и новїи борцѣ: Кишка Самѣило, Федоръ Безрѣднїй, Данило Нечай, Ивасъ Коновченко. Кто бувъ той послѣднїй, невѣстнїи исторїи борѣць и въ якѣмъ походѣ бравъ онъ участь, годѣ рѣшити. Вправдѣ вѣсѣ вѣбиратѣль и записуватѣль историчныхъ пѣсень (Максимовичъ, Метлинскїй, Жегота Павли, Кулѣшъ) прилучають его до 1684 р., с. е. до походу козакѣвъ въ бѣлгородскїи (акерманскїи) край за гетьманьство Куницкого, причѣмъ Максимовичъ, на основаню той одной думы, вводитъ Филоненка (якобы сына Филоня Джеджелїя) въ списъ корсунскихъ полковникѣвъ. Але пѣсля обсажденя Чигирина черезъ Туркѣвъ въ 1678 р. корсунскїи полкъ переставъ вже существовати, а передъ тымъ часѣмъ анѣ одинъ Филоненко не бувъ корсунскимъ полковникомъ. При Острянинѣ въ 1638 р. споминаєсь про Филоненка, але онъ бувъ полковникомъ вольницѣвъ козацкой. Зъ числа историчныхъ особѣ, котріи мали имя Филоня, вѣстнїи два полковники: полтавскїи Филонъ Гаркуша, назначеннїи въ 1657 р. отъ Выговского, але непринятїи Полтавцами, и кропивяньскїи — Филонъ Джеджелїи або Джеджалїи, сподвижникъ Хмельницкого отъ 1649 по 1658 рокѣ. Судячи по буйномъ характерѣ того

послѣднього Филоня и по его ненависти до Татаръ, а такожъ по томъ значеню и впливѣ, якимъ онъ користувався въ очахъ козакѣвъ, здаєсь намъ наибѣе имѣвѣрнимъ, отнести нашу думу до часѣвъ Джеджелїя, тымъ болѣе, что землѣ кропивяньского полку лежали противъ Черкасъ, по сѣй сторонѣ Днѣпра, хоть на географичнїи указаня, мѣстачи въ думахъ, не завѣсѣдѣ можно спускатися.

Наведенїи три думы представляютъ лишь варианты вже вѣстнѣхъ думъ, але черезъ те не уменшався ихъ значеннє. Порѣвнаннє вариантовѣвъ дає намъ якъ найгладнѣйше поясненнє, якъ то змѣнялись въ загалѣ думы. Не будучи записаною а переходячи отъ бандуриста до бандуриста изустно, розвивалась дума сама собою на варианты. Бандуристъ, глядячи на часѣ и обставины, а часѣмъ и въ самого вдохновенья, вносилъ въ думу одну-другу черту або замѣнялъ давну новую. Такимъ чиномъ дума змѣнялась и розвивалась безъ нарушеня историчной правды. Але съ бѣгомъ часу змѣнялись условїи житя, а поетичнїи розказы о герояхъ давнины и о колись-то довершенихъ дѣлахъ тратили такъ для народу, якъ и для самого кобзаря свою живнѣнну силу и свѣжѣсть. Тогды дума або украшалась и непомѣрно розширялась, або скорочувалась съ змѣною гдѣкихъ историчныхъ частинъ. Дума о Коновченку, записана Кулѣшемъ отъ Шута, представляє образъ именнѣо такїи розтяглый — на цѣлый часѣ спѣваня думы; дума о томъ

самѣмъ герою, записана нами отъ Вересая, належить до другого ряду змѣнившихся думъ: она вдвое коротша отъ Кулѣшевой думы, але картина гнобленья козакѣвъ въ неволѣ представлена въ нѣй ясно, хоть и въ скороченѣи формѣ. Маючи на оцѣ высказанїи нами гадки о характерныхъ чертахъ думъ въ загалѣ, ставимо нашу выше отъ попередной: она простѣйша, акція иде живѣйше, основнїи черты выставленїи виднѣйше.

Невольницка дума замѣтно заховалась въ памяти народнѣи; дума же о Иванѣ Коновченку змѣнилась сильно, не вжаючи на те, что еѣ уложено, по крайнѣи мѣрѣ, на сто або стопятьдесять лѣтъ пѣвнѣйше отъ думы невольницкой. Головна причина сего такъ дивнои появы лежить, по нашѣи гадцѣ, въ змѣнившихся вразѣ съ життємъ характерѣ самыхъ-же бандуристовъ. Сучаснїи намъ кобзарѣ — се не колишнїи пѣвцѣ а вразѣ и участники народныхъ бѣдъ, а лишь звичайнїи передатчики того, що заховала народна память; они не мають вже на оцѣ одушевляти своихъ слухачѣвъ, розбѣрѣти въ нихъ ридарскїи страсти, але стараються лишь розжалобити ихъ, довести ихъ до слѣзъ, а тымъ склонити въ свою користъ — до запоможеня нищого слѣпца. Думы въ родѣ „невольницкой“ або „о сестрѣ и братѣ“ суть болѣе загалного характеру и розказують о горяхъ и дѣлахъ, котріи можуть тронуть всякого сучасного чоловѣка, котрому толькы не чужїи религіенно-моральнїи стороны, выведенїи

ото цінній свойства, які они в сьмь інституту будуть набувати.

Най нікто не побоюється, щоби вихованье дівчат не прибрало надто монашеского напівлення, як се може в гдеяких латинських монастирях водитися. Не мовлячи вже о тьмь, що в вихованю молодіжки возьмуть участь також свѣтскі учительки, що преп. игуменія Янушевська бувша господиня и матір, добре розумѣла потреби свѣта, — постановлено в воспиталищи выразну засаду: дівчатамъ призначенимъ для жити в свѣтѣ давати таке вихованье, яке имъ в свѣтовомъ житю буде потрібне.

По друге. Для повного розвою інститута докончена и матеріальна поміч. Вправдѣ посѣдають Василіанки якісь питомый маєтокъ, дальше зложено у насъ на ихъ просвѣтну цѣль 10.000 ар.; але всего того еще надто мало, щоби удержати во Львовѣ высшій науковий институтъ, и здвинути при нѣмъ монастирську церковь, котрой будова вже вскорѣ має зачатися. Найлучшимъ доказомъ того єсть обставина, що отворенье часткового воспиталища (складаючогося тьмь з 4 класъ) було можливе лиш черезъ безплатне умѣщення его в реальности „Народного Дому“.

Къ сожалѣнню, велика жертволюбность, яка межи Русинами була зразу для сего інституції проявилася, нинѣ значно охолоднѣла, — коли в р. 1881 зложено у насъ на тую цѣль 9.582 ар., в сѣмъ роцѣ збѣрано лишъ около 1.700 ар. Загалъ руской публіки такъ перелякався гдеяких сумныхъ подѣй, які послѣдними часами счинились в нашій Галичинѣ, що не видѣвъ вже нѣчого обезпеченого и отягнувся съ своими жертвами, боячися, щоби воспиталище Василіанокъ не дѣсталося колись вразъ съ зложеними лептами в чужі руки.

Зовсѣмъ не дивуюся сему перелякови пѣсля тыхъ сумныхъ и нежиданихъ подѣй, якихъ мы Русины в послѣднихъ часахъ дожили, — бо які каже послѣднїе: „кто на горячѣмъ попарився, той дув и на студене.“ Однакжъ мушу сказати, що в сѣмъ случаю всѣ обавы суть безосновні. Правне становище Василіанокъ и воспиталища єсть того рода, що ниякі атенатъ тутъ неможливий, и поднесу лишъ тоє, що Василіанки стоять (дѣмъно отъ Василіанокъ) подъ выключною властею руского ординаріату, що на воспиталище ихъ має „Народный Домъ“ правно забезпечений впливѣмъ.

Пѣсля того повинно устати нинѣшнє прикрѣ недорозумѣнє, и жертвы нашій повинній дальше такъ щедро платити, які се передъ тымъ було. Намъ треба всего доложити, щоби бытъ воспиталища вповнѣ обезпечити, щоби було в станѣ нинѣшню мѣсячну платню, котра мимо свои умѣренности для многихъ бѣдныхъ священникѣвъ еще за висока, бѣльше знизжити, а нещастній сироты священническі навѣтъ безплатно виховувати.

Особенно не повинній бы отказувати значнѣйшихъ жертвъ тїхъ з нашихъ Родимцѣвъ, котрыхъ працю Богъ значнѣйшимъ масткомъ поблагословивъ, а котрі не мають близкихъ родинныхъ обовязковъ до сповненя. Думаю, що ледво знайдєся у насъ яка друга цѣль, гдѣ жертвована праця ихъ жити принеслабы

въ будучности стѣлько добра не лишъ для поодинокихъ особъ и родинъ, але и для цѣлой еусѣпльности, якъ именно тутъ. Съ радостєю подношу на сѣмъ мѣсцѣ, що знайшлися вже гдеякі патріотичній и умній мужѣ, котрі оцѣнюючи вповнѣ важность и благодѣйность сего інститута, заповѣли основанье значныхъ легатѣвъ або на виховуванье бѣдныхъ дѣвчатъ зъ свои родини, або на монастирську церковь. Надѣятися, що примѣръ сей знайде якъ численнѣйшихъ послѣдователѣвъ. А. С.

Справы краєві.

VI.

Выдѣлъ повѣтовый в Мостискахъ ухваливъ на внесенєе гр. Евгенія Цетнера подати до сойму, на руки посла Смаржевского меморіалъ в справѣ примусового обезпеченя будынкѣвъ селянскихъ отъ огню, съ прошенємъ о ухваленєе дотычнои уставы.

Меморіалъ той звучитъ:

„Ненастанній пожары загородъ селянскихъ и безнастанній жаданя помочи, які в стороны выдѣлѣвъ повѣтовыхъ такъ и поодинокихъ пошкодованыхъ, спонукали повѣтвый выдѣлъ мостискій збѣрати статистичній даты отъ всѣхъ выдѣлѣвъ повѣтовыхъ в Галичинѣ, щоби пересвѣдчитися, чи нещастя пожарній поучили нашихъ селянъ о потребѣ если не поокремого то зборового забезпеченя своихъ загородъ. Зъ удѣленыхъ намъ датъ показалося, що жителѣ сельскі не прійшли еще до того пересвѣдченя, що власне майно треба забезпечувати для охороны передъ злобною рукою подпальника и передъ непредвидженною збуою хлѣбостєю.

Отъ р. 1870—1877 було в Галичинѣ 42.657 пожарѣвъ, а забезпеченъ ледво 9.854.

Шкоды выносили в тѣмъ періодѣ 20.500.000 ар., а обезпеченъ було ледво на 500.000 ар. — Край стративъ отже отъ р. 1870—1877 20 миллионѣвъ ар., а страты тѣ понесли по наибольшій части селяне, бо каждый властитель большихъ посѣлостей обезпечувъ свои будынки. Отже власный интересъ селянъ показує конечну потребу обезпечувати свое майно.

Зъ повыше наведеныхъ обстоятельствъ выплыває необходима потреба завести примусову зборову асекурацію будынкѣвъ селянскихъ. Краковске товариство взаимныхъ обезпеченъ згодилося улєкшити селянамъ забезпечуванье будынкѣвъ отъ пожарѣвъ, именно заявило охоту зрѣбити полєкшенье в платѣ, если в каждой громадѣ зголосятся бодай 10 громадянъ для зборового обезпеченя; в такомъ случаю за обезпечену вартѣсть сельского господарства в сумѣ 300 ар. оплачувавбы селянинъ 2 ар. рѣчнои преміи.

Выдѣлъ повѣтвый ставитъ отже внесенєе: „Высокій соймъ зволитъ ухвалити уставу зборовой асекурації будынкѣвъ селянскихъ, на подставѣ улєкшенъ жертвованыхъ товариствомъ взаимныхъ обезпеченъ в Краковѣ“.

Признати треба велику заслугу мостискому выдѣлови повѣтовому за тоє, що позбиравъ даты статистичній о пожарахъ и шкодахъ пожарныхъ в краю и на подставѣ тыхъ датъ поставивъ выше наведеєе внесенєе до ухвалы сойму. В виду такой перестрашающей цифры страты в пожарѣвъ за сѣмилѣтній періодъ, каждый признає конечну потребу примусовой асекурації селянскихъ будынкѣвъ. Що и разумнѣйші селяне стоять за такую примусовую

асекурацію, мы мали случай пересвѣдчитися на Іосифиньскѣмъ вѣчу в 1880 р. во Львовѣ. Всѣ селяне, котрі були присутній на вѣчу, одноголосно освѣдчилися за примусовую асекурацію селянскихъ загородъ, яко за однимъ зъ средствъ, запобѣгающихъ руинѣ селянѣ.

ДОПИСЬ.

Дубовѣцъ надъ Днѣстромъ.

Донесу вамъ о шкодахъ, які потерпѣло наше село отъ выливу Днѣстра. Выливъ упавъ на насъ несподѣвано, бо мы не мали причинъ сподѣватися великого приплыву воды. Дня 19 с. м. в суботу почала вода отъ 9 години рано прибывати в меншихъ размѣрахъ до 10 години вечеромъ. Отъ 10 години, коли вже мешканцѣ уложились на спочинокъ, почала вода страшно прибывати, такъ що о 3-ій годинѣ рано в недѣлю було майже цѣле село наше в водѣ; до 5-той години вечеромъ вода еще прибывала, мѣжь 5 а 7-ю стояла на той самой стєпени высоты и ажъ отъ 7-мои почала дуже помалу опадати, такъ що наше село майже черезъ цѣлый понедѣлокъ и второкъ стояло в водѣ. Выливъ той зрѣбивъ насъ жебраками; оцѣненєе шкоды подтвердить нашу правдомовность:

Шкода в збѣжю и паши	70.000 ар.
Великій ушкоды будынкѣвъ, хатъ и школы и цѣлковите анищенєе 30 хатъ	24.000 „
Ушкодження берегѣвъ	3.000 „
Товару згинуло на	4.000 „
Знарядѣвъ господарскихъ пропало на	1.000 „
Пасѣкы знищено на	500 „
Дерева опалового и на будѣлѣвъ забрала вода на	1.000 „
Вода анищила дороги, котрыхъ репарация оцѣнена на	1.400 „
Разомъ шкоды 104.900 ар.	

Безперечно однакжъ потреба далеко большои сумы, щоби наше село привести до порядку.

Зъ наведеного выше можна спѣзнати, какъ великой шкоды мы потерпѣли. Насъ очѣкує крайна нужда — голодъ. Уже теперъ не мавъ на стѣлько хлѣба, щоби заспокоити голодъ нашихъ дѣточокъ. Збѣже одно намъ выгнито або догниває, друге вода забрала; ба, раболы, фасолы, кукурудзы пропали; хаты нашій понижені. Пѣйшовбы чоловікъ на заробокъ, — та кто хату поправитъ або и на ново обѣдує подъ зиму? Однимъ словомъ: мы жебраки!

Вѣсти о нещастяхъ выливѣвъ рѣкъ в нашѣмъ краю доходятъ щоразъ сумнѣйшій и отчаяннѣйшій. Повышеа допись в Дубовецѣ переймає читателя рѣзкою надъ недолею бѣдного народа. А чи то лишъ одно тоє село сталося жертвою страшнои повни? Нѣ, богато селъ досвѣдчило такой самой долѣ. Помѣчь нещасливимъ в фондѣвъ краєвыхъ и державныхъ єсть необходимою. Безъ такой помочи зруйнованный повнєю народъ, не подвигнєся в крайню нужду.

сень, представляючу немало артистичныхъ чертъ:

Годѣ вамъ шумѣти, зеленіи луги!
Годѣ мѣти сердце моему зъ незноснои туги!
Якъ цвѣты прекрасной скоро одцвѣтають,
То такъ насъ молодіи лѣта скоро покидають.
Прошли лѣта скоро, янъ быстрии рѣки,
А я живу при нещастіи черезъ усѣ вѣки.
Вѣютъ вѣтры въ стєну — запрету не мають;
Идутъ мысли в день и вь ночи — спокою не дають.

Старость моя и жизнь! не могу терѣти,
Що я не вмѣвъ молодыми лѣтами владѣти.
Теперь я не знаю, якъ дождати вѣку;
Ой, дежъ менѣ подѣтися, бѣдному чоловіку?
Пойду я съ печалю а вь темніи луги;
Ой, чимъ же я вызволюся зъ великой туги?
Лучшежъ менѣ жити вь пущахъ мѣжь звѣрами,
Анѣжъ менѣ при нещастіи жити мѣжь ворогами.
Лучше менѣ жити вь стєну, у пустынь,
Анѣжъ мѣжь людьми при нещастіи жити на единѣ!

Єсть такіи люди, що нужды не знаютъ, одъ убогого, одъ мизерного двѣрѣ зачинають, Пржеде смерти души царства своѣй не дѣвають.
Вь конецъ скажемъ кѣлька слѣвъ про складъ инструмента, на котромъ кобзарь акомпаніює собѣ при свѣтѣ, а такожъ про поведєнєе при самой игрѣ.

Бандура складаєся зъ ручки, выпуклого овального стѣбѣла и плоской поверхнѣ — вержняка съ отворомъ — *голосникомъ*. Струны, по-

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Цѣсарь) має прибути дня 8 вересая до Цєлѣвця (Клягенфурта) а по 2-днєвнѣмъ побытѣ вь тѣмъ мѣстѣ уѣдѣетъ на Виллахъ и Тарвисъ до Триєсту, щоби звидѣти тамошню выставу. Зъ оттамъ — якъ загално догадуются — цѣсарь выѣде до Италіи на стрѣчу съ королємъ Гумбертомъ. (Черногорскій князь Николай) по дорожѣ до Петербурга (чи вже на коронацію царя?) прибувъ дня 26 с. м. до Вѣднѣ съ двома своими министрами дѣлѣ заграничныхъ Станкомъ Радоничемъ и справѣ внутрѣшнихъ Машо Врбицю. Вь понедѣлокъ дня 28 с. м. князь отдавъ визиту цѣсарєви, а цѣсарь ревизитувавъ его вь готєлю, гдѣ князь замешкавъ. Вечеромъ вь Шенбрунѣ даный бувъ галѣвій обѣдъ, на котрый бувъ запрошенъ князь съ своимъ свитою.

(Намѣстникъ Триєсту) бар. де Претисъ прибувъ до Вѣднѣ, щоби зложити лично справозданя о положєнїи вь Триєстѣ и подати инструкції потребній збъ взгляду на подорожѣ цѣсаря до Триєсту. Претисъ мавъ заразъ по прїѣздѣ до Вѣднѣ аудієнцію у цѣсаря, а познѣйше у министра-президента гр. Таaffe и у министра дѣлѣ заграничныхъ гр. Кальноки.

(На мѣсцѣ умершого угорского министра обороны *краєвою Шенде*) именувавъ цѣсарь бар. Орчи провизоричнымъ управителемъ министерства обороны краєвой.

(Министеръ стѣбного скарбу п. Калай) прибувъ дня 26 с. м. вечеромъ до Фочи. Подчасъ своего короткого побыту вь Горавдѣ, министръ удѣливъ множество аудієнцій и прїнявъ подданьєе численныхъ повстанцѣвъ. Зъ Черногоры поворнуло 400 эмигрантѣвъ вь Герцєговину.

(Ген. бар. Антєл) новый шефъ Босніи и Герцєговины прибувъ вже 26 с. м. до Сєраєва. Дня 29 с. м. дотєпершній шефъ ген. Далєнъ онустивъ Сєраєво.

(Зимны урядникѣвъ политичныхъ вь Босніи) прибирають съ каждымъ днємъ большій размѣръ. Майже кожде число боснійской урядовой часописи приноситъ цѣлый рядъ именованъ и перенесєнъ политичныхъ урядникѣвъ. Мѣжь иншимъ находимъ збѣтку вь урядовѣй газетѣ, що шефъ краєвой поручивъ управлєнєе староства вь Банялюцѣ нашому землякову, Мирѣнови Заричкому а дѣлюнкѣви оудовому вь Градачаца.

(Мордерство поднесєе до значєня политичного.) Дня 8 липца с. р. замордовано вь Вѣднѣ фабриканта шевскихъ вырѣбѣвъ Мершталінгера и зрѣбовано его грѣшѣ. Довгій часть полиція не могла виасти на слѣдъ разбѣйникѣвъ, — ажъ оь вь послѣднихъ дняхъ минувшого тыждня полиція удалосъ выкрыти злочинцѣвъ вь Пештѣ, обохъ отоларскихъ чєлѣдникѣвъ: 24-лѣтнього Іосифа Бигєля и Франца Пѣлегєра. Оба тѣ злочинцѣвъ належать до партіи соціалистичной. Крѣмъ того арештувала полиція яко пѣдозрѣныхъ о посереднѣ участъ вь злочинѣвъ: паню Якобину Гѣтцє, жену утѣкшого до Америки редактора соціалистичной часописи „Zukunft“, чєлѣдника столарского Вильгельма Берндта, маляра Іосифа Пейкерта тепєрѣшного редактора „Zukunft“, интєрогатора Ернєста Шмидта и чєлѣдника золотникарекого Венця Сапєе. Всѣ арештованніи мають належати до партіи соціалистичной. Полиція пѣдозрѣває, що богато Мершталінгєра замордували члєны партіи соціалистичной, щоби здобути собѣ грѣшей на агитациі партійній. Вь такомъ дусѣ полиція вѣдєньска оповѣстила комуникатъ; вся вѣдєньска праса займаєся дуже животымъ комуникатомъ. Однакжъ многі газєты, навѣть офіціозный „FremdenBlatt“, не хвалѣтъ поєсѣху полиція, котра не перєсудухавши навѣтъ увязнєныхъ головныхъ злочинцѣвъ, придає мордерству характеръ политичный, твердитъ, що злочинцѣвъ допустилося мордерства и рабунку зъ мотивѣвъ политичныхъ. Що мордерства допустилося люди належачіи до партіи соціалистичной, се ще не

въ тыхъ думахъ. Мѣжь тымъ думы, такъ сказати, политичного характеру вь тепєрѣшній часъ не мають для народу значєня. Немалый мали впливъ на думы и наступившій появы вь народнѣмъ житю, особливо гайдамаччина, котра заслонила собою предствєленя и згадки о попереднихъ чинахъ. Не безъ причины кобзарѣ заволаєсь тепєрь майже выключно по лѣвѣй сторонѣ Днѣпра. Головнѣйшій подвиги народныхъ масъ пѣзнѣйшой эпохи являлися вь правобережній Украинѣ, а се не могло не мати впливу на повстанєе новыхъ думъ и на змѣну давнѣйшихъ, або на вырѣблєнєе вь нихъ значныхъ варіантѣвъ. Захованю и поддєржаню вь народѣ думъ не спрїяють часомъ и нові порядки: новый стрѣй жити не розрѣзняє волоцѣгы отъ вандрующего артиста старыхъ часѣвъ, а полиційна власть побѣчь вьвычайныхъ волоцѣгъ, снуючихся по ярмаркахъ, ловить нерѣдко и бандуристѣвъ и высылає ихъ на мѣсцє ихъ перебуваня. Щосъ подобного случилось, примѣромъ, и єь Остапомъ Верєсємъ, коли днѣ минувшого року бувъ арештованный вь Прилукахъ. Але тутъ табакєрка, подарована ему великими князями, отєлужила ему службу: лишъ тѣлько показавъ днѣ еи сторожамъ порядку, такъ заразъ и выпустили его на волю. Зъ того часу называє

ває Верєсєй тую табакєрку своимъ „прачпортомъ“.

Рєпєртуаръ Верєсєя, крѣмъ думъ, складаєся еще, якъ мы сказали, зъ *поважливыхъ и простацкихъ пѣсєнь*. Вь першій зъ записаныхъ нами пѣсєнь рєлигійно-морального содержания („Годѣ вамъ шумѣти“) вь прєгарной поєтичній формѣ высказуєся жалѣ о безкористно проведеній молодости и муки пѣзно пробудившогося самопѣзнаня:

Вѣютъ вѣтры вь стєну — запрету не мають;
Идутъ мысли вь день и вь ночи — спокою не дають!

Содержанье другой пѣсєнѣ („Якъ трудно вь грѣхахъ умирати“) знаменуєся вже самымъ заголовкомъ. Подобна пѣсєня находится вь збѣрнику Мєтлинського, на стор. 371, подъ заголовкомъ: „Смерть“.

Пѣсєнѣ сатиричного содержания, входячій вь рєпєртуаръ Верєсєя, высѣмѣвуютъ ненормальности людского жити и отєступлєнєя отъ здорового змыслу. Але сѣ пѣсєнѣ рѣдко днѣ свѣває и вь загалѣ не придає имъ особлившого значєня, называючи ихъ *простацкими* и бажаючи тымъ выразити, що лишъ приклоняючися до смаку слухачѣвъ-простолюдинѣвъ, повыває собѣ свѣвати такой пѣсєнѣ.

Наводимъ першу зъ указанныхъ нами пѣ-

чинаючи отъ притверждєнного до окружности спѣднѣяка *пристрєпника*, перекидають черезъ деревяный порѣгъ — *кобылку* и идутъ до головки ручки, вь котрой осадженіи сѣтъ кѣлѣчки для подтягиваня або спускуваня струнъ. Всѣхъ струнъ єсть 12, але буває ихъ 20, 30 и бѣльше. Шѣсть бѣльшихъ струнъ называються *бунты*; три першій басы (всѣ они *кишкѣвъ*), при чѣмъ першій басъ обмотанный нитѣчкою; четвєрта мѣдяна (*дрѣтова*), пята *прїйма*, а шєста *терція* — они зъ кишѣвъ прозрачныхъ, *рижскихъ*. Шѣсть коротшихъ струнъ называються *пристрєпники*; они бувають зъ кишѣвъ або мѣдяни.

Кобзарь грає на бандурѣ сидачи и тримає вь скѣснѣмъ положєнїи, а при игрѣ пѣсєнь до танцю зовѣмъъ прямою. Лѣвою рукою притєскає струны, а правою перебирає, причѣмъ для сильнѣйшого звуку налѣває на указующій палець наперстокъ съ кѣсточкою, с. е. деревянымъ денѣмъ вь лѣвыи або лѣщины. Коли кѣлька бандуристѣвъ грає разомъ, то одні грають передовѣмъ на пристрєпникахъ, а другіи вторюють имъ на бунтахъ, що творить дуже милу гармонію.

К. Ф. У. О.

велике диво, — таке саме злочинство можуть сповнитися члени партії клерикальної, або якої другої навіть дуже благонадеждної. Межі віденським робітниками партії соціалістичної викликають комунікатів поліційний, котрий просте злочинство кількох робітників і членів партії ставити вину цілої партії, велике зворушення. Они протестують против всяких підозр і складають з своєї партії відповідальність за вину ув'язнених товаришів. Провідники партії ухвалили: тих товаришів, котрі допустили злочинства, осудити і їх викинути з своїх органів „Zukunft“. Рівнож ухвалили на сьогодні або на завтра електрику загальний збір партії і там ухвалити протест против ідентифікації злочинців з партією соціалістів. Також партія т. зв. „уміренних“ робітників висказала своє соціальне поведінку, котрий дотикає неприємно партію робітничу.

ЗАГРАНИЦЯ.

Росія. Як доносить „Голос“ комитетови міністрів проведено додаткове внесення до регламенту прасового з 1865 р. Після того внесення, дивізія столичний (безцензурний) по третім остерожену будуть підлягати цензурі. В справах завішених або цілковитого замкнення дивізія малаби, після додаткового внесення, р'шати комісія, зложена з міністрів: справ внутрішніх, просвіти, правосуддя і надірокуратора синоду.

„Journal de St. Petersburg“ в статті політичній о справі єгипетській стоїть на тому, що політика російська, попирана другими державами, має на цілі удержати status quo в Єгипті і засаду, що до заведення великих реформ в Єгипті єсть компетенцією лише ціля Європа.

З Петербурга доносять до заграничних газет, що цар має виїхати з родиною до Копенгаги, щоб отримати короля Данії. В товаристві царя мають поїхати також: міністер справ заграничних Гірсе, генерал-ад'ютант Черевин і ген. Рихтер в заступстві міністра двору гр. Воронцова-Дашкова, котрий виїхав з Петербурга до Москви в справах коронації. Досі не відомо ще, коли именно відбувся коронація, але що відбувся незабаром, се можна вносити з приготувань до неї.

Родина царя має замешкати через кілька зимових місяців в Петербурзі.

Німеччина. Католицький єпископ з Вроцлава видав недавно розпорядження до духовників своєї єпархії в справі змішаних шлюбів католиків з протестантами. Іменно розпорядив він, що змішане шлюбство не має важності перед лицем католицької церкви, коли воно не буде в'ячане також католицьким священником. Шлюбство не в'ячане в костелі католиків втрачає право бути кумами при крестинах, свідками при в'ячанні і т. д., а діти з такого шлюбства уважаються католицькою церквою дітьми неправого ложа. Того розпорядження вrocławського єпископа викликало велике невдоволення в прасі протестантської і, як кажуть, дуже неміло дикнуло самого цесаря Вільгельма і роздразнило кн. Бисмарка. Посол пруський при Ватикані Шлецер був в той день в Берліні на авдієнції у цесаря, а по тому отримав до кн. Бисмарка до Варшави, — як кажуть, на виразний розказ цесаря, щоб в той день вгляді перед отриманням своїм до Риму порозумівся з канцлером.

Франція. Хоті Франція не мішався в подвиг Англії в Єгипті, то однак годі увірвати, щоб се було для неї д'яло рівнодушне. Болісність послів вразь єсть кабинетом Гамбетти р'шила була вже раз, не розпознати політичної агресивної в Єгипті і тої гадки держити правительством тепер, зв'язуючи однак нільним оком на всяке порушення Англії. Томуж-то і Англія д'яла там огляду, щоб не попасти оттак в колізію з рівно могутньою сусідкою. Але здаєсь, що ті самі послы, котрі передше були противні політиці агресивній, мусять тепер жалувати сего свого кроку. Ось і тепер таке незачне замішання в Бейрут послужило агенції Гаваса до шоків, що се квестіє сирійська, котра повинна втягнути Францію до акції. На всякий случай Франція через свою нейтральність не одно утратить, що певно могла позискати. З сего всего може кордотати Гамбета, котрий сміло може похвалитись, що лише його політика, откинена палатого, могла повздержати розпашення Англії в Єгипті і що лише він дає про довару і піднесення Франції. Щоб аргументувати Гамбету, відстають його прихильники з його ілюзіями о виборазь зборових (через скрутність люті). Але вже перший голос за такими виборами, подібав сильну опозицію. Так ось ситуація Франції не дуже гарна і може ще сподіятись таке, що або покличуть Гамбету до переведення його проекту реформи виборчої, або монархисти та другі фракції найдуть спосібність, щоб сміливіше виступити і горлати о компромітації республіканського правління.

Єгипті. Війна між військами англійськими і єгипетськими Арабі-паші вже розпочалася в другій половині минулого тижня. В четвер вийшов Вольсей в Ізмаїлі в напрямлену до міста Загазіг. Може бути, що Вольсей і не був би так спійшов, колиб не тая обставина, що Єгиптяне зробили одного дуже доткпливого збитка Англіянам, іменно під Рамзесом заатамували тамою канал з солодкою водою до міста, котрий провадив воду до Ізмаїлі і до всіх стацій суецкого каналу до Порту Саїда

аж до самого міста Суец. Небезпеченство цілковитого недостатку води до міста змусило Вольсея поспішитися. На чолі гвардійської кавалерії, 1000 людей піхоти і воював маринарських з двома пушками удався до Рамзеса, щоб збурити положену Єгиптянами таму і пустити солодку воду. Незначний сил англійської сирадї удалось зайняти таму; але ледви Англіїцї зняли отаповища, войска англійської далеко численніший (ген. Вольсей подає їх число на 10.000 людей і 12 пушок) наперли на них так сильно, що они мусіли позатися, бо сподівана поміч не приходила. На другий день, с. е. в п'ятницю ген. Вольсей вирушив на ново до Рамзеса вже з цілою дивізією. Розпочалась битва. Кавалерія англійська обійшла ліву крило єгипетської войска і тим чиним р'шила побіду по стороні Англіїцїв. Генерал Льюе, котрий провадив конноту, здобув неприємний табір: 5 канонів Круна, 75 вагонів з живою і досить амуніцією. Крім бригади кавалерії взяла участь в битві також бригада піхоти, — се доказує, що до отцери Єгиптян потрібно було значніших сил англійських, впрочім ген. Вольсей мав в той битві найкрасній свої войска. Вольсей удався до Лондону з прохенням о скріпленні оперуючої армії новими відділами; здаєсь, що до Єгипту отбиде ще одна дивізія з Англії і кілька региментів з Індії.

Успіх Англіїцїв з п'ятницї заохотив їх велим до заціпки і ген. Вольсей в суботу посунувся до шлюзы в Кассазині, о 5 кілометрів від стайці Мазаме, куду досі відділ кавалерії. Ген. Вольсей вде головню тое, щоб опанувавши тамошню шлюзу, не дати можності Єгиптянам на ново замкнути канал з солодкою водою. По обсяденні Кассазина наступити запевне павза в англійській офензиві; підчас тей павзи ген. Вольсей займатиметься організацією доставляння живої води. Дотепер Англіїцї мають множество вагонів, а анї одної льокомотиви.

Туреччина. На пораду кн. Бисмарка султан згодився на інтервенцію войскову спільно з Англією і видав прокламацію против Арабі-паші. Англійський посол в Константинополі лорд Дифферен зажадав инотруді з Лондону, і коли єи одержить, дасть Порт отповідь.

Греція. На погранич греческо-турецькій прийшло до оружних стички між войсками обох держав з тей причини, що турецьке войско заняло одну місцевість, належачу до Греції. По стороні греческій були 4 войска з тих три підозирні убиті а 12 воював було ранених. Правительством греческе підприєммає средства оборони. Корабель „Амфитрита“ з двома батареями артилерії і двома компаніями войска мав отпильсти безпозоволочно до Волье.

НОВИНКИ.

— Вибір послы до союму з округу Добромил-Устрич-Бирча відбувся вчора. Кандидатом „Руской Рады“ був д-р Александр Іскрицький, адвокат в Сяноку. На 203 виборців управнених до голосованя голосувало 164. Кандидат польський Антоій Тышковський получив 140 голосів а д-р Іскрицький 20 голосів; 4 голоси розетрілися.

— Доповнячий вибір послы в Тереволі на місце пок. о. Мандичевского з Зарваніц, відбувся вчора дня 29 с. м. На 121 голосів одержав 93 п. Болеслав Розвадовський. — Так отже через результат вибору в Тереволі малий кружок руских послів в соїм зменшився о одного.

— На нандата до союму з округу Турна-Борина поставила „Руска Рада“ д-р Николай Антоновича, гімназійного професора з Перемішля. Вибір відбувся вчора.

— Соїм галицький буде откритий в понеділок, дня 4 вересня. У маршала в суботу буде велика реценція.

— Розкопка руїн старокняжого города Галича знов о одині крок поступила на перед. В минулу п'ятницю і суботу (с. е. 25 і 26 лат. серпня) працювало по 10 робітників під веденням проф. д-ра Ізидора Шараневича і при помочи о. Леона Лаврецького, гр. кат. пароха з Залукви над розкопанням могили, находячої на полі карайма з Галича, Іосифа Наваховича, котрий радо призовав робити археологічну пошукуваня на своїх полі, не жадаючи за тое жадного винагородження. Вечером в суботу вже зам'ятий був зарис фундаментів церкви, тут локоть або пів локтя під верхом орної землі еще воецло захованихся принаймій в спідних їх частях. Суть то фундаменти під церкву будовану одно-банистою форми (Rund-Kuppel-Bau), щось на взір храму св. Софії в Константинополі в мініатурі. Довгота тої овальної старокняжого города Галича виносить 14 метрів враз з фундаментами. Конструкція ліній фундаментів представалася отже яко колесо високоване в совершенний квадрат, з котрого колеса третя часть від входу позостала округлою, а прочі дві частини перемінені зостали в полігоні (многокутник), состоячий з п'яти рівних ліній. У головах має фундамент 1 метр 35 сантиметрів а на крылах 1 метр 40 сантиметрів ширини. Глубокость фундаментів в голові виносить 1 метр і 15 сантиметрів. Руїна тая лежить в обидній віддалені одного кілометра від Спасоки руїни і одного кілометра від костела св. Станислава посеред чистого, нині всюди заораного і засіяного поля, званого „Карпинець“ або „Карповим газем“.

Фундамент ті збудовані суть з р'чної р'ни, так як фундамент церкви св. Спаса, но р'ні фундаментів на Караймоцькій полі єсть меншого калібру. Цегла хороша палена розличної величини в четверо-угольних формах, поливана льонітою еще нині в барвах жовтій, червоної, темно- і блідо-синій, служивши правдоподібно на мозаїку підлоги церкви і в значній числі викопуєсь. Внутрь фундаментів викопано три еще ціло захованіся скелети о подовговатих головах, з руками зложеними на крест, ногами на вхід і головами на захід оберненими. Один з тих скелетів мав міру 1-го метра і 72 сантиметрів. Викопано також кілька хороших тесаних цоклів (камін на фундаментах під стіни) з твердого пісковика, один з них о точних округлавих лініях дуже добре заховався, прочі частю розлучились. З інших предметів археологічних до тепер не винайшлося нічого, крім острия з жельзного ножика, передженого р'жою, однак без рукояті (с. е. без черена). Задачею дальшою розкопки буде очистити фундаменти ті від наорної землі аж до самісенького споду і перешукати (пересипанням) всю землю в середині. Розкопку тую підприємлять з фонду, жертвованого на тую цілі властителем Окна Вп. Владиславом Федоровичем. Желательно булоби, щоб постаратися у Союму о призволеніе більшого фонду на закупно того місця і на утралення того цінного і рідкого завітка нашої минувшости!

— Празник Успенія Пр. Д. Марії відбувся в тушній городокій церкві дуже величаво. Погода сприяла причинилася до того, що в храм зібралось дуже велике множество народа, так що тій мурі сеп церкви не могли помістити всіх богомольців. Навечері відбулось прехорошо, обід першого і другого дня на вечірні був величольний. Неміше служба божя в самі день празника, отспівана Вир. о. И. Гушалевицею, відбулась торжественно при співі воспінників бурей Ставропигійскої. О. д-р Іоант Бартошевський мав три проповіді: а іменно в навічере, в самі день празника на службі божій і на вечірні. Проповіді его отзначались добрим змістом і хорошим виголошенням і дуже много причинились до увеличения сего празника.

— Испити конкисовий на душпастьрський приходства відбувся в Перемішлі в дни 3-го, 4-го і 5-го жовтня 1882.

— Брошура д-ра Ал. Іскрицького, адвоката в Сяноку, сконфіковала прокураторія. Брошура тая, котру написав автор по причині звітного у; суненя его від зашити в процесі Ольги Грабар, вийшла в Сяноці і мала таку напис: „Zaśalenie dra Aleksandra Iskrzyckiego, adwokata w Sianoku, wniesione do Wysokiego o. k. Prezydium Sądu krajowego wyższego we Lwowie na postępowanie o. k. Rady Sądu krajowego Wgo Leona Budzynowskiego, jako przewodniczącego Trybunału Przysięgłych w procesie Olgi Hrabar i towarzyszy o zbrodni stanu“.

— До рады громадської в Зборові вибрано дня 23 і 24 с. м. 14 селян, 9 жидів і нотарія п. Онышкевича. Польскі газети пишуть, що их партія понесла там „zupełną klęskę“, до котрої мав причинитись почайстер п. Матусевський, Поляк, котрий мав агитувати против кандидатів „narodowych“. Цькава річ, що селяне, котрі чейше мають найбільше право засідати в раді громадській, суть прозвані публично „anty-narodowymi“ кандидатами!

— До рады півітвової в Станиславові відбувся дня 10 л. жовтня с. р. доповнячий вибір одного члена з округу громад селянських, дня 12 л. жовтня с. р. вибір трьох членів з округу міст, а дня 17 л. жовтня с. р. вибір одного члена з округу більших посілоств.

— Послом з округу виборчого Красно-Лука-Жмигродь вибраний дня 29 с. м. дідич Станислав Старовейський.

— Міністер торговлі бар. Пино вибраний дня 19 с. м. послом до рады державної в Сучаві — на місце зложившого мандат п. Питея з Черновца.

— Товариство ім. Мих. Качковського при случаю загального збору устроєє завтра с. е. в четвер музикально-декламаторський вечер з сльдуною програмою: 1) Кто за нами, — хор; 2) H. Frovatore, Вердіо, — сольо спів, А. П. Т.; 3) Декламация, — Б. П. П.; 4) Maerbert: Savatine, — сольо спів з опери Robert le Diable; 5) Малым бувало, — хор; 6) Viotti: Concert Nr. 28, — сольо-скрипки, І. М. П.; 7) Thalberg: Elixir d'amore, — сольо-фортепіан, В. Т. Л.; 8) Мирь брати, — хор. — Початок вечера о год. 7½ вечером в сали „Народного Дому“.

— П. Василь Нагорний, м'який архітект в Цирху, зв'язний Ви. Читателям нашим автор „Проекту руской ремесленной школы“, печатаного минувшого року в „Ділі“, повернувшись до Галичини і оселився на постійний побит в Львові. За десять л'т свого пробування в Цирху п. Нагорний потрапив своїм честним характером і своєю витривалою працею придати собі шир симпатію і довір'є між Славянами проживаючими в Цирху і в загаль між жителями того міста. Дня 5 с. м. перед отбідом п. Нагорного з Цирху, товариство „Славия“, котрого п. Нагорний був через довгі л'та председателем, устроєє в его честь прощальний музикально-декламаторський вечер. Крім товаришів „Славия“ явилось на вечер значне число знайомих і другів п. Нагорного, мушчин і женщин р'зних народностей, всіх около 150 осіб; всі сердечно прощали п. Нагорного бажаючи ему щастя на рідній землі. Ми побачили нашою Виоажного земляка по-

м'як собою, зрадувалися, що прибув на родину жертвувати своїм трудом рускому народові.

— Консекрація архієпископа арменського о. Исаака Исаковича відбулася дня 15 (27) с. м. в арменській церкві при асисті численного духовенства трьох обрядів. Консекрував краковський єпископ Дунаевський, а асистували єпископи Преосв. Сильвестер Сембратович і Моравський. В торжеств брали участь Преосв. єпископ Ступницький, нам'єстник гр. Потоцький, маршалок д-р Зыбликевич і др. Попоудні отбувся у архієпископа арменського великий бенкет.

— Преосв. єпископ Ступницький, заступник маршала, мешкає в будинку соймовім, где приготовано вже для него отповідний апартамент.

— В Бережанах поповнено дня 16 (28) с. м. страшене мордерство і то серед блгого дня. О год. 6-й рано приїхав кінно до міста який Радборський, заїхав перед дом пенсіонованого майора Боєра, увязав коня до штахет, вийшов через подвіря до хати і заїхав майора через форшица, що має до него дуже пильне д'яло. Оттак вийшов до комнаты, а по короткій розмові з майором стрілив до него, а коли на гук вб'їг до комнаты жена і донька майора, Радборський стрілив і до них. По с'їм стрілив еще два рази до зраненого вже майора, котрий і повалився неживий. Тепер виб'їг убийца без капелюха на двір, сів на коня і поїхав. Коли на улиці хот'їли его гдейкі люде придержати, он чадуючи на коня грозив им отведенням револьвером. Розбодані за ним жандарми д'їгали его в Слободі; тут видічя сл'дженним, стрілив Радборський до себе, а коли надб'їгли жандарми, он був вже неживий. Кажуть, що сего кровавого чину допустив Радборський з помсти. Жена майора єсть смертельно ранена, а донька має здрухотану руку.

— Жидівські спекулянти уміють на кождім кроці выискувати наш народ, хот'їли і загальне нещастє давало им до того случайность. Так ось по такім нещастю, як посл'дній вплив р'їк, явився один жидок з Бурштина на спосіб подвоти свою кабу. Жидок той доставляв для тамошньої громади сол, котра єсть там монополем громадським. Контрактом єсть той доставець зобов'язаний, доставити громад' тільки соли, скільки потреба. За одну тонку бере он 10½ кр., а тепер каже платити собі 30 кр. за тонку, звиняючись тим, що не може спровадити соли, хот'ї має є подостатком на складі; кто знає, може тепер каже платити собі вже по 50 кр. за тонку, бо у нас такі спекулянти все готові зробити і нема кому повздержати того спритного рабівництва.

— Жел'зниця черновецка потеріла значні шкоди через посл'дній вплив Дієстра. Межи Бурштиним а Бузуполем рух перерваний, бо і сам шлях знищений і шини поусувались в р'в. Щоденно працює 600—800 робітників над направиленням пониженних м'єсць і если буде спріяті погода, то вже нині будуть курсувати поїзди. Тимчасом мусять подорожні переїздити межи Галичем а Бузуполем з одного поїзду до другого.

— Бучацька гімназія оо. Василян єсть тепер предметом напасти з стороны польської журналістики. Видко, їй не на руку, що досі є гімназія не отдано в руки єзуїтів, тож стараєсь тепер єи підминувати. Якій кореспондент „Gazet-y Narodow-oi“ в ч-ї 198-їм кидася на бучацьку гімназію і на єи учительів в страшно займий спосіб; стільки в той дописи личної ненависти, стільки посторонних тенденцій (як ось, що о. директор „niezestjęt, tylko pisanie protestów przeciw buli rapskiej“) і тільки бруд дивенікарского, що лише жаліти треба над тим, до чого то часом служі публічна праса!

— В Станиславові заряд рускої парохіальної церкви видав процес директорів гімназіального п. Керекярто за те, що на сегороче свято Воскресенія Хр. казав перед процесійним обходом замкнути браму подвіря належачого спільно до церкви, сотрудника парохіального і гімназії. От давних часів нікто не ставив ніяким подібним перешкоди, тож заряд церковний вступив на судову дорогу в обороні прав церкви.

— З острова під Перемішлем. Ц. к. Намістництво р'шєньєм з дня 25 падалиста 1881 уділило позволеніє громад' Остров під Перемішлем збирати в сусідних чотирох повітах склади на отбіваніе блдних старенької церкви. Понеже досі склади тих вплинуло дуже мало, бо ледво 200 ар., дятого комітету церковний удаєсь з прохенням до Вир. і Воч. отцїв з ємиренним прохенням, щоб змилосердились над старенькою звыш 100-л'тною матерею-церквою, одноким сокровищем і потішенієм убогого, лиш 250 душ числячого, а до того еще тепер через вплив Сану всякого майна позбавленого села: єя експозитура не має жадного колятора, котрий хоч дробну подав би поміч. Задля того одну тільки находим раду — удатися до благосклонности і чоловічюлоства Вир. і Воч. отцїв, за котрих помічю церковь наша не загине а ново воздвигнена свідчить буде о Их жертвовальности на многі л'та. Имена жертвователів будуть випечатані і в рамках на отвітнім м'єсці в церкві на вічну память уміщений, і в богослуженю поминані. Жертви просимо прислати або на руки підписаного або до канцелярії Воч. консисторії в Перемішлі, а комітет тільки увідомити. *И. Олексин*, душпастьр Острова, посл'дній почта Перемішль.

— В Чернівцях відбувся тепер великий процес против жидов Лайбові Енслерови, котрий

державъ посесію у п. Якубовича и ошукавъ его на величій суми. Обманство свое провадивъ въ той способъ, що пр. фалшувавъ консигнаціи при будованю горальнѣ и казавъ собі платити властители за фінганованыхъ робѣтниківъ, числивъ подвійно и потрійно платню будовничого, ливерантовъ и другихъ, продававъ великія масы збѣжа, а вписувавъ въ книги яко страту властителя и т. д. Вразъ съ Енолеромъ увязнено такожъ лѣсничого Крайчицко и економа Фрунду. По-кликано 28 свѣдѣвъ.

— **Драматичне товариство** п. Бачинського остае теперъ въ Горлицяхъ, где прїїхало зъ Ивонича. Представленія отбываются що недѣль, вторника, четверга и суботы.

— Въ Звенигородѣ напали чотыри вразѣ львовского дому кары, утѣхъ зъ робѣтъ въ Пѣдбѣ-резцахъ, именно Якимъ Марчакъ, Шимко Будзыла, Шимко Стыгулякъ и Гр. Мага, на корчму и ста-ли еи рабувати. Тымчасомъ сынтъ арендари Ян-кель выхопився нечаянно зъ корчмы и за хвилину вернуть съ войтомъ и селянами. По сильнѣмъ опортъ схвачено трѣхъ напастниковъ, а Мага ско-чивъ до ставу и зникъ безъ слѣду. Коли оттакъ спроваджено поиманыхъ до корчмы, одинъ зъ нихъ Якимъ Марчакъ приступивъ до жидка Янкля, ставъ до него любовно приговорювати и глади-ти по бородѣ, а тымчасомъ пхувъ его кѣлька разѣвъ ножемъ, такъ що той небагомъ умеръ.

— (Арбѣи вѣсти.) Цѣсаръ удѣливъ 500 зр. запо-моги на погорѣльцѣвъ въ Бѣбрцѣ. — О. офиціалъ Малиновскій ѣздивъ въ субботу до Унева на праз-никъ Усенія. — Въ Опавѣ умеръ историкъ дръ Фран. Киршнеръ, бывшій директоръ архивовъ дер-жавного министерства скарбу. — Въ угорскѣмъ селѣ Иполижало згорѣло въ полонѣи 19 дѣтей. — Въ архикатедральной церквѣ во Львовѣ от-служено було минушшою пятницѣ заупокойне бо-гослуженье за бл. п. епископа Куземского. — Подѣ Залѣщиками забравъ послѣдній выливъ Днѣстра ливановый мѣстъ. — Въ Судовѣи Вишни умеръ жидъ Авраамъ Фельзенъ въ 104-ѣмъ роцѣ-житя. — Паниа Ротшильдѣна зъ Парижа иде за-мужъ за князя Ваграмъ и переходитъ на рели-гію католику. — Намѣстникъ гр. Потоцкій повернувъ въ недѣлю до Львова. — На желѣз-ниці Кароля Людвика межѣ Тарновомъ а Волею Ржездзиньскою зничивъ хмаромъ шляхъ, такъ-що побѣды не могли курсовати. — Въ Краковѣ розпочато будову кѣнної желѣзної дороги. — Въ Каменцѣ згорѣли два будинки парового млы-на; шкода 3.000 зр. — Въ Гаврѣ убивъ себе не-давно одинъ Англичанинъ, а яко причину само-убійства подавъ безнастанній сего лѣта дощ. — Въ Михалковѣ, деканата кудрынецкого, отбудеся дня 3 л. вересня духовна мисія. — Въ Ковалѣвцѣ коло Стопчатова строится нова церковь.

— **Крадѣжъ коней.** Въ селѣ Руднѣ подѣ Львовомъ украли злодѣи въ ночи на понедѣлокъ трое моло-дыхъ коней (два по 5 роковъ а одинъ 4 роки), одинъ свый а два каштановатѣ, въ ласкавѣ, пе-щени. Ктобы подыбавъ тѣ конѣ, дѣстане 100 зр. нагороды. *Матей Земба въ Руднѣ.*

ПОСЛѢДНІЙ ВѢДОМОСТИ.

Турка. При выборѣ посла до союму зъ округа Турка-Борына (на мѣще пок. о. Павла Ясеницко) побѣдивъ рускій кан-дидатъ, дръ Николай Антоневичъ, про-фессоръ гимназіяльный зъ Перемышля, одер-жавши 60 голосѣвъ на 106 голосующихъ. Контркандидатъ И. Задуровичъ одержавъ 46 голосѣвъ.

Теребовля. Въ окрузѣ Теребовля-Зо-лотники выбраный посломъ до союму Боле-славъ Розвадовскій, управитель к. к. староства въ Теребовлѣ 93 голосами на 121 го-лосующихъ; контркандидатъ о. І. Левицкій одержавъ 21 голосѣвъ.

ВѢСТИ ЕПАРХІАЛЬНЫ.

Зъ АЕпархіи Львовской.

Духовныя посады получили: 1) о. Ро-манъ Ландеръ сотрудничество въ Бучачѣ; 2) о. Владиславъ Сельскій завѣдательство Вериня, дек. роздѣльскаго; 3) о. Іоанъ Жегаловичъ завѣдатель-ство Тростяниці; 4) о. Николай Стефановичъ за-вѣдательство Завидча.

До каноническои институции завѣзванный о. Іоанъ Жегаловичъ на капелянію въ Тростяниці.

Презенту получили оо.: 1) Н. Винницкій зъ Залѣсцѣ на парохію Бурштынъ; 2) І. Рей-таровскій зъ Бѣлковецѣ на Налужѣ.

На конкурсѣ розписанъ: 1) Темерѣвцѣ, дек. галицко, надае митр. консисторія; 2) Микитин-цѣ, дек. пѣстиньского, надана цѣсарского; 3) Те-ляче, дек. подгалецко; 4) Покровцѣ и 5) Стрѣль-ковѣ, дек. стрыйского; 6) Крушельницѣ и 7) Гре-

бѣвцѣ дек. скольскаго; 8) Долиняны, дек. ходо-рѣвского; 9) Чижикѣвцѣ, дек. львовско-загородско-го; 10) Бобчанѣ, дек. золочѣвского; всѣ 3—10 надана приватного. Речинець на всѣ душпасть-рскіе посады (отъ 1—10) до дня 4 (16) падоляста 1882 р.

Переписка Редакціи и Администрации.

Всч. Ю. Саяк. въ Кулак. „Дѣла“ высылаеся Вамъ точно. Если яке число не доходитъ просимо зареклямувати.

ВП. В. А. въ Тернополи. Заявленія Вашего помѣстити не можемо. Надѣсланный 1 зр. остае отже въ нашѣй редакціи до Вашей розпорядимости.

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библиот. найзн. по-вѣстей“ 7 и 8 аркушѣ повѣсти въ трѣхъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця.“

Подяка.

Воля Всевышнего и неумолима смерть вып-вала намъ зъ лѣна родинного такъ въ короткомъ часѣ, бо въ протягу одного мѣсяца, Найдорожскихъ Родичѣвъ Юліана гр. к. пароха зъ Верыни и Еми-лію зъ Заячківскихъ Фицаловичъ, похороненныхъ дня 18 липца и 20 сернія с. р. Въ тяжкомъ го-рю и смутку складаемо прилюдно шпироруске „Спаси-Богъ“, передовѣмъ Вп. о. Іоану Люб-нецкому за его шпирю прїязнь подчасъ тяжкой слабости Покѣйной, за отцѣвску прихильность и опѣку для позѣстальныхъ сирѣтъ. Не менше даку-емо сердечно о. В. Лопатынскому за посмертну згадку нашего найдорожшого Отця, высказану при похоронѣ, о. декану Хоминьскому, якъ та-кожъ и всѣмъ Всч. Духовникамъ, що зводили при-бути на сумный обрядъ похоронный, за ласкаво пожертвованъ труды и безинтересовну отпращу-вѣхъ обрядѣвъ. Въ концѣ „Спаси-Богъ“ и Вамъ Почт. панове, сусѣды и парохіине, що причини-лися до звѣдчания похорону. Нехай Всемогучій выслушае Вашѣ молитвы а насъ, опущенныхъ, съ слѣзами въ очахъ и съ закровавленнымъ сердцемъ, нехай потѣшитъ.

Іоанъ и Ромуальдъ Фицаловичъ, сыны.

Подяка.

Почт. панъ Т. Стахевичъ, купецъ зъ Терно-поля подарувавъ до нашей церкви фелонъ въ вар-тости 90 зр. а. в. За той такъ щедрый и вели-кодушный даръ, складаемо Почт. пану Т. Стахе-вичеву нашу прилюдну шпирю подяку и желаемо, да сотворитъ Ему Господь Богъ многая и бла-гая лѣта!

Улашківцѣ дня 1 (13) липца 1882.

І. Чмола, парохъ; М. Зазулякъ и Луць Се-милъ, старшій братя.

Подяка.

Всѣмъ Впр. оо. Духовнымъ, такожъ всѣмъ зчакомымъ и другимъ, котрі брали участь въ по-хоронѣ нашего любезного отца а взглядно тестя, бл. п. Михаила Громницкого въ Жура-внѣ, складаемо нынѣшнымъ прилюдно сердечну подяку.

Іосифъ и Марія Онишкевичѣ; Іоанъ и Лео-кадія Струминскій; Едмундъ и Олена Кольбовы; Михаилъ и Емилія Тшеснѣвскій; Николай и Еле-онора Рожанскій; Володимиръ и Амалія Лукаков-скій; Іоанъ и Марія Громницкій; Іосифъ Гро-мницкій.

Курсъ львовскій зъ дня 28. л. сернія 1882.

	ПЛАТИТЬ		ЖАДАЮТЬ	
	австр. валютою		р. кр.	
1. Акціи за штуку.				
Желѣз. Кар. Людв. по 200 р.	317 50	320 50		
„ львѣ-черн.-яо. по 200 р.	171 25	174 —		
Банку гшп. галиц. по 200 р.	304 50	309 —		
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 75	100 75		
„ „ „ по 4% ав.	91 50	93 —		
„ „ „ по 5% ав. період.	99 75	100 75		
Банку гшп. галиц. 6% ав.	101 60	102 60		
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 50	103 —		
3. Листы довѣжн за 100 р.				
Общ. ролъ. кред. Завед. для Гал.	— —	— —		
и Буков. 6% досов. въ 15 лѣтъ	— —	— —		
4. Облиги за 100 р.				
Индѣмизаціи галиц. 5% м. к.	99 25	100 25		
Облиги коммунальн Гал. банку				
рустик. 6%	100 —	101 50		
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50		
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —		
„ „ „ Станиславова	23 50	25 50		
6. Монеты.				
Дукатъ голландскій	5 52	5 62		
„ цѣсарскій	5 54	5 64		
Наполеондоръ	9 39	9 49		
Півимперіаль	9 70	9 80		
Рубль російскій сѣбный	1 52	1 62		
„ „ „ паперовый	1 17 1/2	1 19 1/2		
100 марокъ нѣмецкихъ	57 80	58 50		
Серебро	— —	— —		

Найдешевша подорожъ до Америки

за посредствомъ славного, елегантиного и выгодно урядже-ного почтового пароходу

линии Андриоръ

via Глязговъ

Еженедѣли каждого понедѣла. и пятницѣ.

Проекты въ польскѣмъ языкѣ, якъ-такъжъ карты краѣвъ и желѣзницъ вы-даются бесплатно. На запятыя отпѣвѣ-дѣ даются въ польскѣмъ языкѣ.

Билеты выдаютъ у **M. FLATAU,** General-Bevollmächtigter, Hamburg, Admiralität-Str. 12.

(5—9) Банковій и грошевий вексѣлѣ.

50

крейцарѣвъ

ЛЪОСЫ

великою

тріестеньской

выставовой

ЛОТЕРІИ.

При замовленю продинокихъ лъосѣвъ належить долучити 15 кр. на почтовѣй выдатки.

Во Львовѣ можна дѣстати лъосы у хвального Рѣльничо кре-дитового Заведенія для Галичины и Буковины и у хвального галиц-кого Рустикально-кредитового Банку. (5—8)

„МЕРТВІЙ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портре-томъ автора и „Словомъ отъ Издавництва“ (278 сто-ронъ великою 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскѣй.

Мимо подвысшенного цла

на скѣлько запасы выстануть — поручае торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго 1/2 кил. зр. 2—	1/2 к. куба	—88
„ родинной „ 3—	„ „ „ большой	—92
„ Melang de Moskau „ 4—	„ „ „ Цейлонъ дрѣб.	—96
„ Imperial „ 5—	„ „ „ грубозерн.	1—
„ найлуч. высѣвѣвъ „ 1-70	„ „ „ найлучшій	1-04
Кавы, на скѣлько запасы вы-	„ „ „	стануть найдешевше.
1/2 кильо Сантоъ „ —68	„ „ „ Перловѣи	1-04
„ „ „ Гутамала „ —72	„ „ „ Мока	1—
„ „ „ Лягуайра „ —84	„ „ „ Явы золотѣи	1-04

Свѣчки церковны чисто стеариновой безъ жадного суро-гату 500 грамѣвъ або 1/2 кильо — за 50 кильо зр. 52. (22—?)

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зарегистрированное съ неограниченою порукою

купуетъ и продае Листы Довговѣи точно посля дневного курсу, **ескон-туе** купоны тыхже лъосѣвъ, якъ и купоны ефектовъ державныхъ навѣтъ передъ речиндемъ, **есконтуе** векслѣ и удѣляе пожички и задатки на гипо-теку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРИЙМАЕ

ГРОШЕВІЙ ВКЛАДКИ:

- а) на **книжки шадничѣи** по 6%,
б) на **текуцій рахунокъ** (conto corrente)
за 30-дневнымъ выповѣдженемъ 6%,
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%.

Бюро Заведенія въ власномъ домѣ при улицѣ Орменской н-рѣ 2, на 1-ѣмъ поверсѣ.

Торговля вещей церковныхъ

В. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи 3—12

порукае крестики нагрудный св. Тверезости по 45 кр. за тузину.

Лекціи

для учениковъ чи то низшой чи высшой гимназіи пошукое укѣн-ченый гимназіастъ, которо може рекомендувати свѣтла Дирекціи руской гимназіи. (1—3)

Пошукое

УЧИТЕЛЯ або УЧИТЕЛЬНИ

о. Л. Ажулинскій

для початковой науки двоухъ парохъ въ Лашинѣ, пос-почта Бережаны.

Теодиль Копытинскій
артистъ-маляръ,

образовавшийся за границею, звѣ-стный зъ краѣвъ. выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ-такъжъ религіин образы рѣжнои величины. 4—?

Поручаючисъ ласкавымъ взгля-дамъ, проситъ о занотованье а-дресу: **Теодиль Копытинскій** во Львовѣ ул. Краковска ч. 20.

Масла свѣжого

съ правильною доставою що тыждня, якъ-такъжъ кухонно-го въ фаскахъ и сыра

въ найлѣпшѣмъ родѣ

пошукое

Молочарня подѣ коровячно

(3—3) головною

во Львовѣ, рынокъ, ч. 28.

Выходитъ во Львовѣ що Среда и Субота (крѣмъ рускихъ святъ) о 4-ой годнѣ пополуни. Литерат. додатокъ „Библиотекѣ найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушъ кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца.

Редакция, администрация и екопедия поль Ч. 8 улицы Академична.

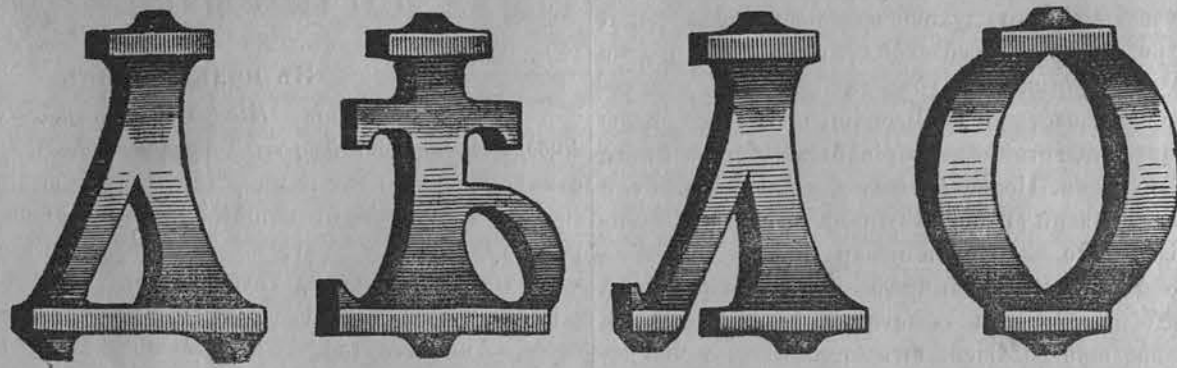
Всѣ листы, посылки и рекламации належитъ пересылать по адресу: редакция и администрация „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Руконис не звертаются только на попередне застереженіе.

Подписка число стоитъ 12 кр. а. в. Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣтъ одной строчки печатной.

Рекламации неопечатанъ вѣдѣтъ отъ порта.

Предплату належитъ пересылать франко (налучше почтовымъ перекладомъ) до: Администрации часописи „Дѣла“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣла“ для Австріи:		Для России:	
на цѣлый рокъ . . .	8 ар.	на цѣлый рокъ . . .	8 рубл.
на полъ року . . .	4 ар.	на полъ року . . .	4 рубл.
на четверть року . . .	2 ар.	на четверть року . . .	2 рубл.
съ дод. „Библиотекѣ“:		съ дод. „Библиотекѣ“:	
на цѣлый рокъ . . .	12 ар.	на цѣлый рокъ . . .	12 рубл.
на полъ року . . .	6 ар.	на полъ року . . .	6 рубл.
на четверть року . . .	3 ар.	на четверть року . . .	3 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рокъ . . .	5 ар.	на цѣлый рокъ . . .	5 рубл.
на полъ року . . .	2 ар.	на полъ року . . .	2 рубл.
на четверть року . . .	1 ар.	на четверть року . . .	1 рубл.
Для Заграничя, окрѣмъ России:			
на цѣлый рокъ . . .	10 ар.		
на полъ року . . .	5 ар.		
на четверть року . . .	2 ар.		
съ дод. „Библиотекѣ“:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рокъ . . .	14 ар.	на цѣлый рокъ . . .	6 рубл.

ВН. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ $j = j$, $i = i$, $u = u$ (въ серединѣ и на концѣ слѣдѣтъ) $= y$, u (на початку слѣдѣтъ) $= i$, u (на початку слѣдѣтъ) $= u$.

По процесѣ о головну зраду.

(V.*)

Пора намъ Русинамъ — всѣмъ до одного, — пора стрепенутись и станути на нову дорогу! А не такъ то й дуже нова та дорога, якъ радше не добре доси вимощена, не всюдо ясно проведена и вытычена, часто то муравникоу, а еще частѣше бурянами заросла, закрыта, посохлыми ломаками закидана. Се не-мовѣбы той широкой гостинецъ, не добре пыльнований, не всѣма учащаний, а гдѣкимъ и зовсѣмъ полищенный. Перетворилась та дорога нашего народного розвою въ якійсь, не всѣмъ добре проглядный шляхъ, всѣяный рѣжними стежочками, що выбѣгають неразъ и на манѣвцѣ и безпутя та пропасти, хочъ мають вести до одной цѣли. За тими бурянами та попережечуваными стежочками и манѣвцями неразъ то и не одному тяжко доглядѣтись простою дорожю, ясною цѣлю нашего народного розвою и не одинъ дивуется, що се тоюжъ такою дорожю могли простувати нашѣ батьки и дѣды такъ смѣло до яснои меты нашихъ народныхъ идеалѣвъ, а що теперь та сама дорога стала такою не-мовѣбы занедбанною. Послѣдній процесъ, якъ не можна лучше, выявивъ передъ нашими очима въ яскравѣмъ свѣтлѣ тѣ манѣвцѣ, що то починаются пѣбы на грунтѣ нашой народнои дороги, а тымъ часомъ чимъ дальше, тымъ болѣше ведутъ до безпутя, до пропастей, до затраты нашой народности. Немало щирыхъ патриотѣвъ, ба навѣтъ значна, дуже значна болѣшность Русинѣвъ уже давно ясно бачила згубность той блуканины по манѣвцяхъ и указувала на просту дорогу, котроу слѣдуе йти напередъ каждому, кто только хоче бути Русиномъ и прислужитись добру своего народа. Нѣколи не забракло у насъ голосѣвъ, що вже давно передъ тымъ ажъ до послѣдней хвилѣ накликали блукающихъ отямитись и йти просто та праведно. Такимъ голоснымъ упоминеньемъ були тѣ такъ часті и на цѣлѣй нашѣй Руси такъ широко витаніи зазывы до зго-

ды, однодушности и спѣльной дѣльности всѣхъ щирыхъ Русинѣвъ. Однакожъ въ ту саму пору, коли цѣла Русь выжидала осушения той згоды, гдѣкому выдалась блуканина по манѣвцяхъ и бездорожкахъ такъ приманивою, такъ доброу чю хосенною, а навѣтъ почестною, що въ ту саму пору загального выжиданя згоды, якъ се выявивъ наглядно переведеный процесъ, кувалися заговоры противъ такой щирои згоды и противъ тыхъ, що широко стояли за сею згодою и добромъ народа, — а замѣсть згоды и однодушности готовились новы роздоры и нова блуканина по бездорожкахъ. И треба було ажъ сумного досвѣду, чтобы та якбы зачарована блуканина и крутанія выявилась для всѣхъ въ своѣмъ повиномъ свѣтлѣ своєю безотрадностью, треба було ажъ сумного досвѣду, чтобы всѣмъ, навѣтъ самымъ блукающимъ, стало ясно, до якого пониженя, до якои затраты нашої народности може довести та блуканина.

Тожъ пора теперь стрепенутись, пора отямитись, а доглянувши тяжкіи раны на нашѣмъ тѣлѣ, ихъ основно вытѣчти и выгоити, бо только той народъ живый и жизненный, що въ силѣ удержатись на моральной высотѣ строгого самосуду, що перше всего самъ себе познае и свои блуды и хобы справляе, що въ своѣмъ дѣланіи руководится разумными идеями правды и справедливости не только что до другихъ, але передовсѣмъ що до себе самого.

Такъ будемо щирими и праведными передовсѣмъ що до самихъ себе, до своего власного народа. Прочъ съ всякою гипокризією, съ всякимъ фарисействомъ въ нашѣмъ народномъ исповѣданіи, прочъ съ всякими мрачными и двуличными тенденціями и стремлениями, противными нашѣй народнѣй идеѣ, — тенденціями, котрыхъ саміи наиблизіи исповѣдники не въ силѣ передъ свѣтомъ оправдати, а навѣтъ до нихъ смѣло признатись.

Середъ розбуреного моря страстей и напастей, середъ тяжкихъ злиднѣвъ и ударѣвъ, якѣ сылятся на насъ мало не що день, — повинна намъ присвѣчувати передовсѣмъ тверда, непоколебима, але и ясна вѣра въ нашу народну идею, ясна свѣдомость власной народности.

Есьмо и хочемо бути Русинами, хочемо жити и развиваться яко Русины на нашѣй правнѣйшій рускѣй землѣ, хочемо стояти за самостоятельнымъ и успешнымъ розвоемъ нашего народа руского и хоронити его противъ вся-

кого вынородовленя, противъ всякихъ кривдъ и уполасженъ, противъ всякого гнету. Вѣрній первѣстнѣй идеѣ народнѣй всѣхъ Русинѣвъ, высказанѣй еще р. 1848, стоимо твердо и неустрашимо на томъ становищу повной самостоятельности и одноцѣльности нашего руского народа такъ супротивъ польского якъ и російского (великоруского) и хочемо дальше поступати тою дорожю, яку указуе намъ се наше становище народне и наша добре зрозумѣла исторія тысячилѣтна, а всякій усилія, вынородовити нашъ рускій народъ чи то въ користь польщины, чи мадярщины и румынщины, чи російщины, — уважаемо за атенатъ на нашу руску народность. Наша наиблизіи цѣль: подвинути нашъ народъ до моральной и материальной высоты культурной, успешно и хосенно розвинути всѣ такъ пребогатѣ свойства и силы нашой народности до повного процвѣту, здобути нашому народови достойне ему мѣсце середъ родины славянскихъ и въ загаль европейскыхъ народѣвъ и зробити его спѣвучастникомъ великой, вселюдской працѣ культурной.

Се наша исповѣдь народна, за котру можемо дати отповѣдь передъ всякимъ судомъ и передъ цѣлымъ свѣтомъ; се наша идея народна, що въ силѣ оживити и воскресити цѣлый нашъ великій народъ и зъединити ему повагу у всѣхъ добромыслящихъ людей поторонныхъ; се заповѣдь, передана намъ нашими батьками и праѣдами — нашою тысячилѣтною исторією народною.

Тожъ пора, чтобы та народна идея руска стала ясною исповѣдью каждого щирога Русина, жерломъ его дѣлания и его провѣднымъ свѣтиломъ. Пора, чтобы зъ посередъ насъ пропавъ вже разъ навѣтъ и слѣдъ того фарисейства взглядомъ своего народа, що веде на манѣвцѣ и бездорожа, а не має смѣлости явно станути передъ лицемъ свѣта, пора, чтобы каждый Русинъ исповѣдувалъ ту народну идею, за котроу не только може, але и повиненъ каждого часу и въ каждомъ мѣсци смѣло вступатись, си неустрашимо визнавати и проповѣдувати и задля неї навѣтъ съ честією и славою, а для народа съ користією потерпѣти.

Лишаемо на познѣйше, подрѣбно пояснити тѣ способы и средства, якими слѣдуе намъ въ теперѣшну пору поступати напередъ и змѣряти до нашой народнои меты. Теперь ходитъ намъ передовсѣмъ о те, чтобы показати

нашу головну дорогу, якоу має повертатись поступъ и розвѣй Русинѣвъ, чтобы прочистити ту дорогу отъ непотрѣбно и на нашу шкоду насѣяныхъ буряновъ и повыкручуванныхъ манѣвцѣвъ и мати передъ собою видный, всѣмъ яснои шляхъ народнои розвою. А здаеся намъ, що въ повисшихъ словахъ мѣститесь все, що только можна сказать въ томъ взглядѣ.

Передовсѣмъ що до власного народа: се праця надъ моральнымъ и материальнымъ подвигненьемъ цѣлого нашего народа, — праця неутомима, всесторонна, основна и позитивна. Всѣ наши силы и засобы повинны мы звернути на ту працю, бо въ нѣй починае основа нашего житя и розвою, нашой будущности народнои. Маємо передовсѣмъ зберегти нашу народность — нашъ народъ съ тыми пребогатыми и прекрасными свойствами и силами, якими такъ хосенно вызначаеся нашъ народъ и наша народность руска; маємо оттакъ оживити, розвинути и до повного процвѣту довести тѣ свойства и силы народнѣй, маємо нашъ народъ довести до повного, самостоятельного житя народнои и вывести его на поле культурной працѣ. Въ тыхъ короткихъ словахъ мѣстятся всѣ такъ многочисленныя задачи и обовязки взглядомъ нашего народа, якѣ на насъ вкладае не только доброзрозумѣлый патриотизмъ, але вже и сама повинность интеллигенціи.

Що до нашего краю. Не можна краю отдѣлити отъ народа и тому то добро краю стае за одно съ добромъ нашего народа. Бажаемо добра власного народа, то тымъ самымъ бажаемо добра, розвою и процвѣту цѣлого краю. Якъ теперѣшний станъ нашего народа такъ и теперѣшний станъ нашего краю не отповѣдае сему бажанію нашоу. Тому хочемо змѣны и поправки сего стану и до сего йде наша праця. Але коли въ працѣ надъ подвигненьемъ нашего народа може дѣлати только наша власна сила, то въ працѣ надъ подвигненьемъ краю може и повинна дѣлати вже не только наша власна сила, але и сила всѣхъ добрыхъ, живыхъ и добромыслящихъ элементѣвъ краевыхъ. Для народнои працѣ сполучимо всѣ силы всѣхъ Русинѣвъ, для краевой працѣ закликаймо всѣхъ добромыслящихъ краинѣ. Порозумѣти се становище и на нашѣмъ народномъ прапорѣ выписати разомъ съ добромъ народа такожъ и добро краю, се наказуе намъ не только нашъ власный интеле-

*) Гл. Ч. 59.

БОЛГАРИЯ

и угорскій Русинъ Юрій Венелинъ.

Нема народа въ нашѣмъ суевѣдствѣ, чи славянского чи неславянского, который бы вже въ давнѣй давна не заимчиваеся у насъ и не обогащается нашими силами, жалъ сказать, дуже часто на нашу шкоду. Уже то якъ бы яке злощастне фатумъ ишло тое у насъ въ вѣка въ вѣкъ, що найзнаменитѣйшій нашъ мужъ, найлѣпшій таланты выслуговувалися чужимъ, посвящали свои труды чужимъ народамъ постороннимъ, котрі безъ того навѣтъ могли были обійтись, а своего вырѣкалися, мовѣбы то было соромно — бути Русиномъ. Недавно еще, бо доперва передъ рокомъ чули мы въ устѣ одного Русина, члена рады школьной краевой, якъ гордо хваляеся, що у него вже кровь руска съ польскою помѣшана и нѣкто не роздѣлывѣе вже однихъ атомѣвъ отъ другихъ. Не може сирота похвалитись, чтобы быть таки szlachcis rodem, то радѣе хочъ трохи примѣшати чужой лѣвшой кровцѣ, а коли и того нема, то хотѣ удати, що она перемѣшана и еще заболѣтись на тое.

Такихъ мѣшанцѣвъ было у насъ колись чи мало, нынѣ ихъ, хвала Богу, що разъ менше, може то и тому, що вже послѣ самыхъ правъ природы мѣшанцѣ завсѣгды заводятся. Про нихъ не будемъ споминати, каждый въ

нашихъ читателѣвъ знае ихъ доволѣ — а загадаемъ лише про одного Русина, котрого имя хочъ заслужило собѣ на широку славу, та не на нашѣй нивѣ, черезъ що и мало у насъ звѣстне. Тымъ мужемъ естъ угорскій Русинъ Юрій Венелинъ, воскреситель нового житя Болгарѣвъ, якъ на поли національнѣмъ, такъ и литературнѣмъ. Застѣрѣгаемося однакожъ противъ того, чтобы мы хотѣли почитать того мужа до тыхъ наймитѣвъ, що то идуть въ чужу службу задля якихъ небудь користей, для гроша або якои выгоды або въ концѣи може черезъ врожденный аристократичный инстинктъ, котрого тягне тамъ, где блескъ або сила. Венелинъ не бувъ въ тыхъ мизерныхъ пахолкѣвъ, его характеру не плюгавить жадный брудъ, жадна захланность анѣ пуста жажда славы! Обстоятельства были такы, що дѣла лишивъ за молодѣ отцѣвѣкѣ пороги, не пѣнавши навѣтъ своего власного народа и не заирѣмивши, що и для него працувати можна. Коли бы его молодой вѣкъ бувъ припавъ на часъ нашего отродженя, и пр. на 1848 рокъ, бувъ бы и днѣ побачивъ тоту красну аорю, що и на нашѣмъ небѣ веходила та заповѣдала по довгѣй ночи нову веселу добу, и дубѣи привитавъ ей теплымъ сердцемъ и отдавалъ житѣе для неї, — а такъ судилося ему бути воскресителемъ нового руху у Болгарѣ, который въ концѣи допрывадивъ до повной и яснои свѣдомости у болгарского народа. Власне тое обстоятельство, що нашего Угро-Русина

бачимъ не въ службѣ якогю небудь преможного народа, который бы бувъ хотѣвъ его ужити до вынородовленя Русинѣвъ, але посередъ такихъ самыхъ слабенькихъ и нищихъ, якими были тогда Русины, що свое житѣе посвятивъ по-братимамъ нашимъ Болгарамъ, котрыхъ доля была еще може прикрѣйша, якъ наша, — все тое проговорюе за тымъ, що провѣдною походнею для его житя была жажда правды и свѣтла науки. Бо щожъ ему могли подати Болгарѣ, коли они не понимали навѣтъ вартости его працѣ, котру днѣ звершивъ для нихъ, они, котрі были межѣ бѣдными, пригнобленными народами — наибѣднѣйшими.

Доба славы минула была для Болгарѣвъ уже давно, они саміи навѣтъ забули уже тогда, що могучесть и величество колишней великоболгарской державы были знаніи въ широкѣмъ свѣтлѣ, що и пѣнавши, коли Турки вже и на Балканѣ и надъ Дунаемъ загнули были хоругвь магомеданскую, житѣе ихъ народне развивалось дальше безъ перепоны, бо опиралось на свѣтлѣй традиціи, на церквѣ, на своихъ питомыхъ епископахъ и митрополитахъ, а въ прочѣмъ и на вышности культуры христіанско-болгарской надъ турецко-магомеданскою. Языкъ церковно-славянский бувъ уживаный въ всякихъ письмахъ свѣтского и духовного содержания, его уживали въ грамотахъ и перепискахъ не лише для Болгарѣвъ але и для Сербѣвъ, Хорватѣвъ а навѣтъ Румынѣвъ, Нѣмцѣвъ, Угровъ, турецкѣй пашѣ, беги и саміи

султаны!). Въ вѣкахъ XV. и XVI. выдавали султанскіи канцеляріи много грамотъ съ привилеями для Дубровника (Рагузы), а такожъ цѣсарѣ Жигмонту люксембургскѣй и Матвѣй Корвинѣ. Иванъ Заполья переписувался въ томъ же языкѣ съ Туркомъ Мехмедомъ бегомъ (Дубровникѣй привилей Мурада I. зъ р. 1430, Мохамеда II. зъ р. 1480, дальше Баязѣда, а въ концѣи Селима I. зъ р. 1517. Гл. Miklosich, Monum. serb. Ч. 362, 523, 526, 550, 494, 553).

Инакше пошло въ XVII. вѣцѣи и пѣнавши. Турки побѣдили, що ихъ народность выставлена на загалу, коли не повдержатъ розвитку славянского элементу. Настали для Болгарѣвъ тяжкіи вѣдѣи: подъ взглядомъ политичнымъ повернено ихъ въ „раясовѣ“ найгоршого рода, край знищено и зруйновано, а

1) Въ вѣкахъ XV. и XVI. выдавали султанскіи канцеляріи много грамотъ съ привилеями для Дубровника (Рагузы), а такожъ цѣсарѣ Жигмонту люксембургскѣй и Матвѣй Корвинѣ. Иванъ Заполья переписувался въ томъ же языкѣ съ Туркомъ Мехмедомъ бегомъ (Дубровникѣй привилей Мурада I. зъ р. 1430, Мохамеда II. зъ р. 1480, дальше Баязѣда, а въ концѣи Селима I. зъ р. 1517. Гл. Miklosich, Monum. serb. Ч. 362, 523, 526, 550, 494, 553).

2) Болгарскій и сербскій княгинѣи были черезъ довгій часъ окрасою султанскихъ гаремѣвъ. За Мурада I. была султанкою Тамара, сестра болгарского царя Симона, за Баязѣда была султанкою Оливия (въ пѣсняхъ народныхъ Милена), сестра Стефана Лазаревича сербского, а за Мурада II. Мара зъ сербской можной родины Вранковичѣвъ. Наша руска попаданка Роксолана была жѣнкою Сулеймана Великого а матерю ледачего султана Селима, котрого выховавъ знаный зъ пѣдлоты португальскій жидъ Жуанъ Микесъ (Juão Miques).

ресъ народный, але и розумъ политичный. Тымъ чиномъ станемо не только сильнй въ народъ але и сильнй въ цѣломъ краю, а посередно и въ державѣ.

Не легка се рѣчь станути на те становище. Майже безнастаннй напасти на нашу народность, неустаюча а до крайнои пристрасти посунена вражда межинародна въ нашомъ краю мало що не силомъ спихае насъ на становище отпорне, отже негативне, не дае намъ яснмъ окомъ познати загальномо стану краю и взытиса до позитивной працѣ. Але въ томъ и задача наша: перемогчи тѣ трудности и перешкоды, не датися збити зъ правомъ дороти постушу, указувати шкодливость безпаметной вражды, еи скѣлько можна усмирятти и лагодити, станути выше отъ нашихъ противникѣвъ и нѣякъ не допустити до того, чтобы слѣпа пристрасть або безпаметне розъярене руководили нашими народными дѣлами, нашою народною политикою. Уже въ часъ процесу дуже справедливо замѣтивъ одинъ зъ подсудимыхъ, що у насъ уважаеся той большій патріотомъ, кто больше и голоснѣйше кричить, — та часонисъ патріотичнѣйшою и популярнѣйшою, що яскравѣйше и завзятѣйше нападае на противну сторону и поддѣржуе люту вражду, не зважаючи на те, що тѣ крики и галасы се только пуста и безсилна негация тымъ шкодливѣйша, що закрывае власну бездѣльность и бракъ всякой здоровой мысли позитивной. Есть се очевидный знакъ глубокого упадку и полсованости, есть се хвороба, що перейшла до насъ зъ львовско-польской прасы и тяжко притѣмила нашъ розумъ и тактъ политичный. За тою тяжкою хворобою чи заслѣпленемъ, затрачуеся якъ добро самого народа, такъ и добро краю. Мѣсце позитивной и хосенной працѣ заступае пуста крикливость и безцѣльна а шкодлива демонстраційность. Такъ само робить и польска сторона, додаючи еще до своей крикливости рѣзнодорожнй напасти и репрессійнй мѣры. И въ такой обопѣлнй, ажъ до отразливости безпаметной и скверной борбѣ упадае народъ, упадае край, мовкне слово правды и свободы, а вырождаеся безгранична деморализация. Ось чому нашимъ святымъ обовязкомъ взглядомъ власного народа и взглядомъ краю выдобутись, всѣма силами вырватись зъ того злочасного ѡмуту, заявити себе зрѣлыми политиками и другими народа и краю. Мѣрою нашего патріотизму най буде праця позитивна, праця хочбы найтихѣйша, але для народа хосенна. Славою нашою най будутъ правдивы заслуги около добра народа и краю, а не пуста галасливость и безцѣльна демонстраційность. Поступъ и розвѣй нашего народа и краю най буде правдивымъ мѣромомъ нашего патріотизму и заслугъ.

(Дальше буде.)

Нова непокояча вѣсть

хочъ удержуючяся доси лишь въ вузнихъ кругахъ — дѣйшла нашої вѣдомости. Уважаемъ нашимъ обовязкомъ выявити еи ширшимъ кругамъ нашимъ, бо она живо интересуе цѣле руске духовенство и цѣлый рускій народъ. Справа ѡтносится до руской семинарии во Львовѣ. Якъ звѣстно, вже заравъ по реформѣ монастыря оо. Василианъ, въ польскихъ газетахъ

церковь болгарску, колись независиму майже и отъ патріархѣвъ царгородскихъ, кинено на жертву ненасытному фанарови (Грекамъ). На епископскихъ престолахъ засѣли самі Греки, не допущено нѣколи жадного Болгара, а були то по великой части люде пѣдлы, безъ звания духовного и найбѣршой славы. До тыхъ духовныхъ достоинствъ приходили они черевъ подкупство и коварства, а дѣрвавшисъ владичого престола, гнобили и понижали безъ милосердія народъ и темне низше духовенство, а майно церковне загѣрбовували, чтобы отобрати собѣ тѣ грошѣ, котрыми окупили свое достоинство. Нѣколи не аrostалися они съ народомъ, народъ ихъ ненавидѣвъ и гидився ими, а они нимъ презирали, яко народомъ варварскимъ. Що гѣрше, они почали пересѣлдувати всякй ознаки болгарского житя, болгарскй звычаѣ народнй и языкъ. Владики чи митрополиты, коли ѡбѣздили свои епархїи, переглядали архивы по церквахъ и монастыряхъ, старй грамоты и книги, и где знайшлось що небудь писаного въ церковно-славянскѣмъ або болгарскѣмъ языкѣ, казали при своихъ очахъ палити або въ глубокой ямы вкидати и засыпати землею. Геленизация зробила вже була

появились напасти на управительство львовской семинарии духовной и рѣвночаснй домогани, чтобы въ львовскѣй семинарии переведена була реформа въ такѣмъ самѣмъ дусѣ, якъ реформа монастыря оо. Василианъ, именно, чтобы управительство семинарии ѡддане было въ тѣ самі руки. Польскй газеты, може бути, були инспирированй свыше. Реформа монастыря василианьского мала бути неначе пробою, о скѣлько подобнй реформы. Звѣстно, що хотй реформа монастыря оо. Василианъ сталася остаточнѣ довершеннымъ фактомъ, то всежъ таки выкликала она протесты середъ нашихъ монастырѣвъ, середъ нашего свѣтского духовенства, интеллигенции и народу. Цѣле множество написанныхъ и недописанныхъ протестѣвъ русскихъ противъ той реформы далеко лучше позбирае и зрегиструе руска исторія для нашихъ потомковъ, а нѣякъ мы можемо зрѣбити се въ теперѣшнѣй хвили.

Се однакъ рѣчь певна, що дотычнй сферы пересѣдчилися, що Русь галицка була противна такѣй реформѣ монастыря оо. Василианъ и ажъ по безуспѣшныхъ протестахъ поддалася высшѣй воли. Въ наслѣдство того, здаеся, дотычнй сферы змѣнили троха свою тактику для дальшихъ евентуальныхъ реформъ другихъ духовныхъ институцій русскихъ. Дѣйшло до нашої вѣдомости, що въ высшихъ сферахъ удержуеся таки намѣрене перевести реформу львовской духовной семинарии, але вже не за посредствомъ свуитѣвъ, котрыми Русь при реформѣ оо. Василианъ була противна, а за посредствомъ латинскихъ законниковъ нѣмецкого закону, т. з. шѣтовъ; тымъ то нѣмецкимъ законникамъ мавбы бути ѡдданы зарядъ семинарии. Не потребуемо довго розводитися надъ тымъ, що такй планъ, дипломатично зручнѣйшй, для Русинѣвъ конецъ концемъ мавбы то само значенье, що планъ укладанй польскою прасою, бо сякъ чи такъ наша семинария булабы ѡддана въ руки латинскихъ законниковъ, а Русины мусѣтъ противъ того якъ найрѣшучѣйше запротестувати. ідданье заряду руской семинарии духовной въ руки латинскихъ законниковъ булабы дѣломъ шѣдливымъ якъ для руского народу такъ и для самой унїи. Чи реформа нашої семинарии есть потрібна, — того мы не хочемъ рѣшати, але колибъ справдѣ була потрібна, то переведенье реформы повинно и мусѣтъ бути поручене выключно лишь нашимъ, галицко-русскимъ духовникамъ. Що мѣжъ нашимъ духовенствомъ знайдеся доволѣ мужѣвъ, способныхъ до такой задачѣ, — се не подлѣгае сомнѣнью. При такой важной реформѣ, якъ реформа семинарии, належитъ брати на увагу не лишь самй користи церковнй, але въ рѣвнѣй мѣрѣ мусѣтъ бути взятй на увагу користи руско-народнй; въ противнѣмъ случаю всяка реформа у насъ не принесе добрыхъ и спасенныхъ плодѣвъ. Реформу можуть успѣшно перевести только такй духовнй особы, котрй по при довѣрїи у духовной найвысшой власти могутъ вылегитимуватися такожъ полнымъ довѣрїемъ у руского духовенства и народу.

такй поступы, що Болгаре зъ богатыхъ домѣвъ, съ высшимъ образованиемъ, говорили и писали по грецки, закидували народный стрѣй а навѣтъ змѣнювали свои имена, приновляючи ихъ до грецкой вѣробы. Низше, темне духовенство змушувало бойды до грецкого алфавѣту, чтобы усунути зовѣмъ славянску азбуку, и допроваджено до того, що каждый значнѣйшй чѣловѣкъ вѣтыдаеся называтися Болгаромъ, а казавъ, що ѡнъ Грекъ; Болгаръ а невѣльникъ и простакъ — то було одно; зновъ же Грекъ а чѣловѣкъ просвѣченный, до того панъ — то также одно. Хлопъ болгарскй называеся зъ своей стороны каждого, кто не носивеся такъ якъ ѡнъ, Грекомъ, хочбы то бувъ родовитый Болгаръ, н. пр. также хлопскй сынъ або поповичъ, що вже вывчивеся на пана и вѣтыдаеся „простымъ“ хлопомъ та навѣтъ часомъ грѣвѣся при коминку магомединина. Тымъ то и сталося, що народъ болгарскй уважало за страченный, нѣкто и не думавъ, чтобы народность болгарска могла еще коли ожити. По здобычъ зголосилося чимало насѣдниковъ; бо и чомужъ не користати, коли лучаеся така добра нагода, коли лишивеся бѣднй, темнй, опущенй народъ самъ про

ДОПИСЬ.

Зъ подѣ Устрикъ.

(Наша автономія. Элементарнй нещастя. Выбѣръ посла до сойму.) Внесла то мысль — самоуправа чи автономія. Много ѡбѣщывано собѣ по автономїи въ нашѣмъ краю: насампередъ тую свободу, котрою каждый чѣловѣкъ вѣншится и наслаждатися бажае. Нѣчимъ всякй достатки безъ свободы; лучша соломяна свобода, якъ золота неволя. Дальше ѡбѣщывано собѣ полекшенье отъ тягарѣвъ и усуненье надужитий давной бюрократии нѣмецкой, также надѣянося упрощеня и скорѣйшого залагоджываня всякихъ справъ. Тымчасомъ у насъ, жалъ сказати, доси надѣвъ тѣ не сповнилися. О улѣкшеню и зменшеню публичныхъ тягарѣвъ нема и мовы; противно, тягарѣвъ що разъ бѣльшй. Давный бюрократизмъ подвоился: н. пр. кто давнѣйше надзоровавъ надъ рускимъ духовенствомъ дотычно ихъ ѡдягу, повожденя въ церквѣ и въ сусѣлнѣмъ житю? Справы не залагоджуются скорше, якъ давнѣйше: часомъ годѣ навѣтъ узнати, до якои власти яка справа належитъ, не то чтобы можна дѣждатися еи скорого залагоджени. Возьмѣмъ н. пр. занебѣнне сторожи нѣчнои въ сѣлѣ. О одномъ такѣмъ випадку треба часто робити ажъ девѣть справозданъ. И такъ: жандармъ робить рапортъ до своего постерункового команда; команда доноситъ старосту; старостъ регистрируетъ до протоколу и подае до выдѣлу повѣтового; выдѣлъ регистрируетъ и розправляетъ на своемъ заведаню; ухвала выдѣлу съ всякими внесенями про и contra втыгаеся въ протоколъ ухвалъ; референтъ выдѣлу робить справозданье о результатѣ ухвалы и выроку до староства, до зверхности громадекой а часто и до постерунку жандармерии, — отъ староства жадаеся помочи а отъ зверхности выконаня выроку и справозданя; часто послѣдуе еще рекурсе заведженого до выдѣлу краевого — и дѣло по довѣгмъ писаню кончится на нѣчѣмъ! Такъ бувае и въ многихъ другихъ справахъ. До того додати еще всякй автономичный хаосъ, якъ примѣромъ одинъ каже: „за що буду робити?“, другй для амбиции хоче фигурувати а нѣчого не робити, — то справдѣ треба дуже серіозно роздумати надъ необходимою поправою нашихъ автономичныхъ ѡтнѣшенъ.

Сей рѣкъ належитъ до дуже лихихъ роковъ: безнастанна слѣта и слѣта. Въ недѣлю на 15 (27) сѣрпня постигла нашу окрестность нечувана буря съ градомъ величины доси невиданой: отъ лѣскового орѣха ажъ до груды важачой кѣлька фунтовъ. Въ устрицкѣмъ судѣмъ повѣтъ опустошенй градомъ громады: Дашѣвка, Ровень, Гѣшѣвъ, Гѣшѣвчикъ, Задѣвъ, Рѣбе, Ясѣвъ, Замлынѣ, Ялове, Мочары, Бандрѣвъ, Стебникъ, Нанова, Коросно; въ добромилскѣмъ повѣтѣ: Смольница, Лоушниця, Старява, Хирѣвъ, Сушиця, Болѣзѣвъ, Чижики а по троха и Вѣличѣ. Гдѣякй мѣсцевости такъ знищенй, що не остало а нѣ слѣду рѣстинъ, а лишь саме болото.

До сѣи загальнои нужды прилучилася для народу еще одна специальна нужда — я думаю тутъ про выбѣръ посла въ Добромили. У насъ всякй выбѣръ можна уважати нуждою. Нѣгде, здаеся, въ цѣлѣй Галичинѣ при выборахъ нема бѣльшой розпусты и деморализации народу

а наименьшого понятя ѡ автономїи, якъ въ добромилскѣмъ окрузѣ выбѣрѣмъ. Селяннй добромилского и бѣрчаньского округа формально торгуеся на передѣ о голосѣ. „Заплатятъ и погостятъ христїанина такъ гоино — кажутъ выбѣрѣмъ — що ажъ въ очѣхъ стемнѣе, не жалъ же и голосѣ на нихъ дати!“ Жалъ стае темного народу, але и жалъ на ихъ пастырѣвъ духовныхъ, котрѣ не стараются позыскати собѣ довѣрїи и повагу у народу; запевно нѣгде повага руского духовенства не стоитъ слабше, якъ въ добромилскѣмъ и бѣрчаньскѣмъ повѣтѣ. Зъ цѣлого бѣрчаньского повѣту бувъ одинъ священникъ выбѣрѣмъ на папери; лишь одинъ голосѣ въ Вѣрчи упавъ на руского кандидата. Зъ Добромилского повѣту дали голосѣ на руского кандидата о. деканъ и два селяне (въ Полянѣ и въ Гуйска). Прѣчй 16 голосѣвъ получивъ рускій кандидатъ отъ выбѣрѣмъ устрицкого повѣту, священникѣвъ и селянъ. Честь и слава длятого выбѣрѣмъ пов. устрицкого особенно душпаствыремъ въ Гѣшѣвщинѣ, Устяновѣ, Бандрова, Устрикѣ, Мочарѣ и Стефковѣ.

Наконецъ съ признательностею замѣчу, що выбѣръ въ сѣли бувъ подѣ каждымъ взглядомъ точный и поважный, — се першй случай въ Добромили отъ 1861 р. — Рускій священникъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархїя.

(Для намѣренои подорожи цѣсаря) цѣсаревѣи и цѣсаревича съ женою до Триесту, выгѣтовлено вже програму. Цѣсаръ навѣститъ также Каринтїю и край побережный, а именно насампередъ задержитися въ Клягенфуртѣ, а 11 вересня выѣде съ ѡттамъ на Тарвїсъ и Предиль, Фличъ и Капарето до Гориции. Тамъ забавитъ цѣсаръ черезъ день 13 вересня, а 14 го выѣде до Пизино. Зъ ѡттамъ выѣде до Полѣ, где пробуде два днѣ для осмотра тамошнихъ укрѣплѣнъ, корабельныхъ заводѣвъ и другихъ войсковыхъ закладѣвъ. Въ недѣлю, 17-ого вересня рано цѣсаръ ѡтѣде парохомъ до Мирамаръ, куда днемъ скорше прибудутъ цѣсаревѣа и цѣсаревичъ съ женою. Черезъ три дни, 17, 18 и 19 вересня пробудутъ найдостойнѣйшй гѣстѣ въ Триестѣ, а взглядно въ Мирамарѣ.

(Соймы прочисъ въ краѣхъ) доси неокликанй, именно соймы Чехъ, высшой и низшой Австрїи, Зальцбурга, Каринтїи, Моравїи, Шлезка и землѣ передарулянской скликанй патентомъ цѣсарскимъ на 26 вересня с. р.

(Рекрутация въ ѡкупованныхъ провинціяхъ). Кореспондентъ зъ Задара доноситъ до „Pester Lloyd“ —, що на перекѣрѣ вѣсѣмъ дотеперѣшнымъ донесенямъ, рекрутация въ Боснїи и Герцеговинѣ не поїшла такъ гладко, якъ се разъ-на-разъ допѣшено. Есть фактомъ, що магомедане и православы не ставилися въ приписанѣмъ числѣ, а въ многихъ повѣтахъ мусѣли бути насилѣмъ припроваждыванй; противно, католики являлись въ повнѣмъ числѣ подѣ проводомъ своихъ священниковъ. О неприясутныхъ пописовыхъ магомеданскихъ и православныхъ загально думано, що они вѣстунили до повстанцѣвъ; але многй були жандармами подѣбанй въ своихъ оселяхъ и ескортѣванй до асентерунку; были также случаѣ, що утѣкающихъ застрѣлено. Многй зъ асентерованныхъ ѡпущенй по зложеню присяги до дому, поутѣкали въ горы и прилучилися до остатковъ повстанцѣвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Въ Парижи ставея манушѣи субѣты дѣробнй на око випадокъ, але наробившй много галасу въ прасѣ французской и нѣмецкой. Въ Парижи существуетъ отъ 18 лѣтъ нѣмецке товариство гимнастичне. Въ субѣту товариство тое мало ѡбтѣи въ одной каварнѣ свой загальнй збѣръ а при томъ мало справити пиръ въ честь двѣхъ ѡтѣжджающихъ товаришѣвъ. ібѣжники запрошующий членѣвъ на той пиръ доручено якимъсъ припадкомъ также предѣдателѣви французской патріотичной лиги товариствъ гимнастичныхъ, Деруле дови, звѣстному патріотичному писателѣви и горячому поборникови идеи реванжу противъ Нѣмцѣвъ. Деруле оскорбился присланемъ ему того ѡбѣжника, уважавъ тое якося провокаціею чи манифѣстаціею вымѣреною противъ Французѣвъ и уложивъ планъ робити пиръ нѣмецкого товариства гимнастичного. Дневники французскй подѣсели той фактъ до великого значеня и такъ неприязны настроили оцнїю публичну до нѣмецкого товариства, що полицїя ѡбавляюща неприяемыхъ ексѣсѣвъ, заказала проектованй збѣръ и навѣтъ замкнула каварню, въ котрой мавѣя ѡбтѣи. Зъ того вышлѣвъ великй гармидѣръ въ прасѣ нѣмецкой: National Ztg. голосила вже, що житѣе Нѣмцѣвъ въ Парижи вѣсѣтъ на волоску; и она подѣбно якъ Kölnische Ztg. заваляла нѣмецке правительство, чтобы въ дорожѣ дипломатичной ѡтнеслося до правительства французского, котре не могло чи не хотѣло заслонити спокойныхъ подданныхъ нѣмецкихъ передъ напастьями шовинистѣвъ французскихъ. Тымчасомъ

(Конецъ буде.)

французское правительство в вислои инициативы дало правительству немецкому успокояюще объявление, заявляя именно, что товарищество французской патристической лиги складается из элементов революционных, охочих до демонстраций, отже правительство заказавши зборъ немецкого товарищества учинило се за конечности для удержания публичного спокойя. — Агитация анти-немецка в ежедневных французских ведеах дальше: один из дневников заповѣдае, что буде публикувати имена техъ Французѣвъ, котри дають Нѣмцамъ роботу. Ходятъ поголовки, что Французы устроятъ въ рѣчицию битвы подъ Седаномъ антинемецку демонстрацію. Амбасадоръ нѣмецкій въ Парижи кн. Гогенломе мавъ серьёзну розмову въ той справѣ съ французскимъ президентомъ министровъ.

Кабинетъ Диклерка ухваливъ и наказавъ зовсімъ разорити военный корабль французскій, котри по поводу выпадовъ египетскихъ покланяно до чинной службы. Розпорядженъ тое вже переведено.

Италия. Дня 24 вересня отбудеся въ Ватиканѣ велика консисторія, на котрой дръ Штротмаеръ, звѣтотный хорватскій епископъ-патріотъ одержитъ капелу кардинальскій.

Туречина. Минувшого разу мы вже доносили, что Порты наконецъ пристала на принятіе поправокъ английскихъ до проекту конвенціи войсковой въ Египтѣ и на тексты прокламаціи, оголашающей Араби-папу бунтовникомъ. Конвенція заключати буде слѣдующей точки: 1) Сила контингенсу турецкого мае выносити 6.000 людей; той контингентъ може бути побольшеный лишь за спольною згодою обохъ державъ. 2) Турки высадутъ въ корабль въ Абукиръ, Розетъ и Даміетъ. 3) Египтъ оустатъ войска обохъ державъ одночасно, безъ жадного застереженя. 4) Стратегичный рухи будутъ отбыватися въ порозумѣню обохъ начальныхъ командантовъ. 5) При английскомъ начальномъ командантѣ буде находится офицеръ турецкого штабу генерального, а при турецкомъ такійже офицеръ англійскій. — Для Англии заключеніе конвенціи войсковой съ Турціею есть недобудне и длитого фактъ, что Порты згодила на англійскій поправки до проекту конвенціи, ставая для неі дуже немилую несподѣванкою; въ Лондонѣ не надѣялись того, чтобы Порты пристала на англійскій поправки; она жъ зробила се безперечно на порадѣ гдѣящихъ державъ (передовѣмъ же Нѣмечины), котри уважають потрібную рѣчу для остаточного поладженя питана египетского, чтобы Порты взяла яку небудь войскову участь при покореню повстанцѣвъ египетскихъ, — се очевидно вымѣрене противъ егоистичныхъ наміреній Англии въ Египтѣ. Въ порядку рѣчей выходилобы, что правительство англійское повинно було отъ разу згодитися на предложеніе Порты; тымчасомъ Англія зновъ почала зволѣкати, очевидно длитого, чтобы тымчасомъ войска англійскій самі розправилися съ Араби-папою. Оппонія публична въ Англіи есть противна заключеню войсковой конвенціи съ Турціею. „Times“ пише: „Не можемо довѣряти жовитрамъ турецкимъ и мусульманамъ ужати кѣлькѣ тысячъ людей, чтобы ихъ надзирали. То однакъ еще рѣчь меншоі ваги; важнѣйше есть те, что допущеніе войскъ турецкихъ до Египту станулобы на перешкодѣ швидкому усуненю политичныхъ трудностей“. Отъ чого, и справедливо, обавляються Англіяцѣ!

Досіе не наступила еще ратификація конвенціи войсковой межъ Портою и Англіею.

Египтъ. Последняго разу описали мы рухъ войскъ англійскихъ въ Измаилі до Рамзеса и Кассазинъ. Вольселеви пощастилося выперти Египтянъ въ занятыхъ становищѣ. Араби-папа рѣшивъ перейти въ дефензивной тактики въ офензиву, чтобы, если не прогнати Англіяцѣвъ въ Кассазину, то бодай дальшій ихъ походъ на передъ задержати, бо Англіяцѣ заняли 36-километрову просторонъ отъ Измаили до Кассазину. Дня 27 вересня ген. Вольселей сконцентрировалъ вже 11.000 войска (англійского и индійского) 2500 коней и 27 гарматъ на тѣй линіи. Два дни перестояла англійска армія передъ Тель-ель-Кебиръ, котре есть входовою брамою до плодородного краю Дельта. Колибъ были тамъ увійшли, то вже не терпѣлибы анъ недостатѣ воды до питя, анъ великой спеи, анъ стеновой теренъ не перешагивавъ ихъ операціи, — словомъ, Англіяцѣ бажали якъ найскорше достатися до „блаженного краю Гозентъ“. Араби-папа рѣшивъ перешкодити имъ увійти до того египетского раю.

Въ понедѣлокъ сего тыждя Араби выступивъ офензивно противъ Англіяцѣвъ и поступивъ собѣ зручно, посля правилъ стратегики. Онъ напавъ Англіяцѣвъ въ такой хвили, коли они были розвинені въ довгой линіи а не въ широкій, отже помѣчь переднымъ отдѣламъ не могла насытити такъ швидко, якъ сего wymagaе военна тактика. Однакъ Араби помысливъ въ томъ, что общи-олювавъ собѣ, что буде мавъ дѣло лишь съ инфантеріею и артилеріею англійскою, а не думавъ, чтобы кавалерія англійска могла ему богато пошкодити; онъ очевидно кавалерію англійску клавъ на ровнѣ съ легкою кавалеріею египетскою, котра по кѣлькохъ выстрѣлахъ противъ неі розсынаеся, а не зная о томъ, что европейска кавалерія наступае на непріятеля въ збитыхъ массивныхъ лавахъ и есть страшно небезпечною. Того, якъ сказано, Араби-папа не знавъ и черезъ тое нападъ его мавъ нещасливый для него конецъ. Араби выступивъ съ 8 баталіонами пѣхоты и 12 пушками противъ 2½ баталіонѣвъ англійскихъ ошанованныхъ въ Кассазинѣ, котрымъ небавомъ прибувъ въ помѣчь лишь одинъ еще баталіонъ въ Мазаме. Войска египетскіе показались дуже хорошими и смѣлыми и певно буилибы выперли Англіяцѣвъ въ Кассазину, колибъ не була прибула

имъ въ помѣчь бригада кавалеріи. Кавалерія обійшла правѣ крыло Египтянъ и при всякихъ дуже зручныхъ и тактично оригинальныхъ маневрахъ побѣдила и прогнала Египтянъ. Страты по обохъ сторонахъ въ той битвѣ были значай, хочъ докладно не звѣстай.

Греція. Несподѣвано розѣвъ телеграфъ зъ Атенъ вѣсть по свѣтѣ, что дня 28 серния на границѣ грецко-турецкой закипѣла борьба мѣжъ пограничными войсками обохъ державъ. Борба та не мае характеру звичайной малозначучой бѣйки мѣжъ сторожами границъ державныхъ, а мае въ признаки военной битвы. Отъ часу першої стѣчки положеніе що-разъ больше заострюеся. Причину битвы подають вѣдомости зъ Атенъ нарушеніе границъ грецкой черезъ войска турецкія, а вѣдомости зъ Константинополя нарушеніе границъ турецкихъ черезъ войска грецкія; сякъ чи такъ причиною битвы бувъ сибѣръ о границѣ. Посля новѣйшихъ вѣдомостей въ битвѣ подъ Карали-дербендъ, котре мали заняти войска грецкія, згинуло обѣмъ Туркомъ, мѣжъ тымъ два офицеры. Турецкимъ войскомъ въ силѣ 1000 людей доводъ Ратгайтъ-наша. По першій стѣчцѣ пошли и дальшій стѣчки. Грецке правительство выслало на двохъ корабляхъ помѣчь 1000 людей рѣжного оружія и амуницію а кромѣ того розпорядило зложити швидко зъ гарнизонѣвъ коруусъ зъ 5000 людей. Колибъ же зайшла потреба, то правительство змобилизуе три класы резервистѣвъ и значно поднае число арміи. Король Юрій, пробувающій теперь за границею збѣжавъ завѣдомленый министерствомъ о потребѣ скликати парламенту и мобилизации арміи — и правдоподобно швидко поверне до краю.

НОВИНКИ.

Выбѣръ посла до рады державномъ зъ сельского округа wyborczego Бережаны-Подгайтъ-Рогатынъ отбывавъ въ четвертъ, дня 31 серния. Значною болѣею голосѣмъ выбрано посломъ Р. Романъ Потоцко. Въ Бережанахъ на 172 голосуючихъ одержавъ гр. Потоцкій всѣ голоса. Въ Подгайтѣхъ одержавъ гр. Потоцкій 114 голосѣвъ, а кандидатъ „Руской Рады“ Ал. Фялковскій 43 голосѣвъ. Въ Рогатынѣ одержавъ гр. Потоцкій 240 голосѣвъ, а Фялковскій 12 голосѣвъ. Въ всѣхъ трехъ повѣтахъ разомъ одержавъ гр. Потоцкій 526 голосѣвъ а Фялковскій 55 голосѣвъ.

Загалный зборъ товар. имени Качковского отбывавъ дня 19 (31) с. м. во Львовѣ въ великой сали „Народного Дому“. Збораныхъ було надъ 150 особѣ. Въ складѣ нового выдѣлу входять: пп. крп. Павликовъ, якъ предсѣдатель, о. Калинецъ, о. Литвинскій, о. Костецкій, о. Полянскій, дръ Король, дръ Литвинскій, дръ Савицкій и Гучковский якъ выдѣловъ, а Держко, дръ Павецкій, Авдыковский и Лабащъ якъ заступники выдѣловыхъ. Подрѣбнѣйше справозданіе подамо въ слѣдующѣмъ числѣ.

Процѣсъ противъ п. Михаила Павлика розпочався дня 31 л. м. м. передъ судами присяжныхъ въ львовскомъ судѣ карномъ. Актъ обжалованя закидае п. Павлика злочинство образы маестату зъ §. 63, забуреня публичного спокойя зъ §. 65, преступство противъ порядковъ и публичному спокойю зъ §§. 285, 287, 300, 302, 303 и 305, преступство противъ публичной обычаиности зъ §. 516 и противъ уставы правовой зъ §§. 24, 34, 35 и 36; дальше закидае участь въ тайныхъ товариствахъ социалистичныхъ, редактованъ сконфискованныхъ книгъ: „Дзвінъ“ и „Молотъ“, друкованныхъ во Львовѣ и участъ въ выдавничѣ „Громады“ въ Женевѣ. До трибуналу входять: совѣт. Савицкинъ якъ предсѣдатель и сов. Драцкий и суд. Литвиновичъ якъ вѣтаны. Обжалованье вноситъ заступникъ прокуратора Дуневичъ. Защитникъ зъ уряду адвокатъ дръ Семилейскій. На лавѣ присяжныхъ засѣдають: пп. Давидъ Секеръ, Робертъ Чайковский, Ферд. Борковский, Евд. Фридрихъ, Изаакъ Лазарусъ, Марк. Гадзинский, Ип. Саврацкий, Кар. Лозанский, др. Линнеръ, Юл. Ербаръ, дръ Юл. Дорнбахъ, Мавр. Галь и Кар. Велеръ. На внесеніе прокуратора розправа отбывавъ при замкнутыхъ дверехъ. Розправа мае тривати три дни.

Выстава перемыска открыта зѣстала дня 31 л. м. м. торжественно при участіи численныхъ гостей. Выстава находится на площади, належачой до ерарій войсковыхъ при шляху львовскомъ. Величавъ брама провадитъ на площадь выставки. Въ будувѣ выставовой суть хорошо выконанъ п. Пилецкимъ, ассистентомъ на львовскій политехничѣ. — Насампередъ отправлено рано богослуженіе въ церквахъ руской и латынскихъ, где згромадилось кромѣ публичности репрезентанты властей мѣсцевыхъ. Около 12 год. въ полудни наступило открытѣе выставки при участіи численной публики, достойникохъ цивильныхъ, войсковыхъ и духовныхъ. Мѣжъ иншими буили: маршалокъ дръ Зыбликевичъ, епископъ Ступницкій, дръ Смоляк, кн. Сапѣга и др. Выставу открывъ промовою гр. Стадницкій, предсѣдатель комитета устроючого, выказуючи попередъ цѣль сего выставки, оттакъ розбираючи поодинокій ея дѣла. По сѣмъ п. Ан. Дворскій, буримистъ перемыскій, повитавъ выставцѣвъ именовъ мѣста. Оттакъ лат. епископъ Солецкій посягивъ головный павильонъ, а капелла войска отограла краковика. На выставу прѣйжавъ генералъ Гревенциъ, директоръ стадинъ державныхъ. Першого дня розпродано надъ 400 билетѣвъ платныхъ; доходъ бувъ 500 зр. Було около 700 особѣ на выставѣ. Въ вечерѣ отбывавъ бенкетъ въ честь маршалка Зыбликевича.

Убийство во Львовѣ. Дня 31 л. м. м. въ ночи забито 65-лѣтну жидѣвку Хаю Альтенбергъ, фа-

кторку, мешкающую при ул. Собѣского, ч. 32, о кѣлькадесять кроковъ отъ намѣстництва. Коли коло 11-ой години въ ночи прійшовъ домѣвъ оынѣ Хаѣ Альтенбергъ, заставъ вже трупа матери съ подрапанымъ лицемъ и стрѣчкомъ около шѣи. Въ хатѣ рѣчи были порозкиданъ, але здавалося такъ, что ктось зробивъ се лишь на тое, чтобы затерти всякія слѣды убійства, бо, здаеся, нѣчого не зробовано. Полиція увязила вже двѣ особы и веде-ся слѣдство. Въ той самой камениці бувъ шинкъ „подъ гренадіеромъ“. Пригадуемъ читателямъ, что передъ рокомъ замордовано во Львовѣ шинкаря Коркеся; убійцѣвъ досі не выслѣджено.

Полиційный судъ „Czas-y“. Краковскій „Czas“ въ ч.лѣ 190-мъ пишущи про нашего Митрополита называе его „prawnawistycznie urosobionym“, а згадуючи въ ч.лѣ 198-мъ о выборахъ турчанскихъ, каже: „W jednym tylko okregu wyborczym zapisal nam przychodzi wybor posla z obozu, wrogiego państwu i narodowi. W okregu wyborczym Turka zostal wybrany p. Antoniewicz wskutek niedopilnowania sprawy“. Отже була „Czas-y“ нашъ Митрополитъ — панславистъ, а посолъ дръ Антоновичъ — небезпечный ворогъ державы! Ну, такі рѣчи вже и гдно и сумно читати!

Процѣсъ Енслера въ Чернивацѣхъ, о котромъ мы вже доносили, закончился. Енслера засуджено на обѣмъ лѣтъ взынцѣвъ, заостреной постомъ, Фрунзѣ на одинъ рокъ, а Крайчицкому увѣдено. Енслеръ хотѣвъ перекупити судѣвъ присяжныхъ и въ той цѣли якъсь незнана жидѣвка дала въ его имени каждому судѣви по 1.000 зр. Судѣи повѣдомили о томъ трибуналу на публичной розправѣ и зложили всѣ грошѣ до диспозиціи трибунала, при чѣмъ згромаждена публика приняла сей поступокъ голосными оплесками. Навѣтъ самъ защитникъ обжалованого дръ Ротъ заявивъ свое зреченіе обороны, хотячи понести всякія кошты постановы судового, бо — якъ сказавъ — онъ самъ переконаный о обманствѣ своего клиента. Трибуналъ однакъ не мѣгъ прихизитися до того заявленя дна Рота, бо розирава вже за далеко була посулуася. Додати належитъ, что при засудженю Енслера не принято анъ одной обставины лагодячей, а лишь всѣ обтяжачой.

П. Павелъ Попель одинъ зъ головѣйшихъ стовпѣвъ краковской партіи станчицкой выдавъ сими днями въ Краковѣ друге „открытое писмо въ справѣ руской“ до п. Станислава Поляновского. Бѣсть се реченія на отповѣдь п. Поляновского, котрый отрубавъ п. Попелеви, что „sprawa ruska nie istnieje“. П. Попель обтае при своѣмъ першомъ твержденю, что „sprawa ruska istnieje i ani jej zabić pogroźką, ani uspać miłoznieniem“. Але хочъ яка діаметрально противна рѣчица мѣжъ обома тыми панами въ теоритичномъ поглядѣ на справу руску, то въ практичныхъ консеквенціяхъ оба зовсімъ годятся, бо оба стоятъ за тымъ: „w sprawie ruskiej krocząc tą samą drogą, co dotychczas“. Чиста комедія!

Російскихъ жидѣвъ эмигрантѣвъ, — пише кievска „Заря“ посля розказѣвъ самыхъ же жидѣвъ повернувшихъ зъ Америки въ Россію — приняли въ Америкѣ дуже непріязно всѣ тамошній робѣтники. Непріязнь тая росла що-разъ больше въ міру, якъ прибывали нові партіи эмигрантѣвъ. Дѣйшло до того, что жидѣвъ не пускали до домѣвъ и они и днемъ и но́чею скитались по улицахъ.

Салю соймову отновлено теперь троха, бо, якъ звѣстно, построене тои салѣ дуже нещасливо, такъ, что голосъ губителъ въ широкихъ еи фремугахъ и въ высокой стели. Теперь перетягнено подъ шклянню стелею густу сѣтку дротану, щобъ голосъ задержувався, и повѣшено въ серединѣ величезный паукъ, зъ которо буде розходити электричне свѣтло.

Члены сойму побѣдутъ въ понедѣлокъ, с. е. по отвореню сесіи, особнымъ поѣздомъ на выставу перемыску.

О новіцятѣ добромиліи зѣвѣае урядова „Gazeta Lwowska“, что тойже донерва 15 л. вересня с. р. може розпочатися, а то по той причинѣ, что реставрований салѣ для жовакѣвъ не выохли еще. Мы зъ своєї стороны бажалибы, чтобы въ тыхъ саляхъ засѣдали тіи, кому слѣдуе, а не люде чужой народности и обряду. Довѣдуемось, что Русины не мають зовсімъ охоты отдатися подъ зусилку опѣку и дотеперѣшній новики выступили зъ Чину.

Замордоване асута. Въ Рагузѣ случився страшный случай замордованя асута. Коли той въ ризахъ церковныхъ отпралявъ службу божу, одна дѣвчина протиснулаеся съ штилетомъ до престола и завдавши ему пять смертельныхъ ранъ на мѣсци умертвила. Въ слѣдствіе того случаю сконсигновано въ мѣстѣ войско зъ обавы, чтобы не прійшло до якихъ непорядковъ.

Въ судѣ теревольскомъ, якъ доносить „Руска Рада“ возный судовый Нендза отбирае нашимъ людамъ по коритаріи пысма на рускомъ языцѣ, та еще кричатъ, что то по шизматички, москвски, что таке пысма судѣ откине, бо прокураторъ не умѣе по руски читати и т. и. Мы не знаемо, чи тамашне начальство суду знае о томъ поступованю своего слуги, бо колибъ знало, то не стерпѣлобы певно такого поневѣрваня и надбужити законѣвъ!

Въ лѣтнімъ театрѣ львовскомъ мало не прійшло до нещастя. Подчасъ представленя далася чути спаленія, немовбы горѣли які шматки. Тоды то озававъ голосъ зъ галеріи: горитъ! — и публика почала скванно тиснутися до выходу, але остановилася въ конціи на представленіе енергичнѣйшихъ людей. Показалось, что се почала вже глѣти декорація отъ пологеня лампы спиритусовой. По сѣмъ представленіе розпочалося дальше.

Динамитъ въ свѣчкахъ церковныхъ. До костела бербанского подѣ Аквилене прійнявъ недавно якийсь

подорожний путникъ кѣлька свѣчокъ на жертву. Коли костельный хотѣвъ осадити ті свѣчки въ лѣхтарѣ, зауваживъ невычайну ихъ вагу, о чѣмъ повѣдомивъ пароха. Сей казавъ перетяти на двое найтяжшю свѣчку и ось показалося, что на нѣй була лишь тонка поволока воску, а въ серединѣ находилася прасованый динамитъ. Такъ само и другі свѣчки мѣстили въ собѣ динамитъ. Незвѣстный досі путникъ хотѣвъ, зная, высадити цѣлый костель въ воздухъ.

До принатя воспитаниковъ въ дяковско-учительске заведење фундаціи бл. п. еписк. Іоана Свѣтурского въ Перемышлі на рокъ шк. 1882/83 вызначуеся реченицѣ на день 2 жовтня 1882 н. ст. Условія до принатя доконче потрібнѣй слѣдующі: 1) укѣнченый 17 тѣй рокъ житя; 2) непорочности обычаѣвъ; 3) укѣнчена 4-та або бодай 3-та класа шкѣль народныхъ съ добрымъ успѣхомъ и 4) добрый, чистый и вже мужескій (не дѣтійчій) голосъ. Убѣгателѣ мають дотычній свои поданя заосмотрѣны въ потрібнѣй свѣдѣствѣ, черезъ парохіальный урядъ найдалше до 25 лат. вересня 1882 сюда предложити, а самі лично дня 2 лат. жовтня 1882 въ канцеларіи явитися. Кто зъ кандидатѣвъ выше сказанныхъ условій не дошвынѣтъ, того поданье не буде уважлядене. Замѣсть формального свѣдѣства рожденя и крещеня достаточное буде, если дотычный парохъ урядъ на прошеніе убѣгателя сопроводячи товжъ примѣтитъ рокъ, мѣсяцъ и день рожденя и крещеня проинтегла.

Непамятна повѣнь дѣткнула страшенно дня 20 серния повѣтъ рогатинскій. Цѣла полуднева часть надъ Днѣстромъ положенныхъ селѣ дознала въ наслѣдство тои повѣни дуже великихъ стратъ. Въ десять мѣсцевостяхъ по причинѣ навального приплыву водѣ мешканцѣвъ заледово уратували житѣ а стратили майже цѣле майно. Для несеня помочи тымъ нещастнымъ завязався комитетъ въ Рогатынѣ, котрый на разѣ зарядивъ потрібнѣй оредства, але тіи ледво найпершій потреби нещастныхъ заспокоили, великому же нещастю, котре нынѣ въ цѣлой наготѣ оказалося, допомочи не здохли. Щобы позыскати ширшу підставу до збирания потрібныхъ оредствъ для несеня помочи повѣню дѣткенымъ, удався комитетъ до выш. ц. к. намѣстництва о позволеніе збирати добровѣольні складки и въ околичныхъ повѣтахъ — Вп. же Редакцію упрашае о ласкаве посередничтво въ збиранию складокъ и о умѣщеніе тои отозвы въ рамкахъ нысма своего. — Рогатынѣ 28 серния 1882. — Миколай Торосевичъ, предсѣдатель комитету.

Хмароломъ лучився дня 27 серния пополудни въ повѣтѣ тарновскомъ такой страшный, что воды не лишь забрали все збоже зъ нѣль, але въ многихъ мѣсцяхъ забирали урожайну землю и на лапахъ попишали величезный долы и вертены. Бароболо вода выдирала зъ землѣ, то люде ловили еи по ровахъ кошами и корытами.

Днѣстеръ набровивъ послѣдними выливами не только у насъ величезной шкоды, але й на Подолію російскимъ давоя ровно въ знакъ.

Плавба парова на Днѣстрѣ буде отворена съ днемъ 15 л. с. м. а то на просторони Галичѣ-Нѣжнѣвъ. Руководство тои плавбы постановило длитого открыти передъ означенымъ речинцемъ згаданный рухъ, чтобы прійти въ помѣчь желѣзницѣ транверсальной, позаякъ отъ Галича до Нѣжнева буде можна перевозити найкоротшою дорогою всякій матеріяль и приборы до будовы тои желѣзницѣ.

До рады повѣтвой въ Бучачи отбудеся дня 2 л. жовтня с. р. доновляющій выбѣръ одного члена зъ округа громадъ сельскихъ.

Зъ Богородчанъ пишуть намъ: Нынѣ, 29 серния отбывае тутъ доновляющій выбѣръ одного члена до рады повѣтвой зъ куріи сельской на мѣсце покойного о. Струтинского зъ Космача. Выбрано Семена Лукача, господаря и бубного войта зъ Старунѣ. Сими днями отбудутся выборы маршалка, его заступника и выдѣлу рады повѣтвой, бо цѣсаръ не затвердивъ выбраного при першихъ выборахъ п. Калика яко маршалка и о. Заклинского яко видемаршалка задля того, что не додержано гдѣящихъ статутомъ приписанныхъ формальностей.

Именованя. Учителями шкѣль середнихъ именованъ: заступники учительѣвъ Софронъ Недельскій зъ Станислава, І. Терлядинскій зъ Тарнова, Дом. Махновскій зъ Львова, Фел. Урбанскій зъ Золочева, Юліанъ Яворскій зъ Снока, Юл. Сутовичъ зъ Тарнова и І. Кравичъ зъ Золочева — при гимназіи въ Золочевѣ; учитель религіи Ант. Гохекеръ зъ Золочева учителемъ религіи въ высшій шкѣль реальній въ Стрыну; заступники учительѣвъ Фр. Шиндлеръ, Волод. Ресль, Волод. Банковский и Ем. Гайтумъ — при реальній гимназіи въ Бродкахъ.

Медаль для выставцѣвъ, именно 15 сѣбныхъ и 30 бронзовыхъ установило министерство торговлѣ яко нагороды державнѣй для промыслового дѣла выставки. Министерство вложило на палату торговельну и промыслову во Львовѣ отвѣчалность за отновленіе ужитѣ тыхъ медальѣвъ. Медальѣ ти призначеніи для выставцѣвъ перемыскихъ.

На катедрѣ зоологіи въ университетѣ львовскомъ представивъ выдѣль философичный яко кандидатѣвъ пп. Бенедикта Дыбовского, слѣдителя фавны сибирской, остаючого теперь въ Камчатцѣ, брата его А. Дыбовского профессора въ Дорпатѣ, и дра Бержейского, доцента зоологіи въ Краковѣ.

Въ Задворіи коло Устрикъ знайшли дѣти, збиравшій грибы въ лѣсѣ званомъ „Жукѣвъ“ збанокъ грошей, переважно сѣбныхъ талларами, сороковѣями, пѣсверковѣями и помѣнными монетами зъ XVII столѣтѣ. Можна припустити, что знайденіи грошѣ выносили до 300 зр.; грошѣ досытъ добре удержались, только дробнѣйшій заржавѣли. Большу часть тыхъ грошей попродаю жидамъ за

безцінь, а лише малу частку удалось купити та-
мошньому приходникові.

— В Шидлівцях викопали дня 25 л. с. м. на-
робки на полі горнець сь старими монетами зь
часовъ Зигмунта. Воі монети, кромѣ двохъ зо-
лотыхъ, були срібні.

— По виборѣ барона Пино, министра торговлѣ по-
сломъ до рады державной зь округа сучавско-
радовецкого, кабинетъ гр. Таффе числить вже
лишь двохъ министрѣвъ не-послѣдъ, именно мин.
проектъ бар. Конрада и мин. обороны краевой
гр. Вельзергайма.

— (Дрѣбні вѣсти.) Пѣсаръ удѣливъ громадѣ Бер-
надѣвцѣвъ зь пов. гербовельскѣмъ 100 зр. запо-
моги на докѣнченне будовы церкви и громадѣ Но-
восѣлки зь пов. яворѣвскѣмъ 100 зр. на будову
церкви. — Коло Новосѣвцѣвъ зь пов. бучацькѣмъ
найденѣ въ пасѣцѣ убитого паствника Короля.
Злочинцѣвъ слѣдять. — Въ Мадридѣ умеръ най-
богатѣйшій обыватель Ишпаніи, маркизъ Манча-
недо, князь Сантони. — Въ Перемышлѣ отбудеся
дня 8 л. вересня о. р. конгрессъ нафтовый. —
Рухъ побѣдѣвъ омнибусовыхъ межъ Львовѣмъ а
Пустомитами на желѣзницѣ арки. Альбрехта
буде завѣшений. — Въ Тибрѣ утопився 82-лѣтній
старецъ Константинъ Францеско; въ оставленѣмъ
листвѣ яко причину самоубійства подавъ — заводъ
въ любви. — Маршалокъ дръ Зыбликевичъ выѣхавъ
въ середу на нѣчь до кн. Салѣги въ Красчицѣ.
— Въ Кримѣ и Бессарабіи не зродивъ сего року
тютюнь. — Кажуть, що президентъ высшого суду
краевого дръ Шенкъ намѣряе податися въ пенсію.
Повѣнь займила въ дорожѣ одного селянина сь
женою зь Гумнискѣвъ зь пов. тарновскѣмъ и уне-
сла далеко ихъ трупы. — Въ околицѣ Синаю,
лѣтною резиденціи румуньского короля, було сими
днями досить сильне землетрясенне. — Якійсь
любитель цвѣтѣвъ въ Фалькенбурѣ выгодувавъ
небувалі доси зелені рождѣ.

ГОСПОДАРСТВО И ТОРГОВЛЯ.

— Соли галицкой продковано въ липню с. р.
113.670 метр. сотнарѣвъ, а продано 88.897 метр.
сотн. Въ тѣмъ самѣмъ мѣсяцѣ минувшого року
продукція соли выносила 112.669 метр. сотн., а
продажъ 87.964 метр. сотнарѣвъ.

— Про урожай пишутъ намъ зь Залѣщицкого,
що тамтуды дуже гарне збѣже и такого урожаю
уже 40 лѣтъ не було. Лише анижъ троха по-
маленый.

— Въ справѣ желѣзницѣ трансверсальной завязавъ
бр. Шварцъ въ имени конорції будовы той же-
лѣзницѣ уклады сь дирекцією добръ архикнязя
Альбрехта въ Витковицахъ що до доставы 26.000
тоннъ шинъ въ рокахъ 1882 и 1883 по цѣнѣ 115
зр. за тону.

Вѣсти епархіальны.

Зь АЕпархіи Львовской.

Каноничну институцію одержавъ о. Т. Бо-
родайкевичъ на кап. Горолицѣ дек. тернопольского.

Подали на Джурковѣ дек. тернопольского:
оо. 1) Л. Шухевичъ зь Рожнова, 2) І. Ивановичъ
зъ Нуца, 3) А. Заклинскій зь Космирина, 4)
Е. Кушичъ зь Черновца, 5) Н. Волошинскій
зъ Николаева, 6) І. Бирчакъ зь Волѣ доволуцкой
7) І. Баласевичъ зь Боянѣ, 8) П. Руденскій зь
Жиравки, 9) І. Гургула зь Путятинѣ, 10) А.
Яворскій зь Гребенова, 11) Е. Проскурникъ зь
Чорнѣва, 12) Л. Авдиновичъ зь Товстого, 13)
Т. Березовскій зь Крушельницѣ, 14) М. Соне-
вичскій зь Переволки, 15) І. Рогужанскій зь
Вашковецъ и 16) М. Скородинскій зь Малехова.

Курсъ збѣжа

зъ дня 15 л. серпня 1882.

Цѣна за 100 кильограмѣвъ.

	зр	кр.	зр	кр.
Пшеница червона . . .	9	—	950	—
„ бѣла . . .	—	—	—	—
„ жовта . . .	—	—	—	—
„ оѣнна . . .	—	—	—	—
Жито . . .	5	75	6	—
Ячмѣн . . .	5	50	6	—
Гречка . . .	6	25	6	75
Овесъ . . .	5	25	5	75
Горохъ до варки . . .	8	—	9	—
„ паст . . .	6	—	6	50
Выка . . .	5	75	6	25
Кокорудза стара . . .	6	75	7	40
„ нова . . .	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый . . .	—	—	—	—
„ лѣтній . . .	—	—	—	—
Рѣпъ (Львѣнка) . . .	—	—	—	—
Насѣно львѣно . . .	—	—	—	—
Конюшина (передна) . . .	20	—	52	—
Кминъ . . .	—	—	—	—
Анижъ . . .	—	—	—	—
„ плоскій . . .	—	—	—	—

Найдешевша подорожъ до Америки
за посредствомъ
славного, елгантного и выгодно уряджо-
ного почтового пароходу
линии **АНДОРЪ**
via Глазговъ.

Експедиція кожного понедѣла и пятницѣ.

Проекты въ польскѣмъ языкѣ, якъ
такожъ карты краѣвъ и желѣзницѣ вы-
даются бесплатно. На запитанія отповѣ-
ди даются въ годьскѣмъ языкѣ.

Билеты выдаются у **M. FLATAU**,
General-Bevollmächtigter, Hamburg.
Admiralitäts-Str. 12. (6—9)

Банковій и грошевий векселѣ.

Приватне сотрудничество, платне зь рели-
гійного фонду, креуеся для прихода въ Новиці
дек. калуцкого.

Жертвенникъ при церквѣ въ день мисіи въ
Михалковѣ позволено устроити о. Л. Лушинь-
скому зь Пилипча.

Ординарискимъ комисаремъ въ обрядовыхъ
спорахъ межъ лат. администраторомъ Конечнымъ
въ Устю зеленѣмъ а рускимъ священствомъ та-
мошного деканату назначеный о. Н. Гошовскій
зъ Блюдникѣ.

Квалификацію до прилѣтя въ новиціяхъ
добромилскій одержавъ п. І. Малицкій, ученикъ
VI-ой гимн. класъ.

До женского заведенія инокимъ С. В. В. во
Львовѣ принятъ: пп. Марія Мартинець и Евгенія
Кульчицка.

Переписка Редакции и Администрации.

Всч. Дописователь зь пѣдѣ Устрихъ. Даруй-
те за гдѣякія скороченія, — они були конечно по-
грѣбні зь уваги на цензуру и редакцію. Всч. о.
Н. Л. въ Добрянѣхъ. За надатокъ для „Дѣла“
сердечно дакуемо.

Подяка.

Въ имени товариштѣвъ вспѣлной подорожи
до Жабя и на Чорногору по зѣздѣ педаг. въ Ко-
ломѣйскѣмъ складѣмъ нынѣшнимъ подяку Пр. о. Оку-
невскому, греч. кат. парохви въ Яворѣвъ ко-
сѣвскѣмъ, за гостинне а притѣмъ такъ тепле и
сердечне принѣтыя цѣлого подорожного товариства.
Пр. о. Окуневскій оѣбрувавъ струженымъ подо-
рожникамъ (78 особѣ) до розпорядимости дѣмъ
своѣй и школу. Самъ о. парохъ, якъ такожъ сынъ
(медицъ) и доньки занялися зь великою запопа-
дностею угощенемъ струженыхъ гостей. На
другій день рано по выгѣдѣмъ нѣчлѣгу всѣ уда-
лися до церкви на службу божу, а поблагосло-
вленій Достойнымъ Священникомъ одиѣмъ пустилися
въ дальшу дорогу на Чорногору верхомъ, другі
же вернули на возахъ до Кутѣ. Приѣми Достой-
ный Отче тыхъ кѣлька слѣвъ вдячности, котрі
Тобѣ складаю въ имени всѣхъ Тобою такъ щиро
и гостинно принѣтыхъ.

Юлія Землингерова.

Курсъ львовскій зъ дня 31. л. серпня 1882.

	платить	жадають
	австр. валютѣ	австр. валютѣ
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	316	— 819
„ львѣв.-черн.-ло. по 200 р.	171 75	175 —
Банку гин. галиц. по 200 р.	304 50	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 75	100 75
„ „ „ по 4% ав.	91 50	93 —
„ „ „ по 5% ав. період.	99 75	100 75
Банку гин. галиц. 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. руот. банку п. 6%	101 50	103 —
3. Листы довѣжн. за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завод. для Гал.	—	—
в Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—	—
4. Облиги за 100 р.		
Индустриализація галиц. 5% м. к.	99 25	100 25
Облиги коммунальн. Гал. банку	100 —	101 50
руетик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зь р. 1873 по 6%	19 25	21 —
5. Лосы мѣста Кракова	23 50	25 50
„ Станиславова	—	—
6. Монеты.		
Дукатъ голландскій . . .	5 51	5 61
„ пѣсарскій . . .	5 52	5 62
Наполеондоръ . . .	9 38	9 48
Півимперіаль . . .	9 68	9 78
Рубель росейскій срібный . . .	1 52	1 62
„ паперовый . . .	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ . . .	57 50	58 25
Серебро	—	—

Мимо пѣдвышененого цѣла
на скѣлько запасы выстануть — поручае торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА во Львовѣ

Гербаты Конго 1/2 кил. зр. 2 — 1/2 к. Куба . . . — 88
„ родинной „ 3 — „ „ бѣлшой . . . — 92
„ Melang de Moskau „ 4 — „ „ Цейлонъ дроб. . . — 96
„ Empreal „ 5 — „ „ „ „ „ 1 —
„ наилуч. высѣвѣвъ „ 1-70 „ „ „ грубозерн. 1 —
Кавы, на скѣлько запасы вы- „ „ „ наилучшой 1-04
стануть найдешевше. „ „ „ Перловой . . . 1-04
1/2 кильо Сантосъ . . . — 68 „ „ „ Мока . . . 1 —
„ „ Гутамала . . . — 72 „ „ „ „ „ 1 —
„ „ Лягуайра . . . — 84 „ „ „ Явы золотой . . 1-04
Свѣчки церковны чисто стеариновы безъ жадного суро-
гату 500 грамѣвъ або 1/2 кильо — за 50 кильо зр. 52.
(23—?)

ИЗИДОРЪ РАБНЕРЪ

при ул. Галицкой, ч. 19 (напротивъ торговлѣ пашеру п. Козловского)
поручае П. Т. Публичности свѣй добре засмотрѣный

Складъ свѣжихъ товарѣвъ модныхъ,
блватныхъ, шовковыхъ и т. и.

Одержавъ такожъ свѣжій транспортъ товарѣвъ оѣж-
ныхъ и зимовыхъ.
Дякуючи П. Т. Публичности за дотеперѣшній взгляды, упра-
шаю, чтобы и на дальне зводила удаваться до мене сь наичлен-
ѣйшими замовленіями.
(1—?)

50

крейцарѣвъ

Льосы

великой

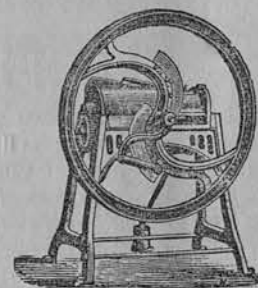
тріестеньской

выставовой

ЛОТЕРІИ.

При замовленіи поодинокихъ льосѣвъ належить долучити 15
кр. на почтові выдатки.

Во Львовѣ можна достати льосы у хвального Рольничо-кре-
дитового Заведенія для Галичины и Буковины и у хвального галиц-
кого Рустикально-кредитового Банку.
(6—8)

Фабрика машинъ и орудій рѣльничихъ
орудій гѣрничихъ (вертячихъ) и выливарня
желѣза и металѣвъ

Бронислава Дескуръ

во Львовѣ, улица Бальонова, ч. 6, — поручае

Всякого рода орудія и машины рѣльничіи власного вырѣбу,
а въ особенности плуги пѣнтрові, цѣлы желѣзны; молотѣльнѣ,
кераты и т. д.

Оригинальнѣ англійскіи машины, фабрики *Picksley-Sims & Co.*,
котрой выключно репрезентацію на Галичину, Буковину и
Румунію одержавъ, въ особенности машины паровѣ вертикальнѣ,
машинки до солоду, до меленія костей, шротования збѣжа, стѣкарнѣ
всякой величины и т. д.
(8—12)

Ц. к. упр. Товариство Львовско-Черновецко-Ясской желѣзницѣ.

(Линіи австрійскіи.)

Ч. 16.226.

Условія, дотычачіи приниманія и незволѣканой
высылки пересылокъ мяса.

Понеже сыре мясо зь причины заходячої обавы зѣпсутя може бути лишь
до такихъ возѣвъ ладоване, котрі нарочно на тую цѣль суть устроены, дальше
транспортъ мяса въ интересѣ надавцѣвъ отбываеся лишь такими повѣздами, котрі
сь бѣлшой скоростею курсуютъ и сь повѣздами на сусѣднихъ желѣзницяхъ,
призначеными до транспорту мяса, остаются въ непосредствѣнній звязи, — прѣтое
устанавлиеся для уможливленія такой експедиціи яко условіе, чтобы пересылки мяса
24 годинъ передъ ихъ доставкою въ стациі надавчѣй сь означенемъ ваги
въ приближеніи були заповѣдженіи и чтобы бодай одну годину передъ отѣздомъ
повѣзду, до транспорту мяса призначеного, були въ стациі надавчѣй до-
ставленіи.

Транспортъ сырого мяса выконуе на тутешныхъ линіяхъ особово-товаровый
(мѣшаный) повѣздъ ч. IV, а о частъ его перѣзду зь оголошеного на каждой
стациі розкладу вѣзды можна довѣдаться.

Въ стацияхъ, где повѣздъ ч. IV пѣдчасъ нѣчной поры курсуе, треба выко-
нувати доставу пересылокъ мяса вже попередного дня передъ уплывомъ часу, до
приниманія пересылокъ означеного.

Пересылки мяса, котрыхъ заповѣдженіе або доставу на часъ занедбано, а
котрі зь той причины до воза, нарочно на транспортъ мяса устроеного, не мо-
жуть бути заладованіи, будутъ въ силу §. 55 регулямину руху лише на складъ
принятіи, сь тымъ застереженіемъ, що ихъ принѣтые до транспорту наступитъ
доперва тогды, якъ заладованіе ихъ до воза, устроеного на тую цѣль, бу-
можливимъ.

Во Львовѣ, дня 23 серпня 1882.

Дирекція руху.

Выходитъ во Львовѣ що Среда и Субота (крѣмъ русскихъ святъ) о 4-ой годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ „Библиотекѣ найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца.

Редакція, администрація и экспедиція по 4. 8 улича Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламации належить пересылать по адресу: редакция и администрация „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не возвращаются только на попередне застереженье.

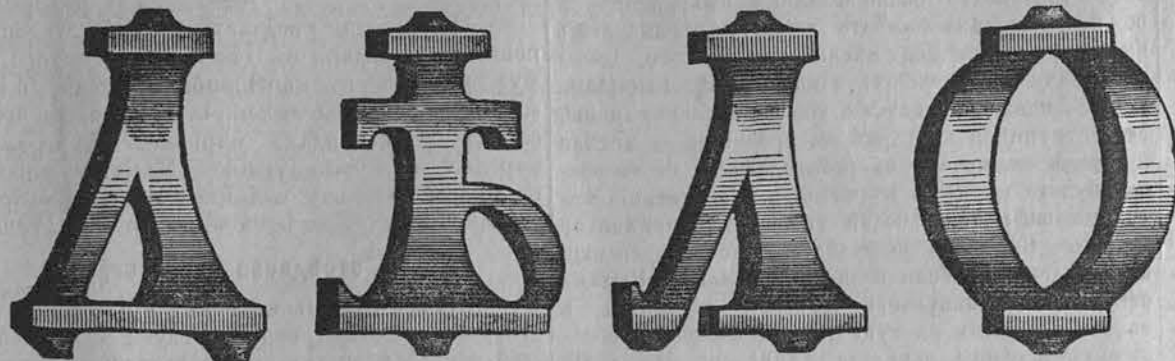
Подорожне число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Рекламации неоплаченной вѣдѣны отъ порта.

Предплату належитъ пересылать франко (наилучше почтовымъ переказомъ) до: Администрации часописи „Дѣло“ Ч. 8.

у

Предплата на „Дѣло“ для Австрии:		Для России	
на цѣлый рокъ . . . 8 ар.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.
на полъ року . . . 4 ар.	на полъ року . . . 4 рубл.	на полъ року . . . 4 рубл.	на полъ року . . . 4 рубл.
на четверть року . . . 2 ар.	на четверть року . . . 2 рубл.	на четверть року . . . 2 рубл.	на четверть року . . . 2 рубл.
съ дол. „Библиотекѣ“:	съ дол. „Библиотекѣ“:	съ дол. „Библиотекѣ“:	съ дол. „Библиотекѣ“:
на цѣлый рокъ . . . 12 ар.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 ар.	на полъ року . . . 6 рубл.	на полъ року . . . 6 рубл.	на полъ року . . . 6 рубл.
на четверть року . . . 3 ар.	на четверть року . . . 3 рубл.	на четверть року . . . 3 рубл.	на четверть року . . . 3 рубл.
на самыя додатокъ:	на самыя додатокъ:	на самыя додатокъ:	на самыя додатокъ:
на цѣлый рокъ . . . 5 ар.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2 ар.	на полъ року . . . 2 рубл.	на полъ року . . . 2 рубл.	на полъ року . . . 2 рубл.
на четверть року . . . 1 ар.	на четверть року . . . 1 рубл.	на четверть року . . . 1 рубл.	на четверть року . . . 1 рубл.
Для Заграничя, окрѣмъ России:			
на цѣлый рокъ . . . 10 ар.	на цѣлый рокъ . . . 10 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 10 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 10 рубл.
на полъ року . . . 5 ар.	на полъ року . . . 5 рубл.	на полъ року . . . 5 рубл.	на полъ року . . . 5 рубл.
на четверть року . . . 2 ар.	на четверть року . . . 2 рубл.	на четверть року . . . 2 рубл.	на четверть року . . . 2 рубл.
съ дол. „Библиотекѣ“:	съ дол. „Библиотекѣ“:	съ дол. „Библиотекѣ“:	съ дол. „Библиотекѣ“:
на цѣлый рокъ . . . 14 ар.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ $\text{л}=\text{ji}$, $\text{д}=\text{d}$, $\text{а}=\text{i}$, $\text{и}=\text{y}$ (въ серединѣ и на концѣ словъ) $\text{и}=\text{y}$, $\text{и}=\text{y}$ (на початку словъ) $\text{и}=\text{d}$ (на початку словъ) $\text{и}=\text{vi}$.

По процесѣ о головну зраду.

V.
(Дальше.)

Що до другихъ народѣвъ. Все то, что мы выше сказали, все само собою значае наше становище и наши отношенія до другихъ, съ нами сусѣдующихъ, або и посполу живущихъ народѣвъ. Хотѣмо только своего а не чужого, своего жита — свободнаго, своихъ правъ — пошанованныхъ, своего розвою — незакалмученого, нѣкимъ ненакидуваного. Есть се головнымъ знаменемъ цѣлой нашої исторіи народнои, что рускій народъ нѣколи, навѣтъ въ часы своей наибольшой силы, не запосѣдывалъ на чуже добро. Въ душѣ нашего народа не было и нема національной вражды до другихъ народѣвъ, а именно до сусѣдныхъ. Есть только неутомима вражда противъ гнетущихъ выростѣвъ тыхъ сусѣдныхъ народѣвъ, явнѣе кажуци, — противъ сусѣднородныхъ пивокъ, что зъ нашего сусѣдства перелазили и доси еще перелазятъ до насъ въ видѣ найрѣжнороднѣйшихъ высасатѣвъ народныхъ (эксплюататорѣвъ). Та вражда противъ выскучающихъ и гнетущихъ, се нѣчто иного, якъ только наслѣдство почуты своего жита, своего достоинства, своей правды и своего права въ нашѣмъ народѣ. Навѣтъ до Ляхѣвъ, про котрыхъ столько сумныхъ споминокъ записано въ памяти нашего народа, рускій народъ не отзывался съ ярою грозбою заглады ихъ народности, а якбы разумнѣйшій и глубокиймъ почутѣмъ справедливости и рѣшительности перенятый братъ киче: „Посунься Ляше, най и Русинъ сяде!“ Съ Румунами вязала насъ зъ давнѣй давня ажъ до послѣднихъ часѣвъ щира дружба, что неразъ то вела нашихъ предковъ до обороны Румунѣвъ противъ Туреччины. И такъ на всѣхъ концѣхъ нашої широкой отчины, въ каждой добѣ нашої народнои исторіи можна добачити ту саму проваю. Се знамя межнародной любви и толеранціи и миролюбія есть однимъ зъ найкраснѣйшихъ свойствъ нашої народности, что дуже способитъ нашъ народъ до правдивого межи-

народного, рѣшительнаго, справдѣ федеративнаго жита, котрого идеаломъ, щобъ у каждого народа була „своя правда и сила и воля“. Се заразомъ и мѣра для всѣхъ нашихъ сусѣдѣвъ, якъ маються относити до руского народа. „Шануй свое — чужого не чѣпай“, каже нашъ народъ до своего сусѣда, коли сей має ему бути добрымъ сусѣдомъ. Переводити ту основну засаду въ дѣло, се наша задача въ нашихъ отношеняхъ до другихъ народѣвъ. Мусимо и будемо боротись до послѣдняго за все, что наше, за всѣ наши права, противъ всѣхъ кривдъ и всякого гнету, але при томъ всѣмъ вѣрній той идеѣ нашего народа не покинемо нашего идеала всеюдской любви и толеранціи межнародной, мирного жита народѣвъ побѣды себе и при взаимномъ рѣшительномъ и пошанованіи не перестанемо опам'ятувати безпачаточныхъ напастей, выказувати, яку они шкоду роблять и намъ и собѣ и краеву и людскости своими напастями и кривдами, и будемо накликати до опам'ятаня, до праведнаго, справедливого и мирного жита. И се тожъ не легка рѣчь, тымъ болѣе, що покривденному и угнетеному не разъ буває дуже тяжко за тяжкимъ болемъ задля добрано кривды озватись съ словомъ любви. Мимо того треба йти сею дорогою, треба дати знати, что опираємось только кривдѣ и гнетови, але не противимось мирному житу по правдѣ и справедливости; треба дати знати, что не навидимо только кривду и кривдителей, але не добрыхъ братьевъ. А коли се буде нашимъ поведенѣмъ, тогда въ каждомъ стороннемъ народѣ буде щоразъ болѣе набиратись такихъ людей, что бачучи правду по нашої сторонѣ повернуть свое сердце для нашої справы и съ часомъ стануть самі намъ допомагати до побѣды, разумючи, что наша побѣда — се побѣда правды, справедливости и взаимной любви, — побѣда сильной, мирной праці надъ загальнымъ добромъ.

Неразъ вже указували мы на томъ мѣсці, что наші межнародніе отношенія именно въ Галичинѣ — въ томъ чистославянскомъ краю — суть превеликой ваги для обохъ народѣвъ, якъ руского такъ и польского, а навѣтъ посередно и для цѣлой Славянщины. Русъ не кончится надъ Збручемъ и Черемошемъ; Польша не кончится надъ Вислою. Въ Галичинѣ стрѣлися только частини обохъ тыхъ народѣвъ. Каждая часть не може, а бодай не по-

винна забувати про свою народну цѣль. Коли есть обовязкомъ каждой единицы памяти про загаль и для загала трудитись, щобъ въ добрѣ загалу и свое добро найти, то тымъ болѣе обовязкомъ цѣлой частини народнои памяти про цѣлу свою народность и для ея добра трудитись. Тое, что роблять галицкій Русинъ, має свою вагу не только для нихъ самыхъ, але и для буковинскихъ, угорскихъ и украинскихъ Русинѣвъ и на отворотъ. Якъ колісь Давидъ Галицкій еднѣвъ цѣлу нашу Русь зъ Галичины для своего руского королевства, якъ галицка Русь все живо отчувала, что дѣялось на Украинѣ, Буковинѣ и угорской Руси, якъ отрождение галицкой Руси, вызване житѣмъ на Украинѣ, голосно отбилось своего часу не только на „зеленой Буковинѣ“, але и на закарпатской Руси, такъ и нынѣ дѣяльність галицкихъ Русинѣвъ не може остатись безъ ваги для Буковины, для угорской и украинской Руси. Такъ само и дѣяльність галицкихъ Поляковъ має свою вагу не только для нихъ самыхъ, але и для познанскихъ и російскихъ Поляковъ. Се есть конечно наслѣдство одноцѣльности каждой народности.

Чижъ памятаемо мы на ту такъ важну сторону нашего жита? Чи памятають на те Русины и Поляки, что наше житѣ въ нашѣмъ краю озываеся и муситъ озватись въ своихъ наслѣдствахъ не только во Львовѣ, але и въ Черновцахъ, въ Кіевѣ, Одессѣ и Харьковѣ; — не только въ Краковѣ, але и въ Варшавѣ и Познанѣ? Чи памятаемо на то, что наші заходы и труды и нашъ дѣла по необходимости мусятъ хосенно або шкодно (посля того, чи они добры, чи лихы) выплывати на остальныхъ части обохъ народностей; — что наші межнародніе отношенія въ Галичинѣ суть мѣрою и пробой для нашої загальнои долѣ народнои, суть мѣрою, чи и якъ умѣють съ собою жити на волѣ не только Русины а Поляки, але и славянскіе народы въ загаль; что наконецъ тѣ наші межнародніе краевіе отношенія суть мѣрою надѣйности або безнадежности нашої широкой будущности для каждого зъ обохъ краевыхъ народѣвъ?

Бодай про галицкихъ Поляковъ мусимо рѣшучо сказати, что зовсѣмъ на те все забываютъ и не памятають, якою страшно разячою дисгармонією отражаются галицкіе отношенія межнародніе не только на всѣхъ Русинахъ,

на всѣхъ Славянахъ, але навѣтъ на самыхъ закардонскихъ Полякахъ. Того, что дѣся доси въ Галичинѣ — именно въ отношеніи Поляковъ до Русинѣвъ, не одобряе и не похваляе не только публична опинія другихъ славянскихъ народѣвъ, але навѣтъ и опинія публична здоровомысляющей части познанскихъ и конгрессовыхъ Поляковъ. Галицкій Поляки здаются зовсѣмъ не понимати той важной роли, яку Галичина по своему межнародному становищу славянскому може и повинна отограти въ межнародномъ житу славянскихъ народѣвъ, а передовсѣмъ въ будущѣмъ отношеніи и розвою руского а польского народа. Они здаются зовсѣмъ не разумѣти, что не яки отчаянный пляны военны, не надѣя на заколотъ междержавного спокою, не борьба збройною силою, але только мирна, культурна праця, успешный розвѣй обохъ народностей въ Галичинѣ — и только така праця и такой розвѣй можуть и мусятъ посередно выплынути на долю и будущность остальныхъ частей такъ руской якъ и польской народности по за границами Галичины. Они здаются не разумѣти, что тутъ въ Галичинѣ есть ся точка Архимеда, зъ котрой може успешно подвинути Русинъ свою, а Полякъ свою національную справу, правда, что помало, крокъ за крокомъ, мирно, але тымъ певнѣе, бо певно и непохибно. Они не разумѣють, что кривды руского народа въ Галичинѣ суть кривою для цѣлого руского а посередно и для будущности польского народа, что гнетъ и заглада руской народности въ Галичинѣ только въ силѣ приспѣшити а не удалити те небезпеченство, якого на дѣлѣ бояться всѣ Поляки, а якого не бажае нѣ одинъ другъ свободнаго розвою славянскихъ народѣвъ. Щобъ тамъ и говорити и скѣлько нѣ доказувати противно, все таки останется неоспоримымъ фактомъ, что се долене руского народа рѣшася доля улаженія межнародного жита прикарпатской и закарпатской Славянщины и съ упадкомъ або розвоємъ руской народности въ Галичинѣ повертаеся або въ лиху або въ добру сторону. Годилосьбы галицкимъ Полякамъ поглубже задуматись надъ тымъ пытанѣмъ, а не съ зажмуреными очима, руками и ногами отпекать всякою вязи съ загальнославянскими интересами и всякого послууху и разумѣнія для тыхъ интересѣвъ. Коли галицкій Поляки не удають только, а справдѣ поважно думаютъ, что такъ званий

БОЛГАРИЯ

и угорскій Русинъ Юрій Венелинъ.

(Конечъ.)

Не можна сказать, чтобы Юрій Венелинъ поклавъ першу подвалину до отрождения национального Болгарѣвъ. Були въ томъ нечеловѣчѣмъ краю вже предтечи его, котры были постановили збудити народъ зъ тяжкого прося, пригадати ему имя его, та хоть уложити перші учебники до просвѣты народнои. Въ томъ то лежала ихъ велика заслуга, але и лише въ томъ; бо якъ жежъ они мали звертатись до просвѣченой клясы народа, котра вже не почувалася до жадного патриотизму и навѣтъ вже была отчужилася отъ него, они, что и самі не вызначились анѣ становискомъ, анѣ глубокою наукою?

Значнѣйшій зъ нихъ были Пайвій въ Самокова (1762) и Софроній, епископъ въ Врацѣ (1739—1815).

Пайвій (Павелъ) родился р. 1720 недалеко монастыря Рильо, котрый має для Болгарѣвъ такое самое значеніе, яке має для нашої Руси киево-печерска Лавра, або яке колісь має для нашої подкарпатской Руси Скитъ манявскій. Скрытый середъ неприступныхъ горъ балканскихъ, бувъ онъ осередкомъ жита религиознаго и розвитку литературы болгарской въ давній добѣ политической независимости народа; обитель рильска була перша на всѣ болгарскій монастырѣ и скиты, тутъ выховувалися

иноки, что были свѣтниками болгарской церкви и сюды приходили неразъ царѣ болгарскіе, чтобы помолитись за добро державы и народа и вяти благословеніе зъ рукъ угодниковъ божихъ. Загнѣтый отже тыми споминками, якъ вязалися до родинного его гнѣзда, не забудь онъ дорогои своей отчины и тогда, коли постигъ въ черцѣ на Атонской горѣ и написавъ для своихъ земляковъ „славено-болгарску исторію“, въ котрой пригадавъ своему народови свѣтлы дѣла въ его минувшости и представивъ ему жита славныхъ царѣвъ и святыхъ болгарскихъ. Зъ его дѣла, котре, чтобы правду сказать, не порушило еще просвѣченыхъ верствъ народа, вѣе ненависть до Грековъ.

Епископъ въ Врацѣ, Софроній, назывався властиво Стойко Владиславовъ († 1816). Онъ подавъ своему духовенству першу болгарску друковану книжку въ проповѣдямъ; зъ его праці користавъ отже такожъ не великій кружокъ Болгарѣвъ.

Значно болѣе, якъ тѣ оба, прислужився просвѣтѣ болгарского народа одинъ купецъ, Петро Беровичъ въ Котелю (1797—1871). Онъ учився въ Букарештѣ, потѣмъ въ Монахиюмъ а оттакъ мешкавъ въ Парижѣ. На невабугу славу заслуживъ онъ тымъ, что выдалъ (въ Кронштадтѣ въ Семигородѣ) першій болгарскій букваръ (1826), даръ, котрый цѣлый народъ съ одушевленіемъ принявъ. Зъ его пера вышла такожъ на свѣтъ библийна исторія, выдрукована р. 1826 въ Будап.

О высокѣ цѣлого Еввересту взвѣся своими заслугами для болгарского народа и своими пребогатыми въ наслѣдки прадами Юрій Венелинъ. Онъ родился въ русскихъ родичѣвъ — отецъ его бувъ священникомъ — въ р. 1802 въ мѣстечковѣ Тибавѣ (Nagy-Tibawa), комитату берегского въ закарпатской Руси. Тамъ завася онъ Юрій Ивановичъ Гуца. Учився въ гимназій ужгородской (Ungvár) съ такъ добрымъ успѣхомъ, что звернувъ на себе увагу настоятельствъ и учителей, болѣе якъ котрый иншій зъ его товарищѣвъ и власне задля тыхъ его знаменитыхъ поступѣвъ заохочували его всѣ знакомы и учителя, чтобы вступивъ до духовной семинаріи въ Ужгородѣ. Юрій услухавъ. Коштомъ семинарическимъ выправився молодой Гуца въ р. 1821 въ лицей до Шатмару и тутъ занимався онъ въ першѣмъ пѣвруку 1821 науками философическими и историческими. Въ другѣмъ курсѣ тогожъ року бачимъ его вже на всеучилищѣ львовскомъ, где майже безъ перестанку пересиджувавъ въ библиотекѣхъ та выписувавъ собѣ нотатки зъ старыхъ писемъ, книгъ и грамотъ. Тутъ, въ Львовѣ змѣнивъ онъ свое имя „Гуца“ на „Венеловичъ“, якъ здаеся тому, чтобы затерти за собою всякій слѣдъ и чтобы зникнути для начальства ужгородской семинаріи, котрой членомъ онъ дотеперъ еще бувъ. Гуца, выхваченный и удержанный коштомъ духовной институціи въ Ужгородѣ, мавъ обовязокъ, посвятити свое житѣе и працю для своей епархіи, — але

Венеловичъ не бувъ нѣчимъ вязанный, бувъ паномъ своей волѣ. Зъ отси забавлявъ онъ пойти до Россіи а чтобы при томъ побачити болѣе свѣта, особливо архипелѣгъ грецкій, постановивъ выправитися туды на Триестъ, а потѣмъ моремъ Середземнымъ до Одесы. Уже бувъ дотеръ до Шегедина, але мусѣвъ тутъ задержатись, бо надѣйшла була вѣсть, что подорожъ морска есть небезпечна за для повстанія Грековъ противъ Турковъ. Такъ отже задержався онъ въ Шегединѣ и вписався на зимовый курсъ р. 1823 до тамошней академіи. Доверва весною р. 1823 перебився пѣшки черезъ семигородскій Карпаты, ишовъ на Хотимъ и опинився въ Бесарабціи, въ мѣстѣ Кишиневѣ, где его губернаторъ Инцовъ и архиепископъ Димитрій радо и пріязно повитали и приняли. Тутъ проживъ Юрій Венеловичъ два роки яко публичный учитель при тамошней духовной семинаріи; въ вольныхъ годинахъ познакомлювався съ болгарскими оадами, котрыхъ було чимало въ Бесарабіи, слѣдивъ за ихъ старыми памятниками историческими и переказами, въ чѣмъ ему помѣчну руку подавали богатіи купцы, родомъ Болгары. Въ р. 1824 бачимъ того ученого Русина ажъ въ Москвѣ на курсахъ медицинскихъ, котры укѣнчивъ по пяти рокахъ зъ грамотою лѣкарскою въ рукахъ. Онъ занимався однакожъ болѣе студіями на поли историческомъ, якъ лѣкарскою практикою.

Улюбленнымъ предметомъ его студій була

„московський панславизм“ загрожує життєвий інтересам Славян, а в тій мірі, як і Польща і Русини, то вони повинні передовсім зміняти своє поведіння, бо дотепершня їх політика з оглядом на Русинів як раз іде під руку сему панславизму.

Тут єсть іменно та точка, где наш край відносини вступив з панславизмом. Невдоволення, роздроби, гнєт і кривди суть тільки приготування поля для розросту сего вправді мрачного, але тим же небезпечнішого панславизму. Фальшивий панславизм заступає тільки правдивим, добре зрозумілим панславизмом, — таким, як єго розуміє наш народ, а висказав єго устами свого генія: „щоб усь Славяне стали добрыми братами и сынами сонця правды“. Сего правдивого панславизму ми Русини ніколи не випремося і не перестанемо в тій мислі неутімо працювати, бо се будучність нашого народу і будучність кожного славянського народу, — се єдино можливе ладу між славянськими народами і дорогами для їх культурного розвитку.

Се наша ісповідь народна, се наша дорога, котрою йдемо і хочемо далше йти. Сею дорогою думаємо добитись красною будучності для нашого народу, а сь ясною провідною ідеєю сміємо берієм до неутімої праці над нашим народом — праці від найперших основ, всесторонньої, позитивної. То, що ми тут сказали, не єсть ані так новим, ані не бувалим; оно давно чулося і чуєся в серці кожного широго Русина. Ми тільки пригадали неодноразово забуте, пояснили неодноразово, може бути, трохи досі затемнене, — прояснили нашу давню, добру дорогу, щоб всь Русини пішли сего обновленою дорогою до спільної праці народної.

(Далше буде.)

Загальні збори товариства „імени Качковського“.

Як ми вже доносили, відбулися для 19 (31) серпня в Львові загальні збори тов. „імени Качковського“. Рано зібрався член до успішної церкви, где о. К. Литвинський отримав богослуження. Оттак удалий вей до салі „Народного Дому“, где предсідатель товариства кр. о. Павликів відкрив збори короткою бесідою. По сьмі вибрано на предсідателя зборів кр. о. Шведницького, а на секретарів о. Сьрка з Гавів старобродських і п. Вол. Луцька.

Оттак виступив кр. о. Павликів з бесідою, в котрій подав зібраним членам справозданє з діяльності товариства за минулий рік. З сего справозданя чули ми, що центральний відділ мав 37 засідань звичайних і надзвичайних, а крім того відбувалися засідання комітету редакційного, комітету для селських читальні і крамниць, як також комісії

шкільних. Далше постарався відділ з утвердження нових статутів. Книжочок роздано товариству около 40.000 примірників, а що видавано їх замість кожного місяця лише вкупі раз на два місяці, то ддятого, щоб заощадити вь перелеті і експедиції. Вислано також книжочки даром або за половину ціни. Многі купці і книгарі на провінції не хотіли приймати книжочок вь розпродаж, а то зь обави, буди в них містяться якісь агітації антидержавні; так бодай голосить неуприхильні газети. Відділові не удалось доси перевести, щоб члени платили вкладки правильно. Відділ старався зь оснующим селських крамниць, а навть одержав на тую ціл від общего ролничо-кредитового заведеня 1.000 зр. Зь філій розвинувся найбільше: сокальська, самборська, дрогбичська, бродська і коломийська. Філія сокальська зложила навть капітал на закупку власного дому, а філія коломийська закупила вже значну част площаді, где передь двома роками була устроєна вистава; на тую ціл уділив їй центр. відділ 100 зр. зь легату бл. п. сов. Кмичкевича. Зь знаменитих членів товариства упокоїлися архид. о. Т. Лукашевський, о. П. Ясеницький, о. Зарицький, о. Лавровський, о. Грицикевич. Мало розвивається філія вь Рогатині, Снятині, Калуші, Жидачеві і др. Філія вь Станіславові розвивалося правительством, а вьсылку книжочки за надолеті і грудень 1881 р., где була поміщена част календаря на 1882 р., кондемовано і наложено на товариство кару; се послідне єще не рїшено вь рекурсі.

О. Литвинський подав справозданє зь стану каси. Доходив було 2.853 зр. 18 кр., а розходив 2.512 зр. 18 кр. Довг товариства за папїр і печатанє вьносив 696 зр. 10 кр. Магазин книжочок і инвентар представляють вартість 5.209 зр. 20 кр. Для провїреня сего справозданя вибрано окрему комісію зь о. В. Ружницкого, В. Лопатинського, С. Залця і п. Ляховича, котра найшла єго вь порядку.

Приступлено до вибору нового відділу, вь складь котрого ввійшли на предложєнє о. Луцька зь Годова звїстий вже намь особи.

Оттак слїдували внесенє поодиноких членів, зь котрих значнїйші були: внесенє о. введено вь житє упадаючої філії вь Калуші; внесенє о. Луцька о. выдаванє таких книжочок, щоб можна їх уживати на преміи для шкільної молодєжи (над сьм внесенєм не голосовано, позаяк треба перше постаратись о. апробату шкільної власті); внесенє о. Бородайкевича, щоб центр. відділ прийняв яку директиву для закладаня крамниць; внесенє В. Бойка, щоб вьказати о. Наумовичеві повне узнанє за єго заслуги (се внесенє ухилив о. Шведницький, яко нестачє вь звязі зь програмою зборів); внесенє о. Залця о. удїленє абсолютної дїловодимости за точне ведєнє дїл; внесенє, щоб відділ вь своїхь видавничих давав поясненє о. канцелярійним дїловодів вь громадї, о. контрахтах, о. поданях до урядів і т. п.

По сьмі закрав предсідатель збори, запрошуючи присутних, щоб зібрався вечером на концерт для звєличєня пам'яті бл. п. Качковського.

росейській войска вь війни турецької, а за ними уходили Болгаре цїлими тисячами до Бесарабії, утїкаючи передь помістою Турків. Венелин опустив кулами турецькими зруйновану і опорожнену Варну, добився побережєм морським до Бабадагу, зь оїеи до Силистріи надь Дунаєм, а потім до Букарешту вь Волощині. Тут застав єго невелике число болгарських патріотів, котрі втекли були передь нехобною смертю, яка їх дожидала вь Болгарії; молодий Русин станув між ними, загрїв і захопив їх до дальшого дїланя, — самі они казали, що того вражєня, яке на них зробив молодий патріот, не забудуть ніколи.

Вь жовтні 1831 р. вернувся Венелин назад до Москви і почав тут складати зібраний вь чась подорожї матеріялы. Але тая єго праця змарнувалася вь великій часті: вь цїлого дїла, предложеного сьм разом академії, появилася лише збірник славянських грамот, виданих рїжними часами черезь волоських і молдавських господарів, і то доперва по єго смерті, а болгарська граматика, котру був також предложив, не вийшла ніколи на світ божий. Онь самь попався після того вь крайню нужду, такь що мусїв собі на хлїб насущный заробляти, удїляючи науку по домахь приватных. Доперва вь р. 1836 одержав посаду инспектора вь одномь шляхетськь пансіоні і тамь дожив єще без журби послідній роки свого житя. Вь тїмь чась выдав єго зновь кілька историчныхь і литературныхь розправ, по части вь часописях, а по части окремими книжочками. Болгары вь Букарешту і вь Одєсє переписувалися зь нимь безнастанно, доносили єму завєды о всякихь постоухах вь шкіль-

Соймъ краевый.

Намьраючи подавати о скілько можна повні справозданя зь діяльності нашого сойму, подаєм вь нинїшнїмь числї бесїду маршала дра Зыбликевича майже вь цїлій основі. О поглядахь маршала на просвѣту народну і о накидуваню „Macierzy polskiej“ на просвѣтителю галицкой Руси поговоримь обширнїше вь слѣдуючїмь числї. Редакция.

Перше засіданє дня 4 вересня.

Передь откритєм сойму о 11 годїхь рано отпращено торжественне богослужєнє вь успєнськой церквї вь латинськой катедрї. Вь успєнськой церквї богослужєнє отпращив Преосв. еп. Сильвестер Сембратович вь сослужєнїи оци. Малиновского і кр. Жуковского.

По годїхь 12 маршалоць Зыбликевич вьступив на трибуну, вь мислї дотичного рескрипту цїсарского открить сєю сойму і покликав на провизоричныхь секретарїв чотирох послів вїкомь наймолодших: Войц. Дїдушицкого, дра Скалковского, Тад. Романовича і дра Ів. Добрянского. Потім маршалоць промовив:

„Высокій Сойме! Мило менї повитати Вп. панів вь тїмь мїсци праць для добра краю. Невеликій кругь нашой власті, але ми соймо институцією чисто народною, открить сойму отже і єго наряды сопроводжає жива спібучаст не лишь нашихь выборців, але і далеко по-за границями Австрїи!“

До справозданя зь цїлорічної нашой діяльності, котре маєє вь рукахь, най менї буде вольно докинути кілька слів. Финансы наш по кількохь лїтахь менше щасливихь повернули до нормального стану. Рїк 1880 скінчився вправдє єще недобором, але не такь значными, щоб відділ краєвий мусїв домагатись оть сойму средств, щоб єго покрити; ми знайдяли ихь доволї вь залежнихь активахь. Бюджет зь р. 1881 вьповнений, мимомольшихь вьдатків на просвѣту народну, повною рївновагою вьдатків оть доходами; сєй же рїк обїцовав надвышку доходів і передь кількома єще тижнями ми були певні значного заощадєня. Навть нестача запасівь касовыхь не давалася намь почувати такь дїтливо, якь попереднихь лїт. Бо коли давнїше хвиливі пожички на обїжучий вьдатки бюджетови бывали такь часті і значні, що процента оть нихь і кошта операций пр. вь р. 1880 дойшли до суми 91.000 зр., то сего року процента ті зійшли до незначныхь розмірів. Обавляюся однакь, що надїя значнїшихь оцідностей ошукає нась при тїхь нещастяхь елементарныхь, які недавно впали на наш край.

Нещастя тіє суть сильною осторогою для правительства і для нас: для правительства, що не належить доше зволїкати систематичну регуляцію нашихь рїк; для нас же, що самими рїльнїцтвомь край наш не повинень задовольнитись, але що дальшихь жерелъ доходу треба шукати також вь другїмь чиннику народного богатства, с. є. вь промислї. Безь промислу рїльництво наше не процвіте, добробут жителїв не піднесєся; можемо мати роки добрі, але можливість вь краю не утвердиться. Хотї бо географичне і политичне положєнє нашого краю не позволяє намь обїжувати собі вьвїз на значнїхь, о розвитку просвѣты вь самїй Болгарії і вь осадахь заграничныхь і збирали для него пїснї людий свого народа. Они ішли смїло за єго волею, вьповняли точно, чого оть нихь жадав і за ихь посередництвомь привирав єго спорий стулень старо-болгарськихь грамот дже великой вартості; передь сьмою смертю дожив єго тої утїхи, що побачив на власнї очі вїрну копію (facsimile) славной золотой грамоты (хризобуля) зь римського монастыря.

Смерть єго була дже завчасна; она забрала єго зь свѣта 28 марта 1839 р., коли мав доперва 37 лїт. Умер єго вь публичномь шпиталї вь Москвї; єго мощи похоронено при дже великій участі народа вь Даниловськь монастырї. Єго гробь украшає великій краснїй мраморовий памятникь вьквченнїй вь Італії; надпис на нїмь така: „Юрію Ивановичу Венелинову одєсєй Болгары р. 1841. Онь пригадав свѣтови забутий, хоть колїс славный і могучий народь Болгарів і зь повного сердца бажавь почитати єго отродженє“.

Вь письмахь своихь лишив єго пребогатий матеріялы; вартість єго праць була, якь на той част, неоцїнена. Закинути єму можна хїба лише тое, що давася порывати занадто своїмь буйнїмь фантазієм, що ставляв за смїлї конфектуры і покладав на нихь, мовь на найтвердїшихь основахь, що єго заводило часто-густо на бездорожа.

У Болгарів було і єсть імя нашого ученого земляка Венелина майже свѣте, не знайдешь Болгара, хоть лишь трохи просвѣченого, котрийби не знав імени Венелина.*)

*) О Венелинї писали: Безсонов вь пе-

чїйшїхь розмірахь, то однакь 6-мільїонє житєльство нашого краю єсть само вь собі численнїмь консументомь, — мільїоны отже позбостануть вь краю, єсли своїмь власнимь а не чужимь промисломь будемо послугуватись хочьби лишь вь щодєннихь необхідныхь потребахь. Дотепершїй хочь єлабїй нашї усилїя до оживленя промислу, выпали щасливо, поступї єсть безперечнїй, а вистава вь Перемишлї свѣтло свѣдчить о поступї. Вь саму пору приходить до осущєня банкь краєвий, ухвалєний соймомь торїчно сєїи. Для откритя банку, дякувати правительству, подїзвляючїмь правнїи єго організації потреба вєе лишь установити надзоруючу раду. Щобь банкь мїгь принєсти оїрку і помїць промислову краєвому, конечно єсть жертвоуїлїсть сойму зь фонду краєвого; она єму вернєся єсли не безпосередно готівкою, то певно посередно добробутомь житєльства. Відділ кр. вь предїмїнарї домагаєся на тую цїл значнїйшихь, нїжь доси, кредитів.

Просвѣта народна поступає що рїк, але дже помалу. Засады нашой уставї шкільной суть вьзрєченї, бо маємо науку безплатну, примусову, а надто дїти мусять ходити до школи 6 до 8 лїт. Девять лїть обавляє тая устава, а однакь проценть нашого житєльства, не умїючого читати і писати, єсть вь порівнаню сь иншими краями монархїи дже некористний. И не диво, у нас єсть майже 2413 громадь административныхь, котрі дотї ані не мають власной школи, ані не суть прилучєні до школи сусѣдної. На око здавалося, що нестача фондів єсть причиною, що такь значне число громадь зостає безь науки навть читаня. Такь однакь не єсть. Причина зла вь тїмь, що ми доси більше дбали о выдосконаленє чї реорганізації давнихь шкіль, аніж о оснующанє новихь шкіль. Зь того вийшло, що черезь девять послїднихь лїт зреорганізовано у нась більше нїжь 2000 шкіль, а новихь заложєно лєдо 224, то значить, що потрібно єще не менше якь 96 лїт, щобь кожда громада мала свою школу, єслиби ми хотїли остати таки при дотепершїй системї. Отже треба застановитись, чи маємо збѣгати при тїй системї, чи єї зміняти. По моїй думцї треба зайнятись виключно закладанємь шкіль новихь дотї, доки кожда громада не буде мати нової школи. А ддятого треба: а) повдержати дальшу дже коштовну реорганізацію шкіль; школы громадскї коштують звыш 1½ мільїона зр.; передь організацією було ихь о 224 менше, але коштували лишь 700.000 зр.; б) шкіль новихь не закладати на скалю зреорганізованихь, але на скалю шкіль давнихь, щобь тїмь лєкше можна ихь удержати; в) не вимагати оть громадь коштовныхь будынків шкільныхь, але вдовольнитись бодай селяньською хатою, щобь лишь жадна громада не була безь початкової науки; г) до реорганізації шкіль вѣятись на ново ажь тогды, коли вєе вь кождой громадї буде школа. Фонды на тіє новї школы вь переважнїй частї лежать обложгою, бо єще негнутї. Після уставї шкільной кожний житєль повинень платити на удержанє школы 12‰ додатків до податків, а тїхь додатків не платили і не платять доси громады, котрі не мають шкіль. Значнїй отже капітал шкільний змарнувався черезь 9 лїт. Оть тепер треба ті фонды реалізувати, а пожеже они не вьстануть, то треба ихь доновити оцідностями, які добудемо зь повдержаня реорганізації. Тїмь чиномь до якихь десять лїт

Венелиновї творї кромь болгарской исторії подь заголовкомь: 1) „Древные и новые Болгары“ і т. д. єсть єще слѣдуючі: 2) „Влахо-болгарскія или Дако-славянскія грамоты“. Ст. Петербург 1840; 3) „О происхожденїи народной поэзіи, особенно южнорусской“; 4) „О началї новоболгарской литературы“, Москва 1838, 8°, 515; 5) „О народных пїснях южннхь Славян“. — Пїснї народнї, привираї Венелиномь, выдав Безсонов вь своїмь збїрнику вь Москвї 1849 коштомь Денкогя, купця Болгара, замешкалого тогды вь Москвї. — Кромь того писав єще Венелин розправы про Варягів, Готів і про слово „бояринь“. Уривки зь єго записокь, списаныхь подчась подорожєй, оголосив Безсонов: „Нїкоторя черты путешествія Ю. Ив. Венелина вь Болгарію“. Москва, 1857.

По такь великомь руху, до якого Венелин побудив Болгарів, мусїло вьступити на видне становище не трохи свѣтлыхь і горячихь патріотів. Зь тої громады плеядь передовыхь мужїв згадаємь лишь імена двохь найзнаменїтїшихь учеників Венелина, т. є. Василя Евстатїєва і богатого купця Априлева вь Габровї. Априлев вєсправ вь разу заходы Греків і підпомагавь грецкї школы вь Болгарії, доперва Венелин сїровадив єго вь р. 1831 на иншу гадку і збуdiv вь нїмь горячу любовь до свого забутого і упоамїженного народа.

реднїмь словь до 2-го выданя „Древныхь и новыхь Болгарь“, 1856. Априлев вь „Деницѣ“, 60, 96, 123, 141. — Болгарока бібліографія вь переводї Н. Х. Полянцова. Одєса, 1851.

1) Древніє і новє Болгарє і т. д. I. 1829 II. 1841.

кожда громада може мати свою школу. Не буде вона вправді вбрана але все таки буде чинником просвіти, хочби учила лиш читати и писати.

Сь школою не кончиться просвіта. Для дальшого образованя народъ потребує книжокъ, котрыхъ недостатку щоразъ сильнйше відчуваємо. Недостачи той зарадити, маймо надбю, повстаючи въ томъ, роцѣ нова инстиутція „Macierz polska“, котра одасть краєви незвичайнй услуги. Она еще не войшла въ стадію діяльности, тож не знаючи еи потреби, мы не прелиминували для неї жаднои субвенції краєвои. Хочбы и якъ найбільше потребувала — мы заспокоюєм еи вимоги, маючи тую певність, що видатки на еи цѣли знайдуть въ нашомъ соймѣ оправданье. Доси маємо „Macieży polskiej“ выносите 35.000 зр. въ вартностныхъ паперахъ а 3000 зр. въ записахъ. Початокъ того, якъ на першу хвилю досить значного капіталу, повставъ зъ запису одного честного ксбидза передъ давными лѣтами на патриотичнй цѣли.

Въ справахъ дороговихъ переходимо зъ системы дорогъ краєвыхъ, котрыхъ сѣть есть на укнченю, до системы субвенціонованя дорогъ повѣтовихъ и громадскихъ, въ наслѣдство переувѣдченя, що въ многихъ повѣтахъ мимо хибъ и ошибокъ дороги повѣтовй множатся, а громадскй приходять до доброго стану при помочи фонду краєвого. Сподѣваємось, що дотичне наше предложение соймъ прийме.

Шпиталь нашъ перестали бути приномъ для неувѣжливыхъ, а строго выповнюванье отвѣтнихъ приписовъ мало тое наслѣдство, що шпиталь въ 1881 р. коштували о 109.000 зр. менше, якъ въ 1880 р.

Капіталъ выкуна пропинації выносите теперь звыше 1,500.000 зр., а дякувати стараню правительства, не можемо вже жалуватися на задегости снати.

Реформы администрації не спускаемо зъ ока; приготавлиемо еи не проектами до уставъ, але спружностю администрації опираючися на досвідъ, що большу услугу краєви одасть спружисте и строго выконуванье уставъ хочбы и неокладныхъ, нѣжъ стоиы вбравшихъ уставъ, парализованыхъ рѣшностю или байдужностю въ выконуваню. Выдѣлъ кр. дає примѣръ зъ себе и не залишитъ жадати того отъ властей повѣтовыхъ и громадскихъ; а коли каждый въ нынѣшномъ устрою администраційномъ сповнитъ свою повинность, тогда ажъ будемо могли оцѣнити, чого хибѣе нашимъ уставамъ. Розбѣжнмъ же нашъ працѣ выказомъ вдѣчности для найдостойнѣшого творца сєи народнои инстиутції. Най жє Найясн. Панъ!

По маршалку промовивъ намѣстникъ гр. Потоцкй. На вступѣ повитавъ намѣстникъ пословъ и завѣривъ ихъ, що правительство охотно и жичливо, якъ завсѣгда, удѣлитъ помочъ працѣмъ сойму. Оттакъ намѣстникъ звернувъ бесѣду на послѣдню повѣнь въ краю. „На першу вѣдомость о томъ нещастю першй посѣтивъ зъ помочю найясн. монархъ, присылаючи на мои руки для жертвъ повѣни щедры даръ 5000 зр. Зъ той квоты я удѣливъ доси въ 7 рѣжныхъ повѣтахъ а именно въ рогатынскомъ, долиньскомъ, станиславовскомъ, римановскомъ, калускомъ, товмацкомъ и бжескомъ, запомогу на першй потреби зруйнованыхъ селянъ. Шкоды зъ повѣни суть значны; небавомъ, надбюся, одержу подробнй справозданя о розмѣрахъ нещастя, а даты тѣ дадутъ подставу оцѣнити, где и яку треба нести помочъ, чтобы ухоронити жителей отъ голоду и надѣлти ихъ потребнымъ на засѣвы зерномъ. Не треба дурити себе. Щобы подобнй нещастя не повторилися а край и его жители не були выставлен на новй отраты, будутъ мусѣли чинники законодательнй достарчити достаточнй засобы матеріальнй до переведеня систематично обдуманныхъ средствъ охоронныхъ“. Дальше намѣстникъ перейшовъ до справъ администраційныхъ. Незалагожденныхъ справъ индѣмнизацийныхъ есть теперь 17, а справъ сервитутныхъ 50 (зъ зголошенныхъ 30.025). Въ справѣ выкуна права пропинаціонного вышину вынулую доси до комисіи краєвои 8561 зголошенъ; зъ тыхъ залагоджено 7132. Означений дотеперь выданными ореченнями чистый доходъ зъ права пропинации выносите 2,618.344 зр. 94 кр., а число застереженныхъ шинковъ 6430.

„Школыныя народне — говоривъ дальше намѣстникъ — выказує значный поступъ. Сь днемъ 1 сего мѣсяца войшло въ жите новыхъ 60 школъ етатовыхъ. Фреквенція разнаразъ подноситъ, такъ что въ многихъ школахъ сѣ однимъ учителемъ мусѣли бути утворенй отдѣлы паралельнй сь другимъ учителемъ, що сталося причиною большыхъ выдатковъ. Дальше сь днемъ 1 с. м. переимено 100 школъ фѣлиальныхъ на етатовй. Учителѣвъ некаваліфикованыхъ щоразъ менше, а натебѣмъ прибавляютъ кандидаты сь повною кваліфикаціею, котра есть условіемъ такъ пожаданого дальшого твореня новыхъ школъ“.

Дальше намѣстникъ сконстатувавъ, що найвышю санкцію достали уставы краєви, именно: устава будбвничя для 29 мѣстъ и мѣсточекъ; устава о занесено права пропинации въ мѣстѣ Львовѣ; устава о пожичіи въ квотѣ 1,025.000 зр. на основаніи банку краєвого; дальше цѣсаръ затвердивъ резолюцію соймому о поручѣ краю для заставныхъ лѣтовѣ банку краєвого, а закономъ державнымъ признано тому банкови право екзекуції политичной для налѣжитостей гипотечныхъ. Въ мыслѣ торжочнои ухвалы сойму въ справѣ експлоатаціи нафты, правительство внесло до рады державной проектъ закона, который мавбы нормувати право експлоатаціи живичныхъ мате-

ріаловъ въ Галичинѣ и Буковинѣ, а скоро проектъ той станеся закономъ, тогда буде внесено до сойму дальше окреме предложение. — Катедра польской исторіи на университетѣ львовскомъ буде установлена вже отъ сего року.

Наконецъ намѣстникъ зложивъ до булавы маршалка: замкненй рахунки фондѣвъ индѣмнизацийныхъ за р. 1881; проектъ уставы о гдѣякихъ средствахъ для поднесеня рыболовства и проектъ уставы о розкладѣ тягару кватерунку войскового. На послѣдокъ зложивъ намѣстникъ, що цѣсаръ зозволивъ, чтобы соймови а ементуально и радѣ державной предложено проектъ угоды для урегулёваня отношеня державы до галицкихъ фондѣвъ индѣмнизацийныхъ. Въ той дуже важной справѣ правительство внесло предложение до сойму. По той промовѣ намѣстникъ представивъ соймови комисаря прав., Филипа Залеского, вице-президента намѣстництва.

По томъ на внесенне маршалка послы вставши зъ мѣсць почтили память упокоившихся членѣвъ сойму: архіеп. Ромашкана, Игн. Лукасевича, Иос. Тышковского, о. Порѣ. Мандычевского и о. Пав. Ясиницкого.

Урлоны одержали пп. Иос. Ясинскй, архіеп. Верхлейскй, еп. Пукальскй, Слонейскй, Пашковскй, Глоговскй и Корытовскй.

Оттакъ приступлено до порядку дневного. На секретарѣвъ выбрано пп. Иос. Ясинского, Яна Стадникого, Турянского и Альфонса Чайковского. Голосѣвъ было 77. Дальше выбрано 12 ревидентѣвъ и 4 квесторѣвъ.

Пос. Войц. Дѣдушицкй складає до маршалковѣ булавы нагле внесенне, чтобы соймъ давъ уповаженье выдѣловѣ краєвому ужити 10.000 зр. на наглй потреби для жителей дѣтченыхъ повѣно и чтобы выдѣлъ кр. дослѣдивши розмѣры того нещастя предложивъ соймови отвѣднй внесени. — Соймъ узнавъ наглѣсть того внесени и заразъ таки его ухваливъ.

Дальше зъ порядку дневного слѣдували першй читаня предложень выдѣлу краєвого, котры мы вже недавно подали нашимъ читателямъ. Въ предложениі отослано до отвѣтныхъ комисіи. Дискусія вызывалася толькѣ надъ тымъ, какой комисіи придѣлти справозданье зъ чинностей выдѣлу краєвого. Выдѣлъ вѣсть, чтобы его справозданье передати комисіи бюджетовѣй, якъ минувшого року; многй послы однакъ, мѣжъ тыми и пос. Ковальскй, спротивились тому и ухвалено тое справозданье передати комисіи люстраційной зъ 10 членѣвъ.

По вычерпаню порядку дневного маршалокъ отчитавъ телеграму перемыского комитету выставы сь запрошеніемъ пословъ на звидженье выставы; маршалокъ вызначивъ на тое день 8 с. м. — На томъ скончено 1-ше засѣданье.

Друге засѣданье дня 5 вересня.

Цѣле майже друге засѣданье было посвячено выборамъ комисіи. На початку лишь засѣданя удѣлено отпустку посламъ: Старовейскому, кн. Юр. Чарторыйскому и Бнджеевичеву (на 8 днѣвъ), Лазарскому (на 14 дн.) и Весоловскому (на 3 тижнѣ). Потѣмъ отчитано насѣвшихъ петицій. Зъ петицій замѣтливѣй: Выдѣлъ пов. въ Вѣличѣ о примусову асекурацію будынкѣвъ селянскихъ. — Селяне пов. перемыского о заведеень грошевыхъ престаций дороговыхъ замѣсть престаций въ натурѣ. — Комитетъ для фундації памятковой имени пок. посла и настая Игн. Лукасевича о запомогу желѣзного капіталу фундації. — Товариство „Harmonia“ о субвенцію. — Михалина Теодоровичъ на варстатъ ланчовыхъ робѣтъ. — Комитетъ костельный въ Станиславѣ о субвенцію на отбудоуванье спального костела. — Гром. Скала о пожичку 3000 зр. на будову церкви. — Учителѣ школъ нар. въ Решовѣ и въ львовско-замѣскомъ окрузѣ о подвысѣшене платы.

640 народныхъ учителей зъ краю о подвысѣшене платы. — Товариство музичне въ Перемышлѣ о запомогу 800 зр. на закупленье фортепяну (!).

Зъ порядку дневного отбывеъ выборъ сѣмъ комисіи. До комисіи люстраційной выбрано 10 членѣвъ (жадного руского посла); до ком. бюджетовѣи 16 членѣвъ (зъ рускихъ пословъ о. Качалу); до ком. правничѣи 7 членѣвъ (сов. Ковальского); до ком. едукацийной 12 членѣвъ (еп. Стунницкого); до ком. администратіи 15 членѣвъ (руского посла жадного); до ком. дороговѣи 12 членѣвъ (о. Мандычевского); до ком. для касъ заличковыхъ 9 членѣвъ (руского жадного). Комисіа бюджета заразъ укнституовалася выбравши презесомъ гр. Генр. Водзницкого, заступникомъ Смаржевского а секретаремъ гр. Сципію. — На томъ скончилось засѣданье. Трете засѣданье отбывалося нынѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна) въ виду того, що больша часть соймѣвъ краєвыхъ скликана доперва на 26 с. м., збересе, здаєсь, ажъ гдѣсь въ падолистѣ с. р. По замкненю соймѣвъ краєвыхъ мусѣтъ збратися еще спѣльнй делегации; снмъ разомъ делегации будутъ радити въ Пештѣ, отже рѣвночасно сесія рады державной не може отбыватися.

(Повстаніе въ Босни и Герцеговинѣ) Въ послѣднихъ часахъ — пише урядова Polit. Correspond. — войска колька разъ атаковали и розганяли остатки повстанчихъ отдѣловъ. Дня 23, 26, 28 и 29 вересня патруля 1-го полку пѣхоты сточила

битвы сь повстанцами. Друга патруля сточила битву на Бѣласница-планинѣ.

(Радикальна партія робѣтничѣвъ етѣднскихъ) отголосила родъ манифесту, въ котромъ выперлася всякой солидарности сь злочинцами, сповнившими рабунѣкъ на Мершталингерѣ и въ загалѣ заявила, що она стремитъ до своихъ цѣлей лишь честными дорогами. Такожъ въ другихъ значнѣйшихъ мѣстахъ австрійскихъ робѣтнички скликували зборы для обговореня инсинуаций чиненыхъ радикальной партіи робѣтничѣй. Въ Грацу такой зборъ збѣставъ урядово забороненый. Товариство робѣтничѣвъ въ Бернѣ порушило думку — скликати вѣче вѣсѣхъ австрійскихъ робѣтничѣвъ, чтобы обговорило отношеня партіи въ австрійской соціальной демократіи. Одна праско-нѣмецка часопись подава була вѣсть, що будьтобы министерство справъ внутрѣшнихъ рѣшило скликати анкету для обдуманя мѣръ репресійныхъ (въ родѣ Бисмарковыхъ въ Нѣмеччинѣ) противъ соціальной демократіи въ Австріи. Однакъ вѣдѣнскй часописи дементуютъ тую поголоску.

ЗАГРАНИЦА.

Россія. Дня 3 с. м. царъ выѣхавъ разомъ сь царевѣю и царевичемъ на осмотръ маневровъ флѣты. Линія, котрою царскй яхтъ „Державъ“ переплывавъ, була освѣщена зъ кораблѣвъ нарочно для освѣтленя уставленныхъ на просторѣ межѣ Кронштатомъ а Беркундомъ. Маневры мали гревати до середи. Въ понедѣлокъ подчасъ маневровъ случився неприяный выпадѣкъ: коли царъ сь царевѣю и царевичемъ въ Инишевѣ переѣхавъ черезъ понтоновыи мѣстъ, сейчасъ вода залила мѣстъ и порвала вел. кн. Михаила и министра войны Ванновского; послѣдний мавъ потерпѣти также ушкодженье.

Франція. Въ послѣднихъ дняхъ минувшого тижня выбухли въ окрестности Монтиконъ коло Коментри подобнй забуреня, якъ въ Монсоле-Минъ, где, якъ мы вже доносили, товчы екецеденты напали на домъ парохіальный и на школы удержуванй законниками и збурили ихъ, а священника взяли подъ арештъ. Въ Монтиконѣ екецеденты зничили дѣсь крестѣвъ. Власти енергично слѣдять за екецедентами.

Ирландія. Подчасъ коли войска англійскй ведутъ войну въ Египтѣ, чтобы покориати повстанчѣвъ египетскихъ, котры повстали подъ прапоромъ „Египтъ для Египтянъ, а не для англійскихъ та французскихъ експлоатацѣвъ“, рѣвночасно муситъ войска англійске выступати оружно и стрѣляти до народу ирландского, который такожъ отъ столѣтій нѣчого иншого не добиваєся, якъ „Ирландіи для Ирландіѣвъ“. Въ послѣднихъ часахъ случився цѣкавыи фактъ въ Ирландіи, а именно въ столицѣ ирландской, въ Дублинѣ всѣ констаблѣ (полицейскй) въ числѣ 883 особѣ вымовили службу, жадаючи вышюи платы. Зъ той случайности скориставъ народъ и въ субѣту о пѣвнѣи розпочавъ нападати на войска, котре стояло въ мѣстѣ. Товчы кидали на войска камѣнями, а войска колька разъ выстрѣляло и ранило 12 особѣ. Другого дня вечеромъ повторились непорядки: офицера полициі, который выстрѣливъ зъ револьверу и когосъ ранивъ, екецеденты напали и смертельно покарѣили.

Ромунія. Газета Independance Roumaine подас имовѣру вѣсть, що король ромунскй незадовго зѣдѣся съ королемъ сербскимъ и кн. болгарскимъ въ Русуку.

Греція. Сибѣрь пограничнй межѣ Греціею и Турціею, который такъ несподѣвано бувъ заострився и зазначився кровію грецкою и турецкою, збѣставъ вже на разѣ залагодженый. Правительство грецке и турецке выдалы войскамъ пограничнымъ рѣвнозвучнй росказы привернути status quo, який бувъ передъ недавними стычками. Греція, якъ мы звѣщали, задумала була вже на серію збрѣнтися. Порта успокоила Грецію.

Египтъ. По битвѣ подъ Кассазиномъ, описанѣй въ послѣднемъ числѣ, не было доси жаднои стычки мѣжъ англійскими и египетскими войсками. Ген. Вольселей скрѣпилъ свои силы новыми войсками, а Араби-паша рѣвножъ не дармує, сыпле валы и зновъ намѣряє загатити каналъ сь солодкою водою, чтобы Англійцѣ не мали воды до пѣты.

Туреччина. Порта приняла вже конвенцію въ остаточной стилизации англійской. Войска турецкй высѣдуть зъ кораблѣвъ въ Портъ-Саидъ. Прокламація противъ Араби-пашѣи султанъ выдасть передъ вступленіемъ войскъ турецкихъ на землю египетску. Конвенція та буде подписана, надѣятися, еще сего тиждня.

НОВИНКИ.

— Виреосъ. Митрополитъ Іосифъ Сембратовичъ въ понедѣлокъ дня 4 вересня при авдіенциі у цѣсаря зложивъ на руки монарха резнигацію зъ достоинства митрополита галицкой Руси. Першй случай подобнои резнигаціи въ Австріи въ послѣднихъ вѣкахъ.

— Въ справѣ п. Адриана Мазура застановила прокураторія дальше слѣдство о головну зараду. П. Мазуръ выйшовъ въ понедѣлокъ на волю, просидѣвши отъ 19 л. червня с. р. въ арештѣ слѣдѣмъ.

— Процессъ п. М. Павлина скончившю по триднѣвѣи розпрѣвъ судовѣй дня 2 вересня. По переведеню поступованя доводового предложивъ трибуналъ судіямъ присяжнымъ 15 пытанъ головныхъ, тыкаючихъ злочинствѣвъ: образы маестату и забуреня публичного спокою, а такожъ провинъ противъ религіи, суружества, моральности, уставы прасовой, о розшириваню заказанныхъ брошуръ и

належаия до тайного краєвого товариства о цѣляхъ соціалистичныхъ. Всѣ тѣ провины мавъ поповнити п. Павликъ черезъ выданье и розшириванье брошуръ „Дзвін“, „Молотъ“ и часописи „Громада“. Судіѣ присяжнѣй по цѣлѣгодичной нарадѣ выдалы вердиктъ увѣнчиваючий, заперечивши два найважнѣйши пытаня (що до образы маестату и забуреня публичного спокою) 5 голосами противъ 7 потверджуючихъ; три пытаня (що долежаия до тайного товариства, образы моральности и розшириваня забороненыхъ брошуръ) заперечили всѣми голосами; прочіи пытаня заперечили болше-менше значною болшеостею голоѣвъ. Прокураторъ не вносилъ зажаденя неважности и п. М. Павлика заразъ выпущено зъ вязницѣ карного суда.

— Львовскй выдѣлъ тов. „имени Качковского“ укнституовався въ той способѣ, що мѣстопредѣвателемъ выбрано о. Калинка, касіеромъ о. Литвинского, секретаремъ п. Авдыковского, настоятелемъ канцеляріи п. Лабаха.

— Філію товариства „имени Качковского“ въ Станиславѣ, якъ звѣстно, розвазало намѣстництво, мотивуючи се розвазанье тымъ, що товариство переступило границу своего дѣланя, удержуючи при себѣ крамницю и вдаючися въ недозволенй агитациі. Товариство подало противъ сего рекурсъ до министерства, котре однакъ той рекурсу откинуло.

— Ару Искрицкому, адвокату зъ Сянѣка, защитникови въ процесѣ Ольги Грабаръ, має перемыска палата адвоката на порученье вышюио суда краєвого выточити процесъ дисциплинарный за обиджаючий выражения противъ сов. Будзыновскому, ужиты въ звѣтнѣй брошурѣ сь зажаденіемъ.

— Новый замакъ на жите въ Львовѣ. Зъ пѣтницѣ на субѣту повертавъ о год. 11-бй въ ночи домѣвъ Изаакъ Янчеръ, бляхарскй челядникъ. Коло нагрожной каменіи въ ринку (отъ стороны улицѣ Сербской) станувъ онъ и почавъ читати якийсь афишъ. Тогда приступивъ до него скоро якийсь незнакомый мужина, высокій, въ черной одежѣ и въ черномъ капелюсѣ, и пхнувъ его ножемъ въ плечѣ, понизилъ лопатки, скрутивши еще рукою нѣжъ въ тѣлѣ. Тяжко скалѣченный Изаакъ упавъ непритомный на землю и доперва по хвилѣ прійшовъ до себе и заводѣюся до дому, при улицѣ Собѣского ч. 47, где его старый отецъ, бляхаръ Давидъ Янчеръ, замешкує въ тѣсонѣи пивницѣ. Злочинца вже выслѣджено; есть нимъ другой жидъ, который тымъ способомъ хотѣвъ позбутися своего любовного соперника.

— Въ справѣ убійства Альтенберговѣи, ведєся дальше слѣдство, котре доси выказало, що убійство поповнено для простого рабунку, хотѣ Альтенбергова не була, здаєсь, маюча. Увязнено вже колька подозрѣныхъ особѣ, межѣ ними одного Таласевича, который черезъ пять лѣтъ бувъ безъ занятя, а передъ тымъ яко екепедиторъ почтовый бувъ украный однорочнои вязницею за провѣрство. Сына Альтенберговѣи, которого въ першѣй хвилѣ увязнено, пущено на волю яко невинного.

— До руской школы вправѣ, помѣщенной въ „Народномъ Домѣ“, записалося до минувшого понедѣлка 288 дѣтей, именно 173 хлопцѣвъ и 115 дѣвчатъ. До першѣи класы (хлопцѣ и дѣвчата окремо) вынослосъ 53 хлопцѣвъ, а 30 дѣвчатъ; до другой класы (хлопцѣ и дѣвчата разомъ) 39 хлопцѣвъ, а 33 дѣвчатъ; до третей класы (хлопцѣ и дѣвчата разомъ) 44 хлопцѣвъ, а 12 дѣвчатъ; до четвертой класы (хлопцѣ и дѣвчата окремо) 37 хлопцѣвъ, а 18 дѣвчатъ; до пятой класы 14 дѣвчатъ; до шестѣи класы 8 дѣвчатъ. При концѣ минувшого року пѣкѣльного фреквенція була менша.

— Въ справѣ о. І. Сѣнкевича, гр. к. парѣха зъ Любѣня, отбѣлоса дня 1 л. с. м. въ Вѣдн розправа передъ трибуналомъ касацийнымъ подѣ председѣтельствомъ президента сенату Вербицко, въ приуствѣтствіи совѣтничѣвъ Литвинского, дра Бохеньского, Зомера, Гугенмоса, Вехля и дра Поплавского яко аесорѣвъ. Защитникомъ о. Сѣнкевича бувъ адвокатъ дрѣ Менгеръ, а генеральну прокураторію заступавъ генер. прокураторъ Симоневичъ. О. Сѣнкевичъ вѣсь бувъ до трибуналу касацийного зажадене неважности противъ засудѣи трибуналу въ Перемышлѣ, котрымъ узнано его виннымъ провины противъ публичному спокоюи и порядковѣи зъ §. 302 зак. к. черезъ подбуриванье селянъ до ненависти противъ народности польской и засуджено на 14 днѣвъ арешту и на кошта поступованя карного. Зажадене о. Сѣнкевича откинувъ трибуналъ касацийный и засудивъ его на поношене коштовѣ розарѣвы касацийной.

— На Русинѣвъ потерпѣвшихъ послѣдними часами елементарнй шоды надѣславъ на руки нашѣи администрациі Веч. о. Теодѣй Петровскй, гр. к. парѣхъ зъ Москалѣвки-мѣста соуму 22 зр. 50 кр., зложено тамашными честными господами. Сей хоршій примѣръ христіанской любви заслугує вновѣ на всяке признание и заохотитъ невно другй громады до послѣдованя. Честъ великодушнымъ Дателямъ! (Администрація „Дѣла“ переслала тую соуму на руки п. Миколая Торосевича въ Рогатынѣ, предѣвателя комитету для несеня помочи потерпѣвшимъ.)

— На заспокоєне догву въ сумѣ чотырехъ зр. и 20 кр. оголосивъ судъ повѣтовый въ Турцѣ примусову лицитацию реальности селянской, котра есть власностею сибѣрь. Реальность таа оцѣнена на 260 зр. Лицитациа таа заповѣджена на зголошенье претенѣи жидѣ Зайнвѣля Банда до тыхъ мизерныхъ чотырехъ зр. и 20 кр.!

— На посаду молодого учителя (учительки) въ Сналатѣ при 4-класовой школѣ народнѣи розписує окружна рада школьна въ Тернополи конкурсъ сь речинцемъ до 30 л. вересня с. р. Платня выносите 350 зр. рѣчно.

— Зъ Смарыхѣвстанского интернату. Учителѣ зъ Ж. хотѣвъ своего сына умѣтити въ интернатѣ

Змартвухвстанців і удався з тим наміре-
нем до них закладу. Патер директор зажа-
дав від нього 300 р. річної оплати, але зая-
вив, що зменшити ему ціну на 200 зр., напоки
принесе посвідчення від маршалка ради повіто-
вої, що він сам (учитель) або хто з його ро-
дини заслужив для освіту. Учитель сказав:
„Мій отець служив 17 літ в войску австрій-
ському“, — але ця заслуга не мала ваги.

— Рух на залізничній армії. Альбрехт не зостав
еще цілком привернений, позаяк не можна було
досягти направити ушкоджених останніми ви-
лами мбоді між Стремь а Моршином, між
Долиною а Креховицями і між Калущем а
Боднаровом.

— В Кракові відбулася розправа проти Янови
Шмидта, фотографови, і Адамови Марке-
вичеві, інтригаторови і учителів музики, о
розширюванні соціалістичних писем. Трибу-
нал увільнив обжалованих.

— До рускої бурсы в Коломиї прийняті на рік
шкільний 1883 слідуєть питомці: а) з V-ої
класи гімназ.: 1) Ілля Григорчук, синь за-
робника з Снятина; б) з IV-ої класи
гімназ.: 2) Дмитро Долинський, сирота по ре-
мбснику з Городенки, 3) Василь Подланик, си-
рота по селянині з Раковця, 4) Мих. Ткач, си-
рота по селянині з Королюки; в) з III-ої
класи гімназ.: 5) Осип Гавриш, синь тка-
ча з Монастирська; г) з II-ої класи
гімназ.: 6) Єронім Давидович, сирота по дя-
ку з Белза, 7) Ом. Дудик, синь дяка з Во-
лока мазовецьких, 8) Іван Федюк, синь се-
лянина з Росохача, 9) Антон Рудницький, си-
рота по священнику з Кропивки; д) з I-ої
класи гімназ.: 10) Іван Грабовський, синь
рембсника з Тулстою, 11) Василь Керницький,
синь кушніра з Снятина, 12) Василь Равлюк,
синь селянина з Снятина, 13) Василь Щерба-
ток, синь селян. з Саджавки; з IV-ої класи
народ.: 14) Іван Гушман, синь дяка з
Шешорь, 15) Іван Ковальчук, синь селянина
з Сорюк; ф) з III-ої класи народ.: 16)
Ант. Марчук, синь селянина з Торговиці
пільної.

Заряд бурсы, подаючи се до прилюдної
вѣдомости, пригадає зарозом родичам і опіку-
нам прийнятих питомців, щоби декларовані
ними датки на вспільне удержанне питомців
зложили найдавши до 1-го л. жовтня 1882 р. за
I-ий поверток шкільний, а до 1-го л. марта 1883
р. за другий поверток шкільний; в противному
бо случаю не будуть могли доставати їх діти
а вглядно пупил прокормлені в бурсі.

При той случайности складає заряд бурсы
прилюдно подаючи вѣст П. Т. Добродіям і жер-
твобливым патріотам за їх лакаві датки,
а поручаючи убого молодіж руску і надальше
ласкавим вглядом ВП. Родимців, упрасяє
насилати всякі датки на бурсу коломийську на
руки п. М. Бѣлоуса, касієра сей бурсы, позаяк
доходять нас вѣсти, що бувши служачі бурсы,
Василь Максимович, котрий тепер уоуєний
завсѣм з служби в бурсі, надуживає доброту
ВП. Родимців з околиць коломийської, приво-
жуючи собі жертви, призначені для бурсы. —
От заряду рускої бурсы в Коломиї, дня 19
(31) серпня 1882.

— Міністерство просвіты завѣдомило львівське
намістництво, що вѣсть ухвали соймовою в
университеті львівському буде заведена вѣ
році шк. катедра польської історії; намістництво
донесло о том вѣдѣлю краєвому. Вѣдѣль фи-
лософичний университету предложив міністер-
ству просвіты яко кандидата на тую катедру дра
Тад. Войцеховського, скриптора бібліотеки универ-
ситету львівського.

— В Люблін великом в пов. городецьком за-
бив селянин Микола Нишко побережника Ива-
на Мачену з поміти, що той же зловив его
колька рази на збираню грибів і подав его до
укараня. Убийцю увязнено.

— Справа Естери Солимось еще не укінчена. Те-
пер вѣсьє з нею тільки крутанин, що з того
можуть еще повстати нові процеси. И так адвокат
Менгайм намірє выгочити процесу прав-
совий прокураторови Наги, котрий в одной га-
зеті кинув на него підозрінє, мовби він до-
поміг убити одному з арештованих. В писем
прокуратора Наги мѣстится також підозрінє
на президента суду п. Корнила і на судію слѣд-
чого п. Бари. Прокуратор Наги має бути уоує-
нений, а на его мѣсце призначений прокуратор
Гавях. Другий заштитник обжалованих дръ
Кароль Бетвек вѣсьє знов до міністерства
справ внутрєних зажалєнь, в котром вѣ-
вѣдає, що комисарь, котрий арештував Маври-
кія Шарфа і его родичів, примусив того 14-
літнього хлопця удержувать в безсонности
до збѣднє, що він мов-то бачив крѣз дѣрку
отв ключа, як его отець рѣзав Естєру. Дальше
говорить дръ Бетвек, що судія слѣдчий неправ-
но вимагав отъ Маврикія свѣдѣнь против своих
родичів і що навѣть після прав угорських
вѣсьє того хлопця позбавляє его збѣднє всякою
правосильности. Вѣ кѣнци домагаєсь адвокат,
щоби Маврикія перенесено до закладу сирѣт в
Пештѣ, где мѣгбы оставати аж до укінченя про-
цєсу, а то вѣ той цѣли, щоби гляди людє не
змушували его силувать до некористных для
его родичів збѣднє.

— Смерть з утѣхи. Сими днями згубив секретарь
вѣдєньской академії технічної оов. Ант. Гапъ
вѣ дорож з політехники до банку на „Герен-
гассе“ 21.500 зр. Грошѣ тѣ находились в вели-
кій копєрт з адресою: „администрація буди-

ковъ академії технічної в Вѣднѣ“. П. Гапъ
спостєрѣг доперва в банку, що грошей нема,
а думаючи, що лишив их в політехницѣ, по-
опѣшив тамтуди. Прийшовши до політехники,
застав там якогось молодого чоловіка, котрий
отдавав власне згублену копєрту з грошіми
портєрєви; він напшов єй на „Кератерштра-
се“ і принѣс після адресы до політехники.
Отнайденєм грошей зрадувався п. Гапъ і ви-
платив сей-часъ молодому чоловікови законно
приналежне знайденє в сумѣ 2.150 зр. Але мо-
лодець узрѣвши себе несподѣвано властителемъ
такої сумы, тяжко переплатив тое щастє, бо
вѣ одну хвилину упав мертвий на землю; звору-
шенє радости збудило убійчий ударъ нервовий.
Нешастний назывався Бавєрт і був волонтер-
ємъ фабрики машинъ товариства державныхъ
жєлѣзниц.

— Ратунонь мышей підчасъ повѣни. Последній ви-
ливы рѣк, особливо там, где вода заливала вы-
хаты, змушували неразъ людей, шукати на дере-
вах спасєня. Такъ одна жєнщина з Калуща у-
тѣкла передъ водою на вербу і там сидѣла че-
рєзъ 20 годин. Справдѣ страшно то була для
неї та доба, где смерть зазірала вѣ очи: рату-
нонь не надходив, а підъ ногами шумѣли зло-
вѣщо зимні, негавомані фалѣ... А до того всего
не давали їй спокою мыші, що пливучи сѣ во-
дою, чѣпались вербы, такъ що аж обвисали на
гилѣх, та еще хватились ногъ нещасно, котра
лєдві могла отъ нихъ обгнѣтись. Мыші тѣ по-
обкусували ноги жєнщины вѣ борбѣ сѣ смертєю,
а може і зѣ голоду.

— В Варшавѣ закрыли власти приватный шко-
лы, истнувший безъ дозволеня, якъ такожъ хайде-
ры жидовскі. Тамъ має такожъ оснуватись то-
вариство опѣки надъ дѣтьми, працюющими в фа-
брикахъ и варютахъ.

— В Радомислі, кѣвської губерніи, суджено сими
днями 12 старообрядцѣв з Красилівки за тогорі-
чний безпорядки і грабленє жидѣв. Судъ за-
судивъ вѣсьх на лишєньє правъ і на арештант-
скій роты, именно двоєх на 3, одного на 2, а
рєшту на 1½ року. Одну жєнщину увільнено.

— (Дрѣбні вѣсти). Цѣсаръ вѣхавъ дня 31 лат.
серпня до Ишлѣ. — Цѣсаръ удѣливъ громадѣ
Рудники в пов. підгаєцькомъ 100 зр. запомоги
на докѣченє будовы церкви. — Намѣстникъ гр.
Потоцкій повернувшись в недѣлю з Перемишля до
Львова. — Папа Левъ XIII обходивъ недавно
свои именины вѣ день св. л. Іоанна, при чѣмъ
кардиналы, пралаты, тѣло дипломатичне и римска
аристократія складали ему свои жєлєня. — Шахъ
перекій приславъ до Вѣднє свого посла сѣ вла-
стєручимъ листомъ, писанимъ по перєси до на-
шого цѣсаря, в котромъ его повѣдомляє, що жєна
его породила сына Нуфетъ-Едина. — Вѣ сали
„Дому Народного“ выставлений отъ субботы
образъ Матєйки „голдъ прускій“. — Вѣ Грим-
ловѣ умеръ сими днями огородникъ Алекс. Ста-
вийскій, 110-лѣтний старецъ. — Вѣ Калущі по-
гибъ вѣ останній повѣни одинъ старецъ, тєсла,
котрий сидѣчи на грушцѣ, ослабъ и зєсунувъ вѣ
воду. — Вѣ Тангерѣ, на побережї пѣвнѣчной
Африки, появилася холєра. — На пѣвнѣчномъ
побережю озера Ладога открыто поклада сѣрѣла.

— Выказъ Всєч. и Благ. П. Т. жертвоватєлѣв на дѣ-
воче воспиталище подъ зарядомъ Инокѣи чина св. Васи-
лія Вєл. зѣ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ
заявляє свою щирѣшу подяку: (Дальше).

241) Всч. о. Семеновъ Мих. сотрудникъ вѣ
Станиславѣ изъ складокъ вѣ Станиславѣ 81
зр. 50 кр.; 242) Всч. о. Калинецъ Мих. канцлєрь
митр. конс. зѣ жертвъ отъ гостей вѣ Подєосновѣ
при посвященю церкви. 3 зр. 87 кр.

Вѣсти епархіальны.

Зѣ АЕпархіи Львівской.

Поданася а) на Ростокі оо.: 1) І. Ива-
нович зѣ Нуца, 2) А. Яворскій зѣ Гребєнова,
3) Ф. Гавриш зѣ Лони, 4) Слюзаръ зѣ Серєта,
5) І. Бурачинскій зѣ Криворѣвѣ, 6) А. Слюсар-
чукъ зѣ Серєта; б) на Неслуховѣ о. М. Хо-
минскій зѣ Неолухова; в) на Розгѣрчє оо.:
1) А. Яворскій зѣ Гребєнова, 2) К. Монастирскій
зѣ Розгѣрчє; на Глѣбовичѣ великій оо.: 1)
І. Каминскій зѣ Водникъ, 2) И. Штогринъ зѣ
Стрѣлокъ, 3) Т. Дикій зѣ Мартинова, 4) І. Ма-
линовскій зѣ Вишневичка, 5) І. Балаєвичъ зѣ
Боянѣ, 6) М. Скородинскій зѣ Малєхова, 7) І.
Красицкій зѣ Дернова, 8) І. Ярымовичъ зѣ Глѣ-
бовичъ вєл., 9) І. Гургула зѣ Путятиньцѣ, 10)
К. Соловскій зѣ Якимова, 11) С. Конопко зѣ Во-
кова, 12) Т. Кисѣлевскій зѣ Сухолова, 13) А.
Яворскій зѣ Гребєнова, 14) М. Вачинскій зѣ Ла-
данецѣ, 15) М. Гвоздецькій зѣ Перемишлянѣ, 16)
В. Сельскій зѣ Бурсова, 17) А. Танчакскій зѣ
Новосѣлки, 18) І. Ярымовичъ зѣ Ольховця, 19)
И. Богачевскій зѣ Сѣльця; д) на Перєчєльнѣ
ки оо.: 1) Т. Кончєвичъ зѣ Перєчєльнѣ, 2) Г.
Алєксєвичъ зѣ Кутичи, 3) П. Коєвичъ зѣ Осє-
вєцѣ, 4) Я. Гутковскій зѣ Манєаса, 5) А. Явор-
скій зѣ Гребєнова; е) на Саджаву оо.: 1) Е.
Крошєльницкій зѣ Лєсєвки, 2) А. Заклинскій зѣ
Космирна, 3) І. Макаревичъ зѣ Сваричєва, 4)
М. Олєксѣй зѣ Грабѣвки, 7) Ступницкій зѣ Го-
лєшєва, 8) Е. Проскурницкій зѣ Черѣбєва; ж) на
Глубокѣ (на Буковинѣ) оо.: 1) І. Дымушевскій
зѣ Чорткова, 2) А. Яворскій зѣ Гребєнова; з)
на Радєховѣ оо.: 1) С. Петрушєвичъ зѣ По-
кровецѣ, 2) І. Сєлогубъ зѣ Добротвора, 3) И. Бо-
гачевскій зѣ Сѣльця, 4) И. Давидовичъ зѣ Раде-
хова, 5) І. Завадовскій зѣ Увиня, 6) А. Яворскій
зѣ Гребєнова, 7) М. Хоминскій зѣ Неслухова,
8) И. Ступницкій зѣ Голєшєва, 9) І. Кобиринскій

зѣ Ланѣвѣ и 10) М. Барылякъ зѣ Бєлєжєновѣ;
д) на Сугрѣвѣ оо.: 1) А. Яворскій зѣ Гребє-
нова, 2) А. Ольшъ зѣ Молодинѣ и 3) П. Жолє-
вичъ зѣ Сугрєва; м) на Перєволоку оо.: 1)
А. Ілєвичъ зѣ Иванѣвки, 2) І. Бѣлинкєвичъ зѣ
Щирѣ, 3) И. Ганкєвичъ зѣ Поповєцѣ, 4) І. Го-
лєсницкій зѣ Вєлєсєва, 5) В. Кузыкъ зѣ Вѣлон,
6) А. Рудницкій зѣ Козѣвки, 7) А. Бѣлинкєвичъ
зѣ Знесєня, 8) П. Косовичъ зѣ Осєвєцѣ, 9) А.
Яворскій зѣ Гребєнова, 10) П. Ступницкій зѣ
Голєшєва, 11) М. Сонєницкій зѣ Перєволоки, 12)
А. Бѣлинкєвичъ зѣ Тысьмєничанѣ, 13) Т. Бєрє-
зовскій зѣ Крушєльницѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Нашъ историкъ Николай Костомаровъ помѣстивъ
вѣ петербургскѣмъ журналѣ „Вѣстникъ Европы“
(вѣ книжцѣ за сєрєнь с. р.) досєть обширну ста-
тію посвященю розборѣ Кулѣшево „Крамани“.

— Вѣ русійско-малорускій трупѣ вѣ Одєсѣ (вѣ
театрѣ Форкати) возмєе участъ зѣбѣтний укра-
инскій артистъ п. М. Л. Кропивницкій, авторъ
драматичныхъ штукъ „Невольникъ“ и „Дай сєрцє
волю“, котрий мали хоршій успѣхъ на оцєнахъ
харковскихъ, кѣвскихъ и другихъ театрѣв.

ГОСПОДАРСТВО И ТОРГОВЛЯ.

— Azienda. Оба подъ тымъ именемъ новоукон-
ституовані товариства, зѣ котрыхъ одно має на
цѣли заєбєпєки елєментарій и ушкождєня, другє
заєбєпєки на рєнты и житѣ, укінчили власнє те-
перъ свои роботы организационній и находѣтєсь вѣ
повнѣй акціи. Замѣна полицѣ тыхъ заведєнь,
котрий здвигнулись вѣ новѣй товариства, отбываєсь
вѣ зовсѣмъ задовольнѣющѣмъ способѣ. Сє потѣшаєчє
сѣвѣдоцтво довѣрѣя котрє выставлєтєсь реконстру-
ованому предпринятію, єсть на дѣлѣ зовсѣмъ о-
правданє, бо черєзъ перевєдєнє перєстроєнє скрѣ-
пилася нова „Azienda“ влутрѣ своихъ финансо-
выхъ отнѣшенѣ и вывѣнчєвалася рєзєрвами, котрий
подають особамъ заєбєпєченємъ достаточній за-
пєвнєня. Крѣмъ безпєчныхъ рєзєрвѣ, котрий пере-
нято отъ старої „Azienda“ и отъ „красєвого бан-
ку заєбєпєченє на житѣ“, выплунули єще до кєсѣ
новыхъ товариствѣ вѣлаты на капиталъ акціонній,
якъ такожъ послѣдѣлаты на старѣй акціи „Azienda“,
котрий рєпрєзєнтуютъ зовсѣмъ поважній сумы, роз-
поряджєтєсь після выдѣлы и служать до скрѣ-
плєня акціонного маєтку. Коли єще помимѣ того
тая метаморфоза, котру власнє перевєла „Azienda“,
уживаєсь глєдякимъ заведєнями на тое, щоби стару
клѣнтєлю аккєвирати для своихъ институцій, то
тєба сє до того роду конкурєнціонныхъ манєврѣ
зачислити, котрий вѣ интересѣ заєбєпєки вѣ загалѣ
єсть дужє нужденній и пожалувана достѣпній.
Мы вѣє неразъ вказувалє на тое, що лишє строго

справнє, на солидныхъ купєцкихъ подѣставахъ о-
снованє поступованє поодинокыхъ товариствѣ и
самѣи институцій може бути пожиточнє. Кѣждє
охиблєнє зѣ той дорожѣ отхилєє довѣрѣє вѣ о-
лиднѣсть самѣи рѣчи заєбєпєки вѣ вѣсьхъ єй га-
дулѣхъ. Бєлижъ тайныхъ средєствѣ, котрыхъ єсть
давѣсь солиднѣй купєцъ, уживаєсь на цѣли кон-
курєнціонній, щоби взаємно ловити собі клѣнтєлю,
то сє пєвно не послужитъ до того, щоби обез-
славити институцію, котра творить важній члєн-
никъ вѣ житю господарства и котра и бєзъ штуч-
ной форсы єсть способна до здоровѣго и нормаль-
ного розвою. Сю замѣтку зробили мы зѣ вѣзгладу
на брудну агитацию, котра власнє розвинулася
противъ нової „Azienda“, бѣжъ предѣть черєзъ
перевєдєнє дѣла нового устроєня отъ австрійско-
го округа асєкураціонного отдѣлана зѣбѣтала ката-
строфа, черєзъ котру не тільки заєбєпєченій особы
товар. „Azienda Assicuratrice“ понєслибы страту,
алє такожъ єсть заєбєпєки вѣ нашѣй отчизнѣ одєр-
жалѣбы на довгу будучнѣсть прикрій ударъ. Но-
вѣй, вѣ акціи заєсмотрєной „Azienda“ тєба прѣ-
тєть тымъ бѣльшє бажати незакокосного, нормаль-
ного розвою, котрий черєзъ отнѣшенє єсть зовсѣмъ
оправданій. Отъ здоровѣго, практичного осуду
заєбєпєченыхъ особѣ можна очѣкувати, що они
тѣтѣ очевидчєй манєвры конкурєнціонній нажєжитѣ
оцѣнятъ и не дадутъ наклонити до оттягнєня,
котрє бы мусѣло потягнути для нихъ за собою
финансовѣй страты.

Переписка Редакции и Администрации.

Всч. оо. М. К. зѣ Жукотинѣ, К. Я. зѣ Лѣмбѣ,
А. С. зѣ Мухомилѣ: За надаткѣ для „Дѣла“
сєрдєчнєе спасибо! Вп. Дописуватєлю про вѣ-
бѣрѣ зѣ Добромилѣ. Якъ вѣє пєвно вы бачили
зѣ послѣднєго ч. „Дѣла“, мы одєржали вѣ той
самѣй справѣ дописъ передъ Вашою. Длѣяго Ва-
ша дописъ булабы вѣє злишною.

ЛИТУРГИЯ

(вѣ партитурѣ 15 листѣвѣ) на 4 голоса мѣшаного
хору укладѣвъ перевєжєно Д. Бортиньского, М.
Вєрбичко и А. Нанко появилася автографо-
вана на свѣтѣ и єсть до набути по цѣнѣ 2 зр.
50 кр. сѣ перєсылкою. — Змѣстѣ литургіи слѣ-
дуючій: Антифоны и Ектєниї, 8 Слава-Бєдиноро-
днѣй, 7 Святѣй Бѣжє, 2 Бл҃жи, 1 Крєсту Твоє-
му, 9 Ижє Хєрувимы, 3 Отца и Сына, 2 Вѣру,
5 Милѣсть мира, 6 Святѣ, 7 Тєбє поємѣ, 5 До-
стойно єсть, 1 О тєбѣ радуеться, 2 Ангєлѣ вопѣ-
шє, 4 Отчє нашъ, 9 Причастіє, 3 Да исполнятъ-
ся, 3 Христѣсѣ воскресє, 1 Вознесєня, 5 Буди
имѣ Господнє. — Ктѣбы хотѣвъ набути сю ли-
тургию по повѣшѣй цѣнѣ, зєволѣтъ зєлосєлю до
Ивана Киприлѣна, богослова, зѣ Любачєвѣ. (1—2)

50

лишь пятьдесятъ крейцаровъ
коштує одинъ льосъ великой
ТРИЕСТЕНСКОЙ
ВЫСТАВОВОЙ ЛЬОТЕРИИ.

Тѣ льосы можна набути вѣ вѣсьхъ канто-
рахъ выѣтнѣхъ, вѣ касахъ жєлѣзницѣхъ и стациі
пароходныхъ, вѣ п. к урѣдахъ почтовыхъ и
трафикѣхъ, вѣ колектѣрахъ льотєрїонныхъ и у
прочихъ продавцѣхъ вѣ австрійско-угорскѣй
монархіи.

Тѣя такъ богато выпєсєжєна льотєрїя має

1 головну	выграну на	50.000 зр. готѣвкою
1 "	" "	20.000 "
1 "	" "	10.000 "

дальше нѣшѣй великій выигранъ вѣ вѣрѣстѣ на зр. 10.000,
5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100 50 и 25;
вѣ загалѣ тысячѣ официальныхъ выиграныхъ вѣ лар-
тєстѣ

Гульдєнѣвъ **213.550** Гульдєнѣвъ

Дальше многіи нѣшѣй дужє дороговѣтнѣй выигранъ
вѣ предметѣхъ выставѣхъ, жертвованныхъ выставлєтєлями.

Кто хоче взяти вѣ розпродажѣ
льосы, нєхай зєвернєє зарєзъ до Отдѣ-
лу льотєрїонного Триєстєнскѣй выставки,
Nr. 2 Piazza grande, вѣ Триєстѣ.

При замѣвлєнню поодинокыхъ льосѣвѣ належѣть долучити 15
кр. на почтѣй выдѣткѣ.

Во Львѣвѣ можна достѣтѣ льосы у хвалѣного Рѣльницѣ-кред-
итѣвого Завєдєня для Галичины и Буковины и у хвалѣного галич-
ского Рустикально-кредитѣвого Банку. (7—8)

ФАБРИКА ДЗВОНѢВЪ

Ивана и сына Антонія Сєрафинѣ
вѣ Калущі (почта и стациія жєлѣзницѣхъ),
надѣлена сѣрѣбнымъ мєдєлємъ заслуги и листомъ по-
хвалѣнымъ за выставѣ рѣльничѣй, якъ такожъ призна-
нємъ на выставѣ тов. им. Качковського вѣ Коломиѣ
(якъ сє посѣдѣчали и часописѣ), посѣдає на складѣ
готовѣй дзвѣны и выраблєє якъ найкоршє подѣ прѣ-
ступнымъ условіямъ дзвѣны всѣякой ваги и обѣмєу,
ручаючи за трєвалѣсть матеріалу и гармонїйный звукъ.
Впрєп. и Всєч. оо. приходникѣвъ упрасѣють о
ласкаві замѣвлєня, котрий выпѣнчѣють якъ пѣйтѣчѣйшє
сѣ глубокимъ поважєнємъ

(8—12) Иванъ и сынъ Антоній Сєрафинѣ.

Найдешевша подорожѣ до Америки
за посредствѣмъ
славного, елєгантного и выгѣдно урядѣ-
ного почтѣвого парохода
линии Андоръ
via Глѣзговъ

Всєспєдѣлѣя кождѣго понєдѣлѣ и пятницѣ.

Прѣсєкты вѣ польскѣмъ языкѣ, якъ
такожъ карты краєвъ и жєлѣзницѣхъ вы-
даются бєзплатно. На запытѣна отпѣвѣ-
ди даются вѣ польскѣмъ языкѣ.

Билєты выдаются у M. FLATAU,
General-Bevollmächtigter, Hamburg,
Admiralität-Str. 12. (7—9)

Банковѣй и грошєвѣй вєкєлѣ.

Справѣданьє зѣ процесу
Ольги Грабарѣ и товарищѣхъ
помѣщенє вѣ 17 числахъ „Дѣла“
достѣтѣ можна вѣ администраціи
„Дѣла“
вѣ цѣнѣ 1 зр. 20 кр.
сѣ перєсылкою почтѣвою.

До ВП. Яр...нча

Прѣшу о присланєє моихъ писемъ
подѣ адресою: улѣца Гончарєна,
ч. 14.
(2—2) Я. Романчукъ.

Лекціи

для учєникѣвъ чи то низшѣй чи
высшѣй гимназіи пошукує укѣн-
ченѣй гимназієцѣхъ, котрого може
рекомендувати свѣтлѣ Дирєкціи
русской гимназіи. (3—3)

ТОРГОВЛЯ ВѢЩЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

В. СТАХЕВИЧА

вѣ Тернопѣли

поручає крєстѣйки нагруднѣй
Тверєзѣстѣ по 45 кр. за тузѣнѣ.

Виходить во Львові що Середи і Суботи (крім руских свят) о 4-й годіні пополуни. Литерат. додатокъ „Библиотека найзнам. повістей“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го і послѣднього дня кожного мѣсяця.

Редакція, администрація і експедиція поль Ч. 8 улиці Академична.

Всѣ листы, посылки і рекламаци належить пересылати поль адресу: редакция і администрация „Дѣло“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаються тільки на попереднє застереження.

Пощиноке члело стоить 12 кр. а. в.

Оголошеня приймаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣт однопстронки печатом.

Рекламаци неопечатаи вѣдний бѣт порта.

Предплату належить пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрации часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

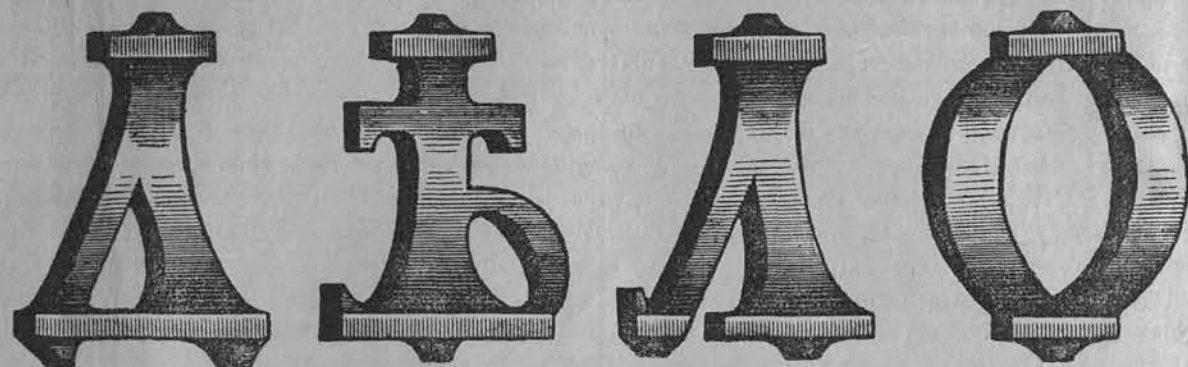
ВІІ. Читателівъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ $\text{л}=\text{ji}$, $\text{ѣ}=\text{i}$, и (въ серединѣ і на кінці слівъ) $=\text{y}$, и (на початку слівъ) $=\text{i}$, ѣ (на початку слівъ) $=\text{vi}$.

Для порозумѣня непорозумѣвшихъ.

Петербургская газета „Новое Время“ посвятила недавно вступну статью нашимъ увагамъ (IV) „По процесѣ о голову зраду“. „Новое Время“ не оспорило нашихъ головныхъ увагъ и выводѣвъ, признавъ навѣтъ справедливѣсть нашихъ замѣтѣвъ що до языка, въ якомъ боронилась переважна часть подсудимыхъ и каже, що оно само („Новое Время“) булобъ радше бачило, щобъ тѣ подсудиміи були говорили по руски, подноситъ дальше, згѣдно съ нашими выводами, що Русинамъ въ Австріи слѣдуетъ дорожити конституційнымъ життямъ и конституційными свободами, хочъбы они были и обмежувани и вкорочувани противниками, що отже Русинамъ слѣдуетъ мимо всѣхъ трудностей дѣлати на тѣй основѣ конституційной, а не вадыхати до часѣвъ абсолютизму; „Новое Время“, здався, навѣтъ бажає самостѣйного національного розвою руского народа, — однакѣжъ мимо того всего старается оправдывать признаніи блуды головныхъ подсудимыхъ ихъ вѣкомъ, що онижъ выросли за давнихъ абсолютныхъ часѣвъ и съ ними звикли, що отже не слѣдуетъ имъ за все брати того, чого въ нихъ и саме „Новое Время“ не похваляе, — а въ другой стороны „Новое Время“ находитъ нашѣ уваги не на часѣ, чи передчасными, бо теперъ „вороги занепокоєні“ а польска праса перепечатала нашѣ статіи, що именно посли думки „Нового Времени“ має бути доказомъ той передвчасности.

Мы по правдѣ не можемо врозумѣти цѣли тыхъ выводѣвъ „Нового Времени“. Въ нашихъ статіяхъ зазначили мы наше становище доволѣ ясно. Мы зовѣсмъ не говорили о подсудимыхъ яко о единицахъ, яко о поодинокихъ лицахъ; мы говорили о нашѣй народнѣй справѣ, о нашѣй народнѣй идѣ, чи и якъ она виявилась въ переведенѣмъ процесѣ, а о подсудимыхъ лише о стѣлько, о скѣлько они або самі себе заявляли або бодай другими вважались за представителѣвъ сѣи або тои идеи и за дѣятелѣвъ народнои справы. Всякому ясно, що тутъ заходить велика рѣжниця. Що иншого приватный чоловікъ самъ собою яко единиця, а зовѣсмъ що иншого народный представитель и дѣятель. Можно симпатизувати съ якимъ подсудимымъ яко съ чоловікомъ самымъ про себе, яко съ единицею подсудимою, а при томъ можна зовѣсмъ не годиться и не похваляти, а навѣтъ засуджувати его политично-народну тенденцію и дѣяльність. Въ першѣмъ рѣшає ваглядъ на личне добро самого подсудимого, въ другѣмъ рѣшає и повиненъ рѣшати тѣлько ваглядъ на загальне добро народне. Мы не маємо права, а бодай уважаємо се недостойнымъ публичной часописи, вдаваться въ оцѣнку якого небудь подсудимого яко единицы самой про себе, яко чоловіка приватного, бо яко такий не належить онъ передъ судъ публицистики народнои. Мы моглибъ може не одному въ подсудимыхъ яко единицы заявити нашу симпатію, але се не має нѣякого дѣла съ народною справою и съ интересами загалу и про се мусить публицистика мовчати тымъ болѣе, що и самъ законъ збороняє подтягати запавший вырокъ критицы, а безъ такои критики годѣ й говорити о личностяхъ подсудимыхъ, о ихъ винѣ або невинности, о справедливости або несправедливости такого чи сякого васаду.

Бели бѣ ходило о личну оборону головныхъ подсудимыхъ, то мы могли бѣ далеко болѣе сказати въ ихъ оборону, якъ то, що говорить „Новое Время“. Не одинъ лише вѣкъ промовляе въ ихъ личнѣй оборонѣ, але — що важнѣйше — безвѣтратнѣй обстоятельства тепе-

рѣшного стану, до крайности посунена розъяренѣсть чи нетерпимѣсть такъ межнародная и въ роисповѣдана, сумный заколотъ народныхъ, политичныхъ и религіныхъ понятій середъ самой жѣ таки сусѣльности, змѣничивѣсть и непрогляднѣсть практикованыхъ системъ и вся влощастна спадщина минувшости нашої краевой и державной политики. Що се все може довести единицы до отчаяня а що найменше до неперадности, що може пригнѣсти духа единицы, перейняти еи невѣроу въ хосеннѣсть и можливѣсть позитивной працы середъ такихъ обстоятельствъ, — се все такъ понятно и ясно, якъ понятно и ясно й то, що единиця яко така не може отповѣдати за насѣдства отъ неи независимыхъ обстоятельствъ, за слабѣсть и грѣхи цѣлои сусѣльности и загальной политики краевой и державной. Се жѣ було значенье нашихъ слѣвъ, коли мы говорячи про процесъ въ загалѣ сказали: „мы хори и то тязко хори“.

Коли однакѣжъ мы могли и повинни были поминути единицы и не подавати ихъ нѣякому суду, то не могли мы поминути самой справы народнои, такъ якъ и самъ о. Наумовичъ въ своихъ промовахъ заявивъ, що ся пора може при обопѣльной врозумѣлости и перемѣнѣ статися новою добою нового житя. Жѣ жѣ нѣкому не прійде на гадку, щобъ се нове житье могло настати черезъ день и за однимъ словомъ, скоро теперѣшне зло есть выплывомъ не единицы а загальнои стану хоробливого. Жѣ въ попередныхъ статяхъ, думаемо, показали мы досточно ясно, що сей хоробливый станъ не дотыкає лише однихъ Русинѣвъ, але въ еще болѣшой мѣрѣ и Поляковъ, нашѣ сферы краевы и державны. Жѣ попередъ указали мы, що не тѣлько въ нашѣмъ народнѣмъ жити и нашѣй народнѣй политичѣ треба поправки и реформы, але що може еще болѣшой, бо радикальной поправки и реформы треба въ нашихъ краевыхъ и державныхъ отношеняхъ, въ краевѣй и державнѣй администраціи и политичѣ, въ отношеніи Поляковъ до Русинѣвъ, въ поведеніи польской прасы, въ поступованіи руководячихъ мужѣвъ краю и державы. До перва все тоє разомъ може послѣ нашої думки вытворити новѣй, здоровѣй относины, нове, здоровше житье. А се зависитъ отъ всѣхъ заинтересованныхъ, що ино вычисленныхъ факторѣвъ нашего житя. Тожъ коли мы живыи народѣ, то слѣдуетъ перше всего намъ самымъ позбутись нашихъ блудѣвъ, чи недостатѣвъ, осудити самыхъ себе и поправляючи самыхъ себе станути на нову дорогу. Осъ чому вважали мы нашимъ святымъ обовязкомъ забрати голосъ въ тѣй справѣ и то вчасно, поки еще у всѣхъ насъ остає въ живѣй памяти повный образъ нашего положеня, нашої дотеперѣшной працы и политики.

Подѣймаючись сего мы знали, що судъ надъ самымъ собою буває не тѣлько найтяжѣйшій але и наибѣльше болючій. Мы знали, що се булобъ далеко лекше, принаднѣйше и популярнѣйше, вдарити въ струну народного самолюбства, покрыти слабѣсть и раны хочъбы милосвучными фразами и голосити несуществующій триумфъ, якъ розглядатись въ власныхъ слабѣстьяхъ и ранахъ, переводити острый самосудъ и говорити терпкѣ слова сумной правды. Але до чого бѣ се довело? Чи высказала бѣ що на томъ нашѣ справа народна? Правда, мы высказали бѣ тогды похвалы и популярнѣсть, якъ той лѣкаръ, що для марной мамоны увѣряє хорого о его повнѣмъ здоровіи, — але на дѣлѣ мы поповнили бѣ тязке самодурство, мы провинились бы противъ добра нашої справы народнои, мы тѣлько обманывали бѣ загалъ и себе, щобъ и на дальше подержати безвѣтратнѣй станъ а не выйти нѣколи на праву дорогу свѣтла, правды и дѣйстной силы нашего народа. Тажъ навѣтъ само „Новое Время“ не могло намъ указати иншой дороги надъ ту, яку именно мы указали въ нашихъ статяхъ; само „Новое Время“ не по-

хваляе того, що выявилось въ переведенѣмъ процесѣ, и само жѣ мимо личного оправданья головныхъ подсудимыхъ не оправдує и не препоручає намъ тыхъ дорогъ и стремленъ политичныхъ, якѣ выявились въ процесѣ.

Щожѣ, чи мали мы може зовѣсмъ мовчати и не здати собѣ справы навѣтъ въ того, що передовѣсмъ насъ самыхъ наибѣльше обходить? Чи мали мы уважати болѣе на нашѣ народный интересъ, чи на то, що станути писати польскѣ газеты? Признаємось, що поведеня польской прасы, а именно галицко-польской, зовѣсмъ не уважаємо за мѣру для нашего поступованя. Ганити то, що въ очахъ тыхъ газетъ похвальне, а хвалити то, що въ ихъ очахъ наганне чи погане, се справдѣ дужѣ давна и варѣбно популярна якъ и легка — але зовѣсмъ блудна, смѣшна, а навѣтъ шкодлива политика неустанной крутанины, крикливости и самодурства. Се значитъ не мати свои власной думки и власного розуму и суду. Тымъ можна тѣлько облегчити польскѣй прасѣ ловити рыбу въ каламутнѣй водѣ: доволѣ одного слова похвалы въ польскѣй газетѣ, щобъ розвѣднати Русинѣвъ и въ найчестнѣйшѣй справѣ вызвати середъ нихъ взаимне недовѣріє, — доволѣ одной лицемѣрной статіи въ польскѣй газетѣ, щобъ звести Русинѣвъ на блудну дорогу! Цѣла наша дотеперѣшная исторія въ Галичинѣ есть найявнѣйшою иллюстраціею сѣи сумоглядной комедіи. Чи жѣ маємо и дальше грати сю комедію? Чи не пора станути на своихъ ногахъ и своимъ судомъ?

„Новому Времени“ здався, що нашѣ вороги „занепокоєні“. И мы скажемо, що вороги Руси занепокоєні, тѣлько зовѣсмъ не тымъ, що думає „Новое Время“, не такъ званою панславистичною агитаціею межи Русинами, але противно тымъ, що, якъ се показавъ послѣдний процесъ, такой агитаціи о знаменахъ головной зрады межи Русинами зовѣсмъ не ма, и що имъ не удалось дати доказу на такую агитацію хочъбы тѣлько болѣшого кружка руской интеллигенціи.

Сконфисковано.

Понеже конфиската заскочила насъ несподѣвано познымъ вечеромъ въ субботу, не могли мы скорѣе другого накладу выдати, якъ ажъ въ понедѣлокъ рано.

Предплата на „Дѣло“ для Австріи:		Для Россіи:	
на цѣлый рокъ . . . 8 зр.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 8 зр.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.
на полъ року . . . 4 зр.	на полъ року . . . 4 рубл.	на полъ року . . . 4 зр.	на полъ року . . . 4 рубл.
на чверть року . . . 2 зр.	на чверть року . . . 2 рубл.	на чверть року . . . 2 зр.	на чверть року . . . 2 рубл.
съ дод. „Библиотеки“:	съ дод. „Библиотеки“:	съ дод. „Библиотеки“:	съ дод. „Библиотеки“:
на цѣлый рокъ . . . 12 зр.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 12 зр.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 зр.	на полъ року . . . 6 рубл.	на полъ року . . . 6 зр.	на полъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . . 3 зр.	на чверть року . . . 3 рубл.	на чверть року . . . 3 зр.	на чверть року . . . 3 рубл.
на самѣ додатоки:	на самѣ додатоки:	на самѣ додатоки:	на самѣ додатоки:
на цѣлый рокъ . . . 5 зр.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 5 зр.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2-50	на полъ року . . . 2 р. 50к.	на полъ року . . . 2-50	на полъ року . . . 2 р. 50к.
на чверть року . . . 1-25	на чверть року . . . 1-25	на чверть року . . . 1-25	на чверть року . . . 1-25
Для Заграницѣ, окрѣмъ Россіи:		на самѣ додатоки:	
на цѣлый рокъ 10 зр.	на цѣлый рокъ 10 рубл.	на цѣлый рокъ 10 зр.	на цѣлый рокъ 10 рубл.
на полъ року 5 зр.	на полъ року 5 рубл.	на полъ року 5 зр.	на полъ року 5 рубл.
на чверть року 2-50	на чверть року 2-50	на чверть року 2-50	на чверть року 2-50
съ дод. „Библиотеки“:	на самѣ додатоки:	съ дод. „Библиотеки“:	на самѣ додатоки:
на цѣлый рокъ . . . 14 зр.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 14 зр.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.

а навѣтъ съ явными похвалами для насъ. Нынѣ ти саміи люди навертываютъ ту самую справу зовѣмъ противно, немовбы то обовязокъ боронити народну справу правдою, быть только односторонний а не всесторонний! Се просто выдвигается догма личной непогрѣшимости на поли народной политики и противъ доказовъ и выводѣ ставляется безусловна, слѣпа въра въ непогрѣшимость личности. Кто знае нашу исторію, хочбы за послѣднихъ 20 лѣтъ, сей достаточно перевѣдывае о школовости такой тактики въ житіи народномъ. Народъ, що не бувбы въ силѣ осудити своихъ власныхъ дѣлъ, а навѣтъ лаякаея такого самосуду, не може бути здоровымъ. Мы жъ увѣренъ, что нашъ народъ вже въ силѣ выдержати такой самосудъ и що добромысляча критика власныхъ дѣлъ може принести только користь и нове житіе для нашої народної організації.

Се, що доси сказано, повинно, думаемо, выстарчити въ отвѣдъ такъ „Новому Времени“ якъ и всѣмъ негодующимъ. Не можемо однако поминуть еще одного замѣту, який поднесено противъ насъ въ одной львовской часописи, — замѣту, если не крайне злобного, то що найменше недобросовѣстного. Мы не думаемо спорити съ всѣми выводами тыхъ замѣтовъ, божъ они саміи себе судятъ передъ судомъ здоровомыслящего человека. Если авторъ тыхъ замѣтовъ уважае теперѣшній станъ зовѣмъ сномъ прибитой Угорской Руси и ви наскрѣвъ омадарѣнный „Карпатъ“ за велику и единственну заслугу А. Добрянского, — то мы противъ того не будемо спорити. Рѣшница мѣжь нами та, що вы вважаєте за житіе те, що на дѣлѣ есть не только глубокимъ сномъ, але може и смертею. Хотите се почитати за заслугу, — най буде по вашому. Толькожъ мы галицкій Русины зовѣмъ не можемо бажати для нашої Руси такого житія! Вамъ вдаея, що на угорскій Руси поддержуе Русинѣвъ „единственно та идея (!), що они лишь весьма маленькій отломокъ великого и могущаго народа“, а на дѣлѣ выходитъ такъ, що Русь держится на Угорщинѣ еще не интеллигенцію а только въ народныхъ масахъ, силою народного консерватизма, а що тѣ, що чуютъ себе „весьма маленькимъ отломкомъ великого и могущаго народа“ суть справедливыми мадярами (vide „Карпатъ“) и саміи помогаютъ мадяризувати рускій народъ цураючись рѣдного слова навѣтъ въ родинномъ житіи. Се выходитъ на народну пословицу: „спустився дѣдъ на обѣдъ, то лѣтъ безъ вечерѣ спати“ — спустилась угорска Русь интеллигентна на „велику идею“, та наѣлась мадярской юшки. Отъ такихъ „идей“ сохрани насъ Господи! Та тутъ вже каждый „возрастъ имать“, такъ може самъ свой судъ дати.

Коли однакожъ авторъ тыхъ замѣтовъ съ терпкою иронією каже намъ „брататься и лобизаться со всѣми Platonami i Janami“, то мы мусимо вже той ироничный зазывъ справити на властиву адресу. Яка ся адреса, се ачейже дуже добре вѣдомо самому автору сего зазыву. Не мы демонстрировали и писали для угоды съ Поляками, не мы складали нашъ переконанія и страдания на „ohtarzu wspólnej ojczyzny“, — тожъ и не намъ слѣдъ теперь переводити тѣ слова въ дѣло. Est modus in rebus. Можете оспорювати нашъ выводы, але оспорйте разумно и честно, а не накидайте на насъ чужой „грязи“, и не пускайтесь надъ мѣру въ клеветливый поговорки, бо добре саміи знаете, що можете еще чогось договоритись.... Мы просто идемъ и наша совѣтъ — чиста.

Промова п. маршалка краевого при отвореніи сойму.

Въ попередномъ числѣ „Дѣла“ подали мы бесѣду п. маршалка краевого, дра Зыбликевича, а теперь зробимо до ней гденкй уваги. Дръ Зыбликевичъ на самѣмъ початку подноситъ добрый станъ финансовъ краевыхъ, который по довгихъ лѣтахъ недоборѣвъ дѣйшовъ въ кѣнци до пожаданого вырѣвнанія доходѣвъ съ выдатками. Не знати только одного: чи права финансовъ краевыхъ значить въ устахъ п. маршалка такожъ поправу экономичного положенія краю? П. маршалокъ въ томъ уступъ своєю промовы говоритъ только яко бюрократичный урядникъ, котораго радуютъ рѣвны билансы касовы, але не яко репрезентантъ той „чисто народной институции“, якою по его думцѣ есть соймъ и для котрой головнымъ дѣломъ повиненъ бути не касовый билансы, але добро краю и народа. А вырѣвнаніе билансовъ

въ рахункахъ краевыхъ може предѣлъ значити и зовѣмъ що иншого, нѣжъ поправу экономичного положенія краю. Съ початкомъ 1880 року чули мы про величезный недоборъ въ додѣткахъ краевыхъ, щось коло 600.000 зр., котрыхъ за бѣдностью народу не можна було стягнути. Чи экономичне положеніе народу отъ того часу поправилось значно, чи только може администрація краева сильнѣйше надавила на народъ и стягла въ него тѣ величезны недоборы, вырѣвнаны такимъ чиномъ билансы краевы? Отповѣди на се пытање, справдѣ найважнѣйше въ нашихъ краевыхъ финансахъ, мы не находимо въ промовѣ представителя „чисто народной институции“, хочъ мы и въ правѣ були жадати сего отъ него, такъ якъ звѣстки о недоборахъ були опубликованы въ газетахъ (особливо въ краковскѣмъ „Czas-ty“) и самъ навѣтъ п. маршалокъ въ своѣй промовѣ споминувъ прось „о залежныхъ активахъ“, але не бувъ такъ ласкавый дати о нихъ яку небудь близку звѣстку, заповно щобъ не псувати гумору зборанымъ представителямъ „чисто народной институции“. А все таки гуморъ той мусѣвъ бути поспованый згадкою про свѣжий элементарный нещастя, котры дѣткнули нашъ край. Але и ту п. маршалокъ поклавивея якъ найвиднѣе кѣлькама словами збути сумный картины, щобъ перейти до улюбленой паньско балаканки о потребѣ большого подпирания промыслу краевому, т. е. о томъ, чтобы по силѣ возможности якъ найвиднѣе покинуть и думку о сѣлахъ, о мужикахъ-хлѣборобахъ, а вернуть якъ наибольшу увагу на павѣдь-предпріимчивѣта на величезны капиталистичны, корифѣвъ великого промыслу. И справдѣ, хочъ въ бесѣдѣ п. маршалка краевого мѣлы менше критичный читатель вымѣркувати, що ось соймъ нашъ такъ богато доси зробивъ для рѣшництва краевому, подѣлѣсь его на такой высокій щербель досконалости, що пора бѣ залишити вже троха надмѣрныхъ выдатковъ на рѣшництво, а подати яку лепту и промыслови, то на дѣлѣ въ мовѣ п. маршалка анѣ въ прелиминарѣхъ бюджету краевому не бачимо зовѣмъ майже нѣякихъ датковъ на поднесеніе рѣшництва, а певно що и зовѣмъ нѣчого для поднесенія господарѣвъ мужицкихъ, мѣжь тымъ коли п. маршалокъ въ тойже своѣй промовѣ заповѣдае на цѣли промыслу значнѣйшій нѣжъ доси выдатки. Значитъ, промыслъ и доси занедбанный не бувъ! Мы зовѣмъ не думаемо перечити потребѣ розвою промыслу въ нашѣмъ краю, але смѣємо твердити, що мовѣ п. маршалка робить враженіе о столько не отвѣдающе правдивымъ относинамъ краевымъ, що у насъ, въ краю переважаю рѣшничѣмъ, якъ разъ рѣшничѣмъ, и то дробне мужицкѣ рѣшничѣмъ и есть наибольше занедбаніе, и що представитель „чисто народной институции“ повиненъ бы бувъ на только обернути другимъ кѣнцемъ свою промову, щобъ хочъ яку небудь лепту урвано въ тыхъ „значнѣйшихъ нѣжъ доси кредитѣвъ на поднесеніе промыслу“ и повернено ихъ на поднесеніе рѣдного мужицкого рѣшництва, въ котрѣмъ предѣлѣ и лежить головна сила нашего краю.

Але зовѣмъ вже мусѣвъ поспувати гуморъ зборанымъ отцамъ народа п. маршалокъ своєю згадкою о станѣ нашего школьничѣмъ и нашої просвѣты народной. Застрашающей процентъ людей не вмѣняющихъ нѣ читати нѣ писати, застрашающе число громадъ, котры не мають анѣ своєї власной школы анѣ не прилучені до сусѣдной школы, — все те повинно было навести и навело п. маршалка на думки о вадливости въ нашѣмъ просвѣтномъ дѣлѣ. П. маршалокъ подноситъ, що виною всему было надто коштовне реорганизованіе школъ, по при чѣмъ занедбано заводити новы школы. Се певно, що въ той точкѣ п. маршалокъ выказавъ значну хибу дотеперѣшного поступованія властей школьныхъ, але по при те п. маршалокъ не повиненъ бувъ такъ надмѣрно выхвалявати засады нашої уставы школьной, бо се жъ безперечна рѣчь, що и тая засада далеко не така вѣдрѣца и особливо мало способна пригортати народъ до науки, бо мало приновлена до житія и потребъ народу. „Дѣло“ не разъ вже указувало на основну хибу галицкаго школьничѣмъ, на хибу, котра въ корѣни подкопуе розвой рускихъ школъ, — с. е. на намаганіе польонизувати руску молодѣжь въ народныхъ школахъ. На тую збѣйду хибу нашихъ школъ вернуть увагу на торѣнцій сессіи соймовой рускій посолъ, селянинъ Олѣйникъ. Поки тая хиба буде тревати, поти просвѣта народна въ галицкѣй Руси не посуея на передъ; сумный досѣдъ въ девятилѣтняго

періоду, о котрѣмъ говорить п. маршалокъ, повиненъ послужити нашимъ властямъ школьнымъ яко остерога, якъ на будущее вести науку въ нашихъ школахъ. За тоя вповнѣ годимосъ на думки п. маршалка о томъ, въ якѣмъ направленіи власти школьной повиненъ амѣннити свое поступованіе що до закладанія школъ. Поднесемо только дивовижный контрастъ, въ якѣмъ стояла бесѣда п. маршалка съ промовою п. намістника, который выхвалявъ значный поступъ въ нашѣмъ школьничѣмъ. Видно, що тѣ два высокіи достойники краевыя яко не адужали погодитись въ своихъ поглядахъ на школьничѣмъ.

За то найцѣкавейшій для насъ той уступъ мовы п. маршалка, въ котрѣмъ онъ подноситъ потребу популярныхъ выдѣлѣвъ для народа и въ томъ взглядѣ покладе великій надѣвъ на новозавязане товариство „Macierz polska“. Чи се має бути офіціална краева институція для ширенія просвѣты мѣжь народомъ? И мѣжь якимъ народомъ має она ширити просвѣту? Ажежъ самъ титулъ еи показуе, що поле еи дѣлѣя — польскій людъ. Для чогожъ п. маршалокъ, замѣтъ того едино-природного обсагу, въ своѣй бесѣдѣ подсуеяе обширнѣйшій, чисто администраційный терминъ: край? Чижъ не мѣститѣя въ томъ подсуваніи отверте, офіціалне накидуваніе рускою народомъ польщины? Для чого п. маршалокъ, который въ цѣлѣй своѣй промовѣ такъ дуже уважно пильнуея, чтобы не вразити нервы польскихъ павѣвъ, а тутъ не побояея такъ грубо вразити нервы рускихъ пословъ и цѣлого руского народа? Немовъ то „Macierz polska“ — перша въ загалѣ въ краю нашѣмъ институція для ширенія популярныхъ книжочекъ, що она одна має тѣшитѣя выключнымъ привилеємъ опѣки сойму, хочъ може якъ-разъ она и наименше потребувалабы той опѣки, маючи теперь вже, передъ зачаткомъ своєї дѣяльности, такой значный фондъ? А рускій просвѣтній товариства, заложений и удержуваный за бѣдній мѣдяки бѣдныхъ людей, а мимо того поклавшій вже только заслугъ на поли народной просвѣты — тѣ товариства не удостоилися и наименшой згадки въ промовѣ п. маршалка. За те який покванный п. маршалокъ въ обѣцѣнкахъ для той новой институции! Ще и не знаючи, яка она буде, якъ буде сповнювати свою задачу, п. маршалокъ въ горы заявляе, що „хочбы и якъ наибольше запотребувала — мы заспокоимо еи вымоги!“ А рускій товариства просвѣтныя хочбы и якъ наименше запотребували, то нѣколи того не достануть, чого запотребували, а найчастѣйше и зовѣмъ нѣчого не достануть, якъ не достало также потребѣ и хорше выдѣлѣнцтво, якъ „Рускій правотаръ народный“, выдѣлѣнны при „Батьківщинѣ“.

На законченіе своєї промовы подѣлѣсь п. маршалокъ справу погребаной торѣкъ нашихъ соймомъ реформы администраційной. Погребаніе той реформы буде на завѣдѣ становити одинъ въ головныхъ и найцѣкавейшихъ роздѣлѣвъ въ chronicle scandaleuse нашої „чисто народной институции“. Але еще цѣкавейше тоя, якъ п. маршалокъ старается выпутатѣя въ той дразливой квестіи. „Хочъ наша устава администраційна зла, такой бувъ сенсъ моральный бесѣды п. маршалка, але мы прото стараймосъ выповнювати еи якъ найстрѣйше, а коли она буде такъ выповнена, т. е. коли цѣлѣй край буде приведеный нею до достаточного неладу и руины, тогда и познаемо, чого ѣи хибуе“. — Winszujemy!

ДОПИСЬ.

Зъ Корчина коло Сколѣго.

Кѣлька молодшихъ членѣвъ корчиньской громады задумали заложити у себе читальню, и довели вже до того, що подѣлѣли статути до ц. к. намістничѣмъ. Бѣтъ се перша читальня въ вѣнци тыхъ сѣлъ, що довгимъ лѣнцухомъ ровѣлись по долинь рѣки Стрыя powyшъ устя Опору; если въ добру годину громада Корчинъ розпочала дѣло, то надѣятѣя, що нашъ околѣцъ прекарасной Верховины, овареній съ часомъ свѣтломъ науки, ототхнутъ повною грудью новымъ житіемъ. А красній села розложилися въ гарныхъ нашихъ околѣцѣхъ по надъ быстрый Стрый: Крушельница, Подгородѣ, Собѣтъ, Урычъ, Ямѣльница и инч.; щожъ, коли доси зорна хмара темноты и лихихъ налогѣвъ закрыва тымъ народамъ яеный виднокругъ правды и науки.

Мене обходитъ нынѣ передовѣмъ наше село Корчинъ, где основуея читальня. Основуваніе читальне въ нашѣмъ краю сталося вже нынѣ, слава Богу, чимъсь звичайнымъ, такъ що крѣмъ довнесія, не потребувабы я

робити жадной больше уваги, колибъ тутъ не заходила тая оригинальнѣсть, що основатель нашої читальни задумали осушати дѣло достойне наслѣдованія. Основатель закладаючи читальню, надали имя товариству „Читальня имени бл. п. Ивана Должаньского“. Тымъ чиномъ хотѣтъ по перше почтити память своего покойного отца духовного, который посвятивъ долговѣтній труды добру церкви, школѣ тутешной и своимъ прихожанамъ, а по друге хотѣтъ яко члены товариства подѣлѣя свои статутѣвъ дѣлѣти мѣжь народомъ въ томъ дусѣ, въ якѣмъ невиспущій покойникъ трудился черезъ цѣлѣй свой вѣкъ въ Корчинѣ.

Щобы справу ближе пояснити, мущу додати кѣлька словъ о заходахъ покойного о. Должаньского и о нынѣшномъ станѣ дѣла въ Корчинѣ. Корчинъ отъ давна славился на цѣлу околѣцію, такъ подѣвъ взглядомъ порядковъ громадскихъ якъ и просвѣты. Гдѣсь около 1840 наставъ у насъ молодой еще священникъ о. Иванъ Должаньскій. Онъ заставъ тогда народъ еще въ тыхъ отношеніяхъ, які тогда были можливѣ: люди бѣдній, темный, навѣкы до горѣвки. Якъ зоря на росвѣтѣ заранной doby, такъ перша на всѣ околѣцѣ появилась въ нашѣмъ сѣлѣ школа заходомъ молодого о. духовного. Сама покойникъ бравъ до себе молодѣжь въ сѣла, учивъ ихъ читати и спѣву церковного, а съ часомъ привчивъ молодѣжь до такой пильности, що вечерами не разъ до повночи молодой людъ сидѣлъ въ школѣ при науцѣ. Въ кѣнци довѣвъ до того, що письменна молодѣжь держала тогдашній часописи, якъ „Недѣля“, „Письмо до Громады“ и другы. Въ церквѣ любо было послушати, якъ молодѣжь спѣвала съ своимъ учителемъ П. Ж., а потѣмъ Т. К. Що нынѣ всѣ молодой газды письменны, то заслуга покойного о. Должаньского.

Не занедбувавъ покойникъ и иншихъ сторонъ дѣлѣя въ народѣ. Добрымъ власнымъ примѣромъ поддержувавъ моральне житіе и старшихъ въ громадѣ. Неустрашимо боролъ съ пьянствомъ; его проповѣдь была завѣдѣ вымѣрена супротивъ той вады народу. Люде зачали горнутѣя до церкви; богослуженія провадивъ покойный такъ правильно, що давѣтъ церковный въ недѣлѣ и свѣта бувъ наче голосомъ годинника векового, — а кто знавъ зновъ годину, не потребувавъ чути звона, щобъ прійти на часъ до церкви. Въ наслѣдокъ здоровой науки пок. о. Ивана зачали цѣвати въ громады лихыя норovy: колотѣнѣ, бѣйки, пьянство и др. Покойникъ украсивъ гарными малюнками церковь, поставивъ чудовый иконостасъ, — церковь хочъ маленька и деревяна, збогатѣла и украсилась. Онъ запровадивъ брацтво тверезости и вже приходилося жидамъ выноситѣя зъ села. Уже туй-туй мала завѣстѣя въ громадѣ каса пожичкова и шпихлѣръ громадскій, але въ р. 1875 смерть выдерла громадѣ того тихого але великого мужа, що бувъ еи учителемъ, пастыремъ духовнымъ, судією и правдивымъ отцемъ.

По смерти о. Ив. Должаньского все пошло иншимъ ладомъ: школа и церковь почали порожнѣти, газетки руской въ сѣлѣ вже не бувало; за те въ корчмѣ зробилося цовнѣйше и гучнѣйше. Люде збѣдѣли, та за те жиды сталися панями-обывателями: одинъ, що передъ кѣлканайцѣмъ лѣтѣмъ прійшовъ до села босый съ торбою на плечехъ, нынѣ накупивъ вже грунтѣвъ, побудувавъ хаты-дворы; другій купивъ вже право пропинаціи, третій держитъ склепъ и робитъ добрыя интересы, четвертый взявъ добра корчиньского дѣдѣца въ посесію! А люде бѣдѣють чимъ разъ больше, та нарѣкають одинъ на другого, сусѣдъ на сусѣда: мабуть ктось подолявъ, очарувавъ, — газдыня послѣдне бере зъ коморы, та до ворожки!..

Ажъ сего року найшлося кѣлькадесять громадянъ, почитателѣвъ и вѣдчѣныхъ учениковъ покойного о. Должаньского, котры подѣлѣя проводомъ своего теперѣшного пароха В. о. Е. П. загадали оснувати читальню. Найрѣвнѣйшій зъ основателѣвъ суть: Григорій Онуфровъ, Андрусъ Меленчукъ (вѣйтъ) и Олекса Кирчѣвъ. Они то поднесли прапоръ, на котрѣмъ выписали проводну идею пок. о. Должаньского — ширити замилуваніе до просвѣты и тверезости; подѣ той прапоръ скикуютъ они нынѣ всѣхъ тыхъ членѣвъ громады, письменныхъ и неписьменныхъ, котрымъ наука, свое и загалне добро духове и матеріальне лежить на серцю. Надѣятѣя, що громада приступитъ численно до читальни и задвигнутъ живый памятникъ заслуженному мужеви. Б. К.

Соймъ краевый.

Трете засѣданіе дня 6 вересня.

Отпустку одержали: гр. Евд. Стадницкій на 8 дѣтъ и гр. Володисл. Козѣбродскій на необмеженный часъ.

Уконституовалися комисіи: лѣтостраційна, избравши предѣлѣтелемъ архіеп. Исаковича; правнича сов. Вас. Ковальского и администраційна гр. Грохольского.

На внесеніе п. Антоневица соймъ ухваливъ свободный приступъ каждого посла на засѣданіе всѣхъ комисій.

Потѣмъ отчитано внесеніе п. Мечисл. Рѣя о змѣну дотеперѣшного шкодываго пятнованія худобы розпаленымъ желѣзомъ на лопаткахъ. Внесколовецъ предкладае, чтобы пятно выпалювати худобѣ на рогахъ, а колибъ не було рогахъ, то завѣшувати на шнурку значки на шпѣ худобы.

Дальше отчитано наспіваний петиції: Сестры милосердія въ Бурштynie о субвенцію на р. 1883. — Выдѣлъ пов. въ Косовѣ о субвенцію на отбыванье дорогъ повѣтовыхъ. — Громада Галич о дослѣженіи претензіи присѣлка Голендры до толоки громадекой. — Выдѣлы пов. въ Старобѣжѣ и въ Самборѣ о примусову асекурацію селянскихъ будинковъ. — Жители мѣста Снятына о реформу школьныхъ уставъ. — Юрий Гарвотъ, профессоръ гимназіальный въ Перемишлѣ, о заведеніи школьныхъ касъ ошадности и варагѣтѣ. Туо послѣдній петицію понеръ промовою пос. Антоневичъ и на его внесеніе отослано еи до комисіи едукационной.

Зъ порядку дневного передано комисіи администраціонной по першомъ чтанію правительственный проектъ ustawy о рѣшѣніи розкладѣ тягару кватерунку войска и предложенный выдѣломъ краснымъ проектъ ustawy будѣвничой для мѣста Львова; а до комисіи культуры краевой отослано внесеніе выдѣлу кравого о засаженіи лѣсомъ пѣвчастыхъ насыпѣвъ въ повѣтахъ яворѣвскомъ и мостискомъ.

Оттакъ приступлено до выбору дальшихъ комисій. До комисіи для культуры краевой выбрано на 84 голосующихъ 13 членѣвъ (жадного руского посла); до комисіи петиціонной на 82 голосующихъ выбрано 25 членѣвъ (зъ русскихъ послѣвъ п. Охримовича).

Пѣль конецъ засѣданія отчитано еще два внесенія, зложеніи до булавъ маршалка, а именно: 1) внесеніе к.с. Хелмецкогго о приспѣшеніи регуляціи конгрусъ и 2) внесеніе Яна Стадницкогго о возваніи до правительства, чтобы приспѣшивъ регуляцію силаныхъ рѣкъ галицкихъ, а до выдѣлу кравого, чтобы вдався въ переговоры съ правительствомъ въ справѣ регуляціи водъ несплавныхъ при участии краю. — На томъ окончилось засѣданіе. Слѣдующе засѣданіе отбудеся ажъ въ понедѣлокъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Царь) принимавъ дня 5 вересня на особенной аудіенціи надзвычайного амбасадора турецкого султана Мушира Фуада-пашу и иныхъ членѣвъ турецкой мисіи, котра вручила цѣсарю велику ленту ордеру „Ншанъ-Имтиязъ“. По томъ актъ цѣсаръ запросивъ членѣвъ мисіи, амбасадора турецкого въ Вѣднѣ и членѣвъ амбасадаты на обѣдъ до Шенбрунъ.

(По поводу побыту кн. черногорского въ Вѣднѣ) Pester Lloyd умѣщусъ вступити статью, оперту на найлучшихъ информациахъ. Подорожъ князя — пише Pester Lloyd — не мала цѣли головной политичной. Князь, якъ звѣстно, вступивъ до Вѣдны по дорогѣ до Петербурга. Князя принято въ Вѣднѣ досытъ холодно, особенно въ его жаданяхъ финансово и натуре. Князь черногорскій старався навязати съ правительствомъ переговоры въ користъ герцеговинскихъ эмигрантовъ, пробувающихся теперь въ Герцеговинѣ. Князь ставрава именно — якъ доносить офиціозный Prager Abendblatt — выхлопотати для всѣхъ герцеговинскихъ эмигрантовъ амнестию, але оо ему не удалось. Pester Lloyd кончить свою статью желаніемъ, чтобы правительство угорске категорично отмовило всякимъ претензіямъ Сербовъ и Черногорцевъ, дотычающимъ Босніи и Герцеговины.

(Министеръ Пражскъ) подчасъ ферій отѣдавъ Прагу. Тамъ бувъ принятый якъ наилучше и при той случайности выяснивъ становище правительства въ звѣтной справѣ испытѣвъ правничихъ въ чешскомъ университетѣ.

(Нарады министровъ), якъ отбываютъ щорѣчно для выготозленія предложенія для спѣльныхъ делегаций, мають розпочатися дня 24 вересня въ Пештѣ по поворотѣ цѣсаря зъ Триесту. Въ той цѣли выдѣлутъ до Пешту министръ дѣла заграничныхъ гр. Каллянокъ, министръ войны гр. Вильянтъ-Райдтъ, гр. Таафе, Дунаевскій, а евентуально такожъ спѣльный министръ финансовъ, если до того часу скончить обѣздки Босніи и Герцеговины. Предметомъ министерскихъ нарадъ буде спѣльный бюджетъ; симъ разомъ нарады тѣ будутъ мати велику вагу зъ взгляду на евентуальный предложенія Калля, якъ онъ внесе на подставѣ своихъ досвѣдовъ подчасъ подорожи по оккупованныхъ провинціяхъ. О скѣлко дастся эмиркувати въ доносеніи зъ наиблизшихъ кругѣвъ Калля, то новый министръ спѣльного окарбу намѣрае предложити податковій удеженія для жителей Босніи и Герцеговины; черезъ то очевидно бюджетъ державный на администрацію тыхъ краѣвъ мусѣбы бути подвысоченый. Гдѣякі газетѣ доносятъ, что министерство войны жадаеа нового кредиту ажъ 20 миліонѣвъ на войскову оккупацию и на фортификаціи Босніи и Герцеговины, але се не адеся правдоподобнымъ; певно что не обидеся безъ того, чтобы не жадаано якого кредиту, але не ажъ 20 миліонѣвъ. Таку високу цифру, подану гдѣякими газетамъ, можна выслати хибѣ лишь тою звичайною тактикою, що напередъ подаеа далеко вышу цифру, чтобы потомъ менша цифра була тымъ певнѣше принята.

(Противъ пос. Вальтерскирхена), котрый побѣдъ Фишгоа естъ найярѣшимъ поборникомъ за сотвореніемъ новой, т. з. нѣмецко-народной партіи въ Австрій, развили его противники въ выборѣмъ его округъ Юденбургъ (въ Стірїи) завязати агитацію. Збѣръ выборѣвъ, оскіяныи бурмистромъ Юденбурга, хочъ не дуже численныи, ухваливъ вѣтомъ недоверія Вальтерскирхену.

нови. Выборѣтъ зъ Юденбурга учинили се не покликавши Вальтерскирхена передъ себе и не выслушавши его выводовъ. — Пять послѣвъ стирійскихъ, мѣжъ ними дрѣ Португаль и бар. Чокъ выдали въ Грацѣ и оповѣстили въ часописяхъ свое заявленіе, що они, хотѣи не похваляютъ поступованія Вальтерскирхена при основаніи нѣмецко-народной партіи въ Вѣднѣ, то однакъ въ промовѣ Вальтерскирхена, выголошеной 16 лица с. р., въ Вѣднѣ не бачутъ жадного нарушенія программы стирійской партіи поступовой зъ 1879 р. и длятого подписаніи узнають Вальтерскирхена и на будуще своимъ товаришемъ и союзникомъ. Тое заявленіе пяти послѣвъ стирійскихъ мусѣло досытъ напугувати крови централистамъ, котрі цѣлымъ сердцемъ возненавидѣли Вальтерскирхена, яко одного зъ творѣвъ новой нѣмецко-народной партіи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Инакше, якъ въ Австрій, принимаю князя черногорского въ Россіи. Зъ „Правительств. Вѣстника“ довѣдуемось, що „всѣ стациі по дорогѣ, куды проѣзжаеъ князь, були украшенныи черногорскими и російскими хоругвами, маеи народа витали князя окликами „ура“, подавали ему хлѣбъ-сѣль и цвѣты. Въ Пековѣ епископъ благословивъ князя и подѣлилъ ему икону спасителя. Передъ вѣздомъ въ Петербургъ выѣхали на встрѣчу князеві: петерб. губернаторъ и назначенный на адъютанта князеві гр. Орловъ-Денисовъ. Въ Петербургѣ повитали гости три вел. князѣ, военныи и цивильныи власти и множество публики. Зъ стациі князь заразъ побѣхавъ въ петро-павловскій соборъ, поклонитися мошамъ пок. царя Александра II. Журналы петербургскіи горячо витаютъ князя, яко голову одноплеменного народу, славного война и мудрого правителя“.

„Новое Время“ доноситъ, що харѣвскимъ губернаторомъ именованый В. Качаловъ, предводитель дворянства зъ Ярославя.

Нѣмеччина. Дня 2 вересня припадала рѣчница битвы подъ Седаномъ. Сего року Берлинъ въ той памятный день не прибрався святочно. Лишь гденеде на домахъ повѣшали нѣмецкыи и прусскыи хоругвы, иллюминація была дуже рѣдка и то лишь на головныхъ улицахъ; кто конче не потребувавъ, то и не свѣтивъ свѣчокъ въ честь т. з. „святого Седана“. По школахъ лишь и урядкахъ святковано. Зъ школъ розпущено того дня учениковъ до дому по отповѣдной промовѣ, а бора урядѣвъ были позамыканы. Нѣмецкыи журналы, якъ що року, посвятили тому дню вступити статью або стихъ, котрі мало кто и читавъ. Зъ тыхъ статей журнальныхъ видко радше якѣсь примусъ, ажь радѣстне чувство патриотичне, бо отношенія въ Нѣмеччинѣ зовѣмъ не такіи отрадныи, чтобы были поводы до энтузіазму и радости. Матеріальна нужда, утискъ податковий особливо зъ причины разъ-наразъ побѣлшуваной арміи, незгода партійная, недоверіе до правительства, борбы религіи, — все тое не дае Нѣмцямъ поводу до радости.

На дорогѣ желѣзной межи Кольмаромъ и Фрейбургомъ лучилася велика катастрофа зъ причины розбитія вагонѣвъ. Бура заллала стовпъ телеграфичный на шины и зъ той причины побѣдъ вышловъ зъ колій. Жертвы той страшенной катастрофы обчисленъ на 100 особъ убитыхъ, а около 200 раненыхъ. Катастрофа тая выкакала въ цѣлѣй Нѣмеччинѣ дуже пригнетаче чувство совѣдучи.

Въ околици столицѣ Шлезка, Вроцлава, отбываютъ теперь великіи маневры, на котріи удаеся самъ цѣсаръ Вильгельмъ. Мѣжъ гостями зъ чужихъ державъ будутъ присутствовать маневрамъ такожъ австрійскій архикнязь Рудольфъ и архикнязь Иванъ-Сальваторъ.

Франція. Фердинандъ Лессенсъ, творецъ каналу суецкого, прибывши до Парижа бувъ почитаный своими приятелями и при той случайности промовивъ: „Отъ коли я покинувъ каріеру дипломатичную и переставъ репрезентувати Францію въ Римѣ яко амбасадоръ, не займався я вже болѣе политикой. Сказано, що я ворогъ Англіи, цѣвъ я пріятель Араби-пашѣ. Я дѣлавъ лишь яко защитникъ суецкого каналу, дѣла загално людолюбивыи. Одинъ лишь Араби-паша, котрого называютъ варваромъ, ушанувавъ нейтральность суецкого каналу и ему завдячуемо тое, що каналъ позбавствъ откритый для кораблѣвъ всѣхъ народѣвъ“.

О поступованіи англійскихъ полководцѣвъ въ Египтѣ довѣдуемоя много неохотливыхъ рѣчей зъ справозданія, яке Викторъ Лессенсъ зложивъ товариству суецкого каналу. Репрезентантъ товариства жадавъ отъ Англіицѣвъ, чтобы ихъ кораблѣ шанували воѣ установы товариства. Тымчасомъ Англіицѣ поступили собѣ справдѣ по варварски. Наведемъ одинъ уступъ зъ сего справозданія: „Дня 19 сернія розбѣрано телеграфъ коло Суецу. Инструменты и способъ выконанія того чину показували, що се було дѣломъ европейской руки. Французы заразъ телеграфъ направили. Потомъ адмиралъ Геветъ завѣдомивъ товариство, що правительство англійске заборонило всякому кораблеви, навѣтъ товариства суецкого, выльвати до каналу. Ферд. Лессенсъ заразъ запротестувавъ противъ тому. О 9 год. рано вѣхавъ англійскій узброеный корабель до каналу, неоплативши навѣтъ такеи, чтобы повстрѣматися всякій звичайный почтовый и другій кораблѣ. Въ ночи зъ 19 на 20 сернія около 3 год. въ ночи розпочалася по улицяхъ Измаилии военныи крики и гукъ стрѣльбы зъ ручницъ и пушокъ. Стрѣляли не було на кого, бо неприятели не було; той бувъ въ Нефише, три кильометры отъ Измаилии.“

Одного Голандца, котрый не досытъ голосно отповѣвъ на пытаніе „кто се?“ застрѣлили. Ранкомъ англійске войске перейшло до дѣльницъ арабской; хочъ не було видко неприятели, оно стрѣляло на жѣнки и дѣти. Крикъ отстрѣльованныхъ жителей роздиравъ сердце, — и т. д.“ Отъ якъ описуе справозданіе поступованье англійскихъ солдатѣвъ и ихъ полководцѣвъ въ Египтѣ. А читаточи англійскій газетѣ, знайдеши тамъ обуреніе на гдѣякі случаѣ насилій зъ стороны Египтянъ.

Египтѣ. На театрѣ войны въ Египтѣ ситуація до сей хвилѣ не змінилася. Ген. Вольселей збирае помѣщичій войска подъ Тель-ель-Кебиръ, где Араби-паша побудувавъ ошанцованныи таборѣ. Коли именно ген. Вольселей выступивъ ожензивно, доси на певно не звѣстно, — дотычній доносеня суть суперечныи; посѣла вѣдомостей газетѣ вѣдѣнскихъ ген. Вольселей нападе Араби-пашу въ якъ найкоротшомъ часѣ, а корреспондентъ Times-а телеграфуе, що се зможе наступити доперва за кілька днѣвъ.

Туреччина. Англійско-турецка конвенція военная вже подѣписана. Султанъ выдавъ прокламацію противъ Араби-пашы. Войско турецке въ числѣ 5000 людей отходитъ заразъ до Египту.

НОВИНКИ.

— О уступленіи Впр. митрополита Іосифа Сембратовича подаемъ нашимъ Вп. Читателямъ такій вѣсти, за котрыхъ вѣроятность можно ругити. Фактъ сей стоить въ связи съ политичными отношеніями краю и бувъ вже отъ кількохъ рокѣвъ подготвованныи; ознакою того було н. пр. передъ двома роками именованье епископа-суфрагана Сильвестра Сембратовича для зараду діецеи. Найболѣе причинився однакъ до уступленія митрополита послѣдній процессъ во Львовѣ. Заразъ по процесѣ домогалося правительство отъ куріи римской, чтобы склонили митрополита зложити свое достоинство и поставили на его мѣсто иншого ерарха, котрыйбы съ болѣшомъ силою выступивъ противъ агитаціямъ, немилымъ правительству, — велику роль отограла въ той справѣ такожъ покутній интриги, бажаючи важне становище митрополита вызыскати для политичныхъ цѣлей. Въ слѣдствіе того завѣзвано митрополита до Риму. Митрополитъ оправдався передъ курією зъ починеныхъ ему закидовъ, и посѣла того удаеся до Вѣдны, щобъ и тутъ оправдатися. Однакъ правительство стояло твердо при своемъ желаніи. 6. Вел. Цѣсаръ заявилъ митрополитови, що „бытъ уврѣнныи о побожности, аскетизмѣ, правости и вѣрности митрополита для себе, але обставины краю жадають того конечно, чтобы онъ уступивъ“, — цѣсаръ домогалося, чтобы архіерей показавъ свою вѣрность и преданность для него сповненіемъ его желанія. Посѣла того рѣшився митрополитъ сповнити волю монарха и вручить ему на аудіенціи дня 4 вересня свою резигнацію на галицку митрополию. Цѣсаръ принявъ архіерей дуже ласкаво, завѣривъ его о своей ласцѣ и поважно и просивъ его, чтобы задержавъ еще на два тыждѣ зарадъ діецеи, поки справа резигнаціи не буде урядово переведена.

Митрополитъ вернувъ несподѣвано въ четверъ рано до Львова и поки що веде управленіе діецеи. На днѣхъ мае насѣтити урядова отпустка, а посѣла того приступити капитула до выбору тымчасового администратора діецеи. Администраторомъ буде посѣла всакомъ вѣроятности, епископъ Сильвестеръ. Митрополитъ принявъ запрошеніе паны и выѣжджае за два тыждѣ на постоянное пробуваніе до Риму, щобъ бути напоскимъ совѣтникомъ и вести справы восточной церкви. Разомъ съ митрополитомъ уступитъ крыл. Малиновскій, а може и крыл. Жуковскій.

О обсаженіи митрополиі кружатъ найрѣччороднѣйшій вѣсти. Кромѣ двоухъ епископѣвъ (перемыского и львовского суфрагана) говорятъ голоно о дру. Пелешу зъ Вѣдны. Зъ польской стороны подносятъ кандидатуру лат. епископа въ Альбаніи, Мальчинского (зъ Холму), мадарокруского епископа зъ Унгвару и др. Въ загалълануе межи Русинами по той причинѣ дуже великій неспокой. Нашъ поглядъ о сей важной справѣ подамо небавомъ.

— Сегодня о 8 год. рано отбулося заложенье угольного камня подъ монастырку церковь Василіанонъ подъ именемъ Непороч. Зачатія Пр. Богор., при ул. Стрыйской во Львовѣ. Чину заложения угольного камня довершивъ еп. Сильвестеръ въ притомности капитулы, представителѣвъ „Народного Дому“ и многахъ Русинѣвъ.

— Соймъ галиційскій нѣколи еще на самъ початокъ не згромадился въ такомъ неповномъ числѣ, якъ сего року. На першомъ особливо засѣданіи надвышка понадъ конечно потребное число до комплету, була дуже невелика. На другомъ засѣданіи лувисъ въ соймѣ случаи, котрый якъ справедаливо замѣтила навѣтъ „Reforga“, мусѣвъ справити на совѣстныхъ членахъ сойму прикре враженіе. При выборѣ до комисіи едукационной сконститувавъ маршалокъ, що головоѣвъ було отдѣланныхъ о 9 чи 10 болѣе, якъ послѣвъ було въ сади. По предпринятіи другимъ выборѣвъ выкалося, що пошачованія картѣкъ допустилася правіца (партія краковско-станчиловска) въ той цѣли, чтобы до комисіи едукационной перевезити своихъ кандидатѣвъ.

— Руске господарско-промысловое товариство. Вѣсть, принесену намъ въ послѣднемъ числѣ „Господари и Промышленники“ о организаціи товариства господарско-промыслового, мы дуже радо вытаемо и охотно схотѣлибъ о сей дуже важной справѣ обширнѣе поговорити, наколибъ мали подъ рукою хоть головныи точки статута. Натенеръ пода-

емо нашимъ читателямъ до вѣдомости толькѣ тое, що читаемо въ часописѣ „Господари и Промышл.“, а именно, що статута господарско-промыслового товариства съ головнымъ мѣсцемъ перебуванія въ Станиславѣвъ вже другій разъ поданъ до намѣстничества и понеже рѣчицеъ до вороту минувъ а статутѣвъ назадъ не отослано, значитъ: можъ буде приступити до законного уконституванія. Редакція „Госп. и Пром.“ завывае до всесторонного обговоренія сего справы. Мы зъ нашей стороны заявляемо, що дотычній дописи охотно въ „Дѣлѣ“ помѣщати будемо.

— Читальнѣ селянскій мають основатися небавомъ въ Зарваниці, Звинячи, Вербовиці, Полѣвцяхъ и Переволоцѣ. Зъ своей стороны бажаемо сердечно яко найкоршого осушенія того спасенного намѣрѣна.

— Иполитъ Левицкій, гр. к. парохъ въ Пѣстиню, уноконисъ дня 3 л. вересня с. р. въ 70-омъ роцѣ жати, а въ 46-омъ роцѣ священства. Покойный заслуживъа добре около церкви и народа. Вѣчна ему память!

— Зъ Синькова коло Короловки одержали мы слѣдующе доносеніе зъ дня 4 с. м. Сегодня въ саме полудне горить Михалькѣвъ надъ Нѣчлавою; майже цѣле село въ полѣмѣни. О. Мохъ, котрый тамъ вчера на мисіи мавъ проповѣдь, подчасъ пожару отпращивае еще службу божи. Малый вѣтрѣць помагае огню.

— Газетна пѣльничка, письмо посвячене пасѣничному дѣлу, мае выхити въ Станиславѣвъ два разы на мѣсяцъ въ малой обѣмѣ за рѣчну цѣну 2 зр. Число 1-ше появляеся небавомъ. Выдавецъ сего газеткѣ естъ — Григорій Манюхъ, селянинъ-господаръ зъ Яблѣнова, почта Болѣшовѣ. „Радуюмось — пише „Господари и Промышленники“ подаючи тую вѣсть — тымъ новымъ объявомъ жизни экономичной, а то тымъ болѣе, що выхити зъ посередъ самого народа“.

— Зъ подѣ Бучача пишуть намъ: Недавно була подана вѣсть въ „Дѣлѣ“ о завязаніи читальнѣ въ Кйдановѣ, що вже и дѣйстно довершилось. На просьбу основателѣвъ читальнѣ надѣславъ выдѣлъ тов. „Просвѣта“ напечатанныи статутъ для читальнѣ и поученіе, якъ читальню завязуеся. Остемплѣванный и подѣписанныи статутъ отослали мы до почт. редакціи „Ватѣковщины“, а тая передала до затвержденія выс. ц. к. намѣстничеству, котре нашъ статутъ приняло и доручило намъ черезъ староство въ Бучачи. Додаемъ тутъ, що староство надѣслало намъ резолюцію о рескриптѣ намѣстничества въ изыцѣ польскѣмъ. По одержаніи статуту скликали основателѣ першій загалный зборъ на день 6 (18) сернія с. р., на котрыхъ выбрано такий выдѣлъ: председатель о. К. Перепилинскій, заступникъ председателѣ А. Городецкий, бібліотекаръ М. Прохурскій, секретаръ І. Монастырскій, касіеръ А. Головацкій. Выдѣлъ поставивъ слѣдующіи ухвалы: 1) вписати читальню въ члены тов. „Просвѣта“ и „им. Качковского“; 2) вынаймити хату для помѣщенія читальнѣ; 3) выслати до староства списъ членѣвъ и повѣдомити, кто буде читальню на-вѣтъ заступати; 4) запремерувати натенеръ часописъ „Дѣло“ и „Господари и Промышленники“ („Ватѣковщину“ общѣвъ Вел. о. Перепилинскій до нового року даромъ давати); отнестися съ просьбою до выдѣлу „Просвѣты“ о подарованіи книжочекъ для читальнѣ. Выдѣлъ тов. „Просвѣта“ прихилился до нашей просьбы и подарувавъ для нашей читальнѣ 38 книжочекъ рѣжного содержания, за що подѣписанныи выдѣлъ складае ему найсердечнѣйшій подяку. — Такъ ось могутъ пересвѣдчитися и другіи громады, що до основанія читальнѣ не треба богато заходу, а лишь доброн охоты. Доси вписалося у насъ 30 членѣвъ съ рѣчною вкладкою 50 кр. — Отъ Выдѣлу Читальнѣ въ Кйдановѣ, дня 1 л. вересня 1882.

— Зъ подѣ Перемишля пишуть намъ: Читаючи неразъ въ „Дѣлѣ“ про примѣрній дѣла громады въ Торкахъ пов. сокальскаго, захотѣлось сказати гдѣшо и про нашъ Торки подѣ Перемишлемъ. У насъ, жаль сказати, нема такихъ порядковъ и поступѣвъ въ просвѣтѣ, якъ въ тамтыхъ Торкахъ. Отъ, гляньмо лишь на нашу дорогу: въ самѣмъ селѣ такий лмы та выбоѣ, що феры вывертаются, якъ пр. недавно, коли одинъ селянинъ зъ сусѣдского села Вышатычѣ ѣхавъ зъ поля, вывернувся и на мѣсци житѣе утративъ. А за селомъ, то вже и не казати! Громада разъ-наразъ упоминае своего начальника, чтобы не занедбувавъ своихъ обовязковъ, але онъ на тое не зважае. Соромъ намъ сказати про сего начальника громадекого, котрый хоть писемный и читаетъ неразъ о нашихъ некористныхъ отношеніяхъ, то предѣ самъ отдавъ свой голосъ на польского кандидата до рады державной. Се наука для каждой громады, чтобы выбирала собѣ такого начальника, котрый бы сповнявъ точно свои обовязки, якъ накладае на него его совѣсти и урядъ.

— Зъ Жовки пишуть намъ: Уже троха рѣдше стрѣчаемъ въ русскихъ газеткахъ жалобы на несправильности по нашихъ почтахъ, коли ходитъ о рускй адресъ, реценіи и друскорты. Сама ц. к. дирекція почтъ своимъ розпорядженіемъ зъ 8 лѣтня 1882 синилаа вже почасти тѣ надбужити, якихъ дознававъ рускй языкъ отъ подѣланныхъ урядникѣвъ почтовыхъ. Але предѣ суть еще закупки, въ котрі, видно, не доходитъ голосъ дирекціи, а панове почмайстры и почмистринѣ зовѣмъ свѣдѣльно радятъ, и думаючи, що на селѣ свободно „людей дурити“, по своему добромѣнню трактують рускй языкъ и рускй партіи. Таку то цивилизаторку отримала передъ мѣсяцемъ почта въ Туринцѣ подѣ Жовквою, въ лицѣ екс-обывательки панѣ Р. Отдаючи передъ тремя днями рускй переказъ на почтѣ въ Туринцѣ, учувъ я напередъ пытаніе: „А то ро якімъ?“ коли же я тымъ здивованныи сказавъ, що то по руски, то панѣ почмайстрова отрѣзала, що она „ро сѣи“.

Виходить во Львові що Среда и Субота (крімъ рускихъ святъ) о 4-ой годниъ пополудни. Литерат. додатокъ „Библиотека найзнам. повѣстей“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяця.

Редакція, администрація и экспедиція полъ Ч. 8 улицы Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламациі належить пересылать подъ адресомъ: редакція и администрація „Дѣло“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются только на попередне застереженіе.

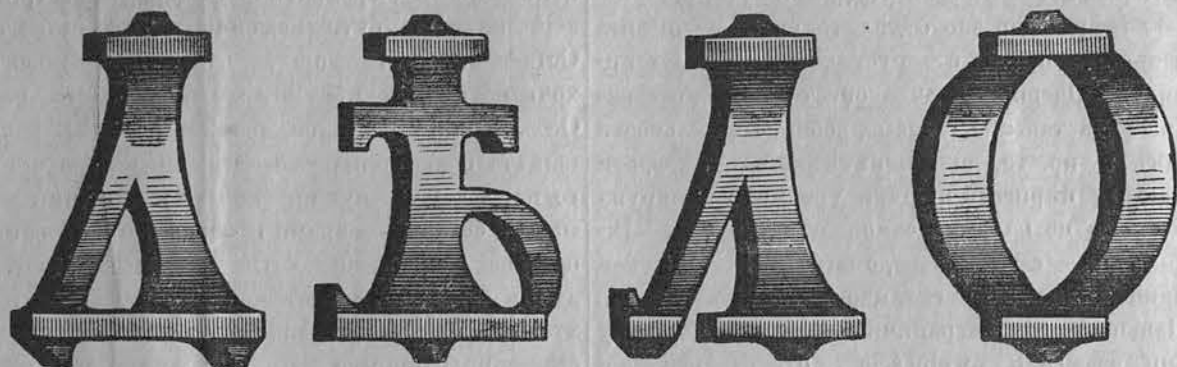
Подписное число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Рекламациі неопечатаній вольны отъ порта.

Предплату належить пересылать франко (наилучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописца „Дѣло“ л. Академична Ч. 8.

у

Предплата на „Дѣло“ для Австріи: Для Россіи
на цѣлый рокъ . . . 8 вр. на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.
на полъ року . . . 4 вр. на полъ року . . . 4 рубл.
на четверть року . . . 2 вр. на четверть року . . . 2 рубл.
съ дол. „Библиотеки“: съ дол. „Библиотеки“:
на цѣлый рокъ . . . 12 вр. на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 вр. на полъ року . . . 6 рубл.
на четверть року . . . 3 вр. на четверть року . . . 3 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рокъ . . . 5 вр. на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2:50 на полъ року . . . 2 р. 50к.
на четверть року . . . 1:25 на четверть року . . . 1:25
Для Заграничя, окрѣмъ Россіи:
на цѣлый рокъ . . . 10 вр.
на полъ року . . . 5 вр.
на четверть року . . . 2:50 вр.
съ дол. „Библиотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рокъ . . . 14 вр. на цѣлый рокъ . . . 6 вр.

III. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ $л=j$; $б=i$, $и$ (въ серединѣ и на концѣ слѣвъ) $=ы$, $и$ (на початку слѣвъ) $=і$, $б$ (на початку слѣвъ) $=ви$.

По поводу уступленія митрополита Сембратовича.

Бже передъ рокомъ, коли велася справа за помочи для оо. Змартвыхстанцѣвъ, доходили насъ слухи, що крайня часть мѣрдоуныхъ польскихъ сферъ дуже недоволена въ нашего митрополита и готуеся до завзятю борбы противъ него. При сѣй случайности дѣнались мы такожъ рѣчь майже неимовѣрну, що вже именованье преосв. Сильвестра суфраганомъ мало бути не почестею, а знакомъ недовѣрія для церковного князя галицкой Руси. Признаемось, що обѣ сѣ вѣсти самѣ по собѣ, а именно ихъ сполученье разомъ показались намъ такъ ди-воглядными, що мы уважали ихъ за такъ звани „страхи на Ляхи“ и про нихъ не агадували. Навѣть коли опѣсля наступила гни-лицка справа, а за нею почалися репрессали на оо. Василіянахъ и рѣвночасно всѣ польскіе газеты кинулись бѣшено на нашего митрополита, мы все еще не вѣрили въ можливість подк-опаня его поваги въ Римѣ и въ Вѣднѣ, и ду-мали, що въ найгѣршѣмъ случаю вернеся онъ въ свои подорожи съ выраженымъ приказомъ подѣлитися своею властею, въ большой мѣрѣ, якъ се дотеперъ було, съ своимъ братаничемъ-суфраганомъ. На такѣ предложенье митро-политъ певно бувъ бы приставъ, вороги булибъ ему и тымъ докучали, — а Русь не булабы мала причины обиджуватися и непокоитися.

Тымчасомъ показуеся, що мы помыли-лись, якъ и помылилися и тѣ, впротѣмъ добре информованіе особы въ оточеню бго Высо-копреосвященства, котрі еще въ послѣднихъ хвляхъ завѣряли насъ, „що справа митро-полита стоитъ добре“. Зъ того лишь видко, що и въ Римѣ польско-етанчикѣвска ласка на бы-стрѣмъ конѣ ѣздитъ.

Пригадаймо собѣ лишень, кто бувъ и есть о. Іосифъ Сембратовичъ?

Коли по смерти митрополита Литвино-вича святоюрска етолиця опорожнилася, порѣ-шили нашѣ опѣкуну осадити на нѣй чоло-вѣка, котрый нѣ за що въ свѣтѣ не схотѣвы а ще радше не вмѣвы грати яку небудь по-литичну ролю, чоловіка не такого, якими були Яхимовичъ и Литвиновичъ. Полякамъ бачи-лося, що коли въ св. Юрѣ не стане политика, — то не стане и „святоюрска нація“. Наглядя-вшись добре, найшли они наконецъ на львѣв-скѣмъ университетѣ ученого, набожного бого-слова, котрый по-при своѣй науцѣ, постахъ и реколекціяхъ въ монастырѣ Кармелитѣвъ а от-такъ яко архіепископъ in partibus infidelium въ Римѣ заледво мавъ случайность заманифе-стуватися Русиномъ, а не то думати о подне-сеню руского народу. Сей мужъ ставъ отже за благословеньемъ Риму митрополитомъ га-лицкой Руси. Митр. Іосифъ совѣтно дѣлавъ о унію: онъ першій въ митрополитѣвъ такъ ча-сто визитувавъ архіепахію, утверджуючи на-родъ въ унію; онъ при всякой случайности манифестувавъ свою преданность Римови, ко-лька разѣвъ на чолѣ своего духовенства отбува-валъ подорож до Риму и т. д. Въ польскѣмъ та-борѣ спѣвано похвальны имны новому митро-политови и найбільшій почести и достоинства за-висли надъ головою князя нашої церкви. Подѣбно якъ Римови, бувъ митр. Сембратовичъ рѣвно преданный династіи и кождохасному правительству. Яко членъ палаты панѣвъ митро-политъ въ послѣднихъ часахъ, на кожде телеграфичне завѣзванье гр. Таафе, сѣвши въ Вѣднѣ, щоби отдати своѣй голосъ, — и все голосувавъ такъ, якъ бажавъ гр. Таафе. Еще доперва два роки тому наважъ, якъ митропо-литъ окрашенный всеми возможными римскими

титулами ставъ тайнымъ совѣтникомъ — „еко-цененцію“ и всѣ мы лишь дожидали хвилѣ, коли не-политикъ митрополитъ дѣстане кар-динальскій капелюхъ, дожидали безъ зависти и гнѣву, бо за той часъ мы пересѣдчилися, що митр. Сембратовичъ не только католикъ, римлянинъ, але що онъ добрый душпастиръ и честна руска душа. И ктожь бы могъ бувъ припускати, що до такого чоловіка дастся приложити нѣмецка пословица: „Heute roth, morgen todt“? Тымчасомъ оно такъ и сталося.

За послѣдній часы змѣнилось много на свѣтѣ, а именно у насъ въ Галичинѣ. Поля-камъ засвѣтила тутъ зоря, они стали абсолют-ными панами ситуаціи. До впливу и значеня въ Вѣднѣ дѣбалися они и до значеня въ Ри-мѣ и якъ недавно тому Карлисты такъ теперь они вѣрѣли переконати римску курію, що цѣле спасенье католицизму почивае на нихъ. Про-гравшій справу въ цѣлѣмъ цивилизованѣмъ свѣтѣ езуиты, старіе союзники адряхлѣлыхъ организмовъ политичныхъ и соціальныхъ, приї-шовши до насъ знайшли собѣ ширыхъ покрови-телѣвъ и союзниковъ у той фракціи заслѣ-плѣныхъ шовинистѣвъ, котрыхъ органами суть „Czas“, „Przegląd polski“ и „Gazeta Krakow-ска“ въ Краковѣ, а „Gazeta Narodowa“, „Dzien-ник polski“ и др. во Львовѣ. Тѣ органы езуи-товъ и шовинистѣвъ забагають старою, шля-хецкою Польщѣ съ еи колишною злощастною политикою алатинщины и спольщеня Руси. Wenn dem E... gut geht, geht er auf's Eis tan-zen. Редакторамъ и покровителямъ тыхъ ор-ганѣвъ за мало митрополита Русина-неполи-тика, имъ забагаеся митрополита холмчака съ комжою и органами. Кто тому не вѣритъ, нехай прочитае нѣкчемну отправу, яку давъ „набожный“ „Czas“ отходячому митрополито-ви: „Nie dorósł do roli, więc poszedł“. Яка се роля, знае кождый въ насъ, кто читавъ сю га-зету въ послѣднихъ часахъ.

Гдеикий польскій дневники выправивши свои оргіи напасти и клеветы до конца, с. в. до самой резигнаціи митрополита, — теперь, по довершенѣмъ вже такъ горячо ними бажан-номъ фактѣ, по езуитскому звичаю умывають руки отъ всего и немовъ тѣ музыканты, на данный знакъ „зъ горы“, с. в. капельмайстра, починають грати на иншу нуту. „Dziennik polski“ стараеся выказати теперь, що митропо-литъ уступивъ будѣтобы въ власной инициа-тивѣ — „знаючи, що отдасть тымъ велику услугу церкви и державѣ“, — и величае его за то. Мы не сумнѣваемся, що митрополитъ уступаячи думавъ зробити прислугу церкви, державѣ и своему народови, божь и годъ було ему чекати, поки его не выведутъ по-лѣдъ руки изъ св. Юра. Всежь таки хибѣ дитина повѣритъ, що его уступленье могло наступити въ волѣ самого Вѣднѣ а безъ волѣ Риму.

Якійже интересъ могъ мати Римъ наста-вати на уступленье чоловіка, о котрого като-лицизмъ навѣтъ его ворогъ сумнѣватися не може? До теперь держався Римъ засады хо-ронити нетыкальности и чести своихъ ерар-ховъ и не дававъ ихъ нѣколи на поталу змѣ-няющимся политичнымъ системамъ. Въ послѣ-дованю сего принципу иде Римъ звичайно такъ далеко, що покрывае навѣтъ часто блу-ды и сказы своихъ достойниковъ, знаючи до-бре, що ихъ честь есть честею церкви. Бували случаи, где авансовано ерарховъ, ut amoveantur. Чомужъ вырѣкся Римъ у насъ своего спо-конвѣчного принципу и зѣйшовъ на дорогу новаціи? Чи тому, що мы слабѣ? Чи ду-мае Римъ, що помогаючи польскимъ шовини-стамъ будувати Польшу, понесе онъ католи-цизмъ на вехѣхъ? Тутъ онъ дуже помыляеся, якъ помыляеся и грѣшитъ противъ себе, коли не спытавши перше голосу клиру и народу, именуе епископѣвъ, щоби ихъ опѣсля детро-низувати.

Въ загальнѣ отбуваются у насъ отъ досѣть довгого часу номинаціи владыкѣвъ въ дуже непонятный способъ. Коли у латинниковъ опи-

нія клиру и народу майже завсѣгды довго на-передъ отгадуе своихъ будущихъ архіепископѣвъ, у насъ спадають они правильно мовбы зъ неба. И тому то, не ублажаячи особамъ, можемо смѣло сказать, що наша ерархія не може рѣвно-тисъ съ латинскою. У насъ выходитъ майже завсѣгды на то, что кому Богъ давъ митру — чи тамъ впаывового магната за протектора, той муситъ вже мати dokonce и всяку по-требну квалификацію до сего высокого уряду.

Мы теперь дуже цѣкавы, кому судилеся обняти керму руской церкви въ Галичинѣ? Клиръ нашъ богатый въ мужѣвъ способныхъ и достойныхъ сѣи нелегкой задачѣ. Але зва-живши теперѣшній отношеня — и се возможна рѣчь, що митрополита митра не буде дана та-кому мужеви, якого бажавы мати галицко-русскій клиръ и народъ. Може и такъ статися, якъ вже голосять польскіе газеты, що въ Юрѣ засяде який холмчакъ, або Полякъ obrządku greckiego въ родѣ тыхъ колькохъ священниковъ сумной славы, що недавно подѣписали звѣстный манифестъ. Хотять поголосоки, що нашѣ опѣ-куны кандидуютъ вже навѣтъ латинниковъ-Поляковъ, въ родѣ кс. Калинки, еп. Лобоза и др., але поки-що мы сему еще не вѣримъ и уважаемо се за жартъ въ родѣ того, який пу-стивъ одинъ Русинъ называючи межи невѣст-ными кандидатами имена двоухъ — якъ опѣсля показалося — честныхъ закрістияновъ двоухъ тутешныхъ латинскихъ монастырѣвъ. Всежь таки вже самѣ поголосоки о Калинкахъ суть признакою часу, котру мы обовязані заре-струвати. Признаемось, що читаючи въ поль-скихъ дневникахъ елюкубраціи и бажаня до-точно обсажены митрополіи та ихъ кандида-товъ, насъ ажъ сердце болить, коли пога-даемо, до чого хотѣлибъ ужити церкви и вѣры! Чи справдѣ вже нѣ въ Римѣ нѣ въ Вѣднѣ не знайдѣся нѣкого на еи оборону?!

Мы зъ нашей стороны дожидаемъ спокой-но рѣшеня сѣи справы. Мы сегодня, слава Бо-гу, перестали вже бути народомъ Левитѣвъ, якъ насъ называвъ гр. Лешекъ Борковскій. Якось грецкій ерархи не вынародовали нѣ Сербѣвъ нѣ Болгаръ, не вдѣютъ и намъ нѣ-чого польскій, елибъ справдѣ мали вже осу-щитися предсказаня польскихъ газетъ.

Однакожь мы зъ обовязку нашего не мо-жемо не вернуть уваги правительства и Ри-му на то, что русскій клиръ и народъ баж-аютъ мати новымъ митрополитомъ такого чо-ловіка, котрыйбы посѣдавъ повне ихъ довѣ-ріе, котрыйбы побѣдъ лояльности Римови и правительству — бувъ такожъ щирымъ па-триотомъ русскимъ. На есколько то е однодушне бажанье Русинѣвъ буде уважляне, — на стѣлько именованье нового митрополита при-несе для всѣхъ интересованныхъ сторонъ спа-сенный плодъ. Се наше глубокѣ пересѣдченье.

Галицка индемнизация.

Вступъ.

Коли при концѣ сегодѣшней сесіи рады державной въ Вѣднѣ кабинетъ гр. Таафе осо-бливо за починаемъ министра для Галичины Земьяковского заявивъ охоту довести до оста-точного полагождѣня спорне пытанье галицкихъ индемнизацийныхъ фондѣвъ и освѣдчивъ при-томъ, що за подставу правныхъ и финансо-выхъ пертрактацій уважати буде тѣ точки, який уложеніи были еще въ р. 1868 членомъ т. зв. Bürgerministerium, Брестелемъ, то ча-сописи централистичный особливо Neue freie Presse и Deutsche Zeitung подняли страшный крикъ, що ось, мовлявъ, министерство гр. Таа-фе задумало зъ екарбу державного дати па-намъ Полякамъ сто миліонѣвъ зр. въ дарунку. Крикъ той, се не бувъ пустый газетный крикъ, але бувъ справдѣ отголоскомъ переконанъ и выводовъ значной части послѣдъ рады дер-жавной, головновнѣмецкихъ, и то цѣкава рѣчь, безъ взгляду на те, до якого сторонництва они

теперь зачисляются: чи до автономичного, чи до централистичного. Въ дусѣ тыхъ газетъ промовляли своего часу и Линбахеръ, нынѣш-ный союзникъ Поляковъ, и панове Гербестъ, Штурмъ, Альтеръ и др. Не завадитъ запри-мѣтити, что тѣ самѣ газеты и тѣ самѣ нѣмец-кѣ послы зъ давень давна выступали хочъ для ока прихильно до Русинѣвъ, може больше зѣ-взгляду на оппозицію Полякамъ, нѣжь на добро Русинѣвъ. Не судячи впротѣмъ ихъ давнѣй-шого поступованя, чи и на колько оно въ да-ныхъ случаяхъ було користне або некористне для насъ, мусимо бодай о томъ послѣднѣмъ ихъ выступѣхъ сказать, что тутъ большу ролю грала слѣпа нехѣть до Славянъ и до Галичи-ны, нѣжь взглядъ на добро нашего краю и народа. Панове Нѣмцѣ, клерикалы и либера-лы, котрі такъ голосно кричали о величезномъ, стомиліонѣмъ дарунку для Поляковъ, оче-видно або не знали або не хотѣли подумати о томъ, что се за дарунокъ, який и для кого мо-жугъ бути его наслѣдки. Попередъ всего слѣ-дувало имъ подумати и выразно переконатися, чи справдѣ министерство гадае тутъ робити кому небудь який дарунокъ, чи може оно гадае только сповнити своѣй обовязокъ, та й то еще чи въ повной, чи може й не въ повной мѣрѣ? А разѣбравши те, они вже й не булибъ потре-бовали дальше застановлятися надъ тымъ, чи в. пр. „недарованье“ тыхъ миліонѣвъ Га-личинѣ и стягненье ихъ отъ неи булобъ спра-ведливе, на правѣ оперте и чи вышлобы на добро краю? Але здаеся, що мѣжь Нѣмцами централистами пануе засада: оппозиція для оп-озиціи противъ Поляковъ, безъ взгляду на те, чи народамъ самымъ отъ той оппозиціи холодно чи горячо.

Министерство гр. Таафе, не дбаючи на тѣ противныя голоса, обѣцало таки на бѣж-уцѣй сесіи сойму галицкого внести проектъ у-годы мѣжь краемъ а державою въ справѣ фон-дѣвъ индемнизацийныхъ. И справдѣ, въ субѣту минувшого тыждня (9 вересня) опубликували львѣвскіе газеты короткій и позбавленный вся-кихъ мотивѣвъ проектъ урядовый, котрый въ повнѣ перепечатуеся и въ „Дѣло“. Замѣтимо зъ горы, что проектъ той въ меншѣй мѣрѣ вдоволяе край, нѣжь колишный проектъ Бре-стеля и що мы сумнѣваемся, чи на его под-ставѣ зможе бути заключена остаточна угода безъ нараженя цѣлого краю на дуже значны естраты. Замѣтимо также и те, что й проектъ Брестеля зъ р. 1868 бувъ навѣтъ не въ строго правномъ, але и въ вытворенѣмъ съ часомъ via facti станѣ рѣчь далеко не вдово-ляющей. Але така то вже доля нашої бѣдной Галичины, що муситъ отпѣвдати и за свои и за чужѣ провинны: впутана мимо свои волѣ въ тысячный крючки и загачки дотеперѣшней ustawy индемнизацийной, она не може въ неи выпутатися безъ естраты, муситъ тратити чи сюды чи туды, а найбільше, что могутъ зро-бити нашѣ послы еимовѣ, се по можности уменьшити тѣ естраты. Розумѣеся, мы й ту по-нихъ багато не надѣемяся, особливо при за-гальнѣй апатіи и малодѣлости о добро краю, яка проявляеся въ теперѣшнѣй сесіи соймовѣй, а также при зручности и хитрости партіи краковско-подѣльскои, котра буде старатися по-вернути тоту справу по можности на свою ко-ристь съ ущербомъ интересовъ народа.

Мы уважали конечнымъ зазначити за-разъ на вступѣ свое становище въ той справѣ, щоби въ протягу нашої статіи про индемни-зацию, коли намъ прійдеся стояти супротивъ Нѣмцѣвъ-централистѣвъ, а по сторонѣ сойму и выдѣлу краевого, гдеикий зъ нашихъ „опо-зиционистѣвъ для оппозиціи“ не подумали, что мы стоимъ по сторонѣ польскихъ панѣвъ. Цѣ-лѣсть нашої розправы, въ котрой мы на под-ставѣ урядовыхъ жерелъ постарамеся выка-зати въ одного боку беспѣдательность бесѣды Нѣмцѣвъ о „дарунку стомиліонѣмъ для Га-личины“, а зъ другого боку хибѣ самыхъ же

наших панов, покаже найвыразнійше, що в розборі дуже важної і дуже запутаної справи галицької індемнізації ми стоїмо на становищі єдино приличному Русинам, на становищі правдивих інтересів простого як руського так і польського народу.

I.

Скасування панщини.

Читаючи оповідання польських, особливо новітніх писателів о житті мужицтва за часів давньої Польщі, по prostu дивуєшся, як то добре і щасливо жилося мужикові під опікою шляхти. „Za czasów Rzeczypospolitej chłop nie czuł ciężarów pańszczyzny“, каже один сучасний автор¹⁾, — „czuł je dopiero pod nowym (австрійським) panowaniem“. Слова ті, се тільки повторення давньої казки, заміщеної ще 1790 р. в брошурі „Uwagi nad rządem Galicyjskim, przyczyną, dla których do tego stopnia nieczemności Prowincya ta przysła, a nakoniec sposoby, jakimi by los tego Kraju poprawić można“, где ось що говорить (цитую з німецького перекладу тої брошури, заміщеної в першому томі Грельмана „Statistische Aufklärungen“): „Згодний, від неприємних часів сущоючий звичай витворив між панамі і підданими певну мовчливу принаду угоду. Пань давав підданому свій власний (?) грунт до ужитку, давав о него, спомогав его родину, і так змагалося число людей і робучих рук. За то підданий обов'язаний був силою взаємних контрактів з'обов'язав (?) замість опроцентованя ґрунту сповняти панові панщину і другі роботи. Та умова була ередством — як найтисняйше зв'язати добро пана з добром (?) підданого... О томь щасливомь стані (nicht unglücklicher Zustand) підданих аж до початку австрійського панованя свідчить згода, треваюча між панамі і підданими“²⁾. І се говорили польські пань як раз в кілька літ після уманської рванини, серед невинних, що розрухув селянських, нападів опришків і тисячних випадків утрат мужиків в степи і ліси від панщини! Они мали на стільки смілости говорити о добробуті підданих, котрі, як показують тогдешній інвентарь, навть в таких розм'їрних не дуже ще притиснених краях, як Волинь, Польсьє і Поділля, отбували панщини, шарварків і давали датків натурою на 214—321 робучих днів в рік³⁾. Навть польський, троха тверезіший писател, особливо в „тисених“ 40-х років признають, що не все то був такий рай за часів давньої Польщі, що „wkradając się między wszystkie stany (чи й між мужиків?) zbytek wznieć i między właścicielami dóbr ziemskich potrzebę wyciągnięcia intrat, pomnożenia pól dworskich, nakoniec w braku dochodów wycinano lasy, w których chłopiek nie mała znajdował dla siebie pomoc“⁴⁾. Впрочім, здаєсь, злишна річ нагадувати о тих часах. Кождий знає, коли не з власного досвѣду, то з оповідань батьків і дідів, які то були часи. Самі впрочім писател польський признають, що в остатніх часах Річпосполитої мужика не хоронили ніякі права ні уставы, що „dla braku sprężystości rządu szlachta prawie udzielnie rządziła w swych majątkach“, що тільки „prawidła wiary świętej, w sercach przodków naszych głębiej (ніж у кого?) zaszczerzone, miłość bliźniego nakazujące, czyniły byt poddanego lepszym od dzisiejszego“⁵⁾; — вже з того самого признання видно, що порука і безпеченство хліборобів були зовсім не великі.

Коли Австрія заняла Галичину, першим діломъ ей правительствъ (Іосифа II) було зробити погляд мужикамъ, „dychylić nadzycia“, якъ каже Лодыньскій, звести невідлїчнє підданство і черезъ заведенє кореннихъ инвентарѣвъ (Stockinventarien) зробити ладъ в панщинянихъ отношеняхъ, унормувати роботи і престації, які мусѣли отбувати піддані сво-

имъ панамъ, а черезъ уладженє урбаріально-го помѣру выразно відділити ґрунты домини-кальнї (панскі) від рустикальнїхъ (мужиц-кихъ). Очевидна річъ, що ті нові розпоря-дження, а такожъ гдєкї дрібнї формальности (якъ н. пр. те, що шляхтѣ казали складати присягу вѣрности на руки урядниківъ окру-жнихъ, а не на руки самої цѣсарєвої в Вѣд-ни, якъ сего пань домогалися!) не могли припасти до смаку галицько-польськимъ панамъ. Навыкї до безграничної самоволї, котру они называли „wolność“, отвертали ся они від новихъ, бюрократичнихъ порядківъ і ту-жили за недавнімъ в власної вини утраче-нимъ раємъ. Не диво затымъ, що шляхта від самого початку кинулася конспірувати про-тивъ Австрії і намірила навть 1797 р. зро-бити революцію. Але правительство австрійське довдалося о намірахъ Поляківъ і постаралося ослабити ихъ. Одного року (1797 р.) выбрало оно в Галичині 20.000 рекрут, наложило подвійну контрибуцію в грошахъ і збїжжю і заборонило вывозу збїжжя за границю (Висло-у і Сяномъ), що становило доси головне майже жерело панськихъ доходівъ⁶⁾. Але найдужше підорвало австрійське правительство економичну силу шляхты, отнявши їй за половину цѣны солянї жупы і копальнї, котрі в давній Польщі були власностєю приватною, а в Австрії стали монополємъ державнимъ (regie).

Коли вѣть ті розпорядженя правительства, вымѣренї противъ шляхты, а мало дотикаючи простого народа, разъ-у-разъ піддержували нехотѣ шляхты до Австрії, то тымъ бѣльше мусѣли гнѣвати ей прихильнѣсть, яку прави-тельство австрійське оказало Русинамъ, опіку-ючися ихъ народностєю і розбуджуючи ихъ мову і письменство до нового життя. Єще й теперъ в писаняхъ польськихъ политиківъ дуже часто можна стрѣтити жалоби на те, що урядъ австрійскій „вкїнувъ головню невгоди не тільки міжъ хату а двѣр, але такожъ міжъ дѣтей одної матерї, міжъ двѣ галузи одного „лехицького щепу“, т. є. міжъ Русинівъ і Поляківъ. Розумѣєся, мы, Русини, вдячні урядови австрійському за ту „головню“, котра розжарила в насъ огонь народного самопознання, і здаєсь, що такъ само думати бу-де й кождий чоловікюлюбець, котрий щиро витає розбудженє самопознання і почутя люд-ського достоїнства у кождого, хочъ бы й якъ мало, хочъ бы й якъ пригнетеного народа.

Але найбільше причинъ до недоволення насували панамъ якъ-разъ самі панщиняні относини. Относини ті накладали на нихъ обов'язокъ — спомогати мужиківъ в нужді і потребі, до чого пань, мимо своєї захвалю-ваної щедрости і „miłości bliźniego“ бачить не дуже були прудкі, скоро Іосифъ II мусѣвъ ажъ особно уставою ихъ до того наганяти; дальше справувати безплатно надъ підданими низшу юрисдикцію карну і цивильну, пере-стерѣгати приписівъ полиційнихъ, провадити конскрибованє і асентероуванє рекрутівъ і т. д. Сповнюванє тихъ рѣжнороднихъ обо-в'язківъ мусѣло робити чимъ разъ бѣльшій передѣлъ міжъ мужиками і панамі, котрий именно в виду неустайчихъ аспирацій до от-бурованя Польщі бувъ панамъ зовсімъ непо-жаданий. Они побачили, що положенє ихъ сталося дуже погане: зъ одного боку мужикъ бачить в нихъ гнобителя і ворога, а зъ дру-гого боку урядъ бачить в нихъ конспирато-рівъ і бунтовниківъ. Мужикъ неохотно під-лягавъ домініяльній юрисдикції, і маючи собі запевнену протекцію уряду, удавався до него съ тисячними скаргами на панівъ; скарги ті дуже часто доводили до процесівъ, а коли й не доводили до нихъ, все таки пеували еще дужше справу шляхты, котра маючи в своїхъ рукахъ безпосередну зверхнѣсть надъ мужикомъ, метилася на нѣмъ за те, що жа-лувався передъ окружнимъ комисаремъ⁷⁾. По-ложенє ставалося чимъ разъ тисняйше і шляхтѣ конче треба було подумати, щобъ якъ небудь зъ него вырватись. Дорогі були двѣ: або зречись своїхъ политичнихъ аспирацій і стати рука объ руку съ урядомъ, або стара-тись притягнути до себе мужиківъ, стати рука объ руку съ ними противъ уряду, і розумѣ-єся, именно в имя тихъ же своїхъ польськихъ аспирацій. Перша дорога тогды була майже

неможлива і бюрократичний урядъ австрій-скій не мѣгъ бути надійнимъ союзникомъ. Оставалася друга дорога, і шляхта польська, хочъ не швидко і не твердо, ступила на ню. Особливо по невдалій революції 1831 року шляхта польська переконалася, що безъ просто-го народа, безъ мужика вѣ ей политичнї за-мысли остануть марамі і фантазіями. Повстає польська демократія, котра стараєся ширити думки (хочъ і зовсімъ неясної) єдності шлях-ты зъ народомъ, а такожъ підносити гадку скасування панщини. Зъ разу думки ті при-ймаються слабо. В 1790 р. шляхта галицька вѣрила твердо, що мужики будуть своїмъ панамъ зъ доброї волї на вѣки вѣчнї робити панщину⁸⁾; але вже в сороковихъ рокахъ на-шого столѣтя на сеймахъ становихъ (1842, 1844) даються чути голоси о потребі скасування панщини; 1844 р. сеймъ становий ухвалює на-вѣть петицію до цѣсаря о установленє коми-сії, котрабы „pozostawiając na uboczu wszelkie kwestye niewczesne, miała tylko wyjaśnić te potrzeby, których zaspokojenie bez narusze-nia czyjejkolwiek własności lub wolności mo- głoby uczynić włościanina galicyjskiego zdol- nym do tego, żeby pod względem dobrobytu zbliżył się do poddanych innych c. k. prowinc- yj“⁹⁾. Якъ бачимо, о увільненю і увласненю мужика тутъ ще й мовы нема, дарма, що те- першій Поляки такъ часто і такъ голосно покликуєся на той сеймъ постулатовий і на его ухвалу в 1844. Але все таки в той петиції починає неясно просвѣчувати думка, що требабъ якъ небудь зменшити долю му- жика, хочъ, розумѣєся, „bez naruszenia czyjej- kolwiek (читай szlacheckiej) własności i wolno- ści“. Якъ треба розумѣти ті слова, о томъ поучає цитований вже Лодыньскій въ своїмъ „Проекті“, кажучи (стор. 8): „Dziędzie wsi jest wyłącznym panem wszystkich dworskich pól, lasów i t. p.; jest oraz właścicielem przy- wiązanej do gruntu włościańskiego pańszczyzny; on za to zapłacił (кому? коли? що?), z tym warunkiem pierwszy założyciel włości roz- dał między poddanych część swoich (?) łąków. Takową więc pańszczyznę znieść, odjąć dziedzic- cowi jedyny prawie sposób uprawiania swych gruntów, byłoby prawdziwą niesprawiedliwością.“ Можемо затымъ напевно сказати, що до 1846 року думки про скасування панщини і увіль- ненє мужиківъ середъ польської шляхты в Галичині були дуже неясні і рѣдкі явища.

(Далше буде.)

Справы краєві.

VII.

Фондъ індемнізаційний.

Проектъ умови, яка съ застереженємъ конституційного затвердження має бути після правительственного предложєня заключєна межі администрацією держави а репрезентацією краю в справі отношеня держави до фондівъ індемнізації гласить, якъ слѣдує:

1. Отписуєся задатки, удѣленї черезъ дер- жаву галицькимъ фондамъ індемнізаційнимъ в сумѣ 9,547.560 ар. 54½ кр., якъ такожъ сплаченї съ застереженємъ звороту до 31 грудня 1881 річнї безпроцентовї додатки в загальній сумѣ 63,000.000 ар., а по дочисленю на р. 1882 додатку 2,625.000 ар., в загальній сумѣ 75,172.560 ар. 54½ кр.

2. За роки 1883 до 1897 включно ви- плачена буде замѣсть призваного найвысшимъ постановленємъ зъ 13 жовтня 1857 безпроцен- тового задатку державного в квотѣ 2,625.000 ар. беззвотну річна субвенція державна в квотѣ 2,100.000 ар. Выплата тої субвенції буде отбуватися в чвертьрічнихъ ратахъ зъ гори.

3. Решта потрібнихъ фондівъ індемні- заційнихъ, яка покажєся по отчисленю субвен- ції, має бути покрита черезъ край додатками до податківъ безпосереднихъ. Датки ті ма- ють бути установленї в такій wysokości, яка єсть потрібна, щобъ зъ ихъ доходу і зъ субвенції покрити вѣ потреби індемнізації і выкупна тягарівъ ґрунтовихъ, якъ такожъ сплати вычисленыхъ в четвертѣмъ уступі опроцентованыхъ задатківъ державныхъ. Цѣл- ковите або частне отписанє, отрочєнє або зверненє додатківъ індемнізаційныхъ може наступити лишъ в такімъ самѣмъ отношеню, в якомъ тоє черезъ ц. к. администрацію дер- жавну буде признанымъ для податківъ дер- жавныхъ.

4. О скѣльки фонды індемнізаційні, в наслѣдство убытку в доходахъ зъ додатківъ податковихъ, не моглибы зовсімъ отповѣсти своїмъ з'обов'язаннямъ, якъ такожъ на случай, велибы помимо правильного впливаня визна-

ченыхъ додатківъ доплата краєва і постійна субвенція державна не выстарчили до покритя кождочасної потреби річної, — то держава буде удѣляти в мѣру точно выказаної по- треби зворотні датки, по бѣгъ ета опроцен- тованї. Датки ті будуть авертатисє, якъ лишъ річний оборотъ фондівъ выкажє над- вышку, а то в мѣру тої надвышки; край зновъ з'обов'язуєся на случай, еслибы по у- плывѣ р. 1898 повдєтали еще залежности в задаткахъ, побирати дальше вычисленї в у- ступі третѣмъ датки такожъ по за той рокъ ажъ до цѣлковитой сплаты довгу державному скарбови. В кождѣмъ случаю, еслибы на за- хѣдно-галицькомъ фонді індемнізаційномъ еще в р. 1898 тяжила аннуїтєта або показалися инші потреби індемнізації, має край поста- ратисє о покритїє тихъ потребъ черезъ до- статочнї датки до податківъ.

5. По конституційномъ затвердженю тої умови має галицька репрезентація краєва об- няти зарядъ індемнізаційныхъ фондівъ підъ такими самими условіями, підъ якими тоє наступило в другихъ коронныхъ краяхъ. Прелиминарѣ і рахункові замінєня індемні- заційныхъ фондівъ для вѣходної і захѣдної Галичини будуть такожъ на будучнѣсть пе- редъ внесенємъ до сойму переслани і щорѣч- но министерству скарбу.

6. Та умова выставляєся в двохъ рѣв- новзучныхъ неостемплєваныхъ примѣрникахъ, заосмотрєныхъ підписами министра скарбу, маршалка краєвого і двохъ членівъ выдѣлу краєвого, зъ котрыхъ одинъ примѣрникъ має бути перехований в министерствѣ скарбу, а другий в галицькій репрезентації краєвої.

ДОПИСЬ.

Зъ Тернополя.

(Рускій театр народный, а соймъ.) Зѣ- брався саме теперъ соймъ галицькій, отже пора пригадати ему нашѣ потреби і поручити на- шимъ посламъ, щобъ дбали о ихъ поладженє. Хочемо тутъ піднести справу нашого театру народного, котрий недавно повѣреный дирекції пп. Бибєровича і Гринєвєцкого, вѣспѣвъ вже в короткѣмъ часѣ зєднати собі довѣрє і славу у нашѣй публицистї і показавъ, що при отповѣдній підмѣвѣ матеріяльній мѣгбы ста- нути на высотѣ своєї задачѣ і сповнити вѣ бажаня, які до театру можна мати.

Не будемо розводитисє широко надъ ве- ликою вагою театру для нашого життя і роз- вою народного, а укажємо на те лишъ кіль- кома словами. Театръ нашъ має передовѣсьмъ цѣль розбуджувати і плекати народне житє, впливати на его розвій; і вѣ томъ взглядѣ можнабъ ему справдѣ вызначити третє мѣсце по цєрквѣ і школі народній. Малисьмо не- разъ случай переконатисє, якъ сильно впли- ває народна драма на моральне подвиженє нашого занєданого людю і се одинъ зъ най- важнѣйшихъ мотивівъ, що промовляють за піддержанємъ і розвиткомъ нашого театру. Справдѣ можнабъ лишъ бажати, щобъ театръ якъ найбільше руско-народныхъ творівъ мавъ і своїмъ репертоарѣмъ і заїздивъ съ ними в якъ найглубшій закутки нашого краю і дѣ- лавъ на моральне піднесенє нашого людю.

А вжежъ не мало причиняєся театрѣ до розвитку рѣдного слова і литературы. Се друга школа живого языка нашого. Около театру громадєся кружокъ писателѣвъ і артистѣвъ, котрі підмагають его своїми словесными і музичными творами. Нѣгдє правды дѣти, на- ша литература драматична ще дуже убога, отже тымъ щедрѣйшою потребує підмоги, щобъ могла розвиватисє і достарчити багато добрыхъ творівъ для выставъ сєничнихъ. На поли театральної музики зроблено щє дуже гарного, але і тутъ даლობъ неодо ще зробитисє.

Колижъ розважимо, що на театр рускій побирає „Руска Бєсѣда“ лишъ 4000 ар. річно зъ краєвыхъ фондівъ, то ажъ соромно стане, порівнявши сю квоту съ субвенціями для поль- скихъ театрѣвъ. Дєжъ тутъ змога оплатити отповѣдно артистѣвъ, придати отповѣдно гар- деробу і декорацію, а що вже говорить про премії за творы драматичнї і музичнї?! Бєли отже нашъ театръ має стати вже не, якъ то кажуть, „понадъ людє“, але хочъ „по- при людє“, то повинєнь бы по крайній мѣрѣ хочъ 10.000 ар. побирати субвенції. Маємо надїю, що дотичный посолъ-референтъ скоче вымовными словами выложити наглачу потре- бу підвишеня субвенції, а соймъ буде мавъ тутъ случайнѣсть зложити одинъ доказъ ма- лый, що дбає о розвій руського слова і не збу- вав сего пустою фразою, а побирає дѣломъ!

¹⁾ Sumy galicyjskie, rzecz o setce milionów długu czy wierzytelności Galicyi u skarbu państwa. Dodatek do Nr. 189 „Reformy“.

²⁾ Grellmann „Statistische Aufklärungen über wichtige Theile der österreichischen Monarchie“. Erster Band. Göttingen 1795, стор. 176 і 178.

³⁾ Гляди прекрасну статію В. Антоновича „Исследование о крестьянахъ в юго-западной Россіи по актамъ 1700—1798 годовъ“.

⁴⁾ Hieronima Łodyńskiego „Projekt stopnio- wej zmiany stosunków włościan w Galicyi“. We Lwowie, 1845.

⁵⁾ Hieronim Łodyński, тамже стор. 5—6.

⁶⁾ Дивись о томъ в дѣлѣ ко. В. Калинки „Sejm czteroletni“.

⁷⁾ „A jeśli chłop skargę zanieś, czyliż nie dozna ciężkich skutków, gdy mu najtrudniejsza, niszcząca jego zdrowie lub jego zaprzag dobrana będzie pańszczyzna?“ (H. Łodyński, Projekt, ст. 5.)

⁸⁾ Гляди Grellmann, Statistische Aufklärungen. Bd. I, стор. 227.

⁹⁾ Sumy galicyjskie. Dodatek do Nr. 189 „Reformy“.

Соймъ краевый.

Четверте засѣданье; дня 11 вересня.

Отчитано списъ петицій; цѣкавейшій зъ нихъ: Выдѣлъ повѣтвой въ Цѣшановѣ, Теревовлѣ и Мостискахъ о примусову аскурацію загородъ селянскихъ. — Гром. Кобыльница руска о придѣлене до староства въ Яворовѣ а до суду пов. въ Краковѣ. — Алеко. Фогель выдавецъ Стояловского „Wieśca i Pszczółki“ о постоянну (!) рѣчну субвенцію. — Анеля Чайковска, сирота по гр. к. пароху о запомогу. — Выдѣлъ пов. въ Бжеоку о зредукыванье числа ярмарковъ. — Гром. мѣста Теревовлѣ о безпроцентову пожичку на будову касарнъ войсковыхъ. — Сакраментки во Львовѣ о субвенцію на реставрацію каплицъ. — Кипр. Цѣпановскій о субвенцію на выпробованье огнетривалыхъ матеріаловъ, и многіи другіи.

Потомъ отчитано дописъ ц. к. намѣстничества съ правит. предложеньемъ о урегудваню галицкихъ фондѣвъ индѣмнизацийныхъ.

П. Теоф. Меруновичъ поставивъ внесенне, чтобы соймъ ухваливъ слѣдуючу резолюцію: „Соймъ вызвае по разѣ третій ц. к. правительство, чтобы всякіи уставы, приписы и розпоряженія дотычающія жидѣвъ докладно розсѣдло и чтобы въ властейбѣхъ дорожѣхъ постаралось о всесторонне урегудванье правныхъ отношеній мейсеевого вѣроисповѣданія въ дусѣхъ конституційного рѣноуправленія съ жидѣями иншихъ вѣроисповѣданъ. Въ мыслѣ §. 19 статута краевого соймъ высказуе желанье, чтобы реформа уставъ и приписѣвъ дотыкающихся жидѣвъ была оперта на розсѣдженно зъ рамени державной власти содержанія таемнического религіозно-народного уставоустройства жидѣвского, заключенного въ т. зв. „талмудѣ“. Особенно же соймъ унаеае необходимѣмъ, чтобы докладно были ствержены и въ державномъ и краевомъ законодательствѣ въ отвѣтныи способѣ урегудканы рѣшениѣ, якіи заходятъ между народными постановами жидѣвскими а загално въ державѣ обязательными засадами правными: именно что до объема дѣланія жидѣвскихъ кагалѣвъ и контролѣ надъ ними, что до становища а власти рабинѣвъ и вѣрхности кагалной, что до выконуванія судовничества, въ цивильно-правныхъ отношеніяхъ супружества, что до повновѣтности, въ справѣ спадковѣмъ и въ иныхъ отношеніяхъ правныхъ, о оныхъ они у жителей державы иншихъ вѣроисповѣданъ не належатъ до справъ вѣроисповѣданныхъ“. — Тойже посолъ поставивъ друге внесенне, чтобы утвердити окремий зарядъ для галицкихъ жидѣвскихъ правительственныхъ.

Оттакъ соймъ на внесенне ком. правничой ухваливъ: „не унаеае потребности переносити судъ пов. въ Цѣшановѣ до Нарола“.

Наконецъ отчитано обширне внесенне посла п. Хшановского въ справѣ регуляції рѣкъ. Внесенне домагаеа, чтобы правительство выпрацювало загалный планъ регуляції водъ съ рѣчинцемъ еи переведены, чтобы на потребности регуляції въ цѣлої Передѣлати затянуло пожичку, вызначило зъ неи потребну суму для Галичины и установило при намѣстничествѣ дирекцію работъ публичныхъ, котра переводилабы планы затвердженій министерствомъ; дальше внесенне жадае подѣлираніи оцѣлокъ водныхъ и лучшей уставы для охороны лѣсовъ.

Пяте засѣданье отбуваеа сегодня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Въ политичѣ) австрійской, подобно якъ и въ цѣлої Европѣ, запанувала подѣ конецъ фериѣ еще больша тишина, нѣжъ была отъ початкомъ фериѣ. Одна лишь важнѣйша сирава египска дае европейской печати матеріалъ до оговоровъ. Политикомъ, цѣкавымъ на сензацийн вѣдомости политичий — теперь скучно и съ нетерпеливостею выжидаютъ пѣзвѣстий осени, коли розпѣчнелся сезонъ загално рухливости.

(Царскъ) выѣхавъ вже минувшого тыждня въ свою подорожъ. Въ пятницу цѣсаръ прибывъ до Целовца (Клягенфурту); въ суботу отбувъ о-смотръ войска. Народъ витавъ цѣсаря съ одушевленіемъ. Въ понедѣлокъ цѣсаръ опустивъ Целовець и черезъ Виллахъ, Тарвисъ, Предель прибывъ до Флихъ. О пробуюану цѣсаря въ столицѣ Каринтіи не розписуеаеа богато, бо оно припадеу намъ въ головныхъ зачеркахъ гостину монарха во Львовѣ.

(Царскіи Рудольфъ) съ супругою выѣхавъ до Вроцлава на великій маневры нѣмецкого войска.

ЗАГРАНИЦА.

Россія. О коронаціи царя доносятъ Neue fr. Presse, что таа отбуваеа найправдоподобнѣйше дня 1. жовтня с. р., хотий и того на певно не можна оказати. Завѣряють, что царъ бажае, чтобы обрядъ коронаційный отбуваеа тихо, майже приватно. Медалѣ коронаційный выбиваються въ великомъ множествѣ и съ замѣтною поспѣшностею. До Москвы прибывъ новый митрополитъ, котрый мае совершити актъ коронаційный. Въ будинки на стацияхъ пѣтербургско-московской желѣзницѣ отновляються.

Отъ минувшого тыждня отбуваються въ Петербургѣ арештованія революціонеровъ; полиція выкрыла значне число фальшивыхъ пашипортѣвъ.

— Въ казенныхъ складахъ динамиту выкрыто новы крадежи. — Ревизія вѣзницъ російскихъ выказала великій непорядки. Больша часть директоровъ мае зъ той причины одержати димію.

Египтъ. Концентрація войскъ англійскихъ подѣ Касизномъ мала бути укинѣна доперва въ понедѣлокъ а во второкъ сподѣваеа, что войска ударятъ цѣлою силою на Араби пашу. Передъ укинѣньемъ еще тои концентрации и передъ прибутіемъ Вольселея до Касазина въ пятницу прійшло до стычки мѣжъ Англійцами и Египтянами. Египтяне заатакували Англійцѣвъ на обохъ крилахъ, але були отперты. Сила Араби-пашы въ той стычѣ выносила 13.000 людей и 12 канонъ. Англійцѣ страшили до 100 людей въ раненыхъ и убитыхъ.

НОВИНКИ.

— О резигнаціи Впреос. митрополита Сембратовича пише вѣденска „Neue freie Presse“ зъ 12 л. с. м. такъ: Конфликтъ между краевымъ правительствомъ а митроп. Сембратовичемъ не датувся отъ часѣвъ новѣйшихъ, але еще отъ интронизаціи о. митрополита. Тогдышній намѣстникъ гр. Голуховскій учувши подчасъ того торжества сѣбѣвану семинаристами пѣсню: „Отче, благаю тя“ на нуту російского гимну „Боже, царя храни“, звернувшись до прѣфекта руской семинаріи о. Крижановского съ желаньемъ, чтобы перестали свѣтати, что сей-часъ и сталося. На другій день написавъ гр. Голуховскій поучене справозданье до министерства, доносячи про тую несподѣвану змѣну въ усобовленіи митрополита. Звѣстно, что номінаціи о. Сембратовича наступила на желанье п. Грохольского противъ пропозиціи тогдышного управителя намѣстника бр. Поссингера - Хоборского, котрый на першомъ мѣсцѣ поставивъ о. Костека.

— Коли въ послѣднихъ часахъ дали чутися жалобы на аспираціи пизматичкѣхъ одной части руского духовенства и на уступчивѣсть о. митрополита, представивъ ему намѣстникъ гр. Потоцкій конечность, повздержати деморализацію руского духовенства, а зробивъ се, якъ утверджаютъ зъ руской стороны, съ наибольшою объективностею, якъ въ загалѣ въ цѣлої той справѣ поступавъ зовѣмъ холоднокровно. Щобы запобѣжчи показуюмому недостатку енергій въ управительствѣ гр. к. архиепархіи львовской, постараносъ о именованіи о. Сильвестра Сембратовича епископомъ-суфраганомъ. Сталося се противъ волѣ о. митрополита, что лишь побольшило роздраженье, але не повздержало злого. Въ послѣднихъ часахъ постановлено въ Римѣ положить конецъ такому ходу дѣла и покинуто о. митрополита, жадаючи оправданія зъ такого двозначного поступованія. О. митрополитъ заховуваеа супротивъ куріи дуже стоично, утверджавъ о привязаню руского духовенства до католицизму и на всѣ замѣты отнѣдавъ, что домагаеа процесу каноничного. Представлено ему численныи документы, между иншими такожи актъ гр. Голуховского о сдѣланю при интронизаціи, але о. Сембратовичъ утверджавъ зновъ о пануючѣмъ середѣ духовенства католицѣмъ дусѣ. Коли рокованія въ Римѣ не довели до намѣреної цѣли, выѣхавъ о. Сембратовичъ зъ оттамъ до Львова, а по дорожѣ вступивъ до Вѣдны и просивъ Е. В. цѣсаря о авдіенціи. Цѣсаръ заявивъ о. Сембратовичу, что пересѣдчней єсть о его невинности, але уважае его за неспѣвѣдну личность до управительства львовской архиепархіею въ виду двозначного направлення руского духовенства. О. Сембратовичъ оправдуваеа, заперявъ о католическихъ чувствахъ руского духовенства, а коли се не помагало, просивъ въ концѣ о 48-годинный рѣшенье до намолу; въ томъ часѣ конферувавъ пару разѣвъ съ папскимъ нунціемъ Ванутеллиемъ. Дня 4 вересня бувъ митрополитъ зновъ на авдіенціи у цѣсаря, и заявивъ свою готовѣсть до зложенія уряду, однакожъ подѣбъ зарозумѣ свои обавы, что становище руского клира моглобы черезъ именованье митрополита неприяного руской народности статися еще прикрѣпшимъ. На тогъ заперявъ его цѣсаръ, что *лише Русинъ буде именованый его наслѣдникомъ*. Кромѣ того заявивъ цѣсарь митрополитѣ, что унаеа его диміюю яко дѣдо вельми патріотичне, котре ему повну монаршу ласку упевнюе. Митрополитъ о-свѣдчивъ потому, что для себе не потребуе нѣчого, але поручае свою численну родину, котра ограничаеаеа лише на его помѣчъ, ласцѣ цѣсаря; далитого просить: 1) 20.000 рѣчной пенсіи; 2) звороту сумы 60.000 зр., выложеної на амеліорацію митроп. добръ; 3) удержанія въ правній силѣ всѣхъ о. митрополитомъ завязанныхъ контрактѣвъ посесійныхъ. — До Львова пріѣхавъ о. митрополитъ зовѣмъ зломаный. Заразъ по своѣмъ пріѣздѣ отбывъ онъ намѣстника гр. Потоцкого. Намѣстникъ заявивъ для него велике признание зъ причины резигнаціи и додавъ, что относины руского клира потребують великомъ поправы. На се отповѣвъ о. Сембратовичъ, что уступаеа цѣлкомъ безъ жалю, если побѣла гадки правительства нынѣшнихъ обставинамъ не добѣе, але *больше лишь надѣе тымъ, что дѣятю ему случайнѣе боронити противъ неприянымъ замѣтамъ духовенства руского, о котрого привязаню до престола и папы єсть якъ найкрѣпше цересвѣдчней*. Намѣстникъ замѣтивъ роздражненнымъ голосомъ: А Наумовичъ? а Левицкій?... О. Сембратовичъ отповѣвъ: *Христосъ мавъ 12 апостоловъ, между котрыми бувъ таковой и Юда. Въ мой старшіи єсть 2.000 священниковъ, а Ексцелленція закидаеу мѣня, что между ними найбольша таковой докожъ, якъ Наумовичъ и Левицкій!* — Гр. Потоцкій, трохы подражанный, перерывъ розмо-

ву, коли о. Сембратовичъ еще разъ заявивъ, что остаеа при своимъ твержденю о привязаню руского духовенства до католической церкви, почѣмъ розпрощаеа и отѣхавъ. Намѣстникъ закончивъ розмову словами: „Ваша резигнація єсть вже довершеннымъ дѣломъ; о сѣмъ нема вже что говорить“. — Митрополитъ розпрощаеа вже съ членами капитулы; кромѣ своей родины не пріймае нѣкого, не читае литургіи въ престольномъ соборѣ и пробуаеа наибольше въ своей приватной каплицѣ. Онъ остаеа еще 14 день у Львовѣ, а по принятю его резигнаціи выѣде до Риму, и вступитъ тамъ передовѣмъ въ монастырь. Папа предложивъ митрополитѣ становище предѣдателя одного отѣдлу въ конгрегаціи de propaganda fide.

— Резигнацію Впреос. митрополита Сембратовича прінявъ вже цѣсаръ. Поставленій о. митрополитомъ условій увзглядило по большой части министерство внутреннихъ справъ.

— Впреос. митрополитъ Сембратовичъ, якъ пише чешскій „Pekrok“, остаеа и надалѣе членомъ палаты панѣвъ.

— До добръ гр. к. митрополитъ удаеа вчера совѣтникъ намѣстничества Шабель, чтобы перевести тамъ роздѣлъ темпоралій.

— Напасті „Czas-y“ и „Gazet-y Krakowsk-on“ на „Дѣло“ за нашъ статіи „По процесѣ о головному зараду“. По причинѣ нашихъ статій „По процесѣ“ озаваляеа въ гдѣлкахъ галицкихъ газеткахъ голоса недоволенія, именно тому, что о-сь то нашихъ замѣты, уваги и выводы хочъ справедливы, а немова-то не въ пору высказаній, бо польска праса ликуе по поводу тыхъ статій. Якъ нѣ дивовижна така аргументація вже сама собою, что справедливы выводы и уваги мають бути лишь тому неважасій, что гдѣкотры польскій газеты пѣте черезъ десѣте та еще съ своимъ змѣнами и долатками подали тѣ уваги, — то всежъ годится ближе приглянутоя и такой дивовижной аргументаціи. И о-сь не кто иншій, а первоепенный галицко-польскій „Czas“ и то якъ-разъ по объѣщенью нашихъ статій „По процесѣ“ подняеаеа прямо доказувати, что „Дѣло“ не что пиншого, а троха чи не органъ самыхъ найзавѣстѣйшихъ панрусисѣтовъ. „Czas“ (зъ 6 вересня) пише: *Dłó nie pętnuje i nie odręga russofilów jako zaprzacieńców i zdradzońców pielegnowania narodowej ruskiej idei, lecz wywodzi rzewne żale, że Rusini nie mogą się pogodzić i wytworzyć jednego stronnictwa.... Kiedy urządzano mityng Józefiński, od którego, jak proces wykazał, propaganda russofiliska weszła w krytyczne stadium knowań, kolidujących z prawem karne, Dłó ze swoim redaktorem stało w jednym szeregu i w pierwszym rzędzie z p. Płoszczańskim i ze „Słowem“.* От tego czasu związek ten ciągle się utrwał, a gdy X. Kaczala wystąpił przeciw Zmartwychwstańcom, później zaś X. Naumowicz pospieszył na pomoc unii, urządzając farsę prawosławną w Hnileczkach — *Dłó* bada czy nie prześcignie nawet „Słowo“ w zaścigości i nieważności... *Dłó* pisało w czasie śledztwa panegiryki dla wrzekomych „męczenników“... *Dłó* tęskni za p. Płoszczańskim i Włodz. Naumowiczem... nie broni idei państwa, dodra kraju i kościoła“ и т. д., и т. д. А органъ другой партіи польской „Gazeta Krakowska“ (зъ 12 вересня) такъ пише по поводу згаданныхъ нашихъ статій: *„Dłó w Rosyji chce być jak w domu... Polityka Dłó jest nowym obłudnym a złudnym figłem... Milsza mi na prawdę szczerą otwartość „Słowa“, bo już wiem, że mam z jawnym moskalem do czynienia. Władza nie poznaje się na obłudzie, a klika Dłó szudzi sobie w najlepsze z rozporządzeń rządowych“* и т. д. Мы теперь дуже цѣкавы, что скажутъ наши недоброжелателѣ? Вѣрнъ своей логици, руководженъ голосами польскихъ газетъ, повинны они теперь восіти имны похвалы для „Дѣла“ на мѣсце недавнихъ напастей, — сего вымагабы консеквенціи. Почашижъ разъ пѣсно свѣтати побѣла такту польскихъ газетъ, требабъ еи и докнчати! Якъ нѣ консеквентне былобы таке наше жадање, мы сего не жадаемо отъ нашихъ недоброжелателѣвъ, такъ якъ мы пишучи нашъ статіи, не бажали для себе похвалы, але добра нашої справы народнои. Мы згадаемо про се лишь длатого, чтобы каждому мыслечому чловѣкови наочно показати, якъ именно дуже не мѣлимъ для польскихъ шовинистѣвъ було наше выступленіе въ статіяхъ „По процесѣ“, домагаючеа розумной организаціи нашихъ силъ, вчаснои потребности нашої народнои политики, безнагоного поставленія нашої народнои справы, полишенія всякихъ намъ самымъ шкодливыхъ тенденцій, словомъ безнаганной чистоты и праведности въ поведенью всѣхъ Русинѣвъ. О-сь се наше выступленіе такъ безпамятно розѣдрило нашихъ противникѣвъ зъ табору „Czas-y“ и „Gazet-y Krakowsk-on“, о-сь для того они бачутъ въ насъ вороговъ державы, краю и церкви, инсинуують намъ пропаганду русофильску, колідуючу съ карными законами. „Czas“ и „Gaz. Krak.“ боятеа именно такого звороту всѣхъ Русинѣвъ до разумной широнароднои-политики, бо се бурвы очевидный конецъ ихъ шовинистичной политики: въ мутной водѣ ловити рыбу! Кто только чинно слѣдивъ отзвыи або неурочно откритыи планы „Czas-y“, „Gaz. Krak.“ и др., сему стало зовѣмъ ясно, что ихжежъ найгорячѣйше бажање було очернити всѣхъ Русинѣвъ панславистичными чи панросійскими агитаторами, ихъ скомпромитувати и т. д. „Czas“ же (а за нимъ другіи польскіи газеты) писавъ, что дѣла галицка Русь подминована звѣстною пропагандою. Для „Czas-y“, „Gaz. Krak.“ и др. не былобы нѣчого больше пожаданого, якъ колѣбъ Русины, а бодай хочъ руска интеллигенція признаеа и исповѣдниками т. зв. панславистичныхъ стремленій и агитаціи, — бо тогды ажъ они затрюмфовалибы! Польскій газеты предѣвъ въ каждомъ майже числѣ голосятъ, что

Змартвхвстанцѣ, Бзуиты, латинскій мисіи, усуненіе митрополита и т. д. — все се средство зарадче противъ панславистичной пропаганды. А мы мадыбы бути такими короткогядными, чтобы не порозумѣти бзуитской политики такого „Czas-y“ и подавати ще ему власными руками бичъ на нашѣхъ власнѣхъ плечѣхъ? Нѣ, „Czas“ ажъ всяєа зъ гнѣву и лютіи на насъ, что мы по процесѣ поставили ясно програму народну, котра, если еи вѣсь Русины пріимуть, витрутуть такому „Czas-ови“ зъ рукъ его злорядне оружје противъ Русинѣвъ! О-сь, се причина подступныхъ нападѣвъ на насъ зъ таборовъ „Czas-y“ и „Gaz. Krak.“, котріи силдомѣцъ навязують намъ и всѣмъ Русинамъ панславистичну пропаганду, бажаючи наклити противъ насъ всякѣхъ террористичнѣхъ мѣры. Наведеній нами отзвыи краковскихъ газетъ зъ другой стороны показують всѣмъ наглядно, что мы въ нашѣмъ судѣ повинны руководити своимъ розумомъ, а не пощиченіемъ. Впрѣчѣмъ думаемо, что и саміи послѣдній такъ сумнѣй факты зъ нашего жита впрѣчѣмъ оправдують нашъ вызовъ и доказують наглядно потребу вчаснои поправы нашої народнои справы въ дусѣ нами указаномъ, скоро не хочемо обезсилувати розвою нашої народности.

— Иванъ Шепаровичъ, докторъ медицины и хирургіи, примарій львовского шпиталю, умеръ дня 10 л. с. м. въ Вѣднѣ по довшой и тяжкой недужѣ въ 39-омъ роцѣ жита. Покойникъ бувъ зъ роду Русинъ, звѣстный широко яко одинъ зъ найзнаменитѣйшихъ операторѣвъ. Своєю виправною рукою и глубокою наукою довершивъ онъ много такихъ операцій, якіи были предметомъ подиву навѣтъ на лондонскомъ зѣздѣ лѣкарѣвъ. Передъ кількома лѣтами при операціи одного хорого скалѣчився и казавъъ собѣ кровь. Отъ того часу все недомогаеа, хоть съ равнѣю точностею ходивъ коло хорыхъ. Сими часами выѣхавъ на поратование здоровья до Карльсбаду, а оттакъ до Вѣдны, чтобы позбутися камня зъ пѣхуры. Тутъ поддаеа операціи лѣкарской, але операція не удалася... Родичѣ покойного жиютъ и недавно еще обходили золоте всѣлѣ. Отцѣ его єсть рускимъ парохомъ въ Колодѣвцѣхъ до Станиславова и пострадавъ вже кромѣ сего двоухъ сыновѣвъ: адвоката и священника.

— Игнатій Ванковичъ, гр. к. парохъ-ювилать въ Смерекѣхъ коло Жовкви, умеръ дня 8 л. с. м. въ 81-омъ роцѣ жита, а въ 56-омъ роцѣ священства. У покойного была недавно ревизія, котра шукала за пшымомъ бл. п. Коссака и російского губернатора Громеки, якіи будъ-то мали находитися въ его пѣсѣцѣ, а котрій потрібній були до процесу Ольги Граберъ и товаришѣвъ. Вѣчна ему память!

— Крестъ навадерскій ордеру Францъ-Иосифа надавъ Цѣсаръ постановою зъ дня 30 л. серпня с. р. титулярному совѣтнику консист. и гр. кат. пароху въ Турѣ (археп. львовской) Николѣ а-еви Левичкуму и гр. кат. пароху въ Варажѣ (еп. перемыской) Зенонови Корчакъ-Корытнѣнскому, надѣленому правомъ ношенія пелерныи и рукавицъ — въ признаніи ихъ многолѣтної заслуженої дѣятельности.

— Зъ рускою сенсациою выкладаеа др. Омелянъ Огоновскій въ сѣмъ повѣрку школьнѣмъ на львовскомъ университетѣ слѣдуючіи предметы: 1) исторію литературы руской въ вѣкахъ XVI-омъ и XVII-омъ (2 години тыжднево), 2) пояеніе староруского памятника „Слово о полку Игоревѣ“ (2 години тыжднево), 3) митологію славянскую (1 година тыжднево). — На поли порѣвнуючюу грамматики языковъ славянскихъ выкладаеа др. Ант. Калина: виправы въ объемѣ фильологій славянской (1 година тыжднево).

— Выстава перемыска зостааа вже замкнена въ понедѣлокъ дня 11 л. вересня, бувши открытою ледви 12 днѣвъ, с. е. отъ дня 31 л. серпня. Въ день замкнення выставки роздано такожи нагороды выставителямъ. Подчасъ выставки отбуваа въ Перемышлѣ сесія галицкого товариства господарского и зѣздъ краевыхъ продуцентѣвъ нафты. О перемыскій выставѣ и о нарадахъ гал. товариства господарского и продуцентѣвъ нафты напишемъ небавомъ обширнѣйше.

— Народна читальня основуеа въ сѣлѣ Батыевѣхъ пов. бродского за стараньемъ мѣсцевого приходника о. Онуфрія Курбаса и честныхъ селянъ, якъ пр. Игн. Вавринчука, Харитана, Мельничука и др. Щастъ Боже!

— Зъ Куарынецкого пишуть намъ: Въ Михалковѣ коло Пилипча отприлася дня 3 л. с. м. торжественна мисіа духовна, на котру згромадився численно народъ зъ 5 сусѣднихъ парохій, а навѣтъ зъ отдалена 5 милъ. Народъ тому такъ охотно спѣшивъ на тую мисію, бо почувъ, что проповѣдати буде о. Рудольфъ Мохъ, звѣстный проповѣдникъ-мисіонарь на цѣлу архиепархію. Погода спріяла хороша, тожъ вѣсь могли годно прислухуватися проповѣдямъ и наукамъ. 15 священникѣвъ було занятыхъ спѣвѣно, а богослуженье отпразднѣвъ деканъ о. Лисенецкій вразѣ съ оо. Плат. Сѣчиньскимъ и Ганкевичемъ зъ Бановѣхъ. По утрени проповѣдавъ о. Гавр. Ступницкій зъ Колодѣрки, загрѣваючи народъ до тверезости; оттакъ по богослуженью выступивъ съ проповѣдою о. Мохъ, голосячи народѣвъ въ огненныхъ словахъ наужу тверезости. По сѣмъ слѣдувало освященне креста тверезости, котрый несли зъ церкви на назначене мѣсце священники, братчики и сестричѣ тверезости. По утвержденю креста выголосивъ зновъ о. Мохъ поучающую, отвѣтну науку. Отпѣвано такожи многолѣтство папѣ Льву XIII, Цѣсарю Францъ-Иосифу, митрополитѣ Гоо. Сембратовичу и батьковимъ мисіонаремъ о. Мохови. Народъ съ утѣхою и съ одушевленіемъ вертавъ домѣвъ, вынѣсши певно неодно зерно правды и свѣтла.

— Мисіи духовный отбудутся: въ Болшѣвцѣхъ дек. рогагынского за стараньемъ мѣсцевого при-

ходника о. Шефера въ день рѣзвѣ Пр. Бог. и въ Дашавѣ дек. стрѣльского дня 16 (28) вересня с. р. Проповѣдати буде звѣстный мисіонарь о. Рудольфъ Мохъ.

— „Dziennik Polski“ пише въ 208-мъ ч.ѣ, що „въ Бартибѣ въ пов. горлицкомъ выставивъ тамошній гр. кат. парохъ трираменный крестъ на цвинтарі“. Якъ се розумѣти: чи се якась доси небувала вѣсть, щобъ ажъ публично оголошувати, чи може радше проста денунціяція?...

— Театральна труппа п. Бачинського гостить теперь въ Горлицяхъ, где съ болѣе широкимъ поводомъ дае представления. Зъ Горлицъ поѣде тая труппа на кілька представлень до Гривова, а оттакъ до Нового Сонча.

— Выборы до рады громадской въ Зборовѣ дали „Gazetę Narodową“ способностей нарѣкати на агитацію Русинѣвъ, а навѣтъ посуживати гдѣякихъ тамошнихъ Поляковъ о „ворожбѣхъ успособленіи противъ озовоу пародовоу“. Такъ оъ въ 207-мъ ч.ѣ „Gaz. Nar.“ оправдусь п. Матушевскій, бывшій начальникъ громадъ, зъ закидѣвъ, якій починивъ якійсь корреспондентъ той газеты, говорячи, що власне тѣ выборы, якихъ выбрала собѣ громада, суть добры, и що онъ самъ голосувавъ противъ тыхъ, котры называютъ себе озовомъ пародовомъ, позаякъ се люди, котры для свои приваты сѣють лишь незгоду. Далше увѣряє п. Мат., що якъ не довелось тому озовому пародовому перевести выборы по своей думцѣ, такъ есть надѣя, що и внесенный ими протестъ скончится на нѣмъ. Такое самое пише въ той газетѣ поссоръ п. Тиргавскъ. Нехай се послужитъ за доказъ, якъ то неразъ самі Поляки выражаються о томъ озовомъ пародовомъ, о котромъ такъ шумно голосить праса польска, а котрый поправдѣ есть часомъ лишь нужденною плѣсеною въ здоровѣмъ тѣлѣ нашего народа.

— Въ Перемышлѣ отбѣла съими днями розприва передъ судомъ присяжныхъ противъ селянина Олекса Пирчеви зѣ Шкла, котрый еще въ мартѣ с. р. забивъ въ лѣсѣ І. Сзержского зѣ подѣ Янова, котрый ишовъ до Яворова на ярмарокъ. Убийца застрѣлывъ его въ цѣли рабунку, а до останка вышпривавъ, мовъ то онъ его забивъ съ розмысловъ, але казавъ, що взявъ его за зайця. Судѣ присяжной одноголосно потвердилъ чытанье о злочинствѣ розбивающаго мордерства, а трибуналъ засудивъ Олекса Пирча на кару смерти черезъ повѣшенье. Пирч не виѣсь супротивленя.

— Оригинальна крадѣжъ. Минувшій суботы закралось кілька женщинъ до шопъ на выставѣ перемыской, где стояли коровы, и тамъ выдолы ихъ. Та якось не довелось тымъ лядинамъ заспокоити свои смирной жажды, бо отъ надѣли сторожъ и полапали ихъ...

— „Gazeta Krakowska“ дала свободѣ волю своимъ чувствамъ, довѣдавшись о резигнаціи нашего Випрос. митрополита. Подѣ надписею „Verba audita“ (въ ч.ѣ 136) помѣстила она въ той справѣ довшу статью, въ котрой пробиваеъ съ одной стороны неугадована радѣтъ зѣ той резигнаціи, а зѣ другой выринає мовъ олива кипяча жовчъ на уступившого митрополита. Ось якъ отзывается тая газета о митрополитѣ: „Teraz zwiastują kapłan obywatel Sebratowicz na macierzyńskiemi łonie kosiola szukać będzie pociechy za wielkie gorycze i wielkie błędy żywota swojego!“ — Чижъ се не проста напасть и неоправдана клевета! И въ чѣмъ же то такъ провинивъ бувъ нашъ митрополитъ, що сыпалъ на него и „промпнення гзымъскіе“ и „groźba procesu kanonicznego w Rzymie“! А зѣ другой стороны зѣ отки „Gazeta Krakowska“ мае право идентификувати свой покутный голосъ съ голосомъ цѣлого краю, кажучи що мовто еи устами веселится зѣ уступленя митрополита весь народъ, — коли она съ бажаніями руского народа такъ далеко минася, якъ далеко отстоятъ еи повисшій слова отъ правды! Ба, але „Gazeta Krakowska“ побиваеъ до того жалеми, чому не уоуено митрополита еще передъ семи лѣтами, або бодай передъ двома, а нехай вже и передъ рокомъ, и зѣ той причины дорѣкає недавнимъ „komunikatam pölnizadowym“, котры мовъ-то не хотѣли пöзнати, що квестія руска есть „zatruta rossyjskimi agitacyami“. Теперь „z drzeñniem“ чекає „Gazeta Krakowska“ на наслідника по нашомъ митрополитѣ и вже напередъ горлає, що „tu już nie może być próby“, — значитъ: на томъ становищи вже не може стати подобный Сембратовичеви митрополитѣ Русинъ, але кандидатъ, якого собѣ „Gazeta Krakowska“ жае! „Gazeta Krakowska“ глядитъ благоумными очима и на „dalsze podobne następstwa“, — с. е. на уоуенне чи резигнацію всѣхъ и вся, що чувствуете по руски.

— До рады повѣтовой въ Богородчанѣхъ выбрано въ доповняющій выборъ селянина Семена Лукача зѣ Старунѣ зѣ округа громадъ сельскихъ, а нотаря Кароля Соботу зѣ округа болѣшихъ посѣлостей.

— Торговельна палата въ Бродѣхъ остане и далше въ томъ мѣстѣ, позаякъ министеръ торговлѣ увѣдомивъ выдѣлъ краевый, що зѣ причины неусталенныхъ отношенъ торговельныхъ мѣстъ Бродѣвъ и Тернополя перенесенне той палаты до Тернополя не може на разѣ послѣдувати.

— Однорочный охотники войсковы мають бути отъ теперь призываны до службы фуругоновъ и въ загалѣ будуть значно улукшенѣ для нихъ дотепершій строгій обовязки.

— До чего то доводитъ горька! Въ Грушцѣ пов. товмацкого селянинъ Василь Рыбакъ, прійшовши до хаты въ станѣ нетверезомъ, удосивъ свою власну 9-мѣсячну дитину. Подѣ той часъ не було матери дома. Власть увязнила Рыбака.

— Зараза на худобу появилась въ Радзивиловѣ коло границъ повѣты бродского. По той причинѣ и установило намѣстництво 20-километровый округъ поморовый въ пов. бродскомъ, где не вольно впроваджувати плодѣвъ звѣрчихъ и овецъ черезъ стацию входу въ Бродѣхъ.

— Про могилу Т. Шевченка пише кievска „Заря“: На дорогѣ къ Пекарямъ находится могила Т. Г. Шевченка, а на нѣй крестъ. Той крестъ, одинокий знакъ того, що тутъ похороненый човѣкъ, на половину зогнивъ и каждой хвилѣ може повалитись. Такъ почитаеъ у насъ память великого човѣка! — Мы зѣ озови стороны можемъ лишь жалѣти, що доси нѣкто не постарався, чтобы здвинути отпѣвдѣный памятникъ для нашего великого гения.

— На Русинѣвъ, потерпѣвшихъ послѣдними часами элементарный школы надбѣла въ руки нашої администрации о. М. Садовскій зѣ Залозцѣ 6 зр. 50 кр., збранныхъ подчасъ акадисту. (Сй грымъ отослала наша администрація на руки п. Миколая Торосевича въ Рогатинѣ.)

— Въ Вѣднѣ арештовано 26 социалистѣвъ, а то на подставѣ справоздана комисарѣвъ полиціи Гавальки и Боога зѣ послѣднихъ зборовъ радикаловъ и сценъ, якій отбулись по тыхъ зборахъ. Межи арештованными суть: властитель школы музичной Шенъ и столаръ Компосъ, дуже горячий агитаторъ. Полиція хотѣла такожъ арештувати выдѣвцѣвъ социалистичного письма „Zukunft“ Шустачка и Милера, але они скрылись гдѣсь безъ знаку.

— Лицитація на заспокоенне довгу въ сумѣ 20 кр. розписавъ угорскій судъ въ Фогараѣ на реальнѣ одного селянина, котрой вартѣсть означено на 713 зр. 88 кр. Се вже дѣйствию непонятно!

— Доля богомѣльныхъ Грекинь. Въ Малой Азій, а навѣтъ въ Греціи есть звичай, що молодой жѣнки, котрымъ не довелось въ протягу першихъ десяти лѣтъ супружества збѣтати матерями, удаются до гробу праматери Рахиль, що лежить недалеко Палестины, и тамъ складаютъ свои жертвы съ душевными мольбами... Таякъ оъ недавно выбралось прегарныхъ десять Грекинь въ таку подорожъ, котрымъ однакъ не довелось дойти до цѣли, бо на дорогѣ обскочили ихъ Музулмане, зловили и запердали до вѣходныхъ гаремѣвъ.

— Въ справѣ Естеры Солимоссы вызываютъ газеты угорского министра справедливости, чтобы урядово выснывъ, о сколько въ томъ правды, що тыхъ славникобѣвъ, котры мали кинути до рѣки тѣло Естеры, битьемъ и рѣжнями тортурами змушвано въ слѣдствѣ до обтяжающихъ збѣзанъ. Газеты опирають сю вѣсть на словахъ сплавника Матвѣя, котрый повѣдає, що збѣзаны вымушено на нѣмъ гарпапомъ.

— (Дрѣбні вѣсти.) Цѣсаръ удѣливъ погорѣльцямъ громады Опришвѣвъ въ пов. станиславѣвскомъ 400 зр. запомоги. — На двѣрци въ Ипгофенѣ въ Нѣмеччинѣ высокочивъ поѣздъ зѣ шинъ, черезъ що три особы утратило житѣ, а пять есть тяжело раненыхъ; кромѣ того есть забытыхъ 600 овецъ. — Въ старой Русѣ згорѣвъ зовѣмъ театр. Нѣкто не пострадалъ житѣ. — Въ Парижѣ погнѣвъ въ поединку Массасъ, редакторъ бонапартистичного дневника „Combat“, убитый шпадою черезъ редактора бонапартистичного дневника „Petit Caporal“. — До Вѣднѣ прѣехали чернѣгорскій князья Милица, Стана и Зофія, котры выховались въ одномъ петербургскомъ закладѣ. — Въ Перемышлѣ выкрестились на обрядъ рускій три жидѣвѣ и одинъ жидъ. — Въ Вѣднѣ перестали працювати зѣ умовы 100 бляхарѣвъ въ фабрицѣ желѣзницѣ въ „Вѣнерѣ Найштадъ“. — Фабрика тканей въ Феликодорѣ коло Вѣднѣ згорѣла зовѣмъ; 500 ткачѣвъ остола безъ хлѣба. — До Львова прѣехали чешскіи артисты и дадутъ черезъ три разы концертъ. — Въ Вѣднѣ на „Вѣнерѣ-Форштадъ“ закрыва полиція одну реставрацію, где сходились социалисты. — Въ Женевѣ умеръ Емил. Плянтамуръ, знаменитый астрономъ и директоръ тамошней обсерваторіи. — Сими днями выѣхало зѣ Бродѣвъ 85 росейскихъ жидѣвъ-эмигрантовъ до Парижа. — Въ Исландіи панує межи тамошнимъ населеніемъ великій голодъ. — Нынѣ отбѣдуся у намѣстника гр. Поточного велика реценція. — Третій баталіонъ полку 55 гр. Гондрекуръ вышѣвъ уже зѣ Львова до Босніи. — Въ Вѣднѣ умерла Зофія гр. Дитрихштайна, сестра намѣстника гр. Поточного. Зѣ той причины откликана нынѣшня реценція у намѣстника. — Во Львовѣ продукусь Влодинъ, котрый ходитъ по довгѣй линѣ, притвержденной высокою понадъ землею. — Въ Москвѣ открыто збѣдъ росейскихъ техникѣвъ. — Въ Одессѣ обходжено минувшій недѣль 100-лѣтній роковины основана того мѣста. — Въ Станѣвъ въ пов. золѣвскомъ умерли 4 особы, наѣвшіе ждовитыхъ губъ. Зѣ той самой причины умерло такожъ четверо особъ въ Коньчакахъ въ пов. станиславѣвскомъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Дальша розкопка старинного Галича, предпринята 9 с. м. въ минувшій суботу, допривадила до задивляющаго результату и доказала, что гипотеза, высказана передъ двома лѣтами дромъ Из. Шараневичемъ въ книжочкѣ: „Старинный княжій городъ Галич“, о положеніи того города, майже зовѣмъ оправдусь. Просто надѣ урочищемъ „Бѣдунъ“, означеннымъ въ реченій книжочкѣ яко мѣстцемъ якои великой катастрофы (бѣды), и на высокою положеніемъ пунктѣ залукѣвской выжины (на нивахъ господѣвъ Глушки, Петраша зѣ Залуквы и на нивѣ Воробчака, побережника зѣ Сокола) открыто власне фундамента дуже мѣцнѣ.

и дуже добре захованій пространной базилики чистого византийского стили, съ тремя абсидами и тремя навами, котрыхъ стрѣла дуже точно есть на вѣхѣхъ звернена. Есть то церковь значно обширѣйша отъ церкви св. Спаса, попередѣйше выкопаной, бо выноситъ що найменше 10 сажѣвъ ширины. Всѣ обстановы воказуютъ, що то була катедральна церковь галицка Пресв. Богородицѣ, въ котрой угорскій королевичъ Коломанъ съ своимъ сужденою Саломею зѣ зводѣвъ (визанія) церковныхъ боронилися передъ побѣдѣнными ихъ военными силами рускихъ войскъ князя Мстислава зѣ Новгорода р. 1219, поки ажъ жагда воды не принудила ихъ здатися. Выжидаеъ нетерпеливо отъ дальшихъ выслѣдѣвъ стверженія той догадки. Все промовляє такожъ за тымъ, що болѣе часть мѣста, именно тая, где мешкали „черный люде“ (черны), лежала тамъ, где днесъ есть припраюча до той церкви дуброва и що съ Блюдинками, селомъ надѣ Лѣмничею, и съ Соколомъ становила одну велику осаду. Докладне выслѣдженне той дубровы подѣ взглядомъ археологическимъ буде дальшою конечною задачею. Проф. дръ Из. Шараневичъ выражаєъ съ великимъ узнанемъ о гр. к. пароху Залуквы о. Л. Лаврецкомъ, котрый точною знамостою терену, на котромъ розкопки предпринимаетъ, горячимъ заинтересованьемъ предметомъ и своимъ выливомъ на роботу людность, якъ и на посѣдѣтѣвъ грунтѣ до розкопки потрібныхъ, уможливляє цѣле то предпринятѣ и до щасливого оясненія такихъ результатовъ въ высокій мѣрѣ причиняєся. Замѣтки достойна есть увага одного зѣ молодыхъ работникобѣвъ при суботній розкопцѣ: сказавъ онъ, що „Бѣдунъ“ значитъ мѣстоцѣ, въ котре люди передъ великою бѣдою утѣкали.

Вѣсти епархіяльны.

Зѣ АЕпархія Львовской.

Въ пропозицію принятъ на Собѣвъ дек. нѣстѣвского: оо. 1) Іосифъ Гаванскій, 2) Алеко. Петровичъ, 3) Николай Волошинскій, далше Ад. Прокурникий, Изид. Темникий, Илія Мардаровичъ, Дим. Микцей, Терент. Перфецкій, Алеко. Бѣлинкевичъ, Ем. Кушикъ, Юст. Дворянинъ, Зен. Сѣменовичъ, Волод. Балицкий, Іос. Харжевскій и Гавр. Ступинскій.

Душпастьерскій посады одержали: оо. Романъ Ландеръ сотрудничтво въ Устю зеленѣмъ, Емил. Левицкій завѣдательство въ Пѣстыню, Изид. Лукасевичъ завѣдательство въ Милошвицахъ, Тома Березовскій завѣдательство въ Журавнѣ, Ив. Кунцевичъ завѣдательство въ Розадовѣ, Мих. Воднаръ сотрудничтво въ Пойлѣ, Вал. Харламовичъ завѣдательство въ Ясенѣвцѣхъ и Вал. Ганкевичъ завѣдательство въ Бѣлкѣвцѣхъ.

ФЕЛИКСЪ ФЕЛИНСКИЙ

во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 1.

поручає свою ново отворену роботу

Мужеской одежи,

якъ такожъ великій складъ

Суконъ и кортовъ

зѣ фабрикъ красивыхъ и заграничныхъ.

Ласкави замовленія вышнываются скоро и совѣстно, по цѣнахъ якъ найумѣркованѣйшихъ.

1—3

Найдешевша подорожъ до Америки за посредствомъ славного, елегантного и выгѣдно урядового почтового пароходу

линии Андоръ

via Галатъ

Экспедиція каждого понедѣля и пятницѣ.

Проекты въ польскѣмъ языкѣ, якъ такожъ карты краѣвъ и желѣзницѣ выдѣются бесплатно. На запытаніи отпѣвдѣ даны въ польскѣмъ языкѣ.

Билеты выдѣются у M. FLATAU, General-Bevollmächtigter, Hamburg, Admiralität-Str. 12. (9—9)

Банковъ и грошевъ векслѣ.

Справозданье зѣ процессу

Ольги Грабаръ и товарищѣвъ

помѣщено въ 17 чинахъ „Дѣла“

дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“

въ цѣнѣ 1 зр. 20 кр.

съ пересылкою почтовою.

„МЕРТВЫ ДУШѢ“

гумористична повѣсть Миколая Гоголя съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавецтва“ (278 стрѣвъ великой 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійской.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса.

Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„ДЫМЪ“

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„УБОГО МОЛОДЦА“

повѣсть Октава Фейлета, зѣ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“

образокъ зѣ галицкого житѣ, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„ДѢЛА“

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Презенту одержавъ о. Маркел. Сѣрещій на капеланіи Фитковѣ дек. надѣвнянского.

До каноничной институціи завѣзванъ: оо. Леонт. Любичекій на парохію Сороки и Іос. Терешкевичъ на парохію Загорье дек. воловецкого.

Каноничну институцію одержавъ о. Ів. Райтеровскій зѣ Беньковецъ на парохію Налуже дек. теребовельского.

На посвященіи церкви въ день Рождества Пр. Дѣвы въ Каменцѣ струмилѣвъ одержавъ Преосв. епископъ Сильвестеръ митрополиту грамоту на прошеніе тамошного парохъ о. Мих. Цегельского.

Рекменъ для парохіального испыта конкурсового назначенъ на днѣ 10 и 11 жовтня с. р. Хотячъ поддатися испыту въ оѣмъ речинци мають постаратися въ звичайный способъ о позволеніи.

Переписка Редакціи и Администрации.

II. Т. дописувателю зѣ Терновцѣ: Прошимо повѣдомити насъ о своемъ имени, чтобы мы могли Вамъ отпѣвоти. Всм. М. С. зѣ Залозцѣхъ: Грошѣ вылинувшій на „Чотырогласники“ мы передали выдѣвци п. Кошцѣ, и далше за нихъ не можемъ отпѣвати.

Курсъ львовскій зѣ дня 11. л. вересня 1882.

платить жадають	австр. валютѣю	п. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.			
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	318 —	321 —	
„ Львов.-черн.-ис. по 200 р.	171 —	174 —	
Банку гин. галиц. по 200 р.	304 50	309 —	
2. Листы заст. за 100 р.			
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 70	100 70	
„ „ „ по 4% ав.	91 50	93 —	
„ „ „ по 5% ав. період.	99 70	100 70	
Банку гин. галиц. 6% ав.	102 —	103 —	
Листы дов. гал. рус. банку п. 6%.	101 50	103 —	
3. Листы довѣжъ за 100 р.			
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% досов. въ 15 лѣтъ	— —	— —	
4. Облиги за 100 р.			
Индоминанціи галиц. 5% м. к.	99 25	100 25	
Облиги коммунальн. Гал. банку рустик. 6%.	100 —	101 50	
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%.	101 —	102 50	
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —	
„ „ „ Станиславова	23 50	25 50	
6. Монеты.			
Дукатъ голландскій	5 55	5 65	
„ чешскій	5 57	5 67	
Наполеондоръ	9 42	9 52	
Полнимеріалъ	9 68	9 78	
Рубель росейскій сѣбный	1 52	1 62	
„ паперовый	1 17	1 19	
100 марокъ нѣмецкихъ	57 90	58 75	
Серебро	— —	— —	

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЪ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

має честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовенству свою

работню

МУЖЕСКОЙ ОДЕЖИ

послѣ найновѣйшомъ модѣ, зѣ наилучшихъ товаровъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Ручицѣ о ласкави взгляды Вч. П. Т. Публики и Всм. Духовенства, поручає ласкавому покровительству.

Всѣ ласкави замовленія вышнываются въ найкоротшѣмъ часѣ. (2—12)

„ДЫМЪ“

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„УБОГО МОЛОДЦА“

повѣсть Октава Фейлета, зѣ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“

образокъ зѣ галицкого житѣ, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„ДѢЛА“

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса.

Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„ДЫМЪ“

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„УБОГО МОЛОДЦА“

повѣсть Октава Фейлета, зѣ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставро

Выходитъ во Львовѣ що Среда и Субота (крѣмъ рускихъ свѣтъ) о 4-ой годнѣ пополуни. Литерат. додатокъ „Библиотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца.

Реданція, администрація и екопедія поль Ч. 8 улицы Академична.

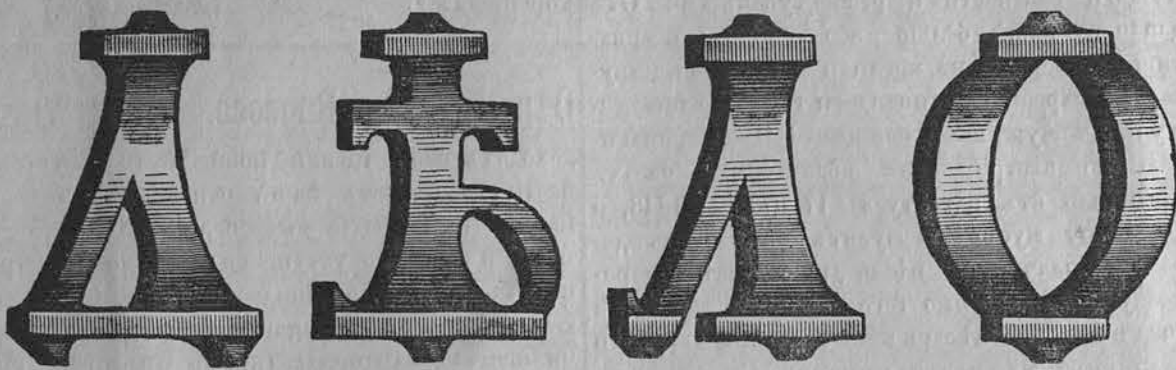
Всѣ листы, посылки и рекламации належить пересылать по адресу: редакция и администрация „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не возвращаются только на попереди застероженно.

Подорожне число стоитъ 12 кр. а. в. Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Рекламации неопечатанной вѣднѣ отъ порта.

Предплату належитъ пересылать франко (наилучше почтовымъ перекладомъ) до: Администрации часописи „Дѣло“ л. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ для Австрій:		Для Россіи	
на цѣлый рокъ . . . 8 вр.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.
на полъ року . . . 4 вр.	на полъ року . . . 4 рубл.	на полъ року . . . 4 рубл.	на полъ року . . . 4 рубл.
на чверть року . . . 2 вр.	на чверть року . . . 2 рубл.	на чверть року . . . 2 рубл.	на чверть року . . . 2 рубл.
съ дод. „Библиотеки“:	съ дод. „Библиотеки“:	съ дод. „Библиотеки“:	съ дод. „Библиотеки“:
на цѣлый рокъ . . . 12 вр.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 вр.	на полъ року . . . 6 рубл.	на полъ року . . . 6 рубл.	на полъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . . 3 вр.	на чверть року . . . 3 рубл.	на чверть року . . . 3 рубл.	на чверть року . . . 3 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рокъ . . . 5 вр.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2:50	на полъ року . . . 2 р. 50к.	на полъ року . . . 2 р. 50к.	на полъ року . . . 2 р. 50к.
на чверть року . . . 1:25	на чверть року . . . 1 р. 25к.	на чверть року . . . 1 р. 25к.	на чверть року . . . 1 р. 25к.
Для Заграниччя, окрѣмъ Россіи:			
на цѣлый рокъ . . . 10 вр.	на цѣлый рокъ . . . 10 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 10 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 10 рубл.
на полъ року . . . 5 вр.	на полъ року . . . 5 рубл.	на полъ року . . . 5 рубл.	на полъ року . . . 5 рубл.
на чверть року . . . 2:50	на чверть року . . . 2 р. 50к.	на чверть року . . . 2 р. 50к.	на чверть року . . . 2 р. 50к.
съ дод. „Библиотеки“:	на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рокъ . . . 14 вр.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.	на цѣлый рокъ . . . 14 рубл.

ВН. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ **л=ji, ѓ, ѓ=i, и** (въ серединѣ и на концѣ слѣвъ)—**и, и** (на початку слѣвъ)—**i, ѓ** (на початку слѣвъ)—**vi**.

Выстава господарско-промыслова въ Перемышли.

I.

Дня 31 серпня открыто въ Перемышли господарско-промысловую выставу, котру за гойною підмогою краевой устроивъ комитетъ зложенъ въ шляхты. Перемыска выставка была властиво выставою окружною; але вже задля того, що гдѣякій важный въ отдѣлы, якъ н. пр. промыслъ домашній, ховъ худобы, горничій промыслъ и др. мѣстили въ собѣ продукцію въ цѣлого краю, то можна й дати и ширшу назву, а именно назву выставки краевой. До отдѣлу машинъ и зварядѣвъ рѣльничихъ припустивъ комитетъ выставки навѣтъ заграничныхъ фабрикантѣвъ, мимо того, що були голосы противный тому, именно длгато, чтобы фабрики заграничній черезъ конкуренцію не принесли шкоды продукціи краевой. Але комитетъ руководився тымъ поглядомъ, що участь заграничныхъ фабрикантѣвъ машинъ и зварядѣвъ рѣльничихъ въ выставѣ побудитъ фабрикантѣвъ краевыхъ до тымъ запопадѣйшій и лучшей продукціи, до дальшихъ улучшень и поступу. Галичина — край переважно рѣльничій, повиненъ користати зъ всего того, що для улукшеня працѣ хлѣбороба духъ часу выдумавъ и усовершивъ.

Заразъ при отвореню выставки печать краева почала порѣвнувати выставу, перемыску съ послѣднюю краевую выставою въ Львовѣ, устроеною въ 1877 роцѣ. Розумѣется, що за пять лѣтъ великихъ змѣнъ на лучше въ рѣльничествѣ и промыслѣ краевомъ годѣ жадати, отже годѣ було жадати и отъ сегоднѣшней выставки въ Перемышли, чтобы она могла показати щось нового, чего не показала выставка львовска. А мимо того на выставѣ въ Перемышли можна було бачити въ гдѣчѣмъ ховъ и малый поступъ.

Въ рѣльничествѣ отъ часу львовской выставки змѣны жадной не могло бути. Властитель бѣльшихъ посѣлостей еще передъ выставою львовскою позаводили були вже у себе систему поступового рѣльничства, а за пять лѣтъ отъ того часу оно не могло такъ полѣпшитися, чтобы була видна яка признака. Заходить теперь пытанье: Чи може по выставѣ львовской сельяне, бачивши на выставѣ оказы поступового господарства, почали заводити у себе также господарство и за пять лѣтъ бодай хочъ дробку поступило на передъ сельяне еке господарство рѣльниче? На тое пытанье две отповѣди сама польска печать краева, констатируя, что на выставѣ въ Перемышли жадной признаки сего не було видко. Мы принимаючи тое до вѣдомости, скажемъ, что инакше и не могло бути: нашъ власти державный и краевый не удѣляють майже жадныхъ фондѣвъ на поднесенье рѣльничого господарства сельянского, котре само собою при щоразъ бѣльшѣмъ роздѣлюваню грунтовъ не то не може поступати, але навѣтъ подупадав.

Польскій газетѣ подносятъ, что въ господарствѣ лишь одинъ ховъ худобы (рогатои и коней) подносится въ краю и отъ часу львовской выставки до сегоднѣшней выставки видно значный поступъ. Заслугу тую приписуютъ заходамъ галицкаго товариства господарского, котре дѣстает на поднесенье хову худобы субвенци въ скарбу державного. Мы вѣримъ, что выставка перемыска показуе поступъ въ ховъ худобы — але худобы бѣльшихъ властителей, а не худобы сельянских. Всѣ, что найкрашій оказы рогатои худобы и коней якъ на выставѣ львовской такъ и перемыской належали до властителей бѣльшихъ посѣлостей, до панѣвъ. Мимо того, что товариство господарске дѣстаетъ

субвенции державной, чомусь ховъ худобы сельянской не подносится. Чому именно, — се вывѣсило на одномъ въ засѣданъ сегоднѣшней сесіи товариства господарского въ Перемышли; о томъ мы скажемъ другимъ разомъ.

Що до части промысловой, то выставка перемыска показала, что гдѣякій галузи промыслу домашнього а именно рукодѣльного (мануфактурного) отъ часу львовской выставки замѣтно развиваются. На першѣмъ мѣсци ставѣ ткацтво якъ въ востѣднѣй такъ и захѣднѣй Галичинѣ. Що домашній промыслъ подносится, се дається вытолковать тымъ, что край отъ часу львовской выставки почавъ выдавати на ту цѣль значный фондъ, и отъ сего року маршалокъ Зыбликевичъ при открытїи сойму высказавъ бажанье, чтобы на краевый промыслъ жертвувати еще значный фондъ. Розвѣдъ нашего домашнього промыслу, нашой мануфактуры ставсябы очевидно важнымъ чинникомъ добробыту народного, але тогды, колибъ зъ его розвою мали користь не поодинокіи предпріемцы-спекулянты, але самі дробніи промысловцѣ. Тымчасомъ мы спостерѣгаемъ вже той сумный фактъ, что продукты нашого домашнього промыслу починають вже забирати въ свои руки поодинокіи спекулянты и отповѣдну користь зъ працѣ не мають самі дробніи рукодѣльники, але спекулянты. Чтобы тому запобѣгти, край повиненъ дѣбати, чтобы дробніи рукодѣльники самі завязуваи спѣлки и такимъ спѣлкамъ всѣма средствами помагати развиватися. Оттогды розвѣдъ нашего дробного промыслу причинится до добробыту краю.

Галицка индѣмнизация.

I.

Скасованье панщины.

(Далше.)

Наставъ рокъ 1846. Давне недовольство мѣжъ мужиками а панамъ выбухло страшнымъ кровавымъ пожаромъ, выбухло якъ разъ на польской земли. Шляхту огорнувъ страшный переполохъ. Гдѣякій въ перелаканыхъ и потерпѣвшихъ, навѣтъ недавній революціонеры и демократы (якъ н. пр. Винкентій Польш, Ришардъ Бервинскій и др.) отвернулись зовсѣмъ отъ народа и почали навѣтъ голосити, что й зовсѣмъ нема нѣякого польского люду, а есть только шляхта. За то другіи, молодшіи, горячѣйшіи, почали троха смѣльшѣе выступати въ направлѣню демократичномъ, а навѣтъ гдѣякій зъ нихъ пошли прямо мѣжъ народъ (поетъ Ценглевичъ), чтобы еднати его для польского патриотичного дѣла, котре мало розпочатися 1848 р. Дѣло не удалося, польскій демократы поплатилися за него кто доволѣтно тюремю (Смолька, Земляковскій) а кто и смертею (Винкентевскій); але думка ихъ — знести панщину и такимъ способомъ привернути до себе неприхильный людь, набрала теперь въ насѣдокъ страшныхъ фактѣвъ великой силы. Соймъ становой въ початку 1848 року зновъ ухвалюе петицію до цѣсаря о увольненье сельянъ, але не чекаючи на отповѣдь въ Вѣднѣ (дуже кванно, бачъ, дѣялося панамъ Полякамъ, потрібно було народа для новой „патриотичной акціи“ и нужъ „тогды коня сѣдлати, якъ на него сѣдлати“) шляхта почала на власну руку аносити панщину, чи то даруючи ви зовѣмъ, чи только лишаячи означенные бляшихъ условій на подѣльшѣе. Якъ кажемъ, кванно припало шляхтѣ! Сейчасъ потворилися й комитеты у Львовѣ, Краковѣ, Тарновѣ и другихъ повѣтовыхъ мѣстахъ, чтобы перевести се дѣло „якъ найкраще и якъ найзагальнѣйше“¹⁾. Що при томъ невычайномъ поспѣху панамъ польскимъ зовсѣмъ не ходило о поднесенье „матеріального и морального добра народа“, якъ они передъ

тымъ и потѣмъ любили декламовать, что тутъ були въ грѣ дѣли чисто политичный, що се только бувъ вручно обдуманный маневръ, чтобы хочъ хвилею потягнути за собою народъ и его потужными плечима подперти свою шляхецко-патриотичну акцію, се посвѣдае намъ дуже богато характеристичныхъ слѣдѣвъ того часу. И такъ н. пр. уложена на той случай и для рускихъ сельянъ призначена „Пѣнь радости“ (печатана у Петра Пиллера, безъ означеня року, латинскими буквами) говорить разъ-уразъ только о згодѣ хлопѣвъ съ Ляхами, о братаню и т. д., — а анѣ однимъ словомъ не згадуе о томъ, что паны, зносячи панщину, хотять полекшити хлопѣвъ, хотять надати ему землю и волю. Позаякъ тая цѣкава „Пѣнь радости“ не кождому зъ нашихъ читателѣвъ буде знакома, тожъ перепечатаемо ту зъ неи важный мѣсца.

„Ой летѣла ластѣвонька та по надъ рѣкою, Змигувалися Ляшеньки надъ нашої бѣдою. Зѣбхалися та до Львова, стали розмовляти: Занехаймо на панщину хлопѣвъ выганяти. Занехаймо выганяти, тогды того буде, Бо и хлопъ не товариная, бо и хлопѣ люде. Написали до Цѣсаря, нехай о томъ знае, Що для хлопѣвъ панъ ся своей панщины зрѣкае. Прилетѣла ластѣвонька та до насъ съ вѣсною; Ой прихавъ панъ зъ Львова до насъ съ новиною. Ой прихавъ тай сказавъ намъ: Помагай Богъ, люде! Якъ бувало, такъ бувало, теперь добре буде. Нема теперь вже панщины, нема гатамана, Щобъ ходивъ колядувати по подѣ окна зрана. Нема хлопа, нема пана, лише воѣ единакѣ, Такъ воѣ хочемъ и такъ воѣ жадають Поляки. Ой летѣла ластѣвонька понадъ берегами; Ней Ляхи будутъ здоровѣ, *тримаймо съ Ляхами!*“

Политична тенденція цѣлого дѣла зъ той пѣснѣ очевидна. Не диво затымъ, что й урядъ заразъ ви добачивъ. Губернаторъ Галичины, гр. Стаціонъ, доноситъ до Вѣднѣ о той работѣ польской шляхты, представляючи выразно еи политичный цѣль и ясно кажучи, что Поляки хотять заманути народъ хвилевою обѣщанкою, чтобы помѣгъ имъ отбѣдувати Польшу, — а тогды они собѣ назадь спокойно привернутъ панщину. Радить затымъ найвысшому правительству — вырвати оружье зъ рукъ шляхтѣ и привязати людь еще тѣснѣйше до уряду, даруючи ему урядово панщину. Майже рѣвночасно съ тымъ представленьемъ гр. Стаціона прибула до Вѣднѣ и депутація польской шляхты (6 цѣвѣтня), домагаючись также знесеня панщины. Цѣсарь Фердинандъ прирѣкъ, и справдѣ дня 17 цѣвѣтня 1848 року появився на свѣтъ патентъ цѣсарскій „О знесеню всякой панщины и другихъ подданьскихъ повинностей“. Уже 22 цѣвѣтня вышло розпорядженье губерніальне, оголошующе знесенье панщины „на коштъ державы“; рѣвночасно роздѣлено по цѣлѣмъ краю комисарѣвъ съ окремою инструкцію — гососити народѣвъ надану имъ свободу. Отъ 15 (3 ст. ст.) мая мала перестати всяка панщина, всякій примусѣвъ работы, всякій зъ подданьскихъ отнѣсѣвъ выплывающій зъобязаваня мужикѣвъ до панѣвъ. Виравѣвъ панамъ приобѣщано въ томъ патентѣ вынагороду за утраченїи права и престаціи, але вынагороду тую мало имъ сплатити само правительство.

II.

Уставы индѣмнизацийный.

Першою и основною уставою, тыкающею нашъ справы индѣмнизацийный, треба вважати згаданный вже патентъ цѣсаря Фердинанда I. зъ дня 17 цѣвѣтня 1848 р. Патентъ той знѣтъ въ Галичинѣ панщину скорше, нѣжъ она була знесена въ другихъ краяхъ коронныхъ Австрій, и выразно перенявъ цѣлый тягаръ отшкодованя панѣвъ на скарбъ державный.

Мы сказали вже, что въ томъ самѣмъ часѣ шляхта галицка для цѣлей чисто политично-патриотичныхъ задумала була знести панщину и что гдѣякій дѣдичъ на власну руку почали дарувати панщину чи то зовѣмъ безъ отплати, чи то оставляючи тѣ „невчасны“ вы

тания на подѣльшѣе. Ходило головно о эффектъ въ данѣй хвили. Мы сказали также, что тогдышній губернаторъ Галичины, гр. Стаціонъ въ своѣмъ рапортѣ до правительства радивъ выпередити шляхту и даруючи хлопамъ панщину повыскати ихъ для правительства. Зъ того вже выплывае, что и манифестація правительства не могла бути также безъ примѣшюкъ политичныхъ, что и правительству затымъ при той важной, о доли цѣлого краю на довгѣ часы рѣшающей реформѣ, не ходило о реформу саму, о поправу долѣ народа, якъ радше о зашахованье противника, значится, въ послѣдній линіи также о якъ найкористнѣйшій эффектъ передъ мужицтвомъ. Тымъ только вытолковуеся той безпримѣрный въ исторіи всѣхъ праводавствъ поспѣхъ, съ якимъ въ Вѣднѣ выдано а въ Галичинѣ опубликовано патентъ зъ 17 цѣвѣтня и тая величезна уступчивѣсть и щедрѣсть, съ якою правительство по просту дарувало мужикамъ панщину „навѣтъ съ посвященьемъ скарбу державного“, якъ сказано при концѣ самого патенту. Основный постановы того патенту, такъ важного для цѣлои внутрѣшней исторіи нашего краю, можна высказати въ слѣдующихъ трехъ точкахъ:

1) Панщина и всякій другіи подданьскій повинности знесенъ и то вже отъ дня 3 (15) мая 1848 р.

2) Натомѣстъ сервитуты мужицкѣй на добрахъ доминіальныхъ остаются ненарушенѣ, только что сельяне мусять за ихъ уживанье платити дѣдичамъ певну вынагороду.

3) Суму выкупу панщины по оттрученю одной трети части за знесенье обовязковъ, котрі сповнювали дѣдичѣ, а также по оттагненю той вынагороды отъ сельянъ за уживанье сервитутѣвъ а припадающеи доминіямъ, безъ взгляду на высокость той вынагороды, выпластитъ властителямъ добръ держава зъ скарбу державного и на коштъ того скарбу.

На сию послѣдну фразу покладено въ патентѣ особливый натискъ, бо повторено еи ажъ чотыри разы; въ §§. 7, 11, въ другѣмъ уступѣ § 7-ого и въ урочистѣмъ законченю, где завязываеся въ конклаузіи мужикѣвъ до „незломной вѣрности и прихильности для насъ и нашего правительства.“²⁾

Коли отже тымъ патентомъ панщина въ Галичинѣ була вже знесена, въ другихъ краяхъ австрійской короны она существовала еще ажъ до осени 1848 року, т. е. доти, доки першій конституційный соймъ на знесенье шляскаго посла Ганса Кудлиха не ухваливъ, а цѣсарь окремымъ патентомъ того самого таки дня (7 вересня 1848 р.) не санкціонувавъ еи знесеня въ цѣлой Австрій. Патентъ зъ 7 вересня значно и основно рѣжнится отъ патенту зъ 17 цѣвѣтня и творить затымъ въ Австрій подвѣйну норму праву для трактованя справъ индѣмнизацийныхъ. Попередъ всего порѣвнанье тыхъ двоихъ патентѣвъ выказуе, что коли патентъ для Галичины (зъ 17 цѣвѣтня) есть уставою переважно економичною хочъ и не безъ примѣшюкъ политичной тенденціи, то патентъ зъ 7 вересня есть уставою чисто политичною и въ экономичный подрѣбности що до жерель индѣмнизаций, еи высокости и т. д. зовсѣмъ не входитъ. Головный постановы патенту зъ 7 вересня можна высказати въ слѣдующихъ точкахъ:

1) Подданство и всѣ зъ него выплывающіи отнѣсины, тягарѣ и данины, а также всѣ уставы нормующіи тѣ отнѣсины, зносятся.

2) За всѣ зъ osobowychъ отнѣсины подданьскихъ выплывающіи права и користи не мае бути дѣдичамъ дана нѣяка вынагороду, але за то мусять отплати и всѣ отси для дѣдичѣвъ выплывающіи тягарѣ.

3) За работы панщинный, дачки въ натурѣ и грошѣхъ, котрі мужики яко подданіи

²⁾ Патентъ сей въ польскомъ переводѣ напечатанный въ урядовѣмъ выданю „Zbiór ustaw prowincjonalnych“ зъ р. 1848 стор. 38.

¹⁾ Sumy galicyjskie loc. cit.

мусѣли отбувати дѣдичамъ, має бути тымже дана вынагородою. Комисія, выбрана въ той цѣли въ отпоручниківъ всѣхъ провинцій, має означити способъ и высоту той вынагороды, а такожъ способъ, якимъ „утворити въ той цѣли фондъ изъ жерель дотычної провинцій, зъ которого то фонду виключно на дотычну провинцію обчислена въ будуще квота індемнізаційна моглабы при посередництвѣ уряду бути уморена“.³⁾

Вачимо тутъ отже основну рѣжницю тую, що о скарбѣ державномъ, яко зобов'язаномъ до сплати індемнізації, ту й бесѣды нема, а за те виразно говорить о „жерелахъ дотычної провинцій“, въ которыхъ виключно має бути капиталъ індемнізаційный выплаченый. Урядъ бере ту на себе роль не зобов'язаного, якъ въ патентѣ въ 17 цвѣтня, а только роль посередника. Очевидна рѣчь затымъ, що патентъ въ 17 цвѣтня и патентъ въ 7 вересня стоять съ собою въ суперечности и вводятъ двояку основу въ трактування справъ індемнізаційныхъ: одну для Галичини а другу для прочихъ краѣвъ австрійской короны.

Але щожъ? — спытае може гдѣкто, — чи не виключаються тѣ патенты взаимно? чи повнѣйшій не зносить попереднього? Отповѣдь на се пытанье може дати только порѣвнанье обохъ патентѣвъ. А порѣвнявши ихъ мы побачимо, що противно, патентъ въ 7 вересня зовсѣмъ не зносить патенту въ 17 цвѣтня, головно для того, що въ Галичинѣ той повнѣйшій патентъ не застає вже предмету, до которого относился, не застає вже панцины. Повнѣйшій патентъ зносить всѣ относины пѣдданыскы и всѣ уставы нормуючы тѣ относины, але въ число такихъ уставъ не можна втяти патенту для Галичини, бо патентъ той не унормувавъ въ Галичинѣ относины пѣдданыскы, але по просто у сунувъ ихъ. Зъ того самого вышывае такожъ, що и пѣдъ жерелами каждой окремой провинцій, въ которыхъ пѣсля патенту въ 7 вересня має бути утвореный фондъ індемнізаційный для уплаты капиталѣвъ індемнізаційныхъ той самой провинцій, въ приложеню до Галичини не можна розумѣти податковъ до податковъ, о которыхъ тогдѣ еще дѣлать и не думавъ. А не можна ихъ розумѣти пѣдъ тыми жерелами вже и для того, що се стоялобы въ явнѣйшій суперечности съ первѣйнымъ патентомъ цѣсарскимъ, въ которомъ ажъ чотыри разы сказано, що весь тягаръ індемнізаційный съ вынатыкомъ отписаной третины за права особовы и съ вынатыкомъ уплаты сервитутныхъ (котры пѣдѣтъ и зовсѣмъ отдѣлено отъ справы індемнізаційной и полагоджено окремо) переймае на себе скарбъ державы. Коли отже 1848 р. и повнѣйше була где мова о жерелахъ краевыхъ на утворенье галицкого фонду індемнізаційного, то пѣдъ тымъ розумѣлися скарбовѣ добра и доходы, находячыся въ Галичинѣ, якъ лѣсы, жупы и кошальны соли.

Але сякъ чи такъ, а все таки въ томъ патентѣ въ 7 вересня (§. 8 бук. d) мѣстится неяснѣсть, котра опѣсля для Галичини була дуже фатальною. Не завадить запримѣтити, що тую неяснѣсть, особливо реченье о „жерелахъ каждой поодинокой провинцій“, завдячу той патентъ поправцѣ п. Смольски. И въ загалѣ польскѣй политики дуже прихильно выражаются о томъ патентѣ, головно за те, що удѣлививъ онъ мужикѣвъ за платою, а не дармо (?), якъ въ Галичинѣ. „Nie bez okupu, jak w Galicyi, — каже Зыбликевичъ въ своѣй брошурѣ о індемнізації“⁴⁾ — lecz za okupem własności zostali od pańszczyzny uwolnieni, pańszczyzna więc nie była im darowana, lecz częścią wynagrodzenia musieli własności sami za nią zapłacić. Sejmowi wiedeńskiemu szło tu o moralną stronę ludu, o jego pojęcie prawa własności, a więc o wdrożenie we własności przekonania, że własność ziemi lub uwolnienie od pańszczyznianej robocizny nie odbywa się za darmo, lecz za okupem“.⁵⁾ Що за легальны, що за либеральны погляды! Чому у мене нема такихъ поглядѣвъ! Головна рѣчь въ такой чисто экономичной реформѣ, якою було, а властиво повинно бути знесенье панцины, се пѣсля п. Зыбликевича, въ моральна сторона! Не дѣайте о те, чи мужикъ буде маєткъ щѣти, щѣбы только бувъ переконованый, що за дармо нѣчого не дѣстане! Не дѣайте о те, що оплата въ грунтѣвъ, отъ вѣску нимъ самымъ и его предками оброблюваныхъ, зруйнує его, —

щѣбы только онъ маєткъ належите повнѣть о вашѣй власности и респектувавъ ей! Отъ для того нашъ бѣльше або менше консервативный либералы не могли и не могутъ дарувати цѣсаревѣ Фердинандовѣ того, що онъ дарувавъ мужикамъ панцину! Правда, правительство австрійске въ повнѣйшихъ часахъ отступило отъ патенту въ 17 цвѣтня 1848, и даровизну мусѣвъ и мусѣтъ край нашъ дорожше оплачувати, нѣжъ другі краѣ недаровизну, — але помимо того не можна замыкати очей на те, що цѣсаръ маєткъ интенцію дарувати галицкимъ мужикамъ панцину. Сего не запечечуютъ и Поляки помимо крику о „неморальности“ той даровизны; имъ жалъ только того, что не шляхта допустилася той неморальности, але урядъ. „Gdyby szlachcie był darował pańszczyznę, chłop byłby wiedział, że zawdzięcza uwłaszczenie swej rąpi swemu“⁶⁾ — значитъ, тогды поступокъ шляхты бувъ бувъ и моральный и чистый и патриотичный!..

Що урядъ и самъ уважавъ оба первѣйшій патенты (въ 17 цвѣтня и въ 7 вересня 1848) за выхѣднѣй точки двохъ окремыхъ и отгѣйныхъ отъ себе праводавствъ въ справѣ індемнізаційной, се доказуютъ и выданіи 1849 року два патенты екекуційны до тыхъ первѣйныхъ патентѣвъ. Дня 4 марта 1849 выйшовъ такой патентъ екекуційный „для всѣхъ тыхъ краѣвъ коронныхъ, въ которыхъ обов'язує патентъ въ 7 вересня 1848 р.“⁶⁾ Значитъ, самымъ напосѣмъ своимъ признає сей патентъ, що относился онъ не до всѣхъ краѣвъ, а въ текстѣ (§ 34) выразно говоритъ: „Що до королевства Галичины особнымъ розпорядженьемъ установлене буде выконанье патенту въ дня 17 цвѣтня 1848 року“. Въ патентѣ томъ подано, якъ треба обчислѣти належитѣсть індемнізаційну; сказано дальше, що въ обчисленой въ той способѣ сумы треба потрутити одну третину яко компенсату податку, котрый за панцинныхъ часѣвъ мусѣли оплачувати дѣдичѣ отъ побираныхъ въ пѣдданныхъ дачокъ и престацій, а такожъ яко компенсату стратъ и коштовъ, якы при томъ дѣдичѣ понесли, що все по знесеню панцины не має вже мѣсця. Остаючы двѣ третины мають представляти суму індемнізацій, котра дѣдичамъ буде выплачена. Зъ той сумы половину мають сплатити самы зобов'язаны, т. е. бывшій пѣдданы (§ 18), а друга половина має бути сплачена въ жерель краевыхъ. Колибъ тѣ два жерела не выстарчали, скарбъ державный выдавати буде для фонду індемнізаційного хвилевѣ завдатки, котры ему опѣсля въ фондѣвъ краевыхъ мусѣтъ бути звернені. Коротко затымъ: въ прочихъ краяхъ короны австрійской тягаръ індемнізації (кромѣ одной панамъ потрученой третины) розложенъ по рѣвнѣй части на мужикѣвъ и на край.

Але се еще не все! Помимо того, что анѣ патентъ въ 7 вересня 1848 р., анѣ патентъ екекуційный въ 4 марта 1849 р. не говорятъ нѣчого о обов'язку скарбу державного — причинюватися чимъ небудъ до сплаты капиталѣвъ індемнізаційныхъ въ другихъ австрійскихъ краяхъ, — помимо того de facto скарбъ державный причинився майже всюды значными до того датками, хочъ сама парламентарна комисія, выбрана для перегляду тыхъ справъ р. 1869, устами посла Пергера признала, що претенсіи краѣвъ до тыхъ датковъ основуются на дуже „неясныхъ и двозначныхъ“ мотивахъ.⁷⁾ И такъ Чехи побирали въ скарбу державного рѣчну субвенцію 93.712 р., котру министеръ Брестель выѣсъ замѣнити одноразовымъ остаточнымъ даткомъ 1,090.000 зр. до чеського фонду індемнізаційного, хочъ самъ высказавъ, что не узнає обов'язку скарбу до уплаты сѣи сумы. Такъ само урядъ не узнававъ обов'язку скарбу что до Горьшнихъ Ракусѣвъ, а прецѣвъ замѣсть давнѣйшого рѣчного датку по 23.849 зр. уплачує горьшно-ракускому фонду індемнізаційному остаточный одноразовый датокъ въ сумѣ 380.000 зр. Такожъ стирійскій індемнізаційный фондъ побиравъ титуломъ рѣжныхъ давнѣйшихъ становыхъ доходѣвъ 142.389 зр. рѣчной скарбовой запомоги. Урядъ и ту признає, что претенсіи Стирии неясны, — а прецѣвъ и ту рада державна ухвалює 1869 р. заспокоити тѣ претенсіи разъ на завѣсѣдгы одноразовымъ даткомъ въ сумѣ 2,700.000. Подѣбный

⁵⁾ „Samy galicyjskie“, Dodatek do Nr. 191 „Reformy“.

⁶⁾ Dziennik ustaw państwa, стор. 152.

⁷⁾ Stenographische Protokolle über die Sitzungen des Hauses der Abgeordneten, IV Session, томъ 5, стор. 4981.

уплаты поухвалювано и для другихъ краѣвъ коронныхъ.⁸⁾ (Дальше буде.)

О резигнаціи Впреосв. митрополита

доходятъ насъ гдѣякій новѣйшій вѣсти, котры части доповняють нашъ попередній донесеня. Заразъ по прѣѣздѣ митрополита въ Римъ домагався папа его уступленя; але коли митрополитъ оперея, прѣйшла цѣла справа передъ конгрегаціею de propaganda fide. Тутки освѣдчилися всѣ кардиналы (кромѣ Симеонѣго, Ледоховского и бывшого нунція въѣденского Якобинѣго) за митрополитомъ; для того удѣливъ ему папа на послѣдній авдіенціи свое благословенство, давъ новѣйшій квинквенналія и велѣвъ вертати до своего діецезіи. Въ почутю побѣды выдавъ митрополитъ въ Римѣ куренду, и выславъ еи напередъ до краю. Але въ Вѣднѣ взяла рѣчь иншій оборѣтъ. Еще передъ прѣѣздомъ архіерея до Вѣднѣ довѣдывалися безнастанно то въ кабинетовой канцеляріи, то въ министерства о его поворотѣ, заявляючи, что цѣсаръ бажає митрополита принимати. Судячи по добрымъ успѣху въ Римѣ, нѣкто не догадувався нѣчого злого. Тымчасомъ сталося инакше. Цѣсаръ зажадавъ резигнаціи и давъ два днѣ до намыслу. Гдѣякій отражували добровѣльну резигнацію, але той рады не мѣтъ архіерей приняти; — маючи противъ себе корону и правительство, бувъбы наразивъ не только себе, але и цѣлу діецезію на многіи шкоды. Митрополитъ рѣшивъся тому уступити и вручить 4 л. вересня цѣсаревѣ добровѣльну резигнацію, просячи только: 1) 60.000 зр. яко отшкодованя за меліораціи въ добрахъ, 2) 20.000 зр. рѣчной пенсіи, 3) додержаня черезъ правительство контрактѣвъ нимъ заключеныхъ, 4) свободнаго права розпоряджати мобиліями справлеными понадъ инвентарь. — Цѣсаръ бувъ тымъ поступкомъ митрополита дуже урадованый и сказавъ: „Я дякую вамъ, вы здѣлали дѣйствѣно дуже патриотично, а що до вашихъ желаній буду заразъ съ министромъ говорити. Не бойтесь нѣчого, Русинамъ не станесе нѣяка кривда.“ Министеръ Конрадъ зновъ сказавъ: „Не только Богъ Величество, але и правительство отъ першого министра до послѣднего урядника буде для васъ завѣсѣдгы чувствувати почитанье и вдячнѣсть.“

Отпустка митрополита еще не надоспѣла въ Вѣднѣ; архіерей веде дѣлятого дальше свой урядъ.

Кто буде наслѣдникомъ митрополита, до теперъ еще не знати. Въ сферахъ министерскихъ въ Вѣднѣ кружить поголосока, що митрополитомъ стане преосв. еп. Сильвестеръ, а дрѣ Пелешъ архіепресвитеромъ капитулы. Може бути однакожъ, что администрація митрополіи протягнѣся довшій часъ, поки повысшій жадаия уступающаго архіерея не будутъ вырѣшаны.

На желанье правительства внесли свои резигнаціи до рукъ намѣстника крылошане Малиновскій и Жуковскій.

Удають, що не розумѣють.

Не одному запевне лучилося — особливо въ найновѣйшихъ часахъ — вычитати въ котрой небудъ въ польскихъ газетѣхъ попри злораднѣй инсинуаціи и напасти на всѣхъ Русинѣвъ такожъ якусь нѣбы-охоту до переведеня якогось *modus vivendi* межѣ Русинами а Поляками въ Галичинѣ. Така нѣбы-охота, чиниакше сказати гипокризія въ стороны галицко-польской прасѣ не естъ такъ зовсѣмъ безцѣльна, якыбъ гдѣкому здавалося. Нѣ, противно, польскѣй газеты мають въ томъ свою добре обдуману цѣль: туманити ширшій свѣтъ, що осьъ то Поляки радѣ установити *modus vivendi* съ Русинами въ Галичинѣ — але Русины не хотятъ. „Мы, Поляки, — голосятъ они — протягаємо братню руку до згоды, але надармо ждемо, щѣбы въ ѣтки яка хочъ одна руска рука показалася. Русины не хотятъ згоды съ нами, ergo всѣ Русины — нарусейсты, москалѣфилы, nie bronią idei państwa, dobra kraju i kościoła“ („Czas“). Легковѣрный або не знающій руско-польскихъ относины въ Галичинѣ може и справдѣ повѣрити въ гипокризію польской печати и подумати собѣ, что Поляки Богъ знає якы далеко идущіи права и уступства дають Русинамъ, а Русины, которыхъ добро державы, краю и церкви нѣчого — якъ каже

⁸⁾ Samy galicyjskie, Dodatek do Nr. 200 „Reformy“.

„Czas“ — не обходитъ, не прѣймають тыхъ ажъ накидываныхъ имъ правъ, щѣбы лишь поддерживать мѣжнародну ненависть и хаосъ въ краю, а тымъ самымъ служити злобывому суеѣдову. Осъ яку цѣль мають тѣ статіи польскихъ газетѣхъ, въ котрыхъ голосится нѣбы-охота до згоды чи — якъ звичайно пишесея — *modus vivendi* съ Русинами!

Правду сказати, такіи голоса польскихъ газетѣхъ не остави безъ ѣтповѣди въ стороны Русинѣвъ. Купишь, не купишь — а поторгуватися можна, — каже народна пословица, — можна поторгуватися, хочѣбы для спробованя, чи мѣй контрагентъ на правду хоче торгу добити. Поляки каже: *modus vivendi* — а Русинъ заразъ має готову ѣтповѣдь: рѣвноуправленье! Се, здаєсь намъ, *clara pacta*!

Але щожъ? Мы неразъ вже бачили, что Поляки съ своимъ „*modus vivendi*“ такой контрагентъ, що не хоче добити торгу. Тому то намъ и зовсѣмъ не дивно, коли въ роли „баршівника“ пѣдступила теперъ до насъ „Gazeta Krakowska“ и анѣ дай Боже не може дойти съ нами кѣнца! Она каже: *modus vivendi* — мы: рѣвноуправленье, и на томъ торгъ разбѣсея. „*Diło*“ — пише „Gazeta Krakowska“ — tak starannie wymija to wszystko, co dotyczy bliższego określenia stosunków ludności rusińskiej do polskiej, a nie omija żadnej sposobności do zmanifestowania swej nienawiści do Polaków“. Отжежъ якъ бачуть читателѣ, торгъ нашъ съ „Gazet-ою Krakowsk-ою“ стоить въ такомъ стадіумѣ: Мы кажемо: хочемо рѣвноуправленя, а она того не розумѣє чи радше не хоче розумѣти, а товче все свое: „*blizsze określenie*“.

Щѣбы нагляднѣйше читателямъ представити теперѣшний станъ нашего торгу съ „Gazet-ою Krakowsk-ою“, а именно що треба розумѣти пѣдъ тымъ „*blizszym określeniem*“, — то просимъ перенестися мыслею на торгъ въ малѣмъ мѣстечку и представити собѣ групу въ мужика, пары волѣвъ и жидѣ. Жидъ: Що хочешъ за волю? Мужикъ: Дѣвѣта. Жидъ: Кажи слово! Мужикъ: Дѣвѣта. Жидъ: Кажи, най чую слово!.. Отже тымъ жидомъ, котрый не хоче розумѣти мужикового „дѣвѣта“ а все клепле ему „кажи слово, най чую слово“, — се польска праса въ отношеню до Русинѣвъ, — а въ сѣмъ случаю „Gaz. Krak.“ въ отношеню до насъ, що не хоче розумѣти руского „рѣвноуправленя“, а все клепле свое „*blizsze określenie*“.

Мы пытаємо: что тутъ ближе означувати? Панове Поляки чей розумѣють, что значить „рѣвноуправленье“! Коли жъ розумѣють, а хотятъ *modus vivendi*, нехай дадутъ намъ Русинамъ повне рѣвноуправленье, а *modus vivendi* буде!

Соймъ краевый.

Пяте засѣданье; дня 13 вересня.

На початку засѣданя отчитано списъ петицій; цѣкавѣйшій зъ нихъ: Громады пов. перемыского о спростованье наказѣвъ до платы податку gruntowego. — Учителѣ и обывателѣ мѣста Коломый о змѣну уставы школьной. — Мѣсто Жовковѣ о залучку 26.000 зр. на будову касарн войсковыхъ. — Погорѣльцѣ Вѣльча о запомогу. — Теоф. Зелиньска о субвенцію на розвѣй школы výroбу штучныхъ цѣтѣвъ. — Кар. Ступницка, вдова по редакторѣ „Przyjaciela domowego“, о запомогу. — Выдѣль пов. въ Жидачевѣ о субвенцію на направи дороги пѣдѣздовой въ Бортикахъ. — Филіа тов. педагогичного въ Перемышлѣ о субвенцію для школы промысловой тамже. — Комитетъ церковный зѣ Озова о запомогу на будову церкви. — Комисія для укладаня рускыхъ книжокъ школьных о субвенцію. — Григ. Врецьона, редакторъ „Цясописи школьной“ о субвенцію. — Громада Лежайскѣ о подарованье 1500 зр. зѣ залеглою пожички. — Выдѣль пов. въ Кроснѣ о опущенье податку gruntowego зѣ причины нещастя элементарныхъ. — Выдѣль бурсы дѣвчатъ въ Перемышлѣ о запомогу. — Громада Балчи о запомогу на реорганизацію школы. — Учителѣ зѣ Городка о пѣдвысѣненье платы и реформу уставы школьной и др. — На внесенне п. Круковецкого передано петицію громадъ пов. перемыского о спростованье наказѣвъ до платы податку gruntowego окремой комисіи зѣ 9 членѣвъ.

Пос. Рей поставивъ внесенне съ резолюціею до правительства о продажѣ соли для худѣбы въ сѣмъ роцѣ задля той причины, що сего року дощ поцесувавъ нашу.

Пос. А брагамоновичъ поставивъ два внесеня: 1) о зѣвнаньемъ до выдѣлу краєвого, щѣбы всѣми средствами противился намѣренному отвореню російской и ромуньской границѣ для худѣбы, а на случай отвореня границѣ щѣбы уживъ всѣхъ средствъ, щѣбы запѣбѣгчи небезпеченствамъ, якы моглибы зѣ того выплынути. 2) Внесенне съ резолюціею до правительства, щѣбы зѣ причины

³⁾ Zbiór ustaw prowincjonalnych стор. 88.

⁴⁾ Zyblikiewicz „Indemnizacja“. W Krakowie 1880, стор. 20.

надмирных тигаровъ податковыхъ удольнило отъ податку неземельной части домовъ.

Оттакъ приступлено до пытаня, якої комисіи передати правит. предложенье съ проектомъ угодъ въ справъ фондъ индминистраційныхъ. П. Чарторыйскій въѣхъ, чтобы его отдати окремій комисіи въ 9 членовъ. Противъ того выступивъ п. Гавзеръ предлагаючи, чтобы той проектъ передати ком. бюджетовой, тымъ паче, что въ той комисіи засѣдаютъ люди, котры вже давшийше тымъ дѣломъ занимались и знаютъ его добре. Значноу большостою голосовъ принято внесенне Чарторыйского, попере пп. Абрагамовичемъ и Менцѣнскимъ.

Закненье рахунковъ индминистраційныхъ фондъ за р. 1881 отослано безъ дебату комисіи бюджетовой.

Пос. кс. Хелмецкий въ досыть обширной промовѣ мотивувавъ свое внесенне, чтобы при- сѣшено регуляцію конгрэу, пригаду- ючи, что тое внесенне есть поновленьемъ резолю- ции, ухваленной соймомъ еще 1876 р. Залагодженье той справы есть тымъ конечныше, что стоить на завадѣ реформъ уставы о конкуренціи цер- ковної и новому оподаткованю бенефиций. — Внесене тое отослано до комисіи администраціонной.

Оттакъ посѣдували справозданя о пети- цияхъ. Пос. гр. Голесевскій задаючи справу въ пети- ции одной громады мазурской отъ обовязку конкурваню до матерного костела въ другомъ селѣ, поставивъ въ имени ком. петиційной пору- ченьи выдѣловъ краевому, чтобы предложивъ сой- мови проектъ змѣны уставы конкурен- ційной въ томъ дусѣ, чтобы одна громада не была зневолена до конкуренціи для двохъ церквей (чи костеловъ). — Пос. кс. Бухвальдъ поста- вивъ и мотивувавъ по правку жадаючи, чтобы выдѣловъ кр. поручити выпрачѣванье нового проекту цѣлой уставы конкуренціи церковной. — Оба тѣ внесеня ухвалено.

Потѣмъ вызвалася довшя дебата надъ спра- возданями въ петицій учителямъ о жаленіи на плату; такихъ петицій выпывае сорозмѣрно дже богато. Ком. петиційная внесла поручити выдѣловъ кр., чтобы удѣлывъ жаленіи. Тому спротивився членъ кр. выдѣлу Петрускій, понеже выдѣлъ кр. не розпоряджае платною учительствъ, внеситъ отже отступити тѣ петиціи кр. радѣ школьной. Съ Петрускимъ годилися пп. Смаржевскій и гр. Круковскій, — а за внесеннемъ комисіи оботали дръ Маеръ, ко. Сава и еп. Солецкій; дръ Маеръ звернувъ увагу на тое, что въ помощи воѣхъ у- радниковъ учителей народній одинокій лишь суть въ томъ сумнѣи положеню, что на случай на- глой потреби не можуть достати завдатку на плату, — отже вже жаленіи людскости не позво- ляють на такъ строге трактованье ихъ петицій. Мимо того соймъ ухваливъ отослати кр. радѣ шк. до урядового залагоджѣня петицію Сте- фана Колначкевича учителя въ Жолинѣ и Василя Левицкого, учителя въ Доброгостова, мимо того, что за удѣленьемъ запомоги послѣдному (40 зр.) промовлявъ горячо пос. Охримовичъ. Одной лишь двѣ по учителю (Мар. Гораковский) удѣ- лено 30 зр. запомоги.

Потѣмъ конецъ отчитано два внесеня: одно п. Вайгартъ съ възваньемъ до выдѣлу краевого о выгословленіи громадскихъ статутовъ для гдѣ- ныхъ мѣстъ, якъ Перемышль, Тарновъ, Ярославъ, Станиславовъ, Тернополь и др.; друге внесенне п. Пилята съ резолюціою до правительства о приспѣшеніи реформы уставы о принадлежности.

Шесте засѣданье, дня 14 вересня.

На вступѣ засѣданя отчитано списъ пети- цій; цѣлавѣйшій зъ нихъ: Учителѣ и обывателѣ повѣтовъ долиньского и сяницкого, округа буско- го и золочевского, товариство педагогичне, уч- ителей и магистратъ мѣста Николаева о реформу уставы школьной. — Зарядъ тов. педагогичного о запомогу для часописа „Szkoła“ и о подвыше- ние субвенцій для высшой женской школы въ Стрыю до 1000 зр., для промысловой школы въ Ярославѣ до 700 зр., для школы промыслово-тор- говельной въ Тарновѣ до 700 зр., для высшой школы женской въ Коломыѣ до 800 зр., для школы промысловой въ Перемышлѣ до 700 зр. — Выдѣлъ пов. въ Подгайцахъ и Горлицяхъ о при- мусову асекурацію загородъ сельскихъ. — Гро- мада Братковѣ о прилученіи до пов. станисла- вевского. — Гром. Новый Калущъ о запомогу и о пожичку задля послѣднихъ повѣн. — Гром. Го- шовчикъ о жаленіи 1700 зр. на засѣвы въ при- чины повѣн. — Погорѣльцѣ Голоска малого о запомогу. — Сироты по бл. п. Мат. Клинков- скѣмъ, гр. к. свяденнику о запомогу. — Сестры милосердія въ Новосѣлкахъ о 600 зр. запомоги. — Гром. Лишня о запомогу на докѣнчѣе ико- ностасу въ тамошній церквѣ. — Дръ Изабелъ Ша- раневичъ, проф. университету львевского, и о. Левъ Лаврецкій, парохъ въ Залужѣ, о субвенцію на даль- шій розкопъ руины старорусского города Галича.

Вѣ петиціи дотычній послѣднихъ повѣн ото- слано просто до выдѣлу краевого для аналогич- ного трактованя съ внесеннемъ Войц. Дѣдушиц- кого. За петицію проф. дра Из. Шараневича и о. Льва Лаврецкого промовивъ обширѣйше сов. Ковальскій. Думи ученыхъ, где лежавъ ста- рый Галичъ, суть подѣленъ. Однѣ удержуютъ, что лежавъ въ томъ самомъ мѣсто, где нынѣшній, другіе удержуютъ, что колишній великій городъ Галичъ лежавъ гдѣнде, по другімъ боцѣ Днѣ- стра. За тою другою гипотезою промовляють от- крытъ по другімъ боцѣ Днѣстра выкопалыща, а именно фундаменты великой базилики. Дальші розсѣды мають незвычайно велику важность ар- хеологичну, и длитого до бесѣдникъ внеситъ,

чтобы петицію дра Шараневича и о. Лаврецкого отослати до ком. бюджетовой а надто выпечатати ей и долучити до протоколу. Маршалокъ заявляе, что станесе по волѣ сов. Ковальского.

Пос. Меруновичъ мотивувавъ свое внесе- ние о регуляції гдѣнкихъ отношеній правныхъ жидовъ. На вступѣ застерѣгся, якобы онъ го- дился на погляды Источіого и Штекера и на цѣ- ле сучасне направленье антисемитизму, покликуюся на мнѣнія послѣдъ въ попереднихъ сесіяхъ, на ухвалы сойму и на отзвѣвъ самого „Шомеръ- Израеля“, котрый бажае усунути вынятковій уставы для жидовъ и выказуеся съ признатель- ностою о его (Меруновича) внесеняхъ; наконецъ бесѣдникъ заявляе, что пытанье жидовске хоче и на дальше трактувати умѣренно и безсторонно. Жиды становлятъ 15% всего жительство въ краю, а въ гдѣкотрыхъ мѣстахъ мають навѣтъ пере- важну большость. Жиды огорнули собою такожъ большю послѣдѣсть: отъ 1861 року до теперь чи- сло мѣсцевостей, збѣстающихъ въ рукахъ жидов- скихъ побѣлылося о 14%. Въ загалѣ жиды мно- жатся въ монархіи о три разы больше, нѣжъ хри- стіане. Законодательство повинно звернути на тое увагу. Межи самими жидами кишитъ партійная борба, котру треба залагодити по мысли загал- ного добра. Правительство уложило проектъ до новоу уставу громадской для жидовъ. Скланана анкета въ томъ дѣлѣ ошла безъ наслѣдства. Рабинъ Шрайберъ розпачавъ на широку скалю агитацію противъ реформы, противъ чого зновъ выступивъ Шомеръ-Израель. Шрайберъ розголо- лоше, что его ретроградный проектъ тѣшитъ симпатію деидуючихъ сферъ, а стремитъ онъ не до чого иншого якъ лишь до утверждѣня гіе- рархіи талмуду. Стремленье тое не есть згѣдне съ законодавствомъ державнымъ, особливо что за- конны жидовскій суть тайною не лишь для за- конодавцѣвъ публичныхъ але и для жидовъ самихъ. Отжежъ дѣйстно треба застановитися надъ тымъ, чтобы побѣдъ законовъ державныхъ не существу- вали жадній инші законы тайній. Шрайберъ н. пр. хоче судовъ кагалныхъ, что суперечать судамъ мировымъ, до котрыхъ заведѣня въ краю мы на- дармо доси стремимо. Жидовскій громады вѣро- исповѣдній вынати зъ подѣ всякою контролѣ, ко- трои желаютъ собѣ самі жиды зъ причины чи- сленныхъ надбужитій кагаловъ, накладая без- правныхъ данинъ на перекупствѣ урядниковъ, на выкупъ рекрута, и т. д. Все съ суть факты ми- мо заперечуваня. Въ справахъ школьныхъ жиды такожъ не мають надъ собою контролѣ держав- ной, котрой подлагають другі. Надъ „хайдера- ми“ — въ котрыхъ отокѣльдеся тысячъ дѣтей чернае першій засады житя — власти ведуть надѣрѣ что-найбольше подѣ взглядомъ санитар- нымъ. „Хазука“ яко оредство тамованя вольной конкуренціи все существе. Суть то дѣла публич- ній, надъ котрыми годится застановитися. Публич- ній приписи дотыкаючи жидовъ творять справедли- шій хаосъ. Выдѣлъ кр. звернувъ на тое увагу намѣстництва, але доси безъ успѣху. Мѣжъ ин- шимъ н. пр. рабины суть поставленъ на ровнѣ съ духовенствомъ иншихъ вѣроисповѣданъ, а не вы- магаея отъ нихъ жадныхъ студій академическихъ. А въ примѣнюваню приписовъ воѣ власти про- тивляють собѣ званію. Намѣстництво каже вы- черкувати зъ книгъ метрикальныхъ супружества званіи послѣ мойсеевого обряду, а найвышій трибуналъ въ своихъ рѣшеняхъ узнае ихъ правну важность при спорахъ о наслѣдѣ. Бесѣдникъ на- водитъ кѣлька смѣшныхъ и разячихъ примѣровъ зъ галицкой практики и кѣлька вытѣговъ зъ ме- трикъ жидовскихъ (зъ передѣ кѣлькохъ лѣтъ) на доказъ того, что жиды не вписуются въ метрику, хотяи намѣстництво на възванье выдѣлу краевого заявляе, что теперь воѣ метрики утримуются въ порядку. Бесѣдникъ наводитъ дальше случай въ Тиса-Есларѣ и подѣбный случай въ од- нѣмъ селѣ подѣ Решовомъ, котрый буде розбираться на судовѣй розправѣ, а въ котромъ грають ролю религіій мотива жидовъ. (Послы: Цукеръ, Гольдманъ и Фрухтманъ кричатъ: доказъ!) Меруновичъ заявляе, что о томъ писалъ дневники, а нѣкто не заперечивъ. (Пос. Цукеръ записуе до голю.) Дальше ехарактеризувавъ позитиву жидовъ въ державахъ: держати завѣдѣ съ силь- нѣйшимъ, и сказавъ, что въ томъ именно шукати треба секрету ихъ череважъ. „Подѣбно поступали собѣ жиды — говоривъ Меруновичъ — и въ на- шѣмъ краю. Мимо пародового гдѣду утвержде- тое исторіи выборовъ громадскихъ въ Сяноку и до рады пов. въ Жовквѣ. (При тыхъ выборахъ перейшли рускій кандидаты). Въ Чехахъ жиды все держали съ центристами и доперва теперь змѣняють хоруговку. Въ Триестѣ жиды суть Ита- лійцами, бо тамъ сильный элементъ италійскій. Въ Познанщинѣ жиды суть ворогами пригнетѣ- ныхъ Поляковъ. Бесѣдникъ не жадае жадныхъ окремыхъ уставъ для жидовъ, а лишь правного зрѣванія ихъ съ христіанями. Решту довершитъ потѣшающий рухъ економичный межи самими жи- тельми христіанскими по селамъ и мѣстахъ. Ме- руновичъ гордится тымъ, что антисемитска агита- ція у насъ проявляеся въ той позитивный спо- собъ, а цѣла суопольность надъ тымъ працюе. Надѣея отже, что соймъ попре его змаганя и ухвалитъ передати внесенне комисіи администра- ційной. (Пос. гр. Круковскій: bravo!)

По Меруновичу забравъ голосъ п. Цукеръ и протестуе противъ закидови, что жиды ужива- ютъ христіанской крови (справа въ Тиса-Есларѣ) для обрядовыхъ цѣлей и бажае, чтобы внесенне Меруновича прійшло яко найкорше подѣ дебатъ, бо тогды буде можна заглянути въ очи воѣмъ закидамъ противъ жидовъ; внеситъ отже, чтобы узвати наглѣсть Меруновичего внесеня и пору- чити комисіи, чтобы кочне здала зъ него справу

сеи сесіи. Маршалокъ звернувъ увагу, что по- рученне таке есть злишне, бо комисіа до того зѣбововязана.

П. Гольдманъ: А я мушу лишь запро- тестувати... Маршалокъ: Не могу того допу- стити... нема жадной дискусіи... Гольдманъ (не звязавши на мову маршалка кричить): Мушу запротестувати противъ тверждѣня п. Мерунови- ча... Маршалокъ: Дуже прошу — нема жад- ной дискусіи... Гольдманъ (дальше кричить): чтобы могъ существовати який принципъ религі- йный, котрый... Маршалокъ (зримаючи була- сою): Отбираю послѣво Гольдманови голосъ. Гольдманъ (кричитъ): котрый позволявбы мор- дувати!

Соймъ принявъ внесенне Меруновича съ по- правкою Цукра, чтобы комисіа здала справу зъ того внесеня до 14 днѣвъ.

Маршалокъ: П. Гольдманови мушу зая- вити, что коли маршалокъ говоритъ, посолъ пови- ненъ перестати говорити. Понеже однакъ п. Гольдманъ мимо того зываня все говоривъ, за- кимъ сѣвъ, протѣ зываю его теперь до порядку!

Дальше въ порядку дневного п. Хшанов- скій мотивувавъ свое внесенне о регуляції рѣкъ. Внесенне тое отослано до ком. культуры краевой.

Посѣдували выборы до комисіи податковон и индминистраціонной по 9 членовъ. До обохъ комисій не выбрано ані одного Русина. До ком. индминистраціонной выбранъ: Грохольскій, Людъ. Водзницкій, Янъ Чайковский, Черкавскій, Хшанов- скій, Абрагамовичъ, Тад. Дѣдушицкій, Скалковскій и Смаржевскій. Голосувало 110 послѣвъ.

Потѣмъ конецъ засѣданя отчитано внесенне п. Яна Тарновского, чтобы выдѣлъ кр. зывавъ переговоры съ правительствомъ о будову желѣ- зницъ зъ Решова до Надбжезя. — Семе засѣданье отбуваеся сегодня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Царь) опустивъ дня 14 вересня Горичію и удавдо до Полѣ. Вуюда, кула цѣсаръ пробѣдывъ, топы народа, духовенство и власти съ одуше- вленьемъ витали монарха.

(Мнѣя бѣсѣда кн. Бисмарка о отбудованю Польщи.) Передъ тыжднемъ помѣстивъ краковскій „Czas“ сензацийну въ своѣмъ родѣ розмову кн. Бисмарка съ якимъ неназваннымъ польскимъ „при- хильникомъ консервативныхъ засадъ“, въ котрой нѣмецкій канцлеръ нѣбы мавъ дискутувати мож- ность „польского пытаня“ въ разѣ, колибъ прій- шло до давно ожидаемого и усильно приготуваного конфликту межи Нѣмечиною а Россією. Польскій консерватистъ не переминувъ при той случайности пописати передъ Бисмаркомъ звычайными поглядами краковскихъ Станчикѣвъ въ родѣ того, н. пр. что вся польска интеллигенція дѣлится на два таборы: разумныхъ, политично дозрѣлыхъ консерватистовъ и вѣтрогоновъ та безумныхъ па- тріотѣвъ, котры только одного и бажають — вы- купатися еще разъ передъ смертею „w polskiem morzu“. Разумѣея, что Бисмаркъ мавъ сказати, что съ тыми послѣдними нѣйкою политичной дис- кусіи бути не може и что доки разумный и кон- сервативный элементы не переважатъ, доти вла- стиво нема въ Европѣ нѣякого польского пытаня. Дальше мавъ нѣбы донытуватися Бисмаркъ поль- ского консерватиста, чи и якій можуть бути шан- сы згоды Поляковъ съ Россією, о котрой послѣд- ними часами такъ богато говорено. На тое поль- скій консерватистъ сказавъ, что поки Россія дер- жать Конгресѣвку, поти о згодѣ съ нею польскою интеллигенціи и бѣсѣды нема, особливо въ Россію абсолютистичною, хочъ не могъ заперечити и кон- серватистъ, что простому народови въ Конгресѣв- цѣ подѣ Россією лѣше дѣсѣ, нѣжъ гдѣнде въ польскихъ провинціяхъ. Едину можливѣсть тре- вало польско-россійской згоды бачитъ польскій консерватистъ въ той евентуальности, колибъ Прусы заняли Конгресѣвку, бо въ такомъ слу- чаю интеллигенція польска зъ ляку передѣ Нѣмеч- иною получилабы съ Россією. Найлѣпшужъ гарантію европейского мира и найлѣпшій спо- собъ — ослабити Россію и ограничити ея пан- славистичній змаганя, былобы по думцѣ польского консерватиста — отбудованье Польщѣ въ давныхъ границахъ, подѣ панованьемъ котрой зъ заходно- европейской династіи (запевно Гогенцолерндѣвъ).

И нѣмецкій и польскій газеты наробили бо- гато крику о той розмовѣ, и въ ополученю съ гдѣеками другими объявляи друкованю войны мѣжъ Россією а Нѣмечиною, котры послѣдними часами густо посыпались съ обохъ сторѣвъ, по- чали зъ той розмовы выноувати надѣѣ и ожи- даня на тематъ „Czy przedko będzie Polska?“ Правда, гдѣека патріотичныи и демократы (lucus a non lucendo) гнѣвалися дуже, что польскій дис- пломатъ такъ дуже игноруетъ ихъ и вважае бу- дучность Польщѣ залежною отъ побѣды консерва- тивного элемента; гдѣека навѣтъ подозрѣвали, что цѣла та штука, се только выдумка „Czasu“, ужита въ той цѣли, чтобы скрѣпити упадаючи по- вагу Станчикѣвъ и поднести еи повагоу нѣмец- кого канцлера. Ажъ ось теперь появилася въ бер- линскихъ газетахъ откиданя. Повѣрудова „Post“ выступила перша съ несмѣлымъ еще заперече- ньемъ, а наконецъ бисмарковска „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ подала рѣшуче, доразне и чисто по бисмарковски, mit göttlicher Grobheit на- писане запереченье правдивости сеи розмовы, ко- трѣ по просту зводитъ еи на выдумку безглуздо- го фельетониста, а нѣбы власноручный лютѣ канцлера, котрымъ той завывавъ польского кон-

серватиста до розмовы съ собою, уважае, коли бъ бувъ предложеній, за отповѣдній предметъ для судѣй слѣдчото. Чи посля такого заперечѣня, ко- трѣ „Czas“ безъ нѣйкихъ коментарѣвъ выпечатавъ, не отпаде польскимъ консерватистамъ и демокра- тамъ охота — кучатися въ польскомъ морі?

ЗАГРАНИЦА.

Россія. Въ складѣ комисіи, котра мае за- нятисъ реформою прасы въ Россіи, вошли: мин. Дм. Толстой, Побѣдоносцевъ, Деляновъ и Набо- ковъ. Вже зъ самого складу комисіи видно, что реформа выйде въ дусѣ республіанѣвъ.

Египтъ. Телеграма ген. Вольселея зъ Из- мавліи, датована дня 13 вересня, принесла до Лондону сензацийну вѣдомѣсть о побѣдѣ войскъ англійскихъ надъ войсками Араби-пашѣ и о за- нятю Тель-ель-Кебира. Посля денешѣ Вольселея армія Араби-пашѣ числила 2000 регулярного войска, въ томъ числѣ и 2500 кавалеріи, а над- то 6000 бедуинѣвъ и 70 пушокъ. Ген. Вольселей мавъ 11.000 пѣхоты, 2000 бѣды и 60 пушокъ. Вольселей мавъ плянъ въ битвѣ подѣ Тель-ель Кебиръ цѣлкомъ знищити армію Араби-пашѣ въ той способѣ, что намѣривъ обійти ея, поруйну- вати зъ задѣ желѣзницю и тымъ чиномъ оттати ему поворотъ до Загазига. Хотяи послѣдняя часть пляну не удалася, то все таки се не змѣншае великого значѣня англійской побѣды. Телеграмы вѣдѣнскихъ газетъ подають почастіи описъ бит- вы. Понеже силы Англичанъ були менші, то Вольселей намѣривъ предприняти атакъ передъ входомъ сонца, а дорогу шести миль англійскихъ отъ табору англійского до Тель-ель-Кебира пе- рейти въ темной ноці. Передъ 2-гою годиною по пѣвночи войско англійске выступило зъ подѣ Кассазину противъ позиціи неприятельской. Кавалерія обійшла неприятели, чтобы въ наручной хвилѣ стати въ успѣшну помѣчь пѣхотѣ и арти- леріи. Еще темно було, якъ вже зъ значного от- далѣня войска почали стрѣляти до себе. Египтяне стрѣляли сразу на слѣпо. Наглый атакъ англій- ской змѣшавъ ихъ и кулѣ ихъ проходили понадѣ головы Англичанъ. Небавомъ почала стрѣляти артилерія египска, але еи кулѣ не влучали цѣли. Якъ засвѣтало, Египтяне поправили огонь и кулѣ ихъ мовъ градъ почали падати и влучати Англи- чанъ. Але войско англійске показалося дуже хо- робрымъ, не задержалося ані на хвили, але съ страшнымъ крикомъ поступало на передѣ, вздра- гуючи на стрѣмкій взгѣръ и шанцѣ. Тогды Егип- тяне почали утѣкати: многі укрывалися подѣ шанцями, покидавши оружје. Найбольше хоробро- сти и отваги показали англійскій войска при ата- ку и здобутю одной сильно укрѣпленной и уору- женой редуты на лѣвомъ крылѣ. Англичане здо- були тую редуту атакѣмъ, забивали канонерѣвъ багнетами и здобули тяжкія каноны а вразѣ съ ними и ключъ цѣлой позиціи. Атакъ на редуту тревавъ лѣдо четверть години. На полудни Егип- тяне держалися о четверть години довшѣ, але коли показалося англійска кавалерія, они мусѣли за- вертатися. Збиті топы дезертерѣвъ зъ воѣхъ шанцѣвъ подалося въ сторону Загазига. Небавомъ заатакувала утѣкающихъ индіюска бригада, такожъ артилерія и кавалерія, — словомъ войска англій- ской розбили армію египска и то незвычайно швид- ко: о 8-мой годинѣ рано битва дойшла до куль- минаційного пунктѣ а по 9 той годинѣ рано була вже скѣнчена. Египтяне сымъ разомъ далися по- дѣйти: спостерегли надѣждъ Англійцѣвъ вже ажъ тогды, якъ они були о одну англійску миль. Розпочавъ огонь, але Англійцѣ швиденько перей- шли отдалѣнене и понехавши огонь почали битву на багнетѣ. Египтяне мали великій страты: около 2000 людей убитыхъ и раненыхъ; многыхъ ра- неныхъ забрали съ собою. Англійцѣ отратили 200—300 людей. Араби утѣбъ на кони въ на- правленю Загазига. Войско англійске здобуло въ фортификаціяхъ египскихъ множество живности и амуниціи.

Передня сторожа англійска прибула вже до Каира. Зѣ оттамъ выѣхали до Александріи деле- гаты зъ Каира, чтобы запевнити кедива о лѣо- льности мѣста Каира. Многій начальники бун- тѣвниковъ заявили охоту податися кедивови. Въ англійскихъ газетахъ появилася погодооска, что Англійцѣ зланили Араби-пашу.

НОВИНКИ.

— Случай при интронизаціи Впреосв. митрополита Сем- братовича, котрый мавъ выплыти на неласку для нашего митрополита у мѣрдаиныхъ сферъ, пред- ставлений польскою прасою неясно, а въ гдѣтѣмъ и неправдиво. Рѣчь була така: Коли мала отбу- тисъ интронизація митрополита, завозавъ до себе тогдышній ректоръ духовной семинаріи пок. Сли- маковский диригенса сѣбѣ и казавъ предложити собѣ воѣ пѣснѣ, які сѣивавъ тогды хоръ питом- цѣвъ. Ректоръ хотѣвъ выбрати самі пѣснѣ отпо- вѣднѣ до того торжества, бо мѣжъ ними було бо- гато пѣсень свѣтскихъ, якъ любовныхъ, сирѣтскихъ и т. и. Разумѣея, что ректоръ выбравъ лише пѣснѣ церковній, поважаий, а мѣжъ тыми и „Не- бесный Отче мой“, а не „Отче благоу та“, якъ писали газеты. Ректоръ не бувъ довоѣмъ музи- кальный, тожъ не розумѣвъ на нотахъ, а лишь бачивъ на слова. Пѣсня „Небесный Отче мой“ подходила дѣйстно подѣ ноту російского гимну „Боже, царя храни“, але каждый бачитъ, что тутъ не було найменшого намѣреня на якусь демонстра- цію, позаякъ той, кто казавъ сѣбѣвати, не знавъ навѣтъ о томъ. Спѣвано тогды еще и другу пѣсню,

котра підходила під ноту англійського гімну. Кожну вибрану пісню зазначив ректор, а директенс уложив оттак з тих пісень програму, котру ректор, ще раз переглянувши і підписав. Точне переведення тої програми поручив ректор тогдішньому префектові семінарії о. Крижановському. Коли оттак гр. Голуховський почував пісню „Небесний Отче мій“, співану на подобу „Боже царя храни“, сказав о. Крижановському, щоби питомці перестали співати, що і сталося. Гр. Голуховський уважав се за демонстрацію і доніс о. Голуховському. Його за те стали вважати кривим оком дивитися на о. митрополита, хоч в той дрібниці не тільки він, але й ніхто не провинився.

— Чужі газети в справі резигнації митр. Сембратовича. Аж чеський „Рокрок“ пояснює галицько-польським газетам, що приїздивши єпископ Товт не може бути наступником митрополита, бо той єпископ вже давно не жив. Той же „Рокрок“ доносить, що гр. Таффе перед пропозицією місареви внісши на до обсяження львівської митрополії має засягнути ради угорського міністра-президента Тисою, котрий пробував тепер в Відні і зложив візиту гр. Потоцькому. „Dziennik polski“ довідує, що резигнація о. митрополита не здала ще прийнята і що Русини стараються наклонити о. Сембратовича до відкликання своєї резигнації. В той дідь мала удаватися навіть депутата руских єпископів з обох єпархій до о. митрополита, висказуючи догматично, що о. митрополитови не прислугує право такої резигнації.

— До рускої гімназії во Львові вписалось на сей рік шкільний 423 учеників, іменно: до класу пригтовляючи 31, до I-он кл. 75, до II-он кл. 74, до III-он кл. 52, до IV-он кл. 42, до V-он кл. 44, до VI-он кл. 30, до VII-он кл. 40, до VIII кл. 31. Перша і друга класа мають по два відділи. Всіх латинників в рускій гімназії єсть 13.

— На руску гімназію во Львові звернувши „Dziennik Polski“ свої неясні очі. Говорачи в вступній статті (в ч. 121) о переповненню науковий заведені во Львові, накликує, щоби основати паралелки в школах — оть пр. „польскій паралелки в рускій гімназії во Львові, котра числить 300 тільки учеників“. Ми дуже добре розуміємо се гаряче бажання „Dziennik Pol.“ і навіть не здивувало нас, коли б „Dziennik Pol.“ написав був, щоби руску гімназію замінити зовсім на польську, бо ми привикли вже до тих „serdecznych uczuć braterskich“ і до „bratniej pomocy“, які пробиваються для нас в польській прасі. Та щоби своє злоливе бажання чим небудь поперти, представляє „Dziennik Pol.“ свідомо фальшиве число учеників в рускій гімназії. Не 300, але над 420 учеників міститься в нашій гімназії, число доволі вишарпане, котрим не похваляться навіть більші гімназії на провинції. Ну, але хоч тільки для нас потіхи, що ті бажання „Dziennik Pol.“ остануть єго *ria desideria*... В слід за сими помітив „Dziennik Pol.“ в нинішньому ч. 121 новинку, в котрій на підставі доносів дирекції тої гімназії справляє неправдиво подане число учеників і каже, що дирекція власне для переповнення не буде вже приймати учеників до сєї гімназії, ані не буде творити паралелек. Нам здаєсь, що дирекція рускої гімназії подала се чей в іншій формі, бо чому б не мала приймати більше учеників? Не 420, але 4200 учеників гімназіальних повинно слухати виключно руского викладу! Та ба, так не єсть, а до того ученики-Русини не тільки що в другій гімназії на провинції учаться всіх предметів по польськи, але принуждені нераз слухати латинської релігії, як пр. в Новій Сончі, в Яслі, где єсть їх щорічно над 20. А предсь в нашій рускій гімназії во Львові держиться окремо катихита латинського за ремунерацію навіть для 14 латинників!

— Конкурс на посаду ректора гр. к. духовного сьмєніща во Львові єсть платнею 1200 зр. річно і єть ємолюментами розписаний єть речинцем до дня 14 жовтня 1882 р.

— Читальня повітова в Монастирку (коло Косова), основана в липню с. р., удержує доси підмогою самих околичних селян і міщан, позаяк інтелігенція майже нічого не опікуєся нею. Видно єть того, що тамашній руский селяне та міщане прийшли до свідомости, що треба самому про себе дбати, єсли старші брати не подають жадної опіки. Дуже діяльний і ревний членом тої читальні єсть п. Стефан Гнєдань, заступник председателя, майстер кушнірський з Косова. Честь і слава членам читальні повітової в Монастирку!

— Нова читальня завязалась в Кукизові коло Яричова. Отворення читальні відбулось дня 5 (17) с. м., с. е. в слідуючий понеділок. Щастя Боже! — Зь Малехова пишуть нам: Дня 1 (13) вересня постав о 12 год. в день в Малехові огонь, котрий знищив треті господарям всі будинки економічний з запасами хліба і паші, а чотирь хаты єть стайнями. Шкода не зааскурована выносити 4000 зр. Нещастий пострадали в більшій часті всі; огонь бо при сильному вѣтрѣ обняв єть такою скоростею будинки, що ратунок був зовсім неможливий. Огонь поставив через неосторожність. Хлопята розложили огонь під стодолю, щоби печи картофелі, запалилася недалеко лежача солома і єть того таке нещастє.

— Жертви піанства. Поняваючи горьку, сидѣли собі в корчмі побережники Михайло Возный

з Желехова малого і селянин Гриць Лемішка зь Лодыны в пов. камінецьком, а оттак стали саритись. Почали безсестити себе та грозити, аж тут гукнув выстрѣл зь ручницѣ побережника і Гриць повалився мертвий на землю. Ручниця була підчас выстрѣлу в руках побережника. Ведєся в той справѣ слѣдство судове.

— Видѣл руского насина в Стрию запрошує всіх Вп. членѣвъ товариства на надзвичайнѣ загальнѣ зборѣ, котрѣ отбудутся дня 21 л. вересня с. р. о 3-ѣй годинѣ зь полудня вь комнатахъ товариства. Зь причинѣ, що на зборахъ тыхъ буде рѣшатись: чи товариство яко таке має надалѣше существовати, чи може задля недостатѣ моральної і матеріальної піддержки Вп. членѣвъ має розвизатись, — проситъ видѣл Вп. Родимѣвъ о якѣ найчисленнѣшѣ спѣвучастѣ. Окремѣхъ запросинѣ до Вп. членѣвъ не буде розсылатись. — *Отъ видѣлу руского насина в Стрию, дня 11 л. вересня 1882.*

— Загальнѣ зборѣ членѣвъ товариства „Читальня“ в Коломиѣ отбудутся вь понедѣлокъ дня 6 (18) вересня с. р. о 5-ѣй годинѣ вечеромъ вь комнатахъ товариства (при улицѣ Новѣй, ч. 586), на котрѣ видѣлѣ всѣхъ Вп. членѣвъ, якъ такожъ гостей запрошує. — *Отъ видѣлу тов. „Читальня“ в Коломиѣ, дня 11 л. вересня 1882.*

— Вь Кулявѣ вь пов. жовківськомъ напали два селяне паробка двѣрського Федька Собчинина і обкладали єго такъ тяжко друкми, що везений оттак до шпиталю жовківського сконав на возѣ. Власть увязнила убійцѣвъ.

— Именованѣ, і перенесенѣ. Совѣтниками суду красового вь Чернівцѣхъ именованѣ: Корній Косович зь Сучавѣ і Ізидоръ Виницкій зь Заставноу, судѣ повѣтовѣ. Замѣнялись за свои посады адъюнкты трибуналѣвъ: Ант. Оборскій вь Станиславѣвъ і Мих. Гушалевиць вь Золочевѣ. Совѣтникомъ судовымъ именованѣ п. Андрѣй Цурковский вь Травнику, вь Босніи.

— Отдѣл заставничій дозволено открити „общому рѣшению“ кредитному заведеню для Галичини і Буковинѣ.

— Кару смерти выконано сими днями вь Новѣмъ Сончи на убійцѣ Іосифѣ Бѣскупѣ, котрѣй дня 8 л. жовтня мин. р. влѣзъ окномъ до корчмы „підъ Когуткомъ“ вь Новѣмъ Сончи і замордувавъ арендаря Манеса Циглера, а ранивъ єго жѣнку і дитину. Тогды не зловлено убійцѣ, котрѣй зновѣ дня 12 л. жовтня замордувавъ Авраама і Сару Райхъ вь домѣ при гостиницѣ зь Нового до Старого Сонча. По сѣмъ другѣмъ убійствѣ зловлено вже Бѣскупа, а на розправѣ судѣвъ присяжныхъ вь червні с. р. засуджено єго на кару смерти черезъ повѣшенє. Вь день передъ екзекуцією по довгихъ намовахъ высповѣдався Бѣскупъ, але не хотѣвъ приймати причастіа; захочувався дуже цинично, пивъ і ївъ до сыта, а на руштованє ишовъ отважно. Дошєрва підъ шинбєнцєю побѣдъ. Підчасъ екзекуції давильсь зь окнѣ другѣхъ вѣзнѣ, рывали нелюдскимъ голосомъ і проклинали. Сцена дійстно не для людского ока!... Екзекуторомъ бувъ катъ Фран. Вотъ зь Берна, 71-лѣтній старецъ, котрѣй вже 50 лѣтъ повинитъ свою службу.

— Значнѣйшій пожаръ. Вь селѣ Выспѣ пов. рогагыньского погорѣли чотыри селяне; шкода 2.700 зр. — Вь Слободѣ конюльничѣй вь пов. рогагыньськомъ 13 селянъ стратило черезъ пожаръ свое майно; шкода 7.360 зр. — Вь Підкаменю коло Рогатына згорѣли обійстя 3 селянъ, вартуючихъ 6.000 зр. — Вь мѣстечку Тарнорудѣ пов. скалатского стратили черезъ пожаръ 16 селянъ свои обійстя зь всякимъ добыткомъ, дальше згорѣло 31 домѣвъ жидѣвскихъ єть крамами, цѣла плебанія, дахъ костела, ратушь і млынѣ. Страты єсть на 60.000 зр., а лише 6 погорѣльцѣвъ було обезпеченыхъ. Вь мѣстечку Голорахѣ вь пов. золочѣвськомъ згорѣло надѣ 40 домѣвъ єть иншими будинками. Около 100 родинъ жидѣвскихъ остало безъ даху. Збирають оскладки вь цѣломъ повѣтѣ. — Вь Воютычахъ вь пов. самборськомъ погорѣло обійстя тамошного гр. к. парохъ; страты єсть на 5.000 зр.

— (Дрѣбнѣ вѣсти.) Вь Тернополѣ отбудєся вь дняхъ 17 і 18 л. с. м. о год. 2-ѣй зь полудня бѣгъ коней на мѣсѣкомъ болоту. — Грѣмъ ударивъ вь хату одного селянина вь Порубѣ пов. сяноцького і забивъ того селянина лежачого на постелѣ, где опочивали такожъ єго жѣнка і дитина, котрымъ однакъ нічого не сталося. Хата такожъ не запалилась. — Намѣстництво позволило гр. к. ординарѣтовѣ вь Перемышлѣ збирати добровѣльнѣхъ дѣтки вь цѣломъ краю на отновленє тамошнихъ катедръ. — Во Львовѣ зачне выхадити єть днемъ 1 жовтня с. р. литературне письмо „Ziarno“. — Во Львовѣ на галицькій площа, зацѣпила другій разъ каштаны. — Вь школѣ євангеличній во Львовѣ отбуваєсь зновѣ наука, позаякъ минуло вже небезпечность тифусу. — Вь Йслингтонѣ вь Англіи і вь Лованіумѣ згорѣли зовсѣмъ театры. — На Египѣ построєно обсерваторію астрономичну, котра стоить понадъ ровень морску выше, якъ всѣ дотеперѣшнѣ обсерваторіи. — Президентъ вышого суду Шенкѣ выхавъ до Відня. — П. С. Войнаровскій зь Ковалѣвки малою одержавъ отъ митрополита яко членъ братства тверезости крестъ і благословенє за жертвы на построєнє церкви. — Цѣсаръ удѣливъ громадѣ Бѣлобожницѣ вь пов. чортківськомъ 200 зр. запомоги на построєнє церкви.

Вѣсти єпархіальнѣ.

Зь Аєпархіи Львовской.

Вь пропозицію прийняти І. на Ожидѣвъ: 1) о. Іоанъ Гургула, капелянъ вь Путигнцѣхъ;

2) о. Яковъ Гутковский, завѣдатель Манасѣва; 3) о. Юліанъ Дорожнинскій, завѣдатель Ожидѣва; 4) о. Тадей Концевичъ завѣдатель вь Новошинахъ; П. На капелянѣ Куропатники, деканата бережаньского, подавъ лишь о. Іоанъ Габрусевичъ завѣдатель Куропатникъ; III) на парохію [Николаѣвъ дек. роздѣльського; 1) о. Стефанъ Хоминскій парохъ зь Демнѣ дек. роздѣльського; 2) Матей Барылякъ, капелянъ зь Воложинова; 3) Іларій Райтеровскій, сотрудникъ церкви Успенія Пр. Д. Бог.

Каноничну институцію покучили: 1) о. Іосифъ Левицкій капелянъ вь Качанѣвцѣ на парохію Сидорѣвъ дек. гусятиньского; 2) о. Іоанъ Коцюба капелянъ вь Горпинѣ на парохію Горюдокъ, дек. залѣщичского; 3) Іоанъ Жегаловичъ, завѣдатель Завидна на капелянѣ вь Тростяницѣ дек. залозецкого.

Духиастырскій посады одержали: 1) о. Михайлъ Соловко завѣдатель вь Сидорѣвъ получивъ завѣдательство вь Качанѣвцѣ, дек. скалатского; 2) о. Іоанъ Могилянскій завѣдатель вь Горюдку получивъ завѣдательство вь Горпинѣ дек. буского; 3) о. Николай Стефановичъ получивъ завѣдательство вь Завидну, дек. холѣвского; 4) о. Ізидоръ Лукасевичъ получивъ завѣдательство парохіи вь Кальнѣмѣ, дек. золочѣвского; о. Валеріанъ Харламповичъ, холмскій священникъ, получивъ завѣдательство Ясеновѣ, дек. золочѣвского.

Завѣданный до каноничной институції на кап. Ілемѣ дек. перегиньского о. Михайлъ Марморовичъ; на парохію Соколовка, дек. жовківського о. Теофилъ Добрянскій зь Акрешорѣ; о. Іоанъ Коцюба капелянъ зь Горпина завѣданный до кан. инст. на парохію Горюдокъ, дек. залѣщичского.

Ординарѣтскимъ комисаремъ шкѣльнимъ для галицького деканату поставлений о. Симеонъ Ткачунки, парохъ Болшова. (О. Емилъ Левицкій, капелянъ зь Майдану увѣльнений отъ того уряду.)

НАУКА, ШУКА І ЛІТЕРАТУРА.

— „Молодоцѣ. Збѣрникъ танкѣвъ та веснянокъ, збравъ М. Лисенко“. Сю книжочку єть піснями дитинними можна набути вь книгарнѣ Болеслава Корейво вь Кієвѣ по цѣнѣ 1 руб. 25 коп. за примѣрникъ.

— „Музыкантъ“, повѣсть Т. Шевченка, єще доси вѣдѣ не печатану, можна набути вь книгарнѣ Л. В. Ильинского вь Кієвѣ по цѣнѣ 50 коп. за примѣрникъ.

— До ужитку вь гимназіяхъ і вь реальнихъ гимназіяхъ зачислила краєва рада шкѣльна книжку

п. н. „Deutsches Lehr- und Lesebuch für die Oberklassen höherer Schulen von Georg Harwot, Professor am Gymnasium zu Przemyśl“.

ГОСПОДАРСТВО І ТОРГОВЛЯ.

— *Azienda*. Найповажнѣйшій дневникъ вьѣдєньскій межѣ ними „Neie freie Presse“, „Deutsche Zeitung“, „Fremdenblatt“ і др. помістили вь своихъ пораннихъ выданяхъ зь недѣлѣ дня 10 л. вересня 1882 підъ рубрикою „Зь салѣ судової“ замѣтку сего содержания: (Конфіскація арештованѣ е.) Вь наслѣдство доносу дра Макса Найдѣ именовѣ „Azienda“, австрійско-французского товариства обезпечєнъ на житѣ і рентѣ, якъ такожъ „Azienda“, австрійско-французского товариства обезпечєнъ на шкоды елементарнѣ і неудачѣ, сконфісковано оголошену черезъ Генрика Юлія Батовєца, выдавца часописи „Assekuranz-Blätter“, брошюру „Оба австрійско-французскія товариства обезпечєнъ“, а самого Батовєца арештовано. Слѣдство противъ нему закинує єму преступнєство публичного насилія черезъ вынужденє.

Сь сими числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библиот. найзн. повѣстей“ 9 і 10 аркушѣ повѣстей вь трѣхъ томахъ зь шведского „Грошѣ а праця“.

Зь причинѣ праздника Рождєства Пр. Богородицѣ, припадаючого вь слѣдуючій сєреду, выйдє 70 числѣ „Дѣла“ дошєрва вь суботу дня 11 (23) с. м.

ЛІТУРГІЯ

(вѣ партитурѣ 15 листѣвъ) на 4 голоса мѣшаного хору укладѣвъ переважно Д. Бортияньского, М. Вербицкого і А. Нанкого появила ся автографована на свѣтѣ і продає ся по цѣнѣ 2 зр. 50 коп. єть пересылкою. — Змѣстѣ литургіи слѣдуючій: Антифонѣ і Ектєніи, 8 Слава-Єдинородный, 7 Святѣй Боже, 2 Єлицѣ, 1 Кресту Твоему, 9 Іже Херувимѣ, 3 Отца і Сына, 2 Вѣрую, 5 Милость мира, 6 Святѣ, 7 Тебе поємъ, 5 Достойно єсть, 1 О тебѣ радуєся, 2 Ангелѣ вопієше, 4 Отче нашѣ, 9 Причастіє, 3 Да исполнятся, 3 Христоєсъ воскресє, 1 Вознесєніє, 5 Будимѣя Господнє. — Ктѣбы хотѣвъ набути єю литургію по повышѣй цѣнѣ, звѣститъ зголоситися до Івана Киприіа, богослова, зь Любачовѣ. 2—2

ИЗИДОРЪ РАБНЕРЪ
при ул. Галицкой, ч. 19 (напротивъ торговль панеру п. Козловского)
порукає П. Т. Публичности євъ добре заосмотрѣннѣ

Складъ свѣжихъ товарѣвъ модныхъ, блаватныхъ, шовковыхъ и т. и.

Одержавъ такожъ свѣжій транспортъ товарѣвъ осѣнныхъ і зимовыхъ.
Дякуючи П. Т. Публичности за дотеперѣшнѣхъ взгляды, упрашаю, щоби і на дальше зводила удаваться до мене єть найчисленнѣйшими замовленіями.
(2—?)

Фабрика машинъ и орудій рѣльничихъ орудій гѣрничихъ (вертячихъ) и выливарня жєлѣза и металѣвъ

Бронислава Дескуръ
во Львовѣ, улица Бальонова, ч. 6, — поручає

Всякого рода орудія і машины рѣльничѣ власного выробу, а вь особеннѣсти плауги пѣнтровь, цѣлѣ жєлѣзнѣ; молотѣльнѣ, кераты і т. д.

Оригинальнѣ англійскѣ машины, фабрики Pichsley-Sims & Сопр., котрой выключно репрезентацию на Галичину, Буковину і Румунію одержавъ, вь особеннѣсти машины паровѣ вертикальнѣ, млынѣ до солоду, до мелєня костей, шротованѣя збѣжа, стѣкарнѣ всякой величины і т. д.
(10—12)

„МЕРТВІ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** єть портретомъ автора і „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сторѣвъ великой 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 коп.; єть пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстатѣ можна вь администраціи „Дѣла“ і вь книгарнѣ Ставропигійской.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬ“

образокъ зь галицького житѣ, написавъ Василь Барѣнкоєтор. 356 вѣ 16-у. Цѣна 80 кр. єть пересылкою 90 кр.

Дѣстатѣ можна вь администраціи „Дѣла“ або вь книгарнѣ Ставропигійской.

„Д Ы М Ъ“

повѣсть Ів. Тургєнева. Цѣна 1 зр. 50 кр., єть пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дѣстатѣ можна вь администраціи „Дѣла“ або вь книгарнѣ Ставропигійской.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., єть пересылкою 35 кр.

Дѣстатѣ можна вь администраціи „Дѣла“ або вь книгарнѣ Ставропигійской.

Теофилъ Копыстинскій артистъ-маляръ,

образовавшийся за границєю, звѣстный зь краєвъ. выставѣ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожъ релігійнѣ образы рѣзной величины. 7—?

Поручаючись ласкавымъ взглядѣмъ, проситъ о занотовань адресу: **Теофилъ Копыстинскій во Львовѣ ул. Краковска ч. 20.**

Справозданьє зь процесу **Ольги Грабаръ і товарищѣвъ** помѣщенє вь 17 числахъ „Дѣла“ дѣстатѣ можна вь администраціи „Дѣла“

вѣ цѣнѣ 1 зр. 20 кр. єть пересылкою почтовою.

Виходить во Львовъ "що Середи і Суботи (крімъ руськихъ святъ) о 4-й годині пополудні. Літерат. додатокъ „Бібліотекна найзнам. повѣстей“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го і послѣднього дня кожного мѣсяця.

Редакція, адміністрація і експедиція полъ Ч. 8 уліци Академічна.

Всѣ листи, посилки і рекламациі належить пересилати полъ адресомъ: редакція і адміністрація „Діла“ Ч. 8 ул. Академічна.

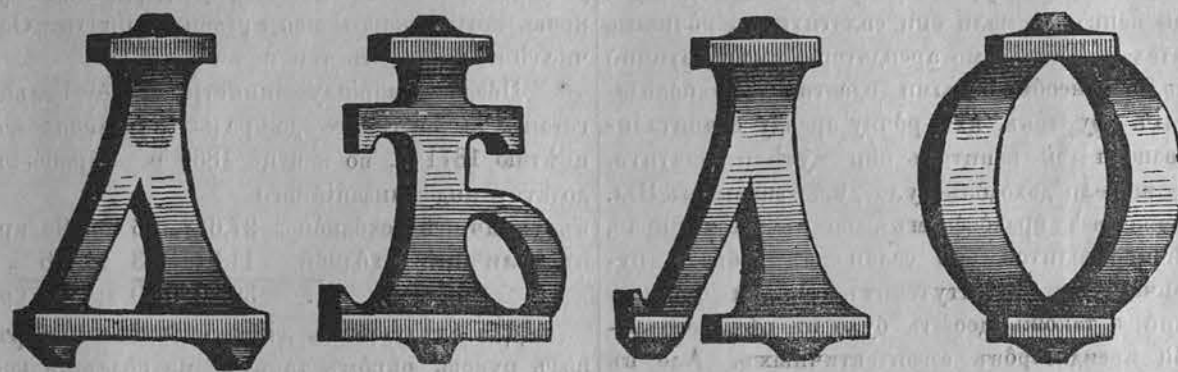
Рукописи не звертають тільки на попереднє застереження.

Поодинокі члени коштують 12 кр. а. в.

Оголошення приймаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. зъ одной строчки печатной.

Рекламациі неопечатані вільні зъ порта.

Предплату належить пересилати франкомъ (найлучше поштовимъ переказомъ) до: Адміністрації часопису „Діло“ ул. Академічна Ч. 8.

Предплата на „Діло“ для Австрії: Для Росії
на цілий рік . . . 8 зр. на цілий рік . . . 8 рубл.
на пів рік . . . 4 зр. на пів рік . . . 4 рубл.
на чверть року . . . 2 зр. на чверть року . . . 2 рубл.
ст. дол. „Бібліотеки“ . . . ст. дол. „Бібліотеки“
на цілий рік . . . 12 зр. на цілий рік . . . 12 рубл.
на пів рік . . . 6 зр. на пів рік . . . 6 рубл.
на чверть року . . . 3 зр. на чверть року . . . 3 рубл.
на самі додатки: на самі додатки:
на цілий рік . . . 5 зр. на цілий рік . . . 5 рубл.
на пів рік . . . 2 зр. 50 на пів рік . . . 2 р. 50к.
на чверть року . . . 1 зр. 25 на чверть року . . . 1 р. 25к.
Для Закарпаття, окрімъ Росії:
на цілий рік . . . 10 зр.
на пів рік . . . 5 зр.
на чверть року . . . 2 зр. 50 зр.
ст. дол. „Бібліотеки“ . . . на самі додатки:
на цілий рік . . . 14 зр. на цілий рік . . . 6 зр.

В.П. Читателівъ въ Росію просимо мати на увазі, що въ вимові *л=ji, ѓ, ѓ=i, и* (въ середині і на кінці слівъ)=*ы, и* (на початку слівъ)=*і, ѓ* (на початку слівъ)=*ві*.

Отъ Адміністрації.

П. Т. предплатниківъ, що залягають съ предплатою, просимо о вирівнанні рахунківъ. — На кожній адресі єсть зазначено, доки предплата улачена.

Галицька індемнізація.

II.

Устави індемнізаційні.

(Далше.)

Зовсімъ иншою дорогою пішла тая справа въ Галичині.

По мысли патенту въ 17 цвѣтня 1848 повинна була ту цѣла сума індемнізаційна съ потрученємъ вище означеної третини припасти на скарбъ державний. І справді, об'явний 4 марта 1849 року особний патентъ екзекуційний для Галичини, виданий бувъ дня 15 серпня 1849 р. і опираєся бгъ майже въ цѣлѣй своїй основѣ на патентѣ въ 17 цвѣтня 1848.¹⁾ Въ §§ 12, 13 і 14 того патенту екзекуційного для Галичини о тільки лишъ змѣнено постанови патенту въ 17 цвѣтня 1848, що розширено увдльнення, а затымъ і обов'язокъ індемнізаційної сплати і на ідеякй дачки та повинности, не виплываючй властиво въ относитъ підданськихъ і для того не обняті патентомъ въ 17 цвѣтня 1848. Але позаякъ черезъ тое збѣльшувєся й сума індемнізаційна, то патентъ екзекуційний въ 15 серпня 1849 р. не бере вже того нового тягару на скарбъ державний, але складає его по рѣвній мѣрѣ на зобов'язанихъ (мужикѣвъ) і на край, значить, після патенту екзекуційного для Галичини індемнізація мала бути сплачена ось якимъ способомъ: 1) За всѣ тягарѣ і повинности підданськихъ, знесені патентомъ въ 17 цвѣтня 1848 року, по отрученю „паньскої третини“ мала платити панамъ сама держава зъ державного скарбу. 2) За гдеякй поменшій тягарѣ і повинности, знесені ажъ самими патентомъ екзекуційнимъ въ 15 серпня 1849 р., мали платити половину мужики (зобов'язані) а половину край. Розумѣєся само собою, що рубрика означена въ точцѣ 2) була дуже мала і малозначна.

Доперва въ § 26 того патенту екзекуційного мѣститься неясна точка, котра швидко опѣсала дала підставу до перевернення цѣлої справи горѣ коріннемъ.²⁾ Той § каже: „Предметомъ особної розваги въ доровѣ конститутію установленій буде: утворити въ мысли уставу въ д. 7 вересня 1848 § 8 lit. d) въ жерелѣ краєвыхъ фондъ на покриттє належачоєся управлєнимъ за посередництвомъ скарбу державного вынаггороду.“ Хочь і якъ силуеть авторъ „Sum galicyjskich“ доказати, що й той § патенту екзекуційного не стоить въ суперечности съ патентомъ въ 17 цвѣтня 1848, то прецѣнь, здаєсь намъ, робота его въ тѣй точцѣ страчена. Що кто хоче, нехай і розумѣє собѣ подѣ жерелами краєвыми: добра камеральні і скарбові доходи, чи що небудь иншого, то все таки становить скарбу державного супротивъ управлєнихъ (дѣдичѣвъ) ту принципіально рѣжне, нѣмъ въ первѣствѣ патентѣ. Бо коли тамъ скарбъ державний зовсімъ стававъ на мѣсце зобов'язанихъ (мужикѣвъ) і ставався

черезъ те самѣ зобов'язанимъ супротивъ дѣдичѣвъ, — тутъ виразно вже говориться тільки о посередництвѣ скарбу, — а затымъ скарбъ выгороджує себе мовчки зъ недавно принятого зобов'язаня.

Чи се зроблено було отъ разу съ яснимъ зрозумѣнємъ цѣли, чи нѣ, о тѣмъ не беремєся судити. Тільки певна рѣчь, що вже слѣдуючого року (по скасованю конститутіи і заведеню абсолютного правленя Баха) вийшло министеріальне розпорядженє екзекутивне до повисшого патенту екзекутивного, розпорядженє становляче въ загальнѣ одно зъ найкуріознѣйшихъ явищъ въ австрійськѣмъ правдаствѣ,³⁾ въ котрѣмъ то розпорядженю въ § 89 виразно вже сказано: „Найвишнѣйшою задачею репрезентації краю буде поробити стараня о вынаггородъ фонду зъ жерелъ краєвыхъ на покриттє вынаггороду належачоєся за посередництвомъ скарбу дѣдичамъ“. Ту вже видно виразне намаганє министрѣвъ (Баха і Кравса) — перекинути цѣлий тягаръ індемнізації зъ скарбу державного на край.

Але закимъ еще се розпорядженє министеріальне показалося на свѣтѣ, а вже дознало змѣни. Єще бо 25 вересня 1850 р. виходить патентъ цѣсарскій „обов'язуючій въ краяхъ коронныхъ, въ котрыхъ вже видані вѣдали розпорядженя о тѣмъ, якъ перевести увдльненє грунтовъ“. Въ Галичинѣ те розпорядженє не було еще видане, а затымъ і патентъ той не обов'язувавъ. Але урядъ не дбаючи на то выдвѣ д. 30 жовтня розпорядженє, въ котрѣмъ „силою удѣленого въ §. 23-ѣмъ цѣсарского патенту въ д. 25 вересня 1850 р. уповажненя“ наказує загаломъ патентъ той приложити і до Галичини. Мы не будемо подавати содержания того патенту, выданого властиво для иншихъ краєвъ въ дусѣ патенту въ 7 вересня 1848 р., — бо й такъ на підставѣ сего патенту фондѣвъ індемнізаційныхъ въ Галичинѣ не заведено. Ажъ въ лютомѣ 1851 выдано высше згадане дивовижне розпорядженє министеріальне, зъ разу съ датою 28 липня, котру оттакъ поправлено на 4 жовтня, змѣненє еще передъ своимъ появленємъ „въ дусѣ патенту въ д. 25 вересня 1850“, — і на підставѣ того розпорядженя зъорганізовано въ Галичинѣ власти індемнізаційні. Швидко опѣсали вийшовъ такожъ окремый патентъ для Вел. княж. краківського, въ котрѣмъ знесенє панщини отбулося зовсімъ на иншихъ підставахъ, нѣмъ въ Галичинѣ. Тамъ бо еще 1805 р. перемѣнено панщину на очиншование, а 1848 р. скасовано й зовсімъ всякй повинности підданскій, але за выкупомъ, т. є. въ дусѣ патенту въ 7 вересня 1848. Тому то і сей патентъ екзекуційний, для В. княж. краківського, покликується тільки на патентъ въ 7 вересня, а анѣ разу на патентъ для Галичини въ 17 цвѣтня, — дѣлити цѣлий тягаръ індемнізаційный по рѣвній часті мѣжъ зобов'язанихъ (мужикѣвъ) і край.

На підставѣ тыхъ розпорядженъ і патентѣвъ зъорганізовано въ Галичинѣ і Вел. княж. краківськѣмъ власти індемнізаційні, але переведенє самого дѣла поступало дуже лѣниво. До Вѣдня наплывали купы жалобъ отъ галицкихъ панѣвъ, котрі, позбавлені раптомъ робучихъ рукъ, не могли собѣ дати рады і просили о залички наkonto індемнізації і сервитутѣвъ. Въ наслѣдокъ того цѣсаръ въ лютомѣ 1853 упѣмнувъ урядъ до прискорєня справи індемнізаційной, поручаючи для улєк-

шеня дѣла отлучити отъ неї справу сервитуту. Урядъ зробивъ якъ разъ навпаки: справу сервитуту, правда, отлучивъ і перепровадивъ скорше, але справу індемнізаційну вѣвъ по давному. А властиво не по давному! Якъ разъ въ тѣмъ самѣмъ 1853 роцѣ, безъ найменшого уповажненя цѣсарского, безъ найменшого заявленя, що постанови патенту въ 17 цвѣтня 1848 зносятся, урядъ наложивъ въ Галичинѣ на всѣхъ оподаткованихъ, на панѣвъ і мужикѣвъ окремый податокъ на потреби індемнізаційні въ формѣ додатку до податкѣвъ постоійныхъ въ высокости $8\frac{3}{4}$ кр. мон. конв. на вєхѣдну, а 8 кр. м. к. на захѣдну Галичину (безъ Вел. княж. краківського). Значить, вже по пяти лѣтахъ після урочистого оголошеня патенту въ 17 цвѣтня, об'являючого мужикамъ дарованє панщини, занєсено тую даровизну! „Сталося се, — якъ каже Зыблицевъ⁴⁾, via facti, а не на грунті уставу“. І зважити треба контрастъ въ тѣмъ взглядѣ Галичини съ другими австрійскими краями! Въ другихъ краяхъ зачинаються ті додатки, на підставѣ особного патенту цѣсарского въ д. 11 цвѣтня 1851 р., отъ р. 1852 а выносятся після § 1-ого того патенту виразно 5%; въ Галичинѣ жъ зачинаються безъ нѣякого розпорядженя отъ р. 1853 і вже въ тѣмъ першѣмъ роцѣ выносятся $8\frac{3}{4}$ кр. м. к. а далѣ ростуть: въ 1854 до $11\frac{1}{2}$ кр., въ 1855 р. до $11\frac{3}{4}$ кр., въ 1856 р. до 14 кр., а въ р. 1857 до $33\frac{1}{2}$ кр.⁵⁾

Формальне немовби затверженє сего фактичного стану наступило въ патентѣ цѣсарськѣмъ въ д. 29 жовтня 1853 р. „О утворєнню фондѣвъ індемнізаційныхъ въ Галичинѣ і Вел. княж. краківськѣмъ“. Патентъ сей приписує утворити въ Галичинѣ три фонды індемнізаційні: одинъ для вєхѣдної Галичини (львівського округу адміністраційного), другій для захѣдної Галичини (краківського окр. адм.), а третій для В. княж. краківського (бушювѣ рѣчинопольскої краківської). Тутъ вже передъ §§ 10, 11 і 12 положено напись: „Ueber Deckung und Tilgung der Landesbeiträge“ — і хочь стисло беручи напись сей не преюдикує еще для Галичини нѣчого, такъ якъ подѣ тими „додатками краєвыми“ можнабы розумѣти тоту невеличку часточку, котру Галичина зобов'язана була платити за гдеякй повинности, не обняті патентомъ въ д. 17 цвѣтня 1848 р., а знесені ажъ патентомъ екзекуційнимъ въ д. 15 серпня 1849 р., — то все таки для правничого крутарєтва тутъ отворилася брама. Мы сказали, що се було „немовби затверженє“ неправного стану, вытвореного via facti въ Галичинѣ, — бо якъ бачимо, виразне і недвозначне оно зовсімъ не було. Урядъ мотавъ і путавъ справу чимъ разъ бѣльше, выплата першихъ заличокъ індемнізаційныхъ, розпочата въ р. 1855, ишла лѣниво, проценты нарастали величезні, і въ кѣнци 1857 р. урядъ мусѣвъ прецѣнь взятися до остаточного полагодженя справи. Не зважаючи на остаючі въ повнѣй силѣ правнѣй патенту цѣсарскій въ д. 17 цвѣтня 1848 і въ д. 15 серпня 1849, анѣ на неяснѣсть повнѣйшихъ патентѣвъ і розпорядженъ, министръ бар. Бахъ предложивъ цѣсарєви планъ амортизації облигацій індемнізаційныхъ, котра мала розпочатися въ Галичинѣ вєхѣдної 30 цвѣтня, а въ захѣдної 31 жовтня 1858 р., а мала трєвати 40 лѣтъ, т. є. до 1898 р. На покриттє потребъ індемнізаційныхъ Галичини вразъ съ В. княжествомъ краківськѣмъ⁶⁾ мавъ скарбъ державний давати рѣчно доплату 2,500.000 зр. м. к. (2,650.000 зр. в. а.) съ застереженємъ звороту

і тымчасовимъ завѣщенємъ звороту і опроцентования заличокъ доси зъ скарбу выданихъ; рєшту потребъ і індемнізаційныхъ має покрывати край рѣчными додатками до податкѣвъ. Цѣсаръ потвердивъ, і такъ вийшло въ свѣтѣ найвысше постановленє въ д. 13 жовтня 1857 р. (доси неоголошенє). Тутъ першій разъ бачимо підписъ цѣсарскій подѣ актомъ, виразно суперечнимъ съ патентами въ д. 17 цвѣтня 1848 і 15 вересня 1849, подѣ актомъ, котрий замѣсть первѣстной даровизны, звалює весь тягаръ індемнізації на саму Галичину, т. є. ставить єи въ положенє безъ порѣвнаня горше отъ всѣхъ прочихъ краєвъ австрійської корони, въ котрыхъ не було нѣякого даровизны.

III.

Уморєнє довгу індемнізаційного.

На підставѣ найвысшого постановленя въ д. 13 жовтня 1857 выдали министерства дѣль внутрѣшнихъ і скарбу сѣльне розпорядженє въ д. 22 жовтня 1857⁷⁾, где въ загальныхъ начеркахъ представлений планъ уморєня довгу індемнізаційного Галичини. Після того розпорядженя весь довгъ індемнізаційный має бути покритый облигаціями, отъ котрыхъ управнѣй (дѣдичѣ) побирати будуть проценты що року въ двохъ ратахъ. Крѣмъ того такожъ що року певна часть облигацій буде выльсировуватися, а выльсировані облигації будуть сплачувані. Льсированє выданихъ облигацій має розпочатися въ львівськѣмъ окрузѣ адміністраційнѣмъ 30 цвѣтня 1858, а въ краківськѣмъ 31 жовтня 1858 р. і отбуватися буде й далше черезъ 40 лѣтъ що пѣвъ року кожного 30 цвѣтня і 31 жовтня (§. 2). На кѣнци додає той самѣ §. еще ось які важні слова: „Wszelako wyraźnie zostaje zastrzeżona reluciya w krótszym także prze ciągu od 40-letniego“. §. 8. Сплата выльсированихъ облигацій наступає въ 6 мѣсяцѣвъ по тягненю.

На основѣ сего министеріального розпорядженя выговорила і оголосила дня 10 сѣчня дирекція вєхѣдно-галицкой фонду індемнізаційного „Обвѣщенє“⁸⁾, въ котрѣмъ подає докладный цифровый „Планъ уморєня покритого облигаціями довгу індемнізаційного вєхѣдної Галичини“. Основую сего плану служатъ ось які цифры:

Вынаггорода, котра облигаціями фонду індемнізаційного по части вже покрити, а по части має бути покрити, після выказу ц. к. дирекції фондѣвъ індемн. въ д. 22 падолиста 1857 р. выносятся:

для вєхѣдної Галичини 47,716.038 зр. м. к. або 50,101.845 зр. в. а. для захѣдної Галичини 27,655.600 зр. м. к. або 29,038.380 зр. в. а.

Разомъ 75,371.638 зр. м. к. або 79,140.225 зр. в. а.⁹⁾

Коли бъ урядъ не бувъ проволѣкъ въ Галичинѣ справу уморєня довгу індемнізаційного черезъ цѣлыхъ десѣть лѣтъ, то булабы сума становила фактичну підставу амортизаційной операції. Але позаякъ справа протяглася і проценты за той часъ нарасли величезні, то конче треба було дочислити й ті проценты до капиталу і побѣльшити такимъ чиномъ дуже значно тягаръ індемнізаційный. Наросли, а съ початкомъ 1858 р. скапіталізовані проценты, выносили:

для вєхѣдної Галичини 10,957.179 зр. м. к. або 11,505.038 зр. в. а. для захѣдної Галичини 6,013.790 зр. м. к. або 6,314.447 зр. в. а.

Разомъ 16,970.969 зр. м. к. або 17,819.485 зр. в. а.

¹⁾ Dziennik ustaw państwa, стор. 361.

²⁾ Підставою цѣлого слѣдуючого оповѣданя служитъ намъ статья „Sumy galicyjskie“, статья очевидно написана чоловікомъ докладно познакомлєнимъ съ дѣломъ і черпавшимъ богато цѣкавого а доси неопубликованого і недостуцного матеріалу въ архивахъ министерскихъ у Вѣдн.

³⁾ Щобы се порозумѣти, досить буде нагадати ось що. Розпорядженє тое має дату 28 липня 1850 р., а покликуєся вже на постанову цѣсарку, датовану зъ дня 15 серпня 1850 р., т. є. о два тыжднѣ познѣйше. І хочь розпорядженє те выдане було на свѣтѣ ажъ въ лютомѣ 1861, то все таки і кодифікація его показалася страшно недбалою (такъ н. пр. въ нѣмъ находимо два § 5).

⁴⁾ Indemnizacya стор. 14.

⁵⁾ Sumy galicyjskie, dodatek do Nr. 195 „Reformy“.

⁶⁾ В. княжество краківське брало якусь часть тыхъ скарбовыхъ додаткѣвъ дуже недовго. Въ р. 1861 винно було скарбови вже лишъ 43.703 зр., котрі швидко сплатило.

⁷⁾ Dziennik praw krajowych, 1857.

⁸⁾ Dziennik praw krajowych, 1858, ст. 4.

⁹⁾ Якимъ способомъ обчислила дирекція фондѣвъ індемн. тоту суму? Позаякъ може гдекому се не буде звѣстно, то мы й розкажемо се, о сколько можна було въ жерелахъ дослѣдити. Єще отъ р. 1819 заведений були въ Галичинѣ „часи ур

Для того то основу плану амортизаційного в р. 1858 становить сума не 79,140.225 зр. в. а., але сума 96,959.710 зр. в. а.¹⁰⁾

Але може то не кождому з наших читателів вѣстне буде, що значить те слово „амортизація“ і що оно вѣ собѣ мѣстить. Амортизація (уморення), се на око зовсѣмъ невинна штука, — се сплата часткова якогось довгу. І колибъ амортизація не була нѣчимъ бѣльше, якъ тѣлько сплатою повышеного довгу, то мы платили бѣ вправдѣ черезъ 40 лѣтъ по 2,423.993 зр. і крѣмъ того еще гдѣякій невеличкій додатокъ на зарядѣ, — тай годѣ. Се була бѣ амортизація проста, „хлопска“. Але зовсѣмъ не такъ уладжена наша амортизація. Попередъ всего тутъ заведено, що довгъ индѣмнізаційный несе проценты, — невеличкі, невеличкі, по 5%! Але якійже путанины може наробити така маленька циферка вѣ цѣлѣмъ рахунку! Зважте бо добре! При першѣмъ льосованю 1858 р. довгъ вѣхѣдний Галичини — 58,674.000 зр. м. к. — 5% того довгу 1,466.850 зр. м. к. При другѣмъ льосованю того самого року капиталъ вже меншій, бо 236.000 зр. м. к. выльосовано і уплачено, — значить, коренный довгъ — 58,438.000, а провизія 1,460.950. І такъ иде рѣчь за рокомъ: основный капиталъ вменшуся, провизія вменшуся, — але вѣ кождѣмъ роцѣ провизія уплачуєся далеко бѣльше, нѣжъ капиталу; вѣ першихъ рокахъ н. пр. зъ капиталу уплачуєся що року лишь по 472.000 зр. м. к., а провизія по 2,927.000! Але при кѣнци амортизація яка сума выйде! Уже пѣсля первѣстного плану амортизаційного сума тая обчислена була ось якъ:

має бути умореный	96,959.710 зр. в. а.
5% провизій, котрі вѣ протягу 40 лѣтъ разомъ съ капиталомъ мають бути выплачені	128,045.189 зр. в. а.

Разомъ вѣ протягу 40 лѣтъ має бути сплачено панамъ 225,004.899 зр. в. а.

Отсе єсть властива, цѣла сума довгу индѣмнізаційного, то єсть сума всего того, що мають пѣсля первѣстного плану амортизаційного в р. 1858 дѣстати галицкі паны яко ѣтшкодованье за панщину!

Але се еще не цѣла сума тягару индѣмнізаційного, т. є. не цѣла сума всего того, що мусить чи то край, чи держава, а вѣ послѣдній линіи мужикъ и всякій робучій чоловікъ заплатити за знесену панщину. До повышеной сумы чистого довгу треба еще дочислити кошту админістрації. Коштѣв тыхъ прямо обчисленихъ не находимо нѣгде вѣ статяхъ о индѣмнізації и для того будемо мусѣли опѣсля вычислити ихъ самі вѣ циферѣ урядовыхъ о цѣлѣмъ brutto тягарѣ индѣмнізаційномъ. Але вѣ чогожъ має бути покритий той величезный тягаръ?

Мы бачили вже вѣ попереднього роздѣлу, що колибы правительство было строго держалося патентѣв цѣсарскихъ вѣ д. 17 цѣвѣтня 1848 и вѣ д. 15 сѣрпня 1849, то весь той тягаръ мусѣвъ бы покрити (окрѣмъ невеличкои части) скарѣмъ державный, мусѣвъ бы покрити его вѣ постѣйныхъ податкѣвъ а такожъ вѣ доходѣвъ камеральныхъ (вѣ регалій и добѣрѣ камеральныхъ). Але мы бачили, що вѣ патентѣ вѣ д. 13 жовтня 1857 правительство ѣтступило зовсѣмъ ѣт патентѣвъ первѣстныхъ и звало цѣлый индѣмнізац. тягаръ на нашъ край, не згадуєчи нѣчогобѣнько о обовязку скарѣмъ державного — причинитися до его умореня. Вѣ тѣмъ патентѣ вызначені ось якій жерела для покрития того тягару:

1) Окупъ за знесені повинности и тягарѣ, котрі не полягали на ѣтношеняхъ пѣдданныхъ, якъ н. пр. у сѣлянъ вже передъ 1848 рокомъ очиншованихъ або у арендаторѣвъ емфитевтичныхъ. Такий рѣльники мусѣли самі окупляти увѣльненье своихъ грунтѣвъ и вкладати окупъ до фонду индѣмнізаційного. Для сѣлянъ н. пр. передъ тымъ пѣдданныхъ, а опѣсля очиншованихъ, чиншъ рѣчный вѣдѣставъ капитализованный (т. є. чиншъ узвано процентомъ ѣт

баріальний и десятиный“ (гл. Klunker, Die galizische Unterthansverfassung, томъ II, стор. 112 до 113), где кождый дѣльчъ зѣобовязанный бувъ подавати по правдѣ свой доходѣ, якій побирає ѣт мужикѣмъ чи то роботою (панщиною), чи то десятинами и прочими дачками вѣ натурѣ. Певный процентъ того на чіото обрахованого доходу плативъ дѣльчъ державѣ, яко податокъ урбаріальный и десятиный. По знесеню панщины тѣ фасія урбаріальний и десятиный послужили пѣдставою до обчисленя сумы индѣмнізаційной.

¹⁰⁾ Zybliekiewicz, Indemnizacya, стор. 24.

певного капитала, обчислено той капиталъ) и той капиталъ мали они сплатити вѣ рѣчныхъ ратахъ. Такъ само арендаторы емфитевтичній сталися необмеженными властителями пѣсѣданныхъ грунтѣвъ, ихъ рѣчну аренду скапитализовано и той капиталъ они мусѣли сплатити. Те жерело доходѣвъ було дуже значне вѣ Вел. княжествѣ краковскѣмъ, бо вѣ часахъ крак. рѣчипосполитои все сѣляне вѣ добрахъ публичныхъ и институтскихъ вѣдѣтали очиншовані, а такожъ досыть було вѣ рѣчипосполитѣй арендаторѣвъ емфитевтичныхъ. Але вѣ Галичинѣ те жерело доходѣвъ було майже неслѣдне, окрѣмъ хіба окупу вѣ десятины, о скѣлько она не выплывала вѣ ѣтношенъ пѣдданныхъ.¹¹⁾

2) Датки до податкѣвъ ѣт всехъ житѣльствъ краю, які на ту цѣль будуть призначені. Мы бачили вже, що 1857 датки тѣ пѣдвышено у насъ на 33½ кр. м. к. ѣт риньского, — але на тѣмъ не скѣнчилось! ѣт початку 60-ыхъ ажъ до кѣнца 70-ыхъ рокѣвъ, т. є. черезъ 20 майже лѣтъ Галичина платила нечуваный гдѣнде додатокъ 51 кр. ѣт кождѣмъ риньского постѣйныхъ податкѣвъ до фонду индѣмнізаційного. Щѣбъ мати понятье о перетяженю и зруйнованю Галичины тыми датками, досыть буде взяти хочѣбы таке тѣлько порѣвнанье: Даткѣвъ на фѣдъ краевый и индѣмнізаційный платять: Австрія ниша 25%, Чехи 31½%, а Галичина 85%, т. є. по тѣлькохъ центѣвъ ѣт кождѣмъ риньского.¹²⁾ Алежъ бо Чехи и Ракусъ — краѣ богаты, не пара нашѣй Галичинѣ!

3) Гдѣякі належитости лѣвдѣмніальній, котрі мають бути плачені вѣ касѣ державной. Такихъ належитостей вѣ Галичинѣ зовсѣмъ не було, значить, и пѣдмога ѣтсѣ нѣяка.

4) Арендѣвъ чиншѣ за пуксти и цѣна ихъ продажѣ. Пуктками навывалися грунты мужицкі, на котрыхъ вымерла вся родина и котрі осталися пуктѣ. Що такихъ пуктокъ було мало и доходѣ вѣ нихъ мусѣвъ бути дуже дробный, сего й доказувати не треба.¹³⁾

Якъ бачимо вѣ того, о даткахъ вѣ скарѣмъ державного до фонду индѣм. тутъ и згадки нема. Що бѣльше, навѣтъ тѣ немногі датки, якій урядѣ высплативъ панамъ ѣт р. 1855, вѣ книгахъ рахунковыхъ записувано яко завдатки державный, котрі край скарѣмъ мусить повернути. Навѣтъ проценты ѣт тыхъ завдаткѣвъ скарѣмъ собѣ обчислюєвъ. А поваякъ передъ 1858 р. Галичина платила вже великій датки, а амортизація еще не была почата, а ватымъ вѣ касѣ индѣмнізаційной рѣкрѣчно оставалися надвышки, то скарѣмъ ѣтбиравъ ихъ собѣ на рахунокъ звороту давнѣйшихъ завдаткѣвъ и выбравъ такимъ способомъ звышъ 1 миліонъ зр.¹⁴⁾

Патентѣ цѣсарскій вѣ д. 13 жовтня 1857 хочъ и зѣобовязавъ скарѣмъ державный до рѣчной выплаты 2,500.000 зр. м. к. (2,650.000 зр. в. а.) до фонду индѣмнізаційного, але зваливъ заравомъ цѣлый тягаръ индѣмнізації на Галичину, додаючи, що датки вѣ скарѣмъ державного будуть давані „unter Vorbehalt des Rückzahlungs Anspruches und unter einstweiliger Spendierung der Rückzahlung und Verzinsung der bisher gegebenen Vorschüsse“. Хочъ и якъ хитка та невыравна форма того параграфа, а все таки думка его зовсѣмъ ясна, и пѣднѣйшій урядники понимали ви все ѣднако, а именно такъ, що завдатки скарѣмъ державного для галицкого индѣмніз. фонду, се довгъ Галичины, котрый вѣ своѣмъ часѣ мусить бути поверненый.

Суму того „довгу“ обчислити легко. Платячи черезъ 40 лѣтъ по 2,650.000 що року, скарѣмъ до кѣнца амортизації выдавъ кругло 106 миліонѣвъ. До того треба еще додати суму, котру уплативъ скарѣмъ фондови индѣм. ѣт 1853 до 1857 року, а котра выноситъ 9,749.189 зр. (по струченю того миліона, що скарѣмъ вѣзвъ для себе вѣ индѣм. фонду). Стоячи ѣтже на становищи патенту вѣ д. 13 жовтня 1857 р., Галичина по скѣнченю амортизації вѣ р. 1898 булабы винна скарѣмъ кругло 115¾ миліонѣвъ зр. в. а.

А стоячи на становищи патентѣвъ вѣ д. 17 цѣвѣтня 1848 и 15 сѣрпня 1849 выпадало бы якъ-разъ на оборотъ. Тѣе, що край доси давъ и до кѣнца амортизації дасть до фонду индѣм. вѣ даткѣвъ до податкѣвъ, мусѣлобъ

¹¹⁾ Zybliekiewicz, Indemnizacya, ст. 15—16.

¹²⁾ Sprawa funduszu indemnizacyjnego. Napisał Dr. T. S. Lwów, 1878.

¹³⁾ Zybliekiewicz, op. cit.

¹⁴⁾ Zybliekiewicz, op. cit. стор. 27.

уважатися пожичкою скарѣмъ державного у краю, котру скарѣмъ має краєви звернути. Обчислѣмо выскѣдѣтѣ той пожички!

Пѣсля меморіалу министра скарѣмъ Гольцетана¹⁵⁾, внесенного до рады державной вѣ цѣвѣтню 1871 р., по кѣнцѣ 1869 р. зѣбрано вѣ додатку индѣмнізаційного

вѣ Галичинѣ вѣхѣдній	27,628.106 зр. 94 кр.
вѣ Галичинѣ захѣдній	11,374.143 „ 76 „
Разомъ	39,002.250 зр. 70 кр.

Для слѣдующихъ лѣтъ не маємо циферъ пѣдъ рукою, окрѣмъ такихъ, на пѣдставѣ котрыхъ можемо зробити рахунокъ приближенный. А именно вплыло вѣ р. 1870 вѣ Галичинѣ вѣхѣдній 2,061.830 зр., вѣ захѣдній 825.951 зр., разомъ 2,887.781 зр.; вѣ р. 1880 помимо зниженой вже ѣт трехъ лѣтъ нормы даткѣвъ (вѣ 51 на 49 кр. ѣт одного риньского) вплыло вѣ Галичинѣ вѣхѣдній 2,353.528 зр., вѣ захѣдній 897.620 зр., разомъ 3,251.148 зр. Пересѣчно ѣтже одержуємо разомъ вѣ Галичинѣ вѣхѣдній и захѣдній рѣчный доходѣ вѣ додатку индѣмнізаційного вѣ сумѣ 3,069.465 зр. або круглымъ числомъ 3,070.000 зр. в. а.¹⁶⁾ Пѣсля того вѣ послѣднихъ одинадцати рокахъ ѣт 1870 вплылобы вѣ Галичинѣ вѣхѣдній и захѣдній разомъ 33,770.000 зр. Додавши тую квоту до квоты вѣ меморіалѣ министра Гольцетана, побачимо доходѣ вѣ лѣтъ:

1853 до кѣнца 1869	39,002.250 зр. а. в.
1870 „ „ 1880	33,770.000 „ „ „

то значить, край доси вы-

давъ всего . 72,772.250 зр. а. в.

Щѣбы обчислити, кѣлько потребуєвъ еще край выплатити ажъ до кѣнца амортизації, если, розумѣєся, тѣа амортизація до 1898 року скѣнчитися, — возмѣмъ зновъ пересѣчный выдатокъ рѣчный. І такъ бачили мы, що вѣ 1880 роцѣ зѣбрано даткѣвъ индѣмнізаційныхъ 3,251.148 зр. а на рѣкъ 1882 урядѣ прѣлиминувавъ той доходѣ на 3,098.536 зр. Пересѣчна дає 3,174.842 зр. Але пріймѣмъ, що рѣчна потреба доходу вѣ даткѣвъ индѣмнізаційныхъ выносити буде ѣт року 1881 лишь 3,100.000. Вѣ такѣмъ случаю край заплативъ бы вѣ 17 лѣтахъ ѣт 1881 до кѣнца 1897 року 52,700.000, а вѣ 1898 р., числячи тѣлько половину 1,550.000 зр., т. є. разомъ 54,250.000 зр. Додавши се до попередного, одержимо загальну суму евентуального выдатку краєвого на тягаръ индѣмнізаційный 127,022.250 зр. Стоячи на основѣ патентѣвъ вѣ д. 17 цѣвѣтня 1848 и вѣ д. 15 сѣрпня 1849 р. край повиненъ бы умореню цѣлого довгу индѣмнізаційного доплатитися звороту цѣлои той сумы ѣт скарѣмъ державного.

Haec sunt discrimina rerum!

А на законченье сей невеселой картины еще одна черточка. Питанье, котре мы выше порушили, але лишили вѣ завѣшеню, можемо ту розвѣршити. Именно дуже цѣкаве и неѣскретне питанье: кѣлько при той цѣлѣй операції коштували и коштувати будуть операторы? Просте вѣведенье до купы циферъ послужить за ѣтпѣвѣдъ. По укѣнченю амортизації, если она скѣнчитися вѣ 1898 роцѣ, рахунокъ прѣдѣставлятѣся буде ось якъ:

Коренного умореного капитала	96,959.710 зр. в. а.
5% провизій, уморенихъ такожъ	128,045.189 „ „ „
Разомъ	225,004.899 зр. в. а.

А фактичній brutto выдатки выносити будутъ вѣ тѣмъ самѣмъ часѣ:

выдатки скарѣмъ державного ѣт 1853 до 1898 р.	115,860.060 зр. в. а.
выдатки краю	127,022.249 „ „ „
Разомъ выдаткѣвъ brutto	242,882.309 „ „ „
ѣт того ѣтняти выд. netto	225,004.899 „ „ „
остаєся на админістрацію	17,877.410 зр. в. а.

Значить, 17,877.410 зр. в. а. коштувати буде вѣ цѣлости админістрація и перевѣденье амортизації, все тѣ краєви и мѣсцеві комисіи, все тѣ совѣтники и дюрнисты, комисарѣ и урядники рахункові, вся та услуга и всякій канцелярійный и „непредвидженый“ потреби. Мы, розумѣєся, не маємо пѣдставы вѣдѣватися вѣ критику той админістрації, мы не хочемо навѣтъ нѣякихъ увагъ робити на карѣмъ того, чи она не була

¹⁵⁾ Уступъ сей цитуємо дословно зъ статіи „Sumy galicyjskie“, dodatek do N. 200 „Reformy“.

¹⁶⁾ „Zybliekiewicz (Indemnizacya стор. 35) обчислює пересѣчный доходѣ рѣчный ѣт р. 1870 до 1877 на 3,100.000 зр., — такъ що нашъ обрахунокъ щирѣсти тамтого зовсѣмъ не пересадный“ (Прим. авт. „Sum galicyjskich“).

за надто скомпликована, за надто бюрократична, за надто... якъ бы то сказати? за надто дорога на нашъ ѣдній обставини. Нѣ, мы не хочемо нѣчогобѣнько казати, — а тѣлько констатувѣмо фактъ, тай по всему.

(Дальше буде.)

Выстава господарско-промыслова вѣ Перемышли.

II.

Мы не будемо вѣдѣватися вѣ подрѣбный описъ выставки, — на тѣе у насъ нема мѣсца. Намъ буде тутъ лишь ѣтхѣдити загальне питанье, кто выставявъ и що? ѣтжежъ перейшовши всю выставу можна сказати, що прѣдметы выставѣи зъ ѣтдѣлу рѣльничого були пѣнадесланы вѣ переважній части ѣт пѣнѣвъ, властительствъ бѣльшихъ пѣсѣлостей, а зъ ѣтдѣлу промыслового и рукодѣльного ѣт фабрикантѣвъ, — ѣтже вѣ загальѣ не ѣт людей робучихъ. Навѣтъ вѣ домашнѣмъ промыслѣ не дробній промысловѣй и робѣтники самі выставявали свои вырѣбы, але дѣсталися они на выставу черезъ руки купцѣвъ пр. ткацтво черезъ купця Маркевича во Львовѣ, а инші, якъ кошикарство, сѣницерство черезъ протекторы рѣчныхъ пѣнѣвъ и пѣнѣ. Самі сѣляне або робѣтники прѣсто дуже мало выставили. На питанье, щѣ было выставлене, мусимо ѣтпѣвѣсти, що були се рѣчи вѣ бѣльшой части пригожій для людей мастныхъ, — нѣжъ для ѣтдѣльныхъ. І такъ переходячи поѣдиноко, то вѣ рѣльництѣвѣ и фахахъ до него близькихъ были заступлені: роды зѣбжа самыми пѣнами; овочѣ товариствомъ огородничѣ-пѣльничимъ и ѣдною панею; огородѣи цѣвѣты были вѣ тепляренѣ; штучній гноѣ, машины рѣльничі, лѣснитво; вѣ живого инвентаря лишь кѣлькохъ сѣлянъ выставило конѣ, а ѣвѣцѣ, безроги, дробѣ пѣнадеслали лишь паны. Зъ промыслу и рукодѣлѣ были заступлені: горѣльництво, хемичній вырѣбы, печи, покосты, ваги, вырѣбы рѣжній дробній вѣ желѣза, рушникарство, вырѣбы золотѣ, алябастровѣ, футра, скѣры вѣ гарбаренѣ, сукна, рукавички, обувье, столярство, токарство, бѣднарство, кошикарство — се все было выставлене фабрикантами або купцями. Зъ т. зѣ. промыслу домашнего прислали: кошикарскій вырѣбы школы вѣ Ярославлю, Кривачѣхъ, Загѣрю и Новѣмъ Сончи; вырѣбы сѣницерскі школы вѣ Закопанѣхъ и Риманѣхъ; ткацкій вырѣбы выставивъ купецъ Маркевичъ; гдѣякі лишь сѣляне самі выставили свои вырѣбы, якъ зъ Коссова вырѣбы вѣ мосянжу; зъ Мушины и Машковичѣхъ вырѣбы вѣ дерева; зъ Бабицѣхъ ситѣи вырѣбы; зъ Комарна чѣботы зъ скѣры дома выгарѣбованѣи; и еще гдѣщо. Вѣ промыслѣ и рукодѣлахъ видно было дуже богато збытковыхъ рѣчей, именно вѣ столярствѣ, кошикарствѣ, вырѣбахъ хемичныхъ.

Яку цѣль могла мати тѣа выставка и що нею ѣтгнѣно? Чи щѣбы сѣляне, видячи рѣжній улѣщѣна, переймали ихъ? Вправдѣ се булабы велика користь, але сѣляне самі дуже мало зѣвѣдзували выставу и окрѣмъ кс. Стояловского, котрый для своихъ цѣлей возивъ кѣлькадесять сѣлянъ на выставу, нѣкто о тѣе не старався, — видно ѣтже, що той цѣли не мала выставка. Сѣляне зовсѣмъ рѣвнодушно ѣтноєлися до неї: по перше не выставяючи своихъ вырѣбѣвъ, по друге не зѣвѣдзуючи ви, мѣобы знали, що се була выставка не для нихъ и дѣйствѣно переважно бѣльша часть була не для нихъ. Тымчасѣмъ паны и фабриканты, а за ними ихъ газеты дуже тѣшилися выставою и ставляли дуже надѣйный горѣскопъ на будущѣнѣсть. ѣчевидно, они мали чѣго радуєтѣся. Галичина край богатый вѣ сырѣ продукты, котрі перерѣблѣются за границѣю и до Галичины приходить яко вырѣбы чужі. За тую перерѣбку кажутъ собѣ платити добре заграничній продуцѣнты. Стремленье галицкихъ грошовитыхъ людей иде до того, чтобы тыхъ грошей за перерѣбку не пускати за границѣю а хѣвати вѣ свою кѣшеню, иншими словами, они стараются пѣднѣсити краєви фабрицтво. Щѣбы жъ яка фабрика краєва могла устоятѣся, мусить выдержати конкуренцію съ заграничною, мусить мати ѣтѣбыть. Выстава же єсть власне вѣ силѣ показати, що якѣбы товару єсть добра, выставка пропагує покупъ власныхъ вырѣбѣвъ, показує можливѣсть фабрикѣ и скрѣплює ихъ, она зѣвертає увагу правительства на промыслъ краєвий, и евентуально спонукѣє его пѣднѣсти той краєвий промыслъ, чи то субсидіями, чи то цѣлами охоронными, якъ пр. продуцѣнты нафты пропонували пѣдвышенье

для на нефту ромуньску. При томъ выхваляю-
ване газетамъ краевыхъ выробовъ причиняея
беспорочно такожъ для выроблена ринку для
нихъ. Промыселъ домашний, который вказуе на
велику умѣлость нашего люду, мае такожъ
служити для заробку грошовитыхъ людей.
Они закладають школы, закладають вже тор-
говль выробами домашнего промыслу, а въ
томъ всемъ видно только стремление, чтобы
той домашний промыселъ зробити чимъ скор-
ше фабричнымъ (с. в. на велику скалю), экс-
портнымъ, причѣмъ головно великий пред-
приемцѣ-спекулянтъ будутъ мати користь.
Отсе то мае розумѣтисъ подъ т. зв. поднесе-
немъ домашнего промыслу. Мы вже сказали,
что такъ врозумѣле поднесенне домашнего про-
мыслу не поддвигне добробыту нашихъ дроб-
ныхъ руководѣльниковъ.

Малоруско-нѣмецкого Словаря

проф. Евг. Желеховского

выпускъ I опустилъ вже печатню. Сей вы-
пускъ, обймающий два печатны аркушѣ фор-
мату лексиконового, мѣститъ слова отъ А до
Ближнихъ. Признати треба, что якъ можна вже
змѣркувати по першомъ выпуску, Словарь
проф. Евг. Желеховского выходитъ дуже по-
вний и дуже старанно уложеный. Поднести
мусимо, что авторъ не довольнея самымъ на-
веденнемъ малорускихъ словъ и ставленнемъ
объ нихъ словъ нѣмецкихъ, але при кож-
домъ малорускомъ словѣ, взятомъ въ письмен-
ныхъ творѣхъ нашихъ галицкихъ и украин-
скихъ писателѣвъ, подае автора, въ котрого
именно слово взяте. По нашой думцѣ, се рѣчь
дуже важна: по перше для того, что коли ав-
торъ Словаря при якѣмъ словѣ откликнуеся на
даного писателя, то каждый уживающий Сло-
варя съ повнымъ вже довѣремъ приймае те
слово, або бодай мае всказанный способъ кон-
троля; по друге для того, что черезъ наведе-
ние писателѣвъ при словахъ, каждый ужи-
вающий Словаря може сконстатувати, котре
слово уживаея въ Украинѣ а котре въ Гали-
чинѣ. Авторъ Словаря выкориставъ всю нашу
писану словесность отъ першихъ ажъ до най-
новѣйшихъ писателѣвъ, всѣ дотеперѣшны
труды грамматичны и этнографичны.

Выдане Словаря нашего прекрасного и
богатого языка есть рѣчью необычайно важною.
Коли мы тѣшимся въ выходе всякой доброй
книжки въ нашомъ языкѣ, то тымъ больше
муситъ насъ радовати выхѣдъ Словаря нашего
языка. Чи разъ то жалувалися чужоземцѣ,
радѣ познати нашъ языкъ и нашу словесность,
что не мають способу читати малорускѣ писа-
ня, бо нема Словаря; — чи разъ то и недо-
брожелателѣ нашего литературного развою ки-
дали намъ въ очи дѣтливый докоръ: „Що се
за языкъ вашъ, что за литература, есть може
у васъ хоть одинъ свой Словарь?“ Теперь же,
коли выйде Словарь проф. Евг. Желеховского,
не будутъ вже жалуватися чужоземцѣ, змо-
гутъ при его помочи читати и розумѣти всѣ
богатѣ плоды нашей словесности; не посмѣють
уже намъ чинити докорѣвъ и нашѣ недобро-
желателѣ.

Ось и въ того показуеся велика користь
Словаря нашего языка, не говорячи вже о най-
важнѣйшій користи для насъ, Русинѣвъ са-
мыхъ. Словарь покаже намъ самымъ велику
и поважну силу нашего рѣдного языка, при-
чинитъ до очищення нашего языка отъ всякихъ
чужихъ примѣшокъ и въ загалѣ до дальшого
развою нашей письменности.

Задля всѣхъ тыхъ причинъ выдане пер-
шого повного Словаря нашего языка есть дѣ-
ломъ, якъ сказано, необычайно важнымъ, дѣ-
ломъ обходящимъ весь народъ рускѣ. Коли
недавно выдавався Лексиконъ хорватского я-
зыка, то вся просвѣчена суспѣльность хорват-
ска узнала издавництво Лексикона дѣломъ
важнѣе народнымъ. Звѣстныи епископъ-па-
триотъ хорватскѣй Штросмаеръ выдавъ покликъ
до всего духовенства, чтобы морально и ма-
терѣально подпомагало народне дѣло. При-
мѣръ Хорватѣвъ накауе и намъ издавництво
Словаря узнати дѣломъ народнымъ. Проф.
Желеховскѣй самъ не годенъ покрыти вели-
чезныхъ коштовъ друку 60-аркушового Сло-
варя. Меценатѣвъ у насъ нема. Остаетъ отже
одинокое средство выданя цѣлого Словаря —
важнѣе подмога матерѣальна черезъ пред-
плату. До той подмоги взынаемо мы въ имя
нашой народной справы всѣхъ Русинѣвъ и на-
дѣмось, что нашъ отзвѣвъ знайде у нихъ ши-
рый отгомонъ.

Петиція

проф. д-ра Изидора Шараневича и о. Льва Лаврен-
кого о запуску на дальний розкопъ и охорону
руинъ старокняжого города Галича.

Высокий Сойме! Идучи за всказѣнками кни-
жочки „Староруский княжий городъ Галичъ“, кри-
тичнои студии д-ра Изидора Шараневича, который
то авторъ на подставѣ згадокъ въ лѣтописяхъ,
топографичной номенклатуры и переказѣвъ о пер-
вѣ св. Спаса, заховавшихся въ судово-спориомъ
актѣ въ 1628 р. старався доказати, что старору-
ский городъ Галичъ не лежавъ тамъ, где лежитъ
теперь надъ Дѣбствомъ, але на выжинѣ надъ
Лѣмницею, и что теберѣшныи Галичъ есть познѣй-
шою осадю на правѣ магдебуркомъ, — шукали
ниже подписанъ за сѣдми то старожитного
руско-княжого города на поляхъ, розстеляющихся
межи рѣками Лѣмницею, Луквою и Дѣбствомъ,
перевѣсьмъ же на тыхъ, котры тгнутыя вдовжъ
рѣки Лѣмницѣ по правѣмъ ея бережѣ.

И дѣйствѣ! Сполученымъ силамъ подписан-
ныхъ удалось щасливо доси открити фундамента
трехъ базиликъ, збудованныхъ въ византийскомъ
стилю, а всказующихъ своею формою и будовель-
ныхъ матерѣаломъ, что походятъ въ XI и XII
столѣтѣй. Базилики тѣ суть: 1) згадана въ лѣ-
тописи кѣвской подъ р. 1152 церковь св. Спаса,
яко церковь замкова галицкихъ князѣвъ Володи-
мирка и Ярослава Осмомысла, на ерекциональ-
номъ поли гр. к. парохіи въ Залукѣ; 2) фунда-
ментъ ротунды (Rund Kuppel-Bau) на поли кара-
има Юсифа Наваховича въ Залукѣ и 3) дѣя 9
с. м. откритый фундаментъ обширной базилики
надъ урочищемъ „Вѣдунъ“ съ стрѣлою коцу на
входѣ и съ тремя абсидами, на нивахъ господарѣвъ
зѣ Залукы: Пилипа Гаушки, дѣтей Романа
Петраша и на нивѣ Федора Воробчака, побере-
жника зѣ Сокола.

Теперь отже можна вже сказати, что гипо-
теза, высказана передъ двома роками въ згаданой
книжочкѣ о положеніи староруского княжого го-
рода Галича, майже вповнѣ оправдуеся якъ что
до своихъ засадъ, такъ и что до своихъ консе-
квенцій. — Старожитныи Галичъ лежавъ надъ
Лѣмницею, а чинило его камѣнныхъ святихъ и ни-
шихъ, окружающихъ колись тѣ святихъ, будовель,
зѣ котрыхъ велика часть, хочъ була по части
деревяна, але мала камѣнный фундаментъ, нынѣ
же землею покрыта, — отже чинило тое було
очевидно значне и велике.

Подписанъ уважають теперь задачу отко-
пани и охорони руинъ давного Галича, тои пер-
вѣстной резиденціи князѣвъ нашего краю, справую
обходячо не лишъ народнѣсть руску, але такожъ
цѣлый край и цѣло его образовану суспѣльность. —
До сего часу результаты свои огласили подписанъ
при помочи приватныхъ складокъ, а именню
причинився на тую цѣль рускѣй „Дѣмъ Народный“,
а значнѣйшимъ даткомъ властелѣй Окна, п. Во-
лодиславъ Федоровичъ. Коли тѣ датки вже вычер-
палися, удаются теперь подписанъ до выс. Сойму
съ слѣдующимъ прошеннемъ:

1. Чтобы выс. Соймъ призоливъ отвітну
суму, а то: а) на розкопанье наиблизшой околици
церкви св. Спаса, беспорочно достойной уваги
подъ взглядомъ археологичнымъ; б) на закупно
грунту, на котромъ откопано фундаментъ ротун-
ды; в) на закупно части грунтовъ, на котрыхъ
открито фундаментъ четвертой вже (включно съ
костеломъ св. Станислава) на поляхъ въ Залукѣ
звѣстной святихъ византийского стилю; г) на
цѣлковите перекопанье всѣхъ трехъ по части от-
крытыхъ фундаментальныхъ руинъ а наконецъ
д) на захованье тыхъ цѣнныхъ и одинокыхъ па-
мятокъ нашой минувшости передъ всепожираю-
чимъ зубомъ часу.

2. Чтобы выс. Соймъ тую грошеву помѣчь
выразно на тую цѣль выначивъ, не включаючи
ей до загалной субвенціи, котра мае бути при-
зволена на консервацию иншихъ будовъ и памя-
токъ штуки въ Галичи и въ загалѣ въ нашомъ
краю, и чтобы на ужитѣе той сумы черезъ под-
писаныхъ, яко инициаторѣвъ згаданого дѣла, за
посередництвомъ краевого консерватора найласка-
вѣйше призоливъ.

Промова пос. кс. Хелмецкого

въ справѣ резолюціи до правительства о пристѣ-
пленіи регуляціи конгресу для духовенства.

Выс. Сойме! Въ 1873 р. выточивъ я бувъ
передъ форумъ сойму справу галицкого духовен-
ства, предложивши внесенне о ухвалу резолюціи
до выс. правительства взглядомъ подвысненія и
регуляціи дотации для клиру и о субвенціи для
него. До того внесенія склонили були мене го-
лодъ и загална нужда въ згаданыхъ роцѣ. До
одной части того внесенія, именню дотычно резо-
люціи до правительства о регуляціи конгресу,
соймъ бувъ прихилился и ухваливъ дотычну ре-
золюцію. Отъ того часу ушло шѣсть лѣтъ, а
зѣ резолюціи соймовой не бачимъ результату, бо
дотация, яку парохіи и сотрудники побирали отъ
давнихъ часѣвъ, не то что не подвыснена, але
противно, въ наслѣдство нагле взымающоюся разъ-
на-разъ дороговизны de facto зменшена.

Отжежъ III., коли и сего року зѣ причины
знищенія пожитковъ польныхъ угрожуе краеву
нужда, я ставлю зновъ передъ очи сойму справу
нашого духовенства. Знищенне плодѣвъ польныхъ
дотыкае непосредно и нашихъ парохѣвъ, а до-
тыкае ихъ тымъ болѣстнѣйше, что для нихъ не
существуе нынѣ справедлива засада права что до
вымѣру податковъ, что до вымѣру эквиваленту
и датковъ конкуренціиныхъ; въ наслѣдство того

они, оплачуячи больше нѣжъ могутъ, похилилися
уже подъ бременемъ тягарѣвъ.

Шо до сотрудниковъ, то тѣи не управляютъ
робѣ и житѣю зѣ дня на день, мовъ тѣ птици на-
воздушны, що нѣ орютъ нѣ сѣютъ, и для того нѣ-
чого больше не мають надъ тое, что зѣдѣять.
Сотрудники засужденъ на тое, чтобы зѣ рѣчной
платнѣ 210 зр. благопріетной одагулися, от-
вѣтно устроили собѣ мешканье, огрѣли его и о-
свѣтили, справили собѣ потрібныи княжки и еще
заощадили щось на харчъ и обслугу! Справдѣ,
треба бути чудотворцемъ, чтобы такими средст-
вами доказати такихъ рѣчей!

Тожъ и признають намъ се чужѣй, навѣтъ
нашѣ вороги, что се героизмъ боритисъ такъ, якъ
борются найнижшѣ зѣ нашихъ духовныхъ о хо-
лодъ и голодъ. Они борются для Бога, церкви и
краю! Мимо недостаточныхъ средствъ до житѣя
бачимо ихъ часто, якъ тиснутъ до скарбѣвъ съ
жертвованною лептою. Той, що вдоволяеся лихою
стравою насущною, что мае одну вытерту сутану,
кидае послѣдныи грѣхъ на народну часописъ, на
шиталѣ, на читальню и т. д.

Отжежъ III., тая кляса людей есть неизмѣрно
упослѣжена. Платня сотрудника, прикро вымо-
вити, не дорѣвнѣ платни сельского паробка, сто-
рожа або возного. Справдѣ, болѣстне то порѣв-
нанье и здѣбно обудити глубокий жалъ въ тыхъ,
что стративши по 16 лѣтъ въ школѣ почисленъ
мѣжъ послѣднихъ, мѣжъ пролетаріатъ интеллиген-
ціи! А такихъ пасербѣвъ маемо звышъ тысячу
въ нашомъ краю! Всѣ вероты суспѣльности
взляло вже въ опѣку законодательство, лишь въ
положенно душпастырѣвъ, особенно же сотрудни-
ковъ нѣчого на диче не змѣнило.

Вправдѣ була въ соймѣ бесѣда о поправѣ
уставы конкуренціиной, котра подъ певнымъ
взглядомъ есть дуже утяжливю для парохѣвъ.
Але показалося, что реформы той уставы ухва-
лити не можна, поки не буде выдана державна
устава о дотации духовенства, котра тамтѣи мае
служити за подставу. Видите отже III., що спра-
ва обертаеся въ колѣсѣ и зѣ котрого небудь боку
ей порушимо, все подыбемо перешкоды.

Проектъ закона державного о дотации духо-
венства вже вправдѣ выкончила комисиѣ конгресу,
але не могла его внести въ радѣ державной, бо
правительство, хочъ обѣцало було, не удѣлило
еще комисиѣ потрібныхъ датъ статистичныхъ, зѣ
котрыхъ можнабы означити высокость выдатковъ,
якѣ въ наслѣдство нового закона припало бы на
державу. Думаю отже, что моя резолюція: „Взы-
маея повторно ц. к. правительство, чтобы почи-
нило потрібныи кроки для приобщенія регуляціи
конгресу для духовенства католического“ — при-
чинитося успѣшно до выходе зѣ того блудного
колѣса и склонитъ правительство до удѣленя по-
трѣбныхъ датъ комисиѣ конгресуальной въ радѣ
державной, по чѣмъ очевидно проектъ закона
могъ быти въ палатѣ внесенный и ухваленый.
Прощу для того выс. соймъ о прихилинѣ для
мого внесенія и прощу о отосланье его до коми-
сиѣ администратіиной.

(Внесенне кс. Хелмецкого подписали: архі-
еп. брм. Исаковичъ, еп. Солецкѣй, еп. Сильве-
стеръ Сембратовичъ, д-ръ Антоновичъ, сов. Вас.
Ковальскѣй, о. М. Коржинскѣй, сов. Рожанков-
скѣй и др.)

Соймъ краевый.

Семе засѣданье, дня 16 вересня.

Зѣ отчитаного спису петицій цѣлавѣйшѣй:
Товариство „Gwiada“, братия помѣчь польскихъ
студентѣвъ университету, товариство глухо-нѣ-
мыхъ во Львѣ о запуску. — Редакція „Bartnik
postępowy“ о запуску. — Комитетъ церковный
въ Дрогобычи о запуску на реставрацію церкви.
— Сестры милосердія въ Залозцяхъ о запуску
на отбудоуванье шпиталу, дому сирѣтъ и каплицѣ.
— Громада Ростова велика о запуску на будо-
ву школы. — 3 петиціи о примусову асекурацію
будынокъ сельскихъ. — Гром. Тухля о регу-
ляцію рѣки Опоръ и о запуску по поводу вы-
ливѣвъ.

На порядку дневномъ було перше читанье
чотырохъ внесенъ пп. Меруновича, Абрагамови-
ча, Пилата и Вайгарта.

Пос. Меруновичъ мотивувавъ свое внесе-
нне въ справѣ устанавленія въ краю окремого
заряду для галицкой сѣти желѣзницѣ державныхъ.
— Внесенне отослано до ком. администратіиной.

Пос. Абрагамовичъ мотивувавъ свое
внесенне, зывающе правительство о вылученье
зѣ домово-класового катастро не замешкалыхъ
хатъ и коморъ. Якъ звѣстно, по знесеню доминѣй
и заведенію урядѣвъ податковыхъ, въ 1851 р. ми-
нистерство скарбу наказало перевести новый ка-
тастеръ домово-класового податку. Переведенне
того катастроу отдано стражникамъ скарбовымъ
т. зв. „аузебергерамъ“ и въ табели удѣленой имъ
зѣ горы вже узнано комору яко мешкальну часть
дому. Але понеже до 1 сѣчня 1882 р. податокъ
отъ хаты о 1—3 комнатахъ выносилъ 1 зр. 63²/₃
кр., то зачисленне коморы до одной або двоухъ
комнатъ сельскихъ не мало жадного значенія.
Отъ 1882 р. заведено податокъ такѣй: отъ хаты
съ одною комнатою 1 зр. 50 кр.; съ двома ком-
натами 1 зр. 70 кр., съ тремя комнатами 2 зр. 10
кр. Отже если комору зачислитъ за мешкальну
часть дому, то податокъ подносится все о одну
клясу выше, а коли бувае въ домѣ двѣ коморы
то и о двѣ клясы выше. Т. н. пр. въ якѣйсь
хатѣ мешкають двѣ родины (батько и сынъ) въ
двоухъ комнатахъ а мають и двѣ коморы, — то

замѣстъ платити податокъ за двѣ комнаты (1 зр.
70 кр.) платятъ за чотыри комнаты 4 зр. ! Щобы
такой аномальности запобѣгти, п. Абрагамовичъ
поставилъ въ горѣ наведење внесенне.

Пос. Пилатъ мотивувавъ свое внесенне
въ справѣ реформы уставы о принадлежности зѣ
3 грудня 1863. Конечнымъ наслѣдствомъ той
уставы есть т. зв. шупасництво, котре богато
коштуе и що року збѣльшаеся. Въ 1876 р. шупа-
совано 5728 особѣ, потѣмъ что року больше, а въ
р. 1881 вже 9551 особѣ. Кошта же шупасництва
выносили brutto въ р. 1876 — 11.848 зр., въ
1877 — 19.999, въ 1878 — 31.538, въ 1879 —
32.973, въ 1880 — 33.680 а въ 1881 — 35.000
зр. ! До того еще коштуе удержанье бюра шупа-
сового въ видѣлѣ краевомъ — самѣ урядники
коштуютъ рѣчно 8.000 зр. Тымчасомъ зѣ шупа-
сованія нема хѣсна, бо шупасованѣи звычайно не
маючи что робити въ громадѣ, зновъ вывандру-
ють. Тому въ великой мѣрѣ, по думцѣ п. Пила-
та, зарадити отвітна реформа уставы о прина-
лежности.

Пос. Вайгартъ мотивуе свое внесенне,
чтобы соймъ поручивъ выдѣлюи кр. выпрацювати
окремыи статуты для мѣстъ: Перемышль, Стани-
славѣвъ, Тернопѣль, Броды, Ярославъ, Дрогобычъ,
Бяла, Новый Сончъ, Тарнѣвъ, Решѣвъ, Самбѣръ,
Стрый и Коломыи. Загална устава громадска
для тыхъ мѣстъ есть утяжливя и недогѣдна,
треба имъ отже дати большу автономію.

Наступило оправданье комисиѣ правничой
зѣ проекту выдѣлу кр., чтобы ректорѣи полите-
хники дати вирьныйи голосъ въ соймѣ. Рече-
рентъ ком. правничой (п. Вайгартъ) прихилился
до внесенія выдѣлу кр. Зѣ помѣжи чотырохъ по-
сѣловъ, котры забирали голосъ въ той справѣ,
одинъ лишь п. Абрагамовичъ промовлявъ за внесе-
ннемъ, прочѣи противъ него. П. Янъ Попель
старався доказати, что множенне голосѣвъ вирь-
ныхъ есть суверенне съ засадою системы репре-
зентатіиной, опертюи на выборахъ и контроли
выборѣвъ надъ своими репрезентантами; впро-
чѣмъ презесъ краковской академіи наукъ мавъ бы
большу право до вирьного голоса, якъ ректоръ
политехники; наконецъ политехника не може
бути на рѣвнѣ ставлена съ тыми школами, котры
людскѣсть черезъ сѣмъ вѣковъ съ почестею нази-
вае universitas litterarum. Наданье ректорѣи по-
литехники голосу далобы лишь повѣдъ до даль-
шихъ подобныхъ претенцій н. пр. для бурми-
стрѣвъ Львова и Кракова, для презесѣвъ госпо-
дарскихъ товариствъ, и т. д. Зѣ уваги на тѣи
взгляды п. Попель вноситъ, чтобы внесенне от-
слати еще разъ до комисиѣ, чтобы ближе его ро-
зсмотрѣла. П. Гавзнеръ доказуе, что нынѣшныи
часть есть противный всякимъ привилеямъ. Ав-
торы выборчой ординаціи зѣ 1861 р. очевидно ва-
галися ступити на дорогу конституціиной и для-
того утвердили вирьныйи голоса. Въ сенатѣ поль-
скомъ навѣтъ ректоръ университету не мавъ ви-
рьного голоса. Институція голосѣвъ вирь-
ныхъ упадае теперь всюду, а наданье такого го-
лосу ректорѣи политехники булобы уникатомъ
на цѣлой кули земской. Школы политехничныи
суть креациѣ новочасной, и повинны бути выра-
зомъ поступу, а не стремѣти до воскрешуванія
средневѣчныхъ институцій. П. Гавзнеръ есть
противный и тому, чтобы презесъ краковской ака-
деміи наукъ мавъ голосъ вирьныйи, а что до
ректорѣвъ въ загалѣ есть той думки, что ректорѣи
выбранѣи що року не могутъ обѣзнатисъ такъ
добре съ токомъ справъ соймовыхъ, якъ послы
выбранѣи на 6 лѣтъ. Зѣ тыхъ взглядовъ п. Га-
взнеръ прихилился до внесенія п. Попеля. П. Кру-
ковецкѣй рѣвножъ попрае тое внесенне. —
Соймъ принявъ внесенне п. Попеля.

Потѣмъ соймъ принявъ внесенне комисиѣ
администратіиной въ справѣ купна реальности св.
Николая во Львѣвъ, належачою до фонду конви-
ктового, за 220.000 зр. въ десять ратахъ съ 5%.

Подъ конецъ засѣданя ухвалено кѣлька внесе-
ннѣ ком. петиціиной и отчитано внесенне п. То-
роевича о змѣну уставы о добѣздахъ желѣзничныхъ.

Осьме засѣданье, дня 18 вересня.

Присутныйи засѣданю намѣсти. гр. Потоцкѣй.
Зѣ отчитаного спису петицій цѣлавѣйшѣй:
Выдѣлъ пов. въ Кольбушовѣ о примусову асеку-
рацію загородъ сельскихъ. — Громады Козловъ,
Дмуховець и Покропівна о вылученіи ихъ зѣ
староства въ Золочевѣ и суду пов. Козовъ а при-
лученіе до старост. и суду пов. въ Тернополи. —
Мѣсцова рада школьна въ Прускахъ о субвенціи
на перетворенне I-класовой школы въ 2-кля-
сову. — Громада Новый Торгъ (Nowy Targ)
о заложеніи тамъ низшой гимназіи. — Рада шк.
въ Мединичахъ о перемѣну провизоричной II-
класовой школы на постоянну. — Выдѣлъ галиц.
товариства лѣсничого о субвенціи на часописъ. —
Выдѣлъ пов. въ Цѣшанѣвъ съ протестомъ противъ
вылученія громадъ Кобыляницѣ волоской и руской
зѣ староства въ Цѣшанѣвъ и суду пов. въ Люба-
чевѣ. — Комитетъ воспиталища Василіанскѣ въ
Львовѣ о запуску. — Гром. мѣста Бережанъ
о устанавленіи трибуналу суд. I инстанціи въ
Бережанахъ для бывшого округа бережанского. —
Редакторъ „Towarzystwa pilnych dzieł“ о 300 зр.
запомогіи. — Комитетъ опѣки надъ ветеранами
зѣ польского повстанія зѣ 1831 р. о запуску. —
Краеве товариство археологичне о субвенціи
300 зр. на реставрацію костела въ Дрогобычи.

Кс. Хелмецкѣй зложивъ до булавъ мар-
шалковой слѣдуючи внесенія: Зымаея правитель-
ство: 1) чтобы починало потрібныи кроки для пе-
ренесенія зарядѣвъ галицкихъ желѣзницъ зѣ Вѣ-
дѣи до краю и чтобы заряды гал. желѣзницѣ ужи-
вали въ урядованю въ краю языка польского;

2) чтобы зарядъ желѣзницъ ярославско-сокальской бувъ въ краю и уживавъ языка польского яко урядового; 3) чтобы на будущее при удѣлюваніи концесій на желѣзницѣ въ Галичинѣ правительство застерегло права польского языка и сѣдѣше зарядовъ въ краю.

Зъ порядку дневного пос. гр. Янъ Стадницкій мотивувавъ свое внесеніе о регуляцію рѣкъ. Онъ выказувавъ нагладу потребу регуляції и мѣжъ иншимъ подѣлѣть, що часть дробного фонду, предназначеннаго правительствомъ на регуляцію рѣкъ, отсылалася незужита назадъ до Вѣднѣ, бо часто конкуренція не могутъ причинитися въ 2/3 частяхъ до коштовъ регуляції. — Внесеніе отослано до комисіи культуры кр.

Дальше гр. Рей мотивувавъ свое внесеніе о продажѣ соли для худобы. Сегодѣшня слота и выливы воды дуже поусушали пашу; зъ той причины може дуже легко повизжитися на весну въ пѣломъ краю зараза на худобу. Чтобы тому зарадити, належитъ учинити пашу менше шкодливо, а то черезъ примѣску соли до пашъ. Соймъ длятого ухвалитъ завѣзати правительство, чтобы на рѣкъ 1883 отворить продажу соли для худобы господамъ, котри кормятъ худобу, и котрымъ староство дасть сертификатъ съ означеніемъ скобкости соли, потрібной для его худобы. — Внесеніе отослано до комисіи культуры кр.

Пос. Абрагамовичъ мотивувавъ свое внесеніе о замкненіи границъ зъ Россіи и Румыніи для перевозу худобы. Внесеніе тое вымѣрене противъ охляныхъ заходѣвъ Вѣденцѣвъ и ховатѣльв худобы въ Россіи и Румыніи, чтобы правительство отворило границѣ. Легко добавити причины тыхъ заходѣвъ: отъ часу замкненія границъ вывозъ худобы зъ Россіи и Румыніи зменшився о 30—40%, а праса вѣденска колия мясо въ Вѣднѣ подорожѣло, поднесла крикъ и домогася отворенія границѣ. Въ такомъ случаю потерпѣлибы галицкіи ховатѣль худобы, тожъ треба завчасу внести отвѣтныи меморіалъ до правительства. — Внесеніе тое рѣвножъ отослано до комисіи культуры кр.

Пос. гр. Янъ Тарновскій мотивувавъ свое внесеніе: „Соймъ поручитъ выдѣловъ кр., чтобы удѣлившъ въ переговоры съ правительствомъ въ справѣ швидко будовы желѣзницъ зъ Решова на повѣнчѣ до Королевства польского.“ — Ухвалено выбрати для того внесенія спеціальну комисію желѣзницъ зъ 7 членѣвъ.

Дальше зъ порядку дневного пос. Гольдманъ отчитавъ справозданіе комисіи бюджетовой о замкненіи рахунковъ за р. 1880 фонду кр. и фондѣвъ выпосаженихъ зъ скарбу кр. або обнатыхъ бюджетомъ. Доходы въ р. 1880 выносили 4,032,351 зр., а выдатки 4,130,671 зр., — недобѣръ отже выносилъ 98,320 зр. — Соймъ удѣливъ выдѣловъ кр. абсолюторіумъ.

Оттакъ пос. Шуманцовскій зававъ справу въ имени комисіи культуры кр. зъ внесенія п. Рея о способѣ значенія худобы. Заносеніе заразы кингосуса черезъ худобу стенову зъ Россіи и Румыніи спонукало правительство замкнути границѣ и 29 юлѣ, збѣжавъ 1880 выданный казѣвъ. Однакожъ такъ щѣльно обсадили границѣ, чтобы жадна штука худобы не могла бути перемѣнена до краю, показалося невозможнымъ. Треба отже було въ полѣсѣ граничной зарадити якойсь средства контролѣ, котри далибы можнѣсть огрѣжнѣти худобу перемѣнену отъ мѣсцевости. Министерство длятого дня 12 цѣвня 1880 наказало спорядити катастеръ худобы и значити кожду штуку мѣсцевой худобы черезъ вышканы розпаленымъ желѣзомъ знаку на лѣвой лопатцѣ. Але той способъ значенія худобы противитѣся приписамъ противъ мученія худобы. Колибъ таке вышканы знаковъ отбывалося лишь разъ на ху добанъ, то она еще переболѣлабы тую операцію. Але се повторясъ ко кѣлькѣ мѣсяцѣвъ, а неразъ и цѣ колька тыжднѣвъ. Худобина дичѣе и не дае до себе приступати. Дѣйны коровы скидають телята, тратятъ молоко и т. д. Комисіи культуры кр. вносить, чтобы правительство значеніе худобы розпаленымъ желѣзомъ застановило а вынайшло иншій який способъ. — Внесеніе тое принято.

Пос. Вольфартъ и тов. вѣбѣ отсѣдуючу интерпеляцію до правит. комисаріа: „Чи правдивъ суть поголовскіи, що правительство намѣряе закрыти жупу солну въ Калущи; а коли такъ, то чи не можна еще откликати се намѣреніе?“

Пос. др. Пентакъ и тов. вѣбѣ резолюцію до правительства, чтобы въ мыслѣ министр. розпорядженія зъ 5 червня 1869 бувъ заведенный языкъ польскій яко урядовый въ внутрѣшней службѣ державной прокуратуры, урядѣвъ почтовыхъ и телеграфическихъ.

Девятое засѣданіе, дня 19 вересня.

Отчитано описъ петицій (выпнуло всѣхъ 282); цѣкавейшій зъ нихъ: Комитетъ парох. въ Монастирцѣ и комитетъ для розширенія костела въ Коломыѣ о запуску. — Погорѣльцѣв гром. Верхній о запуску. — Комитетъ церковный въ Винникахъ о выплату квоты, зложеной въ казѣ краевѣй и о запуску зъ фонду им. Головацкого. — Громады Львовъ и Тернополь о пожички на будову касарнь.

Пос. Ленартовичъ вѣбѣ интерпеляцію до правит. комисаріа: „Въ якѣмъ стадіумѣ находится теперь трактованѣ отъ давна справа вылученія суд. повѣтовъ Калуща и Войнилова зъ окружного трибуналу въ Самборѣ (16—18 миль дороги), а прилученія ихъ до Станиславова?“

Пос. Меруновичъ зложилъ до булавъ маршалковой внесеніе въ справѣ зараженія недостатчи школьныхъ будынокѣвъ. Ждае онъ именно, чтобы уважнѣннѣ банкъ краевый выдавати громадамъ договорчинцевъ пожички, сплачуванъ

ратами, на будову школъ и на заосмотреніе ихъ потрібными приладами. Пожитки тѣ мають бути обезпеченіи. Банкъ має выдавати на тое окремі листы заставнѣ подѣ назвою „школьныхъ облигацій“, подѣ гарантією краю, а край поручитъ тѣ зобовязанія банку. Особною ухвалою має бути возване правительство, чтобы договори тому выдѣлали политичну екзекуцію.

Пос. Тад. Василевскій зложилъ до булавъ маршалковой резолюцію, вызывающую выдѣлъ кр., чтобы для лучшего удержанія дорогъ громадскихъ застановились надъ заведеніемъ окремыхъ стражниковъ до дорогъ громадскихъ, обвязанныхъ дѣти о дороги. Колибъ выдѣлъ кр. узнавъ отповѣднѣсть того внесенія, то чтобы обчислѣть кошта удержанія такихъ стражниковъ и на будущей сесіи предложитъ дѣтныи внесенія.

Зъ порядку дневного пос. Торосевичъ мотивувавъ свое внесеніе о змѣну §. 5 го ustawy зъ 1881 р. о доѣздахъ желѣзничихъ. Понеже много есть важныхъ дорогъ, котрыхъ рады повѣтовъ не хотять узнати за доѣзды, мимо того, що интересованіи стороны того желаютъ и хотять часть кошту, або и весь конкуренційный коштъ повѣту взяти на себе, и понеже въ такомъ случаю нема рекурсу до высшихъ властей, — длятого внести п. Торосевичъ слѣдуючу змѣну §. 5 ustawy о доѣздахъ: „О потребѣ будовы нового доѣзду до двѣрца або стациі желѣзничой або о реконструкціи доѣзду орѣкае на внесеніе рады повѣтовъ або интересованныхъ сторонѣ, котри зобовязуются покрити половину конкуренційного дажку повѣтовъ, ц. к. намѣстничество въ порозумѣніи съ выдѣломъ кр., а колибъ тѣ не згодились, то министерство справъ внутрѣшнихъ и торговлѣ.“ — Внесеніе тое отослано до комисіи желѣзничой.

Подѣ конецъ засѣданія послы зъ комисіи петиційной задали справу зъ гдѣяныхъ петицій, не мающихъ загального интересу, чтобы ихъ ажъ подавати до ширшой вѣдомости. Всѣ петиціи були о запуску або заличку, — соймъ на внесеніе комисіи по наибольшей части отмовлявъ.

Десятое засѣданіе, дня 21 вересня.

На вступѣ зас. отчитано письмо рабинату вѣденскаго, котрый заперечуе тверженіе п. Меруновича, будтобы рабинатъ колия заявлявъ, що жиды для взглядовъ религіиныхъ толеруютъ скрытоубійство.

Зъ отчитаного опису петицій цѣкавейшій: Зарядъ товариства педагогическаго въ Львовѣ о признаніе учителямъ народныхъ высшей платѣ въ тыхъ громадахъ, где люднѣсть збѣлилася. — Комитетъ церковный въ Добруѣ о запуску на доконченіе будовы церкви. — Гром. Роздѣль о 4-классову школу. — Выдѣлъ пов. въ Долинѣ о заведеніе зборныхъ казѣ громадскихъ. — Гром. Бортники въ справѣ хибного вымѣру податку грунтового. — Гром. Поручинъ о запуску для погорѣльцѣвъ. — Выдѣлъ пов. въ Товмачи о запуску для житѣльв тамошного повѣту, дѣткнѣныхъ повѣнью.

На внесеніе п. Стан. Тарновскаго ухвалено удѣлѣти погорѣльцѣмъ мѣсточка Розвадова и гром. Хоржелица 1500 зр.

Комисаръ правительственный п. Залескій въ отповѣди на интерпеляцію п. Ленартовича въ справѣ прилученія судѣвъ пов. Калуща и Войнилова до суду окружного въ Станиславѣвъ заявивъ, что суды тѣ будутъ неважѣмъ прилученъ до згаданого округа.

Потѣмъ пп. кс. Хелмецкий и др. Пентакъ мотивували свои внесенія, предложѣннѣ попередного засѣданія.

Справозданіе выдѣлу кр. о обвязковѣй асекураціи загородъ селянскихъ отъ огню отослано до комисіи администраціи.

Оттакъ наступили справозданія ком. петиційной. Погорѣльцѣмъ громады Бѣльчѣ въ пов. драгобычѣмъ удѣлено по промовѣ пп. Охримовича, сов. Ковальскаго и гр. Круковецкаго 200 зр. запуску. — Петицію п. Кипр. Цѣпановскаго о субвенцію на выпробованіе его огнетривалыхъ матеріалѣвъ отступлено выдѣловъ кр. до близшого розсмотрѣнія и уваженія.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Подорожѣ цѣсаря до Триесту) окѣнчилася, а обавы, чтобы въ Триестѣ не прійшло до яко авантуры — якъ се було подчасъ побыву архи князя Кароля Людвика въ томъ мѣстѣ — показались хибными, дакувати чужности властей, котри завчасу уопѣли заботѣти плянамъ ирриденцистѣвъ: заколотити торжество въ Триестѣ. Дня 16 с. м. одинъ чоловікъ, ѣдучій зъ Висконе, спостѣрѣвъ малый вѣзѣкъ, перекрадающійся черезъ италійску границу въ направленіи до Виско. На томъ вѣзѣку кромѣ погонича не було нѣкого. На завданіе погоничевы запытанье, чи не удалося ему знати пассажѣровъ, онъ отповѣвъ, что має двоухъ, але передъ границею зѣзѣли зъ воза, чтобы не рейти пѣшо и доперва познѣйше сѣти. Той чоловікъ зъ Висконе завязавъ розмову съ погоничемъ и спостѣрѣвъ, что тутъ щось подозрѣного, впрѣчѣмъ и самому погоничеву було подозрѣне, длятого его пассажиры манѣвными перекрадаются. Не теряючи часу, завѣдомивъ о томъ бурмистра въ Висконе, а той удался заразъ до старосты въ Градицѣ. Зъ Градицки завѣдомлено жандармерію въ Монфальконе и тая розѣслала патруль на всѣ стороны. Въ Рончи, малѣмъ мѣстечку надъ полудневою желѣзницею, на дорогѣ до Аквилеи, до-

вѣдовая одинъ зъ жандармѣвъ, что тамъ прибули два подорожнѣ, зѣаеи Италійцѣ. Одинъ зъ нихъ старшій вынайшовъ заразъ подѣводу, чтобы удасть до Триесту, а молодшій тымчасомъ удался до заѣздного дому, чтобы тамъ заждати на побѣдѣ желѣзничій ѣдучій зъ Гориціи до Триесту. Старшій мавъ выглядѣти въ Триестѣ отѣтнѣе помещикъ, а молодшій мавъ привезти съ собою бомбы. Въ субботу о 2-гои год. пополудни прибувъ справдѣ до Триесту возкомъ вынайденнымъ въ Рончи одинъ зъ заговорниковѣвъ, казавъ погоничевы задержатися на улицѣ и щезъ мѣжъ товпами народу. Другого оставшого въ Рончи въ заѣздномъ домѣ открьвъ жандармъ. Онъ возвавъ замкнувъ шогося въ комнатѣ подорожного, чтобы отворить. Той отворивши стрѣливъ до жандарма, але хибивъ. Жандармъ тогда кинувся на него, поваливъ на землю и при помочи надосѣвшихъ людей звязавъ. При ревизіи знайдено въ куфѣрку арештованого двѣ фляшочки съ нитроглицеріною, пу- делько съ пистономъ и двѣ бомбы Орсиньо-го, якъ-разъ такіи самѣи, якъ тѣ, котри були киненіи дня 2-го серпня на площади Корсо подчасъ побыву архика. Кароля Людвика въ Триестѣ. Запытаный о имя арештованый зѣзнавъ, что называся Горонони Росси зъ Риму. Але полиція триестенска выслѣдила, что арештованныи называся Вильгельмъ Оберданкъ. Дня 17 с. м. при- ставлено его подѣ сильною ескортѣю до Триесту, где позвали его школьнѣи товаришѣ. Оберданкъ есть прилично одягнѣнымъ 25-лѣтнимъ муциною. Товарища его полиція не заплала. Оберданкъ хочъ мѣе имя нѣмецке, вырѣстъ мѣжъ Италійцами и обѣтовалъ въ кругахъ ирриденцистѣвъ. Въ слѣдствѣ запытаный, что онъ намѣряетъ ѣдучи до Триесту, отповѣвъ: „Я хотѣвъ повитати австрійскаго монарха“. Его запытали, въ якій се способъ онъ хотѣвъ повитати. На те дѣвъ: „Се вже мое дѣло“.

Принятѣе цѣсаря въ Триестѣ було величавѣе, а неудавшійся атентатъ Оберданка выказавъ, что ирриденцистичній агитаціи выхадѣти зъ Италіи. Правительство италійске, призвавъ Австрію, стара- еся по змѣовѣ придушити рухъ ирриденцистѣвъ. И такъ Gazetta di Venezia доноситъ, что по киненію бомбы дня 2 серпня въ Триестѣ и по скон- фискованію бомбъ на кораблѣ Lloyd, правитель- ство австрійске удалося було до властей италій- скихъ, чтобы зарадити слѣдство въ тыхъ обоухъ справахъ. Власти италійскіи справдѣ перевели слѣдство, хотѣи нѣчого не выкрыли. Судъ въ Триестѣ зажадавъ зновѣ отъ властей италійскихъ, чтобы выдали двоухъ молодыхъ людей, урѣкшихъ зъ Триесту до Венеціи. Трибуналь дру- гои инстанціи въ Венеціи уповаживъ суды до арештованія тыхъ злочинцевъ. Несомнѣнно, что и справа Оберданка дасть повѣдъ правительству австрійскому звернутися до властей италійскихъ о помѣчь въ выслѣженіи злочинства.

(Цѣсаре) по поворотѣ до Гедделѣ зъ своєю подорожѣи выдѣвъ отручній письма до намѣстни- ковъ Каринтіи и Триесту, въ котрыхъ жителямъ тыхъ краѣвъ высказуе свою вѣдчѣсть за обя- вленіи чувства вѣрности и преданности и заявляє ихъ о своѣй жилищности и ласѣвъ.

(Дрови Смолицъ), президенту палаты по- словъ надавъ цѣсарю достоинство тайного со- вѣтника.

(Послы Вальтерскирхенъ и др. Кронавет- теръ) зложили свои мандаты до рады державной. Пос. Вальтерскирхенъ, якъ зѣвѣстно, бувъ побѣдъ Фишгоа однимъ зъ першихъ авторѣвъ нового нѣмецко-демократическаго товариства, за що стя- гнувъ на себе ненавистъ и напады централистѣвъ. Одинъ его выборчій округъ ухваливъ для него вотумъ недоувѣрія и се була причина, что онъ зложивъ мандатъ. Др. Кронаветтеръ же, зѣвѣстный демократическій посолъ, програвъ недавно процесъ о образѣ чести, выточенній редакціи „Neue freie Presse“ и зъ той причины зложилъ мандатъ. Вы- борчій его зъ Йозефштадскаго округа выборчого въ Вѣднѣ стараются наклонити Кронаветтера, чтобы зновѣ згодосѣвъ свою кандидатуру.

ЗАГРАНИЦА.

Россія. Телеграмы зъ Петербурга рознесли дня 18 с. м. вѣдомѣсть, что днемъ впередъ отѣй- шли зъ Петербурга три баталіоны гвардіи для обсаженія дороги желѣзной зъ Петербурга до Москвы. Возвзжъ линіи желѣзницѣ патруль пере- смотрували обѣ стороны желѣзной дороги. Того таки дня мало выѣхати зъ Петербурга больше войска для цѣлковитого замкненія желѣзницѣ. Па- кунки, наметы и багажѣ офицерскіи отѣйшли желѣзницею николаевскою. Телеграма зъ дня 20 с. м. донесла вже зъ Москвы, что царъ и цѣрева того дня въ полудни прибули до Мо- сквы. Съ ними прѣѣхали такожъ вел. князѣ Юрій, Алексей, Сергій и Павелъ. Въ хвилю вѣѣзду до Москвы великій топыи народу повитали цѣря и его родину. Цѣрь и цѣрева удалися просто до каллицѣ Матери божой тверской, а потѣмъ до Кремлю, где була збрана численна публичнѣсть. Горюдскій голова мавъ привѣтну промову и до- ручавъ цѣрѣи и цѣревѣй хлѣбъ и соль. Потѣмъ удался царъ съ родиню до катедры, где були при- сутны на богослуженіи, зъ оттамъ до монастыря св. Михаила, а наконецъ до Петровской палаты. Кн. черногорскій супроводжае завѣсды цѣря. Въ четверъ и пятницу сего тыждня выставка мо- сковска була замкнена для публичности зъ при- чины, что въ тыхъ дняхъ выставу мавъ звиджу- вати царъ съ родиню. Неважѣмъ має отбутись торжество коронаціи.

Князь черногорскій подчасъ своего пробуванія въ Петербургѣ пріймавъ депутацію славянскаго благотворительнаго комитету и въ отповѣди на промову предсѣдателя депутаціи высказавъ колька

горячо-сердечныхъ словъ на тему славянскаго любви. Головна цѣль подорожѣ кн. черногорскаго до Россіи була — выпросити у цѣря посатѣ для своєю найстаршой 16-лѣтней дочкѣ, о котрой руку убѣгаеся князь болгарскій. Цѣрь мавъ прирѣчи княжѣи гоинныи, якъ кажутъ, колькамиліоновый посатѣ.

Ромунія. Король ромунскій приймавъ въ середу сего тыждня въ своѣй лѣтней резиденціи въ Синаѣ князя Александрѣа болгарскаго.

Египтъ. Битва подѣ Тель-ель-Кебиръ, ко- трои результатъ нещасливый для Араби пашѣи по- дали мы въ послѣднѣмъ числѣ, закончила майже зовсѣмъ войну въ Египтѣ. Подѣ враженіемъ той битвы наступила теперь хвилюва тишина и пе- рерва всякой военной и дипломатичной акціи. По- слѣдна запора англійскаго оружія въ Египтѣ, Да- мietta, отворить неважѣмъ брамы свои Англича- намъ, комендантъ Даміетты Абделлалъ застерѣго, что онъ не має жадныхъ неприяныхъ намѣровъ анъ противъ кедива анъ противъ правительства англійскаго, а готѣвъ поддѣтисъ. Англія занята теперь приверненіемъ внутрѣшного руху и житѣ въ зворушеніи на часъ организми покороного краю. Перервана коммуникаціи межѣ Каирѣмъ и Александрією вже привернена, рухъ на желѣз- нѣцахъ, почтахъ и телеграфахъ отбываеся безъ пе- решкоды, кедивъ съ дворами, министрами и ге- неральными конзулами повертае до Каира. По- томъ гдѣякіи полки англійскіи повернутъ зъ Егип- ту. Въ концертѣ европейскѣмъ занавувала апатія. Кромѣ Россіи инші державы а на чолѣ ихъ Нѣм- цѣ не богато показуютъ охоты взяти инициативу въ уложеніи отношенъ въ Египтѣ. Теперь вже не лишь въ Франціи, але и въ Нѣмеччинѣ кризу египтску уважають окѣнченною.

Туреччина. Лордъ Дифференъ предста- вивъ Портѣ, что высилка турецкаго войска до Египту есть теперь вже зовсѣмъ безпотрѣбною, и заперевъ ей, что се зовсѣмъ не нарушитъ пріязныхъ отношенъ межѣ Англією и Туреччиною. Турція мала згодитись на тое предложѣне.

НОВИНКИ.

— Въ справѣ конфискации 67 ч. „Дѣла“ одержуемъ слѣдующе писмо: Въ имени Г. В. Цѣсаря! Ц. К. Судъ красивый во Львовѣ рѣшивъ на подѣставѣ §§. 489. и 493. пр. к. и §. 37. з. пр., що осно- ва артикулу умѣщенного въ ч. 67. часописи „Дѣ- ло“ зъ 9 вересня с. р. подѣ нап. „Для порозу- мѣнія непорозумѣвшимъ“ въ уст. отъ словъ „Кто только“ до словъ „мы мовчати“ мѣститъ зна- мена провинны зъ §. 302. з. к., что протѣе заражде- на черезъ ц. к. прок. держ. конфиската того ч. „Дѣла“ есть усурвадливѣна, дальше розши- реніе инкримин. уступу зборонене а забраный накладъ має бути знищений.

Поводы. Въ инкр. арт. усулуе авторъ взбудити неприянь и ненавистъ противъ на- родности польской, что становитъ знамена провинны зъ §. 302. з. к. и длятого застосовано повы- шій приписъ законный.

Львовъ 15 вересня 1882. *Piatkowski.*

— На послѣднѣмъ засѣданіи центрального выдѣлу тов. „Прѣсвѣта“ во Львовѣ, котре отбулося дня 11 с. м., затвержено протоколъ съ попередного засѣ- данія и рѣшено слѣдуючій ухвалы: 1) принято до вѣдомости справозданіе касіера зъ выплаты належитостей за выготовленіе книжочекъ „Прѣсвѣта“; 2) ухвалено выслати дарѣмъ якуе часть книжочекъ давнѣйшого выданія „Прѣсвѣта“ чи- тальни въ Залѣцяхъ, выписавшійся въ члены то- вариства; 3) принято до вѣдомости завѣдомленіе, что „Исторія Руси“ (Ч. IV-та) буде до половины жовтня с. р. укѣнчена; 4) ухвалено розписати конкурсъ на опороженіе мѣсце урядника до ве- денія дѣлъ канцеляріиныхъ товариства съ одномѣ- сячнымъ речинцемъ отъ дня оголошенія конкурсу; 5) принято до вѣдомости предложѣне библиоте- каря, что цѣлый накладъ школьной книжки „Вира- вы латинскій дра Огоновскаго“ вже вычерпанныи, и ухвалено взглядомъ нового выданія порозумѣ- тисъ съ комисією для выдѣвництва книжѣкъ школь- ныхъ; 6) принято 6 новыхъ членѣвъ до товари- ства; 7) въ кѣнци залагоджено гдѣякіи дробнѣйшіи бирвы администраціи и прошенія предложѣннѣ выдѣловъ.

— Словаря проф. Евгенія Желеховскаго Выпускъ 1-шій выйшовъ зъ печатнѣ тов. им. Шевченка въ объ- емѣ двоухъ печатныхъ аркушѣвъ и коштуе 40 кр. (по 20 кр. за аркушѣ). Предплату на Словаръ належитъ присылати або просто на руки п. Евг. Желеховскаго, професора гимназіи въ Стани- славоѣвъ, або до редакціи часописей: Дѣла, Бѣт- ковщинны, Зеркала, Свѣта, Зорѣи Часописи школь- ной.

— Въ справѣ основанія гр. к. епископства въ Стани- славоѣвъ, якъ пише „Dziennik Polski“, порозу- мѣваеся правительство австрійске отъ курією рим- скою заразъ отъ часу резигнаціи Впреосв. митро- полита Сембратовича. Справа тая має бути въ коротцѣ залагоджена, и въ Станиславѣвъ осиде рускій епископъ. Пала мавъ застерѣчи собѣ преконизацію епископѣвъ станиславѣвскихъ. По- даючи сю вѣдомѣсть за „Dzien. Pol.“, зъ своєю стороны не беремъ за неѣ жадной отвѣчалности.

— До василіанско-езуитского новіціату въ Добромилі, якъ пише „Dziennik Polski“, вписалося дои 27 новѣковъ, зъ тыхъ 25 обр. гр., а 2 обр. лат. Зъ Русинѣвъ має бути 20 сынѣвъ священническихъ, а 5 сынѣвъ селянскихъ. Мѣжъ новѣками есть такожъ двоухъ Василіанъ, котри подписали протѣстъ противъ зѣвѣстной булѣи папской. По укѣнченіи новіціату будутъ новѣки умѣщенъ въ Старѣй Веси коло Бжозова, где будутъ уставленъ въ окремомѣ отдѣ-

дѣ підъ надзоромъ монаха василіянського и побирати будуть науки проготовляючи. По укінченню тихъ наукъ будуть выслані на теологію до Кракова. Такъ ось посила сѣхъ інформацій „Dziennik“ будуть мусѣли перейти новіаки ажъ таку муштру вѣзучого вихованія, нѣмъ стануть до тоїмъ класу тоїмъ зукієнкі нового крою...

— Русо-народный театръ підъ дирекцію Ив. Бибериновича удасть въ Подгаецъ на 4 представлення до Зарваниці. Перше представленіе відбулося дня 26 л. с. м. во вторникъ, друге въ четвергъ, третє въ пятницу, а четверте и послѣднє въ недѣлю. Надѣяться, що окупленіа публичности руска, особливо же Всч. духовенство не зашиститъ тої нагоды, щоби учащати на русо-народнїй представленіа сценіичнї. Зъ Зарваниці прїїзжає нашъ театръ до Львова.

— Выдѣлъ повѣстової рады въ Жовнѣ удѣливъ надъ 20 учителямъ народнымъ грошей нагороду за равне повненіе обовязковъ учительскихъ. Нагорды роздававъ лично предсѣдатель п. Глоговскій, заохочуючи учительствъ до дальшої працѣ. Хочъ выдѣлъ сѣи рады складаєть майже зъ самыхъ Русинѣвъ, то предсѣдъ надѣливъ нагородами зарѣвно учителей-Русинѣвъ якъ и Поляковъ, руководячи лише справедливостею. Такъ ось не могутъ певно нарѣкати Поляки, що въ радѣ повѣстової засѣдають люде зъ „wrogięgo obozu“.

— До рады повѣстової въ Богородчанѣхъ выбрано маршалкомъ властителя добръ Іос. Шелиньского, заступникомъ маршалка о. Алек. Заклинського зъ Богородчанъ старшихъ, а выдѣлу зъ округа болѣшихъ посѣлостей нотаря Кароля Соботу, зъ округа мѣскаго Волѣа Клетера зъ Лысця, зъ округа громады сельскихъ о. Кирила Пачовского зъ Богородчанъ, а зъ загаду Т. Шветера, директора добръ гр. Стадіона, и о. Вол. Паука зъ Богородчанъ. Выборы сѣи еще назатвержені.

— Жовнѣвску раду громадску наказало намѣстничество розвизати, мотивуючи сѣ тимъ, що въ рекурсахъ выказано надѣжнѣи сѣи пенипентіа, якъ такожъ що карты выборчїи кидали до урни не саміи выборчѣ, але особы прости. Выборы тѣ перевѣрено еще въ липно с. р., зъ котрыхъ гдѣ-якѣ люде не були задоволені. И отъ посинались рекурсы, а наслѣдокъ той, що въ Жовнѣ прїступлять зновъ до новыхъ выборовъ.

— Мисіа духовна відбулася дня 15 (27) септіа с. р. въ праздникъ Успенія Пр. Дѣвы въ Дубенку, сѣлѣ прилученомъ до парохїи Белевнѣвъ, дек. бучацкого. На вѣдомостъ, що на мисію прїбуде вѣстнїи многаслуженный проповѣдникъ и поборникъ твердості о. Рудольфъ Мохъ, зобралося зъ цѣлої окрестности велике множество народа, доходяче числомъ до 6.000. Сусѣднїи священники прїбули съ процессіаи и помочю духовною для побожного народа, котрый натовномъ горнувся до сповѣдїи и въ обохъ дняхъ мисіи складъ численнїи обѣты твердості.

— На засѣданіи выдѣлу „Галицко-рускої Матицѣ“, которѣ відбулося дня 6 (18) с. м. підъ предсѣдательствомъ сов. Яновского, рѣшено мѣжъ иншими начеатати одно исторично-филлогичне дѣло.

— О. Николай Левицкій, почетный совѣтникъ консисторскій, священникъ-юбилей и парохъ въ Турцѣ дек. коломыйского, упокоился въ 83-мъ роцѣ житїа, а въ 55-мъ роцѣ священства. Покойный дѣлавъ много на полѣ церковномъ и народномъ. Вѣчна ему память!

— Пр. О. Николай Стефановичъ, прив. сотрудникъ въ Лашковѣ, дек. холоѣвского, умеръ 4 (16) вересня с. р. по 5-дневной слабости на дспу въ 34 роцѣ житїа, а въ 5 р. священства. Вѣчна ему память!

— Василий Лопатинскій, укінченнїи теологъ, умеръ въ Комаровѣ въ 24-мъ роцѣ житїа. Вѣчна ему память!

— До женской учительской семинаріи зголосилося сего року на 1 роцъ близько 120 ученицъ. Але повеже министерство не позволило отворити паралельну класу, то принято лишь 55 ученицъ. Теперъ дождѣмося, що рада школьна кр. склонося отворити паралельку, елибы родичѣ не прїнятыхъ ученицъ взяли на себе кошта еи удержанїа. Ходить отже о тоє, щоби достичнїи родичѣ порозумѣлися якъ найскорше межъ собою, и вне-оли до рады шк. свое предложение. Рада шк. постановитъ тогда отвѣтно до числа ученицъ курсу оплату школьну, котра поїде на удержанїе учителей и на покрытие потребъ школьныхъ.

— Противъ розвязанїа станиславской филїи тов. „им. Качковского“, що вже и министерство затвердило, выѣзъ центральный выдѣлъ того товариства рекурсъ до найвысшей инстанции въ Вѣднїа. Староство въ Станиславовѣ вѣзвало тымчасомъ упра-вляющїи совѣтъ „Народного Дома“ во Львовѣ, щоби перейнявъ посяла статутѣвъ мастокъ розвязанїа филїи.

— Львовская головна больница сталася причиною по-дражненїа межъ выдѣломъ краевымъ а магистратомъ. Прямаръ шпиталю головной дръ Жуляньскій, котрый есть такожъ референтомъ магистратскимъ для справъ санитарныхъ, представивъ радѣ мѣской рефератъ, въ котромъ оказавъ, що хорыхъ въ головной больницѣ безпощадно выганяють. Рефератъ той бувъ выготовленъ на подставѣ до-ождѣвъ мѣскаго физикату и другихъ лѣкарѣвъ и предложены на засѣданіи повной рады мѣской, а съ нимъ годились и другїи члены рады сани-тарной. Але выдѣлови краевому не сподобалося таке поступованіе дря Жуляньского, а что бнъ повнѣрчи службу въ больницѣ, залежный отъ вы-дѣлу краевому, тожъ выдѣлъ выточивъ дря Жу-ляньского дисциплинарку за той рефератъ.

— Львовская полиція одержала отъ намѣстничества порученїе, арештовати тыхъ панѣвъ, що то напа-стуютъ навѣтъ середъ дня безбороннїи женщины.

Такой арештованный напастникъ просидитъ 14 днѣвъ въ козѣ. Розпорядженіе сѣ есть дже от-повѣдне, позаякъ дже часто лучаєсь, що такі охочїи панитѣ (молодїи и старїи) напастуютъ при-людно идучи дорожю женщины, пр. молодїи учени-цы, черевъ що подкопуютъ лише моральнѣсть.

— Именованїа. Директоромъ высшей гим-назіи въ Золочевѣ именованъ Теоф. Малиновскій. Катихитомъ высшїи гимназіи въ Золочевѣ именованъ о. Изидоръ Бзерскій. — Дѣйствнми учителями и учительками школъ народныхъ въ Дрогобычи именованїи Д. Дубъ, Р. Гарлендеръ, К. Рыботицкїи, Т. Шиманскїи — яко управителѣ, дальше Ем. Кульчицкїи, Мих. Остаповичъ, І. Банашевскїи, Н. Нуманецъ, Вас. Стояловскїи, Кл. Гилѣва, Ольга Ланьцутска, Зюз. Вальтеръ, Зоф. Рыбичка Мат. Гарлендера; І. Марчиньска въ школъ женской св. Мартина во Львовѣ, Мар. Леваковска молодшю учителькою въ школъ Ма-рин Магдалены во Львовѣ. Ядв. Макучѣвна, и Ал. Прымѣвна въ школъ женской им. Чацкого во Львовѣ. До стану шляхотства поднесенны пенсіонованныи совѣтникъ двора и презид. суду окружного Тома Озуревичъ, кавалеръ ордеру Леопольда. — Тайнымъ совѣтникомъ име-нованныи дръ Францъ Смоляк, президентъ палаты пословъ думы державной.

— Убийства. Въ Миховѣ пов. добромилского зды-бавъ надзиратель камеральныхъ лѣбѣвъ селянина Ивана Ваца, якъ бнъ зъ лѣса щось отнесивъ. Надзиратель повздржавъ его и хотѣвъ насильно выдерти ему чужю власнѣсть, грозячи притѣмъ революверомъ. Иванъ Вацъ и его отецъ ставили надзирателю опѣръ и хотѣли выдерти зъ его руки революверъ. Тогда надзиратель выимивъ ножъ и пхнувъ нимъ Ивана въ живѣтъ, такъ що той за кѣлька днѣвъ умеръ. Убийца узвизнено. — Въ Кропивнику хотѣвъ селянинъ Васко Фран-ковскїи брати зъ поля овесъ, а коли его тестъ Михайло Юристовскїи ему не дозволивъ, бнъ ударивъ Михайла граблями такъ сильно, що той на другїи день сконавъ. Убийца узвизненъ. — Въ Озернахъ въ пов. товмацкомъ селянинъ Фе-доръ Швабъ побивъ свою жѣнку такъ сильно, що въ кѣлька годинъ умерла. Жѣнка Федора на-пивалася. Убийца узвизненъ.

— Значительный пожары. Въ Поручинѣ въ пов. бе-режанскомъ згорѣло 51 господарствъ селян-скихъ съ всякимъ добыткомъ. Неубезпеченой стра-ты есть на 40.000 зр. Зарядною складку въ повѣтѣ. — Въ Верхнѣй въ пов. калуцкомъ зничивъ пожаръ обійсти 52 господарствъ съ всякимъ сегодѣньнымъ добыткомъ. Страта есть надъ 30.000 зр., а лишь 17 господарствъ було обезпеченыхъ на 6.100 зр. — Въ Ставкахъ въ пов. скалатскомъ погорѣло 17 господарствъ съ вѣсми хатами и другими будынками. Страта выноситъ 21.666 зр., а лишь одинъ погорѣлецъ бувъ обезпеченъ. — Въ Комаровѣ въ пов. станиславскомъ зничивъ пожаръ обійсти 4 го-сподарствъ. Неубезпечена страта 2.937 зр. — Въ Печенѣжнѣ коло Слободы рунгурской въ пов. коломыйскомъ згорѣла значна часть дестиллярнѣ нафты. Убезпечена страта выноситъ 5.000 зр. — Въ Фольваркахъ въ пов. бучацкомъ згорѣло 15 хатъ и велике число будынкѣвъ господар-скихъ съ цѣлымъ сегодѣньнымъ добыткомъ. Страта обезпечена выноситъ 12.000 зр. Въ Мона-стырскихъ завязавъ подъ проводомъ о. Турке-вича комитетъ для несенїа помочи потерпѣвшимъ. — Въ присѣлци Вахулы въ пов. яворовскомъ погорѣло съ цѣлымъ майномъ 15 господарствъ. Неубезпечена страта выноситъ около 15.000 зр. — Въ Опѣльску въ пов. сокальскомъ згорѣли господарскїи будынки гр. к. парохъ съ цѣлымъ сегодѣньнымъ добыткомъ. Страта выноситъ 3.000 зр., а лишь на 200 зр. были будынки заасеку-рованы. При томъ пожарѣ попаливо сильно глухо-нѣмнїи пастухъ.

— Россійскїи жидѣвъ-емигрантѣвъ есть доси въ Бродкахъ 2.899 особѣ. Послѣднего тыждня вы-правлено такихъ жидѣвъ 775 до Россїи, 358 до Парижа, а по кѣлька до Константинополя и до Румунїи.

— На фондъ стипендіиннїи для учащюся молодежи зложивъ сими днями п. Володиславъ Черкавскїи 4.000 зр. на руки выдѣлу краевому. Грошѣ тѣ записавъ стрѣй п. Вол. Черк. бл. п. Іосифъ Чер-кавскїи зъ Морышова.

— Для Русинѣвъ, потерпѣвшихъ послѣдними часами элементарнїи шкоды, приолавъ на руки нашон ад-министраціи Всч. о. И. Михалевичъ зъ Коссова 14 зр. 58 кр., зобранныхъ въ церквѣ. Разомъ съ попередно выказанными одержали мы на ту цѣль 43 зр. 58 кр.

— Товмацкїи ключъ выставленнїи на публичну ли-цитацію, котра отбудеся дня 6 л. жовтня с. р. Властителемъ тыхъ добръ есть акціне товари-ство для фабрикаціи цукру. Добра тѣ были дав-нѣйше въ рукахъ гр. Потоцкихъ, а оттакъ Дѣ-душницкихъ. Цѣна тыхъ добръ означена на кѣлька милїонѣвъ; саме вадікомъ выноситъ 100.000 зр. Треба признати, що великїи сей ключъ на По-куткѣ есть дже дже заасекурованныи. Весь ключъ складаєсь зъ 6 головныхъ мастковъ, въ котрыхъ есть 7.770 моргѣвъ землѣ.

— Дръ. Калина, доцентъ университета львовского для лингвистики славянской, одержавъ бувъ вразъ съ бл. п. дромъ Люкасомъ по 2.500 франковъ зъ стипендіинного фонду им. Снядецкихъ на подста-вѣ написаной нимъ розправы въ языцѣ францу-скомъ о языцѣ цыганьскомъ. Позаякъ дръ Лю-касъ умеръ, тожъ комитетъ той фундаціи сти-пендіинной постановивъ надати оставшу часть

2.500 ф. дру Охоровичу, звѣстному доценту львовского университета. Однако париска рада надзираюча той фундаціи супротивилася тому, позаякъ и першїи подѣлы бувъ здѣланныи лише противъ засадѣ неподѣльности той стипендіи, и надала дру Калинѣ въ цѣлости 5.000 ф. Дръ Калина удаєсь до Сербіи и другихъ полудневныхъ краївъ славянскихъ для дослѣдовъ въ языкахъ славянскихъ.

— Львовскїи трибуналъ нарный засудивъ сими дня-ми Жебровского зъ Княжолуки пов. стрыйского на 2 мѣсцѣхъ взынати за обиду судѣвъ прися-жныхъ по сегодѣньной розправѣ съ п. І. Завад-скимъ, въ котрой Жебровскїи програвъ, а оттакъ розъяреннїи оказавъ: „Щожъ я виненъ, коли судѣ присяжнїи подкупленїи!“ Тогдашна розправа вы-казала рѣжнїи надѣжнїи Жебровского на шкоду княжолуцкихъ селянѣвъ.

— На руску бурею въ Коломыѣ жертвовали П. П. Добродѣтелѣ: о. Левъ Полевый зъ Городенки 10 зр., о. С. Сѣменовичъ зобравъ въ Коссовѣ старѣмъ въ день Успенія Пр. Бог. 3 зр., о. Левъ Глѣбо-вицкїи зобравъ въ Ганковѣхъ въ день Усп. Пр. Бог. 1-50 зр., зѣ складки въ день отпусту въ Коломыѣ 7-45 зр., зъ скарбѣны бурсовой капицѣ на улицѣ Станиславской вилынуло за першїи поворѣкъ 1882 р. 7-36 зр., селянинъ Семенъ Хо-макъ зобравъ въ Княждѣвъ въ день Усп. Пр. Бог. 2-20 зр., Николай Агонсовичъ, дѣдичъ зъ Ко-ролѣвки, 3 корѣцъ бараболъ; разомъ 31 зр. 51 кр. и 3 корѣцъ бараболъ. За тѣ датки складаєся Всч. отцями и Ви. панамъ сердечну прилюдну подяку. — Отъ заряду руской буреи въ Коломыѣ, дня 1 (13) вересня 1882.

— (Дрѣбнїи вѣсти.) Полкъ перемыскїи ч. 10 пере-несено до Вѣднїа, до кошаръ на „Гаймарктѣ“. — Полкъ галицкїи 90-тый и 89-ый буде носити гу-зики жовтїи, а 95-ый бѣлы; вылоги полковъ 90 го и 95-го будутъ амарантовїи, а 89-го „бордо“. — Россійскїи жидѣвъ-емигрантѣвъ въ Бродкахъ есть еще 2.208 особѣ. — Намѣстникъ гр. Потоцкїи прїїхавъ дня 4 (16) с. м. до Львова. — На Маль-тѣ узвизнено якогось Египтянина, котрый прола-вѣвъ дѣтямъ затрутїи цукорки, зъ чего много дѣ-тей поумираю. — Въ Краковѣ зарѣбница Зоф. Гловацка законола свою власну новонарождену дитину живцемъ въ гною, где бѣднятко улуси-лося. Гловацку узвизнено. — Въ Альпахъ тиро-льскихъ и швайцарскихъ шумѣли черезъ кѣлька днѣвъ бурѣ съ снѣгомъ, причѣмъ температура спала до 7° понизше нулѣ. — Губернаторъ Аль-гиру заказавъ музулманамъ отбывати сего року вандрѣвку до Меки, а то зъ причины холеры на восходѣ. — Въ околицахъ Вятки въ Россїи шир-ятся страшнїи пожары лѣбѣвъ. Десятъ милѣ до-вокла стелится густый дымъ. — На кораблїи по-мѣжъ Одессою а Царгородомъ узвизнено 3 жидѣвъ и 2 жидѣвки зъ Россїи, котры занимались прода-жею дѣвчатъ до гарѣмѣвъ и фальшованѣмъ па-шпортѣвъ. — Въ Грацу арештовано 6 кандида-тѣвъ стану учительского подѣзрѣнныхъ о звязѣ съ руссїйскими нигилистами. — Коло Ст.-Пельтенъ въ Вильгельмбурѣ обокрали невыслѣдженнїи зло-дѣи кошары жандармерїи. — Въ Бордо въ Фран-ціи отбываю недавно конгрессъ учениковъ гимна-зіальныхъ, на котромъ поставлено кѣлька резолю-цій. — Слухачъ философіи Маркелїи Карчъ зъ Яворова перейшовъ зъ вѣтроисповѣданїа жидѣвско-го на христїанське обрядъ лат. — Въ городѣ въ Люблинѣ росте грушка, котра три разы до року родитъ овоцѣ. — Бразилїйскїи астрономъ Крольєъ открывъ нову комету, котру можъ бачати голымъ окомъ. — Преосв. Сильвестеръ Сембратовичъ ѣ-здивъ сего тыждня до Камѣнки струмиловой на посвященїе тамшонїи церкви. Его проводила о. Величко, дръ Костекъ и о. Калинецъ. — „Neue Wiener Illustrirte Zeitung“ помѣстила портретъ Впр. митрополита Сембратовича, съ прихильнымъ поясненїемъ. — Цѣсарєва Евгения прїїхала во вторникъ до Вѣднїа и станула въ наибольшѣмъ incognito въ гостиници „Imperial“. — Выстава дѣлѣ шутики въ авїи политехничнїи тревати буде до 1 лат. жовтня с. р. — Въ Краковѣ въ пов. тернопольскомъ строїлася ѣдовитыми губами за-рѣбница Гулька и еи 10-лѣтна дочка. — Въ Ко-бакахъ въ пов. Косѣвскомъ умеръ одинъ селя-нинъ, наѣвшисъ ѣдовитыхъ ягѣдъ. — Цѣсаръ японскїи удѣливъ кн. Бисмаркову ордеръ „Хри-зантемумъ“. — Послѣви О. Гавзерови вручило мѣсто Станиславѣвъ дипломъ почетного обыва-тельства. — Въ Радѣловѣ забито сими днями 9 пеликанѣвъ, котры ходили спокѣино по землїи и были дже ослабленїи.

Вѣсти епархїальнїи.

Зъ АЕпархїи Львовской.

Похвалу и признательность удѣлила митр. консисторїа о. Александру Левицкому, зав. Три-буховецъ, дек. гусатынского, за равну старан-ность коло новостроеної церкви въ Личков-цахъ прилученыхъ до Трибуховецъ.

Душпастьскїи посады получили: 1) о. Изидоръ Лукасевичъ зъ Розадова завѣдательство Во-лѣ-голоборской, дек. унѣвского; 2) о. Ант. Вѣ-линкевичъ завѣдательство Курпатникъ, дек. ро-гатинского; 3) о. Іосифъ Харжевикъ, завѣда-тель Соколовки получивъ завѣдательство въ Акре-шорахъ, дек. пѣстыньского.

Презенту получивъ о. Яковъ Гуликъ зъ Стрѣбковецъ на пар. Трибухѣвъ, дек. гусат.

Каноничну институцію получили: 1) о. Іосифъ Терешкевичъ на Загорѣ дек. залоз.; 2) о. Теофилъ Добрянскїи зъ Акрешоръ на пар. Соко-ловка дек. косѣвского.

Позволенїе приступити до испыту конкур-

сового въ жовтнїи с. р. получили: 1) о. Ант. Оно-ферко зъ Яблѣнова и 2) о. Іоанъ Калинскїи зъ Сасова.

До еѣдѣнскѣи дух. семинаріи прїняти на р. шк. 1882/83: 1) Володимиръ Кмицикевичъ; 2) Ю-стинъ Гаврисевичъ и 3) Евгений Громницкїи.

Сутану ерейску съ експозитурами крыло-шанскими позволено носити: 1) о. Андрею Бѣ-лецкому, завѣдательви Зарваниці и 2) о. Володи-миру Багриновичеву, пароху Вишневицка.

Тымчасове управленїе деканату пѣстыньского поручено о. Іоану Весоловскому пароху зъ Мо-лодатына, (понеже о. Теоф. Добрянскїи завѣзвѣ-ннїи до кан. институціи на Соколовку дек. пѣст.)

Надпорядочнымъ спѣвдникомъ для инѣкнѣ Василянѣвъ во Львовѣ поставленнїи крыл. Іоанъ Величко.

Рукополаганїе въ священники вызначивъ митропол. ординаріатъ на день 3 лат. жовтня с. р.

Въ пропозицію прїняти: І. на пар. Под-гѣрки дек. калуцкого оо.: 1) Іосифъ Кобылян-скїи капелянъ зъ Марковои; 2) Володимиръ Гло-динскїи зъ Завоя; 3) Іосифъ Величковскїи зъ Чертежа; дальше въ силѣ: 4) о. Грїг. Громадка въ Кончакахъ; 5) Димитрій Вахнякъ въ Проте-сахъ; 6) Іоанъ Вѣрчакъ въ Воли-довгодуцкой; 7) Іосифъ Домбчевскїи въ Ясеновѣи и 8) Мих. Добровольскїи въ Коломыѣ. П. на Щуровичѣ, дек. холоѣвского: 1) о. Теодоръ Прачукъ зъ Шу-ровичъ и 2) Андр. Яворскїи завѣдатель зъ Гре-бенова.

Упокоилися: 1) о. Николай Левицкїи парохъ зъ Турки, дек. коломыйского, дня 15 вересня с. р. и 2) о. Николай Стефановичъ, сотруд-никъ въ Лашковѣ, дек. холоѣвского дня 16 вересня с. р.

Зъ Епархїи Перемыской.

Каноничну институцію одержавъ о. Алекс. Филевичъ зъ Залѣского Волѣ дек. ярославского на парохію въ Лучинахъ дек. сокальского.

Заступникомъ гимназіальнаго катихитѣ въ Самборѣ именованнїи о. Іос. Москаликъ, пар. со-трудникъ и катихитъ 8-класовой школы выдѣло-вои въ Самборѣ.

Питомѣль духовной семинаріи, котри по-ступаютъ теперъ на IV-ый роцъ теологїи въ епар-хїальну семинарію, мають въ день 30 л. верес-ня с. р. явитисъ въ ректоратъ и тамже вписатисъ, позаякъ съ днемъ 1 л. жовтня с. р. начи-наєся неотѣмнѣно съ богослуженїемъ, на котромъ мають въ питомцѣхъ збратисъ, школьный роцъ наукъ и вправѣ домашнихъ.

До збиранїа жертвъ на обновленїе церкви св. Петра и Павла во Львовѣ завязыває еписк. консисторїа на желанїе митроп. консисторїи свое духовенство и поручає, щоби узбиранїи датки надсылати впрѣсть до Львова.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вн. В. С. въ Роз. 30 липня дѣтали мы 52 кр. на „Чотырогласники“ и передали п. Кош-цѣ, на що маємъ поквитованїе. Всч. о. Р. М. зъ Курьпова: За додатокъ для „Дѣла“ сердечне спасибѣгъ!

Обвѣщенїе конкурсу.

Выдѣлъ центральный Товариства „Про-свѣта“ во Львовѣ розписує съ нынѣшнимъ днемъ конкурсъ на опороженіе мѣстце манипуляціинного урядника для канцеляріи товариства.

Условїа:

а) Чотыри години денного заступленїа въ канцеляріи Товариства, двѣ передъ полуднемъ (10—12), а двѣ по полудни (4—6).

б) Кавція въ квѣтѣ 100 зр.

в) Мѣсячна платня 20 зр. до долины.

Речинѣвъ до вношенїа поданъ, заосмотреныхъ въ доказы уздобненїа до веденїа дѣлѣ манипуля-ціинныхъ въ рускомъ языцѣ, вызначуєся до 13 (25) жовтня 1882 р.

Близшїи інформаціи въ томъ дѣлѣ удѣляє секретаръ товариства въ канцеляріи „Просвѣты“ щоденно вечеромъ.

Отъ выдѣлу тов. „Просвѣты“ во Львовѣ, дня 8 (20) вересня 1882.

Запрошенїе.

Пѣдписаннїи мають честь въ имени основую-ющего комитету запросити воѣхъ П. Т. Родимѣвъ до участи въ першѣмъ загальномъ Зборѣ То-вариства господарско-промислового, котрый отбудеся въ Станиславовѣ 23 вересня (5 жовтня) с. р. въ четвергъ, въ день Зачатїа св. Іоана Пред-течи о 10-той годинѣ рано.

Товариство тоє, за головнымъ мѣстцемъ пе-ребуванїа въ Станиславовѣ, обнимаючи цѣлу Русь австрїйску, має служити дѣламъ господарства сельского и промыслу, мае по силахъ своихъ двигнути народъ нашъ на поли экономичнѣи.

Вымаганїа отъ членѣвъ суть незначнїи: 50 кр. яко вступне, а 1 зр. рѣчнои вкладки; для селя-нѣвъ обнижаєся вступне на 25 кр., рѣчна вклад-ка на 50 кр.

Надѣмося, що наш П. Т. Родимѣъ якъ най-численнѣйше схотятъ приступити до того нового, а конечного намъ Товариства, а тымъ часомъ въ день назначеннїи схотятъ прїбути на зборъ, щоби выбрати головнїи Зарядъ и обговорити плянъ дѣланїа, якїибы могъ для нашего народа бути найкорыстнѣйшимъ.

Въ Станиславовѣ 1 (13) вересня 1882.

Отъ основуюющего комитету: Юстинъ Ма-лецкїи, т. ч. предсѣдатель; Аполлонъ Ничай, т. ч. секретаръ.

Курсъ львівскій зъ дня 21. л. вересня 1882.

	платити жадають	
	австр. валюту	р. кр.
1. Актіи за штуку.		
Желтн. Кар. Людв. по 200 р.	319 —	322 —
" Львів.-черн.-яс. по 200 р.	171 —	174 —
Банку гин. галиц. по 200 р.	304 50	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 70	100 70
" " " по 4% ав.	91 50	93 —
" " " по 5% ав. период.	99 70	100 70
Банку гин. галиц. 6% ав.	102 —	103 —
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 50	103 —
3. Листы довгий за 100 р.		
Общ. рол. кред. Завед. для Гал.	— —	— —
" Буков. 6% досов. в 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемпнизаци галиц. 5% м. к.	99 25	100 25
Облиги коммунальн. Гал. банку	100 —	101 50
рустик. 6%.	101 —	102 50
Пожички кр. в р. 1873 по 6%	19 50	21 50
5. Льосы мѣста Кракова	23 50	25 50
" " " " " " "		
6. Монеты.		
Дукаты голландскіи	5 54	5 64
" " " " " " "	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 41	9 51
Полемперіалъ	9 68	9 78
Рубель російскій сѣбный	1 52	1 62
" " " паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	57 90	58 70
Серебро	— —	— —

До нашихъ Земляковъ;

Запрошеніе до предплаты на Малоруско-нѣмецкій Словарь

Евгенія Желеховскаго,

ц. к. профессора гимн. въ Станиславовѣ.

Дѣло отъе появляе ся, яко Словарь малоруского языка, поваякъ доси лише идея пробы, зборники матеріалѣвъ, вокабуларѣ, показчики и т. п. по бѣльшой части зъ вели-

корускимъ перекладомъ появились. Спорудникъ старавъ ся вычерпати и лексикально обогатити словный скарѣ живого малоруского языка, котрымъ говоритъ народъ 18-миліоновый (въ Угорщинѣ, Галичинѣ, Буковинѣ, въ заходной и полудневой Россіи), и якъ той языкъ въ этнографичныхъ зборникахъ устной словесности та въ литературномъ розвою давнѣйшомъ и теперѣшномъ представляе ся. Тымъ дѣломъ сподѣвае ся спорудникъ після своєї найлучшой волѣ и своихъ силъ удовлетворити потребѣ загально и глубоко почувандій, заспокоити нетерпеливе ожидане такъ своихъ земляковъ, любячихъ щиро свое рѣдне слово, якъ и мужѣвъ всеславныхъ въ науцѣ, такого Шляхера, Миклошича, Фр. Малиновского, Пыпина, Лескѣна, Брикнера и иншихъ, котрі нашъ языкъ высоко оцѣнили и науково надъ нимъ и его литературою працювали.

Дѣло товъ займе около 60 аркушѣвъ друку и буде выхадити выпусками такъ споро и такъ обьемно, якъ то уможливити предплатѣ. Цѣна выпускавъ буде означена після числа аркушѣвъ друку; аркушъ по 20 кр. а. в. Першій выпускъ, обймаючій 2 аркушѣ, коштуе 40 кр. Накладъ не е великій — 1000 примѣрниковъ.

Спорудникъ, будучи заравомъ и накладникомъ, просить о численну участъ въ предплатѣ, а квоту предплатну належить просто до него присылати.

Цѣна дѣла выйде съ концемъ 1883 р., а цѣна его буде въ продажѣ книгарицкѣй значно пѣдвысшена.

Евгенія Желеховскій,

проф. гимн. въ Станиславовѣ, ул. Собѣского, ч. 34.

Заявление.

Ще лише 50 примѣрниковъ на складѣ зѣбѣтної брошуры о. С. Качалы: „Polityka Polaków względem Rusi“, по цѣнѣ 1 зр. 50 кр.

ФАБРИКА ДЗВОНѢВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калущи (почта и стація желѣзницъ), надѣлена сѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ за выставѣ рѣльничѣй, якъ такожъ признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломый (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ готовѣй дзвонѣ и вырабае якъ найкорше подѣ приступными условіями дзвонѣ всѣлякой ваги и обѣсму, ручаючи за тревалѣсть матеріалу и гармонійный звукъ. Виреп. и Всеч. оо. приходникѣвъ упрашають о ласкаві замовленія, котрі выповняють якъ найточѣйше съ глубокииъ поважаньемъ

(9—12) Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.

„ДЫМЪ“

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр. Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

„БЕСТАЛАННЕ СВАТАНЬ“

образокъ зъ галицкого жита, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр. Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

ТОРГОВЛЯ НОВИЦКОГО

улиця Галицка, ч. 52,

поручае свою

1—6

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ.

УНИВЕРЗАЛЬНЫЙ ЗЕЛОВІЙ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАЙСТЕНЪ,

выробленъ въ бритійскѣй колѣгії здоровія въ Лондонѣ, славий въ Англіи и въ цѣломъ свѣтѣ, признанъ многими лѣкарскими авторитетами и доовѣдченъ черезъ миліонный вылѣченіи суть найбѣйшій средства для открытія кореня ячюновъ недуги и для еи точного вылѣченія.

Зернѣта Моризона служатъ въ знаменитый спосѣбъ на всѣ случаи нестравности, ѣтрыды до стравъ, тяготы жовчи и нервѣвъ, на гостецъ и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы пѣчѣнки, бѣль нырокъ, геморойды, золоту жилу, вередъ (фистулу), бѣль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробы наскѣрныхъ, бѣль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуеся на томъ: нечистота крови естъ головнымъ жереломъ майже кождоу недугу.

Черезъ довше уживанье лѣковъ Моризона злѣ соки ухляются, кровь чистится и перемѣняеся въ нову живу струю жита.

Въ доказъ великого почитанія для Моризона нехай послужитъ то, що черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, котрый служить на прикрасу мѣста.

Цѣны зернѣта Моризона:

1 пара малыхъ пуделочекъ Нрѣ 1 и Нрѣ 2 естъ 1 60 зр. а. в.
1 „ великихъ „ Нрѣ 1 и Нрѣ 2 „ 3 50 „ „

Дѣстати можна въ всѣхъ реномованыхъ торговляхъ.

Нашу генеральну агентуру заступае гуртовна торговля Юлія ГРОССА въ Краковѣ.

Англіиска колѣгії здоровія,

1—8 MORISON & C. London, 33. Euston Road.

Фабрика машинъ и орудій рѣльничихъ,

орудій гѣрничихъ (вертячихъ) и выливарня жѣльза и металѣвъ

Бронислава Дескуръ

во Львовѣ, улиця Бальонова, ч. 6, — поручае

всякого рода орудія и машины рѣльничѣй власного выробу, а въ особенности плуги поверхай, цѣлѣй жѣльзны; молотѣльнѣ, кераты и т. д.

Оригинальнѣй английскѣй машины фабрики Pilsley-Sims & Сотр., котрой выключноу репрезентацію на Галичину, Буковину и Румунію одержавъ, въ особенности машины паровѣй вертикальнѣй, млынки до оолоду, до мелена костей, шротовая збѣжа, стукарнѣй волкой величинны и т. д. (11—12)

„МЕРТВІЙ ДУШѢ“

гумористична повѣсть Миколая Гоголя съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Издавництва“ (278 сторѣвъ великой 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскѣй.

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦА,

повѣсть Октава Фейлетта, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

ТОРГОВЛЯ ВЕЩЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

В. СТАХЕВИЧА

въ Тернополѣ 7—12

поручае крестикъ нагрудный св. Трверзости по 45 кр. за тузину.

Справозданье зъ процесу

Ольги Грабаръ и товарищѣвъ, помѣщене въ 17 числахъ „Дѣла“, дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“

въ цѣнѣ 1 зр. 20 кр. съ пересылкою почтовою.

!! Вже выйшли зъ печати !!

Иллюстрованный календарь

„Львовянинъ“

на рѣкъ звичайный 1883.

(12 печатныхъ аркушѣвъ)

коштуе лишень 42 кр. а. в., съ почтовою пересылкою 47 кр. а. в.

КАЛЕНДАРЬ СТѢННЫЙ

на рѣкъ 1883.

коштуе 20 кр. а. в., съ почтовою пересылкою 22 кр. а. в.

Головний складъ удержуе

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, ул. Ѣрменска, ч. 6 (напротивъ „Народного Дому“).

При замовленяхъ одного тузина додаеся два примѣрники безплатно. (1—2)

Теофиль Копыстинскій артистъ-маляръ.

образовавшийся за границею, зѣбѣтний зъ краев. выставѣ штукъ красныхъ, выкоуе портреты, якъ такожъ религіиіи образы рѣжонъ величинны. 8—?

Поручаючися ласкавымъ взглядамъ, просить о занотованье адресы: Теофиль Копыстинскій во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

Для женьщинъ

съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня заросту,

пѣсля методы проф. дра Бетхера.

Многими факховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer“ и др.) средство се похвално обговорене.

Безъ наименшихъ частинъ труахъ, зовѣсть нешкодливе, не ослабляе нѣколы пѣкѣры. Дѣлае сѣй-часъ вѣснѣ и безъ боли. Уживанье простое. Цѣна 1 75 зр. а. в. франко за надѣланьемъ належитости въ австрійско-угорскыхъ маркахъ почтовыхъ або въ перекавахъ (Строго дискретія.)

F. Neter, Fahrgasse 104, Frankfurt a. Main.

1—12

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоить въ оригиналѣ нѣмецкомъ 8 зр. 40 кр.)

Дѣстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Пошукуея

практиканта до аптики въ Кѣцмані (на Буковинѣ).

Зголошеня прѣймае К. Окуневскій, антикаръ въ Кѣцмані.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зарегистрировано съ неограниченою порукою

купуе и продае Листы Довговѣй точно після дневного курсу, есконтуетъ купоны тыхже льосѣвъ, якъ и купоны ефектѣвъ державныхъ навѣтъ передъ речинцемъ, есконтуетъ векслѣ и удѣляе пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРИЙМАЕ

ГРОШЕВІЙ ВКЛАДКИ:

а) на книжки щадничѣй по 6%.

б) на текуцій рахунокъ (conto corrente)

за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%.

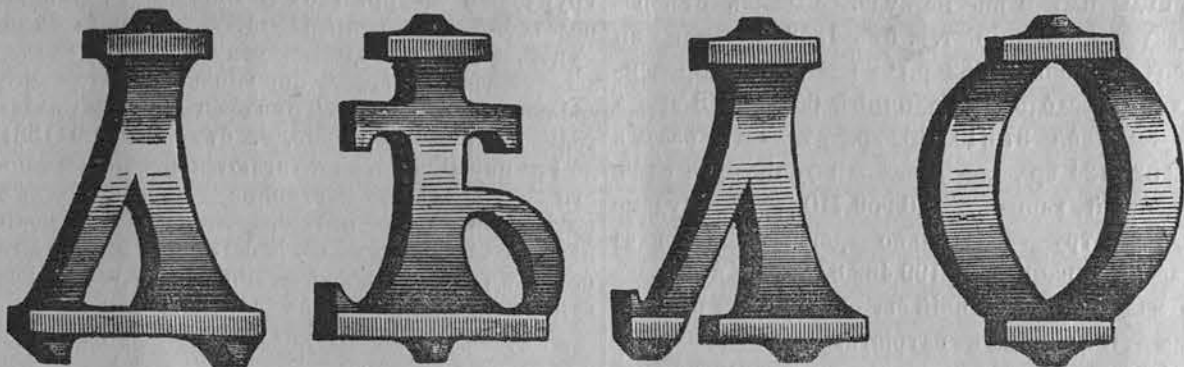
за 14 „ „ 5%.

за 3 „ „ 4%.

(6—?)

Бюро Заведенія въ власномъ домѣ при улицѣ Ѣрменской н-рѣ 2, на 1-омъ поверѣ.

Выходитъ во Львовѣ шо Среда и Суботы (крѣмъ ру-
кописныхъ свѣтъ) о 4-ой годниѣ пополуни. Литерат. додатокъ
Библиотека найзнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. ар-
кушѣ кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца.
Редакція, администрація и експедиція подл Ч. 8 ульця
Академична.
Вѣд. листы, послыки и рекламаци належить пересылати
подл адресу: редакція и администрація „Дѣло" Ч. 8 ул.
Академична.
Рукописи не звертаются толькѣ на попередне застеро-
жење.
Подписное число стоить 12 кр. а. в.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ѣтъ одною
строкою печатною.
Рекламаци неопечатаніи вѣдѣтъ отъ порта.
Предплату належить пересылати франко (найлучше
почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло"
ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло" для Австріи: Для Россіи
на цѣлый рокъ . . . 8 зр. на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.
на полъ року . . . 4 зр. на полъ року . . . 4 рубл.
на четверть року . . . 2 зр. на четверть року . . . 2 рубл.
съ дол. „Библиотеки": съ дол. „Библиотеки":
на цѣлый рокъ . . . 12 зр. на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 зр. на полъ року . . . 6 рубл.
на четверть року . . . 3 зр. на четверть року . . . 3 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рокъ . . . 5 зр. на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2 зр. на полъ року . . . 2 р. 50к.
на четверть року . . . 1 зр. на четверть року . . . 1 р. 25к.
Для Заграничя, окрѣмъ Россіи:
на цѣлый рокъ . . . 10 зр.
на полъ року . . . 5 зр.
на четверть року . . . 2 зр. 50к.
съ дол. „Библиотеки": на самъ додатокъ:
на цѣлый рокъ . . . 14 зр. на цѣлый рокъ . . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо ма-
ти на уважѣ, шо въ вымовѣ ъ=ji, ъ, ъ=i, ъ, ъ (въ
серединѣ и на концѣ словъ)=и, ъ (на початку
словъ)=і, ъ (на початку словъ)=ві.

Отъ Администраціи.

П. Т. предплатниковъ, шо заягаютъ
съ предплатою, просимо о вырѣшанье
рахункѣвъ. — На каждой адресѣ есть
зазначено, доки предплата уплачена.

Галицка индѣмнизация.

(Конечъ.)

IV.

Золотый процесс и соломяна згода.

Намъ не богато вже оставсе говорити о
„золотѣмъ процессѣ" мѣжъ краемъ и дер-
жавою.

Шансы того процессу каждый порозумѣе
теперь ясно. Край покликуеся на патенты въ
дня 17 цвѣтня 1848 и въ дня 15 сепня 1849.
Держава покликуеся на найвысше постано-
вленье въ дня 13 жовтня 1857. Одна и друга
сторона має за собою авторитетъ цѣсарского
имени. Чияжъ правда?

Держава може на свою користь поклика-
тисъ на звѣстне юридичне правило: *jus poste-
rior derogat priori* и сказати, шо „найвысше
постановленье" внесло давнѣйші патенты.

Край може на свою користь навести то,
шо въ „найвысшѣмъ постановленіи" выразено
внесена давнѣйшихъ патентовъ, шо оны
приписовѣ тыхъ патентовъ ѣтступило прави-
тельство въ Галичинѣ властиво безъ нѣякого
уповаженія, шо зломало ихъ *via facti* въ р.
1853, накладыючи на край нелегально dodatki
до податковъ, и шо найвысше постановленье
въ р. 1857 пошло толькѣ тою, фактично вже
протертою дорогою.

Держава може на свою користь поклика-
тисъ на те, шо ѣтъ 1858 р. ажъ до теперь
практичне переведенье амортизации ѣбувалося
якъ-разъ въ дусѣ „найвысшого постановленія"
въ р. 1857, а не въ дусѣ давнѣйшихъ патентовъ.

Край може на свою користь поклика-
тисъ на те, шо противъ того фактично-
го стану ѣтъ властиво не мѣгъ нѣякого
порадѣти, шо однакѣмъ ѣтъ коли дана ему бу-
ла можнѣсть подносити свой голось въ своихъ
справахъ, т. е. ѣтъ 1861 ажъ до теперь, ѣтъ
все протестувавъ противъ той практикѣ, все
стоявъ на основѣ патентовъ въ рр. 1848 и 1849,
уважаючи ихъ за правосильны и шо правитель-
ство и ѣдѣла нѣколи такого погляду не про-
стувало анѣ ихъ правосильности выравно не
ѣткликало.

Держава може на свою користь поклика-
тисъ на такихъ правниковъ, якъ Гербертъ, бу-
вшій министр, и Альтеръ, гофратъ при най-
высшѣмъ трибуналѣ, котрі стояли за тымъ,
шо Галичина довжица скарбу державного.

Край може на свою користь покликати-
ся на такихъ правниковъ, якъ бувшіи министры
Гяверъ и Унгеръ, котрі фактичны станъ
справы индѣмнизациіи вважали неправнымъ
и въ которыхъ одинъ скававъ выравно на радѣ
министерскѣй, шо колибъ Галичина выточила
скарбови державному процессъ передъ найвыс-
шимъ трибуналомъ, то скарбъ державный
програбывъ. *)

Чияжъ тутъ правда, чий бѣльшій шансы?
Здаеся, шо дилемму тую ѣтъ давна помѣр-
кували и край и держава, бо коли дѣло дѣй-
шло до серіозныхъ пертракціи угодныхъ,
то — обоѣ ѣтступили и ѣтъ правного
и ѣтъ фактичного стану и старались
вынайти дорогу посередну, по можности якъ
наименше утяжливую для обохъ сторѣнъ, стара-

лися перетяти вузель, где не могли его раз-
вязати.

Мы не будемо росказувати довгои а у-
томляючо-монотонной исторіи домаганъ галиц-
кого сойму краевому до правительства, шобы
оно покѣнчило разъ справу и ѣдало выдѣловни
краевому зарядъ фондѣвъ индѣмнизациіиныхъ,
якъ се сталося въ другихъ краяхъ. Вѣдѣ тѣ
домаганя до нѣякого не довели. Мы роскажемѣ
толькѣ про той единый серіознѣйшій порывъ
до угоды мѣжъ краемъ а державою, котрого
моторомъ бувъ въ одной стороны выдѣлъ кра-
евый, а въ другой стороны Брестель, мини-
стеръ скарбу въ т. зв. *Bürgerministerium*. ѣтъ
то предложивъ галицкому соймови дня 22
сепня 1868 р. проектъ урядовый, ухваленый
на радѣ министровъ д. 31 липня 1868, котрый
такъ гласить (печатанье его въ цѣлости, шобы
мати тымъ лѣпше порѣшанье до теперѣшного
министерского проекту):

„Урегульванье sprawy ѣддачѣ а взглядно
ѣтобраня фондѣвъ индѣмн. галицкого и кра-
ковскаго въ зарядъ автономичный выдѣлу кра-
евого предприняте буде въ слѣдующій способъ:

I. Фондамъ краевымъ вѣхѣдно- и заходѣно-
галицкому разомъ доси удѣлюваныи безпроцен-
товый завдатокъ въ скарбу державного въ за-
гальнѣй сумѣ 2,625.000 зр. рѣчно для обохъ
фондѣвъ має бути уплачуваный тымъ фондамъ
ѣтъ дня 1 сѣчня 1868 р. вже не яко завдатокъ,
але яко беззворотна субвенція по конецъ 1897 р.

II. Въ р. 1898 удѣлена буде толькѣ по-
ловины той субвенціи.

III. О скѣлько задля недобору въ прихо-
дахъ въ додатковъ до податковъ галицкаго со-
йму индѣмнизациіи не моглибы вповнѣ ѣтпо-
вѣсти своимъ зобовязаньямъ, то держава буде
имѣть удѣлювати зворотный и 5% опрѣентованій
завдатки въ скарбу державного.

IV. Зарядъ фондѣвъ индѣмн. ѣдданыи
буде выдѣловни краевому зовѣмъ на такихъ
самыхъ условіяхъ, на якихъ такі фонды въ
другихъ провинціяхъ ѣдданыи зѣстали въ зарядъ
властей автономичныхъ."

Шо до важного пытанія, чи дотеперѣшній
завдатки, плаченій фондамъ индѣмнизациіинымъ
въ касы державной, мають уважатисъ довгомъ
Галичины, Брестель казавъ черезъ комисарія
правительственного освѣдчитѣ, шо о томъ мо-
жна буде оконечно говорити ажъ по доверше-
нѣй угодѣ съ Уграми, понеже доси сума тыхъ
завдатковъ уважася активомъ центральныхъ
финансѣвъ, и шо затымъ, колибъ сума тая
мала бути ѣтписана, одна еи часть (11 милі-
онѣвъ) припадалабы на Угры. Противъ ѣтписана
части передлитавской Брестель не має нѣякого,
а шо до части угорской не хотѣвъ и не мѣгъ
напередъ рѣшати.

На подѣставѣ тыхъ Брестелевыхъ точокъ
зачалися въ галицкомъ намѣстництвѣ пертрак-
тациіи съ ѣтпоручниками соймовыми. Соймъ ѣтъ
себе поставивъ такі точки: 1) Скарбъ держав-
ный платити буде шо року беззворотной суб-
венціи 2,625.000 зр.; 2) край додатками до по-
датковъ платити буде рѣчно 2,856.000 зр.; 3)
недобѣръ, якійбы по спотребленю тыхъ сумъ
еще лишася, покрывати буде скарбъ зворот-
ными по укѣнченю амортизации завдатками
5% опрѣентоваными; 4) въ разѣ подѣвшенія
податковъ державныхъ соймъ буде має право
знизити высѣкѣсть додатку индѣмнизациіиного,
такъ шобы край не плативъ больше, якъ
2,856.000 зр.

На подѣставѣ тыхъ обоѣльныхъ точекъ
велися якійсь часть пертракціи. ѣтпоручники
соймовіи готовіи були робити еще бѣльшій у-
ступки, але швидко пертракціи урвалися и
справа осталася ажъ доси *in statu quo*.

Пригляньмося хочъ побѣжно тымъ обо-
ѣльнымъ точкамъ! Не ставлячи дефинитив-
ного рѣшенія шо до ѣтписана сумы завдатковъ,
дотеперъ уплаченыхъ скарбомъ державнымъ,
проектъ урядовый ставляе Галичину нѣбы на
рѣвни съ другими австрійскими краями, хочъ
и съ важными ѣтмѣнами, именно по мысли

патенту въ д. 17 цвѣтня 1848 р. ѣтъ дѣлѣтъ
тягаръ индѣмнизациіиный мѣжъ краемъ а дер-
жавою; въ другихъ провинціяхъ ѣтъ подѣла-
ный мѣжъ краемъ а зобовязаными, — зна-
читеся, все таки въ мысль первѣстного патенту
въ Галичинѣ став держава на мѣсце зобова-
заныхъ. Се дуже важне признанье! Але подѣлъ
тягару у насъ нерѣвный; держава, хочъ посли
первѣстного патенту повинна була нести весь
тягаръ, теперъ не хоче нести ѣ половины. Цѣ-
лый бо пересѣчный выдатокъ рѣчный на ин-
дѣмнизацию въ Галичинѣ выноситъ 5,840.000
зр. Половина той сумы чинить 2,920.000, а
держава бересе давати толькѣ 2,625.000, зна-
читъ, о 300.000 меньше, анѣжбы при рѣвнѣмъ
подѣлѣ тягарѣвъ належалася, т. е. при поне-
сеню цѣлого тягару ѣтъ р. 1868 до р. 1898
держава накидае на край о 9 миліонѣвъ зр.
больше, анѣжбы належалася при рѣвнѣмъ
роздѣлѣ тягарѣвъ.

ѣтпоручники сойму, разъ покинувши о-
снову первѣстного удѣлюющаго патенту, под-
давалися жаданьямъ правительственнымъ точка
за точкою, хочъ авторъ „*Sum galicyjskich*" ди-
вовижною логикою похваляе ихъ, шо „*sejm*
zaszczytał występować stanowczo!" Ажъ на
точкѣ 4) предложена соймового розбилися пе-
реговоры. Съ точка 4) для насъ дуже цѣкава.
Соймъ жадавъ въ нѣй, шобы, коли податки
постѣйныи будутъ подѣвшеніи, соймѣ вѣльно
було зменшити 51% додатокъ индѣмнизациіи-
ный до той мѣры, шобы додатокъ той завѣсѣ-
ды выносилъ не больше якъ 2,856.000 зр. Пра-
вительство же жадало, шобы стопа процентова

будутъ бѣльшій, то стопа процентова додатку
шобы осталася 51%, т. е., шобы разомъ съ по-
бѣльшеньемъ постѣйныхъ податковъ побѣльшу-
валася и сума додатковъ индѣмнизациіиныхъ.
Шо за немилосердне правительство, — скрикну-
ли, бачитеся, либералы-поляки, шо за „*zgard*
sprzysiężący krajowi", котрый не бачучи на тя-
гарѣ краю, не хоче намъ дозволити змен-
шити ему тыхъ тягарѣвъ! Шо за дике, не-
щире правительство, котре очевидно хоче зруй-
нувати Галичину, не дозволяючи намъ евен-
туальну надвышку доходѣвъ индѣмнизациіиного
фонду повертати на „*inne, więcej produktywne*
cele"! Оттакъ певно думали и говорили либе-
ралы-поляки, коли, погодившись на вѣсѣ прочі
точки съ представителями правительства, на
той, такъ маловажнѣй точкѣ роздѣлилися! Але
самъ фактъ, шо именно на томъ, на око такъ
невѣличкомъ и немовѣбы чисто формальномъ
камѣниці розбилися вся угода, каже намъ авер-
нути на той камѣнецѣ бачнѣйше око, оглянути
его добре въ вѣсѣхъ бѣкѣвъ. А може се слу-
чайно не малый незначный камѣнецъ, а твер-
дый, многоцѣнный діамантъ?

Цѣкаве свѣтло кидае на сей камѣнецъ
одинъ уступъ въ законченю брошюры Зыбли-
кевича „*Indemnizacya*", котрый мы тутъ наведе-
мъ дословно. Теперъ, 1880 р., оповѣдае Зы-
бликевичъ финансы фондѣвъ индѣмнизациіиныхъ
стоятъ добре. „Они не побираютъ вже нѣякихъ
пожичокъ опрѣентованныхъ въ скарбу держа-
вного (мова ту о правдивыхъ пожичкахъ, а не
о тыхъ нѣбы пожичкахъ въ сумѣ 2,625.000
рѣчно, котрі посли проекту Брестеля мали бы-
ти даваніи титуломъ беззворотной запомоги въ
скарбу державного; крѣмъ той запомоги фондъ
индѣмн. для покритія недоборѣвъ побиравъ еще
ѣтъ скарбу ѣ окреміи 5% опрѣентованій по-
жички. Прим. авт.), — бо такихъ пожичокъ
вже не потребуе. Недоборы були въ 10-тилѣтнѣ
мѣжъ 1858 а 1868 роками и троха довше, ко-
ли то додатки краевіи при стопѣ процентовѣй
51 не приносили бѣльше надъ 2,856.000 зр., бо
те вразъ съ дотациєю урядою не выстарчало
на кождорѣчный потреби. Тогда жичено ѣтъ
уряду рѣчно около 330.000 зр., а пожички тѣ
звѣзятъ до купы, дѣйшлии були съ процентами
до звышѣ 1,700.000 зр. Але съ часомъ додатки
краевіи навѣтъ при той самѣй стопѣ процентѣ-
вой подросли значно, такъ шо въ р. 1877 вы-

несли вже 3,468.000 зр., т. е. о 612.000 зр.
бѣльше, анѣжъ въ 1868 р. Такий прирѣстъ до-
ходѣвъ краевыхъ, шо походитъ головно въ
предметѣвъ ново оподаткованыхъ, а особливо
въ желѣзницѣ, зрѣбиль те, шо не потребуемо
вже пожичокъ ѣтъ правительства, але надто
сплатили мы вже ему вѣсѣ того рода давнѣйші
пожички, а именно фондъ индѣмн. вѣхѣднои
Галичины сплативъ ихъ еще въ р. 1875, а за-
ходѣнои въ 1877, — а крѣмъ того въ обохъ фон-
дахъ индѣмн. по сплатеню ѣбжучихъ довгѣвъ
осталася еще въ роцѣ 1877 решѣть касовыхъ
369.637 зр. 42½ кр. Супротивъ такого приро-
сту доходѣвъ краевыхъ стопа процентова 51
кр. оказалась лишною и за високою; для того
то соймъ при бюджетѣ на р. 1878 на внесенне
комисіи бюджетовой рѣшивъ знизити додатки
индѣмнизациіиныи въ Галичинѣ вѣхѣднои о 1, а
въ Галичинѣ заходѣнои о 2 кр. Тая ухвала
сойму не подобалася бюрократіи вѣдѣньскѣй,
поднесла она завязу противъ неи борбу, шобы
не допустити еи до санкціи цѣсарской. Вѣконци
17 липня 1878 цѣсаръ санкціонувавъ тую у-
хвалу. Але и при такъ знизенѣмъ додатку
краевымъ рахунки выказали въ р. 1878 решѣть
касовыхъ 545.255 зр. 62 кр., для того при бу-
джетѣ на р. 1879 соймъ на внесенне комисіи
бюджетовой пойшовъ дальше и знизивъ до-
датки индѣмнизациіиныи о 3 крейцарѣ въ обохъ
краяхъ, а ухвала тая безъ труда одержала
санкцію цѣсарску.**)

Читаешь тую штуку и самъ не знаешь,
якъ выхвалити нашихъ милосердныхъ либера-
ловъ. Отъ либераловъ! Въ р. 1877 таки по-
ставили на своемъ! Але дотчитаймо до концѣ
либеральныи слова п. Зыбликевича. Безпосеред-
но за выше наведенными словами ѣтъ каже
ось шо: „Мимо того знизенія финансы индѣ-
мнизациіиныи находятся въ добромъ станѣ. Рѣкъ
1879 закончився, о скѣлько менѣ вѣдомо, съ су-
мою 1,400.000 зр. нарослыхъ решѣть касовыхъ,
а позаякъ они непотрѣбныи (zbyteczne)
въ фондахъ индѣмнизациіиныхъ, для того на
жаданье выдѣлу краевому 1 миліонъ зр. въ
облигахъ перенесеныи зѣставъ до касы
выдѣлу краевому на хвилевый ужѣ-
токъ для иншихъ цѣлей краевыхъ."

Се шо такого? — думаешь собѣ, прочи-
тавши тѣ слова. Миліонъ ринскихъ — непот-
рѣбный въ фондѣ индѣмнизациіиномъ? Для
чого непотрѣбный? Хибажъ не можна тымъ
миліонѣмъ уморити на миліонъ облигацій, ко-
трѣ разъ умореныи, пересталибы ѣ процѣнтѣвъ
вымагати? Га, — и съ сею думкою наразъ
мовѣ быскае тобѣ въ головѣ, говоришь самъ
до себе: Такъ ось оно якъ! Ось о шо нашимъ
либераламъ ходитъ! И въ той хвили ты по-
нявъ все: и для чого они въ р. 1870 угоду
ѣрвали и для чого теперь такъ поквашно зни-
жаютъ додатокъ, и для чого узнаютъ миліонъ
решѣть касовыхъ за непотрѣбный въ касѣ ин-
дѣмнизациіиной и берутъ „на хвилевый ужѣ-
токъ для иншихъ цѣлей краевыхъ"! Сежъ
проста рѣчь! Имъ иде о нарѣстѣ процѣнтѣвъ
ѣтъ облигацій индѣмнизациіиныхъ! Чимъ дов-
ше потягнеся амортизация, тымъ довше они
получати будутъ проценты и тымъ бѣльшу
ихъ суму получатъ! А чимъ низшій будутъ
дodatki краевіи, тымъ менше вѣлывати буде
до фонду индѣмнизациіиного, тымъ повѣльшѣе
буде йти амортизация.**) Ось бачите мудрѣсть
нашихъ народолѣбныхъ либералѣвъ! Они вмѣ-
ють и ѣбстати при своемъ, коли йде о милі-
оны для ихъ користи, они любятъ и народѣмъ
полекшити о 2—3 крейцарѣ, але за те довше
буде имъ плативъ.

Пора намъ кончити, та пора зачати намъ

*) Zybliewicz, Indemnizacya, стор. 65—66.

**) Шо устава не забороняе закончити амор-
тизацию швидше, нѣжъ въ 1898 роцѣ, се выравно
каже министерске розпорядженье въ 22 жовтня
1857, выдане на подѣставѣ найвысшого постано-
вленія въ 13 жовтня 1857. Гляди початокъ
третього роздѣлу сей розправы.

*) „*Sumy galicyjskie*", *odatek do Nr. 198*
„*Reformy*".

бесѣду о бѣжучій, свѣждій, неготовій еще угодѣ. Мы сказали вже, що теперѣшний проектъ правительственный, выготеленый министрами-родками, есть далеко скупѣйшій и тяжѣй для краю, нѣжъ бувъ проектъ Брестеля. Правда, уплаченій доси скарбомъ завдатки отписуются, але отъ 1883 до 1898 правительство, общіе давати не вже по 2,625.000 зр., але лишь по 2,100.000 зр., т. е. о 525.000 рѣчно менше, нѣжъ скарбъ дававъ доси, а о 825.000 менше отъ половины рѣчныхъ выдатковъ индѣмнизационныхъ. За 15½ дальшихъ лѣтъ се вынесе о 8,137.500 зр. больше, нѣжъбы Галичина выдала при statu quo, або о 12,787.500 зр. больше, нѣжъбы належалоса Галичинѣ при равномъ подѣлѣ тягару съ скарбомъ державнымъ. Мы сумнѣваемся, чи соймъ пристане на сей проектъ, хочъ гдѣякій добрый пріятель, якъ н. пр. краковскій „Czas“ (инепированный авторами проекту) накликуе до згоды, хочъбы й соломяной, и пуджае край, що ось, мовлявъ, вы поважтєсь откнути и теперь угодѣ, а кто знае, може завтра пріиде инше, централистичне министерство, котре не только что нѣчого въ скарбу не дасть, але еще буде доминатиса уплаченыхъ доси миліонѣвъ!

На тѣ пуджания „Czas“, котрыхъ впроцѣмъ нѣкто не лякаеся, отповѣла „Reforma“, выказуячи безпѣдствителъ и тенденціонность подобной тактики. Въ Ч. 209 подае тая газета (котра, скажемо при случайности, наибольше и найосновнѣйше занимается теперь справою индѣмнизационною) свои рады, яке становище має заняти соймъ въ бѣжучій угодѣ. Проекту, розумѣеся, не приняты, але стати на становищи равного подѣлу тягарѣвъ мѣжъ краемъ а державою, а затымъ: 1) жадати ввороту того, що край доси заплативъ надъ половину, а що по конецъ 1882 р. вынесе 6½ миліонѣвъ; 2) жадати, чтобы держава зобовязалася на будущее ажъ до укнѣченія амортизации (затымъ не до 1898 р., але если амортизация довше потягнєся, то й довше) платити докладно половину потребы фонду индѣмнизационного.

Мы сумнѣваемся, чи держава при нынѣшнѣмъ перетяженіи финансовѣмъ могла и схотѣлабы пристати на таку угоду.

Въ индѣмнизационномъ короткѣй замѣткѣ, котрый дуже неподхлѣбно свѣдѣчать о ихъ экономичномъ знаніи. Куріозный проектъ подала Gazeta Narodowa, кажучи ось що: нехай край затыгне велику пожичку, уморить гуртомъ за одинъ разъ весь довгъ индѣмнизационный, а оттакъ пожиченный капиталъ буде сплачуватиса поволи рѣчными ратами. Выказувати недорѣчнѣсть сего проекту — нема потребы, — се каждый отъ разу бачитъ.

— Але якажъ ваша думка о угодѣ? — спытае може гдѣкто насъ. Стоячи на становищи интересовъ мужика, якъ руского такъ и польского, мы бачимо у всѣхъ тыхъ проектахъ нашихъ либералѣвъ только переливанье въ одной бочки въ другую таку саму. Чи одну чи другую двигати на своихъ плечехъ — для народа нема великой рѣжницѣ. Чи звалимо мы весь тягаръ индѣмнизационный на край, чи на державу, чи подѣлимо его мѣжъ ними на равнѣй чи на нерѣвнѣй части, для мужиковъ се все одно: сягъ чи такъ, а понести той цѣлый тягаръ мусятъ они своєю працею. Для насъ затымъ конечно пытанье муситъ лежати зовѣмъ не ту. Для насъ пытанье только въ томъ, чи не можнабы якъ небудь справдѣ вменшити той тягаръ, те величезне, страхомъ проймающе число миліонѣвъ? И отъ мы, смѣємо подати на прилюдну розвагу свѣй проектъ угоды, не пунктирный и не кодификованный, але чейже для каждого зрозумѣлый. Нехай нашѣ паны, що такъ голосно говорятъ о своѣмъ патриотизмѣ, о любви до народа, о своѣй ширѣй пради около его матеріального и морального поддвигнєня, — нехай паны отъ року 1883 зречутся всѣхъ провирий отъ облигацій индѣмнизационныхъ и нехай весь фондъ, узысканный въ додатковъ краевыхъ и въ дотациі скарбовою, иде только на уморенье тыхъ голыхъ облигацій. При теперѣшнѣмъ добромъ станѣ финансовъ индѣмнизационныхъ, при рѣчномъ выдатку по 5,400.000 зр. амортизация скнѣчится за 13 лѣтъ, а при рѣчномъ выдатку по 4,900.000 т. е. колибы принято нынѣшне скупѣ предложение министерске, амортизация таки скнѣчится за 14½ лѣтъ, т. е. 1896, о два роки скорше, нѣжъ приписано.

Намъ здаеся, що мы съ чистою совѣстею можемо сего жадати отъ нашихъ панѣвъ.

Кривды имъ певно не буде. Аджежъ отъ початку амортизации, т. е. отъ 1858 р. ваяли они доси (до кнѣца 1882 р.) въ самыхъ процѣнтахъ въ вхѣднѣй Галичинѣ 65,174.078 зр., а въ захѣднѣй 37,349.046 зр., то есть разомъ 102,523.124 зр., до чего коли дочисливо самъ коренный капиталъ 96,959.710 зр., добудемо суму, котру евентуально одержать паны за скасовану панцину, 199,482.834 зр. Хибажъ сего мало? А даръ, який бы они, веденіи правдивымъ и горячимъ патриотизмомъ та народолюбствомъ, зробили народови, даруючи ему всѣ отъ теперь припадающі процѣнты, выносимы для вхѣднѣй Галичины 16,184.803 зр., а для захѣднѣй 9,337.262 зр., т. е. разомъ всего 25,522.065 зр. Хибажъ се не можливо рѣчь?

Нехай не кажутъ паны нашѣ, що се пошкѣдитъ моральности нашего мужика, що дарунокъ поспеу его. Нѣ! Хлопъ нашъ вдѣчно пріиме сей дарунокъ! Аджежъ 1848 року паны самі хотѣли хлопамъ дарувати цѣлу панцину во всею индѣмнизацию и не вважали се неморальнымъ, а противно, славили своѣй патриотизмъ. Не вжежъ нынѣшне поколѣнье зовѣмъ не способне до патриотичныхъ порывѣвъ? Ану, панове! Ojczuzna woła! Въ той хвили вы маєте силу и власть въ рукахъ, — покажѣте разъ вашъ ширѣй дѣла — ширыхъ слѣвъ и намѣрѣвъ мы доси чули богато — протягнѣтъ тому бѣдному, важкимъ горемъ битому народови помѣчну руку, безъ хитрощѣвъ, безъ заднихъ цѣлей, якъ братъ братови, — а побачите, що народъ умѣе бути вдѣчнымъ!

Львовѣ, дня 10—15 вересня 1882 р. М***

Податокъ грунтовый на роки 1881 и 1882.

Сего мѣсяця урядъ податковъ роздѣлалъ платничѣ наказы на новый грунтовый податокъ за роки 1881 и 1882. Новый податокъ за рр. 1881 и 1882 вымѣренъ на такой подставѣ: Пѣсля законѣвъ податковыхъ въ 20 марта 1880 и 7 червня 1881 має бути новый податокъ грунтъ ажъ до остаточного залагодженія рекламацій, т. е. отъ 1 сѣчня 1881 до 1 липня 1883 побираный въ той способѣ:

Отъ доходу грунтового, выказаного въ го часу для вношенія рекламацій, має бути сформованъ новый податокъ державный въ высокостѣ 22½ процѣнту отъ тогожъ доходу, або отъ каждыхъ 10 зр. общисленого доходу — 2 зр. 21 кр. Если отже ктось въ р. 1880 плативъ высшій податокъ, аныжъ податокъ общисленый по 22½ процѣнту отъ выказаного въ аркушикахъ доходу грунтового, то въ такѣмъ случаю платитъ той меншій податокъ (22½ процѣнту). Если же новый податокъ 22½ процѣнту отъ доходу въ аркушикахъ есть высшій, нѣжъ податокъ въ р. 1880, то въ такѣмъ случаю платитъ податокъ въ слѣдующій способѣ:

1) Если 21½ процѣнту отъ выказаного доходу въ аркушикахъ — дае вышєу суму, якъ податокъ грунтовый за р. 1880 съ додаткомъ до него 10%, то безъ вгладу на высокѣсть надвышки, платитъ лишь податокъ грунтъ въ р. 1880 съ додаткомъ 10%. Н. пр. Н. Н. плативъ въ 1880 р. 10 зр. грунт. податку; теперь общислено ему дохѣтъ грунтъ на 100 зр., а въ того выказано 22½ процѣнту податку, т. е. 22 зр. 10 кр. Отже пѣсля новой ustawy податковой въ 7 червня 1881 р. не має днѣ за р. 1881 и 1882 платити по 22 зр. 10 кр. рѣчно, т. е. столько, сколько новый податокъ дѣйствено выноситъ, але лишь податокъ въ р. 1880, т. е. 10 зр., и додатокъ 10% отъ податку въ р. 1880, т. е. 1 зр. — разомъ отже 11 зр. рѣчно (замѣсть 22 зр. 10 кр.)

2) Если же новый податокъ грунтовый есть высшій лишь о ¼ або навѣтъ менше ¼-ой отъ податку въ 1880 р., то въ такѣмъ случаю платитъ новый податокъ.

Въ наказахъ платничихъ на грунтовый податокъ за р. 1881 и 1882, котры теперь роздѣлано, знаходится въ горѣ уступъ, который въ чистого доходу общисляе 22½ процѣнту, яко податокъ грунтовый. Отже если такъ общисленый податокъ есть меншій, якъ податокъ въ р. 1880, то той новообщисленый меншій податокъ має бути вписанный въ рубрикахъ за 1881 и 1882 рр. Если же новообщисленый податокъ есть больше, якъ податокъ въ р. 1880 съ додаткомъ 10%, то въ такѣмъ случаю въ рубрикахъ на казу платничого за рр. 1881 и 1882 не може бути вписанный податокъ высшій, якъ податокъ въ р. 1880 съ додаткомъ 10% отъ него.

Колѣбы кому въ наказахъ платничѣмъ бувъ вписанный въ рубрикахъ за рр. 1881 и 1882 податокъ инакшій, нѣжъ той, який мы въ горѣ пѣсля ustawy въ 7 червня 1881 докладно выказали, — то въ такѣмъ случаю покрывденный повиненъ внести до догичного уряду податкового рекурсъ въ протягу 30 днѣвъ отъ дня дорученія и подтвержденія наказу платничого. Рекурсъ той може легко собѣ уложити каждый выказуячи пѣсля того, що мы въ горѣ пояснили, свою кривду, покликуячися при томъ на наведеніи новыше ustawy и наконецъ просячи, чтобы наказъ платничій на податокъ

грунтовый за рр. 1881 и 1882 и додатки до податковъ были поправлені, а наложена ексекucia ажъ до залагодженія рекурсу повоздержана.

Замѣтити треба, що улепшенія въ поборѣ общисленого податку грунтового ажъ до залагодженія рекламацій (с. е. отъ 1 сѣчня 1881 до 1 липня 1883) не розтягаются на тѣ посѣлости, въ котрыхъ наступила змѣна въ особѣ посѣдателя, съ вынѣткомъ лишь если новый властитель набудѣть посѣлость яко спадщину по родичахъ, дѣтяхъ, жѣнцѣ, мужу, або набудѣть еи въ дорѣвъ примусовой продажи.

ДОПИСИ.

Отъ Коломыж.

(Въ отъпъ залаженія господарско-промыслового товариства.) Справа залаженія господарско-промыслового товариства для заступленія интересовъ господарѣвъ сельскихъ и промышленниковъ, — дякувати ширымъ заходамъ членѣвъ филіи тов. им. Качковского въ Станиславѣ — зближався до щасливого рѣшенія. Дня 23 вересня (5 жовтня) 1882 отбудеся першій загальный зборъ того товариства въ Станиславѣ. По основаніи товариства господарско-промыслового есть однимъ зъ найважнѣйшихъ средствъ до здвигнєня меншихъ посѣдательвъ сельскихъ и мѣщанъ отъ дальшого упадку экономичного, що товариство — зѣднѣвши въ собѣ численныя силы для одной гадки и цѣли, много може причинитиса до поднесенія господарства и промыслу, а тымъ до добробыту сельскихъ и мѣщанъ, — сего нѣкто, знающій отношенія краю нашего, перечити не буде. Дотеперь збувае посѣдателямъ меншихъ посѣлостей сельскихъ на потребѣи интересамъ ихъ репрезентации, ровной господарствъ сельскихъ полишений доброй воли поодинокихъ посѣдательвъ, субвенциями зъ фондѣвъ публичныхъ вѣспиране „Галицке товариство господарске“ во Львовѣ служитъ только интересамъ большихъ посѣдательвъ, для того крайна вже була пора — тому станови конецъ положити и постаратиса о репрезентацию для господарствъ сельскихъ. Желаячи, чтобы товариство съ початкомъ своего дѣлания съ користею сельскихъ и мѣщанъ могло трудитиса, векажемо на средства для достиженія той цѣли:

1. Щобы Выдѣлъ чи Зарядъ товариства складася зъ мужѣвъ не лишь посѣдающихъ потребѣе знанье, але такожъ маючихъ ширую волю свои силы для добра товариства посвятити и его въ якъ найширшій круги нашего краю ширити.

2. Щобы съ воорами членѣвъ товариства были въ малѣмъ размѣрѣ выставы предметѣвъ господарскихъ, львовска зярядѣвъ, насѣня, практичныхъ книжокъ, огляданье взѣрцевыхъ господарствъ и т. и.

3. Щобы кромѣ загального збору отбывалися периодически вандрѣвныя зборы; при тыхъ зборахъ мають обговариватиса отношенія господарскі и промысловыя догичной окрестности, въ котрой зборъ отбывася.

4. Старатиса о закладанье кружковъ господарскихъ по селахъ и мѣстечкахъ; кружки господарскі суть подставою для дѣлания товариства господарского.

5. Старатиса о выдаванье своего органу, котрый бы цѣлямъ посѣдательвъ меншихъ цѣлякомъ служивъ и члены товариства за отѣтными вынагородженіемъ его побирали.

6. Старатиса о закладанье огородѣвъ школьныхъ при школахъ сельскихъ и усиленія учительствъ въ томъ вгладѣ вѣспирати.

7. Старатиса о залаженіи въ мѣсци до того отпѣвѣднѣмъ школы господарской, призначеной для сыновѣвъ господарѣвъ сельскихъ и школы ремесничой, призначеной для сыновѣвъ мѣщаньскихъ.

8. Веказувати господарямъ и ремесникамъ певнѣй и на довѣрїе заслугуючій жерела закупна и продажи артикулѣвъ господарскихъ и промысловыхъ.

Выповнивши тов. певно товариство, а съ нимъ господарство, промыселъ и добробытъ будутъ ввозростати.

Зъ Залозецъ.

Зъ процесу „о залозецкѣй трираменнѣй кресты“, котрый отбывася въ Золочевѣ, звѣстно читателямъ „Дѣла“, що до часу судового разправы ц. к. намѣстничество не было еще отпѣвѣло на рекурсъ комитету церковного противъ вырѣку ц. к. староста въ Бродкахъ. Порѣшеные рекурсу насѣло зъ намѣстничества вже по процесѣ за посредствомъ бродского староста. Содержанье рѣшенія намѣстничества есть слѣдующее (въ перекаданѣ въ польского языка): „До гр. к. комитету парохіального, на руки о. А. Гутковского. Рекурсъ, внесенного черезъ о. А. Гутковского противъ тутешному вырѣкову зъ дня 13 мая 1882, не увагляднѣло выс. ц. к. намѣстничество рескриптомъ зъ дня 3 вересня с. р., а то зъ причины, что пѣсля §. 19 уступу 2 ustawy конкуренціонной зъ дня 15 сѣрпня 1866 повиненъ комитетъ церковный строго держатиса правосильно ухваленыхъ при розправѣ конкуренціонной постановленъ и дѣбати о ихъ переведеніи, чого однакъ комитетъ въ сѣмъ случаю не доповнивъ, бо пѣсля плану принятого правосильно черезъ стороны при розправѣ конкуренціонной мали бути умѣщеніи

на церквѣ однораменнѣй кресты, тымчасамъ на перекрѣвъ тому плану умѣщено кресты трираменнѣй, — дѣляго тѣ повиннѣ бути усунѣнѣ. О томъ завѣдомляю гр. к. парох. комитетъ на руки о. А. Гутковского яко рекурента и предѣдателя комитету съ вѣзваніемъ, чтобы найдальше въ 14 днѣхъ выповнивъ тутешный правосильный вырѣкъ и зложивъ 24 зр. 24 кр. в. а., на котрыхъ солидарну уплату съ Василемъ Стаховымъ зоставъ засудженый. — Руссоцкій, староста“.

Дня 22 вересня зѣвѣхала до Залозецъ комиссия духовная въ справѣ руского сотрудника о. М. Садовского. Ц. к. намѣстничество удалоса дня 5 вересня до митрополитчой консисторіи въ справѣ о. Садовского, а вже 8 вересня консисторія поручила урядови деканальному выѣхати до Залозецъ на комитетъ и переконавѣти о правдѣ чиненыхъ о. Садовскому закидѣвъ. По именно служило за подставу ц. к. намѣстничеству до переписки съ консисторією въ справѣ о. Садовского, чи урядови донесенія, чи може статья „Dziennik-a polsk-ogo“, котра о. Садовского страшно оклеветала, сего не знати. Комисія духовная, зложена въ о. декана и двоухъ священниковъ, прибула до Залозецъ дня 23 вересня; комисія завѣвала кромѣ провизорѣвъ церковныхъ такожъ урядѣ громадскіи и многихъ прихожанъ.

Комисія мала довѣдатиса правды што до трехъ закидѣвъ: 1) що о. Садовскій убиравъ хлопцѣвъ въ „латинскі орнаты“ и тымъ чинѣмъ колѣсѣ тамъ при процесіи давъ велику соблазнъ народови; 2) що о. Садовскій подбурюе Русинѣвъ противъ Поляковъ; 3) що о. Садовскій поздравѣвъ зъ хоругѣвъ образы на велику соблазнъ народу и заступивъ ихъ трираменными крестами.

Комисія духовная по переведеніи слѣдствѣ довѣдалася, что: Ad 1) въ Залозцѣхъ суть дальматичи отъ 35 лѣтъ и бывали уживаніи при богослуженіи въ той способѣ, що хлопцѣ убиравѣся въ нихъ и нѣкто нѣколи тымъ не соблазнялся, противно, прихожанамъ товъ подбалоса. Только сего року, въ часѣ борѣы о трираменнѣй кресты, подчасъ процесіи на Воже Тѣло одинъ латинникъ, хотячи зрѣбити смѣхъ зъ святыхъ рѣчей, процерсе помѣжъ людей до хлопця въ дальматичѣ несучого братекіи крестъ металевый, важучій до 10 кильо, и поцѣлувавъ хлопця въ руку, порѣвавши его руку такъ наруго, що мало хибувало до калѣцтва, колибъ хлопецъ бувъ крестъ выпустивъ зъ другои руки; той самъ латинникъ утѣкаючи по томъ сповненѣмъ чинѣ, потрутивъ одного зъ несучихъ бадахинъ, такъ що якбы бувъ о. Садовскій не ухилился, бувѣбы упавъ съ свѣтаиными. При комисіи духовной люде здѣнали, что они именно тымъ фактомъ соблазнялися, а не дальматиками. Ad 2) зовнали прихожане передъ комисією, что о. Садовскій нѣколи нѣчого противъ Поляковъ не говорилъ, противно, заохочувавъ людей до згоды и любви. Ad 3) здѣнали люде, что о. Садовскій нѣколи обрадовъ зъ хоругѣвъ не здѣравъ, але на закупленыхъ передъ двома роками хоругвахъ казавъ поставити трираменнѣй кресты.

Буде тому звышь три тыжднѣ, якъ до одной жидѣвки, котра прѣехала въ Одессу до свояковъ на весѣлье, прійшла революціонна російска часопись „Земля и Воля“. Залозецкій почмаистеръ отдавъ тую посылку судови и на подставѣ того переправивъ п. судія Кашенко строго ревизію въ хатѣ жидѣвскѣй въ супровѣдѣ урядника и жандарма. При ревизіи мали знайти якісь писемъ и російскіи книжки. Акты въ той справѣ переславы судѣ до прокураторіи.

Соймъ краевый.

Одинайцате засѣданье, дня 23 вересня.

Отчитано списъ 39 новыхъ петицій, — всѣхъ петицій впынуло до 23 вересня 354. Зъ нововнесенныхъ петицій цѣкавѣйшій: комитетъ церковный св. Петра и Павла во Львовѣ о субвенцію на реставрацію церкви. — Фундація гр. Скарба о субвенцію на реставрацію театру. — Громада Яворѣвъ и Влудники о субвенцію на будову школы. — Гром. Броды и Снятынъ о пожичку. — Выдѣлъ пов. бродскій о примусову асекурацію будынокѣвъ сельскихъ. — Гром. Рудки, Вошанцѣ и Шенцицѣ о змѣну дороговой ustawy. — Пять громадъ о регуляцію рѣки Стры. — Товариство горальниковъ о практичну школу горальнична въ Дублянѣхъ. — Выдѣлъ пов. въ Надѣврѣи о продовженье речинця рекламацій противъ вымѣру податку грунтового. — Мѣсто Бучачъ о право выбору посла на соймъ. — Мѣсто Стрый о спѣшне утвореніи суду окружного.

Пос. Гаванеръ вибѣ слѣдуючу интереслію до маршалка краевого: „На засѣданіи рады мѣста Львова въ липно с. р. дрѣ Тадей Жулинскій, котрый есть заразомъ хемикомъ патологичнымъ головного шпиталю, резервуавъ меморіалъ противъ розпорядженія выдѣлу кр. зъ 27 липня 1880, въ справѣ приниманія хорыхъ и ихъ усугубаня зъ шпиталю. Зъ той причины выдѣлъ кр. выточивъ дрови Жулинскому дисциплинарне слѣдство. Зважавши, что дрѣ Жул. выступавъ въ радѣ мѣской яко выбранный членъ рады, сповнивъ отже обязательскій обовязокъ; зважавши дальше, что всяке стѣснюванье обывательствъ въ выповнюваніи ихъ обовязковъ есть актомъ насилующимъ независимѣсть тѣлъ репрезентационныхъ, противнымъ духови конституціи и автономіи; зважавши, что навѣтъ правительство дае своимъ урядникамъ повну волю дѣлания въ тѣлахъ репрезентационныхъ

и не потягае их до ответственности — запугает интерпретаций и товарищ, на який підставі виділяв кр. витрати на обслуговування дисциплінарних дрови Жулинському? — Маршалок заявив, що інтерпретацію тую передасть виділові краєвому.

Предложеніє правит. о. премирнарем фондів індемнізаційних на р. 1883 отослано до комісії бюджетової.

З. порядку дневного пос. Мерунович мотивував своє внесення о пожичках з банку краєвого на будову шкіл. Бесідник підніс, що будова школи єсть дуже утилітарна для громади, — не раз стасе початком єи руїни. На 6300 громад єсть ледво тисяч колькасот тактих, що мають школи добрі, а 2500 громад не мають жадних шкіл. На 850.000 дітей обов'язаних до школьної науки навчає до шкіл лиш 288.000, а для 562.000 нема будинків школьних. — Внесенє п. Меруновича отослано до ком. бюджетової.

Пос. Василевскій мотивував своє внесенє о заведенє стражників доріг громадських. На 31.000 кілометрів довготи доріг громадських більша часть доріг знаходиться в дуже лихому стані; нічого не поможуть всякі субвенції краєві на дороги, єсли они не будуть належно удержувані и направлявані. О тое мады дбати власне стражники. — Внесенє пос. Василевского отослано до ком. дорогової.

П. Романович, яко справоздавець ком. бюджетової, реферував справозданє о замкненю рахунків з. р. 1880 фондів самостійних під управу виділу кр. Загальний стань маєтку всіх тих фондів выносивєть с. концем 1880 р. 2,331.906 зр.; найважнійшу рубрику творили фонды стипендій, бо 2,328.232 зр.

Пос. Скалковскій в. имени комісії бюджетової реферував внесенє виділу кр. в справі реорганізації відділу рахункового виділу кр. Воє внесенє комісії прийнято.

Пос. гр. Сципіо іменем ком. бюджетової задавав справу з. премирнарем школи в Дублянках, школи львової на Львові и курсу горальництва в Дублянках. Пос. Старовейскій вывєсь резолюцію, чтобы в Дублянках для практичної науки заложити горальню, увільнену оть податку. Против того промовляв мѣж иншими о. Красицкій. При голосованю внесенє Старовейского достало лиш 23 голосів, отже унало.

Дванадцате засідання, дня 25 вересня.

Отчитано спис нових петицій; цікавіший з них: Властитель реальностей в Богородчанках в справі рустикального банку. — Гром. Озеряни в справі будови дороги з Борщева до Чорткова. — Братство ім. св. Николая в Станиславові о запомогу. — Товариство ткачів в Коссові о запомогу и безпроцентову пожичку. — Гром. Печенжини о запомогу и безпроцентову пожичку на будову школи.

На наглице внесенє комісії петиційної ухвалено уділити погорільцям села Поручина в бережанськом пов. 500 зр. запомоги. (В Поручині згоріло сими днями 52 господарств а 176 будинків). Запомога має бути переслана на руки маршалка повітового.

З. порядку дневного п. Макс мотивував своє внесенє о будову залізниць з Тернополя до Коничинець, а пос. Поляновскій своє внесенє о приспінє будови залізниць з Львова до Рави. Оба внесенє отослано до ком. залізничної.

Комісія бюджетова внесла на просьбу дра Гротта, директора канцелярії виділу кр., підвищити єму скількість дерева з 6 на 12 сажнів. О. Красицкій предложив перейти до порядку дневного, понеже п. Гротт побірає 2450 зр. пенсії кромѣ мешканя з 4 комнат в будинку соймовом. Однакж більшість сойму прийняла внесенє комісії.

Пос. Сангушко іменем комісії культури краєвої поставив внесенє, чтобы на засадженє лѣсом пѣсоків в пов. яворовськом уділити на 8 лѣт кредит в квот 1900 зр., а в пов. мостиском 1920 зр. — Сойм прийняв без дебати.

Комисарь правительственный отповѣвъ на интерпретацию п. Вольфарта в справі жуны сольной в Калущи, котра мусѣла бути застановлена з. причини впливу вод. Кошта реконструкції вынесут колькадесять тысяч зр. От рѣшеня министерства зависить, чи жуна буде на ново отворена. Тимчасом скріплено продукцію соли в Долинѣ и в Дрогобычи.

ПЕРЕГЛЯД ПОЛИТИЧНИЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Конференція міністерскій.) В суботу, дня 23 вересня вечером відбулася в Пешті спільна конференція міністрів під предсідательством министра справ заграничних, гр. Кальнокого. В конференції взяли участь: гр. Бияндыт-Райт, Каллій, гр. Таффе, др. Дунаевскій, гр. Тиссо и гр. Сапарі. Предметом конференції було установленє спільного бюджету на р. 1883. „Fremdenblatt“ доносить, що на сегоднїшній осїній сесії делегаций в Пешті спільне правительство внесє справозданє министерства войны з. спотребленя папификаціонного кредиту. Ціоля інформацій того офіційного дневника министерство войны такж заощадило сегоднїшній кредит, що

хочє був удѣлений о 2 миліоны менше, якж жадало правительство, то предѣ выстарити замѣсть до жовтня аж до конця грудня сего року.

(Цісарь) прибувъ дня 24 с. м. з. Геделле до Пешту, чтобы проводить спільной министерскій конференції. Тая спільна конференція під предсідательством цісаря відбулася вечером дня 24 с. м.; в конференції взяли участь президенты обох кабинетів (гр. Таффе и Тиссо), спільні министры, оба министры скарбу и адмиралъ Пекъ. „Budapest. Corr.“ доносить, що на тій конференції установлено спільний бюджет и вызначено речення скликаня делегаций на день 20 жовтня с. р. Цісарь забавив в Пешті до 25 вересня вечером.

(Пос. Шенерер), якє се мы вже доносили, намірив заложити нову партію народно-німецьку, котра булабы діаметрально противною народно-німецькій партії дра Фишгофа и Вальтерскірхена. Коли Фишгоф и Вальтерскірхен бажать мирного житя и розвою всіх народностей Австрії на основі демократичной, то Шенерер бажє, чтобы верховодили Німці, а позаяк тепер того бути не може, то Шенерер радѣ зовсім позбутися Славян з. Австрії, отже предлагє, чтобы Галичину и Буковину прилучити до Угорь. Шенерер був скликавъ народній збѣръ до Линцу, перед котрым хотѣвъ розвинути програму нової німецької партії. Але правительство заборонило отбути той збѣръ, именно для того, що в програмі политичной, котра мала дискутуватися, було предложє прилучити Галичину и Буковину до Угорь и др. Намѣстництво горьшної Австрії в рескрипті своїм подало яко причину закау збору тое, що дискусія над такою програмою на збѣръ народнім моглабы выкликати агітацію змѣрючу до змѣны теперѣшного устрою державы.

(Центральна комісія для регуляції податку ґрунтового) збралася в Вѣдні в министерствѣ скарбу. Комісія тая складаєть з 18 членів, репрезентантів всіх країв коронных; Галичина репрезентована 6 членами.

(Сойми) чеській, моравскій, шлеській, низшїи высопо-австрійскій, зальцбургскій, каринтскій и форальберскій збралися на сегоднїшню сесію дня 26 вересня.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Царь с. родиною приѣздив до Москвы не для коронації, якє се загално думали, але для звидженя выставки. Царь с. родиною звидѣвъ выставу в четверѣ и пятницю минувшого тѣжня, а в суботу опустив Москву, удавшись до Петергофа. Россійскій, особливо московскій газеты, обширно описуют побѣтъ царя в блокаде Москвѣ. Царь прибувъ до Москвы дня 20 л. с. м. Улицѣ, котрыми з. дворца залізницѣ прѣѣжала царска родина були украшені и заповнені толпами народу, витающего своего монарха. Московскій городскій голова повитав царя хлѣбом-солом и отѣтною промовою. При входѣ царя в усеньскій собѣръ митрополитъ московскій Іоанникій с. двома єпископами и духовенством рѣвнож повитав царя промовою. По отправленом богослуженю в усеньском собѣръ царь удався до Чудова монастыря, а з. оттамъ коляскою на Николаевскій дворець, до Кремля. По полудни царь и царева звидѣли Єлисаветинскій институт и Петровскій дворець. На другій день в полудне отбувъ царь с. родиною осмотръ войска. При царю був и кн. чорногорскій. Царь був дуже вдоволеній еволюціями войска и розмовлявъ ласково с. комендантами корпусів. По осмотрі царь с. родиною удався коляскою до Петровского дворца посередѣ толп народу. По полудни вѣся царска родина в супроводѣ министров и генералів удався на выставу, котра була для публики замкнена: могли бути присутні только выставителѣ. В групѣ выставки образѣвъ царь найбільше любивав портретомъ пок. царя Александра II и образами Семірадского. Рѣвнож велику увагу звертавъ царь и на предметы выставовѣ в другий відѣлах. На слѣдуючий день царь також звидѣвъ выставу и пробувъ тамъ колька годинѣ. Другого дня царь с. родиною звидѣвъ електричну залізницю Сименса. По звидженю выставки царь и царица безъ ескорти и в. открытых колясках поѣхали на обѣд до губернатора Москвы, кн. Долгорукова.

Египтъ. Кедивъ прибувъ вже до Каира, повитаний жителями арабскими и европейскими. На дворцѣ ожидєв кедива ген. Вольселей. Кедивъ за позволенємъ Англії поручивъ Бакеръ-паші зреорганізувати армію єгиптскую. Мѣсто Даміетта піддалось. В. Александрію отбулося богослужє по поводу приверненя спокою и порядку в Египті. Королева англійска надала ген. Вольселеви и адмир. Сеймурови титул баронів за ихъ заслуги в Египті. Россія стараєсь, чтобы збралась конференція европейскіх держав для залагодженя справ єгиптскихъ.

НОВИНКИ.

— Справы архієпархіяльнї. Принятє рєзигнації Впреосв. митрополита Сембратовича не надійшло єще доси з. Вѣднї. Рєзигнацію свою подавъ митрополит в. двоух примѣрникахъ: на руки цісаря и на руки папского нунція Ванутелли. З. Риму надійшла вже отповѣдь; папа прийнявъ рєзигнацію и поручивъ митрополитови завѣдувати дѣлами архієпархії аж до дальшого рѣшеня. Кажуть, що посада митрополита не буде через два

роки обсаджєна, поки не наступить выбѣрванє рахунків, бо звѣстою, що уступаючий митрополитъ поставивъ дуже значній претензіи. Не знати єще також, чи папа самъ пменє апостольского викарія для нашої архієпархії, чи завѣзе капитулу до выбѣру администратора. Папа має неважко выслати двѣ бѣдѣ: одну до галицко-русского духовенства и народа, другу до митрополитчїи капитулы. Що до заєноєся жадан митрополита подѣлєло вже правительство лотрѣбїи кроки; с. равою жаданой сумы 60.000 зр. за меліорации занимаєсь галицке намѣстництво, а що до вызначєня ємеритурѣ (митрополитъ жадаєть 20.000 зр. рѣчно), запитувало министерство курію римскую, скілько платитѣ побірають кардиналы; з. Риму надійшла отповѣдь, що кардиналы мають рѣчно 12.000 лїрѣвъ. Митрополитъ предѣлає доси самъ засѣданямъ консисторії. — Справа основаня руского єпископства в Станиславовѣ має бути неважкомъ введена в житє. Тая єпархія буде обнимати отповѣдну часть вѣсходной Галичины и Буковину, больше-менше 20 деканатів с. 700.000 душами. Доходы для нового єпископа будутъ взятї з. доходів дотеперѣшной архієпархії и власне такой подѣль вже ведєсь. — Крылошане оо. Малиновскій и Жуковский подались вже о ємеритурѣ. Намѣстництво переслало акты до Вѣднї и мало наѣтъ дати свое добромѣньє, чтобы выначити обомъ тымъ крылошанамъ цѣлї пенсії. — Сими днями отбувся дисциплинарный процесъ каноническій противъ оо. Наумовича и Емилиа Левичского з. Майдану. О. Левичскій має оправдатися. О. Наумовичъ отѣхавъ вже до Скалату, а рѣшенє процесу одержитъ познѣйше.

— Сорока, звѣстный камердинеръ Впреосв. митрополита, збѣставъ в суботу узвѣзненій. Черезъ пятницю в. ночи послѣдженю непервн дѣятельности Сороки и подѣржавачи єго о крадѣжѣ на великій розмѣръ, дано такі з. св. Юра знати до полиціи. В. наслѣдство того в. суботу о год. 5 вечеромъ явился комисарь полиціи з. полиціян-тами и агентами, обсадили оба выходы з. Юра и арештовали Сороку. Сорока схоронивъ до своєи хаты, скинувъ з. себе одѣж и такъ завязано опираєсь полиціи, що мусѣли єго ажъ закувати. Крикъ Сороки звабивъ толпу народу передъ браму св. Юра; в. супроводѣ тыхъ толп отпрыважєно Сороку в. негизжу до полиціи. Подѣ часть арештованя Сороки Пр. еп. Сильвестеръ Сембратовичъ выѣхавъ бувъ в. мѣсто а. Впр. митрополита завѣдомлено о арештованю Сороки доперва в. послѣдній хвилі. Рєвизія в. пивницѣхъ св. Юра, в. огородѣ и помешканю Сороки отбувалася по арештованю аж до 11 годинѣ в. ночи. Разомъ с. Сорокою арештовано фѣрмана Впр. митрополита, Дмитра Ткачика. Слѣдство карне веде судія п. Литвиневичъ.

— В. справѣ чотырѣхъ засуджєныхъ в. процесѣ Ольги Грабарѣ и товарищѣхъ, внесенє зажалєня неважності єще доси не выслано до найвысшого трибуналу, позаякъ прокураторъ п. Гиртлеръ перебувавъ довѣй часть на урлопѣ и не приладивъ єще замѣтовъ противъ тому зажалєню. Кажуть, що вже в. сихъ дняхъ будутъ выслані акты до Вѣднї и єще з. мѣсяцъ потребає до розправы. Засуджєныхъ пп. о. Наумовича, Площанского, Залуского и Шпундера буде боронити в. Вѣднї посєлѣ др. Менгеръ.

— Бѣйна во Львовѣ. В. недѣлю передъ полуднемъ пшовъ ринкомъ поднапиль чєлѣдникъ рѣзничій Баранъ. Полиціянъ Давидко (жидѣ) завѣзавъ єго уступити з. хѣлїнка, але Баранъ не услухавъ. Полиціянъ прискочивъ до Барана, чтобы єго арештувати, але той поваливъ полиціянѣ на землю. Почалася шамотанина. Довкола збѣгєсь народъ густыми лавами, а одинъ жидѣ, комисантъ торговельный Кугель, свиснувъ на полиціянѣвъ. Сей-часъ надѣбгло двоухъ полиціянѣвъ и вже в. трѣбку захопили коло Барана, котрый опираєсь, опомоганий до того своими товарищами. На ринку и на улиці Руской крики и прокляны; перекунки утѣкають с. своими товарами, жиды замыкають скєпны. На сє впадає 5 полиціянѣвъ с. настромленными багетами, а за ними отрядъ войска, зложеный з. 8 людей и одного офицера. Офицеръ вѣзавъ публичность, чтобы роздѣлилася, и загрозивъ стрѣльнємъ. Народъ почавъ єще больше буритися. Наконецъ зєзвали пьяного Барана и арештували єго wrazъ з. другими чєлѣдниками. Розлючєный народъ кинуєсь на Кугля, що с.провадивъ стражъ полиціину, але онъ утѣкъ до поблизького скєпну, з. отки взяла єго полиція и такожъ арештувала. За арештованымъ удаєсь народъ товпою аж до полиціи, котру окружили теперъ узброєні жовнѣры. Баранъ тяжко побитый, а кромѣ того єсть єще 5 полиціянѣвъ побитыхъ. Арештовано 9 осіб.

— Краєвий судъ карный во Львовѣ знѣвъ давѣйше свое рѣшенє, що до придержуваня всякихъ кореспонденцій, посылокъ и телеграмѣвъ, надєсланныхъ до обжалуваныхъ пп. о. Наумовича, Площанского, Залуского, Шпундера и др. Отъ теперъ отже свободно отбѣрати тымъ особамъ всякі письма подѣ ихъ адресами.

— Мѣщанска читальня в Бродѣхъ буде отворена дня 17 (29) с. м. В. той цѣлї отправитъ о. крыл. Лотоцкій о 10½ год. передъ полуднемъ торжєственне богослужє, по чѣмъ удадутся зібрані члєны и гостѣ до дому п. Сомєра (в. ринку, в. на рожарій камєниці при улиці Золотой, на 1-омъ поверѣсѣ), гдє наступитъ отворєнє читальнѣ, выбѣръ видѣловыхъ, випѣи в. члєны и уплатєнє вкладѣтокъ, якъ такожъ нарада, що до заповненя бібліотєки и замовленя часѣписѣвъ. Надѣємось, що такъ мѣсєца якъ и околична интелігенція возмєє численну участь в. томъ радѣотѣмъ торжєствѣ и не залишитъ надѣлєсь спомогати чєстныхъ бродєскихъ мѣщанъ щирою сво-

єю радою и підмогою. Щастѣ Боже до сего народного, пожиточного дѣла!

— О. Стефанъ Горниневичъ священникъ-ювілять и парохъ в. Дроговыжи, упокоєсь в. 87-омъ роцѣ житя, а в. 58-омъ роцѣ священства. Вѣчна єму память!

— О. Александръ Кордасевичъ, гр. ка. парохъ в. Лашкахъ завязаныхъ, дек. комарнянского, упокоєсь дня 18 сєрпня с. р. в. 43-омъ роцѣ житя, а в. 19-омъ роцѣ священства. — Вѣчна єму память!

— З. подѣ Горлицѣ пишуть намѣ: На денунціації польскихъ газетъ о будѣтѣхъ першѣмъ трираменномъ крестѣ поставленомъ парохомъ на цвинтарі в. Вортнѣмъ, зволѣтъ увѣдомити тїхъ напастивъ газетъ: що нехай они вышлютъ своего спеціального корреспондента в. нашѣ стороны, а той перєвѣдѣть, що скрѣзь по нашихъ церквахъ и цвинтаряхъ суть и трираменні крєсты и грєческї ризы; суть трираменні крєсты, находячєсь в. церквахъ отъ 200 лѣтъ, а суть и з. новѣйшихъ часѣвъ, даровані до церкѣвъ навѣтъ нашими єпископами. Рускій священникъ.

— Буря с. градомъ навѣстїла в. недѣлю околїцѣ Львова, Яворова и Янова. Гдєкуды падавъ густий и великій градъ, якъ пр. в. сєлѣ Васѣвцѣ, гдє одинъ сєлянинъ бѣдучи на поли, мусѣвъ що хвилі выкидати градъ з. воза, бо конѣ не могли тягнути. Притѣмъ часто грємѣло и лыскало. До нинѣ воздухъ зимный и острый.

— З. больницы в. Жовнѣхъ выдєлено сими днями 66-лѣтну старушку Др. Євкєвичєву, вдову по приватномъ офіціалїстѣ, невылѣчимо недужу, а то на тѣй подѣставѣ, що дотычє розпоряджєнє закаує оставати в. больницѣхъ особамъ „невылѣчимо недужимъ“. Бѣдна старушка блукаєсь по мѣстѣ, аж доперва бурмистръ отрѣнувъ єи гдєсь подѣ плотомъ умиряючи и казавъ отвести назадъ до больницы, гдє она за годину умерла. Таке розпоряджєнє, чтобы „невылѣчимо недужихъ“ не держати в. больницѣхъ, єсть справѣ дуже несправєдливє и нелюдскє, бо в. той спѣсѣвъ змушєє оно хорыхъ людей безъ притулку гинути марно подѣ плотомъ!

— Випѣи слухачѣвъ до львовского университета розпочнуты дня 16 (28) с. м. и будутъ трєвати до дня 2 (14) жовтня с. р. включно. Випѣи до львовской школы политехничной розпочнуты с. днемъ 1 л. жовтня и потревають до 15 л. жовтня с. р.

— Россійскихъ жидѣвъ-ємигрантѣвъ в. Бродѣхъ отъ дня 16 л. с. м. выслано до Россії 517 осіб, до Парижа выѣхало 6 осіб, до Америки 1, а одна особа умерла. Убуло отже отъ того дня 524 осіб, такъ що доси остає єще 1.685 жидѣвъ-ємигрантѣвъ.

— Именовані. Дѣйстными учителями (учительками) именовані Николай Сидоръ учитель-управителемъ и Вл. Шибальска учителькою молодішою в. школѣ єтаговой в. Перемышлянахъ и Елеон. Томашевска в. Рыковѣ. Лѣкарями повѣтовыми II клєсы именовані: др. Орєстъ Литвиневичъ в. Товмачи, др. Ікѣвъ Доржєвскій в. Яворовѣ и Ж. Дєиковскій в. Подгайцѣхъ.

— Гончарска школа не буде вже основана во Львовѣ, якъ сє бувъ первѣстный проектъ, а то по тѣй причинѣ, що не можє єи умѣстити в. комнатахъ школы рисункѣвъ и моделѣваня, а на помѣщенє в. якѣмъ иншѣмъ будинку не позваляє первѣстный планъ организационный. Фонды, назначєні на тую школу, послужать теперъ на выбѣрванє отділу промыслу деревяного в. львовской школѣ рисункѣвъ и моделѣваня. Натѣмъ постановило правительство зреорганізувати и розширити гончарську школу в. Коломыѣ.

— Для поясненя жидѣвского слова „Газука“, котрє не разъ с. дѣкоромъ вымѣвляють не-жидѣвскій уста, якъ сє видно такожъ в. послѣдній бесѣдѣ пос. Меруновича, а котрого значєня многѣ певно не розумѣють, даємъ тутъ слѣдуючий примѣтъ: „Газука“ (а може „Хасука“) має для жидѣвъ таку силу и таку користь: пр. арендаръ або иншій якій жидѣ в. сѣлѣ оподѣвавъ собѣ якій ґрунтъ сєлянскій и забавъ єго набути. Удаєсь тогды до своего кагалу и представляє тамъ свой замѣръ „купна“. По сѣмъ „платитъ“ на руки кагалу за той ґрунтъ, розумѣєсь якус малєньку частинку вартости, пр. 1%. По такѣмъ „купнѣ“ має той жидѣ неограничену власть до сего ґрунту и вѣсь єго плємєнники стараются всіми силами допомѣчи єму до набутє єго; нѣкто кромѣ „купца“ не пожити тѣму сєлянину грошей, не дасть нѣчого „на боргъ“, стараєсь скрито у всімъ єму перешкодзувати и впливає морально, чтобы майно того сєлянина попалоєсь в. руки „купца“. Такъ сєє скорше чи познѣйше прїїде ґрунтъ сєлянскій на власнѣсть жидѣвску и то на подѣставѣ тої непощадной „Газуки“.

— В. красѣй школѣ ґопадрєства лѣвового розпочнєсь новий пѣврѣкъ в. половинѣ жовтня. Щобъ бути прийнятымъ, треба мати найменше 17 лѣтъ житя, выказати одностѣйнымъ занятємъ практичнымъ и зложити вступный испитъ, котрый бѣ отповѣдаєь бѣдай вѣдомостямъ укѣнченѣ 4-той клєсы гимназіальной або реальной. Кто вже укѣнчивъ цѣлу гимназію, школу реальну, або школу рѣльничу в. Дублянкахъ, той буде прийнятый безъ вступного испиту.

— Построєнє телефону во Львовѣ. Министерство торговѣльї позволило предприняти львовскому на построєнє и експлуатацию линій телефонныхъ во Львовѣ с. околицєю аж до отдалєня 10 кілометрѣвъ. Построєнє телефоничнє розпочнєсь неважкомъ. Новє сє средство коммуникацієне причинитѣ немало до выгоды публичности.

— Для Русинѣвъ потерѣвшихъ послѣдними часами елементарній шноды, надѣлєсь на руки нашої администрації о. Петровскій з. Москалѣвкѣ

зновѣ 15 зр., яко складку отъ своихъ парохіянъ. Давнѣйше доставили мы отъ сего громады на ту саму цѣль 22 зр. 50 кр. Часть и слава честной громады, котра снѣшати съ помощью нещасливымъ своимъ братьямъ-землякамъ! Честь и слава панотечни, который змогъ своихъ парохіянъ справити на дорогу такой гуманности!

— На слѣдующій посады учительскій розписуе конкурсъ окружна рада школьна въ Дрогобычи: въ Сходниці съ платнею 300 зр., въ Болеховцахъ съ пл. 295 зр. и доходу съ шк. грунту вартости 5 зр., въ Кенигсавъ съ пл. 296 зр. и доходу съ шк. гр. варт. 4 зр., въ Рышчицахъ польскихъ съ пл. 400 зр., въ Вороблѣвцахъ съ пл. 300 зр., въ Удушовѣ съ пл. 400 зр., въ Бранчи съ пл. 300 зр., Уличномъ съ пл. 400 зр., въ Лѣтницѣ съ пл. 400 зр., въ Ясениці сольной съ пл. 300 зр., въ Добровлянахъ съ пл. 300 зр., въ Рабичахъ съ пл. 295 зр. и дох. съ шк. гр. варт. 5 зр., въ Стебнику съ пл. 300 зр., въ Ильнику съ пл. 300 зр., въ Іоблѣнцѣ нижній съ пл. 300 зр., въ Либухарѣ съ пл. 300 зр., въ Комарникахъ съ пл. 400 зр. При всѣхъ тыхъ школахъ має учитель болѣе менѣе. Суть то школы етатовъ одноклассовы. Речинець до кѣнця жовтня (н. ст.) с. р.

— Значительны пожары въ Бѣлѣмъ Потоцѣ въ пов. чортковскѣмъ погорѣло чотырѣхъ селянъ; необезпечена страта 2.000 зр. — Въ Керниці въ пов. городецкѣмъ знцихъ пожаръ 15 загорѣло селянскихъ съ цѣлымъ добыткомъ. Необезпечена по болѣйшій части страта выноситъ 8.500 зр. — Въ Кротинѣ въ пов. львовскѣмъ згорѣло 4 обшты селянскы; необезпечена страта 1.300 зр. — Въ Мокрянахъ въ пов. мостискѣмъ погорѣло 8 господарѣвъ, а лишъ трехъ було въ части убезпеченыхъ. Страта 4.520 зр. — Въ Торкахъ въ пов. соколовскѣмъ знцихъ пожаръ обшты 14 господарѣвъ съ всякимъ добыткомъ. Необезпечена страта 6.500 зр.

— Убийства. Въ Дилинѣ въ пов. томашковѣмъ селянинъ Атаманюкъ побивъ такъ свою жѣнку, що тая незадолго умерла. Атаманюка арештовано. — Въ Крановѣ отбулася сими днями полиціина ревизія у польского литерата Годіого (Иос. Токаржевича), не нашла однакъ нѣчого подозрѣного. При ревизіи було 6 полиційныхъ агентѣвъ. Причина ревизіи невѣдома.

— Въ Крановѣ велася сими днями розправа судо-ва противъ Евстаха Галацискому, обжа-лованому о провину основуваня и участи въ тайныхъ кружкахъ социалистичныхъ. Судъ увѣльнивъ обжа-лованого.

— Въ справѣ Естеры Солимоссы зарядила прокуратура нове сѣджене, котре має вести трибуналъ въ Мармаросѣ-Сигетѣ. Се стало по сѣй причинѣ, що органамъ судовымъ, котры вели дотеперъ справу Солимоссы, закинено великій надзужитя на инквизитахъ.

— На дѣловѣ записались милики Ч. С. В. в. во Львовѣ приславъ на руки нашої администраціи о. Петро Витонинскій, деканъ старосѣльскій, 6 зр. 50 кр. съ складки, въ котрой участвовали: о. П. Витонинскій 1 зр., о. Л. Шапинскій съ Раковой 1 зр., о. А. Левинскій 1 зр., о. Л. Ясеницкій съ Старой соли 1 зр., о. А. Скородинскій съ Сушицѣ 1 зр., о. А. Менчинскій съ Фулытына 50 кр. и А. Витонинскій съ Яснока 1 зр.

— Межи Мамашти а Юдманемъ на Буковинѣ переѣздивъ дня 4 л. с. м. дорогою черезъ шляхъ желѣзницѣ майстеръ мулярскій Воострадовскій въ Черновецѣ. Ледви вѣхавъ на шляхъ, ажъ тутъ заперто зъ другою стороны переѣздъ, а тымчасомъ надѣхавъ зѣ Львова поѣздъ товарный. Воострадовскій скоочивъ зъ воза и зломавъ ногу, а конь и возъ зовѣмъ здрухотавъ поѣздъ.

— Въ Вѣднѣ поповнено сими днями зновѣ замахъ розбишадкого убійства, 36-лѣтній рѣвникъ Іосифъ Свобода, родомъ зъ Праги, повертавъ до дому на „Вѣнеръ-Найштадъ“, где коло фабрики желѣзницѣ здыбавъ якогось незнакомаго чоловіка, который ска-завъ, що буде его проводить. Такъ ишли оба ажъ на маленьку луку, где положились въ травѣ. Тогды незнакомый вылими нѣжъ и пхнувъ Сво-боду въ живѣтъ, оттакъ забравъ ему зъ кешенѣ 4 зр. и кинувъ раненого до каналу. По якомъ часѣ выдѣтався живой еще Свобода на верхъ, где нашли его люди и отвезли до шпиталю. По-лиція увязнила вже одну подозрѣну особу.

— Въ Могилевѣ, якъ пише петербурска „Недѣля“, полиційный урядникъ Пасиницкій запрягъ мѣсто коней двоухъ селянъ до своего поѣзду, именно Ле-онтия Грабача и Пилипа Кушту, котры мѣсцѣмъ отвезти его до Бару, отдаленого о 7 верствѣ. Власть администраціина, довѣдавшись про се, у-карала примѣрно нелюдского Пасиницкаго, що то забавлявъ ити слѣдами римского Нерона, або пр-бутного шляхтича Канѣвскогого.

— Невинно засуджено въ Вѣднѣ дня 2 л. с. м. одну дѣвчину за крадѣжъ у своего пана. Дѣвчина сдѣла ажъ доси въ вязницѣ, ажъ доверва сими днями зголосилася до суду друга служаща у того самого пана и въ скрусѣ призналась, що то она украда рѣчи своего пана, а лишъ подкинула ихъ въ лѣжку своєю товаришки, коли вже розпочалося сѣджене. Невинно оказану дѣвчину сей-часъ пущено на волю.

— Епископъ — фалшивникомъ грошей. Въ Генуѣ арештовано Григорія Липарони зъ Перугіи, лат. епископа, родомъ зъ Італіи, который еще 1865 р. засуджений бувъ за фалшованье грошей на 10 лѣтъ тяжкихъ робѣтъ. Тогды то утѣкъ онъ до Бразиліи, где удалося ему одержати посаду учи-теля при одномъ зъ публичныхъ заведенъ нау-ковыхъ. Недавно забавлявъ той епископъ-фал-шивникъ-учитель отвѣдати свою отчину и выѣ-хавъ дѣйстно до Італіи, зъ ѣтки намѣривъ вер-

нути зновѣ до Бразиліи. Уже сѣдавъ съ поворо-томъ на корабель въ Генуѣ, але тутъ его при-цапнула власть и увязнила.

— Выказъ Воем. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣ-лове воспиталище подъ зарядомъ Инокимъ чина св. Васи-ля Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы номитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку: (Дальше.)

246) Воч. о. Кобринскій, дек. город., дальшъ жертвы отъ Воч. оо. Церковича Ант. и Глинского Тео-фана по 5 зр., Ступницкого Іоа. 4 зр., Каратѣй-ского Іос. и Балицкого Мих. по 2 зр., отъ Ч. братства церк. въ Поточискахъ 3 зр. — разомъ 21 зр.; 247) Воч. о. Киверовичъ Викторъ деканъ олешицкій епарх. Перем. отъ Воч. оо. Ванковича, Кульматинского, Лѣсковского зъ Олешинъ и отъ себе по 50 кр., отъ Ч. прихожанъ зъ Олешинъ: Кузыка 30 кр., Жука 20 кр., Нейдаха 25 кр. — разомъ 2 зр. 75 кр.; 248) Воч. о. Грушкевичъ Дим. зъ Залѣся отъ себе 3 зр., отъ Ч. церк. братствъ мужеского старшого въ Залѣсю, отъ молодшого и отъ сестрицъ по 2 зр., отъ парохіянъ 4 зр., отъ церкв. братства мужес. въ Новоселицѣ и отъ сестрицъ по 2 зр. отъ парохіянъ тамже 3 зр. — разомъ 20 зр.; 249) Воч. о. Хилиакъ Володим. въ Бортномъ еп. Перем. складки церкви Бортнян-ской 5 зр. 90 кр., Прегонинской 88 кр., отъ се-бе 1 зр. 22 кр. — разомъ 8 зр.

Вѣсти епархіальны.

Зъ АЕпархіи Львовской.

До испыту конкурсового припущеній: оо. І. Чировскій зъ Ходакѣва, Мих. Садовскій зъ За-лозець, І. Твардѣвичъ зъ Пѣсьнянъ, Ник. Смалко зъ Кобакъ.

Отъ испыту конкурсового увѣльненій: оо. Іос. Горалевичъ зъ Гановець, Ем. Кушикъ зъ Черно-вецъ, Як. Гудикъ зъ Стрѣлковецъ, Вол. Баранов-скій зъ Дусанова и Теод. Пюрко зъ Вѣднѣ.

Каноничну институцію одержавъ о. Марк. Обрецькій зъ Корнича на каш. Фитковъ дек. над-ворнянскѣмъ.

До каноничной институціи завоуваній: оо. Ал. Бѣлинкевичъ зъ Лѣсковъ на Корничъ дек. ко-ломыйского, Ил. Алексевичъ зъ Нижнева на пар. Бабинцѣ, І. Озаркевичъ на пар. Снятынѣ и Ем. Ганкевичъ на пар. Белелу.

Сотрудниства одержали: оо. Вол. Бурачин-скій зъ Фиткова въ Бѣлыхъ Ославахъ дек. на-дворнянскѣмъ и Гриневичъ въ Щирці.

Завѣдательства одержали: оо. Бѣлинкевичъ въ Бурсовѣ, Мих. Величко въ Милошовици и Лонкевичъ въ Долянахъ.

Зъ Епархіи Перемыской.

Завѣдательства одержали: оо. Ал. Чайков-скій въ Ялинѣ дек. сяноцкаго и Игн. Маликъ въ Воли Олешинцѣ.

Каноничну институцію одержавъ о. Он. Дри-маликъ зъ Ялины на пар. Трипотанцѣ дек. добро-мильскѣмъ.

Сотрудниства одержавъ о. Сильв. Баранец-скій въ Самборѣ.

О увѣльненіи архіерейского благословенія про-ситъ о. Игн. Горосевичъ зъ епархій холмокоп, проживающій въ Люблинцѣ дек. любачѣвского, по поводу 50-лѣтнего юбилея священства.

Кандидаты духовного стану, котры укѣнчили III-ий рѣкъ теологій во Львовѣ и переходять на IV-ый рѣкъ до Перемышля, мають доконче явитися передъ 1 л. жовтня въ тутешню епарх. семинарію.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Малорусскій книжки. Кіевска „Заря“ въ ч. 201 зъ 23 л. вересня доносить: „Кіевскій книжный магазинъ Л. В. Ильницкого и другіи печатають теперь въ Кіевѣ слѣдующій малорусскій книжки: „Вайки Крылова“ въ перекладѣ М. Стариц-кого; „Сорочинскій ярмарокъ“ Н. Го-голя въ перекладѣ М. Старицкаго; опера „Рѣз-двяна нѣчь“ М. Старицкаго; „Простакъ“, комедія В. Гоголя; „Де що про свѣтъ бо-жій“, 4-те выданье; „Драматичный творы М. Л. Кропивницкаго“; „Рада“, малорусскій збѣрникъ; „Малоруска граматка“ и „Чи-танка“ (христоматія).

— Граматикѣ всѣхъ славянскихъ языковъ розпочавъ писати англійскій славистъ В. Р. Морфилъ. Гра-матика тѣхъ будуть писаніи для ужитку Англійцѣвъ.

— Фахова часопись для науки промысловой. Въ ми-нистерствѣ просвѣты, накладомъ книгарнѣ Бека буде выхадити часопись „Centralblatt für das ge-werbli. Unterrichtswesen in Oesterreich“. Головні части тои часописи будуть такі: 1) справоздан-ье зъ засѣданъ центральной комисіи для справъ науки промысловой; 2) уставы, розпорядженія и управлѣнія; 3) вѣдомости школьны; 4) вѣдо-мости личны. Тая часопись буде выхадити періо-дично (що два мѣсѣцѣ) въ зошитахъ по 4—5 печ. аркушѣвъ. Чотыри такі зошиты стоять 4 зр.

Переписка Редакціи и Администрации.

Воч. А. С. въ М. Зъ дописи Вашои скорис-таемъ. Вп. дописователъ отъ Самбора. Дописъ Ваша буде умѣщено.

Зъ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библиот. найзн. по-вѣстей“ 11 и 12 аркушъ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошъ а праця.“

О т о з в а.

до рускои академичной молодежи.

Вже одинадцять лѣтъ минає, якъ нашій академики получились въ товариство „Друж-ный Лихварь“, котре змінило сего року назву

на „Академичне братство“. Черезъ весь той часъ було наше товариство збѣрнимъ мѣсцемъ всѣхъ народнои справѣ прихильныхъ Русинѣвъ-академикѣвъ, котры находили въ нѣмъ завѣсѣды моральну и матеріальну под-могу. Товариство наше стараєся для своихъ членѣвъ о лекціи, удѣляє имъ запомоги и без-процентовыи позички, удержує читальню съ часописями краевыми и заграничными и гар-но упорядковану бібліотеку съ численными дѣлами фаховыми, завязує кружки науковы, плакає сѣбѣ и музику, устроєе вечерницѣ для забавы и науки и стараєся всѣми сред-ствами о разбудженье товариского и наукового жита середѣ рускои академичной молодежи.

Съ кождымъ рокомъ розвиваєся наше то-вариство на краснѣ и горнѣ чимъ разъ болѣ-ше около себе руску академичну молодежь, чого доказомъ, що въ послѣднімъ роцѣ було надѣ 100 членѣвъ. Такъ съ повною вѣрою въ будущиство вступаємъ въ новый рѣкъ школь-ный и надѣмось, що вся наша молодежь приступитъ громадно до впису въ наше товариство, а тымъ самымъ зазначитъ на-дальше дорогу нашего народнаго жита. Цѣль у насъ ясна и видна, дорога наша проста, праця наша щира! А щобъ наше „Ака-демичне Братство“ сталося однимъ великимъ братствомъ для всѣхъ Русинѣвъ-академикѣвъ, до того просимъ и на дальше о щирѣ симпатіи и подмогу рускои публичности, вытѣгаємъ дружную руку до всѣхъ нашихъ молодыхъ товариштѣвъ!

Отъ выдѣлу тов. „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихварь“) во Львовѣ (улиця Краковска, ч. 14, І. поверхъ).

(Надѣслано.)

Редакція „Пролома“ и „Вѣча“

проситъ тыхъ своихъ П. Т. предплатителѣвъ, котрыхъ бы случайно газеты тѣхъ не доходили, чтобы звонили упомѣнутися о присылку тыхъже неопечатанныхъ и неаранжированныхъ пись-момъ.

Сталося бо такъ, що при арештованю ре-дактора сихъ газетъ въ мѣсѣци лютомъ с. р. за-брано такожъ редакційны книжки и дятого пра-вила высылка сталася просто неможливою.

„Проломъ“ и „Вѣче“ выхадять на перемѣну разъ що недѣль и стоить на цѣльн рѣкъ 4 зр., на повъ року 2 зр.

Редакція.

Въ Коломыйѣ выдає дальше п. Из. Трем-бицкій газетку „Пріятель дѣтей“. Выхадить она що 14 днѣвъ а предплатѣ на цѣльн рочникъ выноситъ 2 зр. 50 кр. Въ кождомъ числѣ помѣ-щенъ суть все кѣлька иллюстрацій. Предплату на-лѣнше и найдешевше присылати переказомъ поч-товымъ подѣ адресою: „До администраціи газе-тки „Пріятель дѣтей“ въ Коломыйѣ“ Редакція проситъ о численну предплату.

Подяка.

Дня 16 вересня с. р. померъ мой найбѣр-нѣйшій мужъ и найлюбезнѣйшій отецъ двоухъ сн-рѣтокъ по кѣлководной тяжкой недужѣ на оспу. Глубоко тронута симъ тяжкимъ, несподѣваннымъ ударомъ, который постигъ мене по волѣ Божьей, складаю прилюдно сердечну подяку Воч. отцамъ священникамъ деканату холоубовского, котры зволили ласкаво потрудитися для похороненія тѣла покой-ного и для потѣшенія моего тяжко зраненого духа.

Въ Ляховѣ, дня 12 (24) вересня 1882.

Олимпія зъ Гелитовичъ Стефановича.

Любовь

УБОГО МОЛОДЦА,

повѣсть Октава Фейлета, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дѣстати можна въ адми-нистраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

ФЕЛИКСЪ ФЕЛИНСКІЙ

во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 1.

поручає свою ново отворену робѣтню

Мужескои одежи,

якъ такожъ великій складъ

Суконь и кортовъ

зъ фабрикъ краевыхъ и заграничныхъ.

Ласкави замовленія выповня-ются скоро и совѣстно, по цѣ-нахъ якъ найумѣрнованнѣйшихъ.

2—3

К. Дикенса

Новорѣчнѣ Дзвонъ

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дѣстати можна въ адми-нистраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англій-ского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересыл-кою 35 кр.

Дѣстати можна въ адми-нистраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Мѣсця на провинціи

въ священничѣмъ або другѣмъ рускомъ домѣ шукає

вдова по бл. п.

Марк. Шашкевичу.

Близкий покаяня дає ад-министрація „Дѣла“.

Проситєся о вчаснй зго-лошеня.

Съ днемъ 15 вересня 1882 отворивъ я

А П Т И К У

въ Печенѣжинѣ,

о чѣмъ маю честь якъ мѣсцеву такъ и окрестну П. Т. Публику завѣдомити.

Юліанъ Новицкій антикаръ.

ТОРГОВЛЯ ВЕЩЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

В. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи 8—12

поручає крестики нагруднй св. Теврезости по 45 кр. за тузину.

Для женьщинъ

сѣ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня за-росту,

пѣсла методы проф. дра Бетхера.

Многими фаховыми и другими ча-сописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer“ и др.) средство се похвадною об-говорено.

Безъ наименшихъ частейъ труп-ныхъ, зовѣмъ нешкодно, не ослабляє нѣколи пѣбры. Дѣлає сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Ужivanje простое. Цѣна 1-75 зр. а. в. франко за надѣсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строго дискретія.)

F. Neter, Fahrgasse 104, Frankfurt a. Main.

2—12

Пошукуєся

практиканта до аптики въ Кѣвмани (на Буковинѣ).

Зголошеня приймає К. Огу-невскій, антикаръ въ Кѣвмани.

ТОРГОВЛЯ НОВИЦКОГО

улиця Галицка, ч. 52,

поручає свою

2—6

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ.

„МЕРТВІ ДУШѢ“

гумористична повѣсть Миколая Гоголя съ портре-томъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сто-рѣнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійской.

Мимо подвысшеного цѣа

на скѣлько запасы выстануть — поручає торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго 1/2 кил. зр. 2—1/2 к. Куба . . . —88

„ родинно „ 3— „ „ „ большой . . —92

„ Melange de Moskau „ 4— „ „ Цейлонъ дрѣв. . —96

„ Imperial . . . 5— „ „ „ грубозерн. 1—

„ наилуч. высѣвковъ „ 1-70 „ „ „ наилучшой 1-04

Кавы, на скѣлько запасы вы-стануть найдешевше. „ „ „ 1-04

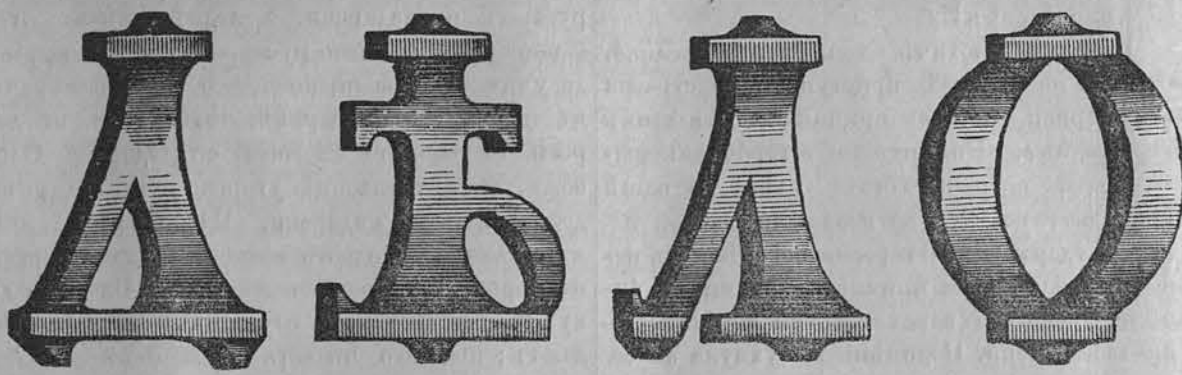
1/2 кильо Сантосъ . . —68 „ „ Перловой . . . 1-04

„ „ Гутамала . . —72 „ „ Мока . . . 1—

„ „ Лягуайра . . —84 „ „ Явы золотой . . 1-04

Свѣчки церковныи чисто стеариновыи безъ жадного суро-гату 500 грамѣвъ або 1/2 кильо — въ 50 кильо зр. 52.

(1—?)

Виходить во Львові що Середи і Суботи (крім рушних свят) о 4-й годині пополудні. Літерат. додатокъ бібліотека найзнам. повстий виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го і останнього дня кожного місяця. Редакція, адміністрація і експедиція під Ч. 8 уліці Академічній. Всі листи, посилки і рекламні належить пересилати під адресою: редакція і адміністрація „Діла“ Ч. 8 ул. Академічній. Рукописи не звертаються тільки на попереднє застереження. Поодинокі чиселі стоїть 12 кр. а. в. Оголошення приймаються по ціні 6 кр. а. в. бгь одним строчкомъ печатно. Рекламні неопечатані вільні бгь порта. Предплату належить пересилати франко (найлучше поштовимъ перекладомъ) до: Адміністрації часопису „Діло“ ул. Академічній Ч. 8.

Предплата на „Діло“ для Австрії: Для Росії на цілий рік . . . 8 рр. на цілий рік . . . 8 рубл. на пів року . . . 4 рр. на пів року . . . 4 рубл. на чверть року . . . 2 рр. на чверть року . . . 2 рубл. съ дол. „Бібліотеки“: съ дол. „Бібліотеки“: на цілий рік . . . 12 рр. на цілий рік . . . 12 рубл. на пів року . . . 6 рр. на пів року . . . 6 рубл. на чверть року . . . 3 рр. на чверть року . . . 3 рубл. на самі додатокъ: на самі додатокъ: на цілий рік . . . 5 рр. на цілий рік . . . 5 рубл. на пів року . . . 2 50 на пів року . . . 2 р. 50к. на чверть року . . . 1 25 на чверть року . . . 1 25 рубл. Для Заграниччя, окрім Росії: на цілий рік . . . 10 рр. на пів року . . . 5 рр. на чверть року . . . 2 50 на чверть року . . . 2 50 рубл. съ дол. „Бібліотеки“: на самі додатокъ: на цілий рік . . . 14 рр. на цілий рік . . . 6 рр.

Вп. Читателівъ въ Росію просимо мати на увазі, що въ вимові $\text{л}=\text{ji}$, $\text{д}=\text{di}$, $\text{и}=\text{i}$, и (въ осередній і на кінці слівъ) $=\text{y}$, и (на початку слівъ) $=\text{i}$, д (на початку слівъ) $=\text{vi}$.

Отъ Адміністрації.

П. Т. предплатниківъ, що заяляють съ предплатою, просимо о вирівнанні рахунківъ. — На кожній адресі єсть зазначено, доки предплата уплачена.

Податокъ ґрунтовий на роки 1881 і 1882.

Въ послѣднѣмъ числѣ „Діла“ въ статіі підъ повышенимъ заголовкомъ помѣстили ми інструкцію, якій податокъ ґрунтовий має платитися за рр. 1881 і 1882. Ми піднесли єсть натискомъ, що хотіли кому дотепері оплачуваній податокъ ґрунтовий збільшився, хотіли і о десять, двадцять, а навѣть єто раздѣл, то мимо того днѣ не обов'язаний въ рр. 1881 і 1882 платити більше, якъ тоє, що плативъ въ р. 1880, съ додаткомъ 10%. Та же господарѣ, котримъ 22 $\frac{1}{10}$ процентъ, обчислений бгь ихъ чистого доходу въ ґрунту дав низшу квоту податку, нѣжъ яку платили въ 1880 р., то они мають платити той низшій податокъ.

Тутъ додамо єще: Підъ „податкомъ ґрунтовимъ за р. 1880 р.“ маєся розумѣти податокъ ґрунтовий постійний съ дочисленьмъ $\frac{1}{3}$ того податку, т. є. додатковъ державнихъ, — не вчисляючи додатковъ на потреби краєв. Якій додатокъ державній (єраріальній), а якій краєвий, тоє можна увидѣти зъ книжочокъ податковихъ.

Що до священниківъ, то після нашихъ інформацій діло маєся такъ. Податокъ ґрунтовий за роки 1881 і 1882, — чи священники внесуть чи не внесуть представлення до ц. к. намісництва краєвого, що єсть низше конгруу, збѣтане переказаний на фондъ релігійний. Але бгь року 1883 вже священники самі будуть мусѣли платити, а о звороті мають тогдѣ упоминатися бгь фонду релігійного.

Податкомъ ґрунтовимъ займаєся послѣднімъ часомъ якъ найширшіє круги въ Галичинѣ, а то зъ той причини, що ц. к. уряди податковій подоручували властителямъ

ґрунтівъ (розумѣєся, головнѣ властителямъ малихъ посѣлостей) накази платничій съ хибнимъ обчисленьмъ податковъ за рр. 1881 і 1882. Уряди податковій замѣсть податку зъ 1880 року съ додаткомъ 10%, пообчислювали господарямъ на роки 1881 і 1882 податокъ зъ р. 1880 съ додаткомъ 50%, а навѣть і більше.

Ми вже послѣднього разу піднесли, що противъ хибного, кривдячого вимѣру податку за рр. 1881 і 1882 повинні властители ґрунтівъ вносити рекурсы до урядівъ податковихъ въ протягу 30 днівъ бгь дня доручення наказу платничого. Понеже єє справа дуже важна і живо дотикає діла нашого краю, то ми уважаємъ умѣстнимъ подати формуляри рекурсовъ.

Бєли новий податокъ, обчислений по 22 $\frac{1}{10}$ бгь доходу ґрунтового єсть меншій, нѣжъ бувъ податокъ зъ р. 1880, а мимо того вписано въ рубрики за рр. 1881 і 1882 квоту рѣвну податкови зъ р. 1880 або навѣть бѣльшу, — то въ такѣмъ случаю пишєся рекурсы слѣдуючій:

Свѣтлый ц. к. Уряде податковій въ Н. Наказомъ платничимъ зъ дня ... дорученимъ менѣ дня ..., выказано менѣ належитѣсть ґрунтового податку за рр. 1881 і 1882 бгь мого ґрунту въ громадѣ Н., обнятого Аркушами до Ч. ..., въ квотѣ 12 рр., т. є. такѣй, яку выносивъ податокъ зъ 1880 р. Понеже вимѣръ той податку бгь згаданого ґрунту не єсть справедливий і опертый на законахъ, протѣ я яко покривджений вношу сегодня рекурсы противъ наказови платничому на податокъ ґрунтовий за рр. 1881 і 1882.

На основѣ закона зъ 28 марта 1880 новій податокъ ґрунтовий вѣйшовъ въ житѣє съ днемъ 1 сѣчня 1881. Понеже після того самого закону і рескрипту ц. к. министерства скарбу зъ 1881 р., вызначуючого стопу процентову податку бгь выказаного доходу ґрунтового въ Аркушахъ ґрунтовихъ, податокъ ґрунтовий зъ засади не може выносити бѣльше, якъ 22 $\frac{1}{10}$ проценту бгь ґрунтового доходу, а дохідъ зъ мого ґрунту выносивъ лишъ 24 рр., — протѣ прошу спростувати податокъ бгь мого ґрунту і обчислений бгь него додатки въ той способѣ, щоби ѣтповѣдати своєю цифрою наведенимъ законамъ і розпорядженьмъ. Заразомъ прошу, щоби екзекуція, наложена на мене за запавшій податокъ ґрунтовий, ажъ до залагодженя нынѣшного рекурсу була повздержана. — Н. дня ... 1882. Н. Н.

2. Бєли податокъ ґрунтовий за рр. 1881 і 1882 вписано вышій, нѣжъ податокъ за р. 1880 съ додаткомъ 10%. — въ такѣмъ случаю пишєся рекурсы слѣдуючій:

зробити ладъ, „урегулювати інтерєсы“, забезпечити „права вѣрителѣвъ“, „контролю“ надъ єгипетскимъ скарбомъ державнимъ — господарили якъ найбѣрше, уважаючи край за чисту цитрину, а людѣ за покѣрнихъ невольниківъ, готовыхъ працювати въ чужѣмъ ярмѣ. Кривды, интриги, спродажнѣсть низшихъ, сервилізмъ вышєхъ, заходы передовѣсьмъ о власну кишеню, а вже ажъ потѣмъ о добро загальне, спутаньє кедива шовковою сѣтею підхлѣбствѣ, або і попросту жєлѣзний, личный тискъ, — єє средства і способи, якихъ довгі лѣта уживали въ Єгиптѣ репрезентанти найбѣльше интересованихъ державъ європейскихъ. Чужинцѣ переймали власть, сєдали мовѣ півяки сповиту, хочъ живу єще мумію єгипетску, лишаючи дѣтямъ землѣ одні „крышки ласки“. До того золотого бенкету, що собѣ єго Европѣйцѣ устроили надъ Нілемъ і каналомъ сучєскимъ — припускано лишъ того, кто бгьто родомъ, бгьто майномъ, рѣдко коли особєнными збѣдностями, заслугувавъ на взгляды вельможныхъ панѣвъ. Урядники європейскіє пышались і дулись, брали, що було можна, а навѣть не уважали за потрібне, научитися мовѣ краю, котрий позволивъ имъ у себе рядити і господарити. Платили имъ безрозмѣрно бѣльше, якъ ихъ музуаманьскимъ товарішамъ (урядникамъ), — все і всєды. Европѣйцєви досєть було розумѣти пѣте черезъ дєсѣте по арабєки, розмовитися по французки, хочьбы впрѣчѣмъ листу по французки добре

Свѣтлый ц. к. Уряде податковій въ Н. Наказомъ платничимъ зъ дня ... дорученимъ менѣ дня ..., выказано менѣ належитѣсть податку ґрунтового за рр. 1881 і 1882 бгь мого ґрунту въ громадѣ Н., обнятого Аркушами до Ч. ..., въ квотѣ 8 рр. 20 кр. Понеже той вимѣръ податку не єсть справедливий і на законахъ опертый, — протѣ я яко покривджений вношу слѣдуючій рекурсы противъ згаданого въ горѣ наказу платничого.

Після закону податкового зъ 7 червня 1881. ажъ до залагодженя рекламній, отже въ рр. 1881 і 1882 я не обов'язаний платити вышєго податку, якъ податокъ зъ р. 1880 съ додаткомъ 10%. Понеже податокъ ґрунтовий бгь мого ґрунту выносивъ 5 рр., а 10% бгь того чинить 50 кр., — отже я обов'язаний платити въ рр. 1881 і 1882 не 8 рр. 20 кр., якъ єє менѣ несправедливо приписано, але лишъ 5 рр. 50 кр.

Прощу отже свѣтлый ц. к. Уряде податковій спростувати доручений менѣ наказъ платничій на податокъ ґрунтовий за рр. 1881 і 1882 і на додатки бгь него вимѣрені, а заразомъ прошу повздєржати і наложену на мене екзекуцію ажъ до залагодженя мого рекурсу. — Н. дня ... 1882. Н. Н.

Товариство Русинѣвъ-Академикѣвъ „Академічне Братство“ (передъ тѣмъ „Дружній Лихварѣ“) во Львовѣ.

Минувшого року була на сѣмъ мѣсєци мѣва о дѣяльности руского акад. товариства „Дружній Лихварѣ“ за рѣкѣ 1880/81. Прихильности, моральнѣй і матеріальнѣй помочи нашої, особливо львівєской публики, подякувати належить, що товариство єє такожъ въ послѣднѣмъ роцѣ шкѣльнѣмъ (1881/82) успѣшно розвивалоєся і въ щоразъ дальшихъ рускихъ кругахъ симпатію для себе зѣднати умѣло. Розумѣєся, що недостатокъ матеріальнихъ средствъ, якъ всєгда такъ і тутъ, немало єспинає патріотичну працю Русинѣвъ, — такъ щожъ, недостаткови сєму при зѣстєныхъ нашихъ обставинахъ лишъ усиљна праця, вытєрвалѣсть і безнаєстанны заходы зарадити можуть. Патріотична дѣяльність молодого поколѣня, та єще академикѣвъ — єє рѣчь неважєльно важна; єє-жє будучій патріотизмъ і дѣятель, єє горячі, молоді людє, котрі не лякаются нѣякихъ перепѣтъ і запорѣ!... Бєли всѣ обявы народного житѣ будѣть въ насъ живий інтерєсъ, тожъ тѣмъ бѣльше займати насъ мусѣть дѣяльність, поступъ молодѣи генєрації. Сильна організація на-

родної працѣ — єє перше условіє успѣху; тожъ треба попірати і оживляти всѣ патріотичніє стремленя, на кѣлько чѣхъ силѣ стане.

Слѣдуючи высказанѣй зъ многими єторѣмъ думцѣ, змѣнило тов. „Дружній Лихварѣ“ свою назву на „Академічне Братство“.

„Дружній Лихварѣ“ въ р. 1881/82 удѣливъ пожичокъ і запомѣгъ въ сумѣ єто кѣлька зр., збѣльшивъ бібліотеку (головно добровѣльними дарами университетскихъ профєсорѣвъ) о кѣлькадєсѣть томѣвъ; въ комнатахъ товариства і „Руского Бєсѣды“ устроивъ кѣлька вечерниць съ ѣтчитами, — пробѣ єспѣльной наукової працѣ въ завязанихъ въ мыслѣ §. 2. уставу „наукowychъ кружєкахъ“ (правничѣмъ і философичнѣмъ) выпали якъ на початокъ дуже щасливо. Сєго року удалоєся товариство о запомѣгу до високого соїму; мы перєсвѣдчєні, що, такъ якъ вже разъ передъ тѣмъ, выс. соїмъ уважляднѣть і тепєрь пожиточнѣсть дѣяльности нашихъ академикѣвъ і не поєкупитѣ, хочьбы невеликою запомѣги, особливожъ що послѣдними часами чимъ разъ то частѣйше підносѣєся мыслѣ занятыє выданьцѣтвами; сєго єще року, єєли лишъ гдєякій труднѣсть будѣть усунєній, хочє „Акад. Братство“ займѣтисѣ выданьємъ „Антологіи народныхъ пѣсєнь“, збѣрника бєзперєчно у насъ дуже потрібного; зъ другоїжє стороны можебы не бгь рѣчи було продовжати выданьцѣтво „Руского Бібліотєки“, котрої вышло досѣ 2 томы, а третій вже готовъ въ рукописи, — розумѣєся, въ порозумѣню зъ Вп. проє. Онишєкєвичємъ въ Чернівцѣяхъ.

Вєсякій початокъ тяжкій. Але пѣнежє тутъ не иде о нѣякій бєзплоднѣй дємонстрації, а лишъ о тиху, пожиточну, патріотичну працю, тожъ надѣємоя, що наші патріотѣ, передѣви людє, причиняєся по силамъ до пѣдмѣги працѣ нашихъ академикѣвъ, — морально і матеріально. Нашихъ жє академикѣвъ завзєываємъ, щоби числєнно вписувались до „Академічного Братства“ (ул. кракѣвєка, ч. 14, І поверхъ), щоби єднали свои силы до єспѣльной працѣ, образовались на добрыхъ патріотѣвъ-Русинѣвъ, котрі моглибы народѣ нашъ пѣдвинути, єму въ недѣли помочи, — до розвою і зрѣсту нашої письменности причинитися, і такимъ живимъ, сильнимъ, здоровымъ осєредкомъ статися, котрий бара. Нубарѣ обловившись добре въ Єгиптѣ, перєнѣєся потѣмъ до Парижа, гдє тепєрь спѣкойно переживає. Сєй Нубарѣ устроювавъ дієло дороге торжєство ѣтворєня євєцкого каналу, зєвєртаючи при тѣмъ увагу на себе, ако на головного рєжисєра; днѣ ѣдовжєжє скарбѣ до 100 миліѣонѣвъ фунтѣвъ штерлінгѣвъ, а вычєрпавши кредитъ державній, утворивъ єй мєжєнародній трибуналъ державній въ Єгиптѣ, — спрѣдавъ по просту край євѣй Европѣйцѣмъ! — днѣ намагався перєнєсти точку тяжєсти Єгипту зъ Царгороду до Лондону і Парижа.

Єсємаїлъ прозрѣвъ вкѣонецъ, — прогнавъ Нубарѣ, — та, хочъ зъ сєго всѣ були дуже задоволєні, годѣ вже було тогдѣ лихо зѣвєсьмъ усунути. Выєсанный край стративъ можнѣсть самѣстойного розвою і попавъ въ руки Англієйцѣвъ і Французѣвъ, котрі розширили свою ѣпѣку на скарбѣ єгипетскій, а ѣщєднѣости заводити зачали бгь сєго, що кожѣму зъ своихъ генєральныхъ контролѣрѣвъ призначили по 140.000 франкѣвъ платнѣ, — і заняли всѣ жєрєла доходѣвъ державныхъ. Єє довелѣ до спѣрѣвъ съ вицеєкоролємъ, а дальєше до упадку Єсємаїла, єдного зъ найдѣльнѣйшихъ, хочъ зєє обєслугуваного правитєля Єгипту.

Єсємаїлъ зъ природы добрый, може ажъ за щєдрый, образованный, вымовный, тактовный дипломатъ — не умѣвъ собѣ дѣобрати людєй; бравъ лишє тѣхъ, що съ нимъ годи-

Єгипетска справа.

Найголоснѣйшимъ а на разѣ і найважнѣйшимъ пытаньємъ сучасной политики, зѣвжляду на єє дальшій розвѣдъ і оборѣт — єє справа єгипетска, котрої найновѣйша глава єффектнимъ розвѣтьємъ арміи повстанцѣвъ і зѣвѣтьємъ до неволѣ Араби-пашѣ закончилась передъ кѣлькома днями. Супрѣтивъ выпадкѣвъ на театрѣ вѣйны, нынѣ мабуть вже зѣвѣсьмъ єкѣнчєной, — а може лишє въ антрактѣ кровавой драмы, котрый розгравався на землѣ Фараонѣвъ, — не бгь рѣчи бѣде кинути ѣкомъ на єє єгипетску катастрофу, цѣкаву такъ для профєсійного политика, якъ і для менєше интересованого обєрєватора.

Зѣвѣстный вже намъ фактичний хѣдъ сєй справы, унятої мєжє двѣма єє найважнѣйшими моментами: бомбардованьємъ Александріи і послѣднимъ поражєньємъ Араби-пашѣ коло Тєль-єль-Кєбирѣ. Для доповнєня хочємо подати коротку характеристику цѣлого рѣзѣвоу акції і єсѣбѣ, котрій задѣя послѣднихъ выпадкѣвъ сталиє загальнѣ зѣвѣстными.

„Бунтѣ“ єгипетскій — єє не дієло случѣю і хвилѣ, не рєзултатѣ неспѣдѣваныхъ і неѣбчислимыхъ чинникѣвъ политичныхъ. Занєсєлось на него бгь давна, — довгий лѣта тѣлѣвъ сєй запалєный лѣонтъ, котрий въ кѣнєцъ высєдѣивъ пѣдкѣпъ у вѣздухъ. Зъ горы признати трєба, що найбѣльєе причинилася до сєго учѣсть Европѣйцѣвъ, котрі щѣбъ бгьтобы

бы не поддаючися нѣякимъ чужимъ влия-
вямъ и напорамъ, а стремячи до осушения
своихъ въ молодости выплывающихъ идеаловъ,
плекаячи рѣднє слово, стоючи за нашъ
убогій нарѣдъ, що насъ плекає и яко сво-
ихъ заступникѣвъ въ свѣтъ посылає, — раз-
будивъ неустануче народне житѣе,
ожививъ и просвѣтивъ всѣ версты народа и
сполучивъ всѣ нашѣ силы! Съ новымъ
школьнымъ рокомъ — Щастѣ Боже!

ДОПИСИ.

Отъ Самбора.

(Сумна доля нашего духовенства. Рѣдкій
случай жертволюбности вдовицъ. Пожары и не-
порядки нашихъ громадъ.) Хотѣмо подѣлитися
съ ВП. читателями „Дѣла“ добрыми и сумны-
ми вѣстями въ нашихъ стѣнахъ. Зачну отъ
факту, котрый кидаетъ яскраве свѣтло на отно-
шеня нашего духовенства. Надъ рѣкою Стрва-
жемъ, доплывомъ Днѣстра, лежить село Вою-
тичѣ, где побѣчъ руской парохіи есть и ла-
тиньска съ мурованнымъ костеломъ. Жителѣ
поселилися широко и занимають своими оса-
дами, котрыхъ есть до 400, болѣе якъ пѣв-
тора квадратной милѣ. Парохія въ Воютичахъ
опорожнилася смертею бл. п. Антонія Ла-
врецкого, рѣдного брата о. Льва Лавре-
цкого въ Залукы, котрого имя стало теперь
похвально вѣстне на Руси въ причины его
неутомимыхъ заходѣвъ — спѣшно съ много-
заслуженымъ професоромъ д-ромъ Из. Шара-
невичемъ — около откопаня стародавняго кня-
жого города Галича. На опорожнену парохію
по бл. п. Ант. Лаврецькомъ подолася — якъ
се недавно мы читали — 25 священникѣвъ-
убѣгательцѣвъ, помимо що Воютичѣ — парохія
не наилучша. Зъ помежи тыхъ 25 убѣгательцѣвъ
жаденъ въ тутешныхъ душахъ не удо-
стоився выбору; выбѣръ упавъ на одного въ
холмскихъ священникѣвъ, котрый знайшли го-
стинне принятѣе въ нашѣй епархіи...

Але не о томъ дѣло. Я хотѣвъ поднести
достохвалный та рѣдкій примѣръ доброхот-
ной жертволюбности вдовицъ по священнику
рускомъ, панѣ Ц. Лаврецькой, котра на цѣль
мурованой церкви въ Воютичахъ (теперѣшня
деревяна въ старости похилилася) жертвовала
мало не весь свѣй мастокъ. Книжочки щадни-
чѣй „Общого рѣльнично-кредитового Заведеня“,
винкулѣванъ на тую цѣль, суть неоспоримымъ
того доказомъ. Именно одна съ ч. 143 на 620
вр., друга на 120 вр., а трета съ ч. 145 на
имя бл. п. Андрѣя Макаровича на 30 вр. а. в.
Капиталъ сей опроцентовуєсь вже отъ кѣль-
кохъ мѣсяцѣвъ, а право до него буде мати
громада воютычка, коли приступитъ до строєня
новой церкви. Велике „Спасибѣгъ“ пани Ц.

лиса, оппозиціи не зносивъ. Любивъ жити
пышно — по ориентальному, — а се коштува-
ло миліоны. Вконецъ урвалось, грошей нестало,
европейскій крикливъ Шейлоки натискали.
Исмаилъ здобувся вконецъ на енергію, отки-
нувъ жадаю генеральныхъ контролѣровъ, —
и тогда то незручный провѣтъ зредукovanja
числа офицерѣвъ выкликать утворенъ въ Е-
гиптѣ партіи, наваномъ пѣвнѣйше „войсковою“. Кедивъ
вѣставъ ограниченный до министерства
просвѣты и конфесій! Онъ не хотѣвъ на се
згодитися и уступивъ.

Его найстаршій сынъ Могамедъ-Тевфикъ-
паша, теперѣшний вице-король Египту, а рад-
ше лялька порушувана англійско-французкою
пружиною, мавъ теперь яко наслѣдникъ отця
посередничити межи обуреными элементами
народными съ „войсковою“ партією на чо-
лѣ, а „межинародною“ чужою диктатурою.
Тевфикъ-паша есть, сказатибъ съ Шекспиромъ,
„добрый чоловѣкъ, але лихій музыка“, непо-
стойный, безъ енергіи. Прихилився до Фран-
ціи, боясь Англии, — пересиджувавъ въ ме-
четахъ, бавився астрологією.

И булобъ такъ дальше волоклось, селибъ
не полковникъ гвардіи, Араби-паша, котрый
вахотѣвъ багнетомъ скинути ярмо въ карку
Египтянъ. Онъ утворивъ, а радше ожививъ,
потягъ за собою народне сторонничество въ Е-
гиптѣ; але не на довго, бо треба знати, що въ
Египтѣ нынѣ лише тая партія на довгу и тре-
валу симпатію числится може, котра дав най-
болѣе хлѣба та ласощѣвъ при наименьшій
праці...

Ахметъ-Араби, сынъ фелляга (селянина);
онъ родовитый Египтянинъ. Звязаного построи-

Лаврецькой отъ тамошней громады за сей ве-
ликодушный даръ!

Громада Воютичѣ, хочъ и якъ велика,
на теперѣ не въ силѣ приступити до строєня
новой церкви, а то въ причины постигшихъ
еи невзгодинъ. Поминувши сегорѣчний вы-
ливъ воды, котрый богато хлѣба та пашѣ
змарнувавъ, постигъ еи неожиданно новый не-
щасный ударъ. Дня 6 вересня погорѣли въ не-
высѣдженыхъ доси причинѣхъ экономичній бу-
дынки мѣщанскаго пароха, котрі не були отъ
огню забезпеченіи. Поломѣнь выбухнула въ се-
редины въ той самѣй часѣ, коли на одномъ
тоцѣ молотили зѣбже, а на другѣмъ селянинъ
амѣтувавъ снопы, а другій укладали верству
съ зѣбжемъ. О ратованю якѣмъ небудь не було
и гадки, бо огонь обгорнувъ въ одной хвилѣ
гумна и чоловѣкъ, захапши съ вомомъ и конь-
ми, не мѣгъ своего майна уратувати. Онъ ли-
шивъ все на жертву пожару и ледво уратувавъ
свое житѣе: утѣкаючи, попѣкае дуже. Не ма-
лу шкоду понѣвъ при сѣмъ нещастію мѣще-
выи зашѣдатель о. Л., котрый бачить теперь
всю свою цѣлѣрѣчну працю знищеною. Случай
сей нещасного пожара, котрый понизивъ и
обширный стайнѣ, есть пересторогою для всѣхъ
необачныхъ, щобы не занедбували забезпечу-
вати отъ огню бодай публичній будынки, якъ
громадскій и парохіальный. Лишь тымъ спосо-
бомъ можна еще въ подобныхъ случаяхъ ра-
туватися. Додати належитъ, що прѣхавшій
случайно до Воютичѣ новоименованный парохъ
о. І. М. бувъ наочнымъ свѣдкомъ сего катастро-
фы. Незавидна доля его, коли прѣиде и хату
ставити (бо вже сильно подалася) и эконо-
мичній будынки въ фундаментѣвъ наново
пѣднести! А до того се все постигло громаду
по не такъ давномъ пожарѣ, бо отъ передъ 6
лѣтами, с. в. въ р. 1875 пожаръ надѣлавъ
громадѣ Воютычѣ до 4.000 зр. шкоды.

Зъ надъ угорской границѣ.

Сего року лучилося менѣ бути въ мѣстѣ
Сиготѣ на угорскѣй Руси, кѣльканайцѣть милѣ
отъ галицкой границѣ отдаленного. До Сиготы
и въ округи него мешкають майже самы Русины
въ компактныхъ масахъ. Ба, Русины
подыбаются еще дальше и за Сиготомъ, але
тамъ мѣшаються вже съ Мадярами и Волохами.
Скоро вѣдѣеся на Русь угорску, впадає въ очи
тоє, що вѣе написеи при дорогахъ, на склепахъ
и пр. лишь мадарскій. А еще болѣе смутитъ
тоє, що въ школахъ сельскихъ учать по ма-
дарски, а дуже слабо по руски. Впрочемъ якъ
можуть учителѣ просвѣчати другихъ, коли
самы ледво що читають по руски, коли учеб-
ники, розкиненны самымъ министерствомъ угор-
скимъ по школахъ, суть нужденною мѣшани-
ною старославянщины съ російщиною а la
въ „Карпатѣ“? Понеже отже рускій языкъ
книжный на Уграхъ такий лихій, неприступный,

комъ приставили его, пѣселя звываю, яко ре-
крута до войска; сильный хлопъ якъ дубъ,
трохи потяжкѣй, повдланный, але пріятного ли-
ца, подобався Саидови-пашѣ, — вѣставъ въ ко-
ротцѣ офицеромъ; онъ бувъ одинъ въ пер-
шихъ Египтянъ, котрі заступили Европѣйцѣвъ
въ кадрахъ войсковыхъ. Ишло ему незгѣрше,
— але разъ трафивши на лихій гуморъ кеди-
ва, укараный кіями, мушѣвъ выступити въ ар-
міи съ половиною гажѣ. Удався потѣмъ до
Каира на „студію“ книгъ святыхъ; та не мавъ
терпѣливости скончити цѣлу „академію“, по-
вернувъ въ ласки Исмаила-пашѣ до арміи, где
уходивъ вже за ученого. Оженився добре,
а подчасъ офицерскою революты выплынувъ
на верхъ, стався популярнымъ. Отъ тогда
стався онъ оппозиціонистомъ, укладає планы
освобожденя Египту въ пѣдъ гегемоніи евро-
пейской, вконецъ — вхопивши за оружіє —
збутовався.

Египетъ не дозрѣвъ еще до волѣ! — Сей
край и его людѣ нещасны, якъ вѣе иншій,
котрыхъ давятъ и вызыскують другі, — але
помочи ему не зможуть анѣ порывы необчи-
слѣвшихся съ консеквенціями Араби-пашѣвъ,
анѣ нѣяка оппозиціи. Доля сего лоду може рѣ-
шитися лишь при загальномъ рѣшеню всѣхъ
ного пытаня.

Араби — се чоловѣкъ хвилѣ, болѣе
пассивный; его перли обстоятельства, — плану,
яенои цѣли не мавъ, не умѣвъ опанувати вы-
падковъ. Нынѣ онъ, автра кто другій выплы-
не на верхъ яко верховодникъ оппозиціи, ели
ся оппозиціи свое, нынѣ здрухотане рамя, еще
коли поднести зможе. (Т. Р.)

тожъ не дивота, що учителѣ добре и плавно
рубаютъ по мадарски, а ледво калѣчатъ ну-
жденною мѣшаниною руского языка? Чи прѣй-
де учитель до священника, або на оборотъ, чи
въ школѣ, чи въ церквѣ, чи въ дома, въ до-
рогахъ, то говорятъ съ собою по мадарски. Сло-
вомъ, вся интеллигенція угорско-руска говоритъ
добре лишь по мадарски. Цѣкава рѣчь, якъ
мы заѣхали до одного священника таки заравъ
въ першѣмъ угорскѣмъ мѣстечку. Вхидимо до
кухнѣ, поздоровляемо служницѣ — не отповѣ-
дають; пытаемо, чи есть панотець въ дома? —
„nem tudom“ (значить: не розумѣю). Вѣда!
Зъ того заклопотаня высвободила насъ доперва
жѣнка священника, коли выйшла случайно въ
покою. Приходимо зновъ до учителя, тамъ
насъ дуже добре гостятъ, прѣймають, але
щожъ, — коли до насъ говорятъ лихо по ру-
ски, а вже мѣжъ собою, съ своими дѣтьми,
зѣ слугами мелють по мадарски. Приходимо
въ Сиготѣ до церкви на велику службу божу;
зачиналася она около девяти години рано.
Службу божу отпѣввавъ самъ парохъ. Народу
була повна церковь. Науки по евангелію не було.
Але мы чули, що коли сотрудникъ проповѣ-
давъ въ церквѣ, то перше говоритъ по руски
(чи радше по церковному), а потѣмъ по мадар-
ски, дѣлятого, що якъ казали, половина церкви
уже по руски не розумѣе нѣ слова. По службѣ
божѣй голосивъ парохъ заповѣди женихѣвъ
перше по руски, а потому по мадарски. Якъ
говоривъ по руски, то ишло ему дуже не-
складно, можна сказати, трудно, але за тоє
мовѣ секироу рубавъ гладко по мадарски. По
оголошеню заповѣдей говоривъ той парохъ и
за школы. Дивно лише, що по руски говоритъ
о томъ предметѣ коротенько, а по мадарски
сѣжнево. Спѣвъ угорско-рускій церковный
бывъ пріятный. Зъ ногъ спѣвають, але рѣдко.
По службѣ божѣй здыбався я съ мѣщанымъ
сотрудникомъ, о. Грабаремъ. Розмова наша
ишла дуже тупо, бо сотрудникъ не мѣгъ слѣвъ
рускихъ добути въ памяти. Потѣшно то, нѣ,
дуже сумно було, коли мы переходили попри
кальвинську церковь и зобачили тамже почат-
ки якоиś будовы. — „Що тамъ будуваетъ?“ —
пытаемо нашего товарища. — „Не можу, каже
онъ, назвати вамъ того по руски, бо не знаю
выразу. По мадарски называєсь то „дѣ“, але
не знаю, якъ по руски. Мы заѣхавшій вы-
ѣхали въ Сиготу и не знали, що тоє „дѣ“ оза-
начъ? Ажъ ѣѣмъ милѣ за Сиготомъ сказавъ
намъ нашъ знакомый Русинъ, коли насъ вы-
слушавъ, що „дѣ“ озаначъ по просту „вежу“.
Отъ маѣе образъ угорской Руси! Просвѣт-
ный Русинъ, священникъ, не годенъ съ Руси-
номъ галицкимъ повести любѣи розмовы!
Щежъ старіи Русины пѣвъ бѣды, бо тѣ насъ,
а мы ихъ порозумѣли, але дѣти теперѣшнихъ
патріотѣвъ русскихъ вже рускою мовѣ не за-
нують. Доказъ бачили мы у п. Шейвича, пово-
ровника зъ Сиготу. Онъ самъ знає по руски,
але его дѣти нѣ крихты. Такъ само дѣвѣсь съ
дѣтьми священникѣвъ русскихъ, якъ мы се ба-
чили на сынахъ руского священника въ Ясѣни
(Kőszvénye) о. Чопея, впрочемъ дуже честного
и образованого чоловѣка. Метрики пишутъ ру-
скіи священники лишь по мадарски, куренды
посылає власть духовна такоже лишь по ма-
дарски, конверзація интеллигенціи угорско-
руской — мадарска: говорятъ по мадарски,
многі вже и думаютъ по мадарски, значится,
Русь угорска ставъ вже твердо на дорогу, ко-
тра веде до цѣлковитого змадаризованя.

Соймъ краевый.

Тринацѣть засѣданье, дня 27 вересня.

Пос. дръ Антоневичъ дѣставъ 3-дневну от-
пустку. Петицій выднуло кѣльканайцѣть, голо-
вно въ справахъ податковыхъ. Всѣхъ петицій
выднуло до середины 408.

Внесенъ пос. Старовойского о уле-
шенъ податковъ въ причины сегорѣчныхъ
нещастѣ элементарныхъ отослано до комисіи по-
датковой. Виравѣвъ въ уставѣ, признающій опустъ
податковъ въ причины шкодъ элементарныхъ,
„порошенъе зѣбжа“ не есть поименовано наведе-
но яко нещастѣ элементарное, але справедливѣсть
того вымагає, щобы тоє нещастѣ, постигше сего
року нашъ край, було узгладнено.

Зъ черги пос. Романовичъ мотивувъ
свой проектъ о полиціи пожарной. Бесѣд-
никъ пригадавъ, що справа тая не першій разъ
приходить пѣдъ обрады сойму, бо въ р. 1877
була порушена петицією краковскаго начальника
стражи пожарной. Соймъ поручивъ тогда той
проектъ выдѣловъ краевому, а той зложивъ его
ад аста, будучи тои думки, что передъ уставомъ
о полиціи пожарной муситъ бути выдана устава
будовнича. Такъ отже до теперѣ обязує въ Га-

личинѣ застарѣлый патентъ въ р. 1786. Край
поноситъ величезній шкоды въ пожарѣвъ. Стати-
стика урядова выказує, що отъ р. 1870—1879
було въ Галичинѣ 14.730 пожарѣвъ, котры зни-
щили 48.166 будынкѣвъ и начинили шкоды на
27.516.000 зр., — зъ чого лишь 6.015.000 зр. было
убезпеченныхъ. Чистои отже страты въ мастку
краевого и суспѣльного было 21.501.000 зр.; пере-
сѣчно было въ одномъ роцѣ 1636 пожарѣвъ, зго-
рѣло 5351 будынкѣвъ и 2.379.000 чистои шкоды.
Цифры тѣ наилучше выказують потребу улучшеня
полиціи пожарной, мѣжъ иншими жадає пос. Ро-
мановичъ въ своемъ проектѣ уставы именования
постояннаго краевого инспектора стражей пожар-
ныхъ. — Проектъ отослано до комисіи админи-
страціонной.

Выдѣлъ кр. предложивъ внесенъе о справахъ
гѣрничихъ; соймъ ухваливъ выбрати для того
внесеня окрему комисію гѣрничу зъ 7 членѣвъ.

Пос. Сангушко реферувавъ въ имени ком-
исіи культуры кр. проектъ уставы о полиціи
рыбацкѣй. Проектъ складеася зъ 21 §§-ѣвъ.
Властями, котры мають компетенцію въ справахъ
рыбацкихъ, суть: намѣстничество и староства. Пе-
реступства противъ уставы рыбацкой маютея
карати гривною отъ 5 до 50, а есентуально до
100 зр., възглядно арештомъ (одинъ день за 5 зр.).
Проектъ той принявъ соймъ въ другѣмъ и тре-
томъ читаню.

Замкненъе фонду пропинаціонного за р. 1880
выказує 378.342 зр. доходѣвъ, а 12.941 зр. ро-
зходѣвъ. Станъ мастковѣй фонду пропинаціонного
съ концемъ 1880 р. выноситъ 1.020.636 зр., зъ
котрыхъ 858.300 зр. умѣщено въ напѣрахъ гипо-
течныхъ, прочіи въ гѣтовѣхъ.

Комисіи администраціонной не прихилилася до
внесеня выдѣлу кр., щобы нѣмецку колонію въ
Добрянцѣ, въ пов. перемышлянскѣмъ, отлучити
отъ руской громады. Нѣмецка колонія числитъ
лишь 24 нумѣровъ и 186 душъ. Соймъ принявъ
внесенъе комисіи.

Дальше безъ дискусіи ухвалено внесенъе ко-
мисіи администрат., щобы въ мыслѣ предложеня
выдѣлу краевого гривны, накладеи властями
судовыми и политическими а призначей на фондъ
убогихъ, влиявали не до касъ громадскихъ, але
до выдѣловъ повѣтовыхъ.

Дальше съ порядку дневного соймъ ухва-
ливъ безъ дебаты на внесенъе комисіи культуры
краевой уповажити выдѣлъ кр., щобы соймѣмъ
для регуляціи водъ або меліораціи льѣвольной на
обшарѣ найменше 200 гектарѣвъ (375 морговѣвъ)
техниче бюро меліораціи давало безплатну по-
мѣчь для переведеня нивеляціи, пляновъ и кошто-
рировъ; щобы въ Сяноку утворити експозитурѣ
бюро меліораціонного.

Справу отлученя громадъ Кобыляницѣй рус-
ской, волоской и Фельбахъ зъ округа судового
въ Любачевѣ, а прилученя до Краковѣца ухвалено
звернути выдѣловъ кр. для нового розсмотрѣня.

Пос. гр. Замойскій поставивъ внесенъе,
звывающе правительство, щобы якъ найскорше
предложило проектъ уставы лѣсовои.

Чотырнацѣть засѣданье, дня 28 вересня.

Зъ отчитанныхъ петицій цѣкавшій: Гром.
Стриганцѣ о запомогу зъ причины выливѣвъ. —
Комитетъ для погорѣлцѣвъ Ясенова польного о
запомогу. — Мѣсто Решѣвъ о 30.000 зр. пожни-
ки на будову шпиталю. — Пять громадъ пов.
чортковскаго въ справѣ хибного вымѣру податку
грунтового. — Селяне зъ Блажовы и Пѣнтковѣ
съ жалобою на банкъ рустикальный. — Мѣсто
Сянокъ о заведенъе тамже окружного суду. —
Гром. Тарноруда о помѣчь для погорѣлцѣвъ. —
Пос. кс. Бухвалдъ поперъ петицію громадъ
Блажовы и Пѣнтковѣ; на его внесенъе отчитано
петицію и отдано комисіи правничѣй. Петиція въ
Блажовѣ наводитъ 11 господарѣвъ, котры въ
рр. 1872 и 1873 задовжались въ банку рустикаль-
номъ. Наведѣмъ кѣлька примѣровъ зъ петиціи,
скѣлько поодинокіи господарѣ пожичили, скѣлько
дѣстали, скѣлько сплатили, а скѣлько еще винны
банкови.

Пожичивъ Дѣставъ Сплативъ Виннѣвъ			
1) господарѣ	440	330	270 800
2) „	400	330	503 330
3) „	50	38	53 60
4) „	300	253	220 536
5) „	200	161	146 270
6) „	400	330	408 506-66
7) „	200	161	125 329-19
8) „	500	—	1100 до 1000
9) „	600	490	660 800

Петенты заявляютъ, що не умѣючи читати анѣ
писати не мали свѣдомости о зѣобязываныхъ взя-
тыхъ на себе. Думаютъ однакоже, що устава о
лихѣвъ повинна взяти ихъ въ оборону и то зъ у-
ряду. Послы съ увагою выслушали тои петиціи,
перерываючи еи лишь выразами зачудуваня. На
внесенъе гр. Круковецкого поручено комисіи,
щобы передъ концемъ сесіи здала справу зъ тои
петиціи.

Петицію погорѣлцѣвъ громадъ Тарнору-
да узнаю на внесенъе гр. Грохольского наля-
ною и удѣлено 300 зр. запомоги. (Въ Тарнорудѣ
пожаръ знищивъ майно 57 родинъ дня 4 с. м.)

Погорѣлцамъ громадъ Верхнѣ, пов. калу-
ского, ухвалено удѣлити 500 зр. запомоги. (Въ
Верхнѣ пожаръ знищивъ дня 13 с. м. 53 госпо-
дарѣвъ съ всѣми запасами зѣбжа.)

Внесенъе пос. Василевского о регуля-
цію принѣсѣвъ о службовѣй челяди передано ко-
мисіи администраціонной, а справозданъе выдѣлу
кр. въ справѣ дѣбного домашнаго промыслу ко-
мисіи культуры краевой.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Конференція министерскій) въ Пештѣ вже сконченъ. Австрійскіи министры повернули дня 26 вересня до Відня. О высокости сѣльного бюджета на р. 1883 еще доси нѣчего не вѣдомо. Делегация зберутся дня 25 жовтня, а понеже будутъ радити черезъ три тыжднѣ, тожь рада державна не збересе скорше, якъ около 20 падолиста. До свѣтъ Рождества Христ. рада державна буде мати лишь чотыри тыжднѣ часу, а такій часъ zapewно не выстане на ухваленіе сѣльного бюджета на р. 1883. Тымъ чинимъ, здаєсь, и на р. 1883 буде провизоричный бюджетъ на три мѣсѣцѣ.

(О гр. Волькенштайнѣ), австрійскій амбасадоръ въ Петербургѣ, розпустили були газеты вѣдомости, що онъ яко скомпромитованый не поверне вже болѣе до Петербурга. Пѣсля донесенъ газетъ гр. Волькенштайнъ мавъ скомпромитоватися тымъ, що принявъ отъ Побѣдоносцева, прокуратора св. синоду, письмо, въ котромъ Побѣдоносцевъ выспянивъ свои отношенія съ Русинами, обжадоваными о голову зраду во Львовѣ. Письмо Побѣдоносцева було, якъ звѣстно, отчитане подчасъ процесу во Львовѣ. Офіціална Polit. Corrgr. дементує поголоски газетній о димисіи гр. Волькенштайна зъ посады амбасадора въ Петербургѣ по поводу принятыя письма Побѣдоносцева. Письмо Побѣдоносцева перейшло черезъ министерство справедливости до львовского суда. Гр. Волькенштайнъ — каже Polit. Corrgr. — дѣлавъ въ томъ случаю зовсімъ корректно, не було отже причины, для котрой мавбы стратити довѣріе у австрійского правительства и не вертати на свою посаду въ Петербургѣ.

(Князь черногорскій Николай) въ поворотѣ зъ Москвы до Цетинія мавъ вступити до Відня, чтобы залагодити дѣло отшкодованія за алиментацийн кошта боснійско-герцеговинскихъ эмигрантовъ. Передъ подорожею князь до Россіи, правительство австрійске може булобы и звернуло якусь часть коштовъ Черногорѣ, але теперь, здаєсь, князь не дѣстане нѣчого.

(Осымъ красныхъ соймѣхъ) открыто дня 26 вересня. Соимъ горьшю-австрійскій ухваливъ 1000 зр. для дѣтченыхъ повѣно жителей Тиролю и Каринтіи, а соимъ форальберскій выбравъ окрему комисію для несенія помощи сусѣдамъ въ Тироли. Въ соимѣ чешкомъ просивъ намѣстникъ, чтобы якъ найкорше взято подѣ обраду правительственна предложенье въ справѣ наданія ректорви чешского университету голосу вирильного въ соимѣ.

(Выливы воды) навѣстили недавно, по нашій Галичинѣ, Тиролю и Каринтію. Подобно якъ у насъ, такъ и въ тыхъ краяхъ вода позрывала мосты, попусвала дороги, гдѣкуди позабирала будинки и т. д. Якъ звѣстно, Е. Вел. цѣсаръ довѣдавшись о великомъ нещастіи, постигшомъ Галичину заразъ прислѣвъ їй съ помочю 5000 зр. зъ своєю приватной касы. Такъ само и для потерѣвшихъ краѣвъ Тиролю и Каринтію жертвовавъ цѣсаръ 100.000 зр. зъ своихъ приватныхъ фондѣхъ, а кромѣ того выдавъ рескриптъ, уповажнюючий правительство удѣлити зъ скарбу державного тымъ краѣмъ беззворотной запомоги: Тиролеви 200.000 зр., а Каринтіи 50.000 зр., и полички: Тиролеви 300.000 зр., а Каринтіи 150.000 зр.; силата пожочокъ має початись въ 1886 р. Якъ бачимъ, въ иншихъ краяхъ власти краєвій потрафали далеко яонѣше представити нещастье, оправджене на жителей выливами водѣ, нѣжъ власти въ Галичинѣ. Правительство зовсімъ не прійшло въ помѣчь Галичинѣ, коля тымчасомъ Тиролю и Каринтію побѣчь 100-тысячного дару цѣсарского получили чверть миліона беззворотной запомоги а 450.000 зр. полички.

ЗАГРАНИЦА.

Россія. Дня 26 вересня „Правительственный Вѣстникъ“ оголосивъ подтвержденный царемъ новый регуляминъ прасовый, побѣла которо редакція часописей, выходящихъ бодай разъ въ тыждни, по третѣмъ остероженю и уилывъ часу звѣшенъ, будутъ мусѣли кожде число въ вечерѣ передъ выходомъ предкладати цензурѣ. Цензорамъ вольно тое число сконфискувати. Редакторы часописей, выходящихъ безъ превентивной цензуры, сущъ обовязанъ на жаданье министра справъ внутрѣшнихъ выдати имя и станъ автора инкриминованой статіи. Рѣшеніе, чи часописъ має бути лишь на часъ чи на завѣгды звѣшенъ, належитъ до комитету, зложеного зъ министровъ: справъ внутрѣшнихъ, просвѣты, справедливости и прокуратора свѣтѣйшого синоду.

Въ російскій сусѣльности и въ прасѣ пануе пересвѣдченіе о предстоящій войнѣ Россіи съ Нѣмеччиною и о томъ, що на случай войны Франція буде одинокую союзницею Россіи. Въ виду того пересвѣдченія російска праса звернула увагу на розмову російского агента военного ген. Леера, бущного профессора стратегіи и военного писателя, съ редакторомъ „Petit Marseillaise“, звѣстнымъ зъ своихъ симпатій до Россіи. Ген. Лееръ заявивъ редактору, что Россія чувствуете симпатію до Франціи. Говорячи о французскій арміи, ген. Лееръ сказавъ: „Я интересувался вашою армією и пересвѣдчився, що она значно поднеслася отъ 1870 р. Въ 1870 р. хибувало Франціи полководцѣвъ. Но Седанъ въ зѣдѣланъ богато, а головна заслуга належитъ Гамбетѣ. Гамбета показався великимъ дипломатомъ и по-

литикомъ, — се одинокій чоловікъ въ Франціи, способный грати головну роллю въ Европѣ. Коли корреспондентъ запытавъ Леера, чи Франція може вже теперь вступити въ борбу съ нѣмцами на успѣхъ, Лееръ давъ подтверждающую отвѣдъ. Лееръ выдававъ свои думки о арміи французскій на подставѣ своихъ спостереженъ подчасъ сегорочныхъ маневровъ войска въ Парижи. Замѣтити треба, що и нѣмцкій офицеры, котріи були присутніи на послѣднихъ маневрахъ французскихъ, подобно якъ ген. Лееръ виробили собѣ высоке понятье о французскій арміи.

Нѣмеччина. Дня 23 вересня с. р. минуло 20 лѣтъ, якъ кн. Бисмаркъ обнявъ керму правительства въ королевствѣ прускомъ. Газеты нѣмцкій подали зъ того поводу статіи описуючий дѣла и политику канцлера въ протягу тыхъ 20 лѣтъ. Дня 23 вересня 1862 король прускій по уступленю либерального министерства Шверна именувавъ президентомъ министровъ консервативного Бисмарка. Нѣкто тогда не припускавъ, що той министеръ, ретроградъ въ простецкихъ манерахъ нѣмцкого барона, довершитъ сполученія Нѣмцѣвъ, выпре Австрію зъ нѣмцкого звязку, струтитъ Францію зъ становища першої державы и въ осередку Европы утворитъ державу грѣзну воймъ сусѣдамъ. Стремленія кн. Бисмарка були головно змѣренъ до внѣшної могучности державы; выразомъ сего была политика кн. Бисмарка, всѣ метаморфозы, які онъ съ собою робивъ що 5—6 лѣтъ. Бисмаркъ разъ благоговѣно клонився передъ гегемонією Австріи, яко покровительницѣй принципъ консерватизму, то зновъ ставався ей ворогомъ; онъ дружився съ Францією, чтобы побороли Австрію, то зновъ дружився съ Россією, чтобы побороли Францію, теперь онъ зновъ находится въ тѣсній нерозрывній приязни съ Австрією и выдвигаетъ ей дѣлятого, чтобы вывѣсти свою неохоту до Россіи, и т. д. Словомъ, вся политика, всѣ метаморфозы кн. Бисмарка змѣряли до того, чтобы Нѣмеччинѣ придати могучность и повагу первоуепенной державы. Такъ само и въ внутрѣшній политикѣ кн. Бисмаркъ грався войми партіями, уживавъ всѣхъ яко средства для своихъ завѣтныхъ цѣлей. Російскій газеты по случаю 20-лѣтняго юбилея пруского канцлерства кн. Бисмарка звертають увагу Россіи на тое, что теерѣшня политика нѣмцкого канцлера стремитъ до войны съ Россією. Скрѣплюванье внѣшної могучности Нѣмеччины достигается не иначе, якъ ослабленіемъ силы сусѣдовъ. „Съ двома зъ своихъ сусѣдовъ — пишутъ російскій газеты — кн. Бисмаркъ вже розправився, остаетъ отже третій сусѣдъ, Россія. Caveant consules! Празнованье въ Нѣмеччинѣ 20-лѣтняго юбилея кн. Бисмарка нагадує намъ будуще небезпеченство“.

Египтъ. Кедивъ выѣхавъ дня 25 с. м. рано желѣзницею до Каира — и тамъ розпочавъ лично переговоры съ англійскимъ начальнымъ командантомъ. Часткова амнестиі має бути оголошена, а потѣмъ будутъ вызначенъ мѣсцевости, котріи займутъ Англійцѣ ажъ до залагодження чытана египского. Times промовляе за тымъ, що удержанье status quo въ Египтѣ есть невозможно. Daily News навѣтъ довѣдуся, что лордъ Дифференъ веде переговоры съ Портою о нову конвенцію, послѣ котрой має бути status quo въ Египтѣ змѣненъ за призоленіемъ Турціи; однакжъ зверхна власть султана надъ Египтомъ въ нѣчѣмъ не буде нарушена. Кажуть, що Англія хоче достати позволеніе обездати Портъ-Саидъ и Суецъ яко гарантію, что каналъ суецкій буде завѣгды отворенъ для войскъ и кораблѣвъ англійскихъ. Дня 26 с. м. кедивъ принимавъ въ свой палатѣ генералѣвъ англійскихъ, диньломатовъ и египскихъ шамъ и бѣвъ, котріи не брали участі въ бунтѣ. Дня 27 с. м. мало отбуться перше засѣданье министерской рады для зложенія военного суда.

Туреччина. Порта вручила дня 25 вересня лордову Дифферену ноту, въ котрой признае, что теерѣшня ситуація въ Египтѣ не wymagaє вже высылки турецкого войска до Египту и выказує надѣю, что не укинчено акціи военной Англійцѣ незаважомъ опустятъ Египтъ.

НОВИНКИ.

— Зъ Станислава пишутъ: Посоль до рады державной дръ Каминскій въ своймъ оправданно посольскѣмъ дня 24 вересня с. р. заявивъ, что правительство вже на серію заняло справу утворенія руского епископства въ Станиславѣ, а бѣвъ, яко посоль того мѣста, ревню старася въ компетенетныхъ сферахъ о якъ найкорѣйше обсаждение того епископства. Имени кандидата однакжъ не мѣгъ натеперъ подати.

— По ревизіи въ гр. кат. духовнѣй семинаріи, котра отбулася въ мартѣ с. р. у трехъ питомцѣвъ, именно у пп. Мончаловского, Подлѣсского и Дудикевича, выдѣлено заразъ п. Мончаловского зъ семинаріи. Теперь же выдѣлено зъ семинаріи такожъ и. Подлѣсского, сл. 4-го року теологій, а то въ наслѣдокъ розпорядженія президіи намѣстництва.

— Камердинера Виреосъ митр. Сембратовича, Сорону, выпустивъ вже зъ волю на волю отону. Якъ закупаемъ, по увязненю Сороки написавъ нашъ митрополитъ до президента суда апелляційного и. Шенка листъ въ справѣ того увязненія и подавъ въ нѣмъ гдѣкій поясненія въ користь своего камердинера. Сорока пересидѣвъ въ арештѣ сѣдѣчѣмъ зѣ субботы вечера до четверга рано. Въ четвергъ привѣзъ Сороку до св. Юра адвокатъ дръ Яковскій, зложивши за него 500 зр. кавціи. Карне сѣдѣство однакъ ведедось дальше. Фѣрмана митро-

политого, Ткачика, такожъ выпущено. Ткачикъ бувъ увязненъ разомъ съ Сорокою дѣлятого, що не хотѣвъ подчасъ ревизіи вызнати, які рѣчи и куда вызовзвъ Сорока зъ митрополитной палаты.

— О. Романъ Ковшевичъ, деканъ куликѣвскій и парохъ въ Ременѣ, совѣтникъ консисторскій и ревний рускій дѣятель, празднувавъ дня 12 (24) с. м. 50-лѣтній роковины своего священства и супружества посередѣ круга своихъ рѣднихъ, друзей и знакомыхъ.

— Миссіи духовнѣ. Дня 8 (20) с. м. отбулася торжественна миссія духовна въ Тростянци въ пов. бучацкомъ, где взяли участъ окрестній священники и громада зъ Задорова, Устя зеленого, Межигѣря, Кремидова, Маріамполя, Озерця, Тумири и зъ Кончакъ. О. Іос. Левицкій зъ Тумири отпранивъ соборне богослуженье а передъ тымъ державъ проповѣдь. По богослуженью выголосивъ проповѣдь о. Л. Скалишъ зъ Задорова, а по сѣмъ завѣзавъ о. Тындиукъ зъ Устя вѣрныхъ до выису въ братство тверезости, а оттакъ коло креста тверезости выголосивъ поучающую проповѣдь. Наконецъ отсѣивано многолѣтство 6. В. Цѣсарю, Виреосъ. Митрополитъ и збраному тамже духовенству. Хорошо сѣвали зъ нѣтъ мѣщане зъ Устя зеленого. Народу було до 4.000. — Така сама мисія отбулася въ Ракоболтахъ коло Буска въ дняхъ 26—28 л. м. м. По малой вечерни першого дня проповѣдавъ мѣсцевый приходникъ о. Иванъ Дорошъ, поучаючи збранныхъ о цѣляхъ такой мисіи. На другій день выголосивъ проповѣдь о. С. Петрушевичъ зъ Покровецъ о заповѣдяхъ церковныхъ. Богослуженье отпранивъ о. Гр. Словицкій зъ Козлова вразъ съ оо. К. Левицкимъ зъ Рѣшнева и Гр. Гойвановичемъ зъ Милытана, котрый выголосивъ проповѣдь. Вечеромъ проповѣдавъ о. Г. Словицкій о десяти заповѣдяхъ божіихъ. Третього дня проповѣдавъ о. А. Оришкевичъ, а по нѣмъ зновъ о. Словицкій, взываючи народъ до тверезости. Народу було много, особливо зъ Козлова, Деревлянъ, Побужанъ, Рѣшнева, Милытана и Грабовои. — Мисія духовна въ Петрилѣ отбулася на св. Космы и Даміана.

— Читальня мѣщанська завязалась въ Комарнѣ головно за инициативою мѣсцевого соотрудника о. Криницкого и мѣщанина п. Мих. Прухницкого, котрый отступивъ навѣтъ для читальнѣ власну хату. Читальня вошла вже въ житѣ, позаякъ отъ часу поданія статутѣвъ до намѣстництва минувъ вже означеный закономъ речинецъ. Щастъ Боже!

— Въ Каменцѣ струмиловѣ отбулось дня 8 (20) с. м. торжественна посвященіе новой церкви, чого довершивъ Преосв. епископъ Сильвестеръ Сембратовичъ въ супровѣдѣ кр. о. Костека и Вѣличка и канцлера о. Калинця. Напротивъ Преосв. епископа выѣхала бандерія, зложена зъ кѣлькыдесяти людей съ хоругвами и смолоскипами. Походъ вѣхавъ въ триумфальну браму передъ мѣстомъ, где повитали нашего епископа бурмистръ и духовенство обохъ обрядѣвъ; при улицѣ, ведучій до церкви повитало епископа въ брамѣ триумфальной церковне братство. При торжествѣ посвященія были власти политическій, судовый и автономичній, духовенство обохъ обрядѣвъ и численна публичность. Полупудни отбувся у мѣсцевого приходника въ честь нашего епископа обѣдъ, на котромъ были мѣжъ иншими староста, маршалокъ рады повѣтвой и др.

— Розписанье премій. Редакция „Зорѣ“ розписує слѣдуючий конкурсъ: Вызначаемо три преміи за наилучшій оригинальній повѣсти для будущего рочника „Зорѣ“. Тематъ до повѣстей належитъ брати зъ нашего народного житѣ, будь теерѣшного, будь минувшого, зъ житѣ интеллигенціи або зъ житѣ сельского люду; по возможности переважати повинна сторона идеальная, если только не отдалася отъ правды. Свѣтлы проавы нашего житѣ, яко взорцѣ, достойній загалного наслѣдованія, будутъ для насъ наиболѣе пожаданымъ матеріаломъ. О премію убѣгати могутъ и поменшій новелѣ и гуморески. Перша премія за каждый печатанный аркушъ въ форматѣ „Зорѣ“, выноситъ 18—25 зр. Друга премія, за каждый печатанный аркушъ, 10—15 зр. Третья премія, за каждый печатанный аркушъ, 5—10 зр. Речинецъ до написанія повѣстей установляемо найдальше до 15 грудня с. р. До рукописи (писаной скѣлко-мѣжъ выразно) просимо долучити въ окремѣй, опечатаной конвертѣ докладну адресу автора.

— „Зеркала“ число 18 сконфискувала ц. к. прокураторія державна, вычеркнувши до чиста цѣль чотыри стороны.

— На жаданье п. Вас. Стеткевича, управителя 2-классовой школы въ Рожновѣ, заявляемъ, что не онъ надсылалъ намъ дописи, які появились въ першѣмъ рочнику „Дѣла“ зъ 1880 р. о справѣ школьныхъ зъ Снятынского и что именно дописъ „Зъ Снятынскихъ“ зъ 21 л. линія 1880 р. въ члѣ 53, где авторъ выказує вороже для Русинѣвъ постушованье инспектора окр. п. Говорки и наводитъ его слова, выказанъ въ Рожновѣ противъ справедливому жаданю одного Русина, члена товариства педагогического, — не походить зовсімъ отъ п. В. Стеткевича, а лишь отъ тогдышняго сталоу нашего доппоувателя.

— О. Андрей Гмитрикъ, парохъ въ Загочевѣ дек. багатородского. а еп. перемысской, упокойся дня 11 л. с. м. въ 60-омъ роцѣ житѣ, а въ 32-омъ роцѣ священства. Вѣчна ему память!

— Поединокъ межъ однимъ зъ галицкихъ пословъ соймовыхъ а другою особою приватною отбулся дня 13 (25) с. м. во Львовѣ. Оба противники вышли цѣло.

— Зъ Тернополя пишутъ намъ: Неразъ можна чути, якъ селяне нарѣкають на своихъ радныхъ, але часто лжаче, що и мѣщане то само роблять, хочъ, правду сказати, болѣшій досвѣдъ въ громадскѣмъ господарствѣ повиненъ ихъ дѣше научити,

якъ поступати при выборахъ. Такъ сталося и въ нашѣмъ мѣстѣ. Поки були старій радніи, то нашъ мѣщане нарѣкали на ихъ господарство и пріирѣкали собѣ, що на будущиотѣ будутъ вже знати, кого мають выбирати. Але коли прійшло до выборовъ, то они забули на свое пріиреченье и далися подманути такими самими средотвами, якъ се дѣбесъ, на жалъ, и при другихъ выборахъ. Они не голосували такъ, якъ имъ наказувавъ ихъ власный разумъ и совѣтъ, але такъ, якъ стояло на карткахъ, котріи пхали имъ въ руки рѣжній нешопкликий агитаторы съ облетною надѣєю о нагородѣ. Тотіи агитаторы подѣлялись на отдѣлы: одинъ стояли на дорожѣ, другій при дверяхъ магистрату, третій въ сѣняхъ, а иншіи вже при самыхъ дверяхъ салѣ wyborчи. Неоглядній мѣщане далися увести тымъ агитаторамъ, не такъ зъ злого намѣренія, якъ зъ своєю неоглядности и легкомудрности. Ну, а ктожь буде виноватый, если нашъ мѣщане будутъ и теперь нарѣкати на своихъ радныхъ? Нѣкто иншій, якъ таки саміи мѣщане.

— До рады повѣтвой въ Подгайцахъ отбудется дня 18 (30) жовтня с. р. доповняющий выборъ одного члена зъ округа громадѣ сельскихъ.

— Въ Збаражѣ отбулася дня 8 (20) с. м. зъ инициативы тамошней рады повѣтвой выставка рогатой худобы. Устроюющий комитетъ подѣ председѣтельствомъ п. Тад. Федоровича зъ Клебанѣвки удѣливъ 18 премій въ грошахъ выставцямъ-селянамъ и 4 листы похвалы выставцямъ зъ обшарѣвъ двѣрскихъ. Всѣхъ выставцѣвъ було 112 съ 174 штуками худобы, зъ чего выпадало на 8 обшарѣвъ двѣрскихъ 61 штукъ, а на 104 выставцѣвъ-селянъ 113 штукъ.

— Въ нѣмцкій (II-ой) гимназіи во Львовѣ було съ концѣмъ мин. року школьного 719 учениковъ. Пѣсля народности записалося 409 учениковъ за Нѣмцѣвъ, 231 за Поляковъ, 75 за Русинѣвъ, 1 за Чеха, 2 за Румунѣвъ и 1 за Угря. Пѣсля вѣроповѣданія було 200 рим.-кат., 81 гр.-кат., 14 орм.-кат., 2 гр.-прав., 29 еванг. и 393 жид. Зъ учениковъ Русинѣвъ находилося 23 въ бурѣ „Народному Дому“, а 5 въ бурѣ „Института Ставропигійского“.

— Для Русинѣвъ, потерпѣвшихъ послѣдними часами элементарній шкоды, надѣславъ на руки нашей администраціи Веч. о. І. Темницкій зъ Давняча 32 зр. в. а., котріи онъ и Вп. І. Кебза, начальникъ громады збралъ межъ гражданами. На ту саму цѣль надѣславъ намъ Веч. о. И. Курнякъ зъ Балинецъ 8 зр. 20 кр., збранныхъ при акафистѣ въ день рождества Пр. Бог.

— Значительніи пожары. Въ Ясеновѣ полѣномъ въ пов. горденьскомъ згорѣло 37 загородѣ селянскихъ и корчма съ цѣлымъ сегорочнымъ добыткомъ. Страта выноситъ 60.000 зр., а лишь 4 погорѣлцѣ мали обезпеченъ свои будинки. Устроено складку въ цѣломъ повѣтѣ. — Въ Малновскѣй воли въ пов. мостискомъ зничивъ пожаръ 3 господарства селянскій. Неубезпечена страта 2.500 зр. — Въ Шоломеничахъ въ пов. руденскомъ погорѣло зовсімъ 16 господарѣвъ, пощѣши 11.440 зр. страты. — Въ Забчи въ пов. сокальскомъ згорѣло 21 загородѣ селянскихъ; 104 особѣ остало безъ даху, живности и одежи. Неубезпечена страта 19.000 зр. — Въ Лоуктахъ въ пов. товмацкомъ зничивъ пожаръ 9 загородѣ селянскихъ съ цѣлымъ добыткомъ. Страта 7.000 зр.; лише трехъ було обезпеченыхъ. — Въ Красномъ въ пов. золочѣвскомъ погорѣло 18 господарѣвъ съ цѣлымъ майномъ. Уражено складку въ повѣтѣ. — Въ Кабарѣвъцяхъ въ пов. золочѣвскомъ зничивъ огонь обѣлѣи 7 господарѣвъ. Страта 13.000 зр.; лише двоухъ було обезпеченыхъ.

— Именованя, затвержденія и перенесенія. Выборъ о. Іосифа Брылинского, гр. кат. пароха въ Жовтанцахъ, на заступника председѣателя рады повѣтвой въ Жовкѣ затверждено найвышшимъ постановленіемъ цѣсарскимъ. Пров. комисария повѣтвой и именованъ: дръ Ад. Федоровичъ, Л. Бернцкій и Юл. Пулявѣй. Перенесенъ: комисарѣ повѣтвой Мат. Кубелька зъ Долины до Залѣщикъ, Юл. Маевскій зъ Залѣщикъ до Бережанъ, Іос. Гарасимовичъ зъ Бучача до Ниска, А. бр. Горкашъ-Кохъ зъ Бережанъ до Долины, Г. Марцѣнкевичъ зъ Ниска до Бучача и дръ А. Федоровичъ зъ президіи намѣстництва до староства во Львовѣ; адъюнкты пов. Фр. Зингеръ-Висогорскій зъ Рудокъ до Добромиля; конц. практ. намѣстництва А. Завадскій зъ Добромиля до Рудокъ, А. Райнеръ зъ намѣстництва до Яворова и М. Мойса зъ староства во Львовѣ до намѣстництва.

— Убиство. Въ Жовкѣ замордовано сими днями въ шинку головного дому заѣздного арендаря Лейбу Мошковича, его жену и служащу. Власть увязнила подозрѣлого о се убійство селянина.

— На дѣвчѣ воспиталище иноинѣ Ч. С. В. во Львовѣ абрано у Веч. о. Дрогомирецкого въ Стѣнцѣ на храмѣ 8 зр.

— На руску бурсу въ Коломыѣ зложивъ Веч. о. Курнякъ зъ Балинецъ 6 зр., яко складку въ церквѣ, и 30 колачѣвъ отъ себе и парохіянъ.

— Директоръ польского театру гр. Снарба, п. Милашевскій виѣсъ до завѣдуючої рады фундаціи гр. Скарба просьбу о звольненіе его зъ контракту съ весною слѣдуючого року. П. Милашевскій жадає однакъ вынагорожденія за понесеній страты. Для той справы вызначила рада завѣдуюча особного референта. До сего намѣренія довели п. Милашевского рѣжній агитациі и интриги противъ нему зѣ стороны гдѣякихъ кружковъ польскихъ.

— Ордѣры російскій зъ причины завязаного недавно укладу російско-французского въ цѣли забезпеченія правъ авторскихъ одержали пп. Камилъ Дусѣ, президентъ товариства французскихъ авторѣвъ и композиторѣвъ, Ожіе, Фима, Фейлье, д'Еннери, Сарду и Ондѣнъ.

— (Дрбний вѣсти.) Др Лиске, професоръ университету львовского, повернувшись до Львова зъ закладу гидропатичного въ Кальтенляйтгенбей. — Судъ въ Воинич арештувавъ 15-лѣтнего глухонемого хлопца Мих. Власа, который подпаливъ хаты въ двухъ селахъ. — Въ Чортковѣ утратили жите два робѣтники при чищеніи керниць въ насадѣнокъ нездорового воздуха. — Въ англійскомъ цирку Сангера въ Оранже розшарпавъ левъ вже другого побѣдника звѣрять, и то въ очахъ публичности. — Въ Пешчѣ увязнено двоихъ молодыхъ жидѣвъ, котры послѣдними часами допустились численного розбишадства. — Корабелъ канадскій „Азія“ разбился сими днями на мори; 98 особѣ утратило жите. — Въ Лингайтѣ засуджено лихваря Гендлера на 8 лѣтъ и 3 мѣсяцѣ тяжкой вазницѣ, 8.000 марокъ кары, отшкодованне по кривденныхъ и зворотъ коштѣвъ поступованя карного. — Рѣзбаръ Гальбингъ, професоръ штукъ красныхъ въ Монахиомъ, записавъ въ тестаментѣ для своихъ двоихъ котѣвъ 5.000 марокъ на доживанне удержанъ. — Во Львовѣ застрѣлился Ем. Витковскій, урядникъ дирекціи скарбу. — Въ Болеховѣ основанъ комитетъ для построения мурованои церкви. — Управительство отбѣломъ хирургичнымъ въ львовскій больницы по бл. п. Шепаровичу обявъ тымчасово др. Брон. Льонгшанъ, асистентъ покойного. — Кн. Долгорукова, вдова по царю Александрѣ II, перебуває теперь съ дѣтьми въ Біярицѣ. — Въ Вѣднѣ отбулися зборы зецерѣвъ, на котрыхъ ухвалено не працювати въ недѣлю. — Въ Чернівцѣхъ подпалився спиритомъ укѣнченый академикъ Розенштайнъ и пострадавъ въ огни жите. Причиною самоубійства мавъ бути недостатокъ занятя. — Цѣсаръ удрѣливъ громадѣ Орава въ пов. стрыйскомъ 100 зр. запомогти на построение церкви, а комитетови церковному въ Каменцѣ струмилѣмъ 300 зр. запомогти на докѣченне будовы церкви. — Лат. архиепископъ Вершлейскій прѣхавъ въ среду по 4-мѣсячнѣмъ побутѣ въ Оброшинѣ до Львова. — Полиція париска заказала женщинамъ носити мужеску одѣжъ, котрой уживае дуже часто ексцентричный французскій свѣтъ жѣночій. — Въ таборѣ войсковѣмъ въ Церквичѣ въ Бооніи забивъ грѣмъ сими днями одного фрейтра, чотырехъ жовнѣровъ ранивъ тяжко, а трехъ легко.

— Выказъ буровъ братства О. Николая въ Станиславовѣ на шкѣльнѣмъ рѣкѣ 1883. А) Питомѣ буръ зъ минувшого року: 1) Пет. Поколинскій, ученикъ I гимн. класъ, сынъ вдовы по учителю народномъ зъ Галича; 2) Кост. Миоскевичъ, уч. IV г. кл., сынъ учит. нар. въ Воронѣ; 3) Никол. Стемшурскій, уч. VII г. кл., сынъ мѣщанина зъ Богородчанъ; 4) Теоф. Шнытко, уч. IV г. кл., сынъ вдовы по священнику въ Монастырцѣ; 5) Вол. Коцанъ, уч. II г. кл., сынъ уч. нар. въ Луцкихъ; 6) Вас. Павлушевичъ, уч. II г. кл., сынъ пѣвца церк. въ Парици; 7) Ив. Микитка, уч. IV г. кл., сынъ уч. нар. въ Воскресенцѣхъ; 8) Вас. Левицкій, уч. III г. кл., сынъ вдовы по уч. нар.; 9) Пет. Саврѣй, уч. II г. кл., сынъ селянина въ Коссовѣ; 10) Юл. Левинскій, уч. V г. кл., сирота по овшенику въ Мужилѣвѣ; 11) Мих. Басарѣбъ, уч. III г. кл., сынъ селянина въ Ляховцѣхъ; 12) Мих. Петрушевичъ, уч. II г. кл., сынъ уч. нар. въ Новицѣ; 13) Гр. Козицкій, уч. V г. кл., сынъ руководѣльника въ Тысьменицѣ; 14) Юс. Латышевскій, уч. V г. кл., сынъ мѣщанина въ Богородчанѣхъ; 15) Мих. Мотюкъ, уч. V г. кл., сирота по мѣщанинѣ въ Тысьменицѣ; 16) Вас. Козогонъ, уч. IV г. кл., сирота по мѣщанинѣ въ Тысьменицѣ; 17) Дим. Гюсифовичъ, уч. IV г. кл., сынъ сел. въ Скоморхахъ новыхъ; 18) Г. Мартинюкъ, уч. III г. кл., сынъ сел. въ Ляховцѣхъ; 19) Г. Семковъ, уч. III г. кл., сынъ сел. въ Бовшѣвцѣ; 20) Т. Бородайкевичъ, уч. IV г. кл., сынъ гр. кат. сотрудника въ Плауци; 21) Гр. Ганкевичъ, уч. III г. кл., сынъ гр. кат. прихѣдника въ Пневѣ; 22) Ив. Шемердакъ, уч. VIII г. кл., сирота по мѣщанинѣ въ Старѣмъ мѣстѣ; 23) Мельницкій, уч. I г. кл., сынъ посесора въ Остринѣ. (Конѣцъ будѣ.)

Вѣсти епархіальны.

Зъ Епархіи Перемыской.

Личный додатокъ на дальшй три лѣта по 100 зр. зъ фонду религіиного получивъ о. Юсифъ Чичилевичъ, парохъ въ Ожмѣлѣ, дек. судововишенского.

Катихизитомъ при 8-класовой школѣ мужеской въ Самборѣ именованъ о. Сильвестеръ Баранецкій, пар. сотрудникъ въ Самборѣ.

Завѣдательство парохіи въ Залѣской-Воли, дек. ярославского, получивъ о. Николай Бачинскій, пар. сотрудникъ въ Белѣзѣ тогожъ деканата.

Капеллану институту на капелланію въ Полянахъ-судовичныхъ, дек. ярославского, получивъ о. Андрей Дроздовскій, завѣдатель капелланіи тамже.

О. Мих. Лазуркевичъ, парохъ въ Теплицѣхъ, дек. ярославского, просить о архіерейске благословеніи по причинѣ 50 лѣтнего юбилея священства, котре мае скѣнитися въ день 26 вересня с. р.

На парохію Нагачѣвъ, дек. яворѣвского, подалися тѣи кандидаты: Іоанъ Отто, Михайлъ Кручковскій, Юсифъ Рейнарловичъ, Іоанъ Рыбачевскій, Володимиръ Рынинецъ, Юсифъ Созанскій, Андрей Телешъ, Володимиръ Левицкій, Юліанъ Гладилевичъ, Іларій Туна, Іоанъ Черевко, Ізидоръ Кордасевичъ. — На капелланію Ширецъ, дек. любачѣвского, подалися слѣдующіи кандидаты: Евгенийъ Тустановскій, Юсифъ Долошицкій, Левъ Папшъ и Василій Маюрчакъ.

Подяка.

Высокопозважанный и Всевѣтлый др Францъ Миклосичъ, професоръ вѣденского университету, жертвувавъ по одержаню 1 выпуска мого Словаря 50 зр. а. в. на дальше печатанне его. Заявляю Высокоблагородному Датедеви за его дружелюбна заохоты и за той великодушный даръ мою найсердечнѣйшу подяку.

Станиславовѣ, дня 28 вересня 1882.

Евгеній Желеховскій,
проф. гимн.

Подяка.

Подписанный комитетъ почуваеся до обязавку зложити прилюдну подяку тымъ ВП. Добродѣямъ, котры жертвовали свои датки на нашу церковь въ Островѣ. Имена тыхъ Вир. и Веч. оо. суть: Юл. Куликовский 3 зр., Алекс. Желеховскій 50 зр., Волод. Кадужинскій 2 зр., Сильв. Конюшнянскій 40 зр., Вас. Метикъ 1 зр., І. Роникъ 50 зр., Ал. Федоровичъ 5-53 зр., Ал. Чичилевичъ 2-10 зр., Ем. Солтыкевичъ 12 зр., Пав. Виницкій 2 зр., І. Гвоздовичъ 2-15 зр. и деканатъ нѣжанковскій 4 зр. — При той способности упрасае подписанный комитетъ Веч. оо. духовныхъ, провизорѣвъ церковныхъ и братства церковнѣ, чтобы звалили то збирание складокъ межъ вѣрными, то датками зъ скарбѣвъ церковной або братской причинити до здвигненя божого храму въ бѣдномъ селѣ Островѣ. Датки проситса надѣслати на руки предѣдателя комитету о. И. Олексина.

Въ Островѣ, дня 5 (17) вересня 1882.

И. Олексина, мѣщанскій душпаствѣрь и предѣдатель комитету; П. Загуляк, И. Шпирка, М. Дучинскій, Д. Рочнякъ, — члены комитету.

Подяка.

Дня 18 л. с. м. покликавъ Всевышній вѣрного раба своего, овшеника-патрарха Стефана Горникевича, гр. кат. пароха въ Дроговыжѣ дек. роздѣльскаго по 87-омъ роцѣ жита, а по 58-омъ роцѣ священства по вѣчну надгороду. Похоронѣ отбувся дня 20 м. м. пополуни. Послѣдну прислугу отдали Покойному Веч. оо. Стефанъ Хоминскій, парохъ зъ Демнѣ и деканъ роздѣльскій, вицедеканъ Вас. Лопатынскій зъ Роздолу, Дим. Стрѣцкій, Іоанъ Любинецкій зъ Розвадова, Алекс. Батѣгъ зъ Устя, Теоф. Миговичъ зъ Надѣтичъ, Ник. Волошинскій зъ Николаева, лат. парохъ Домбкевичъ зъ Николаева, и лат. капелланъ закладу сирѣтъ гр. Скарба Свѣстельницкій. Воимъ вамъ, Всечестнѣйшій Отцѣ, въ имени позбѣсталои 78-лѣтний вдовы-старушки и цѣлой родины Покойного складае подписанный внукъ велике „Спасибѣгъ“ за сю ширю, послѣдну прислугу. Особливо Вамъ, Всечестн. Отце Лопатынскій, за Ваше трогательне надгробне слово и Вамъ, Высокопозважанный Панае Коменданте войскъ тутешныхъ, за зѣблану войскову асистенцію въ часѣ цѣлого похорону — складаю прилюдно сердечну подяку. Пріймѣтъ и Вы, Всечестный братства обоихъ обрядѣвъ зъ Николаева и Устя, и Вы Высокопозважанный Панове зъ сколицѣ и Вы честный парохіане и Впов. учитель Дроговыжа за оказану Вами честь Покойному и за Вашѣ труды — сердечну подяку и Боже-заплати!

Въ Дроговыжѣ, дня 11 (23) вересня 1882.

Александръ Юрикъ,

внукъ Покойного и мѣс. душпаствѣрь.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вн. Вас. Стеткевичъ въ Рожновѣ: Якъ бачите, помѣстили мы въ Вашѣмъ дѣлѣ заявленне. Бѣльше не можемъ, позаякъ зъ рукописи дотычнои дописи нема вже и слѣду, а впрочѣмъ намъ нѣякъ не годится зраджувати имени автора, хочъ навѣтъ моглобъ се другого охоронити ѣтъ нещастя. Се рѣчь самого автора, чтобы признався прилюдно до авторства — мы безъ его волѣ не смѣемъ того зрѣбити. Велижъ авторъ дотычнои дописи уважае за свѣй обязавку отвернути нещасте, яке дотыкае Васъ зъ стороны шкѣльной власти, котра уважае Васъ авторомъ той дописи, — то повиненъ зъ власной волѣ признатися до своен дописи.

Курсъ львовскій зъ дня 27. л. вересня 1882.

платить жадають	австр. валютою	р. кр.	р. кр.
1. Акія за штуку.			
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.		318 50	321 50
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.		171 —	174 —
Банку гип. галиц. по 200 р.		304 50	309 —
2. Листы заст. за 100 р.			
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.		99 70	100 70
„ „ „ по 4% ав.		91 50	93 —
„ „ „ по 5% ав. период.		99 70	100 70
Банку гип. галиц. 6% ав.		101 85	102 85
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%		101 50	103 —
3. Листы довжикъ за 100 р.			
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ		— —	— —
4. Облиги за 100 р.			
Инденизации галиц. 5% м. к.		99 35	100 35
Облиги комунальнѣй Гал. банку рустик. 6%		100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%		101 —	102 50
5. Лѣсы мѣста Кракова		19 50	21 50
„ Станиславова		23 50	25 50
6. Монеты.			
Дукатъ голландскій		5 54	5 64
„ пѣсарскій		5 57	5 67
Наполеондоръ		9 41	9 51
Рубль росіейскій сѣребный		9 69	9 78
„ паперовый		1 52	1 62
100 марокъ нѣмецкихъ		1 17 1/4	1 19 1/4
Серебро		57 80	58 60

Курсъ збѣжа

зъ дня 27. л. вересня 1882.

Цѣна за 100 кильограммѣвъ.

	ар. кр.	зр. кр.
Пшеница червона	8	8 60
„ бѣла	8 50	8 90
„ жовта	7 80	8 20
„ осѣйна	—	—
Жито	5 75	6 —
Ячмень	6 50	6 75
Гречка	—	—
Овесъ	4 50	5 —
Горохъ до варки	7 25	7 75
„ паст.	—	—
Вика	4 80	5 20
Кокорудза стара	6 40	6 70
„ нова	5 40	5 60
Рѣпакъ зимовый	13 10	13 50
„ лѣтний	—	—
Рѣпъ (Львлянка)	10 60	11 —
Насѣнье льняне	10 10	10 90
Конюшина (передна)	43 —	47 —
Кминъ	23 —	24 25
Анижъ	—	—
„ плоскій	25 —	27 —

Для женьщинъ

съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня заросту,

пѣсія методы проф. дра Ветхера.

Многими фавовыми и другими часописаниями (якъ пр. „Ueber Land und Meer“ и др.) средство се похвалю обговорено.

Безъ наймѣншихъ частинъ трудныхъ, зовѣмъ нешкѣдливое, не ослабляе нѣколи пѣкѣры. Дѣлае сей-часъ вновь и безъ боли. Уживанне просто. Цѣна 1 75 зр. а. в. франко за надѣсланьемъ наложенности въ австрійско-угорскіи маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строго дискретія.)

F. Neter, Fahrgasse 104,

Frankfurt a. Main.

3-12

!! Уже вышли зъ печати !!

Иллюстрованный календаръ

„Львовянинъ“

на рѣкъ звмчаний 1883.

(12 печатныхъ аркушѣвъ)

коштуе лише 42 кр. а. в.,

зъ почтовою пересылкою 47 кр. а. в.

КАЛЕНДАРЬ СТѢННЫЙ

на рѣкъ 1883.

коштуе 20 кр. а. в.,

зъ почтовою пересылкою 22 кр. а. в.

Головный складъ удержуе

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, ул. брмѣнска, ч. 6

(напротивъ „Народного Дому“).

При заовлѣненяхъ одного ту-

зина додаеся два примѣрники

безплатно. (2-?)

Теодиль Копытинскій

артистъ-маляръ.

образовавшійся за границею, звѣ-

стный зъ краев. выставѣ штукъ

красныхъ, выконуе портреты, якъ

такъжъ религіиный образы рѣжнои

величины. 9-?

Поручаючися ласкавымъ взгля-

дамъ, просить о занотованне а-

дресы: Теодиль Копытинскій

во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

УНИВЕРСАЛЬНИ ЗЕЛОВИ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАЙСТЕНЪ.

выробленъ въ бритійской колѣгии здоровья въ Лондонѣ, славный въ Англіи и въ цѣломъ свѣтѣ, признаный многими лѣкарскими авторитетами и досѣдченъ чотыре миллионѣ доконанъ вылѣченъ суть напѣвѣйшій средотва для открытѣ кореня якоихъ недуговъ и для ея точного вылѣченя.

Зернѣта Моризона служатъ въ знаменитый способъ на всѣ случаѣ

нестравности, ѣтры до стравъ, тяготы жовчи и нервѣвъ, на гостецъ и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, бѣль нырокъ, гемороиды, золоту жилю. вередъ (фистулу), бѣль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскѣрныхъ, бѣль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуеся на томъ: нечистота крови есть голов-

нымъ жереломъ майже кождои недуги.

Черезъ довше уживанне лѣковъ Моризона злѣ соки ухилиются, кровь

чистится и перемѣнѣеся въ нову живу струю жита.

Въ доказъ великого почтания для Моризона похай послужитъ тое, що

черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, ко-

трый служить на прикрасу мѣста.

Цѣны зернѣтъ Моризона:

1 пара малыхъ пуделочкѣвъ Нрѣ 1 и Нрѣ 2 стоить 1 60 зр. а. в.

1 „ великихъ „ Нрѣ 1 и Нрѣ 2 „ 3 50 „ „

Дѣстати можна въ всѣхъ реномованныхъ торговляхъ.

Нашу генеральну агентуру заступае гуртовна торговля Юлія

ГРОССА въ Краковѣ.

Англійска колѣгия здоровья,

MORISON & C. London, 33. Euston Road.

ИЗИДОРЪ РАБНЕРЪ

при ул. Галицкѣй, ч. 19 (напротивъ торговлѣ паперу п. Козловского)

поручае П. Т. Публичности свѣдѣ добре заосмотревый

Складъ свѣжихъ товарѣвъ модныхъ,

блѣватныхъ, шовковыхъ и т. и.

Одержавъ такожъ свѣжій транспортъ товарѣвъ осѣн-

ныхъ и зимовыхъ.

Дякуючи П. Т. Публичности за дотеперѣшій выгядъ, упра-

шаю, чтобы и на дальше звалила удаваться до мене съ наичислен-

нѣйшими заовлѣненіями. (3-?)

Фабрика машинъ и орудій рѣльничихъ,

орудій горничихъ (вертячихъ) и выливарня

жельза и металѣвъ

Бронислава Дескуръ

во Львовѣ, улица Бальонова, ч. 6, — поручае

всякого рода орудія и машины рѣльничѣ власного выробу,

а въ особеннѣсти плуги поверхній, цѣлы жельзны; молотѣльнѣ,

кераты и т. д.

Оригинальнѣй англійскій машины фабрики Pickley-Sims &

Сотр., котрой выключно репрезентацию на Галичину, Буковину и

Румынію одержавъ, въ особеннѣсти машины паровѣ вертикальнѣ,

малыни до солоду, до меленя костей, шротованя збѣжа, слѣкарнѣ

всякой величины и т. д. (12-12)

„МЕРТВІЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть Миколая Гоголя съ портре-

томъ автора и „Словомъ ѣтъ Выдавничтва“ (278 сто-

рѣнь великой 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; зъ пересылкою почтовою 2 зр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ

книгарни Ставропигійскѣй.

На сезонъ осѣнный и зимовый

поручаемъ въ наибѣльшѣмъ выборѣ

Матеріи вовниный

Цѣлюшѣ и оксамиты

Шовки

и адаманшки

Виходить во Львові що Середи и Суботи (крімъ рускихъ святъ) о 4-й годінї пополудни. Литерат. додатокъ „Библиотекна найзнам. повѣстей“ виходить по 2 печат. аркушъ кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція полъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламации належить пересылати полъ адресомъ: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

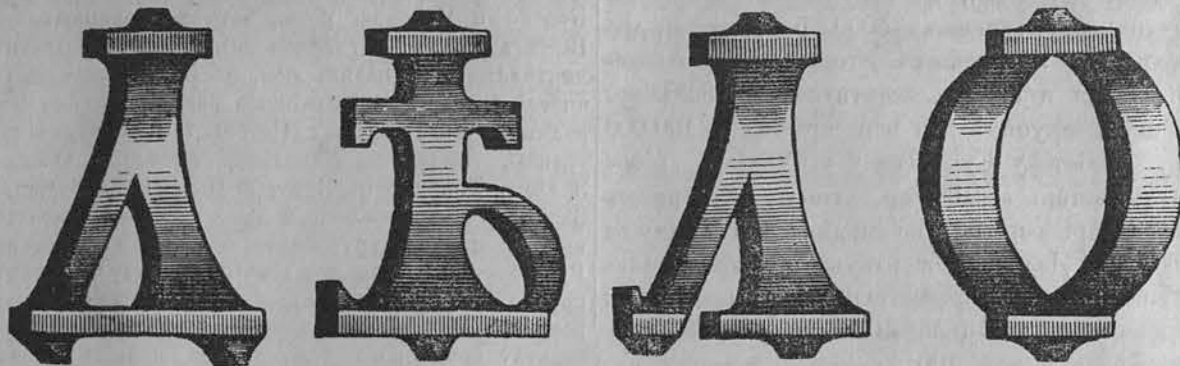
Рукописи не звертаються тільки на попереднє застереження.

Поодинокое число стоить 12 кр. а. в.

Оголошеня приймаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Рекламации неопечатаній вѣлній отъ порта.

Предплату належить пересылати франко (найлучше почтовимъ переказомъ) до: Администрація часопису „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ для Австрій: Для Россіи

на цѣлый рокъ . . . 8 зр.	на цѣлый рокъ . . . 8 рубл.
на полъ року . . . 4 зр.	на полъ року . . . 4 рубл.
на четверть року . . . 2 зр.	на четверть року . . . 2 рубл.
съ дол. „Библиотекна“: . . .	съ дол. „Библиотекна“: . . .
на цѣлый рокъ . . . 12 зр.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 зр.	на полъ року . . . 6 рубл.
на четверть року . . . 3 зр.	на четверть року . . . 3 рубл.
на самѣ додатокъ: . . .	на самѣ додатокъ: . . .
на цѣлый рокъ . . . 5 зр.	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . 2 зр.	на полъ року . . . 2 р. 50к.
на четверть року . . . 1 зр.	на четверть року . . . 1 р. 25к.

Для Заграниччя, окрімъ Россіи:

на цѣлый рокъ . . . 10 зр.	на цѣлый рокъ . . . 10 рубл.
на полъ року . . . 5 зр.	на полъ року . . . 5 рубл.
на четверть року . . . 2 зр.	на четверть року . . . 2 рубл.
съ дол. „Библиотекна“: . . .	на самѣ додатокъ: . . .
на цѣлый рокъ . . . 14 зр.	на цѣлый рокъ . . . 6 рубл.

ВН. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ **л=ji, ѓ, ѓ=i, и** (въ серединѣ и на кінці слівъ)=**и, и** (на початку слівъ)=**i, ѓ** (на початку слівъ)=**vi**.

Отъ Администраціи.

Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочинається 4-й чвертьрокъ. Просимо поскорити съ надбавленнємъ предплати на новий чвертьрокъ, а заравномъ просимо виробити рахунки за минувшій часъ.

Справы податковѣ.

Кілька дуже важкихъ справъ, дотикаючи особливо сельскихъ и маломѣщанскихъ жителѣвъ краю, порушено подчасъ сегоднѣшньої сесіи сеймової. Передовѣмъ справы податковѣ. Въ послѣднихъ числахъ нашої часописи мы вже доносили о томъ, що власти екарбовѣ по всѣхъ сторонахъ нашого краю порозсылали аркушѣ платничѣ на грунтовѣй податокъ за роки 1881 и 1882 съ хибнымъ, кривдячимъ народѣ, обчисленьемъ податку. Не конецъ однакъ на той одній нелегальности, яко допустилися галицкія уряды податковѣ. Въ слѣдъ за тою нелегальностю иде друга, не менше цѣкава. Ото уряды податковѣ рѣвночасно съ наказами платничими на податокъ грунтовѣй за рр. 1881 и 1882, або въ кѣлькѣ днѣвъ по дорученю наказѣвъ платничихъ, розвѣдали до податникѣвъ упоминаючі карты, котрі належить уважати яко першій степенъ екзекуціи. Таке поступованье есть неправне, бо посли уставы екзекуціиной въ 1870 р. при всѣхъ нововведенихъ податкахъ лишаеся речинець до вносу рекурсовъ, и доперва по ульвѣ речинца по дорученю наказу платничого може бути на случай невнесения рекурсу переводжена екзекуція. Се нелегальне поступованье урядѣвъ податковѣхъ поднѣтъ на засѣданю сеймової комисіи податкової пос. Абрагамовичъ. На тоє засѣданье явився такожъ правительственный комисарь, вице-президентъ наѣстництва, п. Филипъ Залескій въ товариствѣ совѣтниківъ краевой дирекціи екарбової, пп. Гетца и Якуба. Поднесеньє пос. Абрагамовичемъ той справы не остало безъ наслѣдства. Заразъ на другій день, т. е. дня 1 жовтня директоръ краевой дирекціи екарбової п. Йоркашъ выдавъ слѣдующе розпорядженье:

Ч. 1997. До всѣхъ ц. к. старостѣвъ и урядѣвъ податковѣхъ. Дѣшло до вѣдомости превидѣн, що гденѣй власти податковѣй рѣвночасно съ выданнємъ наказѣвъ платничихъ на податокъ грунтовѣй за рр. 1881 и 1882, доручають сторонамъ упоминаючі карты, яко 1 степенъ екзекуціи и кромѣ отсѣтокъ проволокѣ побирають належитости екзекуціиной. Таке поступованье противитесь приписамъ; пригадуеся отже, що посли уставы въ 9 марта 1870 и мин. розпорядженя въ 1 червня 1870 до оплаты отсѣтокъ проволокѣ обовязанній податникѣ, котрый своѣй належитости до 14 днѣвъ по ульвѣ въ приписаного речинца оплаты не уплативъ, а примусовѣ кроки мають бути зарядженѣ доперва по безуспѣшномъ ульвѣ чотырохъ тыжднѣвъ. Посли тыхъ засѣдъ належить поступати такожъ при належитостяхъ додатково приписаныхъ за минувшій часъ; отъ такихъ належитостей въ мыслѣ минист. розпорядженя въ 31 липца 1872 отсѣтки проволокѣ лишь тогда мають бути побираны, если ти належитости до 14 днѣвъ по дорученю наказу платничого або по ульвѣ речинца спеціально означеного не были сплаченѣ. Понеже въ мыслѣ §. 5 наведеної уставы податокъ грунтовѣй за рр. 1881 и 1882 мавъ бути плаченный посли припису въ р. 1880, протѣвъ зарядженѣй теперь примусовѣ кроки можуть относиться лишь до належитости посли провизорического припису вже впапавшій, съ уваженьемъ выше наведеної речинца; тимчасомъ надвышка податку грунтового доперва по ульвѣ 4 тыжднѣвъ по дорученю наказу платничого може бути екзекувана. — Съ превидѣн ц. к. краевой дирекціи екарбу. Йоркашъ.

На томъ самѣмъ засѣданю комисіи податкової въ присутности п. Залеского и пп. Гетца и Якуба була порушена послами справа нововведеної екзекуціи податковѣ. Повѣдъ до розбору той справы дала петиція кроснянского выдѣлу повѣтового, внесена до сейму. Кроснянскій выдѣлъ повѣтовый представляе, що власти екарбовѣ завели въ краю новѣй доси небувалѣ нормы екзекуціиной при стяганю податковѣвъ постоянныхъ. Именно: 1) установили, що каждый податникѣ, залагаючі съ податкомъ, дѣстае упоминаючу карту, за котру має платити отъ хвилѣ доручена денно по 5 кр. або и больше; дотеперь такі карты доручувано безплатно, а теперь ти оплаты за упомнѣньє суть такъ высокі, що для убогихъ людей вынесутъ друге стѣло, що самѣ податокѣ. Кромѣ того власти екарбовѣ установили таксы за каждый поодинокій актъ екзекуціиной, для податникѣвъ рѣвножѣ утяжливѣ. Ти оплаты мають дати екарбовѣ держ. нову рубрику доходѣвъ и длатого властямъ екарбовымъ пору-

чено строго выконувати нову норму екзекуціиной. Алежѣ законы означують, кто въ державѣ може накладати новѣй оплаты и таксы, — а невѣстный такой законъ, чтобы се могли чинити поодинокіи органы властей правительственныхъ. Здаеся отже, що дотычне розпорядженье ц. к. власти екарбової не має жадной легальной подставы. 2) Выданѣй черезъ власти екарбовѣй новѣй нормы екзекуціиной стѣсняють дотеперѣшній атрибутъи властей политичныхъ. Доси посли провиз. для Галичины уставы екзекуціиной въ 1855 р. органомъ заряжующимъ екзекуціями были старостѣ, — теперь малибы бути ними уряды податковѣй, а край не знае урядѣвъ податковѣхъ яко властей екзекутивныхъ, ихъ доси уважано едиными органами касовыми; повстае отже сомнѣньє, чи упомнѣнья розсыланѣ съ подписомъ касирѣвъ податковѣхъ мають мати яке правне значенье и чи стороны мають ихъ пріймати, бо жадна устава до того ихъ не уповажняе. 3) Застановило всѣхъ, що такъ важній, всѣхъ жителѣвъ краю дотыкаючі розпорядженя не были въ правнѣй формѣ опублікованѣ, але що ихъ власти тихцемъ впроваджують, немовбы чувствували нелегальность и бажали, чтобы ти нормы неостережено вошли въ житѣе. Представивши въ тыхъ трехъ точкахъ справу, кроснянскій выдѣлъ пов. удаеся до сейму, чтобы отъ домагався откликания тыхъ новыхъ, нелегально впровадженихъ нормъ екзекуціиныхъ.

На засѣданю комисіи податкової представитѣль правительства дали свои поясненя, котрі референтъ высказѣ въ сеймѣ.

Не меншу важность для убогой верствы народу належить придати справѣ домового-класового податку, поднесеної пос. Абрагамовичемъ въ сеймѣ.

Зъ загального числа 886.490 домѣвъ, оплачуемыхъ въ Галичинѣ домового-класового податокѣ, есть домѣвъ съ 1, 2 або 3 комнатами 839.413. Зъ помѣжъ всѣхъ краѣвъ коронныхъ Галичина оплачуе найвысшу суму податку класово-домового, бо 1.482.462 зр. Зъ цѣлої той сумы припадае на дома съ 1, 2 або 3 комнатами 1.335.698 зр., с. е. 90-1%, на всѣ же прочѣй дома съ больше комнатами (а есть ихъ 47.077) припадае лишь 146.763 зр., с. е. 9-9% податку домового-класового. Вѣдомо, що хаты сельскіе безъ коморы належатъ до вынѣтокѣвъ, отже зачисленьє коморъ до замѣшканыхъ частей дому накладе на найбѣднѣйшу

верству народу непосильный тягаръ податковѣй. И такъ: отъ дому съ двома комнатами давнѣйше плачено 1 зр. 63 кр., теперь повинно платитися 1 зр. 70 кр., отже о 4% больше, а черезъ дочисленьє коморы подносится податокъ на 2 зр. 10 кр., отже на 30%; отъ дому съ 3 комнатами новѣй податокъ (2 зр. 10 кр.) есть о 30% больше отъ давного, а черезъ дочисленьє коморы подвыснѣебыся податокъ на 4 зр. 90 кр., отже супротивъ давного до вышѣ 200%!

На инѣмъ мѣсци згадуемъ про заявленье въ сеймѣ правительственного комисаря въ сѣй справѣ. Онъ заявилъ именно, що министерство екарбу еще въ маѣ сего року на представленьє львовской дирекціи екарбу выдало розпорядженье, чтобы власти уважляли рекурсы противъ зачисленьє коморъ. Але видко, що misera contribuens plebs не могла, якъ се звычайно бувае, користати зъ министерского розпорядженя, коли пос. Абрагамовичъ поставивъ внесенье въ сеймѣ, чтобы правительство само зъ уряду вылучило коморы зъ катастру домового-класового податку. Якъ довѣдуемось, министр екарбу въ наслѣдство порушѣния той справы въ сеймѣ, мавъ выдати дня 27 вересня розпорядженье, чтобы незамѣшканѣй части домѣвъ зъ уряду вылучити въ катастру.

За кѣлькѣ днѣвъ має прійти до Львова на засѣданя сейму мин. дръ Дунавскій. Польскіе послы мають зажадати отъ него выясненя въ всѣхъ выше наведенихъ справахъ. Кромѣ того министръ буде мусѣвъ пояснити посламъ еще одну цѣкаву справу. Кѣлькадесятъ сеймовыхъ послѣвъ подписали до него петицію въ справѣ нерѣвного вымѣру податку грунтового въ рейнахъ: тернопольскѣмъ, львовскѣмъ и краковскѣмъ. Дѣло такѣ: комисія краева обчислила чистый доходъ катастральный зъ Галичины на 22.706.127 зр., а центральный комисія въ Вѣднѣ на 25.122.879 зр. По переведеню реклямацій установлено остаточно чистый доходъ на 24.489.271 зр., с. е. 1.783.144 зр. больше отъ обчисленьє комисіи краевой. Треба було отже тыхъ 1.783.144 зр. розложить на всѣхъ платячихъ податокѣ грунтовѣй. Центр. комисія за инициативу галицкихъ членѣвъ комисіи роздѣлила ту суму на три галицкіе реины въ той способѣ, що доходъ катастральный реינוу

Тернополь	поднесла о	190.565 зр.	—	2 ¹ / ₁₀ %
Краковъ	„	о 487.672 „	—	7 ² / ₁₀ %
Львовъ	„	о 1.104.907 „	—	12 ⁸ / ₁₀ %

ПАМЯТИ наилучшего друга.

III.)*

„То бувъ конецъ мѣсяца мая року 1875. Весна, що того року троха була опѣвилася, съ концемъ того мѣсяца зѣйшла на землю у всѣй своѣй благодати, — съ яснимъ, синимъ небомъ, свѣтлымъ сонечкомъ, сѣбно-пухою россою, зѣлено лѣвадъ и бѣлымъ цвѣтомъ садѣвъ. Высоко надъ землею развѣивались поэтичній жайворонки; въ цвѣтѣ вишень и черешень критичній пчолы шукали за медомъ; на земли чловѣкъ заходивъ не вѣсѣмъ практично надъ провою работы на насущный хлѣбъ. На широкомъ зеленѣмъ ланѣ зъ пѣвъ копы парубѣвъ и дѣвчатъ пололо паньску пшеницу; на другѣмъ ланѣ сапали робѣтники бараболю; жѣнки на своихъ загонахъ садили розсаду. Якѣсь пѣзныи Иванъ волочивъ на за-сохлѣй рѣлѣ засѣяну гречку; причину такої опѣваня зрозумѣвъ каждый, кто заразъ недалеко его нивы, на границѣ, побачивъ ажъ три коршмы, одна близько другої, а при каждой великій памѣты поля съ зеленою россою озимною“.

„Поперекъ черезъ всѣ нивы и ланы идуть рядѣмъ стовпы телеграфичній, а попри нихъ желѣзна дорога. Часъ отъ часу переходять съ гукомъ и свистомъ поѣзды желѣзничѣй, одинъ прямуючи до великого мѣста, що за недалекихъ гѣръ выглядѣе своими вежами; другій вертають въ сторону противну — идѣ западѣи сонця. Машина, якъ охваченній конѣ, отдыхае тяжко, „робить боками“, тягнучи за

собою несчисленный рядъ возѣвъ съ наборомъ; конецъ поѣзду ще не выйшовъ зпо-за мѣськихъ горѣвъ, а чоло поѣзду съ машиною вже незадолго сховався на западѣмъ закрутѣ. И мужикъ при борѣвъ и робѣтники на паньскѣмъ ланѣ и окоманѣ, що стоить надъ робѣтниками, поставили и дивлятеся за нимъ съ глуховатымъ выразомъ зачудованя на лицѣ. Они что дня что дѣвъ години такъ стоятъ и дивлятеся на те саме; нѣ одному зъ нихъ не прійде на думку, що такѣ въ тыхъ возахъ выправляеся въ далеку дорогу на западъ? что то — чисте, повне зерно подольской пшеницы и выбѣрного жита, грубѣй пороги дубѣвъ, що росли на томъ мѣсци, де теперь пустей корчунѣкъ, засыпанный пѣскомъ и рѣдкими беспотрѣбными пняками; однимъ словомъ весь найбѣднѣйшій плодъ ихъ землѣ и ихъ тяжкого труда. Они на то зерно орали, они его сѣяли и зѣбравши очистили, але — бѣлый хлѣбъ зъ него будутъ ѣсти англійскіе робѣтники и нѣмецкѣй мѣщане; они тыхъ возѣвъ выпасали, але мясо зъ нихъ буде годувало вѣденского барона зъ Ringstrasse, або якогѣ фабриканта пуговицы (гузикѣвъ), котрый прише имѣ незавагомъ зъ тыхъ самыхъ возѣвъ копыта и роги. Онѣ дивятъ: слова заходного закрута, за котрымъ зникло ваше зѣбѣе, закрутила парѣ. Приѣзжае новѣй поѣздъ до насѣ. Машина посвистѣе собѣ такъ весело, такъ легкодушно, якъ вѣденскій данди, и сопе такъ зъ горда тымъ поспѣшнымъ тактомъ, якъ може чути вы орменского шляхтича спѣдъ Горденки або Бережанъ. Якій легендарній набѣръ! 5—6 возѣвъ; поѣздъ гонить, ажъ отъ вѣтру за нимъ порошъ зъ дороги поддѣмается. Се, бачите, западъ приславъ вамъ заплату за плоды вашей працѣ“.

„Але робѣтники и окоманѣ и пѣзныи Иванъ такъ само безъ мысли вытрѣщили очи якъ и перше; по томъ ти зѣтхнули, другій сплюнувъ, а третій потѣхався въ голову и при-нялись дальше за свою работу. Може хочъ той пастушокъ, що сидитъ на ровѣ при коровахъ и читаетъ якусь книжчину, зрозумѣе, что то за великанскій драматъ отгрався передъ его очима? Хибѣ, якъ подростѣе, а „неконцѣионованѣй“ шинкарѣ дозволять его научити, що отъ съ нимъ не має „спѣльного интересу“;... теперь же онъ чувъ подѣ ногами тверду землю, але зъ откижъ бы ему теперь прійшло на думку, что тая земля, котра такъ непорочно стоитъ подѣ его ногами, непознано, по мало высушався зъ подѣ него; что тая „мати наша“, якъ землю поэтично называе нашъ мужикъ, має прѣрѣванѣй жили, а зъ нихъ жива кровь безъ перестанку, безъ повороту точится и точитъ и отплывае въ чужѣй богатѣй краѣ, на далекой моря. Якъ жежѣ бы онъ могъ се подумати, коли се не прійде на думку и панови тыхъ корѣвъ, що онѣ ихъ пасѣ“.

„Поѣздъ приѣзѣвъ до двѣрца и остановивъ; коло него зарѣилось робучимъ людомъ. Поспѣшно выбираютъ зъ него пакунки, носятъ, важаютъ, ладууть на возы. Помимо неприяни, съ якою мы дивились на той маловажнѣй дарѣ западу, присланный намъ за нашѣ сотки тысячѣвъ сотнѣвъ зѣбѣа, мы бачимо заразъ знамя влыву западной цивилизаціи: рухъ, побужденье до працѣ, до живого жита; нечаебъ зъ сердца, що бѣеяе доси далеко въ западныхъ осередкахъ (центрахъ) промыслу, вѣдарила свѣтъ хвила животного соку до насѣ. Возы съ наборомъ разѣбѣгаются по всѣхъ улицахъ мѣста, стають передъ скелами, тутъ вылазуютъ пуделка съ модными капелюшками; одно-

такѣ пуделко, важке въ 5 фунтѣвъ, стоитъ може за одинъ вѣвъ желѣзничій чѣльный жита; одинъ поставецъ легкого сукна — за три возы нашої воины; одинъ мандель гарныхъ мебѣвъ — за нашѣ цѣлый лѣсъ. Але передъ другимъ скеломъ добувають и другѣй дары заанаду: великій приеыки съ книгами. Ти книжки розказують о новыхъ здобуткахъ науки, о вѣстѣ, що найбѣднѣй и найбѣднѣйшій люде цѣлого свѣта мыслятъ и роблятъ для добра людскости; приѣзѣвшій газетѣ оповѣдають о всѣхъ обявахъ жита народѣвъ Европы и Америки, о бою, якій веде безперестанно сила физична съ правомъ, поступъ съ реакцією, праця съ капиталомъ, воля съ неволю, просвѣта съ темнотою. Живѣй, здоровѣй умъ може почерпнути щедро зъ той заѣбѣды свѣтлої, нѣколи невысыхающей криницѣ; мысли выясняются, серця крѣплятеся, домашній заступники такихъ самыхъ идей набирають новѣй силы до дальшого працѣ. Такъ якъ сонце отъ вѣсходу принесло намъ весну, разбудило живѣй въ природѣ, такъ заходѣна цивилизація безперестанно шле до насѣ свѣтло свои науки, тепло своихъ идей и будить и поднимаетъ жите въ духовѣмъ свѣтѣ“.

Такимъ вступомъ розпочинаеся невеличке сатиричне оповѣданье, яке написавъ В. Навроцкий р. 1875 подѣ загл. „Visum reperit“ (Нова кака для тыхъ дѣтей, що ви не будутъ читати“). Правда рочникъ VIII р. 1875 стор. 480—490) по случаю той розправы, яку вызвавъ пос. Стан. Поляновскій въ сеймѣ надѣ „Просвѣтою“ и ви книжочками. Сей що ино наведенѣй уступъ зъ працѣ В. Навроцкого показуе наглядно, якъ быстрымъ поглядѣмъ дивилось его ворке око на окружающее жите, якъ вручно и быстроумно умѣвъ онъ подхо-

*) Гл. Ч. 40 и 41.

домъ окна повывивано на дребезги; коли на улици не отало камѣня, то топы кидали кавалками дерева и мору. Вже народъ дѣйшовъ до синагоги, коли затрубили въ кассарни на алармъ. Выступило войско и оно багнетами отогнало народъ отъ синагоги. Войско замкнуло входы до жидовскихъ дѣлницъ, мимо того однакъ не обійшлося безъ дальняго выбиваня оконъ. Староста мѣсткй въ асистенціи полиції и войска арештувавъ около 50 людей, по большій части робѣтниковъ; арештованныхъ мусѣли полиціанты eskortувати съ обнаженными шаблями. Товпы народу оцарилися и войску, чотырьми войскамъ поломано багнеты и кинено пѣдъ ноги. Многимъ шинкаремъ не лишъ выгнано окна, але и розбито посуду въ шинкахъ; гдѣякъ шинки зовѣмъ збурено, — въ загалѣ найбѣше народъ обходився съ шинками и шинкарями.

Другого дня магистратъ Прешбурга выдавъ отозву до жителѣвъ, взываючи ихъ до спокою. Войско сконспировано у вѣсѣхъ кассарняхъ, а патруль войсковой навѣтъ середѣ бѣлого дня ходили по мѣстѣ. Армарокъ, якій мавъ отбуться въ понедѣлокъ сего тыждня, магистратъ откликавъ. Магистратъ телеграфично завѣдомивъ министерство о розрухахъ. Министръ Тисса надѣславъ заразъ отновѣду до бурмистра Прешбурга, въ котрій чинить его лично отвѣчальнымъ за придушенне розрухъ и поручае ему ужити до помочи войска. Дня 29 вересня вечеромъ падавъ дуже великій дощъ, народъ отже не мѣгъ зобратися въ такой великій масѣ, якъ попередній ночи. Мимо того однакъ и сей ночи не обійшлося безъ ексцесѣвъ; о кѣлько звѣстно, товпы зничили пару жидовскихъ склепѣвъ. Вечеромъ було сконспированого войска 1800 людей, а патруль числили по 50 вѣсковъ. Патруль кружили тудъ, гдѣ збирался наибѣльшій громады народу. Коли патруль надходивъ, народъ витавъ ихъ криками „Eljen Uimori! Eljen Simonij!“ Межи товпами мало бути досыть студентѣвъ; тѣ мали додавати духа ексцесѣнтамъ, студенти мали кричати, чтобы подпалити синагогу. Мѣжъ ексцесѣнтами мали бути и недоростки, котрі дуже завзято метали камѣнемъ у шибѣ. Якъ женщина була перебрана по мужески, чтобы могла тымъ свободнѣйше брати участь въ розрухахъ.

Отъ понедѣлка занунавъ вже спокѣй въ мѣстѣ. Мин. Тисса выславъ тамъ яко правительственного комисаря, Екельфалюсого, шефа департаменту полиціиного въ Пештѣ, и рескриптомъ давъ наказъ радѣ мѣсткй, чтобы старалася на скѣлько буде въ силѣ поспирати его усилія, именно же, переводити въ дѣло его розпорядженя.

Комисарь правительственный Екельфалюс, прибывши до Прешбурга, заразъ розпочавъ слѣдство противъ моральныхъ маторѣвъ розрухѣ антижидовскихъ. Дня 1 жовтня въ недѣлю отбулося домашній ревизіи, въ слѣдствіе котрыхъ арештовано много особѣ, котрі непосредно не брали участи въ розрухахъ. Тогожъ дня войсковой патруль арештовали такожъ многихъ фабричныхъ робѣтниковъ за побѣдуючи бесѣды. Въ понедѣлокъ дня 2 жовтня мала розпочатися оцѣнка шкодъ, сповненихъ подчасъ розрухѣвъ. Правдоподобно шкоды буде мусѣло вынадгортити само мѣсто Прешбурга. Жидовскіе фирмы фабрикъ позамикали фабрики, и подтиравали кѣлька тысячъ робѣтниковъ. Многіе родины жидовскіе, особливо замужніе, выѣхали зъ Прешбурга до Вѣдны. Гдѣякъ фабриканты хотѣтъ зовѣмъ перенестися до Вѣдны.

Коли въ Прешбургу неурядки отъ субботы затихли, то въ окрестности Прешбурга, въ мѣсцевостяхъ Вартбергъ, Стъ-Георгенъ, Рете, Ляншицъ и Иванка въ ночи зъ субботы на недѣлю отбувалися всѣякъ ексцесѣ. Якъ доносятъ до вѣднскихъ газетъ, товпы народу нападали на жидовскіе дома, нищили, рабували, а навѣтъ подпалювали; жидѣвъ напастували. Рано въ недѣлю удалено до тыхъ мѣсцевостей урядники и жандармы зъ Прешбурга. Въ Стъ-Георгенъ отъ кѣлькохъ вже днѣвъ повторилися поодинокіе бѣйки жидѣвъ и выбиване оконъ. Головнымъ агитаторомъ має бути податковий езекуторъ, Грудка, фанатичный антисемитъ, — ему удалось заохотити тысячѣ Словаковъ противъ жидѣвъ; онъ поперекладывъ антисемитскій плѣвъ на словацкѣ. Въ субботу отослано до Стъ-Георгенъ отдѣлъ драгоновъ. Ексцесѣнты кидали на драгоновъ камѣнемъ. Около 20 особѣ, мѣжъ тыми и Грудку арештовано. — Въ Ляншицѣ, котре числится около 1600 жителѣвъ частею мадировъ а частею славянъ, отъ довшого вже часу кибѣла ненависть до жидѣвъ. Въ ночи на недѣлю зобралося 300 до 400 людей и почали нападати и бурити жидовскіе дома и склепы. Одну жидѣвку мали такъ побити, що на другій день умерла. Всѣ жидѣ до одного утекли жѣлѣзницею до Вѣдны або до Пешту. Въ недѣлю рано отойшла до Ляншицъ компанія отбѣльцѣвъ и урядники зъ Прешбурга. Народъ принавъ войско криками „Eljen Istoch!“ — Въ Иванкѣ, числячѣмъ до 3000 жителѣвъ, случилися лишь напады на пару склепѣвъ и то ексцесѣнты не допускалися розбѣвъ, але казали властителямъ склепѣвъ давати собѣ, що имъ заблагоси; и пр. одному купцу казали собѣ дати 100 штукъ цигарѣвъ, 4 факы и 3 пакы тютюну.

(N. fr. Presse противъ Поляковъ). Въ числѣ зъ 30 вересня помѣстила N. fr. Presse замѣчательную статью подъ надписомъ Die polnische Frage, въ котрій въ способѣ заплъны, але заравномъ дуже переконуючий выказуе безъосновность и смѣшность польскихъ мрѣй о отбудоуваню Польщи, якъ они вывѣлились въ статіи крак. Сзас-у яко мнимый розговоръ Бисмарка съ однимъ польскимъ арсепоткратомъ. Авторъ выказуе, що польска, яку дала Полякамъ Австрія нѣякъ не стоить въ зязи съ

загалнымъ поглядомъ Европы на польску справу. Въ Прусахъ ведесе дѣло германизаціи Познаня такъ якъ велосе отъ р. 1865. Успѣхи Прусъ въ сѣй справѣ — отъ хочбы лишь отъ 30 лѣтъ такъ великанскій, що требабы бути наивнымъ, чтобы повѣрити, що мѣгбы найтиса якій Прусакъ, котрый закинувши се дѣло вынародовленя, яко безцѣльное. Такъ само и Россія не покажеу наименшій охоты розпривлятися съ идеею польской самостѣйности иначе, якъ штыками, (багнетами) и Сибиромъ. Одна лишь Австрія шануючи право народностей, вылучилася отъ загално принятюго способу обходженя съ Поляками и дала имъ права, якихъ не мають нѣгде, дала имъ право верховодити надъ слабосильными Русинами. Але отси еще дуже далеко до отбудоуваня Польщи. Се поперше зовѣмъ еще не означае, що Австрія хоче отбудоуваня Польщи, се не есть навѣтъ гварантію, що Австрія на завѣдѣду задумала лишити Полякамъ ихъ дотеперѣшнє значенє и выливъ у себе. А хочбы оно и такъ было, то лишаюся ще Прусы и Россія, котрымъ прислугуе въ сѣй справѣ такожъ словце. Повѣрити въ ихъ добру волю до отбудоуваня Польщи, або надѣятися на ихъ роздвоенє въ сѣй справѣ, може только Полякъ.

(Въ соймѣ чешкомъ) заразъ на першѣмъ засѣданіи прійшло до незгоды мѣжъ чешкими и нѣмецкими послами, котрой посередною причиною бувъ фактъ, що подчасъ сегоднѣшней сесіи сойму въ Празѣ существуютъ вже два университеты, а маршалокъ сойму покликавъ только ректора нѣмецкого университета до участи въ засѣданяхъ соймовыхъ съ голосомъ вирильнымъ. Дѣло таке: фактично есть теперъ въ Празѣ два ректоры, отже маршалокъ повиненъ бувъ або обохъ покликати до сойму або жадного, — такъ розумуютъ чешскіе послы; маршалокъ же сойму, кн. Кароль Аверсбергъ, покликавъ на статутъ краевый, котрый постановляе, що въ соймѣ чешкомъ має засѣдати одинъ ректоръ (розумѣея само собою, бо коли статутъ укладався, бувъ въ Празѣ лишь одинъ университетъ, нѣмецкій). Зъ стороны чешскихъ пословъ выѣлъ бувъ пос. пром. Квицала, чтобы усунути зъ сойму ректора нѣмецкого, коли не покликано чешского. Маршалокъ давъ досыть шоретку отновѣду Квицалѣ и полишивъ ректора нѣмецкого въ соймѣ. Правительство старалася залоготити той сѣбръ и предложило сойму змѣну статуту краевого въ томъ дусѣ, чтобы въ соймѣ оба ректоры мали вирильный голосъ.

(Новый законъ о обмеженіи права езекуціи на пенсіи урядниковъ и емеритуръ для вдовъ) одержавъ вже санкцію цѣсарску и оголошенъ въ дневнику законѣвъ державныхъ. Законъ той постановляе, що 1) пенсіи особѣ, зостаючихъ въ чинѣй службѣ публичной цивильной, войсковой и церковной, могутъ бути езекуваны лишь въ 1/3 части, однакъ съ полишенємъ на всѣй случай особѣ езекуванной наименше 800 зр. рѣчною пенсію; 2) емеритуръ и пенсій вдовѣ и сирѣтѣ могутъ бути грабленіе такожъ лишь въ 1/3 части и то съ полишенємъ неткнутыхъ 500 зр. рѣчно. Всѣй добровѣльной умовы, котрі мають на цѣли обѣйти той законъ, всѣякъ цесіи, заставы пенсій и аркушѣвъ платничихъ суть неважніе; кромѣ того той законъ дѣлае воляте. — Той законъ есть великимъ добродѣтельствомъ особливо для вдовъ и сирѣтъ по урядникахъ всакого рода, падаючихъ такъ часто жертвою безмилосердныхъ лихварѣвъ.

ЗАГРАНИЦА.

Россія. Последняго разу згадали мы коротко о нововыданой новелі до правового закона; теперъ подѣмъ еи въ цѣлости: 1) Редакціи часописей, выходящихъ наименше разъ на тыждень, а одержавшихъ трете остререженє, обовязаніи по усплывъ речниці завѣшеня свои числа предлагати комитетови цензурному для перегаду не познѣйше якъ о 11 годінѣвъ въ ночи; цензоры мають право въ случаяхъ, въ которыхъ по ихъ думцѣ розширенє часописи може принести велику шкоду, засистувати часописи, не потягаючи виновника до оудовой отвѣчальности. Способѣ, въ якій згаданий редакціи часописей мають предлагати цензурѣ для перегаду и якъ довго яка редакція має се чинити, — се зависить отъ министра дѣлъ внутрѣшнихъ. 2) Редакціи всѣхъ часописей безъ цензурныхъ обовязаніи на жаданє министра дѣлъ внутрѣшнихъ подати станъ, имя и прозвище автора статей, оголошенныхъ въ газетѣ. 3) Пытаня о цѣлковитѣмъ завѣшеню часописи якъ безцензурной такъ и цензурованой, о завѣшеню часописи на неозначеный часъ, причѣмъ редакторъ и выдаватель завѣшеной часописи не воляно бути редакторомъ або выдавателемъ иншой часописи, — полишено сѣбѣйшій радѣ и рѣшеню министровъ: дѣлъ внутрѣшнихъ, просвѣты, справедливости и надирокатора свѣтѣйшого синоду при участи еще тыхъ министровъ и верховныхъ управитѣлѣвъ поодинокихъ ресортѣвъ, котрі таке пытанє порушили. 4) Повышій постановленя относятся такожъ до часописей, выдаваемыхъ правительственными або науковыми институтами.

Египтъ. Хотѣлъ англійскій войска покорили вже повстанье Араби-пашѣ и довершили свои задачи, то однакъ значна часть ихъ полихитя довшій навѣтъ часъ въ Египтѣ. Донеся зъ Египту пересвѣдчуютъ, що въ Египтѣ не зовѣмъ вже мирна атмосфера. Зверху, на око здаея спокѣйно, а у внутрѣ душѣ Египтянъ кипить злѣсть и ненависть до Англичанъ, до Европѣйцѣвъ въ загалѣ и до кедива, улагаючого воли Англіицѣвъ. Прихильники кедива о томъ пересвѣдчѣны, що колибъ войска англійскіе отойшли зъ Египту, то кедивъ не довго тѣшився бы тронѣмъ; Англіицѣ

жъ не схотѣлибы упадку своего прѣтеля Тевфика-пашѣ. Яко залога въ Египтѣ лишитя отже 10.000 англійского войска.

НОВИНКИ.

— **Перемыска епархія** буде съ болѣшимъ, якъ звичайно, торжествомъ обходити въ день Прест. св. Іоана Богослова, припадаючого на 8 л. с. м. именины своего Преосв. епископа Іоана, котрі припадають въ день недѣльный, отже въ день для господарѣвъ неробучій. Въ сѣмъ мѣсяці припадае такожъ 10-лѣтній юбилей епископства Преосв. Іоана.

— **Зъ Тернополья** пишуть намъ: Дня 30 вересня отбулася у насъ розправа передъ судомъ присяжныхъ противъ о. Михайлови Ясиницкому, пароху зъ Босырѣ о провину зъ §. 300 зак. к., поповнену будучи тымъ, що тойже въ церквѣ на проповѣди казавъ, чтобы парохіане не спускалися на школу, а приводили дѣти свои до церкви, бо теперъ учителя не уважають на моральне выхованє дѣтей, на подтверженє чого навѣтъ два факты, описані въ „Словѣ“ чч. 85 и 95 зъ р. 1880: одинъ, що въ Дрогобычи на зѣздѣ учителей устроили бенкетъ и гулятику въ день пѣстный (въ пятницю), а другій, що инспекторъ школьный въ Жовквѣ роздававъ книжка неморального содержания яко надгроду пильности ученикамъ. Судіи присяжні — якъ можна було предвидѣти — одногласно заперечили задане имъ пытанє, почѣмъ трибуналъ увѣльничъ обжалованого отъ оскарженя. Тернопольскій прокураторъ въ послѣднихъ часахъ выточила кѣлька подобныхъ процесѣвъ, якъ выше згаданий — однакъ судъ высшій краевый во Львовѣ въ слѣдствіе супротивленя актови обжалованя орѣкъ, що въ закиненѣмъ прокураторію чинахъ не бачить забороненого кодексомъ карнымъ дѣлани. Мѣжъ иншими прокураторіи обжаловала була о. Алексевича зъ Зарудя о выкроченє зъ §. 302 зак. к. за то, что онъ не казавъ выбирати до рады громадской въ селѣ, майже выключено рускомъ, Поляковъ, а яко причину навѣтъ то, что Поляки лишь своихъ выбирають, то и Русины повинні такъ само робити. Судъ высшій краевый орѣкъ, що въ закиненѣмъ о. Алексевичу чинѣ нема истоты вины зъ §. 302 зак. карного.

— **Въ Самборѣ** отбулася въ дняхъ 28 и 29 л. с. м. розправа передъ судомъ краевымъ противъ о. Шаоному Саламонови, гр. к. парохови зъ Комарникъ, Володимировъ Чижевичевъ, капраневъ отъ улапѣвъ, Иполитовъ Чижевичевъ, пѣвцевъ церковному, Николаевъ Шайдацкому и его женѣ Анелѣ, котрыхъ прокураторія обжаловувала слѣдующими словами: „О. Саламонъ допустився провинны обманства зъ §§. 197 и 199 б. а) уст. кар., якъ такожъ спѣвваны въ проступствѣ зъ §. 24 уст. правосвѣи зъ р. 1863 и §. 5 уст. карн., дальше проступства зъ §. 1 уст. зъ 19 линія 1887 дн. уст. дер. Володимиръ Чижевичъ допустився проступства, означеного и zagrożеного карою въ §. 24 уст. пр. зъ р. 1862. Николай и Анелѣя Шайдацкій провинны обманства зъ §§. 197 и 199 б. а) уст. к. Иполитъ Чижевичъ воспѣвныи зъ §. 5 у. к. въ той самой провинѣ.“ Въ складѣ трибунала входили: сов. Слотвинскій яко предсѣдатель, а яко вѣтаны сов. Раппе, адъюнкты Крушельницкій и заст. ад. Вайдовичъ; прокураторію заступавъ прок. Вороневскій; защитникомъ о. Саламона и Шайдацкихъ бувъ адвокатъ дръ Конъ, а Чижевичѣвъ адв. дръ Ерлихъ. Закды свои мотивувала прокураторія тымъ, що обжалованіи занимались розповсюдженємъ заказаной брошурки „Посланикъ св. Володимира Великого“ и що о. Саламонъ и Шайдацкій наклоняли Вол. Чижевича, або впротѣ его самого або черезъ Иполита Чижевича, чтобы зѣзнавъ въ судѣ, що брошуру „Посл. св. Вол. Вел.“ одержавъ онъ не отъ о. Саламона, але зъ Львова отъ тов. „имени Качковского“ або отъ своего стрѣчного брата. Кромѣ того закидае прокураторія о. Саламонови, что онъ занимася пожиками на лихварскій процентъ по 18—20%. Трибуналъ по выслушаню свѣдѣвъ увѣльничъ всѣхъ обжалованныхъ. Прокураторъ вынѣсъ жалованє неважносты.

Мисіи духовныхъ въ деканатѣ товмацкомъ было отъ мая до 6 (18) сернія с. р. девять, именно въ Палагичахъ, Оклианяхъ, Олешѣ, Озерянахъ, Вортникахъ, Надорожной, Братишевѣ, Пужникахъ и Струнковѣ. Веселы наворачася народъ до тверезости, а навѣтъ зъ подальшихъ селъ сходився на торжества мисіи. Мисіи тѣи отбувались по инициативѣ о. декана Игн. Деревича. Духовенство деканату товмацкого рѣшило мѣсто празникѣвъ устроивати по року такій мисіи, що, розумѣю, може принести велику користь для нашего народа.

— **50-лѣтній роковины** священства праздновали: о. Иванъ Крассицкій, тит. совѣтникъ мятр. консисторіи и парохъ въ Дашавѣ дек. стрѣйского, и о. Мих. Лазуркевичъ, парохъ въ Теняцяхъ дек. ярославского еп. перемысской. О. Крассицкій родився 1805 г., а есть вже 53 лѣтъ священникомъ; о. Лазуркевичъ родився въ 1802 г., а есть священникомъ 50 лѣтъ. Першому съ нихъ устроили парохіане хорошій транспарентъ съ отповѣдною надписею.

— **О. Петро Габлинскій**, приходникъ въ Устрыкахъ горѣшскихъ, дек. затварницкого а еп. перемысской, упокоився въ 69-омъ роцѣ житя, а въ 37-омъ роцѣ священства. Вѣчна ему память!

— **Михаилъ Скиелковичъ** народный учитель въ Туляхъ въ пов. стрѣйскомъ, упокоився дня 13 (25) линія с. р. Вѣчна ему память!

— **О. Теодоръ Фолюсевичъ**, приходникъ въ Нагѣрцахъ дек. куликѣвского, еп. перемысской, упоко-

ився дня 13 (25) вересня с. р. въ 69-омъ роцѣ житя, а въ 43-омъ роцѣ священства. Вѣчна ему память!

— **О. Омелянъ Яворскій**, парохъ въ Потоцѣ, дек. рогагыньского, умеръ минувшого тыждня въ 31-омъ роцѣ житя, а въ 6-омъ роцѣ священства. Покѣйный отзачувася зѣбнѣностями, правостею характеру и горячюю любовью своего народа. Черезъ смерть его утратили мы широго дѣятеля на поля народномъ и церковномъ. Вѣчна ему память!

— **Зъ Лютовискѣ** доносятъ намъ: Дня 7-го вересня с. р. стававъ передъ судомъ присяжныхъ Семко Сверданъ, сынъ Ивана Свердана, господаря зъ Смѣльникова коло Лютовискѣ. Иванъ Сверданъ, пѣвничъ, продавъ жидѣмъ на тартаку паровѣмъ въ Смѣльнику половину орного поля, чтобы було за що пити. Въ мартѣ с. р. отбулася тая продажъ и подпѣтъ контрактъ. Въ той день бувъ тамъ Семко Сверданъ; въ отчаянію и жалю вертаючи съ напитымъ отцемъ, на дорожѣ удусивъ отцѣпѣнничю и кинувъ тѣло мертве въ ровъ пѣдъ мѣстѣ. Другого дня пошловъ тамъ съ родиною и вытѣгъ трупа, — до своего чину самъ признавася. Судъ засудивъ его на 10 лѣтъ тяжкой вѣзницѣ. — Дня 21-го сернія с. р. вечеромъ вертавъ до дому зъ армарки зъ Лютовискѣ Василь Павлишинъ господарь зъ Кривки съ своимъ зятѣмъ Николаю Довгимъ. На дорожѣ зятѣ замордувавъ тестя Василя Павлишинного, отдаючигося пѣнству, и затягъ трупа въ рѣку. — Трупа знайдено еще той ночи. — Увѣзненый Никола довго выпирася, але въ концѣ признавася.

— **Убийцѣвъ 3 жидѣвъ въ Жовнѣ** увязнила вже власть. Суть ними служащій касина, котрый вже передше сироневѣривъ кѣлькадесятъ зр. и бувъ потяганий до отвѣчальности, и бывшій служащій офицерскій, котрый признавася до убійства, поповненого съ своимъ товаришемъ. Передъ тымъ увязнила була власть одного селянина, що на его сорочкѣ найдено слѣды крови. Селянинъ однакъ доказавъ, что кровь на его сорочкѣ походитъ отъ пушеной ему цирулникомъ крови день передъ убійствомъ.

— **Убийство.** Въ Полѣвцяхъ въ пов. чортковскомъ 12-лѣтний хлопецъ забивъ своего 9-лѣтнего тѣтченого брата серпомъ и кинувъ оттакъ тѣло до студнѣ. Молодого убійцу вразъ съ его отцемъ увязнено.

— **Въ львовскомъ университетѣ** отбулося минувшой недѣлѣ отворенє року школьного богослуженємъ въ костелѣ св. Николая. Торжество наивгуграціею отложивъ теперѣшній ректоръ дръ Радзиевскій на познѣйше, коли буде вже зобрае повне тѣло професорѣвъ и коли покѣнчатся всѣ отновленя въ будынку университетскомъ.

— **Для закупна худобы** пинзавской (раса альпейска) выѣде въ Альпы Сальцбургскій въ половинѣ жовтня с. р. зъ рамени комитету товариства господарского бр. Виласека, знатокъ худобы расѣ альпейскихъ. П. Виласека буде закупувать худобу для субвенціонованныхъ обѣръ зародовыхъ оригинальной породы пинзавской. Кто хотѣвъ бы и для себе сиронадити такую худобу, нехай зголосится до комитету товариства господарского во Львовѣ найдалше по день 10 л. жовтня с. р. и зложитъ рѣвночасно въ касѣ комитету отновѣдну суму грошеву.

— **На покрьтє ноштѣвъ** строєня жѣлѣзницѣ зъ Ярослава до Сокала позволило правительство на емисію 4 1/2 процентныхъ въ сѣбрѣ акцій первенства въ сумѣ 5.000.000 зр. Емисія тыхъ акцій слѣдує еще въ жовтні с. р., а остаточне рѣшенє въ справѣ траєы явитя вже въ сѣхъ дняхъ. Приготовляючій работы подѣ будову той жѣлѣзницѣ розпочнута въ найблизшѣмъ часѣ, а властива работа доперва на веснѣ. Планы, шины и матеріялы до строєня жѣлѣзныхъ мѣстѣвъ оутъ вже готовы.

— **На Словарь Е. Мелеховского** зложили на руки нашой администраціи: п. Дудровичъ 1 зр. и о. Чаровскій зъ Ходачкова 2 зр.

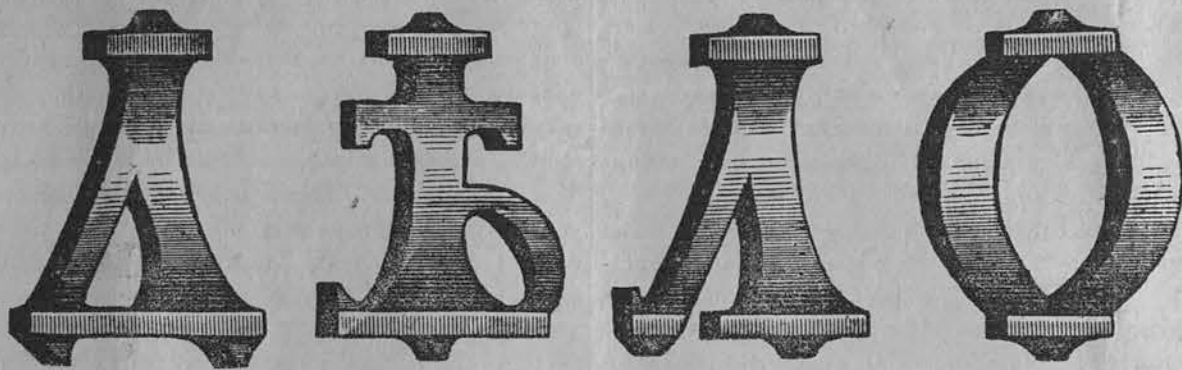
— **Для Русинѣвъ**, потерпѣвшихъ послѣдними часами элементарній шкоды, лишѣлось въ нашѣй администраціи (кромѣ давнѣйше отосланныхъ на ту цѣль) 69 зр. 78 гр. зъ тыхъ выслали мы 40 зр. на руки Воч. о. Рожаньского въ Хотѣни для тамошнихъ, наибѣльше потерпѣвшихъ шкоды селянъ, а 29 зр. 78 гр. на руки Воч. о. Поновича, парохъ въ Стрыю, для тамошнихъ рускихъ передѣльчанъ, котрі цѣле свое майно утратили въ повнѣи.

— **Для бѣдныхъ учениковъ** руской гимназіи во Львовѣ зложили на руки дирекціи тожъ гимназіи въ сѣмъ роцѣ школьномъ слѣдуючій датки П. Т. Добродѣй: Соболевскій, ученикъ VI класѣ, 1 зр.; Несторовичъ, академикъ, 1 зр.; Яковѣ Савчинскій, обыватель львовскій, 3 зр.; о. Ковальскій зъ Иснаса 5 зр.; черезъ администрацію часописи „Дѣло“ впынувъ 1 зр. — За тѣ жертвы складае дирекція руской гимназіи ширымъ Дателямъ въ имени бѣдной молодежи прилюдне „Спасибѣтъ“.

— **На дѣвчѣ** воспиталие инонинъ Ч. С. В. во Львовѣ надѣслали на руки нашой администраціи (въ линію с. р.) питомцѣ гр. к. духовной семинаріи вѣдненьского 20 зр. а. в.

— **Смѣшна етикетка.** Въ Ишпаніи панує така етикетка на дворѣ короля, що кождѣй новонародженѣй дитинѣ корольской надаея епитетонъ: „сильный (-а) и здоровый (-а)“. Такъ ось недавно породила королева сына, але неживого. Маршалокъ двора, повѣдомляючи народъ о той новинѣ, выдавъ таке публично оголошенє: „Найсильнѣша королева ишпаньска зволюла породити сильного и здорового князя Асугури, котрый однакъ зволювъ прійти на свѣтъ неживый“.

— **(Дрѣбні вѣсти).** Въ Кутахъ старыхъ дек. косѣвъ, построєно заходомъ крыл. о. Теод. Лѣсевича нову церковь зъ твердого матеріялу. — Въ Руденку ляцкомъ дек. холобѣвского отновлено церковь заходомъ о. Юл. Радкевича. — Черезъ Львовъ пе-

Виходить во Львові що Середи і Суботи (крім руских свят) о 4-й годині пополудні. Літерат. додатокъ „Библиотечна найзнам. повѣстий“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го і послѣднього дня кожного мѣсяця.

Редакція, администрація і експедиція пош. Ч. 8 ули Академична.

Всі листи, посилки і рекламні належить пересилати пош. адресою: редакція і администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Ручні не звертаються тільки на попереднє застереження.

Оголошеня приймаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣт однокотрошки початком.

Рекламні неопечатані вѣдѣли бѣт порта.

Предплату належить пересилати франко (найлучше поштовимъ переказомъ) до: Администрація часопису „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ для Австрій: Для Росій

на цѣлий рікъ . . . 8 ар.	на цѣлий рікъ . . . 8 рубл.
на пів рікъ . . . 4 ар.	на пів рікъ . . . 4 рубл.
на чверть року . . . 2 ар.	на чверть року . . . 2 рубл.

з дод. „Библиотечна“: з дод. „Библиотечна“:

на цѣлий рікъ . . . 12 ар.	на цѣлий рікъ . . . 12 рубл.
на пів рікъ . . . 6 ар.	на пів рікъ . . . 6 рубл.
на чверть року . . . 3 ар.	на чверть року . . . 3 рубл.

на самѣ додатокъ: на самѣ додатокъ:

на цѣлий рікъ . . . 5 ар.	на цѣлий рікъ . . . 5 рубл.
на пів рікъ . . . 2 ар.	на пів рікъ . . . 2 рубл.
на чверть року . . . 1 ар.	на чверть року . . . 1 рубл.

Для Заграниччя, окрім Росій:

на цѣлий рікъ . . . 10 ар.	на цѣлий рікъ . . . 10 рубл.
на пів рікъ . . . 5 ар.	на пів рікъ . . . 5 рубл.
на чверть року . . . 2 ар.	на чверть року . . . 2 рубл.

з дод. „Библиотечна“: на самѣ додатокъ:

на цѣлий рікъ . . . 14 ар.	на цѣлий рікъ . . . 14 рубл.
на пів рікъ . . . 7 ар.	на пів рікъ . . . 7 рубл.
на чверть року . . . 3 ар.	на чверть року . . . 3 рубл.

ВІ. Читателівъ въ Росію просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ $\text{л}=\text{ji}$, $\text{д}=\text{i}$, и (въ серединѣ) і на кінці слівъ и , и (на початку слівъ) и , д (на початку слівъ) и .

Отъ Администраціи.

Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочинається 4-й чвертьрокъ. Просимо поскорити съ надісланнямъ предплати на новий чвертьрокъ, а зарозомъ просимо вирівнати рахунки за минувшій часъ.

Въ справѣ ґрунтового податку.

Накази заплати нового податку ґрунтового, роздѣлані по краю, справедливо занепокоїли всю нашу людність господарську. Не думаємо однакѣ, щоби се було несподѣванкою для обізнанихъ съ справою, а именно для читателівъ „Дѣла“. Ми позволимо собі пригадати статію „Инструкція податкова“, замѣщену еще въ ЧЧ. 1, 2 і 3 „Дѣла“. Хочъ ц. к. прокураторія не допустила тогдѣ найважнѣйшої часті сеї статіи до вѣдомості нашихъ читателівъ, то всежъ таки та статія, хочъ і въ скороченомъ видѣ, звернула увагу читателівъ на грізиче безпеченство задля вимѣру і розрахування ґрунтового податку поодинокимъ податникамъ. Не для власної хвалѣ, але для самої справы підносимо тутъ, що „Дѣло“ було єдиною газетою, що такъ вчасно, бо бѣльше якъ передъ півъ рокомъ піднесло і пояснило ту багатоважну справу. Вже въ Ч. 3-бмъ зъ 13 (25) сѣчня с. р. звернули ми увагу всѣхъ господарствъ-податниківъ, щоби добре пильнували свого власного інтересу і добре обраховували високість податку, коли достануть накази заплати нового ґрунтового податку, щоби на случай зависокого вимѣру сего податку вчасно въ протягу 30 день бѣт часу доручена наказу заплати вносили до тогожъ самого уряду податкового, бѣт которого наказъ заплати одержали, рекурсы противъ зависокого, несправедливого вимѣру податку ґрунтового.

Наші обави, — жалъ сказати, — оправдалися; коли не всѣ, то бодай значно бѣльша часть наказівъ заплати вийшла такъ, що треба кончебно вносити рекурсы, щоби не потерпіти шкоди. Доперва теперъ почали гдѣяки польскі газети і польскі послы займатися

сею справою і не можуть дойти до кінця, на якій се підставѣ правнѣй мѣгъ вийти такий дивоглядъ съ тими наказами заплати. Тяжкожъ припустити, щоби наші урядники податкові, що то день въ день мають дѣло съ рахунками і проте повинні бути въ рахункахъ „биті“, такъ грубо помилилися самохѣтъ въ простихъ рахункахъ, якъ обчислити справедливо новий податокъ кождому податникови. Якъ на те, еще й уставы податкові що до нового податку здаються такъ яснѣ, що бодай фаховий урядникъ не повиненъ въ нихъ помилятися. Тому то й польскі дневники і послы якось не можуть потрапити на свѣдѣ тої причини, яка вызвала таку замѣшанину въ наказахъ заплати. Они мучаться надъ обчисленнямъ податку і додатковъ до податку і все таки не можуть съ тими численнямъ дойти до путі: кінцѣ такого чя сякого обрахунку все таки не сходяться. Се одно повинно було вже быстроумнихъ навести на здогадъ властивої тайни сего таємничого обрахунку чи вимѣру ґрунтового податку. Въ чѣмъ починає та тайна, ми, розумѣєся, не можемо і теперъ говорити зѣ взгляду на конискату Ч. 2 „Дѣла“. Все жъ таки можна мати певний жалъ на пословъ въ радѣ державнѣй, що вже въ тої часъ не зробили ужитку зъ тої справы, котра вчасно піднесена, булабъ може охоронила і податниківъ передъ непотрѣбними а коштовними рекурсами і самъ державний скарбъ охоронила бѣт немалозначнихъ коштівъ, а урядъ бѣт великихъ трудівъ.

Якби тамъ і було, досить, що теперъ насипла послѣднѣ пора, щоби всѣ тямучі а для народа прихильні люди ширѣ і скоро занялися сею справою. Що слѣдує робити, се після высше згаданого ясно. Вже въ попереднихъ чч-лахъ подали ми формуляръ до dotycщихъ рекурсовъ. Для повности і ясности позволимо собі тутъ еще сказати кілька слівъ.

Передовѣємъ подаємо автентичний (нѣмецкій) текстъ уставы, котра служить за основу такъ до вимѣру податку, якъ і до рекурсовъ противъ несправедливого вимѣру.

Арт. IV. уставы зъ 7 червця, 1881 ч. 49 Д. у. д. постановляє:

Die Veranlagung der Grundsteuer erfolgt in Gemässheit der Bestimmungen der Artikel I und XI des Gesetzes vom 28 März 1880 (R. G. Bl. Nr. 34).

Wenn nach dieser Steuerbemessung einem Grundsteuerträger von seinem in einem

Steueramtsbezirke gelegenen Grundbesitze eine mehr als 10 Percent betragende Erhöhung der für das Jahr 1880 von diesem Grundbesitze vorgeschriebenen Grundsteuerschuldigkeit entfällt, so hat derselbe zu entrichten, und zwar:

1. in der Zeit vom 1 Jänner 1881 bis zu der nach beendigtem Reclamationsverfahren eintretenden definitiven Steuerbemessung jährlich:
- a) den der Grundsteuerschuldigkeit vom J. 1880 gleichkommenden Betrag und
- b) von dem beim Vergleiche der Grundsteuervorschreibung für das J. 1880 mit der neuen provisorischen Bemessung entfallenden erhöhten Beträge eine solche Quote, welche zehn Percent der Grundsteuerschuldigkeit des Jahres 1880 gleichkommt;
- 2) von dem Jahre angefangen, in welchem die definitive Steuerbemessung erfolgt, jährlich:

- a) den der Grundsteuerschuldigkeit des J. 1880 gleichkommenden Betrag;
- b) von der beim Vergleiche der Grundsteuervorschreibung für das J. 1880 mit der definitiven Bemessung sich ergebenden Steuererhöhung:
- aa) eine solche Quote, welche zehn Percent der Grundsteuerschuldigkeit des J. 1880 gleichkommt, und
- bb) einen von Jahr zu Jahr um Ein Zehntel steigenden Theil des hienach von dieser Steuererhöhung noch übrigbleibenden Betrages.

Теперъ треба мати на увазѣ, що доси еще не укінчено остаточного вимѣру податку (definitive Steuerbemessung), що отже на теперъ податокъ має обчислитися тільки після першої часті сего артикулу (уст. 1. Ар. IV.), а що другій уступъ не може бути еще приложенъ до теперѣшного вимѣру ґрунтового податку.

Маючи передъ собою наказъ заплати нового ґрунтового податку, треба передовѣємъ застановитися, чи податкову належитѣсь обчислено справедливо. О тѣмъ можна пересвідчитися, провѣривши, чи обчислений податокъ ґрунтовий выносить справдѣ $22\frac{1}{10}\%$ бѣт чистого доходу ґрунтового.*)

По тѣмъ провѣренню повиненъ кождий господаръ застановитися надъ тѣмъ, чи новий податокъ єсть бѣльший і о скѣлько бѣльший бѣт податку плаченого за р. 1880? Если новий податокъ бѣт ґрунтовой посѣлости податника (господаря), положеной въ тѣмъ самѣмъ податковѣмъ повѣтѣ (Steueramtsbezirk),

*) Тутъ треба пам'ятати і покликатися на чистый доходъ, який выказано въ такъ зв. аркушахъ доходу ґрунтового або, якъ они урядово називаються: „выгаты зъ очерку поміру і оцѣненя“ (wyciąg z obliczenia pomiaru i oszacowania).

отже не лише въ тѣмъ самѣмъ селѣ, але хочѣбы і въ кількохъ селахъ, але того самого податкового повѣту — (числячи по $22\frac{1}{10}\%$ бѣт чистого доходу ґрунтового) — виходить бѣльший якъ ґрунтовий податокъ бѣт тожъ посѣлости за р. 1880 і 10% сего податку, то тогдѣ після высше наведеного Арт. IV. уст. 1. а) і б) має платитися (отже і въ наказѣ заплати повиненъ бути приписаний) лише такий податокъ, котрий рѣвнаєся старому податкови за р. 1880 і 10% сего податку. Тожъ колибъ въ тѣмъ случаю бувъ вимѣрений бѣльший податокъ якъ старий податокъ за рѣкъ 1880 + 10% сего податку, то слѣдує на основѣ повышеної уставы внести рекурсы.

Если новий податокъ не єсть бѣльший якъ старий податокъ за р. 1880 + 10% сего податку, то до заплати припадає цѣла нова квота податку ґрунтового, розумѣєся, обчислена після стоны $22\frac{1}{10}\%$ бѣт чистого доходу ґрунтового.

Піднесено питання, чи податковий урядъ має право докладати до нововимѣреної належитости податковий еще і додатки (додатки до податку ґрунтового)?

Тутъ треба розрѣшити мѣжъ додатками державними, а додатками красивими (взглядно повѣтовими). Додатки державні до ґрунтового податку бѣт падають, отже не повинні бути приписані въ наказахъ заплати, а то дѣляго:

1) вже після Арт. III. уставы зъ 7 червця 1881 Ч. 49 Д. у. д. має бѣпасти надзвичайний додатокъ до ґрунт. податку, установленный патентомъ зъ 10 жовтня 1849 Ч. 412 Д. у. д. — (Der mit dem kaiser. Patente vom 10 October 1849 R. G. Bl. Nr. 412 im Punkte 5 festgestellte ausserordentliche Zuschlag hat in Betreff der Grundsteuer zu entfallen);

2) устава финансова на р. 1881 зъ дня 7 червця 1881 Ч. 51 Д. у. д. постановила въ Арт. IV, що на одержанье загальної квоты доходівъ державнихъ будуть побиратися безпосередній і посередній податки після до-теперѣшнихъ приписівъ, а дальше, що додатки до безпосереднихъ податківъ будуть побиратися бѣт податку класово-і чиншово-домового, якъ такожъ бѣт заробкового і до-ходового. Тимъ самимъ бѣпадають додатки до податку ґрунтового яко въ тѣй уставѣ не вы-

ПАМ'ЯТИ найлучшого друга.

III.

(Далше.)

„Чомужъ вы менѣ сего не скавали — смѣявся незнакомий докторъ дальше — га, га, га! А бодай васъ! То що иншого; теперъ я вамъ все выясню. Я его хороу студіювавъ въ галеріи соймової. Послушайте, шановний товаришу по Ескуляпѣ. Зъ его власнихъ, автобіографичнихъ і генеалогичнихъ споминокъ я вамъ збудую всю исторію розвою его слабости бѣт часу его народження, — ба, що кажу, бѣт 5 генерацій его предківъ, бо се хороба фамилійна. Его предки передъ п'ятьма генераціями були такъ ласкаві — (зъ якого краю? не записала исторія, але певно зъ Корони, або зъ Литвы, бо иншихъ цивилизованихъ краївъ тогдѣ ще не було въ Европѣ!) — приваждувати въ жовківскі сторони. Чи ви поймаєте всю великѣсть тої ласки для Русинівъ, а спеціально для рускихъ хлопівъ того щасливого села? Они жъ (предки С. П.) могли бѣт свого короля домогатися „нададаня“ въ Коронѣ, або спровадити собі польскихъ хлопівъ; але нѣ, — ихъ чуле серце тягнуло сюды, нести свѣтло цивілізації въ жовківскі пущи, осявити нимъ темні голови рускихъ хлопівъ, пам'ятаючи на угоду, котру заключили предки тыхъ предківъ въ Городѣль і Люблинѣ съ предками властителейъ тыхъ хлопівъ. Нової кодифікації тої угоди они не потребували, бо они носили єи въ серцю; друга контрактова сторона, рускй хлопы, коли єи не мала такожъ въ серцю, ну, то имъ не завадило

параграфы угодові апликувати поверховно, куды попало. Впрочемъ, якъ оно тамъ і не було, але інтересъ ихъ бувъ завжди спѣльний, его предківъ съ рускими хлопами: хлопы робили на панскѣмъ ланѣ, — пань-предки їли зъ того самого лану хлѣбъ; хлопы брали горѣлку въ ихъ арендаря, — пань-предки брали бѣт того самого арендаря грошѣ за пропинацію. Тає спѣльнѣсть інтересівъ тревала черезъ 5½ генерацій ненарушено; нѣколи пань-предки не позывали своихъ хлопівъ до суду, бо, якъ зайшло яке мале непорозумѣнне, то заравъ ихъ загодивъ давнѣйше „подстаросецъ“, а давнѣйше мандаторъ. Ажъ прийшовъ той нещасливий рікъ 1849! — Австрійскій (бррр!) парламентъ піднісъ соціалну революцію — і дивно, що тогдѣ не стався конецъ свѣта. Онъ поважився той спѣльний інтересъ назвати египетскимъ; онъ осмѣлився розвѣрати бѣтчну угоду, заключену мѣжъ рускими хлопами і панями на тысячѣ поляхъ битвѣ, ще передъ Городломъ і Люблиномъ, і выдерши намъ ихъ зъ підъ серця заплативъ намъ за се бѣдлоу монетою. За 60 миліонівъ австрійскої валюты — онъ думає! — можна зречися того спѣльного інтересу! Чуле, набальсмоване серце предківъ мусѣло тогдѣ обернутися въ мурованѣмъ ридинѣмъ гробѣ! Але отвернѣмъся бѣт того сумного образу, роздирающего серце кождого широкого патриота, стоячого на ґрунтѣ вѣстної державної идеи. Вернѣмъся до нашого пацієнта. Онъ бѣставъ въ спадщинѣ добре, чуле серце своихъ предківъ. Онъ пр. позволивъ себе окрестити рускому попови. Вже въ невинній дитинѣ, лѣтящій своій вѣкъ не на роки, а на днѣ, вы бачите тую ласкавѣсть; бо якжежъ! кто ему, потомкови п'яти генерацій, бувъ завидувавъ, якби онъ бувъ давъ

окреститися гнѣзненскому примасови, або навѣтъ папѣ римскому! Тає чулѣсть серця не опускала его черезъ цѣле его житѣ. Черезъ 50 роківъ днѣ не вважаючи на те, що мѣгъ простудитися або набавитися катару, робивъ деревляний, рускій церковникъ тую честь — що недѣлѣ приходивъ до неї въ половинѣ проповѣди, щоби всѣ прихожане его бачили і зъ его побожности брали собі тѣмъ лѣпшій прикладъ. Онъ черезъ тыхъ 50 роківъ що недѣлѣ позволявъ фальшивому свѣтови руского дака ображати свои деликатні, велми музыкальнѣ уха, хочъ зовѣмъ не потребувавъ того, бо мѣгъ, якъ захотѣвъ, записати фондъ на вывченѣ и удержанье хороу добрыхъ голосівъ, бо мавъ до сего, яко патронъ церкви, повне право... Се вже маєте одинъ важкій блудъ въ его умисловѣмъ организмѣ. Бо въ здоровѣмъ тѣлѣ мусѣть бути захована рѣвновага органівъ, такъ физичнихъ якъ і духовнихъ. Якъ серце его було надто чуле, такъ его голова мусѣла за те уступити далеко на другій плянъ.

Далше. Вправдѣ не викрыто до теперъ ще нѣякого документу историчного (маймо надѣю, що се удасться одному зъ теперѣшнихъ историківъ державної идеи), на підставѣ которого вже теперъ можнабъ съ певністю выказати, що одинъ зъ его предківъ бувъ батькомъ династії Пѣстовѣ, Ягайлонівъ або якихъ иншихъ королівъ; але знаємо, що его предки, якъ були шляхтичами і мали свою загороду, були рѣвнѣ будъ котрому воеводѣ, могли бути выбрані на королѣвъ і съ помочю политичнои системы: kraj stoi — nierządem, ридити великою державою. Мало того. Тѣ предки, все роіто, що були bene nati et possessionati, воювали надъ Алтою, підъ Жовтими водами, Берестечкомъ, Збаражемъ (котрі мѣся, мимо-

ходомъ сказавши, суть такими жъ сильними документами угоды, якъ і поля підъ Кирхгольмомъ і Хотиномъ) і въ иншихъ сто битвахъ. Одно і друге виробило въ тыхъ предкахъ не тільки незвичайну бѣтвату, але і не вычайне почутѣ власної, шляхетскої гѣдности, амбіції. Тѣ бѣт власности, такъ перша якъ і друга, якъ і поля і загоджені рускй хлопы і инші живий і мертвий инвентаръ перейшли дорогою спадщини зъ предківъ на нашого пацієнта. Онъ завивъ одну і другу на 100 поляхъ коньскихъ гонитвѣ, при 1000 веленихъ столахъ і на 10 сѣняхъ соймовыхъ. А звѣстно, що такий двѣ власности, коли надто переважають надъ иншими людскими зѣбѣностями, придусують въ чоловѣкѣ по перше живе почутѣ справедливости, по друге почутѣ поважання мнѣній другихъ людей, котрі не суть bene nati et possessionati; по третє виробжують въ чоловѣкѣ въ высѣкомъ степені дражливість на кожде суперечче мнѣнне, котре днѣ тогдѣ приймає якъ особисту уразу своєї амбіції.

„Пригляньтесь теперъ тѣй головѣ і скажѣть самі, чи побѣдъ тыхъ трѣхъ важкихъ власностей умисловыхъ для розуму тутъ не було мѣсце надто тѣснѣ? О сѣмъ мы пересвідчилися вже передѣе, простою механичною пробѣю. Крѣмъ того я для підпоры мого теоретичного умислову подаю Вамъ ще такий практичний доказъ. Мы зъ его орації знаємо, що днѣ 50 роківъ живѣ въ Жовківскѣмъ, где весь народъ говорить по руски; его підъ рускй крестивъ; въ него на певно мамкою була Русинка, котра функцію сповняла за „паньске“, годуючи „ясного панича“ рускимъ молокомъ; такъ само лѣкай, камердинеръ, кухта, пѣстунка, нянька, гардеробня, швачка, прачка

мнений, отже и уряд не має права їх до ґрунтового податку приписувати;

3) Арт. IV. фінансової устави на р. 1882 постановляє, що на одержання квоти доходів державних маються побирати безпосередній і посередній податки після сущес-твующих правил, отже так як приписує фінансова устава на р. 1881; крім того дозволяє таяж устава на р. 1882 побирати надзвичайний додаток до податку заробкового і доходного (а не ґрунтового). Так отже і на р. 1882 не належать держ. податки до ґрунтового податку.

Інша річ що до крайових додатків до податків (на потреби крайові) і що до додатку індемнізаційного, а також що до додатків пов'тових.

Додатки крайові і індемнізаційний до-ток ухвалює соймъ крайовий. Ті додатки не суть знесені. Вь мысль ухвали сойму припи-суются додатки крайові і індемнізаційні до сталих податків державних, отже і до ґрунтового податку нововизначеного. Вь осо-бенности що до індемнізаційного додатку, то соймъ власне рефлектуєчи на переводжену ре-форму ґрунтового податку, ухвалив 30% індемнізаційного додатку до сталих по-датків державних. (Гл. справозданье будже-тової комісії о прелиминари фондів інде-мнізаційних на р. 1882 стор. 4.) Супротивъ такого стану річей здається намъ правно немо-жливимъ ремонструвати противъ приписання додатків крайових і індемнізаційного до податку ґрунтового. Єсть се річею нашихъ крайових послівъ дбати вь соймъ про те, щобі податники не понесли зъ той причини несправедливо кривди і матеріальної страти. Они одні можуть і повинні успішно тую справу поладити, так само як зновъ єсть обовязкомъ радъ пов'тових дбати і стара-тись про те, щобі зъ причини пов'тових додатків до ґрунтового податку сей вели-чезний татаръ не стався руїною нашего на-рода. То, що ми выше сказали, думаємо, повинно выстарчити, щобі ціля справа стала для всѣхъ ясною. Мы звертаємось на кінці еще съ патріотичнымъ откликомъ до всѣхъ нашихъ Родимцівъ, щобі вь интересъ добра народа пильнували справи рекурсівъ задля нового податку ґрунтового, щобі поучували народъ і ему помагали вь тій такъ много-важній і пекучій справѣ. Дыаймо, що мо-жемо, щобі забезпечити нашъ народъ передъ стратами і кривдами.

Товариство господарско-промислове вь Станиславовѣ.

Вь четверть сего тыждня, дня 23 р. вер-есня відбулися вь Станиславовѣ перші загаль-ні збори новозавязаного руского товариства господарско-промислового. О необходимій по-требѣ у насъ такого товариства, котре мало-бы задалу ширити вѣдомости господарскі і про-

мыслові мѣжъ нашимъ народомъ і старалос-я ихъ підносити, — говорено і писано у насъ біжъ давня. Теперъ вже, хвала Богу, маємо та-ке товариство; иде вже лишъ о тое, щобі мы, всѣ Русины, порозумѣли велику важність того товариства для нашего роввою і якъ найчи-сленнѣйше вписувалися вь его члены.

Для близшого ознакомленя нашихъ чита-телівъ съ задачею, средствами дѣляна, орга-нізацією і прочими свойствами товариства, подаємъ тутъ важнѣйші постановы Статута товариства, уложеного 30 членами-основателя-ми і потвердженого ц. к. намістництвомъ.

„Товариство господарско-промислове вь Станиславовѣ“ визначило собі задачу: ро-ширяти межі рускимъ народомъ вь Австрії вѣдомости дотыкачі господарства сѣльского, промыслу домового, ремесла і купецтва, якъ такожъ всякими правно дозволеными способами старатися о піднесенє згаданого господарства і промыслу. Товариству служить право за-кладати філії і агенству вь краю.

Яко средства до осягненя вышешихъ цѣ-лей служатъ товариству: 1) Звичайні збори, на котрыхъ мають відбуватися выклады, отчеты і обговоры, дотыкаючі справъ господар-ських і промысловыхъ. 2) Удержуванє га-зетъ і закупуванє господарскихъ і промы-словыхъ книжокъ, котрі буде можна пожитати членамъ. 3) Посередництво вь закупуваню зна-рядівъ господарскихъ: машинъ, навіа-у; закупуванє і удержуванє вѣтрятъ ро-зплодовихъ (прим. бугаївъ); уряджуванє вы-ставъ господарско-промисловыхъ і прочі уря-дження, входячі вь объемъ господарства і про-мыслу. 4) Закладанє і удержуванє практич-ныхъ шкѣлъ господарско-промисловыхъ і го-сподарскихъ. 5) Закладанє касъ щадничихъ і пожитковихъ. 6) Основуванє сѣдокъ го-сподарскихъ, руководѣннихъ і купецкихъ. 7) Основуванє крамницъ і купецкихъ лавокъ. 8) Основуванє „кружківъ господарско-про-мысловыхъ“ по селахъ. 9) Піддержуванє і вы-сыланє по селахъ т. зв. учителівъ вандрую-чихъ. 10) Розширюванє предметівъ господар-скихъ і промысловыхъ, наведенихъ підъ 3) посередствомъ льосования. 11) Выдаванє пері-одичной газеты і книжокъ господарско-про-мыслового содержания.

Рѣзходы товариства покрываються: а) вкладками членівъ; б) добровѣльными жертва-ми; в) завѣщенями і легатами і г) доходами зъ розпродажі ефектівъ, закупленихъ і злу-жытыхъ.

Товариство складаєся зъ членівъ дѣй-ствныхъ і почетныхъ. Дѣйствнымъ членомъ може бути кождый австрійскій обыватель ру-скої народности, если вложить разъ на за-вѣгды 50 кр. вписового, а кромѣ того що ро-ку 1 ар. яко членську вкладку, і если буде приняты центральнымъ выдѣломъ, а на слу-чай отмовы — загальнымъ зборомъ товариства. Для сѣлянъ знижаєся вступне на 25 кр. а рѣч-на вкладка на 50 кр. Яко члены можуть всту-

пати до товариства: корпораціи, громады, братства, господарскі або промыслові товари-ства; на загальныхъ зборахъ ихъ репрезентує председатель, вступникъ або выбранный деле-гатъ. Почетными членами именує загальний зобръ людей, заслуженныхъ на поли gospodar-ства і промыслу. Членъ може або добровѣльно уступити зъ товариства або бути выключе-нымъ; о выключеню рѣшає на представленє загальному збору болышествомъ $\frac{2}{3}$ голосівъ безъ дебаты.

Дѣлами товариства управляютъ загаль-ный зобръ і центральный выдѣлъ при помочи выдѣловъ филиальныхъ; выдѣлъ выбранный що року складаєся зъ председателя і пятихъ выдѣловыхъ. Загальный зобръ відбуваєся пра-вильно що року; однакъ если 50 членівъ того заклада, або обстоятельства будутъ вымагати, то центр. выдѣлъ має скликувати надзвичайні загальні збори. На зборахъ належать до по-рядку дневного лишь справы относячіеся до господарства і промыслу; всякі справы поли-тичнѣ не належать до розправъ. Дѣловодство центр. выдѣлу дѣлится вь той способъ: одно-му выдѣловому поручаєся заступництво пред-седателя, другому секретарство, третьому ка-сіерство, четвертому господарство надъ газета-ми і книжками, пятому господарство надъ господарскими і промысловыми инвентаремъ товариства.

На умотивованє жаданє найменше 15 дѣйствныхъ членівъ може центральный выдѣлъ оснуживати філію товариства на подставѣ своего статута. Мѣце і територію філії означує центр. выдѣлъ.

Яко органъ товариства уважаєся тымча-сомъ газета: „Господаръ і Промышленникъ“ вь Станиславовѣ.

О розвязаню товариства рѣшає загаль-ный зобръ. На случай ровязаня товариства маєтокъ его по силеженю довѣтъ припадає вь користъ буреы братства св. Николая вь Станиславовѣ, а еслибы буреы вь той часѣ вже не було, то вь користъ руско-народного инсти-тута „Народный Домъ“ во Львовѣ.

Отсе подали мы гдєякі важнѣйші поста-новы Статута господарско-промислового то-вариства. Съ всѣми подробными постановами обавляєся кождый зъ самого Статута, котрый одержитъ вписавшіся вь члены товариства.

Соймъ крайовый.

Сѣмнайцятє засѣданє, дня 4 жовтня.

Отчитано списъ петицій; важнѣйші зъ нихъ: Выдѣлъ пов. вь Ярославѣ о підвишенє платы учителямъ народнымъ. — Выдѣлы пов. вь Бѣрѣцѣ і Ялѣ вь справѣ новыхъ нормъ екекуціи по-датковой. — Громада Вучач вь справѣ хибного вымѣру податку ґрунтового. — Погорѣльці гро-мады Буска о запомогу.

На внесенє кс. Вухвальда удѣлено 13 по-горѣльцямъ громады Руско-Веси, вь пов. бжовѣ-скѣй, 200 зр. запомоги.

Пос. Меруновичъ мотивуєвавъ свое вне-сенє о потребѣ строжшого надзору надъ дробною продажею соли. Цѣлю сего внесеня було, щобі запобѣгчи вымокуваню народу черезъ гандля-рѣвъ жидѣвъ, котрі безъ вѣгляду на цѣну соли вь жунахъ, значно дорожше продають топки. По-думці внесодателя найотвѣтнѣйше булобы за-вести правительственный трафики соли, подобно, якъ сущесвуютъ трафики на тютюнъ і табакі. — Внесенє тое отослано до комісії культуры кра-евов.

Пос. Биджеевичъ вь имени комісії культу-ры крайової представивъ слѣдуючі внесеня: „Соймъ годится на будову будынкъ для крайової вышшєй школы рольничої вь Дублянѣхъ подъ условіємъ, що половину коштѣвъ будовы, котрі не можуть бути болыш, якъ 67.000 зр., покрьє правитель-ство зъ скарбу державного. Выдѣлъ кр. має за-нятися выпрацюванємъ пляновъ і кошторисѣвъ будовы і вѣйти вь переговоры съ правитель-ствомъ о субвенцію. На случай щасливого успѣ-ху переговоровъ съ правительствомъ выдѣлъ кр. має выконати будову вь рр. 1883, 1884 і 1885 і вставити потрібні квоты вь прелиминари фон-ду крайового на рр. 1884 і 1885. Дальше соймъ уповажнє выдѣлъ кр. перевести меліорацію сѣ-ножатей і дрепованє подъ фѣльварку дублян-ского, вь мѣру того, якъ соймъ призываетъ на тую цѣль фонды. На рокъ 1883 отворює на тую цѣль соймъ выдѣлову кр. кредитъ на 2.500 зр., а на покрьє коштѣвъ богослужєня для гре-кат. учениківъ школы рольничої вь Дублянѣхъ кредитъ до 300 зр. Соймъ прймає до вѣдомости статутъ стаціи оцѣнки насѣня при кр. школѣ рольничѣй вь Дублянѣхъ. Наконецъ вызваєся вы-дѣлъ кр., щобі предложивъ на найближшѣй сѣсїи сойму плянъ спѣльного мешканя для учениківъ заклада, съ отвѣтно заведенымъ порядкомъ до-машнымъ“.

Вь генеральной дебатѣ надъ тымъ предло-женємъ першій забравъ слово пос. др. Анто-невичъ. Нашъ посолъ высказавъ свое сожалѣнє надъ тымъ, що выдатки на Дубляны разнара-зъ збѣльшуются, хотій коли шло о принятє шко-лы на край, завѣрювано, що выдатки будутъ малі. И вь сѣмъ случаю пос. Антоневичъ выска-зує свою обаву, що проектирована будова пожре значнѣйші сумы, нѣжъ прелиминаруются, і зажа-давъ, щобі предложєнє отослати назадъ до вы-дѣлу кр. для докладного обчисленя коштѣвъ. Пос. Михаловскій вь свой бесѣдѣ закінувъ шко-лѣ дублянської, що она щоразъ болыше сходитъ зъ давного практичного направленя і переѣни-єся на институтъ чисто-научный, вь родѣ ака-деміи рольничої. Щобы тому запобѣгчи, бесѣдникъ вноситъ, щобі соймъ призначивъ фондъ на будо-ву школы подъ условіємъ, що пляны будутъ за-стосованы до практичного направленя і щобі ті пляны були предложєны до оцѣнки спеціальной комісії. Пос. гр. Круковецкій повстає лишь противъ послѣдней точки внесеня комісії, именно противъ плянови интернату для учениківъ шко-лы дублянської; сей проектъ здаєся ему „перед-часнымъ“. Пос. гр. Люб. Водзицкій вь об-ширнѣйшѣй промовѣ збивавъ выводы п. Михало-вского, обстоючи за теперѣшню методю науки вь Дублянѣхъ. По закнєнню дискусіи промовлявъ еще два генеральні бесѣдники: гр. Люб. Водзи-цкій за внесенємъ комісії, а п. Янъ Попель не такъ противъ внесеню, якъ за тымъ, щобі вь мыслѣ предложєня п. Михаловского школа ду-блянська мада болыше практичне направленє; що теперъ вь тій школѣ переважає теоретична на-ука, — се видко хочьбы зъ того, що хеміи учать тамъ 9 годинъ, а о управѣ сѣножатей лишь 1 годину. — При голосованю болышѣсть сойму от-кннула внесенє пос. дра Антоневича а приняла

и т. д., съ котрыми онъ малымъ, а по части подросткомъ бывши, мусѣвъ часто спотыкаться. Знаємо, що онъ 27 рокѣвъ вже самъ вь своемъ сѣлѣ господаритъ і яко господаръ напевно мусѣвъ черезъ цѣлый той часъ щодень споты-каться і розмалати съ своимъ карбовымъ, гумєннымъ, атаманомъ, стаяннымъ, стангре-томъ, побережниками, парубками, женцами, косарями, молотѣльниками, громадскимъ вой-томъ, присяжными, „депутатами“, провизора-ми, — і коли вь его сѣлѣ рускій подѣ завѣвъ школу, такожъ съ шкѣльнымъ комитетомъ. Всѣ ті люде — Русины, і не говорили до него певно иначе, якъ только по руски. Онъ черезъ 50 рокѣвъ кождої недѣлѣ, не лѣживши святъ, бувъ вь рускѣй церквѣ, отже выслу-хавъ 2600 рускихъ проповѣдей, хочьбы только по половинѣ, — і слухати ихъ мусѣвъ уважно, бо предѣ яко властителя пропинаціи мусѣло его троха интересувати, хочьбы черезъ одну цѣлковѣсть, пытаньє: чи подѣ говорить такожъ що о піяньствѣ до консументѣвъ его горѣвки і чи онъ выступає за — чи противъ тверезо-сти? Усе те онъ чувъ по руски. Теперъ же подумайте: онъ, якъ самъ признаєся вь своей ораціи, не розумѣвъ дотеперъ ще руской мовы; а ще лучше объ тѣмъ самі можете пересѣдѣ-читесь, порѣвнявши его орацію съ „Ластови-чюсъ...“ Ну, скажете, аляжъ щобы за 50 рокѣвъ житя, при такъ глѣбоко вь серци закопанѣмъ спѣльнымъ интересѣ его съ рускими хлопами навчитися — не говорити, аля хочьбы роумѣти по руски, до того треба капинки интеллигенціи. А, и я вѣчого иного не кажу, я только кон-статую, що онъ того не навчився; видно не доставало ему власне той капиночки“.

„Другій примѣръ. Я бувъ только разъ вь рускѣй церквѣ, а памятаю собі добре, що не только священникъ (бывъ се великій като-ликъ, кс. Тома Баревичъ) благословивъ і кре-стився завѣгды по три разы, аля такожъ и

вѣвъ парафіяне. Ну, се намъ латинянамъ легко запоминати, бо для насъ се рѣчь незвычайна. Богато интеллигенціи до сего не потрібно. А бачитежъ нашего пацієнта? Онъ выслухавъ 2600 служѣбъ божихъ рускихъ, а вь кождѣй самъ священникъ крестится і благословить наименше зъ 10 разѣвъ трикратно, отжежъ онъ бачивъ вь своемъ житю 78.000 рускихъ крестѣвъ. Якежъ прочитавъ о такѣмъ кре-стѣ вь „Ластовичѣ“, то онъ той 78.001-ий, 2-ий і 3-ий крестъ вѣзъ за найважнѣйше знамено православія! Таке qui pro quo лучаєся у насъ дуже часто, аля только людямъ дуже слабои памяти, отже і слабои интеллигенціи.“

„Незнакомый остановився хвилку і гля-нувъ на слухачѣвъ. Др. Кшечуновичъ слу-хавъ его уважно съ саркастичнымъ усмѣхомъ на лицѣ; другій свѣдѣкъ сѣвъ опершихъ док-тами на столѣ, заткавъ собі уха і читавъ у-важно Nr. 122 Ojezyzny*) і плакавъ ревно; слѣвы одна по другѣй котились по его лицю і спадали дощемъ на папѣръ, зливаючись вь ма-леньке озеро разомъ съ патріотичною водою, розлитюю щедро по всѣй газетѣ. Третій свѣ-дѣкъ стоявъ близше і мавъ таку хмару гнѣву на лицѣ, що здавалось тутъ-тутъ загремитъ, заблєсьні і перунъ гнѣву ударитъ просто вь свѣтотатєскій уста незнакомого. Аля онъ здер-жувавъ ще той гнѣвъ вь собі. „Чи вы вже скѣдчили?“ сыкнувъ онъ крѣзь стисненіи зубы до незнакомого. — „Нѣ; ще; ваша пильна увага побуждѣ мене представити вамъ же одинъ фактъ для докладности моего visum repertum. Вы собі певно пригадуєте, якъ на сѣсїи соймѣ р. 1873 рускі послы запытували прави-тельственный комисаря, чи ц. к. правительству вѣдѣтно, що одинъ ц. к. староста выславъ до одной руской громады, котра осмѣлилась до

него написати руске письмо, такъ званого „штрафбѣта“, щобы сидѣвъ на екекуціи такъ довго, ажъ тая громада не навчитєся пи-сати по польски? И якъ на се пыта-нє ц. к. комисарь отповѣвъ, що — правда, правительство о тѣмъ знає, аля позаякъ о тѣмъ довѣдалосъ за пѣзно, тогды, якъ вже ц. к. старо-ста перенѣсєся дуже далеко на ц. к. старо-ство Рашивске, то — рѣчь скѣдчена? Ну, се все правда, бо фактъ ствердѣвъ п. радця на-містництва Вартманскій, котрый, якъ звѣст-но, фразъ не говорить, — і фактъ се такій цѣкавый, що кождый, съ якою-токою памятею і интеллигенцію, мѣгъ его аромумѣти і запам-ятати, хочъ на ті 2 роки. Нашъ пацієнтъ се чувъ, бо бувъ на тѣмъ засѣданю соймѣвомъ, а навѣтъ его тая справа мусѣла болыше заин-тересувати, якъ кого иного, — бо онъ родомъ і посломъ зъ Жовковщины, а фактъ самъ ставъ вь сѣлѣ Бутимѣ, подѣ Жовкою, а той староста бувъ Жовковскій. А предѣ на все те нашъ пацієнтъ, коли мавъ свою нещасливу орацію, забувъ зовсѣмъ: слаба память і не-ясне, дуже неясне аромумѣнє донеслости того факту, разомъ съ его всѣми попереджающими і послѣдующими обставинами. Мягке сердце — амбіція, слаба голова — отвага: „Чоловѣкови, котрый посѣдає такъ моральнѣйшую власность, дуже небезпечно пускатися на ховєку дорогу соймѣ-вого посла. Бо якъ онъ разъ вѣйде до соймѣовой салѣ, то особитѣ отвага силѣ его выдѣриватисъ заразъ съ бесѣдою о рѣчи, котрой онъ очеви-дно розумѣти не може. Така бесѣда, розумѣєся, не може удалити і выкликѣе инѣгдѣ навѣтъ вь нашѣмъ соймѣ зовсѣмъ противнѣй наслѣдки, якъ було ораторомъ нагѣрено. Се у такого чо-ловѣка съ такою амбіцію і такимъ сердцемъ — мусить дѣлати смертельно. Нашъ ораторъ, не аважаючи на небезпеченство, дарєя vybrати на посла. Се було его перше і болыше не-щастє. Онъ прїйшовъ до сойму; тутъ велєся

рѣчь о того бѣдного руского хлопа, о его про-сѣвѣ, о его охорону противъ найгѣршого дѣла, якимъ ему грожено: противъ книжковъ. Отъ чогожъ бы було нашего пацієнта мягке сердце, идуче съ лидарскою отвагою завѣгды вь парѣ? Онъ вставъ — всѣ головы піднесли; онъ про-мовивъ — они поникли; venit vidit et — hostes vicerunt. Слабѣсть хронична, anaemia mor- talis — перейшла наслѣдкомъ такого выходу вь дуже злосливу, особливо для политичныхъ мужѣвъ хоробу — morbus blamage“.

„Я не потребую вамъ, шанованіи товари-щу по Ескулянтѣ, пригадувати звѣстєе право-ло, що хороба нѣколи не сущесвуетъ сама одна. Она завѣгды провадитъ за собою инші сла-бѣсти вь органахъ, найболыше до надпєсован-ныхъ зближеныхъ. Такъ і тутъ. Онъ же правдоподобно вь шкѣльныхъ лѣтахъ захирѣвъ на horror librorum, księgowstrę, якъ ся сла-бѣсть называєся по польски, (у Русинѣвъ она не обявляєся такъ прилюдно, то й не прїй-шло ще до техничного термину); до того, якъ се звичайно дѣєся, прїйшла ще задума конфе-сійна, melancholia ultramontana, обявляючися тымъ, що хорый думає: кто не вѣрѣтъ вь не-погрѣшимѣсть папы і не тримаєся певныхъ ритуалѣвъ, той має вь собі живого зорта. Те і друге выкликѣе вь такихъ хорыхъ ще і той феноменъ, що они не терпятъ свѣтла анъ вольного воздуха; найраднѣйше люблять потѣ-му і наслѣдкомъ того нѣколи не знаютъ болы-ше свѣта, якъ только, що вь дѣрцѣ отъ окна. Я, не знаючи, що за хорый тутъ лежить, не заховавъ потрібной осторожности і спроводинъ конечно катастрофу, хочъ она і такъ комысь наступити мусѣла. Осудѣтъ теперъ самъ“.

(Дальше буде.)

*) Польска газета, яка тогды выходила у Львовѣ.

предложение комиссии с первой частью поправки по. Михаловского.

Пос. Станисл. Поляновский зложив до булав маршалка внесенное, вызвавшее правительство, чтобы установить два новы посады крылопант при митрополичей гр. к. капитулы во Львов, съ дотацией по 2.500 зр. съ фонду краевого и съ правомъ презенты, прислужующимъ выдѣло-ви краевому.

Осѣмнадцатое засѣданье, дня 5 жовтня.

Мин. Земляковский одержавъ отнуетку до конца сесии. — Для погорѣлцѣв гром. Варницѣ, пов. сандекого удѣлено 500 зр. запомогий.

Зѣ отчитанныхъ петицій важѣйшій: Гром. Копычинѣ и 14 иншихъ громадъ коло Копычинѣ протестуютъ противъ перенесеня суда пов. зѣ Копычинѣ до Хоросткова. Комитетъ выставилъ памятокъ зѣ эпохи Яна III о субвенцію. — Гром. Судова Вишня о субвенцію на будову школы. — 3 петицій о побортъ сыровицѣ зѣ жерель сольныхъ для худобы. — 5 петицій въ справѣ хлѣбного вымѣру податку грунтового и 2 петицій въ справѣ примусовой ассекрації будынкѣв селянскихъ.

На внесенне комисіи бюджетовой ухвалено прелиминарны коштовъ удержаня школы рѣльничой въ Дубликахъ на р. 1883. Выдатки 42.719 зр., доходы 18.739 зр., — недоборъ до покрытѣ зѣ фонду краевого 23.980 зр., о 1768 зр. больше, якъ въ р. 1882. Зѣ повышени сумы принадае на школу парубковъ 9.674 зр.

Дальше пос. П. Лятыя реферувать въ имени комисіи администраціи свое внесенне о приписанье змѣны закона о принадлежности, и соймъ ухваливъ возвати правительство, чтобы прислѣдствовало змѣну закона о принадлежности зѣ 1863 р.

Оттакъ комисіи желѣзнична здавала справу зѣ внесеня гр. Яна Тарновского въ справѣ будовы желѣзной линіи, котра лучилабы желѣзницю Кароля Людвика съ конгрессовою Польщею. Справа тая выликала обширну дискусію. Комисію предложила линію зѣ Решова до Надбжеза, бо она буде найтанша. Пос. Силавиный, гр. Рей и кн. Чарторыйскій предлагали линію зѣ Тарнова до Надбжеза. Соймъ ухваливъ внесенне комисіи.

Пѣдъ конецъ засѣданя пос. Черкавскій поставивъ слѣдующе внесенне политичной натуры: „Вываеся ц. к. правительство, чтобы починило кроки въ цѣли ревизіи державныхъ законѣв школьных, о сѣмъ они въ теперѣшней основѣ перекрочуютъ съ ущербомъ автономіи границѣ, зачеркнени законодательству державному въ законахъ основныхъ“.

Пос. др. Антоневиць отчитавъ интерпелацию до правительств. комисаря съ запытаньемъ, чи и коли правительство намѣряе предложити радѣ держ. змѣну процедуры въ справахъ снадко-выхъ и онѣкунчихъ, о котру то змѣну соймъ ухвалили своими доминиансы.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Розрухи антижидовскы на Угорщинѣ.) Въ попередній числѣ „Дѣла“ подали мы головны моменты розрухѣв противъ жидѣв въ угорскомъ мѣстѣ Прешбургу и въ окрестныхъ мѣстечкахъ. Читателѣ нашъ могли зрѣти собѣ понятие о размѣрахъ прешбурскихъ безпорядковъ, нагадующихъ въ великой части торѣшны безпорядки на Украинѣ. Якъ на Украинѣ, такъ и на Угорщинѣ розрухи розпочалися въ одномъ большомъ мѣстѣ а зѣ оттамъ розбѣлилися по меншихъ мѣстечкахъ и селлахъ въ окрестности. Якъ на Украинѣ такъ и на Угорщинѣ розрухи обмежувалися на битю бѣговъ, ломаню дверей та пишению жидѣвской посуды особливо въ шинкахъ; якъ тамъ такъ и ту народъ збиткувався особливо надъ шинкамп. Але якъ на Украинѣ, такъ и ту народъ не бѣвъ жидѣв, кромѣ поодинокыхъ вынятковыхъ случаевъ. Новѣйшій вѣсти зѣ Угорщины доносятъ, що розрухи противъжидѣвскы проявилися такожъ въ другихъ мѣстечкахъ, кромѣ тыхъ, якы мы навели послѣднього разу, — именно: въ Фемесѣ Саль, Сарѣ, Мадарѣ-Бель, Совете-Пуста и въ другихъ. Замѣтити належитъ, що безпорядки розширилися такожъ до другихъ комитатѣв, именно въ Тирновѣ и Фегерѣ-Егиза. При пануючомъ роздрозненіи жителѣв христіанскихъ противъ жидѣв, дрѣбный случай готовъ выликати велику бучу. Розумѣея, що бутій жиды звысѣно дають причину. Зѣ Тирновы доносятъ, що тамошній жидѣ-купецъ Лаврѣвъ ударивъ жѣнку-христіанку въ лице. Свѣдки сего вынаду розбѣлилися по мѣстѣ и почали зывати народъ до бѣйки жидѣв. Въ одной хвилѣ товня зѣ 500 людей окружила домъ Лаврѣва и збурила домъ, склепъ Лаврѣва и сусѣдній домъ жидѣвскій. Въ Нагѣ Сурѣ коло Вартбергъ народъ въ нощи зничивъ и збуривъ склепъ жидѣвскій. Въ Фегерѣ-Егиза народъ збуривъ хаты и склепы жидѣвскы. Сфантазованіи люди таскали товары зѣ склепу на улицу и тамъ нищили. Въ синагогѣ розбили окна и двери. Жиды утекли до Мармарош-Сиготу. Подобныя сцены зѣ рѣжныхъ мѣстечкахъ нотуютъ газеты, — мы задля ихъ однотайности не будѣмъ наводити.

Въ теперѣшній хвилѣ розрухи вже зовѣмъ придушенъ. Заслугу того приписуютъ загално энергій угорского министра-президента Тиссы, котрого называютъ въ Угорщинѣ мужемъ „отъ желѣзною рукою“. Тисса выдѣвъ до вѣхъ зверхоостей комитатскихъ циркуляръ, въ котрыхъ

строго наказавъ запобѣгати всякимъ непріязнимъ дѣланямъ противъ жидѣв. До зверхоостей комитатъ прешбурского выдѣвъ Тисса дня 2 жовтня розпорядженье слѣдующего содержания: „Въ виду безпорядковъ на великій размѣры, якы дѣлалися и еще дѣются пѣдъ фирою антисемитизму не лишь въ мѣстѣ Прешбургу, але и въ окрестъ прешбурского комитату въ многихъ мѣстахъ и селлахъ, бажае правительство ужити найстрожшихъ мѣръ. Сего потребуе якъ безпеченство майна и житя оскорбленыхъ обывателѣв (жидѣв), такъ такожъ пошанованье законѣв и чѣсть та повага народу. Щобы отже урядова дѣяльність въ интересѣ приверненя порядку буда однотайнѣйшою и успѣшнѣйшою, именувавъ я наджунана гр. Естергазого правительственнымъ комисаремъ цѣлого округа комитатского. На подставѣ того именования гр. Естергази буда побѣла своей наилучшой думки и съ ужитьемъ вѣхъ возможныхъ средствъ поступати, щобы въ окрестъ прешбурскомъ безпеченство майна и житя було заховане и т. д. Тисса“.

Министеръ будъ выготавивъ вже розпорядженье, запроваджующе станъ облоги въ комитатѣ прешбурскомъ за убійства, рабунѣвъ, подпаленне и крадѣжы. Але станъ облоги не будъ опубликованъ, бо непорядки завчасу утихли.

Розрухи противъ жидѣв на Угорщинѣ творятъ теперъ головны предметъ оговорѣвъ зѣ внутрѣшней политики австрійской въ угорскихъ и вѣденскихъ газетахъ. Розрухи тѣя лучшая зовѣмъ нежданно. Коли подобны розрухи противъ жидѣв отбувалася на Украинѣ, то австрійскы газеты зафѣривали, що щось подобнаго въ Австро-Угорщинѣ не моглобы статися. Тымчасомъ се сталося. Черезъ пару днѣвъ въ пѣвѣнчій Угорщинѣ народъ чинивъ то само, що на Украинѣ. И такъ само, якъ на Украинѣ власти оконстернованіи въ первой хвилѣ не знали что дѣяти (чи якъ звычайно кажеся „не було инструкцій“), — такъ само було и въ Прешбургу. Вѣденскы, особливо централистичны газеты чинятъ докоры прешбурскій полиціи и войску, что зѣ самого початку не выступили рѣшуче, значить, что не рубали и не стрѣляли въ товны народъ. Тымчасомъ се велика рѣжница вылавати команды до стрѣловъ при зеленѣмъ століку редакційномъ, а середъ взрушеному народу. Кто знае, до якого проливу крови по сторонѣ народа и войска моглобы було дѣйти въ Прешбургу, коли, якъ мы бачимъ, въ одномъ селѣ взрушений народъ кидавъ на драгоны камѣньми. Кто знае, чи розрухи булибъ такъ швидко утихли, колибъ войско було стрѣляло.

Розумѣея, что коли розбѣлилася перша вѣсть о розрухахъ противъ жидѣв въ Угорщинѣ, вѣденскы жидѣвско-централистичны газеты заразъ всю вину за тѣ розрухи зложили на агитаторѣвъ антисемитскихъ, на Истѣиго, Онодѣго, Симонѣго и др. Централистичны газеты могли заразъ пѣдцемъ показати на морального виновника розрухѣвъ, на Симонѣго, котрый таки мешкае въ Прешбургу, где есть и антисемитска газета. Прешбурскій бурмистръ навѣтъ справдѣ подавъ правительственному комисареву кѣлька агитаційныхъ антисемитскихъ статей одной прешбурской газеты яко причину розрухѣвъ. Тымчасомъ се просто небылиця. Централистичны газеты нарочно заслоняють отъ самого початку очы каждому заслономъ „агитаторѣвъ“, щобы не бачивъ правдивой причины розрухѣвъ. Подобно тая сама жидѣвская праса подаеъ погрому жидѣв на Украинѣ каждый фактъ толкувала „агитаціями“ нигилистѣвъ. Тымчасомъ каждому обзнаному съ отношеніями тыхъ областей, где проявилися були розрухи, что причиною ихъ не були жадны агитаціи, але самы невыносимыя отношенія, и то отношенія анѣ религіи, анѣ національн, але экономичны. Нынѣ се вже каждому вѣдомо, бо и комисарѣ збѣсани своего часу зѣ Петербурга на мѣстѣ погромѣвъ, — мусѣли се добачити и мусѣли такъ, а не инакшій справозданя зложити правительству.

Чи розрухи въ комитатѣ прешбурскомъ малыбы повстати зѣ иншихъ причинъ якъ на Украинѣ? На-тогъ находимъ отнѣвѣдъ въ вѣденскомъ „Parlamentarier“. Ось что пише тая часопись по поводу розрухѣвъ прешбурскихъ: „Не хочемо бавитися въ пророковѣ, але просимо намъ вѣрити, что мы вже передъ роками власне Прешбургъ и околицю означили яко огнище будущаго антисемитского руху. Не Симонѣй и антисемитска газета взоруховали прешбурскій комитатъ противъ жидѣв, але въ томъ членеными жидами подкѣпаномъ и высаномъ комитатѣ мусѣли необходимо повстати: антисемитично усилежене население, Симонѣй и антисемитска газета. Истѣрія показуе, что якъ поодинокы повѣты, такъ и державы можуть знести лишь цѣвне якесъ число жидѣв, а перетяженне повѣту чи державы жидами сроваджае погромы жидѣв, обмеженне ихъ свободы и выгнанье цѣлыми масами. Прешбурскій комитатъ отъ роковѣвъ вже „перетяженный“ жидами — и ось причина розрухѣвъ. Той закрывае собѣ нарочно очы, кто думаетъ, что рухи противъ жидѣв кѣльпругуютъ зѣ Нѣмеччины. Фактомъ есть, что они родятся въ самомъ народѣ. Коли народъ не має жадного способу скинути зѣ себе тигарѣ, котрый его давить, онъ береся тогды — права пѣсти“. Зѣ сѣхъ словѣвъ „Parlamentarier“ — каждый побачитъ, что причиною розрухѣвъ антисемитскихъ въ прешбурскомъ комитатѣ суть отношенія экономичны, такъ само якъ на Украинѣ. (Министеръ др. Дунаевскій) прибывъ вчера до Львова, щобы взяти участь въ засѣданяхъ соймѣвыхъ.

(Министеръ др. Земляковский) выѣхавъ зѣ Львова до Вѣдны. По дорогѣ вступивъ до Дрогобыча, где его выборы устроили для него пиръ. (Новѣя експлозія въ Триестѣ.) Надѣ сего-

рѣчнымъ торжествомъ триестейскимъ въ честь 500-лѣтнихъ роковинъ прилученя Триесту до Австрійи немѣтъ нависло яке кровавое фатумъ. При торжествѣ по поводу роздѣленя нагородѣвыставѣмъ наступила вновь експлозія, при котрой двое людей тяжко ранены. Полиція удержуе, що експлозія наступила случайно, черезъ неосторожность, але народъ и праса твердятъ, что се була експлозія киненой рукою злоумышленника бомбы, наповненой нитроглицериною.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Отъ недавного часу ведутся переговоры мѣжъ Англіею и Нѣмеччиною. Завѣрять, что мѣжъ обома державами прѣшло вже до порозумѣния и що змаганье Франціи до заключеня союза съ Англіею зробило фѣско. Такожъ выпадки въ Египтѣ промовляють за тымъ, що Англія хоче опертисъ на Нѣмеччину. Недавно мавъ посольскыи мѣстѣ въ Лондонѣ Министеръ конференцію съ Гравинемъ. — Morning Post по поводу той конференціи пише, что хотѣя англіiske правительство не поставило доси жадного рѣшучаго предложеня о будущности Египту, то мимо того мѣжъ правительствами англіiskимъ и нѣмецкимъ нацѣе повна згода, котра розгѣтаеся и на кабинеты въ Вѣднѣ и Римѣ. Въ мыслѣ того спѣльного порозумѣния мае бути вызначена спеціальна комисія для выпрацюваня плану финансової администраціи Египту. Франція жадае отъ Англіи, щобы въ Египтѣ будъ задержаный status quo ante. Англія, розумѣея, на тое не хоче пристати.

Египтѣ. Посла донесенъ зѣ Каира до англіiskихъ часописѣвъ, ген. Вольселей мавъ въ послѣдній часѣ троха стратити довѣріе до кедива. Тевфикъ-паша мае оказувати досѣтъ холоднымъ для своихъ освободителѣвъ-Англійцѣвъ, а народъ египетскій вновь не спѣря кедивови удержаню на тронѣ при помочи англіiskихъ багнетѣвъ. Англійцѣ мали выкрыти такожъ корреспонденцію кедива съ Араби-пашею, котра кедива компроментуе. Араби-паша сидитъ уязвленный въ кассерні абдинской и надѣея незадовго вже процесу. Араби стараея вѣсми силами мати адвокатѣвъ Англіи. О Араби-пашѣ, томъ диктаторѣ побѣжденномъ пѣдъ Тель-ель-Кебирѣ, починають Англійцѣ мати далеке лучше пересѣдченне, нѣжъ мали доси. Озѣциры, котры стережуть Араби-пашу, хвалятъ его тактъ и достоинство, але умѣе заховати въ нещастію. Въ загалѣ Англійцѣ не уважають вже Араби-пашу честливымъ и користолюбивымъ начальникомъ ворохобниковъ. Сконстатовано, що Араби обходивъ гуманно съ англіiskими войсками, котры дѣсталися були до него въ неволю, а по бомбардованю Александріи онъ энергично выступивъ противъ мордованя христіанъ сфантазованными Арабами.

НОВИНКИ.

— Руско-народный театръ пѣдъ дирекціею Ив. Вибровича загостивъ вже до Львова и дасть цѣлый рядъ представлѣнь въ салѣ „Гвѣзды“ при улицѣ Францискавскѣй, Ч. 7. Перше представлѣние отбуеся завтра; отограній будуть „Пѣдѣбрѣне“, мѣлодрама въ 3 актахъ Ив. Гушалевица, съ музыкою Вербицкого. На сѣмъ представлѣнии отѣпѣея мѣшаный хоръ „Запѣвѣны“ Т. Шевченка. Мѣжъ иншими будутъ представлѣны слѣдующы штуки: „Выгравъ терно“, комедія въ 3 актахъ Ю. Розена; „Панѣ Мандаторѣ“, оригинальна оперетка въ 3 актахъ Данила Млаки, съ музыкою И. Воробкевича; „Дебютайка на провинціи“, водевилъ въ 5 актахъ, перевѣдъ М. Кропивницкого; „Федько Острожскій“, оригин. драма исторична въ 5 актахъ Ом. Огоновского; „Ксантина зѣ надѣ Полтвы“, комедія съ сѣйнами и танцами въ 5 актахъ; „Женитьба“, комедія въ 3 актахъ Гоголя; „Яношъ Иштѣганъ“, оригин. оперетка въ 1 актѣ Данила Млаки, съ музыкою И. Воробкевича; „Красивый Пѣль“, въ 6 актахъ; „Пентелей Трубка“, оригин. оперетка въ 3 актахъ Данила Млаки, съ музыкою И. Воробкевича; „Филковый Герой“, ком. въ 4 актахъ Ю. Мозера; „Золотый Мошѣ“, оперетка въ 3 актахъ Дан. Млаки, съ музыкою И. Воробкевича; „Яропѣль“, оригинальна трагедія исторична въ 6 актахъ Корн. Устѣмѣвича и пр. А бо на мѣнтъ на 12 представлѣнь въ першихъ рядахъ кѣсѣвъ выносятся 10 зр. Съ довгимъ выжиданьемъ чекали мы на нашъ театръ, позыскавший собѣ пѣдъ новою дирекціею загалне признанье мѣжъ рускою публикою, котра оцѣнила справедливо цѣну працѣ дирекціи и всего персоналу драматичного. Напередъ вже тѣшимось, что будѣмъ могли перебувати прѣятно вечера и любуватисъ представлѣнями питомой драматичной штуки, где родне слово и родимый сѣвъ милозвучный такъ солодко колыбае душу... Мы ажъ надто пересѣдченъ, что старшій нашъ братъ Львовяне, наша очока и цѣра молодѣжъ и вѣйкій, въ комъ лишь бѣея руске сердце, посѣпшитъ радо на представлѣния, щобы и розвеселитисъ, и научитисъ, и сповнити патріотичныя обовязкы.

— Загалный зборъ товариствъ господарско-промисловыхъ отбулися въ четверъ 5 л. жовтня въ Станиславѣвъ. По отпращаномъ черезъ Впр. о. Т. Шанковского богослужению зѣбралися въ салѣ театральній надѣ 100 членѣвъ нового товариства, мѣжъ тыми больша половина селянъ. Зборъ открывъ о. Церкевичъ промовою и на загалне жаданье промовивъ цѣлымъ зборомъ. По томъ отчитано и принято статутъ. До выдѣлу выбрано п. Юст. Малецкого предѣсѣдателемъ, о. Церкевича заступникомъ а выдѣловыми дра М. Бучинского, дра

Ключенка, Кордасевича и А. Ничая. Въ часѣ зборѣвъ насѣбло множество телеграмъ зѣ вѣхъ сторонъ Руси, котры отчитано при громкихъ оплескахъ вѣхъ присутнихъ. Ближе справозданье подамо позѣйше.

— Вл. Володимиръ Федоровичъ, властитель Окна, отѣдѣвъ сегодня проф. дра Из. Шараневича въ его домѣ, щобы лично довѣдатисъ о уопѣхахъ розкопѣвъ старинного Галича. Коли проф. Шараневичъ показавъ ему отломки украшеній базилики „надѣ Бѣдунѣмъ“, п. Федоровичъ, одушевленный, жертвувавъ вновь 50 зр., щобы дрѣ Шараневичъ могъ користати зѣ хорошей погоды и поки соймъ ухвалитъ субвенцію, могъ дальше съ о. Лаврецькимъ вести свое народно-патріотичне дѣло.

— „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружний Лихварѣ“) устроюе въ слѣдующій понедѣлокъ въ комнатахъ своихъ и „Руской Бѣсѣды“ вечерній цѣвъ съ отчитомъ, декламаціями и сѣйнами. Суть то першій вечерній сего року школьного и можъ надѣятисъ, что „Акад. Братство“ буде, якъ и тамъ тыхъ лѣтъ, такъ и теперъ устроювати такы вечерниці, котры безпечнохъ причиняють много до розбудженя духа мѣжъ нашою молодежею.

— День именинъ Е. В. Цѣсаря праздновано минувшій середи торжественными богослужениями въ храмахъ вѣхъ вѣроисповѣданій. Въ архикатедральной церквѣ отпращивъ богослужение Впреосв. митрополитъ въ супровѣдѣ вѣхъ крылошанъ. Такожъ отпращивъ богослужение Преосв. епископы Сильв. Сембратовичъ и Ступницкій. Въ Успенской церквѣ отпращивъ въ той цѣли торжественне богослужение крѣл. о. Павляковъ, на котромъ находилася молодѣжъ руской гимназіи съ своими учителями, якъ такожъ ученики другихъ заведенъ.

— Справы архіепархіальны. Принятые резигнаціи Впреосв. митрополита Сембратовича еще доси не насѣбло отъ правительства. Кажутъ, что напамѣнувавъ самъ Преосв. епископа Сильв. Сембратовича апостольскимъ викаріемъ нашой архіепархіи и выдѣвъ было до гр. кат. капитулы во Львовѣ, котра мае сими днями насѣйти. Впреосв. митр. Сембратовичъ удѣляе теперъ рукоположенне пресвитерамъ, котре оттакъ отбуеся доперва за рокъ зѣ причины законной жалобы по опороженню митрополіи. Въ день Покровы Пр. Б. отпращивъ еще Впреосв. митр. Сембратовичъ богослужение, а оттакъ выдѣе въ Римъ съ капелланомъ-секретаремъ Крыницкимъ, котрый рѣшився проводить нашего Митрополита. Зѣ вѣхъ сторонъ надходять до Впреосв. митроп. Сембратовича адресы довѣрія, преданности и вѣдчности. Дрѣ Пелешъ зѣ Вѣдны мае зѣстати офиціаломъ львовской капитулы. — Офиціалъ о. Малиновскій одержавъ отъ намѣстничества заѣдомленье, что правительство прихилилось до его просьбы о емеритуру и признало ему повну дотеперѣшну пенсію, якъ такожъ вѣльне мешканье въ консисторскомъ будынку. — Справа основана гр. к. епископства въ Станиславѣвъ мае вже незабавомъ укончатисъ. Польскы газеты пишутъ, что зѣ стороны руской ставятъ на кандидатѣвъ о. Глебовича зѣ Бережанъ и перемыского декана капитулы о. Юзычинского.

— Именованя. Въ гр. к. капитулѣ перемыской именованъ: кустосъ капитулы о. дрѣ Ант. Юзычинскій деканомъ, сѣмѣляръ капитулы о. Левъ Кордасевичъ кустосомъ, крылошанинъ о. дрѣ Ильницкій сѣмѣлярхомъ, деканъ бѣрчанскій и парохъ въ Рускомъ Селѣ о. Юл. Куйловскій крылошаниномъ и сѣмѣтникъ консист. о. Пав. Матковскій крылошаниномъ тожъ капитулы.

— Новѣй-риньской банкноты выйшли дня 6 л. с. м. съ датою 1 сѣчня 1882 року. Барва на нихъ переважно сѣна и темнобура; довѣсть ихъ выносятся 120 миллиметрѣвъ, а широкѣсть 78½ мил. По обохъ сторонахъ есть десень, але знаковъ водныхъ нема. Текстъ зѣ одной стороны нѣмецкы, зѣ другой угорскы. Дотеперѣшны 1-риньской банкноты будутъ вымѣняватисъ до дня 30 л. вересня 1883 въ вѣхъ касахъ и урядахъ австрійско-угорской державы, а отъ того часу до 30 л. вересня 1884 лише въ центральныхъ касахъ державныхъ въ Вѣднѣ и Будапештѣ.

— Зѣ Рудонѣ пишутъ намъ: Въ день Воздвиж. Честного Креста, 26 л. вересня с. р., наказавъ заступникъ директора (бо давѣйшій директоръ Медвецкого, Русина, котрого черезъ пересѣдѣванье доведено до збожевольненя, усунуено и наказано лѣчитисъ) зѣбитися дѣтямъ до школы и мимо протесту зѣ ихъ стороны отбувалася звычайна повседневна наука. Чи се сталося за вѣдомостею предѣсѣлателя мѣсцевой рады школьной, того не знаеъ. Причина такого надужитя въ руской части Галичины лежитъ головно въ томъ, что въ рудецкой школѣ нема дотеперъ руской катихиты и рускы дѣти мусѣтъ учитисъ религіи по польскы, хочъ се дѣти селянъ зѣ поблизкихъ селъ! Подаючи сей фактъ до прилюдной вѣдомости, упрашаеъ окружну раду школьную въ Городокъ, щобы вглянула въ тую справу и поучила тымчасового молодого управителя школы рудецкой п. Ж., якъ належитъ поступиати. Такожъ звертаеъ увагу Свѣтл. гр. кат. консисторіи на сей фактъ и надѣеъ, что она зарадитъ злему, щобы на будуще рускы дѣти мали своего катихита.

— Въ Старѣмъ Мѣстѣ (коло Самбора) открито уголь камѣнный. Громада внесла поданье до уряду горничого, щобы позволено бѣи користати зѣ выдѣлована того угля.

— Примѣръ до посѣдѣваня. Въ селѣ Фитковѣ дек. надвѣрнянского вписалось доси 212 громадянъ въ братства тверезости и выповняють точно зложеный обѣтъ. Головну заслугу положивъ въ томъ о. Олексей Заклянискій, бувшій завѣдатель той капелліи.

— Мисіи духовны. Въ Дашавѣ дек. стрѣйского отбуласа минувшій четверга торжественна мисія духовна, на котру прибыло 20 священниковъ. О. Кошоба зѣ Верчанъ отпращивъ богослужение, а

проповідали оо. Свигалевич и Вергановскій. На роду було много и не одинъ завернувся до тверезости. Піднести належить тутъ заслуги мѣсцевого учителя п. Дубини, підъ которого проводомъ старий приходжане и школяръ хорошо співали. Устроєнемъ сен мѣста займався головою о. М. Тиндюк. — Така мѣста відбулася въ день св. В. М. Димитрія въ Добрянкахъ дек. стрийского, получена оъ торжествомъ посвященія новою мурованою церкви. До построєня сен церкви причинялося головою мѣстцевый приходникъ о. Мих. Авдиковскій.

— Зъ Чорткова пишуть намъ: Позаякъ небавомъ розпочинає въ тыхъ сторонахъ будова желѣзницѣ, тожъ зъ рѣжнихъ сторінъ громадилося народъ, шукаючи заробку. Зъ той причини велика дорожня въ Чортковѣ, такъ що до выживленя якъ и що до мешканя. До того еще прибавъ до насъ дня 30 м. баталіонъ 95-го полку, яко постійный гарнизонъ. Приятіе того баталіону відбулося коштомъ мѣста торжественно. Розумѣсь, що теперъ тяжко и выжити тымъ жителямъ нашего мѣста, котрі удержуються лишъ зъ платні по 350—400 зр. Тому то користають зъ того жиды-лихварѣ, бо беруть у такого урядника въ заставъ аркушъ платничий и то на велику лихву. Зъ нужды мусить чоловікъ отдатиъ неразъ въ руки такой безпощадной павѣ лихварской.

— (Дрѣбні вѣсти.) Цѣсаръ удѣливъ громадѣ Гербувѣ въ пов. золочевскѣмъ 150 зр. запомоги на построєне церкви. — Выстава "Голду пруского" Матейки вже закрыта. — На Кавказѣ ширятся великіе пожары лѣсовъ. — Въ Краковѣ обкрадали дня 3 х. о. м. невыслѣдженъ злочинцѣ доминиканскій костель. — Нынѣ відбулася реценція у намістника гр. Потоцкого. — Гр. к. духовенство деканату горожанского выслало черезъ своего деканата о. Ив. Грабовенского гратуляційный листъ до дра Смольки по поводу его номинаціи на тайного совѣтника. — Въ Синьковѣ дек. кудринско-го стараньемъ о. Г. Ганкевича построєно нову муровану церковь. — Митроп. ординаріатъ удѣливъ п. Іосифови Березовскому зъ Березова похвальне признание за щедрый даръ 800 зр. на закуню великого дзвона для тамошней церкви.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Дальшй розкопы старинного Галича продовжавъ проф. дръ Изидоръ Шараневичъ при помочи о. Льва Лаврецкого въ днѣ 27, 28 и 29 вересня и 2 жовтня с. р. Базилика надъ "Вѣдунемъ" збѣстала зъ вѣдъ цѣлкомъ а зъ середины по великій части откопана. Представляєся она яко будынокъ, выносящій що-найменше 15—16 метрѣвъ ширины, а 22 метрѣвъ довжины. Середній лѣвий фундаментъ оутъ дуже штучный и регулярный. Складаються они зъ чотырохъ частей, отъ себе отдѣльных, пожемы котрыми позбѣтавленъ мѣстия свободный отъ фундаментѣвъ, нынѣ землею наповненъ. Грубѣсть фундаментѣвъ велика; такъ передній фундаментъ есть 3 метры грубый а середній фундаменты представляются якыи чотыри великанскыи зъ грубыхъ рѣнякъ толпленыхъ въ гипсѣ збудованый скринѣ. Зъ зарысовѣвъ фундаментѣвъ видно, що цѣла будова була дуже висока и спочивала на филарахъ. Фундаменты въ гдекотрыхъ мѣстцахъ, именно зъ стороны абиды, где представляють такожъ регулярно заокругленый линіи, дуняты при сильнѣйшомъ ударѣ рыскаля, такъ що можна еще догадуватися якогось порожного мѣсця въ нихъ або подъ ними. Колька отломковъ зъ капителейъ доказують, що будова тая була дуже оздобна подъ взгледомъ каменной снцержки. При базилицѣ той зъ стороны св. полуднево-заходной оутъ слѣды глубокой студнѣ въ отдаленіи о якихъ 100 кроковѣвъ. Слѣды такихъ студень, по котрыхъ позбѣтали чотыроугольный, нынѣ румовискомъ позакиданый ямы, находится такожъ по двохъ иншихъ мѣстцахъ Залукѣвско-Надлѣмняцкой выжины, именно на такъ званомъ: "Плоскомъ Горбѣ" и на "Девичинѣмъ Поля". Еще замѣчено неохлбнѣ двѣ базилики подъ землею: одна звана "Благовѣщенскою" при дорогѣ проводящій зъ Залуквы до Калуща, а друга на поли ерекційномъ парохіи Крылоса, прозваномъ "Церквище" повыше фундаментѣвъ церкви Благовѣщенской (обѣ такожъ еще по лѣвой сторонѣ рѣчки Луквы).

Окрѣмъ того открыли дръ Из. Шараневичъ и о. Лаврецкій тымъ днями на урочищу, прозваномъ "Гробиска" обѣи такъ званого "Мниского (монашого) Саду" надъ Днѣстромъ межю Лѣмни-цею а Луквою, понизше св. Станислава, якійсь старый цвинтаръ, — а въ нѣмъ кости людскыи попри начина зъ хорошомъ церамики и металевый рѣзбою украшеный дзвонѣкъ, отломки зъ цеголѣвъ, глазурюю поливаныхъ рѣжной формы и величины, котры походятъ очевидно зъ якогось веделѣино-го будынку, стоящего въ близости того цвинтаря. Велике множество жужлѣвъ (стопленого металю) на прилежащѣмъ поли вокажує, що тая будова и иншй обѣи неп стоявшй будынки, зниченъ збѣстали якымъ ужаснымъ пожаромъ (правдоподобно подчасъ нападу Монгодовъ 1241 р.). Повыше того мѣсця межю св. Станиславомъ а Спаскою руиною въ трикутнику лежить площина, заросла тернѣмъ, не заорана, становляча регулярный квадратъ, и переповнена рѣняками великого калибру и глазурованою цеголою, — що зновъ есть доказомъ, що тутъ стояла штучна камѣнна будова (може еще одна базилика або княжій дворъ). На томъ мѣстці стоявъ колись то вѣтракъ, а камѣнный будалець того урочища ужито було на збудованье хаты для мелника чи дозорця того вѣтрака. Сегодня тамъ вже нема нѣ вѣтрака нѣ хаты, а на ихъ мѣстці зновъ выступивъ слѣдъ

давнѣйшой руины. Вудобы то отже четверте мѣсце, котре (по Благовѣщенской руинѣ, церквицу парохіи Крылоской повыше Пѣдгорья и цвинтаря при Мнискомъ Садѣ) належады розкопати. Проф. дръ Шараневичъ не розкопуєвъ тыхъ мѣсць зъ причини, чтобы не множити претенцій до отшкодованя властителѣвъ нивъ, на котрыхъ тѣ урочища лежать, чтобы наиперше за помочью фонду, которого надѣся отъ сойму, закупити часть грунтовъ, на котрыхъ три попередъ откриты базилики находится, чтобы впередъ тѣ фундаменты цѣлковито очистити зъ внутри и чтобы ихъ въ отвѣтный способъ законсервувати. Проф. дръ Шараневичъ подає яко найлучшій способъ законсервация тыхъ памятокъ — обвѣчи ихъ муровою и обвести грубымъ поручемъ.

Еще въ прилежащій до базилики надъ "Вѣдунемъ" дубровѣ при дорогѣ идущій вздовжъ Лѣмницѣ на бокахъ находится шѣсть могилъ, чотыри близько себе, а двѣ троха далше, — одна зъ нихъ, по свѣдоцтву побережничковъ, мѣститъ саме угль (опаленизну), такожъ, здаєся, зъ пожараща старого по великій своій части деревяного Галича. Що мѣститъ въ собѣ прочы могилы въ томъ мѣсці, — выкажутъ ихъ розкопы въ будучности.

— Зѣвѣстный нашъ историкъ дръ Из. Шараневичъ чимъ разъ болѣе збогачує своими працями такъ нашу рѣдну наукову литературу, якъ и знакомишь другыя народы съ колишнымъ духовымъ житьемъ руского народу. Недавно появилася его роззирава (стор. 65 въ 8-ку) п. н. "O łopisach i kronikach ruskich XV i XVI wieku, a zwłaszcza o Łopisach i Wielikoh kniazstwa litowskiego i žomejtskoho". Przez Izidora Szaraniewicza, czynnego członka Akademii Umiejętności. — Osobne odbicie z Rozpraw Wydziału filozof. Umiejętności, tom XV. W Krakowie, w drukarni uniwersytetu Jagiellońskiego 1882".

Вѣсти епархіальны.

Зъ АЕпархіи Львовской.

Въ пропозицію на Полове, дек. холоѣвского, приняты оо: 1) Завадовскій зъ Губиня; 2) І. Сологубъ, сотруди зъ Добротвору; 3) Ст. Петрушевичъ, завѣд. Покровця; 4) Теоф. Корчинскій, завѣд. Полового.

Завѣдѣтельство Стѣнки, дек. золоч., получивъ о. І. Валявскій.

До испыту конкурсового припущенъ оо: Ю. Подлѣсскій зъ Маріямполя; Теоф. Яворовскій зъ Залуча; Діон. Валицкій зъ Биткова; Вол. Галиковскій зъ Либхоры; Ем. Петровичъ зъ Корчина; М. Скородинскій зъ Малехова; Вол. Колянковскій зъ Чехъ; В. Юзичинскій зъ Бороничъ; В. Леонтовичъ зъ Скалата; І. Охримовичъ зъ Саджавы; Н. Кумановскій зъ Пужникъ; Л. Шустъ зъ Струсова и І. Сподарикъ зъ Лѣтовищъ.

Испытувати будуть въ днѣ 10 и 11 жовтня с. р. крм. Малиновскій зъ догматики; дръ Крыжановскій зъ моральной; кр. Жуковскій зъ права церк.; кр. Петрушевичъ зъ письма св.; дръ Костекъ зъ пасторальной; кр. Величко зъ катихитики.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. оо. А. Т. въ Горгошѣ, О. А. въ Пыстыни и Т. К. въ Спасѣ: Сердечне спасибѣ за присланны надатки для "Дѣла". Всч. о. В. Б. въ Попастъ: Вамъ выслася "Дѣло" все правильно; видно, пропадеа на почтѣ. Днесъ выслася повторно и вносимо жалобу до ц. к. дирекціи почтъ.

Въ салѣ товариства "Звѣзда" ул. Францшаньска ч. 7.

РУССКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

подъ зарядомъ И. Биберовича.

Абонаментъ Ч. 1.

Въ недѣлю дня 26 вересня (8 жовтня) 1882.

ПОДГОРЯНЕ,

народна мелѣдрама въ 3 актахъ И. Н. Гушале-вича, музыка М. Вербицкого.

(Режисеръ И. Грыневекскій.)

О С О Б Ы :

Трофимъ К. Пѣдысоцкій
Анна, его жѣнка И. Стефуракова
Оля, ихъ донька Ю. Писецка
Стефанъ Крѣпчакъ, легинь Д. Даниловичъ
Чопорій, ѡйтъ С. Стефуракъ
Татяна, его жѣнка И. Биберовичева
Василь, приважный Е. Савецкій
Знахорка Е. Пѣдысоцка
Селяне, селянки, косарѣ.

Въ 4-тѣмъ актѣ Коломыйка въ 4 пары.

Закончить:

„ЗАВѢЩАНЬЕ“

хоръ мѣшанный, слова Т. Шевченка, музыка М. Вербицкого, при отповѣднѣмъ образѣ зъ живыхъ оосѣ освѣтленѣмъ огнемъ магнѣзіевымъ.

Цѣны тѣсць: мѣсце нумероване въ першихъ рядахъ 1 зр., въ дальшихъ 70 кр., партѣръ 40 кр., дл. III. студентѣвъ и гарнизону 25 кр.

Билетѣвъ можна достати въ товариствѣ „Руска Бѣсѣда“ ул. Краковска ч. 14 і поверхъ, въ торговлѣ Ил. Дымета и въ касѣ театральной, ул. Францшаньска Нр 7 отъ год. 3 пополудни.

Початокъ о годинѣ 7.

Для женьщинъ съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня за-росту,

пѣсля методы профъ дра Бетхера.

Многими факховыми и другими ча-описаниями (якъ пр. „Ueber Land und Meer“ и др.) средство сѣе похвалено об-говорене.

Безъ наименшихъ частинъ тру-чихъ, зовѣсьмъ нешкодливѣ, не ослабляє нѣколы шкѣры. Дѣлає сѣй-часъ вповѣи и безъ болю. Уживанье простое. Цѣна 175 зр. а. в. франко за надѣсланьемъ належитости въ австрійско-угорскыхъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строго дѣскреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104, Frankfurt a. Main.

5—12

ПОХОДЪ СОБЕСКОГО

пѣдъ Вѣдѣнь р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дѣстати можна въ адми-нистраціи Дѣла.

УНИВЕРСАЛЬНЫЙ ЗЕЛОВІЙ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАЙСТЕНЪ,

выробленъ въ бритійскѣй колегіи здоровья въ Лондонѣ, славий въ Англіи и въ нѣломъ свѣтѣ, признанъ многими лѣкарскими авторитетами и досвѣдчѣй че-резъ миллионъ докопаний выльчѣа оутъ найповѣйшій средство для откриты кореня якошъ недуги и для еи точного выльчѣния.

Зернята Моризона служатъ въ знаменитый способъ на воѣ случаѣ

нестравности, отразы до стравъ, тяготы жовчи и нервѣвъ, на гостецъ и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, болѣ нырѣнь, геморойды, золоту жилу, вередъ (фистулу), болѣ въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскорныхъ, болѣ очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуєся на томъ: нечистота крови есть голов-нымъ жереломъ майже кождоу недугу. Черезъ довшѣе уживанье лѣковъ Моризона злѣ соки ухилиются, кровь чистится и перемѣняєся въ нову живу струю жити.

Въ доказъ великого почитаня для Моризона нехай послужить тоє, що черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, ко-трый служить на прикрасу мѣста.

Цѣны зернаты Моризона:

1 пара малыхъ пуделочекъ Нрѣ 1 и Нрѣ 2 стоить 160 зр. а. в.

1 „ великихъ „ Нрѣ 1 и Нрѣ 2 „ 350 „ „

Дѣстати можна въ всѣхъ рекомованыхъ торговляхъ.

Нашу генеральну агентуру заступає гуртовна торговля Юлія ГРОССА въ Краковѣ.

Англійска колегія здоровья, MORISON & C. London, 33, Euston Road.

На сезонъ осѣнный и зимовый

поручаемъ въ наибольшѣмъ выборѣ

Матеріи вовняныи
Плюшъ и оксамиты
Шовки
и адаманшки
Суконця и фланель
Шалѣ
и хустки

ВАСИЛІА ТОВАРНИЦКОГО НАСЛѢДНИКИ

(Стахевичъ и Абрисовскій)

Лѣвѣвъ, рынокъ, ч. 32.

Пробы выслася на жаданье отворотною почтою франко.

3—6

ТЕРСТЕНЬСКА ЛЬОТЕРІЯ ВЫСТАВОВА

1. Головна выграна въ готѣвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готѣвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готѣвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдующій выграній:

1 на 10.000 зр.—4 по 5000 зр.—5 по 3000 зр.—15 по 1000 зр.—30 по 500 зр.—50 по 300 зр.—100 по 100 зр.—200 по 50 зр.—542 по 25 зр.—разомъ

1000 ВЫГРАНЫХЪ НА 213.550 зр.

Кромѣ того еще много другихъ побѣдныхъ выграныхъ въ предметахъ выста-вовыхъ, эскертвованыхъ выставками.

Цѣна льосу 50 крейцарѣвъ.

Замовленя при залученіи 15 кр. на выдатки почтовой просятъ надосылати до

Лѣотерійного отѣду Терстенской выставки,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest.

(2—10)

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зарегистрированное съ неограниченою порукою

купує и продає Листы Довговѣ точно пѣсля дневногъ курсу, ескон-тує купоны тыхже льосѣвъ, якъ и купоны ефектѣвъ державныхъ навѣтъ передъ речинцемъ, есконтує векселѣ и удѣляє пожички и задатки на гипо-теку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРИЙМАЄ

ГРОШЕВІЙ ВКЛАДКИ:

а) на книжки падничій по 6%,

б) на текучій рахунокъ (conto corrente)

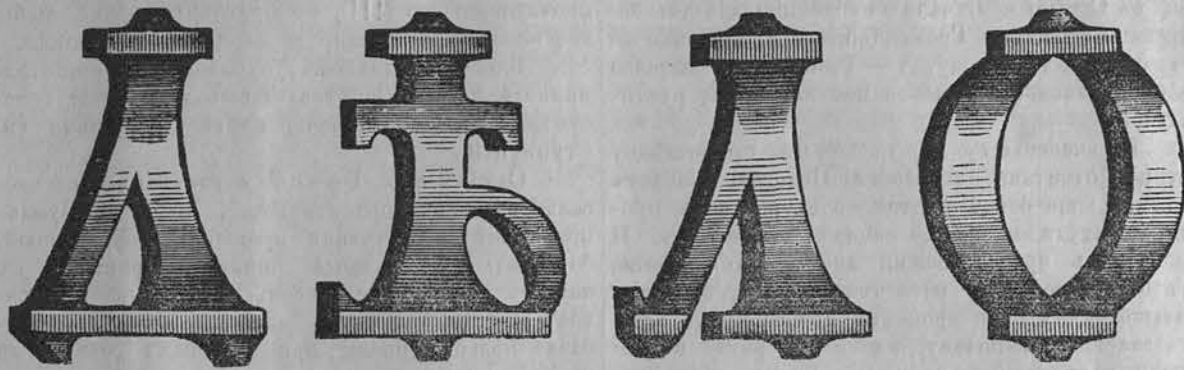
за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%,

за 14 „ „ 5%,

за 3 „ „ 4%.

(7—?)

Бюро Завѣденя въ власнѣмъ домѣ при улицѣ Орменской н-рѣ 2, на 1-ѣмъ поверсѣ.

Виходить во Львові щоді Середи і Суботи (крім рушних свят) о 4-й годині пополудні. Літерат. додатокъ „Бібліотекі найзнам. повістей“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го і останнього дня кожного місяця.

Редакція, адміністрація і експедиція підл. Ч. 8 уліці Академічній.

Всі листи, посилки і рекламні належить пересилати підл. адресою: редакція і адміністрація „Діло“ Ч. 8 улі. Академічній.

Рукіписи не звертаються тільки на попередню застереженню.

Подинокне число стоить 12 кр. а. в. Оголошення приймаються по ціні 6 кр. а. в. з одного стрічки початком.

Рекламні неопечатані вільні від порту.

Предплату належить пересилати франко (найлучше почтовимъ переказомъ) до: Адміністрації часопису „Діло“ улі. Академічній Ч. 8.

III. Читателівъ въ Россіи просимо мати на увазі, що въ вимові $\text{ж} = \text{ji}$, $\text{д} = \text{i}$, и (въ середині і на кінці слівъ) $= \text{ы}$, и (на початку слівъ і по самогласнихъ) $= \text{i}$, о (на початку слівъ) $= \text{vi}$.

Отъ Администраціи.

Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочався 4-й чвертьрѣкъ. Просимо поскорити съ надбавленіємъ предплати на новий чвертьрѣкъ, а заравномъ просимо вирішати рахунки за минувшій часъ.

Грунтовый податокъ а священники.

Запытують насъ зъ многихъ сторінъ, яка заходить звязъ міжъ новимъ податкомъ ґрунтовимъ а дотацію нашого духовенства? Бсть се дуже важне питання, що до живого дотикає інтересівъ нашого духовенства. Тожъ, думаємо, булобы на часъ, щобы цѣле наше духовенство вчасно занялося сею справою.

На жалъ великій, не можемо въ тій хвилі сказати много позитивного въ тій справі. До теперъ видані уставы о ґрунтовімъ податку не постановляють нѣякихъ винятківъ що до духовенства. Зъ сего слѣдує, що тіи уставы мають бути приложені и до ерекціональныхъ ґрунтівъ такъ само, якъ и до ґрунтівъ всѣхъ иншихъ податниківъ. Все тое, що мы сказали въ попереднімъ ч. лѣ о рекурсахъ противъ нововмѣреного ґрунтового податку, тымъ самымъ ѳтносится и до ерекціональныхъ ґрунтівъ. Тожъ само и сюда ѳтносится все тое, що тамъ сказано о додаткахъ до податківъ, а то такъ державнихъ якъ и краєвыхъ, повѣтовихъ, громадскихъ, шкѳльныхъ, индѳмнізаційныхъ и т. д. Що ѳтже слѣдує въ тепершній хвилі робити кождому священникови, се, думаємо, пояснили мы вже въ попередній статіи.

Повстає однакжъ дальше питання: якій впливъ буде мати новий (звычайно підвищений) податокъ ґрунтовий на дотацію священника? Нѣяка постанова уставы о ґрунтовімъ податку не збороняє, щобы нововмѣренный податокъ не стався вже теперъ підставою обчислюваня дотеперъ вызначеної дотації, а именню, щобы тутъ не пристосовано звѣстною уставу зъ 4 мая 1874 р. о оподаткованю духовныхъ маітківъ, вже и доси практикованой. При такімъ ставі рвчей и при пересѣчно пе-

реважаючымъ підвищеню ґрунтового податку — дотація духовенства мусить статися въ послѣдство реформы ґрунтового податку значно ґоршою. Взглядъ на загально признаний нужденный станъ именню нашого духовенства повиненъ бы наклонити правительство, въ якій небудь спѳсѳбъ въ дорожѣ розпорядженъ злагодити и зменшити сей тяжкій переворотъ въ дотації нашого духовенства. Доси однакжъ невѣдомо намъ нѣчого такого, щобы змѣрило до тѳи цѣли. Вправдѣ має послѣ розпорядженя ц. к. намієстництва податокъ за р. 1881 и 1882 припадаючій на ерекціональный ґрунта, бути принятый на коштъ религіійного фонду, а не на коштъ поодинокихъ бенефіціантѳвъ, и доперва съ р. 1883 прійде симъ послѣднимъ поносити новий тягаръ податковий, взгядно его вчислене въ дотацію, але все жъ таки мимо того справа получшеня, а радше нової регуляції (бо при підвищеню ґрунт. податку ледво чи можна вважати проєктоване побѳльшене конгрѳу — еи побѳльшеніємъ) дотації духовенства стаєся не тільки наглагою, але просто пекучою.

Тожъ думаємо, що теперъ булобы на часъ, щобы наше духовенство, а передовсімъ нашъ ординаріятъ занялись пыльно сею справою и представивши на підставѣ податковихъ підвишенъ сумне положенне духовенства ѳтнесли до правительства, щобы чимъ скорше перевело регуляцію дотації духовенства, а поки се станєся, выдало бодай тимчасовій розпорядженя, котрій здержалибы такъ нагле а значне поґоршенне дотепершньої дотації.

Pro memoria „Кієвлянина“ et Comp.

У гдѣякихъ російскихъ дневникѳвъ, якъ „Кієвлянина“, „Русь“ и т. п., стали послѣдними часами, — хочъ правда вже не въ першій разъ, — появляється галасливій статіи на тему грѳбного небезпеченства руского сепаратизму. Кождому, кто знає историчну традицію „государственной мудрости“ тыхъ дневникѳвъ, дуже ясно, на якій кѳнець затыкаєся та вже стѳлько разѳвъ переспѳнувана пѣсня и дѣя чого то тіи дневники разъ на разъ сягаєся сѣй „сепаратизмъ“ парувати разомъ съ нигилизмомъ, революціонерствомъ и т. д. Рядомъ же жъ съ тими криками о рускомъ сепаратизмѣ предлагаються тими жъ дневниками всѣякі мѣры охорѳны, а радше репресіи, съ

якими клопотливій редакторы тыхъ дневникѳвъ такъ неперебѳрчиво а упрямо навязуютья государственнымъ мужамъ и цѣлому правительству.

Досвѣдъ вже давно выказавъ всякому хочъ троха здоровомыслячому, що така дорога веде до шкоды не тільки безневинно дѳткненого народа, але и самой державы. Щѳбъ не далеко шукати, мы лише пригадаємо, що въ тыхъже самыхъ дневникахъ доводиться часто читати клопотливій вѣсти и выводы про те, що ось то на Придѳпрянщинѣ, тѳй въ давнь-давня руской землѣ, на диво не только держатся, а навѣтъ чимъ дальше, тымъ бѳльше розростаються и развиваются чужесторонній народности: не только одні Поляки, але и Нѣмцѣ, а навѣтъ, якъ недавно подає одна російская газета, такожъ и Чехи и вносятъ сюда свою національність, свое ѳтмѣнне життє, свои стремленя и т. д. Що наплывъ и розрѳстъ чужестороннихъ элементѳвъ не може вважати ся хосеннымъ, се зовсѣмъ ясно, особливо, коли се дѣєся на шкоду (мало)-руского элементу народного; але жъ и те не менше ясно, що противъ тому єдина, а бодай найблизша рада: плекати и підпомагати розвѳй мѣсцевого руского элементу. Здержувати, а тымъ бѳльше зовсѣмъ придавлювати розвѳй руского элементу, значитъ власне підпомагати розрѳстъ чужихъ элементѳвъ. А власне на ту дорогу придавлюєся всякого житя и розвою мѣсцевого, ѳтвѣчного (мало)-руского элементу наводять и накликають тіи дневники, придумуючи свои фантазіи о тыхъ, мовлявъ, „бродячихъ“ вже въ страхахъ и страхѳдахъ руского сепаратистичного революціонерства! Що се дѣєся съ кривдою правды и самой найэлементарнѣйшої справедливости, се не дивниця, бо годѣ сказати, щѳбъ правда и справедливость руководили коли небудь ѳтзывами тыхъ дневникѳвъ, особливо въ ѳтношеню до Русинѳвъ. Але диво, що тіи дневники не замѣчаютъ навѣтъ того калѣцтва звичайной логики, якого допускаєся въ своихъ выводахъ и радахъ, обчисленыхъ на затрату руского народа, и тої разячої суперечности, яка заходить мѣжъ тими выводами и криками о рускомъ сепаратизмѣ, а выше агданымъ взростомъ и розвоємъ чужестороннихъ элементѳвъ на земляхъ руского сепаратизму! Такъ пр. всякому вѣдомо, що польскій, нѣмецкій, французскій и т. п. газеты и книжки мають нѣчимъ неспиненый приступъ въ найдальшій

Предплата на „Діло“ для Австріи:		Для Россіи	
на цѣлый рѳкъ . . . 8 вр.	на цѣлый рѳкъ . . . 8 рубл.	на цѣлый рѳкъ . . . 8 вр.	на цѣлый рѳкъ . . . 8 рубл.
на пѳловъ року . . . 4 вр.	на пѳловъ року . . . 4 рубл.	на пѳловъ року . . . 4 вр.	на пѳловъ року . . . 4 рубл.
на чверть року . . . 2 вр.	на чверть року . . . 2 рубл.	на чверть року . . . 2 вр.	на чверть року . . . 2 рубл.
съ дол. „Бібліотекі“:	съ дол. „Бібліотекі“:	съ дол. „Бібліотекі“:	съ дол. „Бібліотекі“:
на цѣлый рѳкъ . . . 12 вр.	на цѣлый рѳкъ . . . 12 рубл.	на цѣлый рѳкъ . . . 12 вр.	на цѣлый рѳкъ . . . 12 рубл.
на пѳловъ року . . . 6 вр.	на пѳловъ року . . . 6 рубл.	на пѳловъ року . . . 6 вр.	на пѳловъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . . 3 вр.	на чверть року . . . 3 рубл.	на чверть року . . . 3 вр.	на чверть року . . . 3 рубл.
на самѣ додатокѣ:	на самѣ додатокѣ:	на самѣ додатокѣ:	на самѣ додатокѣ:
на цѣлый рѳкъ . . . 5 вр.	на цѣлый рѳкъ . . . 5 рубл.	на цѣлый рѳкъ . . . 5 вр.	на цѣлый рѳкъ . . . 5 рубл.
на пѳловъ року . . . 2 50	на пѳловъ року . . . 2 р. 50к.	на пѳловъ року . . . 2 50	на пѳловъ року . . . 2 р. 50к.
на чверть року . . . 1 25	на чверть року . . . 1 р. 25к.	на чверть року . . . 1 25	на чверть року . . . 1 р. 25к.
Для Закарпатъ, окрѳмъ Россіи:			
на цѣлый рѳкъ . . . 10 вр.	на цѣлый рѳкъ . . . 10 рубл.	на цѣлый рѳкъ . . . 10 вр.	на цѣлый рѳкъ . . . 10 рубл.
на пѳловъ року . . . 5 вр.	на пѳловъ року . . . 5 рубл.	на пѳловъ року . . . 5 вр.	на пѳловъ року . . . 5 рубл.
на чверть року . . . 2 50	на чверть року . . . 2 р. 50к.	на чверть року . . . 2 50	на чверть року . . . 2 р. 50к.
съ дол. „Бібліотекі“:	на самѣ додатокѣ:	съ дол. „Бібліотекі“:	на самѣ додатокѣ:
на цѣлый рѳкъ . . . 14 вр.	на цѣлый рѳкъ . . . 14 рубл.	на цѣлый рѳкъ . . . 14 вр.	на цѣлый рѳкъ . . . 14 рубл.

мѣсяця украинської Руси; що пр. кієвскій и одескій книгарнѣ и бібліотекі троха чи не черезъ бѳльшу половину заложєній такими газетами и книжками; що по всѣхъ мѣсяцяхъ нашої закарпатської Руси, гдѣ только єсть хочъбы малєсенъка громада чи католикѳвъ, чи протестантѳвъ, тамъ дозволяєся проповѣдувати въ польскѳмъ и нѣмецкѳмъ язычѣ.

Чи хочъ въ приближеню такими правами користувєся мѣсцевий рускій нарѳдъ, про те не станемо широко розводити ся, а подамо для иллюстрації ѳтъ хочъбы лише одинъ въ найновѣйшихъ фактѳвъ, якъ его представили самі жъ російскій газеты. Петербурска російская газета „Голосъ“, котру певно нѣкто не може помовляти о прихильності для Русинѳвъ, подає слѣдуючій фактъ: „До Томашова (люблинської губерніи) прибула въ Галичини театральна трупа п нѣ Романовичъ. Не вгадуючи вже о Русинахъ, що прийняли сю трупу съ ѳтвертими раменами, мѣсцеві Россіянє с. в. чиновники, рѳвножъ якъ найсердечнѣйше повитали артистѳвъ, даючи ихъ представлєня въ малорускѳмъ язычѣ. Но увы! — повѣтовий начальникъ не узнавъ себе за компетентного розвѳзати пытаннє: чи можна давати у насъ малорускій представлєня? По польски можете грати, скѳлько хочете, але що до руского театру, то удайтеся съ просьбою до губернатора“, — така була ѳтповѣдь начальника. Губернаторъ тожъ оказался некомпетентнымъ, якъ и его підвластный, и справа оперлася ажъ о генералъ-губернатора Альбєдиньского. Сей позволивъ грати лише чѳтыри штуки, межі иншими оклепану „Наталку Пѳтавку“, а прочій („Золотый Мѳстѣ“, „Дѳнь Цезарѣ“, „Красный Пѳль“) мизєрній творы безъ сену и смѳку. Представлено ѳтже „Наталку“, театръ бувъ переповнений, въ касѣ пропасть грошей, акторы радѣ а публика одушевлена, розрадувана. Грали справдѣ дуже добре. Иншій творы тожъ само удали ся черезъ знамениту гру артистѳвъ, але вѣчне повторєнє тыхъ самыхъ рѣчей, не диво, вѳнеохотило публику. П. нѣ Романовичъ удала ся прѳте съ просьбою, щѳбъ еи позволили бодай по руски грати тіи польскій штуки, якій дозволеній въ кождѳмъ театрѣ въ „Королевствѣ“, — але на дармо. „Можете собѣ грати, скѳлько хочете по польски, але по руски — нѣ“. Така була ѳтповѣдь ген.-губернатора. — Стѳлько петербурскій „Голосъ“.

До сего факту не потребуємо, здаєся, до-

ПАМЯТИ наилучшого друга.

III.

(Далѣше.)

„Тутъ сентиментальный читатель „Ожєзузу“, котрый якійсь часъ вже почавъ бувъ прислухуватися его рѣчи, зѳрваєся и схопивъ незнакомого доктора за руку. „Чоловѣче, що ты за одинъ? Тебє певно выслали сюды тѳ, що вербують вже войска до забурєня соціальныхъ, що зраджують найвысшій добра суспѣльности: свободу совѣсти, порядокъ, ягду суспѣльну, навѣтъ ще гѳрше, вже розрываютъ вѣтъ, котрый насъ дѣлять ѳтъ заграничного невѣрїателя! Ты розрываетъ рѳвѣчу рѳну и рѳва розливаетъ вже по...“ Незнакомый докторъ намѣсть чекати кѳнца бесѣды, вхопивъ его за пультъ и выгнѣвъ годинникъ. „Гмѣ, гмѣ, хочете знати, що я за одинъ? Я новий директоръ певного добротчинного закладу на Кульпарковѣ и начинаю боятисѣ, чи не буду мусѣть назначити и Вамъ незадолго бесплатне помѣщенє въ одной въ мѳнхъ найлѣпше обєзпеченыхъ квартирѣ“. Онѣ поднѣвъ очи и замѣтивъ и другого, якъ той подносилъ съ гнѣвомъ до него руку. Незнакомый подивився и на того съ виднымъ спѳвѣтѣмъ. „Чи и вы хочете, абы Вамъ пультъ помачати? Нѣ?“ — Але той поднесши руку до неба, выбухнувъ довго здержуванымъ гнѣвомъ: „Нѣ, того вже ажъ надѳто! Анѣ въ вольной Франціи, анѣ въ вольной Англіи, анѣ въ демократичной и вольной Швейцаріи такихъ гадѳкъ выговѣдати не вѳжно; а кто ихъ выговѣдає, той ѳтвѣчає передъ судомъ. Тамъ онѣ не сидѣвы въ дирек-

торскѳмъ бюрѣ на Кульпарковѣ, а на лавѣ ѳвинєныхъ передъ судомъ“. И закончивъ гла-сѳмъ великимъ: „До прокуратора съ нимъ!“

„До прокуратора съ нимъ!“ заворувавъ ему посѣдатель „Ожєзузу“.

„До прокуратора!“ ѳтзвалось неначе ехо ѳтъ постѣлъ мерца. На сей неспѳдѳванный гѳлосъ всѣ разомъ замѳвкали, а оба докторы насторопили уха. Кульпарковскій директоръ, користаючи въ того застановленя военныхъ кроковѣвъ, промовивъ поважно: „Чи чуєте? Заждѣтъ жежъ ще хвилѣку, закимъ заведе мене до прокуратора; мимоходомъ скажавши, прокураторы бѳвають люде розумній, а съ такими вамъ не добре вѣдаватисѣ. Бачте, въ нашімъ пацієнтѣ еще троха душѣ: его легко робитъ якъ за житя и має силу, выпускати ѳтдыхъ черезъ гортанъ и добувати въ неї артикулованій звуки; значитъ, онѣ має бѳльшє-менше стѳлько, скѳлько маєвъ передъ своимъ моральнымъ самоуправѣствомъ. Толькожъ, якъ бачимо на сѣмъ прикладѣ, треба ему завдати яке средство стимулятивне, analepticum, щобы оживити въ нѣмъ всѣ жизненній силы его тѣла“.

„Можє бы воды въ Лѳрдѣ?“ замѣтивъ успокоєный аматоръ прокураториѣ.

„Нѣ, се булобы ще за слабе, а впрѳчѣмъ онѣ и такъ має досѣтъ воды въ соѳѣ. Ему треба завдати або чѳгось дуже прѣвмного, або чѳгось дуже прикрого, або на ѳтмѣну — одного и другого. Перечитайте ему петицію „Прѳсвѣтъ“, думаю, що се — средство дуже сильнє“. Сентиментальный читатель „Ожєзузу“ пошукавши въ актахъ найшовъ те письмо и съ неохотою, але съ вѣрою въ добрый наслѣдокъ почавъ читати. Першій слова вызвали три морщины гнѣву на марєвогѣ чѳлѣ пацієнта: але

чимъ дальше до кѳнца, тымъ скорше морщины никли и на устахъ видко було навѣтъ щѳсь якбы легкій усмѣхъ задоволеня. Докторъ ударився по чѳлѣ. „Е, я забувъ зовсѣмъ на ступѣнн интеллигенціи нашого Демѳстєнеса. Онѣ очевидно не въ силѣ зрозумѣти всю дѳнеслѳсть сего письма. Онѣ не вхопивъ властивой мысли моральной науки, а понявъ — въ душѣ Dziennika polsk-ого — лишь только, що бѳльшѣсть соймава зыскала назады 2.000 ар. до своей розпорядимости. Треба ему, коли онѣ вже на тѳй дорожѣ, щѳсь сильнѣйшого въ тѳмъ самѳмъ душѣ. Отчитайте-но ему ще §. 4. уставы пропинаційной“.

Всѣ три слухачѣ кинулись до акту, що висѣвъ на головной стѣнѣ въ гарныхъ золотыхъ рамкахъ. Жадєнъ не хотѣвъ ѳтступити другому прѣвмности читаня тої magna charta галицкихъ вѳльностей; ажъ погодивъ ихъ кульпарковскій директоръ, выложивши имъ, що — правда, — всѣ они змысливъ того параграфу дуже добре розумѣють, але нѣкто не годєнъ словѣ тыхъ ѳтчитати съ такимъ чувствомъ, якъ тої дитини рѳдный батько. Рѳдный батько (Кшєчуновичъ) съ тріумфомъ зѳдѳнявъ рамѣвъ и выголосивъ урѳчистымъ голосомъ, помало и добито цѣлый §., котрый постановляє, що по заплаченю вѳрѳности пропинації власителѣ будуть мати право на вѣчній часъ шинкувати горѣвку безъ нѣякого консєнсу. Перечитавши онѣ вѣвъ въ такій февруаръ, що до тексту додавъ ще ѳтъ себе малєнній коментаръ, выкладаючи, що то за золоте право такой неконсєсионаный шинѳкъ. Чѳму? бо ихъ буде мало; консєнсы на другій шинѳкъ буде выдѳвати правительство только поряднымъ людемъ; не дасть консєнсу анѣ конокрадамъ, анѣ лихварѣмъ анѣ всѣмъ иншимъ такимъ, що

кожду коршму дѳтеперъ робили головною стѳцією всѣлякихъ недоволеныхъ промыслѳвъ, и черезъ те за коршму могли платити властители дѳже значну аренду. Коли жъ такихъ порядныхъ арендаторѳвъ буде дуже мало, то всѣ инші будуть мусѣли добиватисѣ о аренду того одного неконсєсионаного шинѳку за великій грошѣ“.

„Скѳнчивши читаннє, они глянули на постѣль. У пацієнта нѳдрѣ розширились, лице выглядалось зовсѣмъ и принявъ выразъ якъ въ голодного чѳловѣка, до котрого усмѣхався стѳдѣ добре заставленый. Але онѣ анѣ ворухнувся. Директоръ въ Кульпарковѣ усмѣхнувся меланхолично. „Бачите — лѣкъ починає дѣляти, а теперъ, поки часъ, укіймо його контрасту. Але!“ — тутъ директоръ въ Кульпарковѣ зробивъ велми серѳзную мину — „мои панѳве! я васъ роблю уважними: я чую въ соѳѣ силу, однимъ лѣкомъ его воскресити до житя; толькожъ я не маю силы, его черезъ те зробити инакшимъ, якъ онѣ бувъ; такій люде суть бѳвєсмертній! онѣ якъ оживѣ, буде вже потому жити вѣчно. Подумайтежъ, чи добре буде для нашого краю, для вашого народа, для вашей партіи, коли будете мати вѣчно такихъ людей, якъ я его скарактеризувавъ передѣ? Се не одна звичайна особа, се типъ, котрый найде послѣдѳвателѣвъ, сторонникѳвъ, котрый колиєся всѣхъ васъ потягне за собою, коли се доси не сталося. Гляньте въ ѳно: тамъ весна, свѣтитъ ясно сонце, вѣє вольный, свѣжий воздухъ; гляньте на землю: тутъ люде жьютъ и хотятъ жити, борются съ перешкодами, якій имъ поставили давній вѣки темнѳты и неволѣ, постунають на передъ. Бѳмте свѣтло, той воздухъ — прикрій; оживши онѣ буде терпѣти вѣчній муки, бо онѣ ѳт-

давати коментаря. Люблинська земля вважалася ачейше рускою землею, божи єи населення в давнь-давня руске и тільки єи ходом часу підлягло в певній мѣрѣ польонизації. Владеє дневники в родѣ „Кієвлянина“ єи сопс. горячо накликає, щоби тї землѣ зберегли отъ дальшої польонизації, при чѣмъ замѣть природного розвою руского елементу подавали ановѣ такі свої ради, котрі рівно якъ и ради против руского сепаратизму не можуть бути одобрені нѣякимъ справедливымъ чоловікомъ, а на дѣлѣ довели до дуже сумнихъ наслідківъ. Всего того однакж тї дневники не бачать, а радше не хочуть бачити, и мають еще ту смѣлостъ наважуватись Русинами в Галичинѣ єи такимиж своїми тенденціями и, якъ недавно „Кієвлянинъ“, цѣркути намъ вѣ очі, що ось то дивѣть, Галичане, у насъ не то, що у васъ, мы (Кієвлянинъ и тов.) не то, що ваші Gazet-y Narod., Dzienniki i Gazet-y krakow. — у насъ „благоденствіє“. — На се дамо мы еще свого часу отповѣдь, а поки що думаємо, повисій фактъ самъ собою выручає насъ вѣ той отповѣди. Мы можемо теперъ отповѣсти „Кієвлянину“: знайтежъ, що хочъ у насъ и не гараздъ, а всежъ таки у насъ „вѣльно грати вѣ театрахъ по малоруски, скільки хочете!“ Sapienti sat!

Дѣвоче воспиталище Василянко, о котрого отворено в Львовѣ ми свого часу широко писали, розвиваєся дуже хорошо. Вже теперъ отворено 5 класъ, а вѣ слѣдующихъ рокахъ мають вѣйти поступенно вѣ житє еще 6, 7 и 8 класы. Класы вѣдуть двѣ Василянки и три свѣтскіи учительки (укрѣненіи семинаристки), панни: Яцкѣ, Захарока и Калинович. Крімъ того учать поодинокихъ предметѣвъ гимназіяльній професоры: дръ Целевич (географію), дръ Савицкій (фізику), Вахилинъ (исторію), Гладышовскій (языкъ нѣмецкій), Калитовскій (руску литературу) и учитель рускою образцовой школы Заклинскій наукъ природничихъ; панна Гушалевичъ удѣляє науки сѣбѣ; дальше поставлена одна учителька для языка французского и двѣ учительки для фортепиано. Цѣла наука вѣдєся побѣла засадъ найновѣйшої педагогії и застосована до практичнихъ потребъ нашего житя; проваждєне дѣтей зъ стороны монахинъ єсть правдиво материнское. Доси зголосилося до воспиталища 27 ученицъ, и за вѣсѣгды прибувають еще нові; зѣ взгляду на новѣсть заведеня и на менше число ученицъ приймають монахинѣ все еще новыхъ ученицъ. Мы увѣреніи, що если на початокъ зголосилося вже такъ значне число дѣвчатъ, то вѣ слѣдующихъ рокахъ розвинєся сѣи институтъ до великихъ размѣровъ. — Монахинѣ дѣлають зъ своєї стороны все, щоби монастырь мѣгъ своєї задачи отповѣсти. Сего року прибудовано чотыри великіи салѣ, признаніи на класы, а отъ мѣлца вѣдєся будовля церкви и досягає вже першого поверха. Дѣйстно, дивлячись на значній успѣхи, осягненіи вѣ такъ короткомъ часѣ, муємо подивити тѣ посвященіє, єи якимъ монахинѣ и ихъ покровитель Пр. епископъ Сильвестеръ вѣдуть дѣло. Хочемо надѣятисъ, що вѣє Русины будутъ поспирати єи велику и важну институту, побѣряючи єи не только выхованье своихъ дѣтей, але и складаючи богатіи лепты на єи цѣли. Можемо смѣло сказати, що лєво найдєся у насъ друга институту, вѣ котрой бы зложена жертва для потомности болѣе добра принесла, якъ тутки. А. С.

Соймъ краевый.

Девятнадцате засѣданье, дня 6 жовтня.

Отчитано списъ петицій, — доси вилынуло вѣсѣхъ петицій 616. Погорѣлѣцъ гром. Красне о запомогу. — Выдѣль пов. вѣ Подгайцахъ вѣ

нихъ нѣгдѣ не втече анѣ захавасъ. Такъ само, якъ не закрыте рукою сонця, анѣ не задмухає губою вѣтру, а только вывѣтє смѣхъ людей такую пробою: такъ и онѣ и вы, коли схочете хоронити себе и тыхъ, котрымъ вы наживаетесь опѣкунами, отъ вилыву цивилизації, вывѣтє только смѣхъ Европы, а поступу не здержите. Подумайтежъ добре и скажите саміи, чи не лучше мертвого лишити вѣ спокою и отдати тѣ, що належить до вашего фамилійного гробу, томужъ гробови?“

„Нѣ!“ кликнули вѣє три єи щиримъ, сердечнымъ патосомъ, „поверни єго намъ; намъ такихъ людей треба. Наша партія безъ него бы не существовала; нашъ народъ безъ тыхъ людей не доконавѣ свои цивилизаційной мисіи! Поверни єго до житя, або мы закличемо: „Polizei!“

„Га!“ сказавъ незнакомый вѣтхнувши, „нехай ваша воля станєся, вы того хотѣли. Отетуйтєсяжъ, бо я буду — чарувати“. Они єи страхомъ отетупились. Кульпарковскій докторъ нахилився надъ мерцемъ, зробивъ надъ нимъ знамено креста и почавъ рівнымъ, поважнимъ голосомъ говорити:

„Благословлю тебе по разѣ першій!“ — Лице вмерлого не змінило свого задоволеного вырау.

„Благословлю тебе по разѣ другій!“ Лице

справѣ новыхъ нормъ екекуційныхъ. — Выдѣль пов. вѣ Стрию и Бучачи о субвенцію для дѣткихъ повѣею. — Гром. Добра о прилученє до староства вѣ Сяноку. — Товариство охороны дробной власности земскої противъ банку рустикального.

На внесенєе гр. Круковецкого послѣдну петицію отчитано вѣ цѣлости. Петиенты наводять примѣры, що банкъ рустик. поступає собѣ противъ статута на шкоду своихъ довжниковъ. И такъ банкъ продає довжніи листы о 5% низше отъ бѣжучего курсу и за тѣе бере 3% провизіи. Дальше банкъ бере процентъ проволочки не лишъ отъ залеглого капитала, але и отъ ратѣ, вѣ котрыхъ мѣстѣи яже процентъ. На перекѣръ статутуи банкъ постановивъ, що дивиденда отъ удѣловъ належитѣа лишь такимъ членамъ, котрі не залагають єи жадною ратою. Коли селянинъ принесє за мало грошей на заплаченє раты, банкъ приймає тѣ грошѣ вѣ депозитъ, и не то что не числитъ отъ того депозиту жадного проценту, але обчислює процентъ и процентъ зволочи отъ цѣлой раты, отже и отъ тыхъ грошей, котрі має зложенъ у себе. Петиенты просятъ, щоби соймъ постарався о отнятєе банковыи руст. привилєю, а закимъ єе наступитъ, щоби вѣзвѣвъ правительство о пильный надѣрѣ чинностей того банку, о приверненєе фонду резервового, котрый становитъ безпеченство довжнихъ листѣвъ, теперъ вѣсколѣбанєе черезъ тѣе, що банкъ має вѣзвѣвъ удѣлатыи залагающимъ довжникамъ новіи фінанційныи пожички на силату залеглыхъ ратѣ, числячи собѣ за тѣе всякій можливый процентъ, черезъ що належнѣсть вѣзростає до высокости, переходячою кредитъ, до якого довжникъ має право. Наконецъ петиенты просятъ о улєкшенєе конверзіи черезъ банкъ краевый довѣровъ затыгненыхъ вѣ банку рустикальномъ, а обчисленыхъ послѣ умѣренной стѣпныи процентовой, пр. 8%, а не послѣ системы, якої уживає банкъ руст. при обчисленю своихъ претенцій.

Комисаръ правит., п. Залескій отповѣвъ на интерпеляцію пос. Милеского, далѣею правительствомъ вѣ краковѣскомъ повѣтѣ не помножило стаций жандармѣвъ. Вѣ той отповѣди заявивъ комисаръ, що вѣ загаль станѣ безпеченства вѣ краю недостаточный и правительство усилено старается помножити жандармерию вѣ Галичинѣ. Але суть двѣ перешкоды: недостача финанѣвъ и жандармѣвъ. Коли министеръ обороны краевой помножитъ жандармерию, то и краковскій повѣтъ достанє болѣе стаций.

Зѣ порядку дневного наступило перше читанье внесеня п. Поляновского о установленєе двохъ каноній при гр. к. митр. капицѣ въ Львовѣ. Внесенєе тѣе звучитъ: „Зваживши, що гр. к. архидієцезія львѣвска обіймає просторъ звѣжъ 808 квадрат. милъ, а около 1,600.000 вѣрныхъ вѣ 1176 парохіяхъ; зваживши, що теперѣшній силы архидієцезіальныи капицѣи, зложенъ лишь зѣ 10 каноній суть надто маліи (?), щоби мимо вѣсѣхъ усилій могли одолѣти такъ обширну и тяжку администрацію духовну; зваживши, що теперѣшна дотация членѣвъ той капицѣи лєво отповѣдає найомнѣрнѣйшимъ вымаганиямъ, бо найвысша выносите 1500 зр., а найнизша не досягає навѣтъ 1000 зр.; зваживши наконецъ, що край має такжъ обовязокъ дѣати о полученієе и улєкшенєе условий трудной администрації духовной, — ставлю внесенєе, щоби соймъ ухваливъ:

I. Вызываетъ п. к. правительство, щоби по перевѣденю потребныхъ переговоровъ єи курією римскою установило двѣ новіи посады крылошанъ при митр. гр. к. консисторіи во Львовѣ. II. Для тыхъ двохъ посадѣ крылошанъ признаєе соймъ постоянну дотацию зѣ фонду краевого по 2.500 зр. рѣчно, почавши отъ 1883 р. III. Обоихъ тыхъ крылошанъ именуєе цѣсаръ на предложенєе выдѣлу краевого, котрому гр. к. митр. ординаріатъ представитъ вѣсѣхъ кандидатуръ, котрі на розписанный конкурсъ зголосятся и будутъ узнаніи достойными и здѣбными. Внесенєе тѣе подінася 54 посыи; зѣ рускихъ посѣловъ: єи. Сильв. Сембратовичъ, о. Мандычевскій и о. Коржинскій.

По отчитаню того внесеня забравъ голосъ одинъ зѣ подінавшихъ тую петицію, именно о. Коржинскій, и заявивъ, що онѣ выправдѣ подінававъ внесенєе п. Поляновского, але учинивъ

вмерлого прибрало выразъ сумнѣвного выжиданя; єго уха подінася троха, але очі лишились замкненіи. Тогда докторъ подінася голосъ:

„И бла-го-сло-влю те бе по разѣ третій!“ Сказавъ и отекочивъ на бѣкѣ.

Тогда сталося нечужанєе чудо. Чоловѣкъ, лежавшій на постелѣ, подінася сильнымъ рухомъ вѣ горѣ, отворивъ очі, скочивъ на ровній ноги, вѣдйивъ руки до горы и кликнувъ великимъ голосомъ: *Bluzni!* по *trzykroć błogosławi* — по *trzykroć błuzni!* И — выбѣгъ зѣ свѣтлицѣи и зникъ вѣ найтемнѣйшихъ закутахъ коритаря. Занимъ выбѣгли єи радѣстными окликами вѣє три єго прятелѣ.

Нашъ чарѣвникъ стоявъ хвилку єи пронычнымъ умѣхомъ на серединѣи пустѣи свѣтлицѣи. Потомъ стямивъ, засвѣтивъ арію вѣ оперетки „три пары черевикѣвъ“, выходячи зѣ будынку, и поившѣе своею дорогою. По дорожѣ, видко, забувъ вже цѣлу свою пригуду, бо очевидно єго голову запрятали мысли надъ своимъ фаховымъ дѣломъ: онѣ моркотѣвъ собѣ вѣ носомъ: „Одинъ Кульпарковскій закладъ для Галичины — то каляя вѣ мори, зерно пѣску на березѣ, одинъ шинокъ для властителейъ пропинація“.

(Дальше буде.)

тѣе зѣ кречности (!!) вѣ послѣдній хвилѣ, не прочитавши єго (!!!), — противитєе отже, щоби тѣе внесенєе отсылано до якої небудь комисіи.

Внесенєе однакж отсылано до комисіи администратіонной. За отсыланємъ до комисіи голоувавъ єп. Сембратовичъ, противъ отсылани єп. Ступицкій.

Оттакъ пос. Гросъ мотивувавъ свое внесенєе вызывающе правительство, щоби ушанувало при змінѣи оподаткованя промыселъ горальняный, бо горальня — важный чинникъ промыслу вѣ нашомъ краю. Тѣе внесенєе, котре насъ Русинѣвъ — хвала Богу — мало що обходитъ, отсылає польскій посылъ при оплескахъ „браво“ до комисіи культуры кр.

Оттакъ п. Генр. Водзницкій здававъ справу зѣ внесеня п. Меруновича вѣ справѣ выдаваня банкомъ краевымъ школьныхъ облигацій на пожички на будованєе и уносаженєе школѣ. Ком. бюджетова не згодилося на тѣе внесенєе анѣ що до засады анѣ що до формы и отступила тую справу выдѣлову кр.

Потомъ соймъ ухваливъ внесенєе ком. правничої, щоби вѣзвѣтъ правительство о основанєе судѣвъ окружныхъ вѣ Бережанахъ, Сяноку, Стрию, Чортковѣи Ясѣлѣ.

Послѣдувало справозданєе комисіи культуры кр. п. Хшановского вѣ справѣ регуляції рѣкъ доси не узнанныхъ сплавными. Комисіи предложіа соймѣи до ухвалы: Вѣзвѣтъ правительство: I. Щоби улѣжило систематичный планъ регуляції рѣкъ сплавныхъ, почавши отъ ихъ жерель, и щоби означило часть, вѣ якої планъ той має бути выконаный. II. Щоби предложіа радѣ держ. и соймѣи отѣтній проекты законѣвъ. По неже звычайный доходы держ. не выстанутъ на систематичну регуляцію рѣкъ вѣ цѣлой державѣ, то на тую цѣль держана повинна затыгнути пожичку. III. Зѣ той пожички належитъ потребну часть придѣлѣти Галичинѣ. IV. Щорѣчно такую суму, щоби цѣлый планъ регуляції рѣкъ вѣ означенѣи часѣ бувъ переведеный. V. Щоби правительство помножило инженерію водну вѣ Галичинѣ, зрєорганізувало гал. бюро робѣтъ публичныхъ при намѣстницѣи и розширило атрибуціи намѣстника, признаючи єму право розпоряджувати рѣчными фондами на регуляцію рѣкъ. IV. Щоби правительство предложіа проектъ новой ustawy львової. Членъ выдѣлу кр. Вадєнѣи заявивъ, що выдѣлъ кр. выпрацювавъ вже и предложивъ правительству вѣ цѣвнѣи 1880 р. нову програму регуляцій водѣ вѣ Галичинѣ. — Вѣє внесенєе комисіи принято. При дебѣтѣ надъ внесенєемъ Стадницкого комисаръ правит. п. Залескій забравъ голосъ и заявивъ, що правительство для того доси не предпринимало жадной регуляції несплавныхъ рѣкъ, бо край, чи радше выдѣлъ кр. доси не предложіа такого плану регуляції и подѣ такими условиями, на які правительство моглобы пристати.

Послѣднюю точкою порядку дневного було справозданєе комисіи правничої зѣ внесеня пос. Вайгарта о наданєе особныхъ статутѣвъ 13 болѣшихъ мѣстамъ галицкимъ; такъ мѣста булибы вынѣтѣи зѣ подѣ контролѣи радѣ повѣтовыхъ. Комисіи ухвалила отступити тую справу выдѣлову краевому, щоби онѣ выслушавши мнѣнія радѣ громадскихъ болѣшихъ мѣстѣ, розслѣдивъ, чи мѣста жаляють собѣ окремыє статутѣвъ, чи окремой ustawy громадскої и на будучій сесіи соймѣи предложивъ позитивный внесенєе. Надъ тымъ вызывалася обширнѣйша дебѣта. Пос. Янъ Попєль противный тому, щоби мѣстамъ нашимъ давати якусь автономію, бо вѣ нихъ переважають жиды, класа куцєнка, зоолидаризована религією и опєрта на фанатичныйи пролетаріатѣ, класа, якъ єе выказавъ пос. Меруновичъ, навѣтъ упривилєєвана. Колибъ мѣстамъ надати окреміи статуты, то жителѣи християнскіи пойдутъ вже зовѣмъ на поталу жидамъ. Теперъ ратують же ихъ радѣ повѣтовѣи, а коли того не буде, то за кольканыи цѣты лѣтъ зѣ християнъ по мѣстахъ и слѣду не стане. Зѣ той то причины вноситъ, щоби надъ тымъ внесенєемъ перейти зовѣмъ до порядку дневного. (Оплєски.) П. Романовичъ промовляє за окремыи статутами для мѣстѣ, бо на основѣ ustawy громадскої не могутъ розвиватисѣя. П. Грохольскій выказує, що мѣста колибъ мали власныи статуты, не моглибы вынести великихъ тягарѣвъ; отъ, мѣста саміи вѣ петиціяхъ своихъ признають, що безъ коныткового, котре оплачуютъ жителѣи сѣль, они не моглибы существовати. Для того вноситъ перейти до порядку дневного. П. Круковецкій рѣвножъ обставѣвъ за переходомъ до порядку дневного. „Свободы мѣстамъ! кричатъ — говоривъ гр. Круковецкій — але не о свободу иде, а о самоволю. Н. пр. вѣ Перемишлѣи 19 жидѣвъ засѣдає вѣ радѣ мѣской! Безъ контролѣи булѣбы вѣ мѣстахъ не свобода, але неволя. Вѣ Перемишлѣи перешкодила запровадити газъ (весєлѣсть), а нынѣ за тѣе мене выставляють. Скажете: Якто, и мѣста могутъ блудити? Я знаю мѣсто, гдѣ отъ 10 лѣтъ не зрѣбєно замкнєня рахункѣвъ! Нашъ хлопъ має дуже здоровый разумъ, кобы мѣстамъ такого разуму!“ — Внесенєе комисіи откинувъ соймъ значною болѣею голосѣвъ.

Двадцѣе засѣданье, дня 7 жовтня.

Зѣ отчитанныхъ петицій цѣкавѣйшій: Тов. им. М. Качковского о запомогу. — Тов. „Oświaty ludowej“ о запомогу. — Выдѣль пов. вѣ Городенцѣ о заложєнєе тамъ школы рѣльничої.

Зѣ порядку дневного ухвалєно прєлиминарѣи фѣльварку дублянського на р. 1883. Вѣ дебѣтѣ забравъ голосъ нашъ посѣлъ дръ Антоневичъ. Онѣ выказавъ, що выдатки на Дубляны суть великіи, а користи жадной нема. Край выдѣає

24.000 зр., а має доходу 25 зр., т. є. мало що не тысячу часть того, що выдѣає. Передовѣстѣ же школы дублянскій не приноситъ жадного пожитку меншимъ посѣдателямъ, отже послѣ селянскихъ не могутъ єи ними симпатизувати. Дръ Антоневичъ вноситъ резолюцію поручуючу выдѣлову краевому, щоби наклонивъ товариство господарскєе зрєчию рѣчнои рентѣи 1.600 зр. зѣ фѣльварку дублянського, щоби выдѣнавъ у правительства болѣшу субвенцію и щоби выпрацювавъ проектъ умѣжливляющій меншимъ посѣдателямъ болѣшу користѣ зѣ школѣ дублянскихъ. — Соймъ откинувъ перше внесенєе, а прочихъ маршалѣвъ навѣтъ не подѣдававъ подѣ голосованєе яко „не належачихъ до рѣчи“.

Оттакъ приотпєлено до справозданя зѣ петицій. Товариству „Harmonia“ удѣливъ соймъ 500 зр. запомогу мимо прѣтєсту о. Красицко-го и гр. Круковецкого. Першій подѣає, що суть важнѣйшій потреби при теперѣшній нуждѣ вѣ краю по сєгорѣчной повѣи, а другій не бачитъ „гармоніи вѣ томъ, що комисіи вноситъ дати „Harmonii“ 500 зр., а товариству огородничо-пѣльничому лишь 300 зр.“ П. гр. Голєевскій запытує, для чего сего року ухвалила комисіи 500, а не якъ торѣкъ 300 зр.? Пос. Гольдманъ (справоздаєцѣи) пояснивъ, що треба болѣе на „инструменты“.

Товариству пѣльничо-огородничому удѣлено 400 зр. (а не 300, якъ вносила комисіи) запомогу.

Дальше соймъ ухваливъ признати учителямъ Діониз. Дубови вѣ Дрогобычи 5-лѣтний додатокъ; удѣлѣти veniam aetatis 2 діурнистамъ выдѣлу кр. а вѣшамъ studiorum 6 діурнистамъ. — Надъ петицію Генрика Млынського, секретаря радѣи пов. вѣ Рогатинѣи о посаду при выдѣлѣ кр., соймъ перейшовъ до порядку дневного.

Маршалѣкъ дръ Зыбликевичъ наразѣи перервавъ дебѣту, заявляючи, що дальшій предметъ порядку дневного откладає до слѣдующего засѣданя, а тимчасомъ ознаймяє соймѣи вѣсѣтѣ, що Матєйко подарувавъ своій образъ „Hold pruski“ на власнѣсть краю для приукрашеня одной зѣ салѣ отрєставрованого замку на Вавєлю. П. Грохольскій вѣсѣтѣ, щоби соймъ уповаживъ маршалка подѣкувати Матєйкови „вѣ имени краю“.

Подѣе конецъ засѣданя ухваливъ соймъ на внесенєе гр. Людника Водзницкого удѣлѣти 3000 зр. для дѣткихъ повѣею жителѣвъ вѣ Тиролю и Каринтіи. — Такъ мало даємъ, сказавъ гр. Водзницкій, — бо и насъ постигло такое саме нещастєе, — а мы додамо: а жадеѣт соймъ зѣ котрой небудь провинція австрійскої памѣ не удѣливъ анѣ шєлюга!

Двадцѣе перше засѣданье, дня 9 жовтня.

Зѣ отчитанныхъ петицій цѣкавѣйшій: Выдѣль пов. вѣ Коломыѣи, Бережанахъ и Кагуши вѣ справѣ новыхъ нормъ екекуцій податѣвъ. — К. Лукашевичъ, кинѣтарь во Львовѣ, о запомогу выдѣлывѣицамъ „Gazeta wiejska“, „Przyjaciel domowy“. — О. Іоанъ Гордѣевскій, рускій катихитъ при школѣ Конарского во Львовѣ, о такую рємунєрацію, яку має катихитъ лат. — Визитаторка сестеръ милосердіа о субвенцію для закладѣвъ вѣ Бурштинѣи, Червєногородѣи Роздолѣ. — Ко. Дзєржинскій о безроц. пожичку на будову костєла вѣ Старѣмъ-Мѣстѣ.

П. Мих. Попєль поставивъ внесенєе, щоби презєсѣи члены радѣ повѣтовыхъ мали право жадати зворѣту коштѣвъ, які понєсли при выпѣновляюу своихъ обовязѣвъ.

Правит. комисаръ п. Залескій отповѣвъ на интерпеляцію п. Журовского вѣ справѣ перєнятыи повѣтовѣи дороги балгородскої на коштѣ ераріальныи. Правительство вызначило тимчасомъ на поправу той дороги, стратегично важной, 4000 зр.

Зѣ порядку дневного п. Черкавскій мотивувавъ свою внесенєу резолюцію, вызывающе правительство до реформы державного закону школьного зѣ 21 грудня 1867. Той основный законъ застерѣгає радѣ держ. лишь ухвалюванєе засѣдѣ науки вѣ школахъ народныхъ и середныхъ, а рєшту законодательства о организації тыхъ школѣ лишає соймѣамъ. Тимчасомъ законъ держ. о школахъ народныхъ зѣ 14 мая 1869 р. вѣдрєсєя вѣ компетенцію соймѣвъ и тымъ обмежує краєву автономію. — Внесенєе передано ком. едукатіонной.

Дальше соймъ ухваливъ резолюцію п. Поляновского, щоби вѣзвѣтъ правительство до приспѣшєня будовы другороїиоїи желѣзницѣи Львѣвъ-Жовѣвъ-Рава; соймъ дає 100.000 зр. субвенціїи вѣ трєхъ ратахъ. Рѣвножъ принято внесенєе п. Маєкса, щоби вѣзвѣтъ правительство о оскору будову желѣзницѣи зѣ Тернополя до Копычинецъ. Наконецъ ухваливъ соймъ внесенєе ко. Хєлмєцко-го, щоби заряды гал. желѣзницѣи були перєнесенѣи до краю и щоби урядували вѣ польскѣмъ языкѣи.

П. Романовичъ здававъ справу вѣ имени ком. бюджетовой зѣ предложеня выдѣлу кр. вѣ справѣ „интернату для ученикѣвъ учительскоїи семинарии во Львовѣ“. (Предложенєе тѣе мы подѣали вѣ цѣлости еще передъ открьтєемъ соймѣи.) Комисіи не могла згодилося на проектъ выдѣлу кр., щоби на слѣдующій сесіи предложивъ докладѣи планѣи, коштѣи и способъ покрьты коштѣвъ будынку для интернату. — Соймъ принявъ внесенєе комисіи.

Оттакъ ком. администратіоннаи здала справу зѣ звѣстѣной петиції о продажѣ соли для худѣи. Комисіи предложіа вѣзвѣтъ правительство, щоби жупамъ сольнымъ позволило продавати „омоки“ господарямъ сѣльскимъ на навѣзѣ (гноєнєе) и щоби вже отъ 1883 р. могла бути продавана соль для худѣи по низкѣи цѣнѣи.

Наступили справозданя зѣ петицій. Петиції громадѣ Тухлѣи, Добромиляи Гучки о субвенцію

Сертификаты до посещения наук теологических I-го року одержали: пп. Ник. Кмицикевичъ,

Ник. Чубатый, Мих. Сапливый, Алекс. Волянский и Сим. Винавский.

Душпастьскі посады обяли: оо. Ром. Ландеръ сотрудничтво въ Бучачи; Іоанъ Назаревичъ завѣдательство Путилова на Буковинѣ; Мих. Тындоукъ сотрудничтво въ Дашавѣ дек. стрыйского; Юл. Дукевичъ завѣдательство Лукавицъ дек. стрыйского.

Каноничну инстиутцію одержали: оо. Алекс. Билинкевичъ въ Лѣскохъ на пар. Коринчъ дек. коломийского; Іл. Пиндусъ на пар. Невочинъ дек. богородчаньского; Іл. Алексевичъ на пар. Вабинцъ дек. кудриньского.

Душпастьскі посады получили: оо. Нест. Соневицкій завѣдательство въ Лѣскохъ дек. жуковського; Август. Левицкій завѣдательство въ Палагичахъ дек. томьакого, Ів. Лозинскій завѣдательство въ Горпинѣ, Ник. Яновичъ завѣдательство въ Кальницъ дек. золочѣвского.

Завѣданный до инстиутції о. Іоанъ Гудикъ на парохію Трибуховицъ.

Въ пропозицію принятъ: I) на Саджаву, дек. богородчаньского оо: 1) Іоанъ Городискій, капелянъ въ Пасѣчній; 2) Ем. Кронельниці, капелянъ въ Лесовицѣ; 3) Володисл. Паукъ, сотрудникъ въ Богородчахахъ. II) на Мшану дек. городецкого: 1) Михалъ Царъ, завѣдатель въ Сорокахъ; 2) Онуфрей Кривичій, парохъ Дубровицѣ; 3) Андрей Яворскій, завѣдатель Гребенова; оттакъ въ списѣ 4) Іоанъ Голинатый, сотрудникъ Ярчича; 5) Мих. Шведицкій, завѣдатель Бенковецѣ. III) на Любѣнъ, дек. городецкого: 1) Мих. Куляматичій, пар. Повѣтна, дек. городецкого; 2) Мих. Гелитовичъ, парохъ Дмитрия; 3) Юл. Туркевичъ, капелянъ Гряды; оттакъ въ списѣ 4) Мих. Царъ, завѣд. въ Сорокахъ.

Деканами поставленъ: оо. 1) Амвросій Зарицкій, деканъ бобречій емеритованымъ деканомъ бобречкимъ, а Александръ Радзкевичъ, парохъ Шоломы, деканомъ бобречкимъ; 2) Іоанъ Грабовичъ, парохъ Стопчатова, поставленъ настоятелемъ дек. пѣстыньского на мѣсто помершого декана Іполита Левицкого.

До рукопожосія ерейского приступили: Шанковскій Петро, Вѣтвичій Адамъ, Бѣлевичъ Іколай, Бѣлевичъ Теодоръ, Чмола Павло, Гощованюкъ Іоанъ, Грѣбъ Андрей, Алексевичъ Станиславъ, Перфѣкій Ерастъ, Козакъ Іоанъ, Лесюкъ Стефанъ, Цѣсикъ Константинъ, Пелехъ Филиппъ, Вилинскій Володимиръ, Коновалець Орестъ и Іоанъ Павлусевичъ.

Упокоися о. Емилій Яворовскій, капелянъ Потока, дня 29 вересня 1882.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— Збѣръ и засѣвы озимй въ всхдній Галичинѣ. Слота, яка пауувала въ серци, захопила багато пашнѣ на поли, чимъ наборила немало шкоды, и доперва въ вересни можна було при погодѣ звести пашню до дому. Богато збѣжа поросло въ коняхъ, богато зерна высыпалося. Отъ 10 до 15 вересня дули острѣ вѣтры на просторони отъ Бродѣвъ и Войнилова ажъ до Буковины и пошкодили значно засѣвамъ, а въ многихъ мѣсяхъ такъ высушили рѣлю, що не можна було орати, и такъ господарѣ мусѣли чекати на дощ. Позаякъ передъ тымъ подали мы справозданье о збѣрѣ озимны, а почасті и збѣжа ярого, тожъ подаемъ теперъ выказъ збору другихъ родѣвъ ярины. Гречка а выдава въ околиці Каменки Струмиловон по 5 копѣ зъ морга, въ околиці Наролі по 4 копѣ, въ Жовковѣмъ около Деревна по 6 копѣ, около Куликова 6—8 копѣ, въ Сянѣмъкѣмъ лише по 3 копѣ, въ Перемысѣмъ по 8 копѣ, але зате дуже мало зерна. Въ околиці Комарна выдава гречка по 8 копѣ зъ морга, около Рудокъ по 5 копѣ, около Журавна по 10 копѣ, около Роздолу и Ходорова по 8 копѣ, подѣ Войниловомъ по 10 копѣ съ выдаткомъ по пѣвъ кѣрца зъ коней. Въ пов. городеньскѣмъ соломы богато, але зате самъ рудакъ и полова. Въ околиці Коссова и въ Борщѣвскѣмъ збѣръ середній. Около Бродѣвъ выдава гречка по 4 копѣ зъ морга, по болѣшой части самого рудаку. Отъ Золочева ажъ генъ на Подѣль збѣръ хорошій; въ Золочѣвскѣмъ збѣрано по 10 копѣ зъ морга; въ Тернопѣльскѣмъ выдае копа по кѣрцеві мѣры львовской; подѣ Збаражемъ збѣрано по 3—12 копѣ зъ морга; около Коничинець выдае копа по кѣрцеві. — Хмѣль утерѣвъ значно черезъ слоту. Около Тернополя збѣрано по 7 сотнарѣвъ зъ морга, въ Золочѣвскѣмъ по 640 клгр., але 1/3 силѣнѣла. Въ околиці Бродѣвъ выдавъ хмѣль по 5 сотн. зъ морга, коло Топорова, Радехова и Лопатына збѣръ середній, около Роздолу збѣрано по 135 клгр. зъ морга, коло Журавна по 2 сотн., коло Комарна по 5 1/2 сотн., подѣ Дубецкомъ по 4 сотн., около Куликова по 2—3 сотн., а коло Каменки Струм. по 2 сотн. зъ морга.

О т о з в а.

Дня 24 р. вересня с. р. уконституовався зарядъ товариства господарско-промыслового въ Станиславѣвъ, выбираючи побѣдъ 24 статуту на мѣстопредѣлителя о. Кирила Церкевича, пароха зъ Опришовець, на касіера о. Еронима Кордасевича, репрезентанта Общого рѣльничко-кредитового Заведенія, на бібліотекара п. дра Мелитона Бучиньского, кандидата адвокатского, на завѣдателя инвентаремъ господарскимъ и промысловымъ п. Ивана Ключенка, конципиента адвокатского, на секретаря п. Аполлона Ничая, редактора „Господаря и Промышленника“.

Зарядъ сей хотахи безъ проволокы приступити до задачѣ, предложенной ему статутомъ, має

честь, симъ ѳгозватися до всѣхъ Родимцѣвъ и упрости у Нихъ участи и помощи до дѣла своего. Зарядъ упрасяе о зверненье уваги на слѣдуючѣ точки:

1. Якъ и хорошій суть вымаганя статута, якъ и цевно добробыть загальній муситъ наступити, ели точки статута въ житѣ переведутся, такъ не зможе зарядъ и кроку напередъ здѣлати, ели не буде мати численныхъ членѣвъ, членѣвъ на тысячки числячихъ. Про тое:

а) просимо численнѣйше и скорѣйше записуватися въ товариство наше, просимо и самымъ вступатися и збирати ласкаво членѣвъ межѣ селянами по селахъ, межѣ мѣщанами по мѣстахъ, и по можности скоро надсылати грошѣ до нашего заряду;

б) просимо не пожалувати труда и всякй Своей уваги, дотычащѣй господарства и промыслу, присылати намъ для директивы при нашѣмъ дѣланіи.

2. Отвѣтно внесеню Вир. о. Д. Танякевича просимо Родимцѣвъ нашихъ зъ всѣхъ сторонъ краю нашего, надсылати намъ при случайности, щобы коштовѣ болѣшихъ не було, пробы землѣ, яка есть въ ихъ сторонахъ. На такій пробы надобится не земля огородова, або лучше, стараннѣйше управляна, але сама гѣрша земля (худша почва). При томъ просимъ, ели можна, докладнѣйше означити мѣсто, положенье, въ якѣмъ приходится, обшаръ, якъ далеко розширяея, и присылати що найменше квартиру. Звертаемо увагу, що въ першій линіи не о порѣчинахъ, о земляхъ напильовыхъ тутъ бесѣда, але о властивыхъ сторонѣй якѣй почвахъ. Въ прочѣмъ хотахибы кто присылаючи, науково докладно описаня подати не мѣгъ, то самою вже присылкою прислужится зарядови.

3. Хотячи познаити себе и дотычно важной галузи господарской, именню хову худобу, просимо подавати намъ вѣсти и описы, якій товаръ въ якихъ сторонахъ, якій расы знаходяться, съ якими свойствами и въ якій способъ можнабы ту и тамъ причинитися до поднесеня хову худобы.

4. Щобы и промысловый свѣтъ нашъ познаити, просимо якъ найчисленнѣйше доносити намъ, где и якій ремесники житѣ, въ котрыхъ сторонахъ якій промыслъ ховаея; а ели и дотычно поднесеня промыслу уваги зарядови дѣланій будутъ, то съ вдячностю и охотою ними покористуея.

Надѣмся, що ВП. Родимцѣвъ нашѣ не ѳтмовлять намъ помощи Своей, а мы зъ нашей стороны щиро и совѣтно приложимся до дѣла, загальнымъ збѣраньемъ и статутомъ на насъ вложенного.

Отъ Заряду товариства господарско-промыслового въ Станиславѣвъ (улиця Седельмаерѣвска, число 45).

Ю. Малецкій, Аполонъ Ничай, предс. секретарь.

Переписка Редакціи и Администрации.

Всѣмъ о. Петрушевичъ въ Бережницѣ: Дня 21 червня одержали мы отъ Васъ 20 зр. зложеньхъ на соборнику въ Калуши и доручили, кому слѣдувало, на що маемо поквитованя.

Съ симъ числомъ розсылаея Вп. предплатникамъ „Библиот. найзн. повѣстей“ 13 и 14 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця“.

РУССКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул. Францшаньска ч. 7.

Въ четвертъ дня 30 вересня (12 жовтня) буде представленъ

ПАНЪ МАНДАТОРЪ

оригинальна народна оперетка комична въ 3 актахъ Дан. Млаки, съ музыкою Из. Воробкевича.

О С О Б Ы:

П. мандаторъ Брониславъ де Зу-хвалескій
Зоя, его жѣнка И. Грыневецкій
Чорнякъ, писарь Е. Подвысоцка
Гаврило, десятникъ Ілленскій
Параска, вдова К. Подвысоцкій
Одарка, ея дѣвка И. Стефуракова
Никола, селянинъ Ю. Ілленска
Петро, его сынъ С. Стефуракъ
Селяннѣ А. Милеровичъ
Жидъ Р. Казикевичъ
Служачій Е. Саноцкій
Селяне, селянки, дѣвчата, народъ. — Дѣселъ на часѣ.

Въ субботу дня 2 (14) жовтня буде представлена

ДЕБЮТАНТКА НА ПРОВИНЦІИ
водевилъ въ 5 актахъ зъ французского, переводъ М. Кропивницкого.

О С О Б Ы:

Князь Вѣтринскій И. Биберовичъ
Графъ Зезиръ В. Пашковскій
Ранса Минишна Сурмилова Е. Подвысоцка
Акторъ Синицъ, отецъ дебютантки И. Грыневецкій
Теклюся, его дѣвка И. Биберовичъ
Шпидкій, авторъ Д. Даниловичъ
Петро Пустослава, директоръ провинціального театру С. Стефуракъ
Розмазя, режисеръ К. Подвысоцкій
Машинистъ театральній И. Казикевичъ
Лѣкарь гр. Зезира С. Милеровичъ
Акторы, актрисы, гостѣ. Дѣселъ въ провинціальному мѣстѣ.
Цѣны мѣсць звичайнѣй. Початокъ о год. 7.

П о д я к а.

Высокопочтенній панъ Володиславъ Федоровичъ зъ Окна жертвовавъ на дальше печатанье этого Словаря 24 ар. ав. Высокоблагородному Дагелеви окладаю за той великодушный даръ найсердечнѣйшу подяку.

Станиславѣвъ, 6 жовтня 1882.

Евг. Желѣховскій, проф. гимн.

П о д я к а.

Дня 1 с. м. покликавъ Всевишній по догѣй, бо 4-лѣтній тяжкой болѣзни, нашего дорогого и неотжалованого 16-лѣтнего сына Евгения, ученика высшихъ класъ гимназіальныхъ. Въ тяжкой томъ горю единою потѣхою для закровавленныхъ сердець родительскихъ було заявленье щирого сочувствія Сусѣдѣвъ черезъ прибытье на похороны, котрі ѳтбулись въ дню 3 с. м. — Коли жалеми наповнена и бодемъ придавлена грудь не дозволила въ попохоронной хвилѣ зложити присутнымъ сердечну подяку за ихъ добре сердце, позволимо собѣ се прилюдно здѣлати. Спаси-Бѣгъ за труды Всеч. отцямъ: Роздѣльскому, крыл., дек. и пар. сокальскому; Дмоховскому, дек. и пар. въ Осердовѣ; Чеховичу, пар. въ Боратынѣ, за его трогательне слово надгробне; о. Мосевичу, пар.

въ Шпитковѣ; Грушкевичу, пар. въ Конотобахъ; Новосадловскому, пар. въ Жабчу; Грабскому, пар. въ Будынинѣ; Миколаевичу, пар. въ Скоморохахъ; Лавренку, пар. въ Добрачинѣ; Фльоріанскому, свящ. ч. св. В. В. — Такожъ ВВ. панямъ Мосевичъ, Чеховичъ и Алексевичъ, и Почт. Пятницямъ Котову и Бордунови, котрі ѳт послѣднихъ правдиво гѣркихъ хвилъ для родичѣвъ и въ часѣ похоронѣвъ своею службою присутностею жалѣсть лагодили; не менше братствамъ церк. въ Себечевѣ и Верѣжи и численно мимо дня робочого збѣранымъ парохіянамъ, правдиво сочувствующимъ своему душпастиреви, перебуваючому межѣ ними доперва короткій часъ, за улекненье болѣзни и поднесенье того оумного торжества.

Себечѣвъ, 5 жовтня 1882.

Корнилий и Іосифа Саулъ, съ родиною.

Честный Русинъ,

техникъ,

посвятиваючійся технологич. хеміи

(вываръ пива, фабрика цукру и т. д.)

може дѣстати за посередництвомъ „Академичного Братства“ рѣчну запомоту по 120—125 зр. а. в., а взглядно по трехъ рокахъ по саду. (1—3)

походъ собеского

пѣдъ Вѣденъ р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дѣстати можна въ администраціи Дѣла.

Справозданье зъ процесу

Ольги Грабаръ и товаришѣвъ,

помѣщене въ 17 числахъ „Дѣла“,

дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“

въ цѣнѣ 1 зр. 20 кр.

съ пересылкою почтовою.

К. Диккенса

Новорѣчній Дзвонъ

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Мѣсця на провинціи

въ священничѣмъ або другѣмъ рускомъ домѣ шукае

вдова по бл. п.

Марк. Шашкевичу.

Близшій полсенья дае администрація „Дѣла“.

Просится о вчасній зголошеня.

Теофиль Копыстинскій

артистъ-маляръ,

образовавшийся за границею, звѣстный зъ краев. выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ

также религіійны образы рѣжной величины. 10—2

Поручаючися ласкавымъ взглядомъ, просятъ о занотованье адресы: Теофиль Копыстинскій во Львовѣ, ул. Краковска ч. 20.

„Д Ы М Ъ“,

повѣсть Ів. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двухъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійской.

Д